

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

FLAVII
JOSEPHI

HEBRÆI

SCRIPTORIS ANTIQUISSIMI

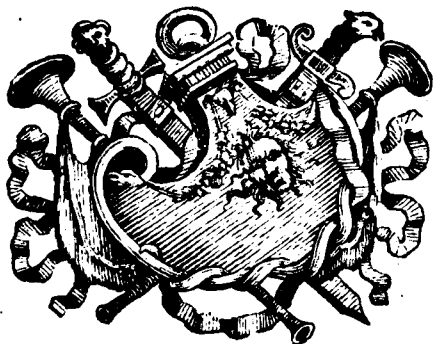
^{D E}
BELLO JUDAICO,

^{A C}
EXPUGNATA PER TITUM
CÆSAREM HIEROSOLYMA

LIBRI SEPTE M.

INTERPRETE
RUFINO AQUILEJENSI.

Post complures Authoris editiones, novissime a
reliquis ejusdem operibus separatim, ob
Historiæ dignitatem, typis dati.

TYRNAVIÆ,

TYPIS ACADEMICIS SOCIETATIS JESU,
ANNO MDCC LV.

FLAVII JOSEPHI DE BELLO JUDAICO LIBRI VII.

INTERPRETE RUFINO AQUILEJENSI,
ad Græcum collati, & emendati per Sigismundum
Gelenium.

P R O L O G U S.

Um bellum, quod cum populo Romano gessere Judæi, omnium maximum, quæ nostra ætas vidit, quæque auditu percepimus, civitates cum civitatibus, gentesve commisisse cum gentibus: quidam, non quod rebus interfuerint, sed vana & incongrua narrantium sermones auribus colligentes, oratorum more perscribant: qui vero præsto fuerunt, aut Romanorum obsequio, aut odio Judæorum contra fidem rerum falsa confirmant: scriptis autem eorum partim accusatio, partim laudatio contineatur: nusquam vero exacta fides reperitur historiæ: idcirco statui, quæ retro Barbaris antea missæ, patria lingua digestæ, Græca nunc his, qui Romano imperio reguntur, exponere, ego Josephus Matathias filius Hebræus genere, sacerdos ex Hierosolymis: qui & initio cum Romanis confixi, posteaque gestis, quia necessitas exegit, interfui. Nam cum hoc, ut dixi, bellum gravissimum exortum est, Romanorum

Historiographi officium. & qua ratione res gesta conscribenda.

Josephus ipse bello Judaico interfuit.

quidem populum domesticus motus habebat: Judaeorum autem, qui aetate validi, & ingenio turbulentissimi erant, manu simul ac pecunia vigentes, adeo temporibus insolenter abusi sunt, ut pro tumultus magnitudine, hos possidendarum spes, illos amittendarum partium Orientis metus invaderet. Quoniam Judaei quidem cunctos etiam, qui trans Euphratem essent, gentiles suos, secum rebellaturos esse crediderant. Romanos autem & finitimi Galli irritabant: nec Germani quiescebant: dissensionumque

Post Neronem dissensionum omnia plena.

Josephus historiam hanc in Hebraica lingua antea conscripsit.

Romanorum gloria minuitur, si quantum pro Hierosolymis desudaverint aliquid derogetur.

plena erant omnia post Neronem: & multi quidem temporum occasione Imperium affectabant: lucri autem cupidine exercitus rerum novandarum cupidi erant. Itaque indignum esse duxi, errantem in tantis rebus dissimulari veritatem: & Partibos quidem, ac Babylonios, Arabumque remotissimos, & ultra Euphratem gentis nostrae incolae, itemque Adjabenos, mea diligentia vere cognoscere, unde cepisset bellum, quantisque cladibus constitisset, quove modo desisset: Gracos vero & Romanorum aliquos, qui militiam secuti non essent, figmentis sive adulationibus captos, ista nescire. At qui historias audent eas inscribere, qui praeter hoc (ut mihi quidem videtur) quod nihil sani referunt, etiam de proposito decidunt. Nam dum Romanos volunt magnos ostendere, Judaeorum res extenuant, & in humilitatem dejiciunt. Non autem intelligo, quonam pacto magni esse videantur, qui parva superaverint. Et neque longi temporis eos pudet, quo bellum tractum est: neque multitudinis Romanorum, quam in ea militia labor exercuit: neque ducum magnitudinis: quorum profecto gloria minuitur, si, cum multum pro Hierosolymis desudaverint, rebus per eos prospere gestis aliquid derogetur. Nec tamen ego contentione Romanas res extollentium, gentiles meos amplificare decrevi: sed facta quidem utrorumque sine ullo mendacio prosequar: dicta vero de factis reponam, dolori atque affectioni meae in defendendis patriae cladibus indulgens. Nam quod

domesticis dissoniis est eversa, & in templum sacrosanctum invitas Romanorum manus atque ignem Judæorum tyranni traxere, testis est, qui eam vastavit, ipse Cæsar Titus: per omne bellum miseratus quidem populum, quod a seditiosis custodiretur: sæpe autem consulto differri passus civitatis excidium, protrahendo obsidionis spacio, dummodo belli pæniteret auctores. Quod si quis me adversus tyrannos, eorumque latrocinium accusatorie loqui putet, vel patriæ miseriis ingementem calumniari præter legem historiarum, dolori veniam tribuat. Ex omnibus enim, quæ Romano imperio parent, solam nostram civitatem contigit ad summum felicitatis fastigium evadere, eandemque in extremum miserie dejici. Denique omnium post condita secula res adversas, si cum Judæorum calamitatibus conferantur, superatum iri non ambigo. Ex horum auctor nullus externus est: unde nec fieri potest, ut a questibus temperetur. Si quis autem durior misericordiæ sit iudex, res quidem tribuat historiæ, lamenta vero scriptori: quanquam merito Græcorum disertos increpaverim, qui tantis rebus sua memoria gestis, quarum comparatione præterita olim bella exigua redduntur, iudices resistent aliorum facundia detrahentes: quorum etsi doctrinam superant, proposito vincuntur. Ipsi vero Assyriorum & Medorum gesta perscribunt, veluti minus recte a scriptoribus antiquis fuerint exposita: cum in scribendo tantum eorum viribus cedant, quantum sententiæ. Erat enim unicuique studium, quæ vidisset facta, conscribere: quoniam & interfuisset rebus gestis, & efficaciter quod promittebat, impleat: mentiri quæ apud scientes inonestum esse videretur. Enimvero nova quidem neque ante cognita memoriæ tradere, sui que temporis res commendare posteris laude ac testimonio dignum est. Industrius autem habetur, non qui alienam dispositionem atque ordinem transfert, sed qui nova dicendo etiam corpus proprium conficit historiæ.

Titus erga
populum
misericor-
dia.

Calamitates omnium a mundo condito cum Judæorum collata superantur. Historiographi Græci bellum Judæicum silentio prætereant.

Historio-
graphus
qui dicen-
dus.

Historia
veritas a
Græcis ne-
gligitur.

Antio-
chus Epi-
phanes
belli Ju-
daici fons
& autor.

Epitome
belli Ju-
daici.

Sed ego quidem sumptu ac labore maximo, qui cum sim alienigena, Græcis simul & Romanis gestarum rerum memoriam repono. Ipsis autem indigenis, ad quæstum quidem ac lites, ora patent, linguæque soluta sunt. Ad historiam vero, in qua verum dicendum est, summaque ope negotia colligenda sunt, obmutescunt: concessa infirmioribus neque scientibus licentia scribendi res a principibus gestas. Honoratur itaque apud nos historia veritas, quæ a Græcis negligitur. Ab origine quidem Judæos repetere, qui fuerint, quoque pacto ab Aegyptiis discesserint, quasque regiones errando peragraverint, & quas vel quoties incoluerint, & quemadmodum inde migraverint, neque hujus esse temporis, & præterea supervacaneum existimavi: quoniam multi ante me Judæorum de majoribus hujus gentis verissima composuerunt: & non nulli Græcorum, quæ illi scripserant, patria voce prosecuti, non multum a veritate deviarunt: ex eo autem historia principium summam, quo scriptores eorum & Prophetæ nostri desierunt. Et bellum quidem meis temporibus gestum, latius quaque potuero diligentia referam: quæ vero ætate mea sunt antiquiora, summam breviterque percurram: Quomodo Antiochus cognomento Epiphanes, devicta penitus Hierosolyma, cum triennium sexque menses eam tenuisset, ab Asamonei filiis expulsus est. Deinde quod eorum posterius de regno dissentientes, ad res suas occupandas populum Romanum Pompejumque traxerunt: quomodoque Herodes Antipatri filius, eorum potentia finem fecerit, auxilio Sosii. Tum, quomodo Herode mortuo, plebis in eos orta seditio est, Augusto quidem imperante Romanis, Quintilio autem Varo provinciam obtinente. Quodque bellum anno duodecimo imperii Neronis eruperit: quamque multa per Cestium acciderint: quantaque ad primos imperus armis Judæi persuaserint: quoque modo accolæ permunierint: & quod Nero propter acceptas Cestii ductu clades summæ rei metuens,

Ves-

Vespasianum bello præposuerit: & quod is cum maximo filiorum Judæam intraverit, quantumque Romanorum exercitum ducens: quantaque manus auxiliorum per omnem cæsa fuerit Galilæam: & quod ejus civitatum quasdam vi ceperit, alias deditione. Ubi etiam Romanorum in bello disciplinam, curamque rerum, & utriusque Galilææ spacia, & naturam, finesque Judææ, nec non & peculiarem terræ qualitatem, lacusque & fontes, captarumque civitatum mala, cum fide, sicut vidi, aut pertuli, expediam. Nec etiam miseras meas celaverim, cum scientibus eas relaturus sem.

Deinde, quod jam fessis rebus Judæorum, Nero quidem mortem obierit: Vespasianus autem in Hierosolymam properans, imperii causa retractus sit: quaque signa de hoc ei contigerint, Romæque mutationes: & quod invisus a militibus Imperator declaratus sit: & quod eo disponenda reipublica gratia in Aegyptum digresso, Judæorum status seditionibus agitatus sit: quoque modo tyrannis succubuerint, eorumque inter se discordias moverint.

Signa & mutationes post obitum Neronis.

Et quod ex Agypto Titus reversus, bis Judæorum fines ingressus sit: quoque modo exercitum, & quo in loco congregaverit: vel qualiter, & quoties civitatem affecerit ipso præsentente seditio. Aggressus quoque numerosos, & quantos erexerit aggeres: triumque murorum ambitum & magnitudinem, sive mensuram, & munitionem civitatis, & fani templique dispositionem: ad hæc aræ spacium, mensuramque verissime dicam: festorum quoque dierum mores aliquos, septemque lustrationes, & munia sacerdotum. Itemque pontificis vestes, sancta.

Hierosolymæ Titus obsidet.

que templi cujusmodi fuerint, sine aliqua dissimulatione vel adjectione memorabo. Narrabo deinde tyrannorum in suos gentiles crudelitatem, Romano-

Judæorum mores & lustrationes.

rumque in alienigenas humanitatem: quotiesque Titus, civitatem simul ac templum servare cupiens, ad concordia fœdera diffidentes provocavit. Dis-

Romanorum in Judæos humanitas.

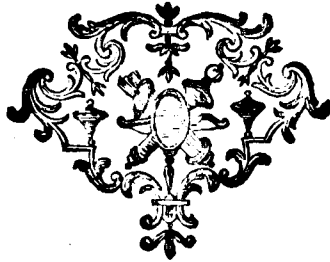
seram vero populi vulnera & calamitates: quam-

Incendia
templi ac
civitatis
excidium.

Romano-
rum de
Judæis tri-
umphus.

Historia
hujus con-
scribenda
causa.

que multa mala nunc bello, nunc seditionibus, nunc fame perpessi, postea capti sint. Nec vero aut perfugarum clades, aut captivorum supplicia prætermittam: vel quemadmodum templum invito Casare conflagraverit: quamque multæ opes sacra flamma raptæ sint: ac totius, quæ reliqua erat, civitatis excidium: Et quæ præcesserant portenta, atque prodigia, vel tyrannorum captivitatem, vel qui servitio abducti sunt, multitudinem: aut cui quisque fortuna sit distributus: Et quod Romani quidem belli reliquias persecuti sunt, devictorumque munimina funditus eruerunt: Titus vero peragrata regione cuncta restituit: ejusdemque reditum in Italiam, ac triumphum. Hæc omnia septem libris comprehenas, adnixus, ne vituperationem a rerum scientibus, Et qui bello interfuerunt, sustineam, studiosis veritatis magis quam voluptatis perscripsi. Narrandi autem initium faciam hoc ordine, quo capitula sunt digesta.

9
FLAVII JOSEPHI
DE BELLO JUDAICO
LIBER I

SUMMA CAPITUM LIBRI I.
de bello Judaico.

1. *De vastatione Hierosolymæ ab Antiocho.*
2. *De successione Principum a Jonatha usque ad Aristobulum.*
3. *De Aristobulo, Antigono, Juda Essao, Alexandro, Theodoro & Demetrio.*
4. *De bello Alexandri cum Antiocho & Areta, deque Alexandra & Hyrcano.*
5. *De bello Hyrcani cum Arabibus & expugnatione Hierosolymæ.*
6. *De bello Alexandri cum Hyrcano & Aristobulo.*
7. *De Aristobuli morte & bello Antipatri contra Mitbridatem.*
8. *De accusatione Antipatri apud Casarem, de pontificatu Hyrcani & Herode bellum movente.*
9. *De Romanorum diffidiis post mortem Casaris, & infidiis Malicbi.*
10. *De Herode accusato & vindicato.*
11. *De bello Parthorum contra Judæos, & fuga Herodis ac fortuna.*
12. *De bello Herodis e Roma redeuntis pro Hierosolyma, & contra latrones.*
13. *De morte Josephi & obsidione Hierosolymæ per Herodem, & Antigono occiso.*
14. *De infidiis Cleopatæ in Herodem, & Herodis prælio contra Arabes & ingenti terræ motu.*
15. *Herodes exaltatus in regnum.*
16. *De urbibus & ædificiis instauratis & conditis ab Herode, deque munificentia qua usus est erga extra gentes, ejusque felicitate.*

17. *De dissidio Herodis cum filiis Alexandro & Aristobulo.*
 18. *De conspiratione Antipatri contra patrem.*
 19. *De veneno Herodi parato, & quomodo comper-
 tum sit.*
 20. *De Antipatri in Herodem malignis studiis de-
 prehensis & ultis.*
 21. *De aquila aurea, morteque Antipatri & He-
 rodis.*

ANNO
 MUNDI
 3802.
 ANTE
 CHRI-
 STUM
 NATUM
 162.

CAPUT I.

De vastatione Hierosolymæ ab Antiocho.

Ant. lib.
 12. cap. 6.
 Antiochus
 a Tho-
 biz filiis
 motus cū
 exercitu in
 Judæam
 irrumpit,
 ac Hiero-
 solymam
 devincit.

Ant. lib.
 15. cap. 4.

Onias
 Pontifex
 ad Ptole-
 mæum ef-
 fugit.

Um potentes Judæorum inter se
 dissiderent eo tempore, quo de
 tota Syria cum Ptolemæo Sexto
 Antiochus, qui Epiphanes dictus
 est, ambigebat (erat autem illis contentio de
 potentia, quod honoratus quisque graviter
 ferret similibus subjugari) Onias quidam e
 Pontificibus postquam prævaluit, Thobiæ fi-
 lios expulit civitate. Illi autem supplices ad
 Antiochum confugerunt, petentes, ut ipsis
 ducibus in Judæam irrumperet. Idque Regi
 persuasum est, jam pridem sic animato. Qua-
 re cum magnis militum copiis egressus, & ci-
 vitatem fortiter expugnatam capit, & maxi-
 mam eorum multitudinem, quibus Ptolemæus
 charior erat, interfecit. Dataque passim mi-
 litibus prædandi licentia, ipse & templum spo-
 liavit, & quotidianæ religionis assiduitatem per
 annos tres sexque menses inhibuit. Pontifex
 autem Onias effugit ad Ptolemæum: accepto-
 que ab eo in Heliopolitana præfectura solo,
 ibi oppidum condidit Hierosolymis simile,
 tem-

templumque ædificavit: de quibus iterum op- A. M.
 portune referemus. Verumtamen Antiocho 3802.
 neque præter spem devicta civitas, neque po- A.C.N.
 pulatio, neque tantæ cædes satis fuere: sed in- 162.
 temperantia vitiorum, eorumque memoria,
 quæ in obsidione pertulerat, Judæos cogere
 coepit, ut abrogato more patrio, nec infan-
 tes suos circumciderent, porcosque super aram
 immolarent; quibus omnes quidem adversa-
 bantur, optimus vero quisque propterea tru-
 cidabatur. Et Bachides præsidii ab Antiocho
 præpositus, ad naturalem crudelitatem suam
 præceptis impiis obsecundans, omnimodam
 iniquitatem excessit: cum & singulatim viros
 honorabiles verberaret, & communiter quo-
 tidie speciem captæ urbis exhiberet: donec
 eos atrocitate incommodorum, qui ea patie-
 bantur, ad vindictæ audaciam irritavit. De-
 nique * Matathias Asamonæi filius, unus ex
 sacerdotibus, ex vico, cui nomen Modin est,
 cum manu domestica (nam quinque filios ha-
 bebant) fidei armatus, Bachidem occidit: &
 statim quidem præsidiorum multitudinem ve-
 ritus, in montes refugit. Multis vero ex po-
 pulo sibi sociatis, recepta fiducia descendit:
 commissoque prælio, superatos duces Antio-
 chi ex Judææ finibus exegit. Secundis autem
 rebus potentiam nactus, suisque volentibus,
 quod ab alienigenis eos liberasset, imperans,
 moritur relicto Judæ principatu, qui filiorum
 suorum natu maximus erat. Ille autem (nec
 enim cessaturum existimabat Antiochum) &
 indigenarum conflavit exercitum, & cum Ro-
 manis primus amicitiam pepigit: Antiochum-
 que Epiphanem iterum in fines suos.

Ant. lib.
 12. cap. 7.
 Antio-
 chus mo-
 res Judæi-
 cos abro-
 gat.

Bachidis
 in Judæos
 crudelitæ.
 Ant. lib.
 1. cap. 7. 8.

* In Græco
 textu est
 Marthias.

Matthias
 multis sibi
 sociatis An-
 tiocho bel-
 lum infert
 Antiochus
 moritur,
 & prin-
 cipatum
 Antiocho
 filio relin-
 quit.

A. M. ingredientem vehementissima percussum plaga
3802. repressit. Adhuc autem fervente victoria, in
A.C.N. præsidia civitatis impetum fecit: nec dum

162. enim cæsa fuerant: habitoque conflictu, milites de superiori civitate, quæ pars sacra dicitur, ad inferiorem compellit. Fano autem potitus, & locum purgavit omnem, muroque cinxit: & vasa nova divinis rebus curandis fabricata, in templum intulit, veluti prioribus profanatis: aramque aliam ædificavit, & religionibus dedit initium. Sacro autem ritu vix civitati reddito, moritur Antiochus. Regni autem ejus, & in Judæos odii filius Antiochus hæres existit; quare coactis peditum millibus L. equitum autem prope V. millibus, LXXX. vero elephantis, montana Judææ per partes aggreditur. & Bethsuram quidem oppidum capit: in loco vero cui Bethzachariæ nomen est, qua transitus erat angustior, Judas cum suis copiis occurrit: & prius quam congredierentur agmina, Eleazarus frater ejus, perspecto præter alios excelso elephante, turrique maxima & munimentis aureis ornato, illic Antiochum esse ratus a suis procul excurrit: ruptaque hostili acie ad elephantum usque pervenit. Sed illum quidem, quem Regem esse opinabatur, contingere, quod multum superemineret, minime potuit, belluam vero in aluo percussam super se dejecit, & obtritius interiit: nulla alia re gesta, nisi quod magnum opus aggressus, vitam gloriæ posthabuit. Qui tamen regebat elephantum, privatus erat. & si casu in eo fuisset Antiochus, nihil plus Eleazaro præstitisset audacia, quam ut sola spe præclari facinoris mortem videretur optasse. Hoc

autem

Antiochus post patris obitum cum numerofo exercitu Judæorū fines ingreditur.

Ant. libr. 12. cap. 14. 15. Eleazarus abElephanto oppressus moritur.

Eleazarus vitam gloriæ posthabet.

autem fratri ejus totius praelii præsagium fuit. A. M.
 nam fortiter quidem Judæi diuque decerta- 3802.
 runt : sed a Regiis secunda fortuna usis , nu- A.C.N.
 meroque præstantibus superati sunt : multif- 162.
 que interfectis Judas cum cæteris in Gophoni-
 ticam toparchiam refugit. Antiochus autem
 Hierosolymam profectus, ibique dies paucos
 commoratus, penuria utensilium abstinit : re-
 licto quidem ibi præsidio , quantum satis esse
 arbitrabatur : cætera vero multitudine ad hye-
 mandum deducta in Syriam. Discessu autem
 Regis Judas non quiescebat : sed accessione
 multorum suæ gentis animatus, aggregatis etiã,
 quos ex prælio receperat , apud vicum Adasa
 cum Antiochi ducibus congregitur : factisque
 fortibus in prælio cognitus, multis hostibus
 interfectis occubuit, & in diebus paucis frater
 ejus Joannes occiditur, insidiis eorum captus,
 qui cum Antiocho sentiebant.

Antio-
 chu. ad
 Hierosoly-
 mam pro-
 ficiscitur .
 præsidium
 que ibi
 relinquit.
 Ant. libr.
 12. cap. 18.
 Judas cū
 Antiochi
 ducibus
 congregit-
 ur & oc-
 ciditur.

C A P U T II.

*De successionibus principum a Jonatha usque ad
 Aristobulum.*

CUM autem successisset ei frater Jonathas , Ant. libr.
 & in aliis, quæ ad indigenas pertinerent, 13. cap. 1.
 cautius se ageret , suamque potentiam Roma-
 norum amicitia corroboraret , Antiochi qui-
 dem filio reconciliatur , non tamen horum ei
 quicquam profuit ad depellendum periculum.
 Namque Triphon tyrannus, Antiochi quidem
 filii tutor, sed insidiis eum captans, & præter
 hoc amicis nudare cupiens, Jonathan, cum ad
 Antiochum paucis comitatus Ptolemaida ve-
 nisset, dolo comprehendit, eoque victo con-

A. M. 3805. tra Judæam movit exercitum, unde repulsus a Simone Jonathæ fratre, quodque ab eo superatus esset, iratus eundem Jonathan interfecit. Simon autem fortiter regendis rebus intentus, Zara quidem & Joppen, & Jamniam capit. Evertit autem & Accaron subactis præfidiis: adversusque Tryphonem Antiocho auxilium præbuit, qui Doram ante expeditionem, quam in Medos fecit, obsidebat. Sed Regis aviditatem satiare non potuit, quamvis neci Tryphonis suam quoque operam adhibuisset. Non enim multo post Antiochus Cendebeum ex ducibus suis ad vastandam Judæam opprimendumque Servitio Simonem cum exercitu misit. Ille autem quanquam senior erat, bellum tamen juveniliter administrabat: & filios quidem suos cum validissimis præmisit, parte vero multitudinis comitatus alio latere aggredditur: multisque per multa loca insidiis etiam in montana dispositis, in omnibus superat, clarissimaque potitus victoria, Pontifex declaratur: & ducentos septuaginta post annos Judæos liberat a dominatione Macedonum: sed & ipse periit in convivio, captus insidiis Ptolemæi generi sui: qui ejus conjuge duobusque filiis in custodiam conclusis, certos misit, ut Joannem tertium, cui etiam Hyrcanus nomen fuit, interficerent. Cognito autem impetu qui parabatur, adolescens ad civitatem properabat, multo populo fretus, & propter memoriam paternæ virtutis, & quod iniquitas Ptolemæi cunctis esset invisa. Voluit autem Ptolemæus etiam alia porta ingredi civitatem, sed a populo rejectus est, qui maturius Hircanum susceperat: & is quidem statim recessit in quod-

159.
Jonathas
a Trypho-
ne per in-
sidias ca-
ptus, inter-
ficatur.
Ant. lib.
15. cap. 9.

A. M.
3823.
A.C.N.
141.

Simon
cum Cen-
debeo co-
greditur,
eumque
vincit.

Ant. libr.
13. cap. 14.

Simon
insidiis Pto-
lemæi ge-
neri sui
captus &
interfe-
ctus.

Joannes
qui & Hir-
canus Si-
monis fi-
lius.

quoddam ultra Hierichunta castellum, quod A. M. 3831.
 Dagon vocatur. Hyrcanus autem paternum ho- A.C.N.
 norem Pontificis assēcutus, postquam Deo sa- 133.
 crificia reddidit, velociter Ptolemæum petit, & Hyrcanus
 matri simul & fratribus adjumento futurus : paternum
 castellumque aggressus, aliis quidem rebus su- honorem
 perior erat, iusto autem dolori cedebat. Pto- Pontificis
 lemæus enim quoties premeretur, matrem ejus assequitur
 fratresque in murum productos, palam ut pos- Ptole-
 sent conspici, verberabat : eosdemque præci- mæi erga
 pitandos, nisi quamprimum recederet, mina- Hyrcani
 batur. Unde Hyrcanum quidem plus timor matrem
 ac misericordia, quam iracundia commove- ac fratrem
 bat. Mater vero ejus nihil plagis aut inten- crudelitas
 tata nece perterrita, manus protendens, filium
 precabatur, ne vel suis fractus injuriis, par-
 ceret impio : siquidem ipsa sibi mortem a Pto-
 lemæo propositam immortalitate duceret me-
 liorem, dummodo ille pœnas eorum, quæ in
 domum suam contra fas admisisset, expenderet.
 Joannes autem nunc obstinationem matris co-
 gitans, ac preces ejus audiens, ad irruendum
 impellebatur : modo verberari eam, lacerari-
 que conspiciens, effœminabatur : totusque ple-
 nus doloris erat. Ob hæc autem diu tracta ob-
 sidione, feriatus annus advenit : quem septi-
 mo quoque circuitu redeuntem, apud Judæos
 cessare moris est, exemplo septimorum dierum.
 Et in hoc Ptolemæus obsidionis requiem nactus,
 fratribus Joannis una cum matre occisis, ad
 Zenonem confugit, qui Cotylas cognomina-
 tus est, Philadelphię tyrannum. Antiochus
 autem ob ea, quæ per Simonem passus fuerat,
 iratus, in Judæam ducit exercitum : ibique as-
 dens Hierosolymis, Hyrcanum obsidebat. Ille
 autem

A. M.
3839.
A.C.N.
125.

Ptole-
mæus fra-
tres Joan-
nis una
cum ma-
tre occi-
dit.

A. M. autem patefacto sepulchro David, qui Regum
 3839. ditissimus fuerat, ablatisque inde pecuniæ plus
 A.C.N. quam tribus millibus talentorum, & Antiocho
 125. persuasit, datis ei trecentis talentis ab obsidio-
 ne discedere, primusque Judæorum privatis o-
 pibus alere peregrina cœpit auxilia. Rursusque
 tamen, quando Antiochus contra Medos bello
 suscepto tempus ei vindictæ præbuit, conse-
 stitit adversus civitates Syriæ perrexit; vacuas
 propugnatoribus esse ratus: quod & verum
 fuit. Medabam quidem & Samæam cum pro-
 ximis, nec non & Sichimam, & Garizim ipse
 cepit, & super his Chuthæorum gentem, ad-
 jacentia sano loca incolentium, exemplo ejus,
 quod est Hierosolymis, ædificato. Cepit au-
 tem & Idumææ non paucas alias civitates, &
 præterea Doreon, & Marisan. In Samariam
 vero usque progressus, ubi nunc est Sebaste ci-
 vitas ab Herode Rege condita, ex omni eam
 parte concludit filiosque suos Aristobulum &
 Antigonum obsidioni præfecit. Quibus nihil
 remittentibus, ad hoc famis penuria, qui erant
 intra civitatem, venerunt, ut etiam insuetam
 carnem cogerentur attingere. Igitur Antio-
 chum adiutorem sibi advocant, Spondium co-
 gnominatum, qui cum prompta eis volunta-
 te paruisset, ab Aristobulo & Antigono supe-
 ratur: & ille quidem ad Scythopolim usque,
 persequentibus eum memoratis fratribus, effu-
 git: hi vero in Samariam reversi, & multitu-
 dinem iterum intra murum concludunt, & ex-
 pugnata civitate ipsam diruunt: & habitatores
 ejus captos abducunt. Prospere autem gestis
 ita cedentibus, alacritatem refrigescere non
 sinebant: sed cum exercitu Scythopolim usque
 pro-

Ant. lib.
 13. cap. 15.
 Antio-
 chus acce-
 ptis ab Hyr-
 cano tre-
 centis ta-
 lentis ab
 obsidione
 discedit.

Ant. lib.
 13. cap. 16.
 17.
 Sebaften
 civitatem
 Aristobu-
 lus & An-
 tigonus
 obsidione
 cingunt.

Sebaste
 expugna-
 ta. diruta,
 ejusque
 habitato-
 res abdu-
 ci.

progressi, & ipsam pervaserunt, & agros intra Carmelum omnes inter se partiti sunt.

A. M.
3839.
A.C.N.
125.

C A P U T III.

De Aristobulo, Antigono, Juda Essao, Alexandro, Theodoro & Demetrio.

SECUNDARUM autem rerum Joannis & filiorum ejus invidia seditionem gentilium concitavit, multique adversus eos collecti non quiescebant, donec aperto bello devicti sunt; reliquum vero tempus Joannes cum fortunatissime viveret, & optime rebus per annos triginta & tres administratis, & quinque filiis relictis moritur: vir plane beatissimus, & qui nullam dedisset occasionem, cur ejus causa de fortuna quispiam quereretur. Denique tria vel maxime præcipua solus habebat, nam & gentis Princeps, & Pontifex erat, & præterea Prophetæ: cum quo Deus ita colloquebatur, ut futurorum nihil penitus ignoraret, quin etiam de duobus majoribus filiis suis, quod rerum domini permanens non essent, prævidit atque prædixit. Quorum vitæ quis fuerit exitus, narrare non indignum videtur, quantumque a paterna felicitate diverterint. Patre namque mortuo natu major Aristobulus translato in regnum principatu, diadema sibi primus imposuit: quadringentis & octoginta uno annis ac tribus mensibus, postquam populus in eam terram devenit, servitio, quod apud Babylonios sustinuit, liberatus. Fratrem vero a se secundum Antigonom (namque illum diligere videbatur) in honore pari producebat: alios autem victos custodiæ tradidit; Matremque

Seditioni bello devicti.

Joannes Hircanus optime rebus per annos triginta tres administratis moritur.

A. M.
3861.
A.C.N.
103.

Ant. lib.
13. cap. 18.

A. M. 3861. itidem colligavit, ausam aliquid de potestate contendere; namque hanc rerum dominam Joannes reliquerat, eoque crudelitatis processit, ut vin&am fame necaret. Horum autem facinorum poenas Antigoni fratris morte persolvit, quem plurimum amabat, quemque regni participem habebat, nam & hunc interemit, adductus criminationibus per malevolos regni compositis. Itaque primo quidem Aristobulus dictis fidem non habebat, qui & fratrem magni penderet, & pleraque livore fingi arbitraretur. Sed cum Antigonus ex militia clarus rediisset, festis diebus, quos tabernaculis positis Deo celebrare mos patrius exigebat, evenit eodem tempore, ut adversa valetudo Aristobulum corripere. Antigonus vero circa festorum solemniorum finem armatis comitatus templum ad orandum quam maxime petivit, plusque in honorem fratris ascendit ornatus. Tumque delatores nequissimi Regem adeuntes, & armorum pompam, & Antigoni arrogantiam privata fortuna majorem esse criminabantur, quodque maxima caterva stipatus, & illum interficere eo venisset: nec enim perpeti honorem solum ex regno habere, cui regnum ipsum liceat obtinere. His paulatim quamvis invitatus tamen credidit Aristobulus. Ac ne vel suspicari quicquam videretur, prospiciens, & ut incerta praeleveret, suos quidem satellites in quendam subterraneum & tenebrosum locum transire jubet. Ipse autem jacebat in castello, Bari ante, post autem Antonia cognominato: & ut inermi quidem parcerent, occiderent autem Antigonum, praecepit, si cum armis adiret: nec non & ipsi Antigono qui praeziperent misit, ut

Aristobulus matrem vin&am fame necat.

Aristobulus fratrem Antigonum plurimum amat.

Antigonus in honorem fratris in templum ascendit.

Antigonus apud Aristobulum falso accusatur.

Aristobulus satellitibus ut Antigonum, si eum armis adiret, occiderent, praecepit.

ut inermis veniret. Ad hæc regina satis callidum cum insidiatoribus consilium capit, namque his qui ad eum missi fuerant persuadet, ut mandata quidem Regis taceant, dicant vero Antigono, quod frater audisset, arma sibi eum pulcherrima in Galilæa, ornatumque bellicum fabricasse: quæ ne singulatim inspiceret, morbo impeditum fuisse: nunc autem, præsertim cum alio discessurus sit, libenter eum videret armatum. His auditis, Antigonus (ne quid enim mali suspicaretur, fratris suadebat affectus) cum armis velut ostentatum se veniens, properabat. Sed ubi ad obscurum transitum, qui Stratonis pyrgus vocabatur, accessit, a satellitibus interemptus est: certumque documentum præbuit, omnem benevolentiam, jusque naturæ calumniis cedere, nullamque optimarum affectionum tantum valere, ut invidiæ perpetuo possit obistere. In hoc autem etiam Judam quis non recte miretur? Essæus erat genere, qui nunquam divinando aberravit, neque mentitus est. Is Antigono transeunte per templum, mox ut eum vidit, ad notos, qui aderant, exclamavit (non paucos autem discipulos sive consultores habebat) Pape, nunc mihi pulchrum est mori, quando ante me veritas interiit, mearumque prædictionum aliquod mendacium deprehensum est. Vivit enim iste Antigonus, qui hodie deberet occidi. Locus autem neci ejus apud Stratonis pyrgum fato fuerat destinatus; & ille quidem sexcentorum ab hinc stadiorum intervallo distat. Horæ vero diei sunt quatuor: sed & vaticinationem tempus effugit. Hæc locutus senior, mœsto vultu & mente sollicita secum multa reputabat:

A. M.
3861.
A.C.N.
103.

Regina
callidum
contraAn-
tigonum
consilium.

Antigo-
nus de
fratre ni-
hil mali
suspica-
tur.

Antigo-
nus inter-
ficitur.
Judas
Propheta
Antigoni
necem
prædicat.

A. M. & paulo post interfectus Antigonus nunciatur;
 3861. in loco subterraneo, qui eodem nomine, quo
 A.C.N. maritima Cæsarea, Stratonis pyrgus appellaba-
 103. tur: & hoc fuit, quod vatem fefellit. At vero
 Aristobulo confestim sceleris pœnitundine mor-
 bus ingravescit: semperque facinoris cogitatio-
 ne sollicitus, perturbato animo tabescebat, do-
 nec mœroris acerbitate visceribus laceratis subi-
 to sanguinem vomeret. Hunc ergo unus e

Aristo-
bulo fra-
tridii
pœnitudi-
ne mor-
bus ingra-
vescit.

A. M.
 3862. servulis ejus ministerio destinatus foras effe-
 A.C.N. rens, providentia numinis erravit: & ubi An-
 102. tigonus erat occisus, super extantes adhuc cæ-
 dis maculas cruorem interfectoris effudit. Ulu-
 latu autem eorum, qui id conspexerant, conti-
 nuo sublato, tanquam puer de industria san-
 guinem illic libasset, clamor ad aures Regis
 pervenit: causamque requirebat: & cum eam
 prodere nullus auderet, ad rescindendum
 magis ardebat. Ad extremum vero minitanti,
 vimque adhibenti, verum, quod erat, indicave-
 runt: atque ille cum lachrymis opplesset ocu-
 los, quantumque poterat, ingemisset, hæc
 dixit: Sperandum certe non erat, ut maxi-
 mum Dei lumen facta mea nefaria laterent:

Servus in
eo loco
ubi Anti-
gonus e-
rat. occi-
sus inter-
fectoris
cruorem
effudit.

Maximū
Dei lumē
nefaria fa-
cta non la-
tent.

Ant. lib.
13. cap. 19.
Aristobu-
lus misere
moritur.

Alexan-
drum, Ari-
stobuli fra-
trem Re-
gina Regē
constituit,
qui evesti-
gio crude-
liter agit.

nam cito me ultrix cognatæ cædis justitia per-
sequitur. Quam diu o corpus improbum! fra-
tri matrique damnatam animam detinebis?
quam diu paulatim illis libabo sanguinem
meum? simul totum accipiant: neque jam
meorum viscerum inferias fortuna derideat.
His dictis illico moritur, cum non plus anno
regnasset. Uxor vero fratrem ejus vinculis
dissolutis Regem constituit Alexandrum, qui
ætate major erat, & modestia præstare vide-
batur. Sed ille potestatem adeptus, fratrem
qui-

quidem alterum regnum appetentem occidit: A. M. alterum autem privata vita contentum ablatis 3862. rebus secum habebat. Prælium etiam cum A.C.N. Ptolemæo cognomento Lathyro committit: 102. qui oppidum Asochim ceperat, & multos quidem peremit hostium, sed victoria in Ptolemæi partes propensior fuit. Postea vero quam ipse pulsus a matre Cleopatra discessit in Ægyptum, & Gadaram obsidione capit Alexander, & castellum Amathuntis, omnium maximum, quæ trans Jordanem sita erant, ubi preciosissima quæque bonorum Theodori filii Zenonis habebantur. At Theodorus repente superveniens, & proprias res recipit, & sarcinas Regis aufert; Judæorumque fere decem millia interficit. Verum Alexander receptis post cladem viribus, aggressus maritimas regiones Raphiam capit & Gazam, itemque Anthedonem, quæ postea a Rege Herode Agrippas nominata est. His autem servitio domitis, concitatur in eum festo die populus Judæorum. Nam plerumque epulæ seditiones accendunt. Nec videbatur insidias posse comprimere, nisi conductitios haberet auxilio Pifidas & Cilicas: nam Syros mercenarios respuebat, propter ingentem cum Judæorum gente discordiam. Cæsis autem supra octo millibus ex turba rebellium, Arabiæ bellum intulit. Ibiq; Galaaditis ac Moabitis subactis, tributoque his imposito, ad Amathunta regressus est. Cumque Theodorum metus ejus secundis successibus perculisset, castellum sine præsidio repertum funditus eruit. Mox autem congressus cum Oboda Rege Arabum, qui locum fraudi opportunum in Galaadensi

Alexander victoriam ab Theodoro amittit.

Judæorum contra Alexandrum in festo die seditio.

Alexander Arabiæ & Amathunti castello bellum inferit, ludq; captum funditus eruit.

A. M. regione occupaverat, captus insidiis totum a-
 3862. misit exercitum in vallem altissimam compul-
 A.C.N. sum, atque obtritum multitudine camelorum.
 102.

Ipsè vero elapsus in Hierosolymam, olim sibi gentem infensam ad novarum rerum motus magnitudine cladis accendit. Fit autem etiam tunc superior, crebrisque præliis non minus quinquaginta millibus Judæorum per sex annos interfecit: nequaquam tamen victoriis lætabatur, quoniam regni sui vires consumeret. Unde armis omiſſis, sermone placido cum subiectis redire in gratiam conabatur. Illi autem inconstantiam ejus, morumque varietatem in tantum oderant, ut percontanti, quonam pacto eos sedare posset, dicerent, si moreretur: nam vix etiam mortuo daturus veniam, qui tam multa scelerate fecisset: simul etiam Demetrii auxilium, cui cognomen Acæro, accersiverunt; qui cum his majorum præmiorum spe facile paruisset, venissetque cum exercitu, misceretur auxiliis ejus Judæi circa Sichimam. Utrosque tamen Alexander mille quidem equitibus, sex autem peditum mercenariorum millibus excepit, cum haberet ex Judæis quoque prope ad decem millia bene sibi cupientium, adversæ autem partis essent equitum tria millia, peditumque millia quadraginta. Et prinsquam veniretur ad manus, intercedentibus nunciis & præconibus, Reges transfugia tentabant: Demetrius quidem Alexandri mercenarios, Alexander autem Judæos, qui Demetrium sequerentur, obtemperaturos sibi sperantes. Sed cum neque Judæi sacramenta, neque fidem Græci contemnerent, armis jam cominus decernebant. Superatque præ-

Demetrius Judæis in auxilium venit.

Demetrii & Alexandri pugna, qua Demetrius superat.

praelio Demetrius, quamvis Alexandri merce-
 narii multa & animose & fortiter gessissent. 3862.
 Eventus autem pugnae praeter spem cedit u-
 trique; nam neque hi, qui Demetrium ac-
 civerant, in partibus victoris permanserunt:
 & immutatae fortunae misericordia, sex Ju-
 daeorum millia se ad Alexandrum, qui in
 montes effugerat, contulerunt. Hujus incli-
 nationis momentum Demetrius ferre non po-
 tuit: sed Alexandrum jam quidem collectis
 viribus praelio sufficere ratus, omnem vero
 gentem ad eum transire existimans, mox in-
 de digressus est: non tamen reliqua multitu-
 do ob abscessum auxiliorum simultates depo-
 suit: bello autem assiduo tamdiu cum Ale-
 xandro decertabat, donec plerisque interfectis
 caeteros in Bemeselim civitatem compulit, ea-
 que subacta in Hierosolymam captivos abdu-
 xit. Verum immoderata fecit iracundia, ut
 crudelitas ejus ad impietatem usque procede-
 ret. Octingentis enim captivorum in media
 civitate crucifixis, mulieres earumque filios
 in conspectu matrum necavit: atque haec po-
 tans, & cum suis concubinis recubans, pro-
 spectabat. Tantus autem populum terror in-
 vasit, ut etiam diversae partis studiosi proxi-
 ma nocte octo millia hominum extra totam
 Judaeam profugerent, quorum exilii, mors Ale-
 xandri, finis fuit. Cum ejusmodi factis tan-
 dem aegreque regni otium quaesisset, ab armis
 requievit.

A. M.
 A.C.N.
 102.

Ant. lib.
 13. cap. 20.

Judaei a
 Demetrio
 victore
 deficiunt.

Iracundia
 & crudeli-
 tas Ale-
 xandri im-
 modera-
 ta, qui oc-
 tingen-
 tos capti-
 vorum
 crucifigit.

Alexan-
 der ab ar-
 mis requi-
 escit.

Antiochū
Demetrii
fratrem A-
lexander
timet.

Rex Ara-
bum Anti-
ochi mili-
tes ex im-
provviso
invasit.

Alexandri
copias A-
rabum
Rex in fu-
gam ver-
tis, maxi-
mamque
partem
trucidat.

Damasceni
& Areta
contra
Alexan-
dram.

Rursus autem fit ei turbarum initium An-
tiochus, qui etiam Dionysius dictus est,
Demetrii quidem frater, sed eorum novissi-
mus, qui Seleucum generis autorem habebant.
Hunc enim timens qui Arabas parato bello
pulsarat, totum quidem super Antripatrida
montibus proximum, & inter Joppes littora
spacium, fossa altissima diremit: ante fossam
vero murum ædificavit excellum, turresque
lignas, ut faciles aditus obstrueret, fabrica-
vit: nec tamen Antiochum arcere valuit. Ex-
ustis enim turribus, fossisque repletis, cum suis
copiis transgressus est. Vindictaque posthabi-
ta, qua deberet eum, a quo prohibitus est, ul-
cisci, protinus contendit in Arabas. Horum
autem Rex in loca suæ nationi commodiora
cedens, mox ad pugnam cum equitatu rever-
sus (habebat autem numerum decem millium)
imparatos ex improvviso Antiochi milites inva-
dit. Valido autem prælio commisso, quam-
diu quidem supererat Antiochus, durabat ejus
exercitus, quamvis eum passim Arabes truci-
darent. Ubi vero procubuit (succurrendo
enim victis semper in periculis aderat) omnes
terga dederunt: maximaque pars eorum cum
in acie, tum in fuga absummitur. Reliquos autem
in vicum Cana delapsos, alimentorum penuria
perire contigit, præter admodum paucos.
Hinc Damasceni Ptolemæo Minnæi filio infensi
Aretam sibi sociant: Syriæque coeles Regem
constituunt: qui bello illato Judææ, post-
quam

quam pugna vicit Alexandrum, pactione discessit. Alexander autem Pella capta Gerasam petivit rursus opum Theodori avidus: triplicique ambitu circumdatis defensoribus, locum expugnavit. Nec non & Gaulanen & Seleuciam, & eam, quæ Antiochi Pharanx dicitur, sub jugum mittit. Ad hæc autem capto Gamala castello validissimo, ejusque Præfecto Demetrio multis criminibus involuto, in Judæam regreditur, expleto in militia triennio: lætusque a gentilibus ob res prospere gestas excipitur. Belli autem requiem secutum est morbi principium. Et quoniam quartano februm recursu fatigabatur, depulsum iri valetudinem credens, si rursus animum negotiis occupasset, intempestivæ militiæ sese dedit: & ultra vires corpus laboribus vexans, inter ipsos tumultus trigesimo & septimo regni anno moritur: idque Alexandræ conjugii suæ reliquit: Judæos ejus vel maxime dicto obedientes fore non dubitans: quod longe ab ejus crudelitatem discrepans, & iniquitati resistens, benevolentiam sibi populi comparasset. Neque spes eum fefellit. Namque opinione pietatis obtinuit muliercula principatum. Quippe quæ morem gentis patrium probe norat, & qui sacras leges temerassent, ab initio detestabatur. Cum autem duos filios Alexandro genitos haberet, natu quidem maximum Hyrcanum, & propter ætatem declarat Pontificem, & quod propterea segnior esset, quam ut potestate regia molestus cuiquam videretur, Regem constituit: minorem autem Aristobulum, privatum vivere maluit, quod ferventioris esset ingenii. Jungit autem se ejusdem mulieris do-

A. M.
3862.
A.C.N.
102.

Alexander quartano februm recursu fatigatur.

Ant. lib.
13. cap. 22.

Alexandra, Alexandri conjugii pietatis opinione principatum obtinet.

Hyrcanus Alexandri filius natu maximus, Pontifex declaratur, post ad regiam dignitatem evasit.

A. M. minationi quædam Judæorum factio, Phari-
 3862. sæi: qui præter alios pietatem colere putaren-
 A.C.N. tur, & peritius leges interpretari: ob eam-
 102. que causam magis eos suspiciebat Alexandra,
 Pharisei divinx religioni superstitione deserviens. Illi
 Alexan- dræ Regi- nuz inlinu- ati paula- tim pro- curatores habentur, cunctis- que regiis com- mo- dis fruun- tur.
 Alexan- dra Phari- sæis ultro caret.
 Pharise- orum in- vidia & ac- cusatione temeraria multi bo- ni truci- dati.
 Aristobuli apud ma- trem de- precatio.

minationi quædam Judæorum factio, Phari-
 sæi: qui præter alios pietatem colere putaren-
 tur, & peritius leges interpretari: ob eam-
 que causam magis eos suspiciebat Alexandra,
 divinx religioni superstitione deserviens. Illi
 autem paulatim sceminx simplici insinuati,
 quosvis pro sua libidine summovendo deponen-
 do, itemque vinciendo, ac solvendo, jam
 procuratores habebantur: prorsus ut ipsi qui-
 dem regiis commodis fruerentur, expensas ve-
 ro ac difficultates Alexandra perferret. Sed
 eadem mire callebat res administrare majores:
 itaque augendis copiis semper intenta, dupli-
 cem conflavit exercitum: neque pauca mer-
 cenaria paravit auxilia, quibus non modo sta-
 tum suæ gentis roboravit, sed etiam metuen-
 dam se reddidit externæ potentix. Imperabat
 autem aliis, verum Phariseis ipsa ultro pare-
 bat. Denique Diogenem quendam insignem
 virum, qui Alexandro fuerat amicissimus, in-
 terficiunt, ejus factum consilio criminati, ut
 octingenti (quos supra memoravi) Regis jus-
 su tollerentur in crucem: nihilominus autem
 Alexandræ suadebant, ut & alios, quibus au-
 toribus Alexander in eos fuisset concitatus, oc-
 cideret. Cumque his nimia superstitione ni-
 hil abnuendum putaret, quos sibi libuisset, ea
 specie trucidabant, donec optimus quisque
 periclitantium ad Aristobulum confugeret, at-
 que ille matri persuasit, ut his propter digni-
 tatem parceret, civitate autem pelleret, quos
 nocentes existimaret. Igitur illi quidem data
 sibi copia per regionem dispersi sunt. Ale-
 xandra vero in Damascus misso exercitu,
 quoniam Ptolemæus sine intermissione civita-

tem

tem premebat, illam quidem nulla re memorabili gesta cepit. Regem autem Armeniorum Tigranem, qui admoto Ptolemaidi milite, Cleopatram circumferebat, pactationibus donisque sollicitat. Sed illum domesticarum turbarum metus, ingresso in Armeniam Lucullo, jamdudum inde retraxerat. Inter hæc Alexandra morbo laborante, minor ejus filius Aristobulus, cum famulis suis, quos multos habebat, omnesque pro ætatis favore fidissimos, universa castella obtinuit, & pecunia, quam ibi reperit, conductis auxiliis Regem se declaravit. Ob hæc miserata querelas Hyrcani mater, conjugem Aristobuli cum filiis includit apud castellum, quod a septemtrione sano adjacens, Baris antea vocabatur ut diximus, postea vero Antonia cognominata est, imperante Antonio, quemadmodum de Augusti & Agrippæ nomine Sebaste, & Agrippias aliæ civitates appellatæ sunt. Ante tamen Alexandra moritur, quam in Aristobulum fratris ejus Hyrcani contumelias vindicaret: quem dejici regno curaverat, quod ipsa novem annos administravit. Et hæres quidem omnium fit Hyrcanus, cui regnum etiam viva commiserat. Verum Aristobulus viribus atque auctoritate præstabat. Habito autem inter eos circa Hierichunta de rerum summa conflictu, plerique Hyrcano relicto transeunt ad Aristobulum. Hyrcanus autem cum reliquis fuga pervenit in castellum Antoniam: ibique salutis obsides nactus (erat enim ibi in custodia, ut præmisimus, conjux Aristobuli cum filiis) prius, quam gravius aliquid accideret, ea lege in concordiam rediit, ut regnum quidem Aristobulus

A. M.
3873.
A.C.N.
95.

Aristobulus seipsū Regem declarat.

Alexandra conjugem Aristobuli cum filiis carceri includit.

Alexandra moritur, & Hyrcanum regni successorem constituit.

Ant. lib.
14. cap. 1.

Fratres ob regni decertantes, certis conditionibus in concordiam redeunt

A. M. bulus haberet, ipse vero cederet, quasi frater
 3873. Regis aliis honoribus contentus. Hoc modo
 A.C.N. in fano reconciliati, cum in conspectu circum-
 25. stantis populi benignissime alter alterum com-
 plexus esset, domus permutant: & Aristobu-
 lus quidem discedit in Regiam, Hyrcanus au-
 tem in Aristobuli domum.

C A P U T V.

*De bello Hyrcani cum Arabibus & expugnatione
 Hierosolymæ.*

Ant. lib
 14.c.2.3-4

Hyrcanū
 Antipater
 ut ad Aretam Regē
 Arabiæ
 confuget,
 ejusq;
 auxilio regnum
 repeteret,
 hortatur.

Metus vero & alios ejus inimicos præter
 spem dominantis occupat, & maxime
 Antipatrum jamdudum Aristobulo invisum.
 Erat autem genere Idumæus, & nobilitate ac
 opibus gentis suæ princeps. Is igitur & Hyrcanum
 ut ad Aretam Regem Arabiæ confuget,
 ejusque auxilio Regnum repeteret, hor-
 tabatur, & ipsi Aretæ, ut Hyrcanum susciperet,
 atque in regnum deduceret, suadebat, multum
 obtestans Aristobuli moribus, multisque Hyrcanum
 laudibus prædicans: simulque admon-
 nebat, quod eum deceret regno clarissimo præ-
 sidentem, iniquitate oppressis manum porri-
 gere: Hyrcanum autem injuriam pati, qui
 principatu jure successionis sibi debito excidis-
 set. Sic instructis & præparatis ambobus, no-
 cte cum Hyrcano ex civitate profugit: cita-
 toque cursu in oppidum quod Petra dicitur
 saluus evasit: ea est Arabiæ regia. Ibi post-
 quam Hyrcanum in manum Regis Aretæ tra-
 didit, multis dictis multisque muneribus ut au-
 xilium præberet, quo in regnum deduceretur,
 effecit. Erant autem pedum equitumque mil-

Antipater
 nocte cū
 Hyrcano
 ex civitate
 profugit,
 & ad Aretam
 Arabiæ Regē
 pervenit.

Areta Hyrcano
 50000. mil-
 itum tra-
 dit.

mil-

millia quinquaginta, quibus nequaquam resti-
 tit Aristobulus: sed primo impetu superatus, in Hyerosolymam fugere cogitur: atque omni-
 no captus esset, nisi dux Romanorum Scaurus
 adversis horum temporibus imminens solvisset
 obsidionem: namque is ex Armenia quidem in
 Syriam missus erat a Pompejo Magno, qui cum
 Tigrane bellum gerebat. Sed ubi Damascum
 venit, recens a Metello & Lollio captam re-
 perit: his inde submotis, cognitoque in Judæa
 quid ageretur, illuc velut ad quæstum cucur-
 rit. Denique mox ut fines ingressus est, Ju-
 dæorum legati ad eum veniunt a fratribus, utrif-
 que, ut sibi potius adjumento essent, oranti-
 bus. Sed trecentis talentis, quæ Aristobulus
 ei miserat, justitia posthabita est. Tot enim
 acceptis Scaurus ad Hyrcanum, & Arabes le-
 gatos mittit, Romanorum eis & Pompeji no-
 men intentans, nisi ab obsidione desisterent.
 Itaque & Areta ex Judæa in Philadelphiam re-
 cedit metu percussus, & Scaurus Damascum
 redit. Aristobulus autem quod captus non
 esset, satis sibi esse non credidit: sed omni-
 bus, quas haberet, copiis collectis, persequeba-
 tur hostes: & circa locum, quem Papyrona
 vocant, prælio commisso, supra sex eorum mil-
 lia cædit: in quibus erat & Cephalon frater
 Antipatri. Hyrcanus vero & Antipater Ara-
 bum privati auxilio, spem in adversarios trans-
 tulerunt. Et cum Pompejus Syriam ingressus
 Damascum pervenisset, ad ipsum confugiunt,
 multisque muneribus ei datis, eadem illa, qui-
 bus apud Aretam usi fuerant, allegantes, ma-
 gnopere precabantur, ut Aristobuli violentia
 damnata, regno Hyrcanum restitueret, cui

A. M.
 3899.
 A. C. N.
 65.

Scaurus
 Romano-
 rum Dux.

Scaurus
 trecentis
 talentis ab
 Aristobulo
 acceptis,
 Hyrcanū
 & Arabes
 regione
 excedere
 jubet.

Hyrcanus
 & Antipa-
 ter Pom-
 peji auxi-
 lium im-
 plorant.

A. M. tam ætate quam moribus deberetur. Sed nec
 3899 Aristobulus sibi defuit, corruptione Scauri fre-
 A.C.N. tus. Venerat autem quantum potuit ornatus
 65. cultu regio: deinde offensus obsequiis, neque
 ferendum existimans abjectius, quam Regem
 Ant. 1. 14. deceret, utilitati servire, a Diospoli regredie-
 cap. 6. 7. batur. Ob hoc iratus Pompejus, etiam Hyrcano
 Pompejus Romano ejusque sociis hoc precantibus, Aristobulum
 simul exercitu & Syrorum instructus auxilium. Cum vero Pellam
 instructus Aristobulum & Scythopolim prætergressus Coreas venisset,
 unde Judæorum fines incipiunt per mediter-
 Aristo- ranea loca subeuntibus: cognito Aristobulum
 bum Pom- in Alexandrium confugisse (castellum est ma-
 pejus de- gnifice structum, in monte præcelso situm)
 scendere mittit, per quos eum juberet inde descendere.
 provocat. Ille autem decreverat, quia pro imperio voca-
 retur, periclitari potius quam parere. Sed po-
 pulum videbat horrescere: & amici monebant,
 ut Romanam vim cogitaret, quam sustinere
 non posset. Itaque horum consiliis obediens,
 descendit ad Pompejum: quodque juste regna-
 ret multis pro se dictis, in castellum rediit: &
 cum iterum descendisset provocatus a fratre,
 ac de suo jure cum eo disceptasset, denuo re-
 greditur, non prohibente Pompejo. Erat au-
 tem inter spem timoremque medius, & ve-
 niebat quidem velut exoraturus Pompejum,
 ut sibi cuncta permitteret, ad montem vero
 revertebatur, ne quid regiæ dignitati deroga-
 re videretur. Quia tamen castellis eum Pom-
 pejo cedere placebat, hisque præpositos mo-
 nere literis, ut decederent, quibus præceperat,
 ut non nisi manu sua scriptis epistolis obtem-
 perarent: jussa quidem facit; sed in Hieroso-
 lymam

lymam cum indignatione discessit: belloque jam A. M.
 congredi cum Pompejo cogitabat. Ille autem, 3899.
 nec enim tempus apparatus dandum putavit, A.C.N.
 statim eum insequitur: multum quippe ala- 65.
 critati ejus addiderat, circa Hierichuntem Mi- Aristobu-
 thridatis mors nunciata. Ubi pinguissima * Ju- lus bello
 dææ regio & palmarum plurimum ac balsa- e congredi
 mum nutrit: cujus inciso lapidibus acutis ro- cum Pom-
 bore stillantem lachrymam ex vulneribus col- pejo cogi-
 ligunt. Cumque illic pernoctasset, mane in tat.
 Hierosolymam properabat. Itaque hoc ejus * Hed.
 impetu perterritus Aristobulus, supplex occur- Idumææ.
 rit, pecuniamque pollicitus, quodque semet- A. M.
 ipsum ei cum civitate permetteret, Pompejum 3903.
 mitigat sævientem. Nec tamen quicquam eo A.C.N.
 rum quæ promisit, effectum est. Gabinium, 61.
 qui ad suscipiendam pecuniam missus fuerat, Pompejus
 ne in oppidum quidem Aristobuli socii recepe- Hieroso-
 runt. His commotus Pompejus, Aristobu- lyma ob-
 lum in custodiam collocat: ad civitatem vero sidione
 profectus, explorabat, qua ex parte facilior cingit.
 esset accessus; nam & murorum ejus firmita- Aristobu-
 tem oppugnari posse facile non videbat: val- lus Pom-
 lemque pro mœnibus horribilem, fanumque pejo sup-
 illic cernebat proximum, adeo tutissima mu- plex oc-
 nitione circumdatum, ut etiam si civitas ca- currit.
 peretur, secundum esset hostibus in eo refu- Ant. l. 14.
 gium. Hoc autem diu quid faceret hæsitante cap. 7. 8.
 te, seditio intra civitatem orta est: Aristobuli Pompejus
 quidem sociis bellum geri potius, Regemque urbe qua
 berari dignum esse censentibus: qui vero ex parte ex parte
 Hyrcano sentirent, Pompejo portas aperiri. facilior es-
 Metus autem hos plures faciebat, Romano- set accessus
 rum constantiam reputantes. Denique victa explorat.
 pars Aristobuli concessit in templum: & pon- Seditio in
 te urbe inter
 Aristobuli
 & Hyrcani
 socios.
 Pompejus
 in urbem
 venit, ei-
 Regia do-
 mus tradi-
 tur: Ari-
 stobulus
 cum suis

A. M. te, qui ab eo civitati jungebatur, abscisso, ut
3903. ad ultimum usque resisteret, instruebatur.

A.C.N. Cum autem alii Romanos recepissent in civita-

61. tem, hisque domum Regiam tradidissent, ad
in templū hæc obtinenda Pompejus unum e ducibus suis
concedit. Pisonem cum militibus intromittit, ilque præ-
sidiis in civitate dispositis, quia nemini eo-
rum, qui in templum confugerant, pacem per-
suadere poterat, omnia quæ circum erant op-
pugnationi parabat: Hyrcano ejusque amicis
ad consilia conferenda, & ad efficienda, quæ
juberet, alacriter animatis. Ipse vero ad par-
tes septentrionales fossamque vallemque reple-
bat omni genere materiæ per milites compor-
tato, cum per se opus esset difficillimum pro-
pter immensam altitudinem, & præterea Ju-

Pompejus
fossamque
vallemque
replet, ac
diem se-
ptimum
observat.

Pompejus
aggeri
turres im-
ponit.

Judæi in-
ter media
tela ver-
santes ni-
hil cere-
moniarū
intermit-
tunt.

dæi modis omnibus desuper obsisterent: man-
sissetque labor imperfectus, nisi Pompejus ob-
servatis diebus septimis, quibus Judæos religio
ab omni opere manus abstinere compellit, per
eos aggerem cumulare præcepisset, inhibitis
a prælio militibus. Pro solo enim corpore
Judæis etiam per Sabbata pugnare licet. Igi-
tur jam valle repleta, & impositis aggeri tur-
ribus, admotisque machinis Tyro allatis, mœ-
nia tentabat. Desuper obstantes lapidibus re-
pellebantur, cum diu turres obsidentium ma-
gnitudine simul & pulchritudine præstantes,
vim repugnantium sustinerent. Verumtamen
Romanis tunc plurimum defatigatis, Pompe-
jus Judæorum tolerantiam, & in aliis admira-
tus est: & præcipue, quod nihil ceremonia-
rum inter media tela versantes intermiserunt:
sed velut in alta pace civitas ageret, quotidie
sacrificia & victimas, omnemque Dei cultum dili-

diligentissime celebrarunt, nec vel in ipso excidio, cum ad aram in dies singulos trucidarentur, legitimis religionis suæ muneribus abstinerunt. Mense igitur obsidionis tertio vix una turre de-
 jecta, in fanum irruptum est. Primus autem murum transcendere ausus est Syllæ filius Faustus Cornelius, & post eum centuriones duo Furius & Fabius cum suis cohortibus: & circumsepto undique fano, alios alio confugientes, vel etiam paulisper repugnantes interficiunt. Ubi plurimi Sacerdotum, quanquam hostes strictis gladiis irruentes videbant, intrepidi tamen in peragendis rebus divinis perseverabant: & in ipso libandi templumque adolendi ministerio mactabantur, saluti quoque præferentes religionis obsequium. Multos autem sui gentiles adversæ partis studiosi trucidabant, plurimi sese in rupes præcipitabant: nonnulli furibundi cunctis, quæ circa murum erant, in desperatione succensis, pariter conflagrabant. Itaque Judæorum quidem millia duodecim occubuerunt, Romanorum vero perpauci: sed plures sauciati sunt. Nihil autem gravius in illa clade Judæorum genti visum est, quam sanctum illud arcanum, neque cuiquam prius visum, alienis esse detectum. Denique Pompejus una cum suis comitibus templum ingressus, ubi neminem præter Pontificem adesse fas erat, quæ intus erant candelabra cum lychnis & mensis, in quibus libare atque adolere moris est, & vascula ex auro cuncta spectavit: congestamque pigmentorum molem, sacræque pecuniæ ad duo millia talentorum. Nec tamen vel hæc vel aliud quicquam de sacrosanctis opibus sive instrumentis attigit: sed postero die post excidium purgare

61.

Duodecim Judæorum millia in templo occubunt.

Pompejus una cum suis comitibus sanctum arcanum ingreditur.

Pompeji continentia.

E

tem-

A. M. templum ædituos jussit, & solennia sacra celebrare. Ipse autem Hyrcanum Pontificem declaravit: quod se & in aliis rebus alacrem obsidionis tempore præbuisset, promptamque ad bellum agrestium multitudinem ab Aristobulo revocasset: per quæ sicut imperatorem bonum decuit, benevolentia potius quam timore plebem sibi conciliavit. Inter captivos etiam comprehensus Aristobuli socer idemque patruus tenebatur. Et illos quidem qui maxime belli causa fuissent, securi percussit. Faustum vero, & qui una fortiter operam navaverant, præclaris præmiis donat, & Hierosolymis tributum indicit. Ablatas autem genti etiam, quas in Cœlesyria ceperant civitates, Romano, qui tunc erat, Præsidi parere jussit: propriisque tantum finibus circumcludit. Instauravit autem in gratiam cujusdam ex libertis suis Demetrii Gadarenensis, etiam Gadaram, quam Judæi subverterant. Mediterraneas præterea civitates ab eorum imperio liberavit, quas præventi non exciderant, Hippon & Scythopolim & Pellam & Samariam & Marisam: itemque Azotum & Jamniam & Arethusam: nec non & maritimas, Gazam & Joppen & Doram, & quæ pridem Stratonis pyrgus vocabatur, post autem ab Herode Rege clarissimis ædificiis transformata, Cæsarea nominata est: easque omnes indigenis civibus redditas provincie Syriæ conjunxit. Hujus autem & Judææ, cunctorumque administratione ad Ægypti usque fines & flumen Euphratem cum duabus legionibus Scauro permissa, Romam ipsè per Ciliciam properavit, captivum ducens Aristobulum cum familia. Erant autem filiæ duæ totidemque filii: quorum unus Alexander ex

iti-

Hyrcanus
Pontifex
declara-
tur.

Pompejus
illos, qui
maxime
belli causa
fuissent,
securi per-
cussit.

Pompejus
multas
præclaras
civitates
ab Impe-
rio Judæo-
rum libe-
rat.

Aristobu-
lus cum
familia
Romam
vexit.

itinere fugit : minor autem Antigonus cum sororibus Romam vectus est.

3903.
A.C.N.
61.

C A P U T VI.

De bello Alexandri cum Hyrcano & Aristobulo.

INterea Scaurus in Arabiam ingressus, ad Petram quidem regionum asperitate prohibebatur accedere: quæ autem circum erant, omnia vastabat, multis & in hoc malis afflictus; nam exercitum fames premebat: cui tamen Hyrcanus per Antipatrum victui necessaria suppeditabat: quem velut Aretæ familiarem etiam Scaurus ad eum legavit, ut bellum pactione deponeret. Itaque persuasum est Arabi, ut CCC. talenta daret: atque ita Scaurus ex Arabia transduxit exercitum. Alexander autem Aristobuli filius, qui Pompejum fugerat, magna manu medio tempore congregata, Hyrcano gravis imminebat, Judæamque depopulabatur. Quem quidem mature debellare posse credebat: quoniam disturbatum quoque a Pompejo murum Hierosolymis renovatum esse confidebat, nisi Gabinius in Syriam missus, qui Scauro successerat, quum in aliis fortem se præbuisset, tum etiam in Alexandrum movisset exercitum. Hujus autem ille impetum veritus, & ampliorum militum manum congregabat: donec facta sunt decem millia peditum, & mille quingenti equites: locaque opportuna muris, hoc est Alexandrium & Hyrcanium, & Machærunta non longe ab Arabiæ montibus, muniebat. Igitur Gabinius cum parte copiarum præmissus M. Antonio, ipse cum toto exercitu sequebatur. Lecti autem Antipatri comites, alique

Ant. l. 14.
cap. 9.
Arabs
Scauro reconciliatur.

Ant. l. 14.
cap. 10.
Alexander
Aristobuli
filius, contra Hyrcanum magnam manum congregat.

A. M.
3904.
A.C.N.
60.

Alexander
10000. peditum &
1500.
equitum
congregat.

A. M. Judæorum multitudo, quorum Malichus & Pitholaus principes erant: junctis cum M. Antonio viribus suis, Alexandro obviam processerunt: neque ita multo post aderat cum suis copiis Gabinius. Alexander autem quod tum in unum confertam hostium multitudinem sustinere non poterat, abcessit. Cumque Hierosolymis appropinquasset, coactus prælio decertavit: amissisque sex millibus, quorum tria viva capta sunt, tria vero prostrata, cum reliquis effugit. Gabinius autem ubi Alexandrium castellum venit, quia multos deseruisse castra cognovit, promissa delictorum venia conabatur eos ante prælium sibi conjungere. Cum autem illi nihil mediocre cogitarent, plerisque interfectis reliquos in castellum concludit. In hoc prælio dux M. Antonius multa præclare gessit: & quamvis semper & ubique vir fortis apparuisset, tamen tunc etiam suum vicit exemplum. Gabinius autem relictis, qui castellum expugnarent, ipse civitates adire, & intactas quidem confirmare, subversas autem erigere curabat. Denique jussu ejus & Scythopolis habitari cœpit, & Samaria, & Anthedon, & Apollonia, & Jamnia, & Raphia, & Marisa, & Dora, & Gadara, & Azotus, aliæque multæ, lætis civibus atque incolis ad eas concurrentibus. His autem recte dispositis regressus Alexandrium, vehementius urgebat obsidium. Qua re territus Alexander, omnibus desperatis, legatos ad eum misit, & ignosci delictis orans, & quæ sibi parerent castella Machærunta & Hyrcanium tradere non dubitans: quin etiam Alexandrium ejusdem potestati permisit. Quæ quidem Gabinius omnia consilio matris Alexandri funditus eruit,

3904.
A.C.N.
60.

Antipater
cum copi-
is Alexan-
dro obvia
procedit.

Alexander
cum hosti-
bus prælio
decertat,
& sex mil-
lia militū
amittit.

M. Anto-
nius Dux

Quas ur-
bes Judæi
receperint
inhabitan-
das.

Ant. l. 14.
cap. 11.
Gabinius
mater Alex-
andri be-
neficiis
lenire stu-
det.

eruit, ne rursus belli alterius receptaculum fierent. Aderat autem, quo suis Gabinium palparet obsequiis, viro suo cæterisque captivis metuens, qui Romam fuerant abducti. Post hæc ergo Gabinus Hyrcano Hierosolymam deducto, eique fani cura mandata, cæteris reipublicæ partibus optimates præfecit. Omnemque Judæorum gentem in conventus quinque divisit: uno Hierosolymis, altero Doris, itemque tertio, ut apud Amathunta respondeat, destinatis: quarto Hierico, & quinto Sephoris Galilææ civitas attributa est. Singulari autem unius dominatione Judæi liberati, libenter ab optimatibus regebantur. Verumtamen non multo post evenit, ut turbarum his fieret initium elapsus Roma Aristobulus: qui magna iterum Judæorum manu conflata, partim cupida mutationis, partim quibus olim dilectus erat, primum occupat Alexandrium: idque recingere muro tentabat. Deinde cognito, quod Gabinus Sisennam & Antonium & Servilium duces contra se cum exercitu misit, in Machærunta concedit: vulgi- que imbellis onere deposito, solos armatos prope ad octo millia militum secum duxit: inter quos & Pitholaus erat secundarum partium rector cum mille viris ex Hierosolymis profugus. Romani autem sequebantur, habitoque confictu, aliquandiu cum suis Aristobulus fortiter dimicando perseverabat, donec vi Romanorum subacti, cæsa sunt virorum V. M. prope vero ad duo millia in quendam tumulum confugerunt: cæterique mille cum Aristobulo, perrupta Romanorum acie, in Machærunta coacti sunt. Ubi Rex cum in ruinis prima vespera tetendisset, sperabat quidem aliam se manum per inducias

Judæorū
Reipubli-
cæ muta-
tio.

Ant. 1. 14.
cap. 12.

Aristobu-
lus ela-
psus Roma
iterum
turbas cō-
citat.

Aristobu-
lus cum
Romanis
dimicat.

A. M. belli posse contrahere, castellumque bene munire. 3904. Impetum autem Romanorum supra quam
 A.C.N. poterat, per biduum remoratus postremo ca-
 60. pitur: & cum Antigono filio, qui Romæ secum
 Romani vincunt, & Aristobulum cū filio Romā perducit.
 fuerat vinctus, ad Gabinium atque inde Romam perductus est. Sed illum quidem senatus carceri inclusit: filios autem ejus in Judæam transmisit, quia Gabinius scripserat per epistolas, id pro traditione castellorum conjugi Aristobuli sponondisse. Parato autem Gabinio bellum. Parthis inferre, Ptolemæus impedimento fuit. Qui reversus ab Euphrate, petebat Ægyptum, Hyrcano & Antipatro amicis usus ad omnia, quæ militiæ necessitas exigebat: nam & pecuniis & armis eum, & frumento Antipater & auxiliis adjuvit. Et Judæis in ea parte vias, quæ Pelusium ducerent, observantibus, transmittere Gabinium persuasit: alia vero Syria discessu Gabinii commota, & Judæos iterum Alexander Aristobuli filius ad defectionem reduxit: & maxima multitudine conflata, Romanos omnes, qui per eam terram degerent, obtruncare decreverat. Quam rem Gabinus metuens (jam enim ex Ægypto redierat) hoc tumultu instante, nonnullis dissidentium præmissis Antipatro concordiam persuasit. Cum Alexandro autem millia triginta remanserant, & ille ad bellum promptus erat. Itaque ad pugnam egreditur. Occurrunt autem Judæi, & circa montem Itaburium congressi, decem millia sternuntur: cæteram vero multitudinem fuga disperfit. Et Gabinus ad Hierosolymam reversus (id enim Antipater voluit) rempublicam ejus composuit: deinde hinc profectus, Nabathæos pugna superat, & Mithridatem & Orsānem a Parthis perfugas clam dimittit:

Alexander
 Aristobuli
 filius ad
 defectionem
 Judæos
 iterum
 reducit.

Judæi ab
 Romanis
 victi.

Gabinus
 Nabathæos
 pugna
 superat.

tit: eosque militibus aufugisse dixit. Interea A. M. Crassus ei successor datus Syriam suscepit. Is 3904. in Parthicæ militiæ sumptum, & omne aliud au- A.C.N. rum templi, quod Hierosolymis erat, abstulit, 60. & a quibus Pompejus temperaverat, duo milia talentorum. Euphratem vero transgressus & ipse perit & exercitus ejus: de quibus non est hujus temporis commemorare. Post Crassum autem Parthos in Syriam properantes irruere Cassius inhibuit, receptus in provinciam. Ejus autem favore quæsito, in Judæam festinabat: captisque Taricheis, prope ad tria millia Judæorum abducit in servitium. Occidit autem etiam Pitholaum, seditiosos Aristobuli colligentem, cujus necis suasor erat Antipater. Huic autem nupta fuit ex Arabia nobilis foemina, nomine Cypris: unde filios quatuor, Phasaelum, & Regem Herodem, & Josephum, & Pheroram, & Salomen filiam habebat. Cum autem omnium, qui ubique potentes essent, amicitiam hospitii familiaritateque conquireret, præcipue Regem Arabum per affinitatem sibi sociavit: ejusque fidei commendans filios suos ad eum misit: quoniam bellum cum Aristobulo gerendum susceperat. Cassius autem compulso ad otium per conditiones Alexandro, ad Euphratem reversus est, Parthos transitu prohibiturus, de quibus alio loco referemus.

Ant. 1. 14. cap. 13.

Marcus Crassus reliquum templi aurum aufert.

Cassius ad tria millia Judæorum in servitium abducit.

Antipatri conjux nobilis ex Arabia foemina.

C A P U T VII.

*De Aristobuli morte & bello Antipatri contra
Mithridatem.*

Cæsar autem post senatus & Pompeji fugam trans mare Jonium, rebus omnibus Roman-

A. M. maque potitus, solutum vinculis Aristobulum
 3917. cum duabus cohortibus velociter ad Syriam mi-
 A.C.N. sit, & hanc facillime, & cuncta Judææ proxima
 47. per illum subjici posse ratus, verum & spem

Ant. l. 14.
 cap. 14.

Aristobu-
 lum capti-
 vum Cæ-
 sar vincu-
 lis solvit.

Aristobu-
 lus cum fi-
 lio a Pom-
 peji studi-
 osis perē-
 ptus,

Ant. l. 14.
 cap. 15.

Ptolemæi
 filius, mi-
 norem
 Antigoni
 filiarum
 conjugio
 suo copu-
 lat, ob eā-
 que causā
 a patre oc-
 ciditur.

Cæsaris & Aristobuli alacritatem prævenit invi-
 dia. Nam veneno peremptus a Pompeji stu-
 diosis, aliquandiu etiam sepultura in patrio so-
 lo carebat, corpusque mortui servabatur melle
 conditum, donec ab Antonio Judæis missum
 est in monumentis regalibus sepeliendum. Oc-
 ciditur autem Alexander quoque filius ejus, a
 Scipione securi percussus Antiochiæ, secundum
 Pompeji literas, accusatione ejus pro tribunali
 prius habita super his, quæ in Romanos admise-
 rat. Ptolemæus autem Minnæi filius, qui Chal-
 cidem sub Libano tenebat, captis ejus fratri-
 bus, filium suum Philippionem, qui eos arcesse-
 ret, mittit Ascalonem: atque ille abstractum ab
 Aristobuli conjuge Antigonum, ejusque sorores
 adducit ad patrem. Amore autem captus, mi-
 norem earum conjugio suo copulat, ob eam-
 que postea causam a patre occiditur. Accepit
 enim Ptolemæus in matrimonium Alexandram
 perempto filio: hujusque affinitatis gratia fra-
 tres ejus propensiore cura tuebatur. Antipa-
 ter autem Pompejo mortuo in clientelam Cæ-
 saris se contulit, & quia Mithridates Pergame-
 nus ab accessu Pelusii prohibitus, cum exerci-
 tu quem ducebat in Ægyptum, apud Ascalo-
 nem morabatur, non solum Arabas, quamvis
 hospes esset, auxilium ferre persuasit: verum &
 ipse armata Judæorum tria circiter millia secum
 movit. Excitavit autem præsidio Syriæ quo-
 que potentes, & incolam Libani Ptolemæum,
 & Jamblichum, & Ptolemæum alterum, quo-
 rum

rum gratia civitates illius regionis alacri animo A. M. bellum pariter inchoarunt. Jamque fretus Mi- 3917. thridades auctis propter Antipatrum copiis, A.C.N. Pelusium proficiscitur. Et quia transire veta- 47. retur, civitatem obsidebat: Antipater vero in Ant. l. 14. hac oppugnatione clarius enituit. Effracto enim cap. 16. ex parte sua muro, primus in civitatem cum Mithrida- suis insiluit, & Pelusium quidem captum est, tes Pelusii proficisci- ulterius autem eos progredi non sinebant. tur, eoque Antipatri ope poti- Judæi Ægyptii, terrarum incolæ, quæ appel- tus. lantur Oniæ. Quibus tamen Antipater non Mithrida- modo ne obstarent, verum etiam ut victui ne- tis de Ægy- cessaria præberent militi, persuasit. Unde factum ptis victo- est, ut nec Memphitæ ad manus venirent, ul- tia. troque se traderent Mithridati, atque ille Del- ta jam peragrato, pugnam cum cæteris commi- sit Ægyptiis, in loco cui nomen est Judæorum castra: eumque in acie omni dextro cornu liberavit Antipater, circumgressus fluminis ripam. Lævum enim cornu contra se positum supera- bat. Facto autem in eos impetu, qui Mithri- datem persequerentur, multos occidit: tamque diu reliquos fugientes agebat, donec etiam ca- stris eorum potitus est, octoginta tantum de suorum numero amissis. Octingentos autem fere Mithridates cum fugeret perdidit. Præter spem vero servatus ex prælio, vacuus invidia, testis rerum ab Antipatro gestarum fuit apud Cæsarem. Unde ille tunc quidem Antipatrum spe & laudibus incitatum ad subeunda pro se pericula reddidit promptiorem. In quibus omnibus bellator audacissimus comprobatus est, multaque perpeßus vulnera, toto corpore ge- rebat signa virtutis. Post autem quando rebus in Ægypto compositis ad Syriam rediit, & Ro-

Mithrida-
tes Pelusii
proficisci-
tur, eoque
Antipatri
ope poti-
tus.

Mithrida-
tis de Ægy-
ptiis victo-
tia.

Antipater
multa
præclara
facinora
committit
& ad sube-
unda pro
Cæsare pe-
ricula sese
offert.

Antipatrum
Cæsar Ro-
mana civi-
tate simul
& immu-
nitate do-
nat.

A. M. mana cum civitate simul & immunitate dona-
 3917. vit: aliisque rebus honorando amicissimeque
 A.C.N. tractando, dignum æmulatione reddidit: ejus-
 47. demque gratia etiam pontificatum confirma-
 vit Hyrcano.

C A P U T V I I I.

*De accusatione Antipatri apud Cæsarem: de Pontificatu
 Hyrcani, & Herode bellum movente.*

Antigo-
 nus Aristobuli filius
 ad Cæsare,
 Pompeji
 studiosos
 de morte
 patris ac-
 cusaturus
 venit.

Antigo-
 nus Hyrcanum &
 Antipatrum
 falso accu-
 sat.

Antipater
 veste pro-
 jecta mul-
 tudinem
 vulnerum
 demon-
 strat.

Eodem vero tempore Antigonus quoque Aristobuli filius cum venisset ad Cæsarem, majoris præter opinionem felicitatis causam præbuit Antipatro. Nam qui de patris morte queri deberet, propter inimicitias Pompeji veneno, quantum putabatur, perempti, & crudelitatis in fratrem accusare Scipionem, nullumque invidiæ dolum admiscere miseris, ultra hæc Hyrcanum & Antipatrum criminabatur, veluti se patrio loco cum fratribus iniquissime pellerent, multisque gentem injuriis afficerent, dummodo satiarentur: quodque in Ægyptum auxilia ipsi Cæsari non benevolentia, sed timore veteris discordiæ miserint, & ut amorem Pompeji deprecarentur. Ad hæc Antipater, veste projecta, multitudinem vulnerum demonstrabat, & qua fide quidem Cæsarem coluisset, verbis non esse opus dixit: nam corpus etiam se tacente clamare: Antigoni autem mirari audaciam, qui cum hostis Romanorum sit filius, & fugitivi Romanorum, novarumque rerum studium, votumque seditiosum patris habeat, apud Romanorum Principem alios accusare conetur, bonique aliquid adipisci tentet: quem hoc solum oportere contentum esse, quod viveret. Namque nunc
 cum

eum non propter inopiam desiderare facultates: A. M:
 sed, ut in eos, qui dedissent, Judæorum sedition- 3917.
 es accenderet. Quæ ubi Cæsar audivit, Hyr- A.C.N.
 canum quidem Pontificatu digniorem esse pro- 47.
 nunciavit: Antipatro autem cujus vellet pote-
 statis detulit optionem. Qui permissio dignita-
 tis modo ipsi, qui daret, Judææ procurator de-
 claratus est, & præter hoc impetravit, ut sub-
 versa patriæ mœnia renovare sibi liceret. Et
 hos quidem honores Cæsar incidendos in Capi-
 tolium misit, ut justitiæ suæ virtutisque signum
 Antipatri memoriæ traderetur. Antipater ve-
 ro ubi de Syria Cæsarem prosecutus est, in Ju-
 dæam reversus, ante omnia patriæ muros a Pom-
 pejo dirutos reparabat: omniaque lustrando,
 ne quid in illis regionibus turbarum esset, nunc
 interminando, nunc etiam suadendo curabat,
 unumquemque admonens: quod si cum Hyr-
 cano sentirent, in otio atque opulentia victuri
 essent, fortunisque suis & communi pace poti-
 turi: sin spe vana ducerentur eorum, qui pri-
 vati quæstus gratia res novas optarent, se qui-
 dem non procuratorem, sed dominum omnium,
 Hyrcanum vero tyrannum pro Rege, itemque
 Romanos & Cæsarem hostes pro amicis & recto-
 ribus habituri: nec enim passuros hujus potesta-
 tem labefactari, quem ipsi Regem constituissent.
 Sed quamvis hæc diceret, tamen etiam per se,
 quoniam Hyrcanum segniorem videret, neque
 tam efficacem, quam regni posceret sollicitudo,
 statum provinciæ componebat. Et Phasaelum
 quidem natu maximum filiorum suorum militi-
 bus præpositum, Hierosolymæ ejusque territo-
 rio præfecit: Herodem vero ætate posteriorem,
 nimisque adolescentem, Galilææ destinavit, simi-

Hyrcanus
Pontifex,
Antipater
vero Ju-
dææ pro-
curator
declara-
tur.

Ant. l. 14.
cap. 16.

Antipater
patriæ
muros re-
parat.

Antipater
subditos
suos, ut
cum Hyr-
cano sen-
tirent ad-
monet.

Phasaelus
& Hero-
des Anti-
patri filii.

A. M. lia curaturum: qui cum natura strenuus esset,
 3917. cito materiam, ubi animi magnitudinem exere-
 A.C.N. ret, invenit: captumque latronum principem
 47. Ezechiam, quem prædari maximo agmine con-
 Herodis fortitudo. tinentia Syriæ apprehendit, ipsum aliosque la-
 Herodes a Syris latrones depellit. trones multos interfecit. Eaque res adeo grata
 fuit Syris, ut per vicos atque oppida caneretur
 Herodes, veluti per eum pace reddita, & posse-
 sionibus restitutis. Ex hujus denique operis
 gloria, Sexto etiam Cæsari propinquo magni
 Cæsaris, & Syriam tunc administranti est co-
 gnitus. Quin & Phasaëlus fratris indolem con-
 Phasaëlus benevolentiam Hierosolymis habitantium: at-
 que illam quidem civitates possidens, nihil au-
 tem contumeliose per insolentiam potestatis ad-
 mittens. Hinc & Antipater obsequiis regalibus
 ab ea gente colebatur, & honores ei tanquam
 rerum domino omnes habebant. Nec tamen
 ipse propterea minus fidelis aut benevolus Hyrcano fuit. Verum fieri non potest, ut livorem
 quisquam in secundis rebus effugiat. Namque
 Hyrcanus ab invidiis contra Antipatrum, ejusque filios instigatur. Hyrcanus, quamvis & antea tacite sua sponte
 mordebatur adolescentium gloria, maximeque
 rebus ab Herode bene gestis, & crebris nunciis
 laudes ejus per singula facta prædicantibus au-
 geretur: a multis tamen invidiis, qui regias in-
 festare solent, quibusque Antipatri ejusque filio-
 rum probitas officiebat, instigabatur: dicenti-
 bus, quod Antipatro & filiis ejus rebus traditis,
 solo contentus, & hac potestate vacuo Regis no-
 mine sederet. Et quamdiu sic errabit, ut in se
 Reges producat? Nec enim eos vel simulare jam
 procurationem, sed certe esse dominos ipso re-
 jecto: cujus nec mandatis nec epistolis, præter

Judeorum legem, tantam multitudinem pere-
 misset Herodes: illumque nisi regnet, sed adhuc
 privatus sit, ad judicium venire debere, ratio-
 nem tam ipsi Regi, quam patriis legibus reddi-
 turum, quæ indemnatos occidi non sinerent.
 His paulatim accendebatur Hyrcanus. Ad ex-
 tremum autem iracundia prodita, causam di-
 cturum Herodem jubet accersiri: atque ille &
 patris monitu, & quod ei fiduciam res gestæ da-
 rent, firmata prius Galilæa præfidiis, ad Regem
 proficiscitur. Ibat autem cum forti caterva, ne
 vel derogare videretur Hyrcano, si plures du-
 ceret, vel invidiæ nudus pateret. Sextus au-
 tem Cæsar adolescenti metuens, ne quid apud
 inimicos deprehenso mali fieret, ad Hyrcanum
 mittit, qui ei manifeste denunciarent, ut ho-
 micidii crimine liberaret Herodem. Hyrcanus
 autem qui eum diligeret, per se quoque id cu-
 piens, absolutionem decernit. Atque is invito
 Rege evasisse ratus, Damascum recessit ad Sex-
 tum, nequaquam paratus obedire, si denuo fuisset
 accitus. Rursumque ab improbis irritaba-
 tur Hyrcanus, qui dicerent iratum Herodem
 abiisse, & ut se contra ipsum strueret, properas-
 se. Hæc autem Rex vera esse existimans, quid
 ageret, nesciebat: quoniam potentio rem inimi-
 cum videbat. Cum vero a Sexto Cæsare dux
 militum per Syriam, itemque per Samariam
 declaratus esset Herodes, neque solum propter
 gentis favorem, sed etiam viribus suis terribi-
 lis putaretur, in timorem extremum incidit,
 jamjamque illum contra se credens cum exerci-
 tu esse venturum. Neque opinione deceptus
 est. Namque Herodes intentatæ sibi accusatio-
 nis iracundia, conflatam militum multitudinem

A. M.
 3917.
 A. C. N.
 47.

Herodes
 ab Hyrcano in jus
 vocatus.

Herodem
 Hyrcanus
 absolvit.

Hyrcanus
 rursum ab
 improbis
 irritatur.

Herodes
 conflatam
 militum
 multitudi-
 nem, ut
 Hyrcanū
 regno de-
 ponat Hierosolymā
 deducit.

A. M. in Hierosolymam ducebat, ut Hyrcanum regno
 3922. deponeret. Idque fecisset, ni pariter egressi pa-
 A. C. N. ter & frater fregissent ejus impetum, deprecantes,
 42. ut & ipse vindictam minis tantum, sola-
 que indignatione metiretur: Regi autem parceret, sub quo ad hoc potentiae processisset: ac si propterea quod in iudicium vocatus esset, indignaretur: quia tamen absolutus est, gratias ageret, neque tristibus quidem paria referret, saluti vero esset ingratus. Quod si etiam momenta bellorum reputanda viderentur, iniquitatem militiae consideraret: neque omnino de victoria bene speraret, qui cum Rege congressurus esset domestica consuetudine juncto, & de se bene merito: saevo autem nunquam, nisi quod malevolorum consiliis impulsus, umbram ei tantum iniquitatis intentasset. Paruit his Herodes, qui speratis putaverat posse sufficere, suasque vires demonstrare nationi. Et inter hæc discordia Romanorum circa Apamiam, bellumque domesticum oritur: quoniam Cæcilius Bassus favore Pompeji Sextum Cæsarem dolo necaverat, ejusque militem occupaverat. Alii vero Cæsaris duces, mortis ejus ulciscendæ gratia, cunctis viribus Bassum petebant. Quibus tam interempti, quam superstitis Cæsaris causa, quod ambobus esset amicus, Antipater per filios suos misit auxilia. Cum autem bellum traheretur, ex Italia successor antedicti Sexti venit Marcus.

Herodes
 ab Antipatro patre
 persuasus
 a bello contra Hyrcanum desistit.

Sextum
 Cæsarem
 Bassus dolo necat.

Marcus
 Sexti successor.

De Romanorum diffidiis, post mortem Cæsaris, & infidiis Malichi.

Eodem tempore magnum bellum inter Romanos conflagrat dolo Cassii & Bruti Cæsare interfecto, postquam triennium septemque menses tenuit principatum. Maximo autem motu cædis ejus gratia concitato, & optimatibus inter se dissidentibus, propria spe quisque ducebatur ad id, quod existimabat esse commodius. Itaque Cassius Syriam petit, occupaturus militem, qui Apamiam circumfidebat: ubi & Marcum & dissidentes cohortes Basso conciliavit, simulque obsidione liberavit Apamiam. Ipse vero exercitum ducens, stipendium civitatibus indicebat: nec modus erat exactionum. Cum autem Judæos quoque septingenta talenta jussisset conferre, minas ejus veritus Antipater, filiis suis & aliis amicis mature pecuniæ cogendæ curam distribuit, & inter eos Malicho cuidam ex amicis: adeo necessitas urgebat. Primus autem Herodes Cassii favorem promeruit, qui ex Galikea parte sua, talenta centum attulit, proptereaque inter eximios amicos numerabatur. At vero cæteros tarditatis arguens Cassius, ipsis civitatibus irascebatur. Eoque Gophnam & Ammauntem, & duas alias civitates ex vilioribus depopulatus, ibat quidem quasi Malichum interfecturus, quod remissior in exigendo fuisset. Verum & hujus & cæterarum civitatum interitum repressit Antipater, centum illico talentis Cassio delinito. Nequaquam tamen Malichus post abitum Cassii, beneficiorum Antipatri memor fuit Sed illi ipsi, quem

Ant. l. 14.
cap. 20.

Julius Cæsar dolo
Cassii &
Bruti interfectus.

Cassius stipendium
civitatis indicit.

Herodes
Cassii amicus.

Cassius in
exactionibus
exigendis
severus.

Malichus
beneficiorum
Antipatri
immemor.

sæpe-

A. M. sæpenumero memorabat sui servatorem fuisse,
 3922. periculum moliebatur, iniquitatis suæ impedi-
 A.C.N. mentum abolere festinans. Itaque Antipater
 42. & vires ejus, & calliditatem metuens, flumen
 Antipater
 contra Ma-
 lichum
 colligit
 exercitū.
 Othavio
 Augustus
 Julio suc-
 cessit. Sue-
 ton.
 transit Jordanem, ad ulciscendas insidias colle-
 cturus exercitum. Deprehensus autem Mali-
 chus Antipatri filios impudentia superat. Nam
 & Phasaelum apud Hierosolymam præfidiis ap-
 positum, & Herodem, qui custodiam curabat
 armorum, multis excusationibus & sacramentis
 circumventos impellit, ut ipsis intercedentibus
 reconciliaretur Antipatro: atq; ita denuo per An-
 tipatrum exorato Marco, tunc in Syria mili-
 tem regente, servatus est: qui Malichum statu-
 erat occidere, quod novis rebus studuisset. Cæ-
 sare vero adolescente, & Antonio cum Bruto &
 Cassio bellum gerentibus, Marcus & Cassius
 exercitu de Syria conflato, quod magnum mo-
 mentum, ubi usus poposcit, Herodes fuisse,
 ipsum quidem totius Syriæ procuratorem præ-
 ficiunt, equitum illi manu peditumque attri-
 buta: si autem bellum desiisset, regnum quo-
 que Judææ Cassius se eidem delaturum esse pol-
 licitus est. Evenit autem, ut Antipatro & ipse
 & fortitudo filii, causâ mortis fieret. Horum
 Cassius
 Herodi, si
 bellum
 desiisset,
 Judææ re-
 gnum de-
 laurum
 pollice. ut.
 Antipater
 Malichi
 instinctu
 venenum
 bibit.
 enim metu Malichus, ministro quodam regio
 pecunia corrupto, mixtum ei veneno poculum
 dari persuadet. Atque ille quidem injustitiæ
 Malichi præmium fuit post convivium mortuus,
 vir & alias strenuus, rebusque administrandis ido-
 neus, & qui regnum recuperatum conservasset
 Hyrcano. Malichus autem insensum propter
 suspicionem veneni populum, negando placab-
 at: simulque ut validior esset, armatorum
 sibi copias conquirebat. Nec enim Herodem
 cessa-

cessaturum arbitrabatur, quin etiam mox cum exercitu necis paternæ ultor adveniret. Sed Phasaeli fratris consilio, qui eum palam minime persequendum esse dicebat, ne vulgi seditio concitaretur, & purgantem se tunc Malichum patienter admisit, & suspicione liberum esse concedens, clarissimas paterno funeri celebravit exequias. Conversus autem in Samariam, & civitatem composuit seditione turbatam, perque dies festos in Hierosolymam remeabat, præmissis ac comitantibus armatis: cui Hyrcanus, ita suadente ob metum Malicho, denunciat, ne alienigenas superinducat indigenis festum pure casteque celebrantibus. Herodes autem, & ipso qui præceperat, causaque contempta, nocte ingressus est. Iterumque Malichus ad eum veniens, Antipatrum flebat. Contraque ille se falli, cum vix animi dolorem premeret, simulabat: & tamen de nece patris apud Cassium per epistolas questus est, cui propterea Malichus inviscus erat. Itaque non modo, ut mortem patris ulcisceretur, ei rescripsit: sed etiam tribunis, quibus præerat, ut in causâ justâ Herodi opem ferrent, occulte præcepit. Et quoniam capta Laodicea, undique ad Herodem convenerant optimates cum muneribus & coronis, ipse quidem hoc ultioni tempus destinaverat. Malichus autem id Tyri fore suspicabatur: & filium suum tunc apud Tyros obsidem, statuit subducere, & ipse in Judæam fugam parabat. Salutis autem desperatio stimulabat, ut etiam majora cogitaret: nam & Judæorum gentem contra Romanos excitaturum se credidit, dum bello adversus Antonium Cassius occupabatur, dejectoque Hyrcano facillime regnaturum. Sed profe-

A. M.
3922.
A.C.N.
42.

Herodes
patris ne-
cem in Ma-
lichio cogi-
tat ulcisci.

Malichus
Hyrcano
sefe adjū-
git.

Cassius
Herodi, ut
in Malicho
mortem
patris ul-
ciscatur,
rescribit.

A. M. Et irridebat ejus spem fatale decretum. Ete-
 3922. nim quo intenderet animum suspicatus Hero-
 A.C.N. des, & ipsum & Hyrcanum ad cœnam vocat.
 42. Deinde servorum quendam instruendi convivii
 specie mittit. Sed res erat, ut tribunis prædi-
 ceteret ad insidias egredi: atque illi præceptorum
 Cassii memores, ad littus civitati proximum ar-
 mati gladiis occurrunt, ibique circumseptum
 Malichum multis vulneribus interficiunt. Hyrcanus
 autem statim concidit stupore dissolutus:
 vixque anima recepta, Herodem percontabatur,
 quis Malichum occidisset. Et cum e tribunis
 unus respondisset, Cassii præceptum: plane,
 inquit, & me & patriam meam Cassius servat
 incolumem: qui amborum insidiatorem pemit.
 Utrum autem ex animo dixerit, an quod
 timore factum probaret, incertum est. Sed
 enim Malichum hoc modo ultus est Herodes.

Fatale de-
 cretum
 humanam
 spem irri-
 det.

Malichum
 tribuni
 Herodis
 interfici-
 unt.

C A P U T X.

A. M.

3923.

A.C.N.

41.

Ant. 1. 14.
 cap. 20.

Felix in
 Phasaelū
 exercitum
 movet.

Phasaelus
 Felicem
 superat,
 Hyrcanoq;
 ingrati
 probrum
 objicit.

De Herode accusato & vindicato.

Postquam vero Cassius excessit e Syria, ite-
 rum Hierosolymis orta seditio est, cum
 Felix in Phasaelum movisset exercitum, & in
 Herodem fratris poena vellet necem Malichi vin-
 dicare. Casu autem Herodes cum Fabio Roma-
 no duce apud Damascum habitabat: & ne cu-
 piens auxilio foret, morbo impediabatur. Inte-
 rea Phasaelus etiam sine cujusquam auxilio supe-
 ravit Felicem: probrumque ingrati objiciebat
 Hyrcano, qui & Felici studuisset, fratremque
 Malichi castella occupare permisisset. Jam enim
 multa tenuerat, omniumque tutissimum Massa-
 dam. Nec tamen ei quicquam contra vim He-
 ro-

rodus potuit sufficere, qui mox ut convaluit, A. M.
 & alia recepit, & illum ex Massada supplicem 3923.
 dimisit, & Marionem Tyrriorum tyrannum ex A.C.N.
 Galilæa pepulit: tria enim castella possederat: 41.
 Tyriisque quos ceperat, vitam concessit omni-
 bus, nonnullos etiam donatos abire jussit, una
 & sibi civitatis benevolentiam, & tyranno com-
 parans odium. Marion autem a Cassio quidem
 meruerat tyrannidem, qui tot Syriæ tyrannos
 præfecerat: sed ob Herodis inimicitias etiam
 Antigonum Aristobuli secum ducebat, & Pto-
 lemæum, propter Fabium, quem Antigonus si-
 bi pecunia sociatum, adiutorem incepti habe-
 bat. Cuncta vero socer Ptolemæus Antigono
 subministrabat. Contra quos Herodes instru-
 ctus, in aditu Judææ commissio prælio, victo-
 ria potitur: fugatoque Antigono, redit in Hie-
 rosolymam, pro merito gestæ rei omnibus cha-
 rus, ut etiam quibus antea despectus erat, tunc
 in ejus familiaritatem sese dederint, propter
 Hyrcani affinitatem. Namque is Herodes jam
 pridem ex indigenis habuerat uxorem non igno-
 bilem, quæ Doris vocabatur, & Antipatrum
 ex ea susceperat filium. Tunc autem duxerat
 Alexandri, cujus pater fuit Aristobulus, filiam
 Mariammen, Hyrcani neptem ex filia, atque
 inde Regi familiaris erat. Sed ubi Cassio cir-
 ca Philippos interfecto, Cæsar in Italiam, & An-
 tonius in Asiam discesserunt: legatis ab aliis ci-
 vitatibus ad Antonium missis in Bithyniam,
 etiam Judæorum optimates accusatum veniunt
 Phasaelum & Herodem: quod illis rerum sum-
 mam vi possidentibus, nomen tantum honora-
 bile superesset Hyrcano. Ad quæ Herodes, qui
 præsto erat, magna pecunia placatum sic Anto-

Antigonus
 Aristobu-
 li filius, ab
 Herode
 fugatus.

Doris pri-
 or Herodis
 conjunx
 non igno-
 bilis, ex
 qua Anti-
 patrum fi-
 lium susce-
 pit.

Judæorum
 optimates
 Phasaelum
 & Herodē
 accusatum
 veniunt.

A. M. nium affecit, ut ne verbum quidem inimico-
 3923. rum ejus pateretur audire. Et tunc quidem ita
 A.C.N. digressi sunt. Quum autem denuo Judæorum
 41. primates centum viri, Antiochiæ proximam
 Ant. l. 14. Daphnen ad Antonium venissent, amoris Cleo-
 cap. 21. patræ jam servientem, delecti a cæteris, qui elo-
 Judæi ad- quentia & dignitate præstabant, adversus fra-
 versus fra- tres accusationem proponunt. Respondebat au-
 tres accu- sationem renovant.
 Herodem
 & Phasæ-
 lum Anto-
 nius tetra-
 rarchas
 declarat.
 Cumque is Herodem, ejusque fratres aliis præ-
 tulisset, voluptate repletus (nam & hospes eo-
 rum paternus erat, humanissimeque ab Anti-
 patro susceptus, eo tempore, quo in Judæam
 cum Gabinio venerat) Tetrarchas ambos decla-
 rat, totius eis Judææ procuratione permessa.
 Legatis autem id ægre ferentibus, quindecim
 eorum correptos carceri tradidit, quos etiam
 pene occidit. Cæteros autem rejecit cum in-
 juria: unde major tumultus Hierosolymis exci-
 tatus est. Denique mille legati iterum Tyrum
 missi sunt, ubi commorabatur Antonius, in Hie-
 rosolymam paratus irruere. Et contra eos vo-
 ciferantes, magistratus Tyrionum directus est,
 data ei licentia, ut quos comprehendisset, occi-
 deret: præceptoque, ut eorum potestatem con-
 firmare curaret, qui Tetrarchæ ipsius essent An-
 tonii suffragio constituti. Ante hæc autem [He-
 rodes usque ad littus cum Hyrcano progressus,
 multis eos admonebat, ne & sibi interitus, &
 patriæ belli causa fierent, dum inconsiderate
 contendunt. Illis autem tanto magis id indi-
 gne ferentibus, Antonius missis armatis, mul-
 tos-

Antonius
 in Tyro
 commora-
 tur.

Seditio
 Hierosoly-
 mis contra
 Herodem
 & Hyrcanum.

tos etiam vulneravit: quorum & saucios cura, A.M.
 & mortuos sepultura Hyrcanus dignatus est. 3923.
 Non tamen ideo qui effugerant, quiescebant, A.C.N.
 perturbando enim civitatem, Antonium irri- 41.
 tabant, ut etiam quos in vinculis haberet, Antonius
 occideret. captivos
 trucidat.

C A P U T XI.

*De bello Parthorum contra Judæos: & fuga Herodis
 ac fortuna.*

BArzapharne autem Parthorum Satrapa Sy- Ant. l. 14.
 riam biennio post cum Regis filio Pacoro cap. 22.
 detinente, Lyfanius patris sui mortui successor Lyfanius
 Ptolemæi Minnæi filii, mille Satrapæ talenta pol- Barzaphar-
 licitus & mulieres quingentas, ei persuadet, ut ni, ut An-
 Antigonum in regnum inducerent, Hyrcanum tigonum
 que deponerent. Impulsus igitur ab eo Paco- in regnum
 rus, ipse quidem per maritima loca perrexit, inducat,
 Barzapharnem autem itinere mediterraneo jus- Hyrcanum
 sit irrumpere. Sed maritimorum Tyrri Paco- que depo-
 rum excluderunt, cum Ptolemaidenfes eum & nar, per-
 Sydonii recepissent. Ille autem quendam suadet.
 regium pincernam, cognomine suum, equitatus
 ei parte attributa, ad Judæam jussit accedere,
 & exploraturum hostium consilium, & ubi usus
 exegisset, præsidio futurum Antigono. Quibus
 Carmelum populantibus, multi Judæi ultro ad
 Antigonum confluunt, ad expeditionem ala-
 criter animati. Ille autem ad locum, qui Drymos
 dicitur, occupandum eos præmittit: ubi com-
 missa pugna depulsi que hostibus & effugatis,
 Hyerosolymam cursu petebant: auctique mul-
 titudine, usque ad regiam processerunt. Exce-
 pti autem ab Hyrcano & Phasaëlo, forti acie in

Inter An-
 tiochum &
 Hyrcanum
 acris pu-
 gna Hiero-
 solymis in
 foro com-
 missa.

A. M. foro configunt. Ibique hostes in fugam versos
 3923. pars Herodis in fanum concludit: custodesque
 A.C.N. his sexaginta viros apponit, per ædes proximas
 41. collocatos. Sed hos quidem insensûs fratribus
 Affidua
 cædes Hie-
 rosolymis. populus, igne consummit. Herodes autem ira-
 cundia peremptorum congressus cum populo,
 multos obtruncat: inque dies singulos invicem
 sese per insidias incurfantibus assiduæ cædes
 erant. Instante vero die festo, qui Pentecoste
 vocatur, omnia circa templum, totaque civi-
 tas plebe rustica repleta est, & pleraque armata.
 Et Phasaelus quidem muros, Herodes autem cum
 paucis domum regiam custodiebat. Invasisque
 de improvviso hostibus in suburbano, complu-
 res quidem peremit, omnes autem in fugam
 vertit, & hos in civitatem, alios in fanum, alios
 in extremum vallum includit. Interea pacis ar-
 bitrum Pacorum Antigonus petit admitti. Exo-
 ratus autem Phasaelus, & civitate & hospitio
 cum quingentis equitibus Parthum recepit, præ-
 textu quidem componendæ seditionis venien-
 tem, re autem vera, ut adjuvaret Antigonum.
 Denique Phasaelum dolo perpulit, ut ad Bar-
 zapharnem legatus de pace profici'ceretur: quam-
 vis multa dissuadente Herode, atque ut insidia-
 torem occideret, neve se ejus fallaciis dederet,
 3924. admonente: natura enim barbaros fidem negli-
 gere. Exiit etiam Pacorus cum Hyrcano, quo
 A.C.N. minus suspectus esset: nonnullisque relictis equi-
 40. tibus apud Herodem, quos Eleutheros vocant,
 cum cæteris Phasaelum prosequeretur. Sed ubi
 ad Galilæam venerunt, indigenas quidem dissi-
 dentes atque armatos offendunt: Satrapam vero
 conveniunt satis callide & officiis amicitiae dolos
 tegentem. Denique postquam dona eis dedit,
 rede-

Parthum
 Phasaelus
 & civitate
 & hospiti-
 o cum
 quingen-
 tis equiti-
 bus reci-
 pit.

Pacori do-
 lus & insi-
 dia.

redeuntibus infidias posuit. Illi autem in ma-
 ritimum quendam locum deducti, cui nomen
 est Ecdippon, fraudem intelligunt. Ibi enim de
 promissis mille talentis audierunt: & quod An-
 tigonus plerasque mulieres ex his, quas ipsi ha-
 berent, inter quingentas Parthis devovisset: quod-
 que sibi semper a barbaris præstruerentur infi-
 diæ, ac olim capti essent, nisi mora fuisset,
 dum Hierosolymis caperetur Herodes, ne sibi
 præscius, quæ de his agerentur, caveret. Hæc
 jam non verba erant solum, nam & custodes
 haud procul abesse conspiciebat. Et tamen
 Phasaëlus Hyrcanum deserere non sustinuit,
 quamvis eum sæpius moneret Offilius, ut fuge-
 ret: cui Satamalla Syrorum tunc ditissimus di-
 xerat, quemadmodum essent omnia de infidiis
 constituta. Sed convenire Satrapam maluit, at-
 que in os exprobrare, quod se infidiis appetisset:
 ac maxime, quia pecuniæ causâ talis extitisset,
 cum plus ipse pro salute daturus esset, quam
 pro regno promississet Antigonus. Ad hæc Par-
 thus subdola satisfactione, jureque jurando sus-
 picionem deprecatus, perrexit ad Pacorum: sta-
 timque a Parthis, qui remanserant, quibusque
 jussum erat, Phasaëlus atque Hyrcanus compre-
 henduntur, perjurium simul ac perfidiam exe-
 crantes. At interim pincerna ad hoc missus,
 Herodem capere moliebatur: eumque fallere,
 ut extra murum procederet, sicut sibi manda-
 tum fuerat, conabatur. Ille autem suspectos
 habere solitus barbaros, & tunc minime dubi-
 tans in hostes incidisse literas, quæ infidias indi-
 carent, prodire nolebat: quanquam satis ido-
 neam causam Pacorus obtenderet: epistolas por-
 tantibus obviam ire debere: nec enim ab hosti-
 bus

A. M.
 3924
 A.C.N.
 40

Herodes
 Hierosoly-
 mis, Phasa-
 elus vero
 extra ur-
 bem con-
 stitutus, in
 capitis di-
 scrimine
 versantur.

Herodi in-
 fidias fru-
 strâ.

A. M. bus esse captos , aut quicquam de infidiis , sed
 3924. quæ Phasaelus gessisset , his contineri. Jam du-
 A.C.N. dum autem ab aliis audierat Herodes , fratrem

40. suum Phasaelum esse correptum: & Hyrcani fi-
 lia Mariamme prudentissima scæminarum , mul-
 tis eum precibus , ne prodiret , orabat , neve se
 crederet manifestis jam conatibus barbarorum.

Herodes
 clam no-
 Æe ad Idu-
 mæam
 profiscisci-
 tur.

Adhuc autem Pacoro cum sociis deliberante ,
 quonam modo clam patraret infidias , nec enim
 fieri posse , ut tantæ sapientiæ vir ex aperto cir-
 cumveniretur , nocte Herodes cum propinquis-
 simis sibi , ad Idumæam ignaris hostibus profi-
 ciscitur. Eo cognito , Parthi eum persequen-
 tur. Et ille matrem quidem , fratres suos , de-
 sponsatamque puellam cum matre , minimoque
 fratre prætereundum iter iussit. Ipse autem cau-
 te cum famulis suis barbaros retentabat : mul-
 tisque per omnes confectus interemptis , ad ca-
 stelum Massada properabat. Graviores autem
 in fuga Parthis Judæos expertus est. Qui cum
 semper molesti fuissent , a sexagesimo tamen ci-
 vitatis stadio aliquandiu etiam acie decertave-
 runt. Ubi Herodes victoria potitus , cum mul-
 tos interfecisset , ipsumque locum in memoriam
 præclari facinoris ædificatum , locupletissima ex-
 ornavit regia , arcemque in eo munitissimam
 condidit , ac de suo nomine Herodion vocavit.

Herodes
 graviores
 in fuga
 Parthis Ju-
 dæos ex-
 peritur.
 Victoria
 Herodis.

Herodion.

Et tunc quidem cum fugeret , multos sibi ad-
 iungebat. Postea vero quam Thresam Idumææ
 pervenit , occurrit ei frater Josephus , turbam-
 que sequentium diminui persuadet : nec enim
 capacem esse tantæ multitudinis Massadam. Erat
 autem supra quam novem millium multitudo.
 Itaque paruit Herodes ejus consilio , & impares
 quidem necessitati per Idumæam dimisit cum

via-

viatico, lectissimos autem maximeque necessarios tenuit, atque ita in castellum receptus est. Deinde octingentis ibi relictis, qui mulieres defenderent, itemque commeatu, qui satis esset obsessis, ipse in Petram civitatem Arabiæ perrexit. Parthi apud Hierosolymam in prædam versi, in fugientium domos ac regiam irruebant, solis Hyrcani pecuniis abstinentes: quæ trecenta talenta superabant, aliorum vero spe minores inveniebantur: quoniam Herodes jam pridem barbarorum perfidiam suspicans, quicquid in opibus preciosum, in Idumæam multo ante comportaverat: ejusque sociorum itidem quisque fecerat. Verumtamen postquam præda potiti sunt Parthi, ad hoc injuriæ processerunt, ut omnem terram illam bello implacato replerent, Marsa quoque civitate vastata: nec solum Antigonus Regem constituerent, verum etiam Phasaelum & Hyrcanum vinctos ei traderent verberandos. At ille Hyrcani quidem aurículas dentibus truncat, ut ne solutus quidem mutatis rebus unquam Pontificatum recipiat: ab integris enim celebrari sacra oportet. Phasaeli vero virtute præventus est Antigonus. Qui cum nec ferri copiam, nec manus liberas haberet, ad saxum fracto capite interiit: atque ita probato, quod verus Herodis frater esset, Hyrcanusque degenerasset, viriliter moritur: dignum anteaucta vita obitum assecutus. Fertur tamen & aliud, quod ex illa quidem plaga resipuerit, sed veluti curandi ejus causa, missus ab Antigono medicus, venenis malis vulnus expleverit, eoque illum pacto peremerit. Vtrumvis autem verius sit, præclarum habet initium. Denique ajunt eum prius quam effla-

A. M.
4925.
A.C.N.
39-

Massada.
Petra civi-
tas Arabiæ.

Antigonus
aurículas
Hyrcani
dentibus
truncat.

Antigo-
num Par-
thi Regem
constitu-
unt.

Phasaelus
ad saxum
caput fran-
git.

Phasaeli
verba pri-
usquam
efflaret
animam.

A. M. ret animam, cognito ex quadam muliercula;
 4925. quod Herodes evasisset, dixisse: Nunc bono
 A.C.N. animo discedam, qui ultorem inimicorum reli-
 39. querim. Ille quidem hunc exitum habuit. Par-
 thi autem, quanquam mulieribus caruerint,
 quas maxime cupiebant, rebus tamen cum An-
 tigonon apud Hierosolymam compositis, vin-
 ctum Parthiam Hyrcanum ducunt. Herodes
 autem obstinatus in Arabiam, velut adhuc vi-
 vo fratre suo festinabat: ut pecunias ab Rege
 acciperet, quibus solis exoratum iri pro Phasæ-
 lo sperabat avaritiam barbarorum. Etenim
 cogitabat, si Arabs minus memor fuisset,
 paternæ amicitiae, animoque liberali parcius, vel
 mutuum ab eo sumere, quod redemptionis cau-
 sâ præberet: pignori opposito ipsius filio, quem
 redimeret. Secum enim habebat fratris filium,
 septem annos natum: trecentaque talenta dare
 decreverat, interpositis precationi Tyriis. Sed
 profecto studium fortuna prævenerat: & Pha-
 sælo mortuo nequicquam fratrem diligebat He-
 rodes. Non tamen vel apud Arabas salvam ami-
 citiam reperit. Denique Malichus Rex eorum,
 præmissis qui hoc admonerent, quamprimum
 reverti eum ex finibus suis jubet, simulatione
 quidem per legatos Parthos petiisse, ut Hero-
 dem Arabia pelleret: certa vero causa fuit, quod
 vicem Antipatro debitam negare proposuerat,
 neque pro beneficiis ab eo perceptis aliquid ejus
 filiis gratiæ rependere, consolationis egentibus.
 Impudentiæ vero suasiores habebat, qui Antipa-
 tri vellent abjurare deposita. Erant autem circa
 eum potentissimi. Proinde Herodes ubi Ara-
 bas ex ea sibi causa hostes esse deprehendit, un-
 de amicissimos existimabat, eaque respondit
 nun-

Herodis
 erga Pha-
 sælum
 fratrem a-
 mor.

Impuden-
 tiæ suaso-
 res.

Herodes
 Arabas si-
 bi hostes
 esse depre-
 hendit.

nunciis, quæ dolor imperavit, Ægyptum versus A. M. recedit, & prima quidem vesp̄era in quoddam 3925. aggreſte fanum, dum poſt ſe relictos reciperet, A.C.N. divertit. Poſtero autem die cum Rhinocolu- 39- ram perveniſſet, fratris ei mors nunciatur, ac- ceptoque tanto luctu, quantum curarum æſtum depoſuit, ibat ulterius. Itaque Arabem ſero facti poenituit: & qui revocarent eum, quem contumelioſe tractaverat, velociter miſit. He- rodes autem in Peluſium pervenerat: ibique tranſitu prohibitus ab ejus rei ſpeculatoribus, rectores adit: & illi famam viri dignitatemque reveriti, Alexandriam eum proſequuntur. In- greſſus autem civitatem, a Cleopatra honori- fice ſuſceptus eſt, ducem ſibi militum fore eum, ad ea quæ parabat, exiſtimante. Poſthabitis autem Reginæ precibus, neque hyemis asperi- tatem, neque marina discrimina, quo minus navigaret Romam, extimuit. Circa Pamphy- liam vero periclitatus, majore oneris parte re- jecta, vix in Rhodum vehementer bello Caſſii vexatam, ſalvus evadit. Amicorum autem ſuo- rum, Ptolemæi & Saphinii receptus hoſpitio, licet rei pecuniariæ premeretur inopia, maxi- mam tamen ædificat navim triremem: eaque cum amicis delatus Brunduſium, atque inde continuo Romam profeſtus, familiaritatis pa- ternæ gratia primum convenit Antonium: eique tam ſuas quam totius generis clades exponit: quodque affectibus ſuis in caſtello relictis, atque obſidione cinctis, ad eum hye- me ſupplex navigaſſet. Itaque tantæ miſeratio- nis caſum miſeratus Antonius, & memoria qui- dem junctæ cum Antipatro dexteræ, tum vero ipſius, qui aderat, contemplatione virtutis, etiam

Herodes
cum ma-
gno vitæ
discrimine
Romam
navigat.

Herodes
Romam
profeſtus,
Antonium
convenit.

A. M. tunc eum Regē constituere proposuit Judæorum,
 3925. quem ipse Tetrarcham antea fecerat. Non mi-
 A.C.N. nus autem, quam favore Herodis, odio ducebatur
 39. Antigoni. Hunc enim & seditiosum, &
 Romanis inimicum esse arbitrabatur. Cæsarem
 quidem habebat multo quam ipse paratius reno-
 vantem Antipatri expeditiones, quas in Ægypto
 cum ejus patre pertulerat: & hospitium &
 in rebus cunctis benevolentiam: cum præter
 hæc ipsius quoque Herodis strenuitatem cerne-
 ret. Verumtamen & Senatum convocabat, ubi
 Messala, & post eum Aratinus, astante Herode,
 patris ejus merita, & ipsius circa populum Ro-
 manum fidem prosequébantur, quo simul ho-
 stem Antigonom demonstrarent: non solum
 quod intra breve tempus is dissidere cœpisset,
 verum etiam quod antea quoque populo Roma-
 no despecto, Parthorum suffragio regnum cu-
 ravisset accipere. His autem commoto Senatu, cum
 Antonius etiam bello contra Romanos gerendo
 utile esse diceret Herodem Regem creari, omnes
 assentiunt. Dimissoque Senatu Antonius qui-
 dem & Cæsar egrediebantur, medium stipantes
 Herodem. Consules autem cum aliis magistra-
 tibus antecedeabant, cæsuri hostias, decretum-
 que Senatus in Capitolio reposituri. Primo au-
 tem die regni Herodis, apud Antonium cœna-
 tum est.

Ant. l. 14.
 cap. 13.
 Herodes
 Antonium
 & Cæsare
 sibi bene-
 volos in-
 venit.

Herodes
 coram se-
 natu Rom.
 laudatur.

Herodem
 Romani
 Judæorum
 Regem
 creant.

C A P U T XII.

*De bello Herodis e Roma redeuntis pro Hierosolyma,
 & contra latrones.*

Ant. l. 14.
 cap. 23.
 Antigonus
 Massadam
 obtinet.

Eodem vero tempore Antigonus apud Mas-
 sadam inclusos obsidebat, aliis quidem vi-
 ctui

Etui necessariis abundantes, aquæ autem inopes. Unde Josephus quoque frater Herodis cum ducentis familiaribus suis ad Arabas confugere cogitabat: audito quod eorum, quæ in Herodem commiserat, Malichum poeniteret: castellumque reliquisset, nisi circa noctem, qua exiturus erat, plurimum imbrium contigisset effundi. Aqua enim repletis puteis, fugiendi causa non erat, adeo ut etiam ultro in Antigoni militem eruptiones auderent: multosque nunc aperto prælio, nunc insidiis neci darent: non tamen illis omnia pro voto cedebant, sed ipsi quoque interdum cum adverso casu revertebantur. Interea dux Romani militis Ventidius, prohibitum missus Parthos a Syria, post illos in Judæam venit: verbo quidem, ut Josepho & qui una obsidebantur, ferret auxilium: re autem vera, ut pecunias auferret Antigono. Itaque cum non longe ab Hierosolymis tetendisset, quæstu expletus, ipse quidem cum maxima exercitus parte discessit. Silonem vero cum paucis, ne furtum deprehenderetur, si omnes abduxisset, reliquit. Antigonus autem, sperans iterum Parthos sibi adjumento fore, Silonem interim placabat: ut pendente spe, nihil inquietaret. Jam vero navi ex Italia in Ptolemaidem devectus Herodes, non parva manu coacta externorum atque gentilium, per Galilæam adversus Antigonum properabat, Ventidii & Silonis fultus auxilio: quibus Gellius ab Antonio missus, ut Herodem in regnum deducerent, persuasit. Horum autem Ventidius quidem turbas in civitatibus, quæ propter Parthos evenerant, componebat: Silonem vero Antigonus in Judæa mercede corruerat. Non tamen Herodes opis

Prælium
inter Ant.
goni mili-
res & Jo-
sephum
Herodis
fratrem.

Ventidius
Romani
militis
Dux pecu-
nias auferit
Antigono.

Ant. l. 14.
cap. 24.
Herodes
in Antigo-
num mo-
vet.

A. M. egebat: in dies enim singulos, quo magis iter
 3925. promovebat, augebantur ejus copiarum: nam præ-
 A.C.N. ter paucos omnis ei Galilæa consensit, & pro-
 39. positum habebat præmium necessarium Massada-
 dam, ut primum affectus suos obsidione libera-
 ret, sed impedimento fuit Joppe. Hæc enim
 prius, quod hostilis esset, eximenda videbatur: ne dum ipse peteret Hierosolymam, receptaculum a tergo aliquod inimicis relinqueretur. Silo autem jungit agmina, invenisse gaudens resistendi occasionem, quod eum persecutio premeret Judæorum. Hos autem Herodes parvæ manus excursionem perterritos, mature in fugam vertit: & Silonem male repugnantem, periculo eripit. Deinde capta Ioppe suos liberaturus ad Massadam festinabat: dum indigenarum alios amicitia paterna sibi sociaret, alios ipsius gloria, nonnullos utriusque beneficiis debita vicissitudo: plurimos tamen spes, ut a Rege certissimo. Jamque validissimas quæsierat militum copias: sed Antigonius iter ejus impediens, loca insidiis opportuna præoccupans, unde nullum aut minimum afferebat hostibus detrimentum. Herodes autem facile receptis ex Massada pignoribus suis & rebus, a castello in Hierosolymam perrexit. Cui se Silonis milites & multi ex civitate junxerunt, virium ejus timore perculsi. Castris autem positis ad occidentalem regionem oppidi, custodes ejus partis ipsum sagittis & jaculis impetebant: ab aliis vero per cuneos excurrentibus primæ frontis acies tentabantur. Herodes autem primo circa muros præconis voce declarari jussit, populi se bono & saluti civitatis advenisse: poenasque ab nullo quamvis manifesto inimico repetiturum, sed discordissimis eti-

Herodis
 propositum;
 Massada &
 Joppe ca-
 pit, Hie-
 rosolymam
 petere.

Herodes
 Hierosoly-
 mam cia-
 git obsidi-
 one, ac
 præconis
 voce cur
 advenit,
 declarari
 jubet.

etiam offensarum oblivionem daturum. Dein- A. M.
 de cum allocutionibus contrariis pars Antigoni 3925.
 obstaret, quo minus aut præcones exaudire, A.C.N.
 aut voluntatem mutare quispiam posset, quod 39.
 reliquum erat, suis imperat murorum defenso-
 res deturbare: atque illi statim sagittis cunctos
 ex turribus in fugam verterunt. Ibi tunc
 Silonis detecta corruptio est. Multis enim mili-
 tum subornatis, qui rebus egere se necessariis
 acclamarent, pecuniamque alimentis poscerent,
 atque hyemandi gratia in loca opportuna dimit-
 ti (nam civitati proxima deserta erant, ita omni-
 bus ab Antigono ante provisus) & incitabat ex-
 ercitus, & ipse recedere conabatur. Herodes
 autem non solum duces, qui Siloni parerent, sed
 etiam milites, ubi plurimi essent, conveniendo,
 rogabat ne se destituerent, quem scirent a Cæ-
 sare & Antonio & Senatu deductum, in uno die
 pollicitus eos penuria solvere. Deinde hæc pre-
 catus ipse agros adit: tantamque his exhibuit
 copiam commeatus, ut Silonis omnes accusa-
 tiones perimeret: simulque prospiciens, ne vel
 in posterum ministrare desinerent, accolæ Sa-
 mariæ per epistolas admonebat (nam civitas
 ejus se clientelæ dederat) ut alimenta & vinum
 & oleum & pecora in Hierichunta deferrent.
 Hoc ubi audivit Antigonus, statim qui frumen-
 tatu hostes prohiberent, atque insidiis opprime-
 rent, per agros dimittit. Illique jussis obediunt,
 & magna jam manus armatorum super Hieri-
 chunta fuerat congregata. Discreti autem mon-
 tibus insidebant, si qui exportarent victui ne-
 cessaria speculantes. Non tamen Herodes otio-
 sus erat, sed decem cohortibus comitatus, quin-
 que Romanorum, & quinque Judæorum, qui-
 bus

Silonis a
 Judæis pe-
 cunia cor-
 rupti de-
 lus.

Herodes
 commea-
 tus copiam
 parat.

Herodes
 decem co-
 hortibus
 comitatus
 Hierichun-
 ta perve-
 nit.

A. M. bus permixti erant etiam mercede conducti tre-
 3925 centi, præterea paucis equitibus Hierichunta
 A.C.N. pervenit: & civitatem quidem vacuum habi-
 39. tatoribus reperit, quingentos vero cum mulie-
 ribus ac familiis montium occupasse cacumina;
 & hos quidem captos dimisit: Romani autem
 in reliquam civitatem irruunt, eamque diripue-
 re; cum plenas domos offendissent omnigenis
 opibus; Rex autem apud Hierichunta præsidio
 collocato, reversus est: Romanumque militem
 in his quæ sibi accefferant civitatibus, hoc est
 Idumæa, & Galilæa, & Samaria, hyematurum
 dimisit. Antigonus quoque Silonis corruptio-
 ne meruit, ut exercitus partem Lyddenses sus-
 ciperent in Antigoni gratiam: & Romani qui-
 dem armorum cura soluti, rebus omnibus ab-
 undabant. Herodes autem non quiescebat, sed
 Idumæam duobus millibus peditum, & qua-
 dringentis equitibus, misso etiam fratre suo Jo-
 sepho, communivit, ne quid novi cum Anti-
 gono tentaretur. Ipse autem, matre cum aliis,
 quosex Massada liberaverat, affectibus suis in Sa-
 mariam translata, ibique tutissime collocata,
 ut cætera Galilææ subverteret, atque Antigoni
 præsidia expelleret, proficiscitur. Cumque Se-
 phorim, licet vehementissime ningeret, per-
 venisset, facillime civitatem capit, custodibus
 ejus ante aggressionem fuga dilapsis: ibique suis
 militibus, quos hyems fatigaverat, recreatis
 (erat enim magna copia commeatus) adversus
 latrones in speluncis degentes direxit animum:
 qui pleraque illius regionis incurstantes, non mi-
 noribus quam belli cladibus incolas afficiebant.
 Præmissis autem tribus peditum cohortibus,
 unaque ala equitum in vicum Arbelam, ipse die-
 bus

Romani
 præda in-
 genti po-
 tiuntur.

Ant. l. 14.
 cap. 24.

Herodes
 Sefphorim
 civitatem
 capit.

Herodes
 adversus
 latrones in
 speluncis
 degentes
 animum
 dirigit.

bus quadraginta post cum reliqua manu super- A. M.
 venit. Nec tamen ejus incursum hostes exti- 3925.
 muere, sed armati obviam procedebant, peri- A.C.N.
 tia bellatoris fisi, & ferocitate latronis. Deni- 39.
 que prælio commisso, dextro ipsorum cornu,
 sinistrum Herodis in fugam pellitur. Ille autem
 de suo dextro circumgressus, velociter subvenit,
 & suos quidem a fuga retrahit: irruendo in ho-
 stes, impetum persequentium refrenabat, do-
 nec a fronte pugnantes violentiæ concesserunt.
 Qui tamen eos usque ad Jordanem cædendo per-
 sequebatur: & magna fugientium parte perem-
 pta, cæteri trans fluvium disjecti sunt: & Ga-
 lileæ metu est purgata, nisi quod in speluncis
 latitantes reliquerant, eorumque causâ diutius
 ibi remorandum fuit. Quamobrem primum la-
 boris fructum militibus rependebat, centum
 quinquaginta argenti drachmas singulis dividen-
 do: eorumque ducibus multiplicatam summam
 ad hyberna mittendo. Pheroræ autem fratri
 minimo scripsit, ut & foro venalium consule-
 ret, muroque castellum Alexandrium cingeret:
 quæ ab illo curata sunt. Interea circum Athe-
 nas versabatur Antonius. Ventidius autem ad
 bellum contra Parthos Silonem atque Herodem
 accersit: mandato eis per epistolas, ut Judææ
 statum ante componerent. Sed Herodes, li-
 benter ad Ventidium Silone dimisso, ipse ad-
 versum latrones in speluncis habitantes movet
 exercitum. Istæ autem speluncæ in præruptis
 montibus erant, undique inaccessæ, transver-
 sosque tantum ac perangustos ascensus habe-
 bant: saxumque ab earum fronte usque ad fau-
 ces ultimas pertingebant, rectum vallibus im-
 minens, ut aliquamdiu quidem Rex pro loci dif-

Herodis
de latroni-
bus victo-
ria.

A. M.
3926.
A.C.N.
38.

Ant. lib.
14. cap. 25.
Descriptio
speluncæ
in qua la-
trones ha-
bitabant.

A. M. ficultate quid ageret, incertus esset. Postremo autem placuit, ut molimine uteretur satis incauto. Etenim valentissimus quisque demis-

38. sus arculis exponebatur in ostia speluncarum. Hique cum familiis eos mactabant, ignemque repugnantibus injiciebant. Cumque aliquos ex his conservare vellet Herodes, ut ad se accederent, voce præconis edixit. Sed illorum neque voluntarius se quisquam ei tradidit: sed & quos vis coegerat, multi mortem captivitati prætulerunt. Ubi etiam senior quidam, septem filiorum pater, orantes cum matre pueros, ut egredi sibi ad fœdera permetteret, occidit hoc modo: Jussit exire singulos, ipse ad ostium stabat, & prodeuntem quemque filiorum trucidabat. Herodes autem e specula hæc prospiciens, & dolore conficiebatur: & ut filiis parceret, seni dexteram cum precibus porrigebat. Ille autem dictis ejus nequaquam mitior factus, insuper humilem animum Herodi exprobravit, & post filios occidit uxorem: dejectisque desuper mortuis postremo semetipsum præcipitem misit. Speluncis igitur & qui in his erant, ita subactis, Herodes relicta exercitus parte, quantum, ne quis rebellare tentaret, satis esse arbitrabatur, eique parti Ptolemæo præposito, in Samariamrediit: scutorum quidem tria millia, sexcentos vero equites in Antigoni ducens. Tuncque propter ejus abcessum nacti licentiam, quibus Galilæam turbare mos erat, Ptolemæum quidem ducem aggressi, nec opinantem interficiunt. Agros autem vastabant, in paludes atque in abditiſſima loca refugientes. Quibus cognitis Herodes mature succurrit: & magnam quidem eorum multitudinem morte consumit.

Ptolemæus Herodis militum Dux interfectus.

Omni-

Omnibus autem castellis obsidione liberatis, hu- A. M.
 jus mutationis causa multam exegit a civitati- 3927.
 bus pecuniam, centum talenta. Jam vero Par- A.C.N.
 this expulsi, occiso etiam Pacoro, Ventidius 37.
 Antonii literis monitus, equitum mille auxilia,
 duarumque legionum, adversus Antigonum
 mittit Herodi. Eorum autem ducem Machæ-
 ram, ut se adjutum veniret, per epistolas ro-
 gavit Antigonus, & de injuria Herodis multa
 conquestus, & pecuniam dare pollicitus. Sed
 is: nec enim ad quos missus fuerat, negligendum
 putabat, cum præsertim plura daret Herodes:
 in proditione quidem ei non paruit, simulata
 vero amicitia res Antigoni exploratum perrexit,
 non admissio Herodis consilio, dissuadentis id fi-
 eri. Antigonus autem, quia præsensit quid co-
 gitaret, civitatem ei clausit, & tanquam hostem
 arcebat a moenibus, donec Machæram incepti
 pudit, & in Amathuntem ad Herodem reces-
 sit. Iratus autem quod res aliter cesserat, quos-
 cunque Judæos offendisset, interficiebat, ut nec
 vel Herodianis parceret: sed ut Antigonianis
 omnibus abutebatur. Hæc cum ægre ferret He-
 rodes, in Machæram quidem vindicare voluit,
 tanquam in hostem: iracundiam vero repressit,
 & ad Antonium properabat, apud eum accusa-
 turus Machære iniquitatem. Ille autem delicta
 sua reputans, velociter Regem consequitur: ut-
 que in gratiam secum redeat, multis precibus
 efficit. Neque tamen Herodes a proposito suo
 revocatus est, quo minus ad Antonium pergeret.
 Sed cum audisset eum magnis viribus oppugna-
 re Samosatam, juxta Euphratem validissimam
 civitatem, acrius festinabat, opportunum hoc
 tempus esse perspiciens demonstrandæ virtutis,

*Machære
iniquitas.*

A. M. & ut magis magisque placeret Antonio. De-
 3927. nique mox ut ad eum venit, finem attulit ob-
 A.C.N. sidioni, multis Barbaris interfectis, magna-
 37. prædæ parte sibi destinata: ut Antonius qui-
 dem, quamquam ejus virtutem antea miraba-
 tur, tamen etiam tunc magis eandem opinio-
 nem haberet, multumque ad honores ejus, spem-
 que regni adderet: Antiochus vero tradere Sa-
 mosatam cogeretur.

Antonius
 Herodis
 virtutem
 miratur.

C A P U T XIII.

*De morte Josephi, & obsidione Hyerosolymæ per
 Herodem, & Antigono occiso.*

Ant. l. 14.
 cap. 25.

DUm hæc agerentur, res Herodis in Judæa
 fractæ sunt. Reliquerat enim Josephum
 fratrem suum, qui omnia procuraret, cum
 mandatis hujusmodi, ut nihil ante reditum suum
 adversus Antigonum moveret, quia non firmum
 esset auxilium Machæræ, quantum ex delictis
 superioribus appareret. Verum Josephus, ubi
 fratrem procul abesse cognovit, immemor præ-
 ceptorum, Hierichunta cum V. cohortibus a
 Machæra secum missis petit, ut maturo mes-
 sium tempore frumenta diripiat. In cursu au-
 tem hostium per montana atque aspera loca op-
 pressus, & ipse cadit, magnam viri fortis in ea
 pugna gloriam consecutus, & omnes Romani
 milites pereunt. Recens autem lectæ de Syria
 cohortes erant, nec veteranorum quemquam
 permixtum habebant, qui belli imperitis opitu-
 lari posset. Antigonus autem victoria minime
 contentus fuit, sed eo processit iracundiæ, ut
 mortuum quoque Josephum verberaret. De-
 nique nactus corpora mortuorum, etiam caput
 ejus

Antigoni
 in Josephi
 cadaver
 immani-
 tas.

ejus abscidit, quamvis L. talenta Pheroras fra- A. M.
 ter precium redemptionis offerret. Tanta ve- 3927.
 ro novitas post Antigoni victoriam Galilææ res A.C.N.
 occupavit, ut qui partibus ejus magis faverent, 37.
 productos primates Herodis studiosos lacu sub-
 mergerent: multaue in Idumæa quoque mu-
 tarentur, ubi Machæra castelli cujusdam instau-
 rabat mœnia, cujus nomen est Githa. Nec
 horum quicquam Herodes audierat. Captis
 enim Samosatis Antonius, & præposito Syriæ
 Sosio jussu, ut Herodem quoque adversus An-
 tigonum adjuvaret, discessit in Ægyptum. So-
 sius autem duabus cohortibus in Judæam præ-
 missis, quarum Herodes uteretur auxilio, ipse
 cum cætera manu militum sequebatur. Hero-
 di autem degenti in Daphnen Antiochiæ, mor-
 tem fratris somnia manifesta significant. Cum-
 que turbatus profiluisset e stratis, ecce nuncii
 cladis intrabant: quare præ dolore paululum
 questus, maxima parte luctus dilata, in hostes
 properabat, ultra vires iter accelerans. Et ubi
 ad Libanum venit, octingentos montis accolæ
 assummit auxilio, unamque his jungit Romano-
 rum cohortem. Cum quibus non expectata lu-
 ce, Galilæam ingressus est, hostesque obvios
 in eum, quem reliquerant locum, avertit. Et as-
 sidue quidem castellum oppugnare tentabat: sed
 priusquam id caperet, asperrima hyeme coa-
 ctus, in vicum proximum recepit exercitum.
 Paucis autem diebus post, auctus etiam alterius
 cohortis præsidio, quam Antonius miserat,
 tanto hostibus terrori fuit, ut castellum nocte
 defererent. Jamque per Hierichunta prope-
 rans ibat, ut quamprimum interfectores fratris
 sui posset ulcisci, ubi etiam mirabilis ei mon-

Herodi
 mortem
 fratris so-
 mnia ma-
 nifesta si-
 gnificant.

A. M. strique similis casus evenit: unde præter spem
 3927. liberatus, opinionem, quod Deo charus esset, ade-
 A. C. N. ptus est. Nam cum multi honorati vespera il-
 37. la apud eum cœnavissent, postquam dimisso
 Herodis
 cœnacu-
 lum dimis-
 so convi-
 vio confe-
 stim conci-
 dit.

convivio omnes egressi sunt, confestim cœna-
 culum concidit. Id autem commune sibi tam
 periculorum, quam salutis præsagium, quantum
 ad futurum bellum pertineret, esse conjiciens,
 mane primo castra movet: hostiumque sex cir-
 citer millia de montibus decurrentes, prima
 tentabant agmina; & manum quidem cum Ro-
 manis conferre non satis fidebant: lapidibus
 autem ac telis eos, dummodo plurimos faucia-
 rent, eminus appetebant: ubi Herodes quo-
 que ipse præteriens, latus jaculo vulneratur. Antigonus autem se non solum audacia suorum,
 sed etiam multitudine superiorem videri cupi-
 ens, Pappum quendam ex contubernalibus suis
 cum manu militum in Samariam mittit, quibus
 quidem Machæra erat præmium victoriæ. Hero-
 des vero terram pervagatus hostilem, quinque
 municipia capit, duoque habitatorum millia
 consummit. Exustisque domibus, ad exercitum
 redit, circa vicum, qui appellatur Cana, ten-
 dentem. In dies autem singulos magna ei mul-
 tudo Judæorum vel ex ipsâ Hierichunte, vel
 ex aliis regionibus accedebat: cum hos odium
 moveret Antigoni, alios ipsius Herodis præcla-
 ra facinora. Enimvero multos ratione carentes
 mutationis cupiditas impellebat. Hoc autem
 congregari festinante, Pappi milites neque mul-
 tudine hostium, neque impetu perterriti, a-
 criter ad pugnam ex altera parte procedunt. Sed
 ubi agmina conflixerunt, cæteri quidem pauli-
 sper restiterunt. Herodes autem fraternæ cæ-

dis recordatione periculosius dimicans, dummo- A. M.
do ejus ulcisceretur autores, adversam aciem fa- 3927.
cillime superat: deinde semper integros aggre- A.C.N.
diendo, universos in fugam vertit. Erat enim 37.
plurima occumbentium strages, cum alii qui-
dem in vicum unde venerant compellerentur,
novissimus autem ipse instaret, atque infinitos
occideret. Postremo ruens inter fugientes ho-
stes in vicum irrupit: cum omnes domus ar-
matis essent refertæ, plenaque propugnatorum
desuper testa: & quoniam foris deprehensos
facillime superabat, disturbando ædes intus ab-
ditos extrahebat, alios convulsis obrutos testis,
multos simul necabat. Si quis autem subterfu-
gisset ruinam, cum gladiis armati milites exci-
piebant: tantaque cadaverum per omnes vias
multitudo coacervata est, ut etiam victoribus
ipsis transitus obstrueretur. Hanc plagam hostes
adeo non tulerunt, ut confluentium turba, con-
spectis qui in vico periissent, fuga discederent:
statimque successu fretus Herodes ad Hieroso-
lymam perrexisset, nisi eum hyemis asperitas pro-
hibuisset. Hæc enim perficiendæ victoriæ fuit
impedimentum, & ne penitus opprimeretur
Antigonus, obstitit, qui civitatem jam deserere
cogitabat. Herodes autem ad vesperam, cum
lassos amicos reficiendi corporis gratia dimisit-
set, ipse adhuc ab armis calidus, more militis
lavatum ibat, siquidem unus tantum puer eum
sequebatur. Et prius quam in balneum perve-
niret, obvius ei quidam ex hostibus gladio ar-
matus occurrit, deinde alter, & tertius, & plures.
Et hi confugerant armati ex acie in balneum,
sed perculsi etiam tum metu ac latitantes, ut
Regem viderunt, illum quidem stupore debili-
tati

Cadave-
rum mul-
titude vi-
ctoribus
transitum
obstruit.

A. M. tati ac trementes, cum inermis esset prætereunt:
 3928. exitus vero qua fugerent cursu petebant. Ita-
 A.C.N. que cum alius casu, qui eos comprehenderet,
 36. nullus adesset, Herodi autem nihil pati satis fu-
 isset, omnes effugiunt. Postero autem die Pappum quidem, Antigoni militum ducem, ab-
 scisso capite obtruncat: idque Pheroræ magistro
 exercitus fratri suo mittit in perempti fratris
 ultionem: namque Pappus erat, qui Josephum
 interfecerat. Ubi autem rigor hyemis cessit,
 Hierosolymam repetiit: murisque admoto mi-
 lite (annus autem tertius agebatur, ex quo
 Romæ Rex fuerat declaratus) pro templo castra
 posuit, qua facilior erat expugnatio, & antea
 Pompejus ceperat civitatem. Exercitu autem
 in opera distributo, suburbanisque divisus, tres
 quidem levare aggeres, & super eos turres ædi-
 ficare jubet. Relictis autem, qui operibus insta-
 rent, impigerrimis amicorum, ipse in Samariam
 vadit, uxorem accepturus, Alexandri filii Ari-
 stobuli filiam, sibi desponsatam, ut diximus:
 & dum obsidet, subcisa opera nuptias cura-
 turus: quippe jam hostes despiciebat. Igitur
 ubi eam duxit, ad Hierosolymam redit, auctus
 militum copiis: eique Sosius cum magna manu
 equitum peditumque sociatur: qua mediterraneo itinere præmissa, ipse per Phœnicen iter
 fecit. Universo autem exercitu congregato, ad
 peditum legiones undecim, equitumque sex mil-
 lia, præter auxilia Syrorum, non pro minima
 parte ducenda, prope a septentrionali muro ca-
 stra collocarunt: Herodes quidem Senatuscon-
 sulto fretus, quo Rex fuerat declaratus: Sosius
 vero Antonio, a quo milites, quibus præerat,
 asciret missos Herodi auxilio. Judæorum autem
 intra

Pappum
 Antigoni
 militum
 ducem
 Herodes
 obtruncat.

Ant. 1. 14.
 cap. 12.
 Hierosoly-
 ma ab He-
 rode ob-
 scissa.

intra civitatem agentium populus varie turba- A. M.
tus erat. Nam circa templum infirmior mul- 3929.
tudo conveniens furore agebatur, multaque A.C.N.
veluti divinitus de temporibus dictitabat: & 35.
qui audaciores essent, in catervas conglobati,
multis modis latrocinabantur: maxime ex locis
oppido proximis victui necessaria diripientes,
neque aut equis, aut viris alimenta relinquebant.
Bellatorum autem constantiores obsidentibus
oppositi, e muris opus aggerum prohibebant,
& contra instrumenta oppugnantium, semper
novum aliquod obstaculum moliebantur. In
nulla re autem æque, ac in cuniculis superabant.
Rex autem adversus latrocinia quidem occultas
excogitavit militum insidias, quibus eorum re-
primerentur excursus: inopiam vero alimentorum
longinquis transvectionibus adjuvari disposuit.
Ac pugnae intenti, quamvis omnem modum
audaciæ supergrederentur, Romanorum
tamen peritia vincebantur: nihilominus aperte
cum his, certa morte proposita, confligebant.
Ex improvise autem Romanis per cuniculos in-
termedios emergentibus, priusquam muri ali-
qua pars dirueretur, alteram ejus vicem mu-
niebant. Prorsus autem neque manibus neque
machinis deficiebant, quoniam usque ad ulti-
mum repugnare decreverant. Denique tanto
exercitu circumfidente, per quinque menses ob-
sidium toleraverunt: donec quidam ex his, quos
lectos habebat Herodes, ausi murum transgredi,
civitatem irrupere, & post eos Sosii centurio-
nes. Igitur ante omnia fano proxima capiebantur:
& infuso exercitu plurima ubique mors
erat: Romanis quidem propter obsidionis moras
iratis: Herodis vero manu Judaica summo in-

Judeorum
in pugna
constantia.

Herodis
milites
cum Judæi
per quin-
que men-
ses obsidi-
onem to-
leraverunt
civitatem
irrum-
punt.

A. M. tenta studio, ne quis penitus ex adversariis evaderet. Maestabantur autem quamplurimi, & per an-

A. C. N. gustiores vicos oppidi, & in domos compulsi, etsi

35. ad templum etiam confugissent: nec ulla erat aut senectutis, aut muliebris infirmitatis misera-

*Cædes in
Hieroso-
lymis.*

*Antigo-
nam So-
sius capit.*

tio. Denique licet Rex ubique mittens, rogaret, ut parcerent, nemo tamen dexteram continuit: sed veluti furentes, omnem persequerentur ætatem. Ibi tunc etiam Antigonus, neque priorem, neque præsentem fortunam cogitans, domo descendit, & ad pedes Sosii prosternitur. Ille autem nihil eum tantæ mutationis causâ miseratus, & intemperanter derisit, & Antigonom appellavit: neque tamen etiam custodia liberum dimisit, ut foeminam. Itaque ille quidem victus asservabatur. Herodes autem cum jam hostes vicisset, ut externa quoque auxilia compesceret, providebat. Visendi enim templi, sanctorumque ejus studio, omnis multitudo peregrina fuerat incitata. Ob eamque rem, hos minis, alios precibus, nonnullos armis etiam refrenabat: acerbiorum, quam si victus fuisset, existimans sibi fore victoriam, si quod videri nefas esset, culpa sua visum fuisset. Mox autem etiam rapinas in civitate prohibuit, multa in vectus in Sosium, si vacuefacto viris & pecuniis oppido, Romani Regem se solitudinis reliquissent: qui pro tanta civium cæde, totius orbis terræ imperium, vile precium judicaret. Illo autem justum esse dicente, ut pro labore obsidionis prædandi licentiam milites haberent: ipse de suis facultatibus mercedem singulis distributurum se asseveravit. Atque ita redemptis patriæ reliquiis, promissa complevit. Nam & militum quemque liberaliter, & pro merito du-

*Herodes
militibus
de suis fa-
cultatibus
multum
pecuniæ
largitur.*

duces, ipsumque Solum regia largitate donavit, ut nemo egens pecuniis abiret. Post hæc Solum aurea corona Deo dedicata, ex Hierosolymis remeavit, Antonio vinctum Antigonum ducens. Et illum quidem vana spe vitæ cupidum usque ad ultimum diem, ignavia digna securis excepit. Rex autem Herodes discreta multitudine civitatis, suarum quidem partium studiosos, quo magis benevolos sibi faceret, honorifice tractabat: Antigonianos autem neci tradebat. Et quum pecunia defecisset, diviso quicquid ornamentorum haberet, Antonio ejusque comitibus misit: non tamen omnino, ne quid pateretur, redemit. Jam enim Antonius Cleopatras amore corruptus, in omni re cupidini cesserat. Etenim Cleopatra, ubi tanta cognitionem suam sævitia persecuta est, ut neque propingvus sanguine superesset, cædis rabiem contulit in extraneos: Syrorumque optimates apud Antonium criminando, suadebat eos interfici, ut eo modo cujusque possessiones dominio suo facilius quæreret. Postea vero quam in Judæos atque Arabes usque extendit avaritiam, ut Reges eorum Herodes & Malichus interirent, occulte moliebatur. Cui cum verbotenus annuisset Antonius, occidere quidem bonos viros, tantoque Reges injustum esse duxit: verum inter amicos ultra non habuit: sed multa terra ex eorum præcisâ finibus, & quod erat in Hierichunte palmetum, in quo balsamum gignitur, & civitates præter Tyrum & Sidonem cunctas intra flumen Eleuterum ipsi dedit. Quorum potita dominio ad Euphratem usque Parthis bellum inferentem prosecuta Antonium, per Apamlam & Damascum in Judæam venit. At-

A. M.
3929.
A.C.N.
35.
Antigonus
securi ob-
truncatur.

Ant. l. 15
cap. 1.
Cleopatra
in cognationem
suam sævitia.

Avaritia
Cleopatra
112.

A. M. que hic Herodes, licet magnis muneribus in-
 3934. fensum ejus animum mitigasset, tamen ducentis
 A.C.N. talentis annuis abscissas regno suo possessiones
 30. impetrat sibi locari: ipsamque omnibus obse-
 quii placans, Pelusium usque deducit. Nec
 multum interea tempus & Antonius ex Parthis
 aderat, captivumque Artabazen Tigranis filium
 dono Cleopatrarū ducebat. Nam cum pecuniis
 omnique præda, Parthus illi statim condona-
 tus est.

C A P U T X I V.

*De insidiis Cleopatrarū in Herodem, & Herodis prælio
 contra Arabes & ingenti terramotu.*

Ant. l. 15.
 cap. 5.

CONcitato autem bello Actiaco, Herodes qui-
 dem cum Antonio proficisci paratus erat,
 & aliis per Judæam turbis liberatus, & Hyrcania potitus, quem vicum Antigoni soror tenebat: verumtamen a Cleopatra callide, ne periculorum Antonii particeps fieret, interclusus est. Regibus enim, ut diximus, insidias tendens, bellum in Arabas ut Herodi committeret, persuadet Antonio: quos si vicisset; Arabiæ: sin autem victus esset, Judææ Domina constitueretur: alterumque potentium per alterum pessumdaret. Sed ejus consilium Herodi feliciter cessit: nam primum in Syros hostes ducens, magnum quem conflaverat equitatum, circa Diospolim in eos mittit, & quamvis fortiter resistentes, superavit: qui cum jam victi essent, magno motu Arabes suscitantur: & infinita manus in Syriæ coeles Canathan congregati, expectabant Judæos. Ubi rex eos Herodes cum exercitu aggressus bellum consultius administra-

re

Cleopatra
 in Herodem
 insidiatur.

re tentabat, castraque muro cingi præcipiebat: A. M.
 non tamen ei paruit multitudo, sed priore vi- 3934-
 ctoria freti Arabas impetunt, & prima coitio. A.C.N
 ne in fugam versos urgebant: in persecutione 30-
 vero insidiis periclitatur Herodes, Canathensi-
 bus ab Athenione immissis, qui ex Cleopatraræ
 ducibus semper ei fuerat inimicus. Namque
 horum incurſu recreati Arabes, pugnam repe-
 tunt: junctisque agminibus circa saxosa loca &
 devia, Herodis militem fugant, plurimis cæde
 prostratis. Qui vero ex prælio servati sunt, in
 vicum Ormizam confugiunt: ubi etiam castra
 eorum cum hominibus circumventa, Arabes, si-
 cut erant plena, ceperunt. Neque multo post
 accepta clade, Herodes aderat cum auxiliis, se-
 rius quam usus poposcit. Hujus ei vulneris cau-
 sa fuit, præpositorum militibus contumacia,
 quod jussis obedire noluerunt: non enim re-
 pentino commisso prælio ullum Athenio insidi-
 andi tempus habuisset. Rursus tamen ultus est
 Arabas, assiduis fines eorum incursionibus infe-
 stans: quodque semel victus est, sæpe rependit.
 Sed dum inimicos persequitur, incurrit ei divi-
 nitus alia calamitas, septimo regni anno &
 Actiaco bello fervente. Namque veris initio
 terra mota, infinita quidem pecorum, trigin-
 ta vero hominum millia peremit, cum exerci-
 tus mansisset incolumis, quoniam sub divo ten-
 debat: ibique Arabas in majorem audaciam fa-
 ma sustulit, tristibus nunciis gravius semper
 aliquid affingens: unde velut omni subversa Ju-
 dæa, terræ obtinendæ spe, quia neminem su-
 peresse credebant, in eam irruunt, legatis prius
 interfectis, qui ad se venerant a Judæis. Hero-
 des autem adventu hostium perterritam suorum

Ant. l. 15.
cap. 6.

Herodis
exercitum
Arabes in
fugam
verrunt.

Bellum Ac-
tiacum
inter An-
tonium &
Augustum
utrinque
gestum.

Alia He-
rodus cala-
mitas.

A. M. multitudinem, tam magnitudine quam assidui-
 3934- tate calamitatum fractam, ad repugnandum in-
 A.C.N. citare tentabat, hæc dicens: Rationem habere
 30. non videtur, cur vos præsens formido percu-
 Herodis
 ad milites
 perterrito
 oratio.
 lerit: nam divinæ quidem indignationis plagas
 mœrori vobis esse non miror. Ignavum autem
 est perpeti idem, etiam cum incursum hominum
 repellendi sunt. Ego enim tantum abest, ut
 hostes post terræ motum pertimescam, quod
 magis putaverim Deum hanc illis illecebram
 immisisse, ut poenas redderent: non enim tan-
 tum manu armisque freti, quantum nostris ca-
 lamitatibus, veniunt. Fallax autem spes est,
 quæ non suis viribus nititur, sed alienis adver-
 sis. Neque vero vel secundæ res vel contrariæ,
 apud homines certæ sunt: sed in utramque par-
 tem videas fortunam nutare vicissim, & exem-
 pla vobis propria demonstrabunt. Nempe præ-
 lio superiore victores, post ab hostibus victi su-
 mus: & nunc ergo, quantum æstimare licet, illi
 capientur, victores se fore credentes. Nimis enim
 confidens incautus est: metus autem providen-
 tiam docet. Itaque mihi quidem hoc ipsum
 quod timetis, fiduciam suggerit. Nam cum
 ferociores, quam opus erat, fuistis, & præter vo-
 luntatem meam in hostes egressi estis, Athe-
 nion insidiandi tempus invenit. Nunc autem
 vestra cunctatio, & minus alacer animus, ut
 videtur, certam mihi victoriam spondet.
 Convenit tamen ante prælium sic esse affectos;
 in ipso autem opere virtutem exercere: conscæ-
 leratisque hostibus planum facere, quod neque
 humanum aliquod malum, neque ira cœlestis
 unquam deprimit fortitudinem Judæorum, do-
 nec spiritum vitæ ducunt, vel eorum quisquam
 in

Metus
 præstat
 confiden-
 tiam.

in bonis suis Arabas dominari patietur, quos A .M. aliquoties pene captivos abduxit. Nihil autem 3934. vos terreat rerum anima carentium metus: ne- A.C.N. que arbitremini, terræ concussionem alicujus 30. futuræ cladis esse portentum. Naturalia namque sunt elementorum quoque vitia, nullumque damnum inferunt, nisi quod ex ipsis evenit. Nam pestilentiae quidem, vel famis, vel terræ motus signum aliquod tardante malo fortasse præcesserit: ipsa vero cum extiterint, sui magnitudine finiuntur. Cæterum quid nobis amplius quam terræ concussio, bellum nocere poterit etiam victis? Imo enimvero maximum imminentis excidii monstrum, sponte sua, neque alienis manibus inimicis accidit, qui legatos nostros præter omnium hominum leges crudeliter mactaverunt, talesque Deo pro belli eventu hostias cæciderunt. Non enim effugient maximum ejus lumen invictamque dexteram, sed continuo poenas dabunt: si patrio repleti spiritu, in vindictam violati foederis animos excitemus. Pergite quisque non pro conjugibus, neque pro liberis, aut pro patriæ periculis pugnaturi, sed legatorum cædis ultores. Illi melius, quam nos qui vivimus, exercitum regent: vobisque mihi obedientibus, periclitabor ipse pro cæteris. Pro certo enim sciatis fortitudinem vestram non sustineri posse, nisi temeritate lædatur. His adhortatus milites, ubi eos alacres vidit, sacra Deo celebravit: deinde cum exercitu Iordanem fluvium transgressus est. Castris autem Philadelphię positis, haud procul ab hostibus, quasi de interjacente castello contenderet, pugnam eminus iritabat, quamprimum cupiens congredi: nam & hostes præmiserant,

Altera
pars ora-
tionis He-
rodis de
terræ mo-
tu.

Conclusio
Herodis
orationis
& adhor-
tatio ad
milites.

Herodes
ante pu-
gnam sa-
cra Deo
celebrat.

A. M. ferant, qui castellum occuparent. Sed illos
 3934- quidem Regii facile repulerunt, collemque te-
 A.C.N. nuerunt: ipse vero quotidie producto ad præ-
 30- lium milite, instructaque acie Arabes laceffe-
 bat. Cum autem nemo contra procederet (quæ-
 Herodes dam enim eos vehemens formido tenebat, & an-
 hostes ad- te multitudinem dux Althemus timore obrigu-
 ocitur. erat) vallum eorum disturbat ipse aggressus:
 eoque modo coacti ad pugnam confusis ordi-
 nibus, mixtique cum equitibus pedites egredi-
 untur: etsi multitudine superiores, Judæis ta-
 men alacritate impares, quamvis audaciores
 eos faceret victoriæ desperatio. Et quamdiu
 quidem restiterunt, non magna eorum cædes
 facta est: ubi vero terga nudaverunt, multi a
 Judæis, multi vero a semetipsis conculcati pe-
 rierunt. Denique millia V. in fuga ceciderunt,
 cæteraque multitudo intra vallum compulsa est,
 eosque statim circumseptos obsidebat Herodes:
 & licet armis prope adesset excidium, tamen
 aquæ penuria vehementer urgebat. Cumque
 Rex arrogantius eorum legatos despiceret, &
 talenta quinquaginta pro redemptione offeren-
 tibus, magis instaret: denique ardescente siti,
 catervatim exeuntes, ultro se Judæis tradebant,
 adeo ut quinque diebus quatuor millia vinci-
 rentur, sexto reliqua multitudo ad pugnam de-
 sperata salute procederet. Quibus congressus
 Herodes, iterum septem millia circiter sternit:
 & tam magna plaga ultus Arabiam, extincto vi-
 rorum ejus spiritu, tantum profecit, ut ejus
 patronus ab ea gente optaretur.

Arabes ar-
 descende
 siti ultro
 se Judæis
 tradunt.

Herodes exaltatus in regnum.

3934.

A.C.N.

MOx autem illum excepit desueta rerum solicitude propter amicitiam Antonii, post victoriam Cæsaris apud Actium. Verumtamen plus timoris habebat, quam ipse patiebatur. Nec enim Cæsar victum judicabat Antonium, donec Herodes cum eo superesset. Itaque Rex periculis decrevit occurrere: Rhodumque transmissus, ubi Cæsar eo tempore morabatur, adiit eum sine diademate, veste quidem cultuque privato, sed fastu regio, neque dissimulata veritate coram eo hæc dixit: Ego quidem, Cæsar, Rex factus ab Antonio, fateor utilem me fuisse Regem Antonio. Neque dissimulaverim, quod omni modo armis quoque me gravem expertus esses, nisi Arabes prohibuissent. Verumtamen & auxilia ei pro viribus meis misi, & multa frumenti millia: sed nec accepta apud Actium plaga, bene de me meritum deserui. Nam cum auxilii minus commodarem, optimum ei consilium dedi, unam esse dicens Cleopatras mortem aduersorum correctionem: quam si occidisset, & pecunias ei & muros ad tuitionem, & exercitum, & memetipsum belli contra te socium pollicebar. Sed profecto ejus aures Cleopatras amores, & Deus, qui tibi victoriam donaret, obstruxit. Una ergo cum Antonio victus sum, & diadema cum ejus fortuna deposui. Ad te autem veni, spem salutis de virtute præsumens: & ut in examen adduceretur properans, qualis amicus alicujus fuerim. Ad hæc Cæsar: Imo vero saluus esto, inquit, & nunc regnato certius. Nam meritis es, qui plurimos regas, cum ami-

30.

Ant. lib.

15. cap. 7.

Herodis
coram Au-
gusto Cæ-
sare ora-
tio.
Herodes
coram Au-
gusto dissi-
mulatione remota
verum in-
genue fa-
torus.

Cæsari ad
Herodem
responsio.

A. M. citiam tanta fide tuearis. Experire autem, ut
 3934 etiam felicioribus fidus permaneat: siquidem
 A.C.N. ego præclarissimam spem de tua magnanimitate
 30. mihi promitto. Recte tamen fecit Antonius,
 qui magis Cleopatæ, quam tibi paruit. Te
 namque lucrati sumus propter ejus amentiam.
 Prior autem ab officiis cœpisti, quantum appa-
 ret, quem adversus eorum gladiatores idonea au-
 xilia misisse Ventidius perscribit. Quare inte-
 rim tibi decreto firmitatem regni præbeo. Ex-
 periar autem ipse quoque bene tibi aliquid face-
 re, ut non desideres Antonium. Hujus sermo-
 nis humanitate Regem, ne quid de amicitia sua
 dubitaret, hortatus, & diadema illi imposuit, &
 indulgentiam decreto consignat: in quo multa
 magnifice in ejus laudem commemoravit. Ille
 autem prius eum muneribus delinitum roga-
 bat, ut Alexandrum quendam supplicem, ex
 amicis Antonii, juberet absolvi. Sed vicit ira-
 cundia Cæsaris, multa illum & gravia, pro quo
 rogabatur, admisisse dicentis, quibus repulit de-
 precantem. Postea vero ad Ægyptum euntem
 per Syriam Cæsarem, Herodes cunctis accepit
 regni divitiis: tumque primum cum eo milites
 recensente, circa Ptolemaidem equo vectus est,
 cœnamque illi cum omnibus amicis exhibuit,
 atque insuper exercitus ejus epulis cuncta distri-
 buit. Prospexit etiam per arida loca profici-
 scentibus ad Pelusium, atque inde redeuntibus
 aquarum copia non deesset. Nec fuit quicquam
 utensilium, quod desideraret exercitus. Pro
 his denique meritis parvum esse Herodi regnum,
 tam Cæsar quam milites existimabant. Ideoque
 postquam venit in Ægyptum, jam Cleopatra &
 Antonio mortuis, non solum cæteros ejus ho-

Herodis
 in Augu-
 stum Cæ-
 sarem me-
 rita.

nones auxit, verum etiam regno partem finium addidit, quam Cleopatra dempserat. Et præterea Gadara, Hippon, Samariam: maritimarumque insuper civitatum Gazam & Anthedonem, & Joppen, & Pyrgon Stratonis: & ad hæc satellites quadringentis Gallos ei donavit, quos antea Cleopatra stipatores habebat. Nulla autem res magis liberalitatem Cæsaris incitabat, quam magnus animus accipientis. Post primam vero Actiada, etiam regionem quæ Trachon vocatur, ejus ditioni subdidit, eique continentem Batanæam, itemque Auranitin, ex hujusmodi causa. Zenodorus, qui domus Lysaniæ conditor erat, non cessavit unquam ex regione quæ Trachon dicitur, latrones Damascenis immittere. Illi autem ad Varum tunc rectorem Syriæ confugerunt, eumque deprecati sunt, quo suas misérias Cæsari declararet. Cæsar autem his cognitis ei rescripserat, latrocinium penitus curaret extinguere. Varus autem milite aggressus loca suspecta, expugnavit latronibus terram, ipsamque Zenodoro abstulit: quam Cæsar, ne latronum denuo contra Damascum receptaculum fieret, Herodi dedit, eumque præterea totius Syriæ procuratorem constituit. Et decimo anno reversus iterum in provinciam, ne quid eo inconsulto procuratoribus liceret administrare, præcepit: ac Zenodoro mortuo terram omnem, quæ inter Trachonem & Galilæam erat, eidem attribuit. Quod autem majus his omnibus existimabat Herodes, a Cæsare quidem post Agrippam amabatur, ab Agrippa vero post Cæsarem. Hinc ad summam felicitatis evectus, & ad maiorem sublevatus animum, maximam providentiæ partem obsequio pietatis impendit.

30.

Herodis
regno Augu-
stus Cæsar
finium
partem
addit.

Herodem
Augustus
Syriæ pro-
curatorem
constituit.

3947.

A.C.N. *De urbibus & ædificiis instauratis & conditis ab He-*17. *rode, deque munificentia, qua usus est erga exterar
gentes, ejusque felicitate.*

Ant. lib.

15. c. 10.

12. 13. 14.

*Ædificia
ab Herode
condita.*

ITaque anno regni sui quintodecimo, & templum instauravit, & duplum terræ spatium quam fuerit circa templum, muro amplexus est, ingenti sumptu & magnificentia singulari. Argumento erant in ambitu fani magnæ porticus, eique junctum a septentrione castellum. Et illas quidem a fundamentis erexit. Hoc autem nulla re minus, quam regni sedes largis opibus renovatum, Antoniam vocavit in honorem Antonii. Quin etiam domo sibi regia in superiori parte civitatis exstructa, duas ædes in ea maximas atque pulcherrimas, quibus ne templum quidem usquam conferri posset, ædificavit: easque amicorum vocabulis unam Cæsaream, Agrippium alteram nominavit. Nec vero solis tectis memoriam eorum & cognomina circumscriptis, sed in totas etiam civitates studium liberalitatis extendit. Nam in Samaritica regione oppidum muro pulcherrimo per viginti stadia circumdatum, Sebasten appellavit, deductis eo sex millibus colonorum, terraque fecundissima his attributa: ubi templum quoque maximum inter ædificia, & circum id aream trium & semis stadiorum Cæsari dedicavit, ejusdemque oppidi habitatoribus præcipua legum beneficia præstitit. Ob hæc alterius terræ adjectione donatus a Cæsare, aliud ei templum circa Jordanis fontem candido marmore posuit, qui locus appellatur Panium. Ubi montis quidam vertex in præcellum editus, propter subje-

cti

Fons Jordanis.

& i lateris vallem specus aperit umbrosum, qua A. M.
 profundæ altitudinis rupes, ad immensum li- 3947-
 quentis guttæ receptaculum concavatur, ut sta- A.C.N.
 gnantis aquæ copia demittentibus aliquid, do- 17.
 nec terram inveniant, longitudo nulla sufficiat.
 Foris autem e speluncæ radicibus oriuntur fon-
 tes: & (ut quidam putant) hoc est Jordanis
 principium. Sed veri fidem in posterioribus
 indicabimus. Quin & apud Hierichunta, inter
 castellum Cyprum & priores domos regias, me-
 liores alias, & quæ commodiorem usum præbe-
 rent advenientibus fabricatas, eorundem amico-
 rum nominibus vocitavit. Prorsus non est ido-
 neus regni locus, quem honore Cæsaris nudum
 reliquerit. Postea vero quam fines suos tem-
 plis replevit, in provinciam quoque honores
 ejus effudit, & in multis civitatibus templa, quæ
 Cæsaria vocantur, constituit. Cum autem in-
 ter maritimas civitates vidisset unam vetustate
 jam fessam, quæ Stratonos pyrgos vocabatur, &
 pro loci natura munificentiae suæ capacem, to-
 tam eam candido saxo reparatam, clarissima re-
 gia decoravit, & in ea maxime innatam sibi ani-
 mi magnitudinem demonstravit. Nam inter
 Doram & Joppen, quarum media civitas sita
 est, omnis ora maritima adeo fuit importuosa,
 ut omnes qui ad Ægyptum ex Phoenice naviga-
 rent, in salo fluctuare cogerentur, minas Africi
 metuentes: cujus etiam mediocris aura, tan-
 tas undarum moles ad scopulos erigit, ut reme-
 ante æstu gurgitis, per aliquantum spatium ma-
 ris feritas augeatur. Sed Rex liberalitate ac sum-
 ptibus devicta natura, Piræo majorem portum
 fabricavit, & in ejus penetralibus alias navibus
 stationes fecit altissimas. Et quanquam totus

Herodes
 Piræo ma-
 jorem
 portum
 fabricat.

A. M. ei locus adversabatur, tamen ita cum difficultate
 3947. certavit, ut firmitas quidem structuræ nequa-
 A.C.N. quam mari cederet: pulchritudo vero tanta ef-
 17. fect, quasi nulla res ardua præpedisset ornatum.
 Metitusenim quantum diximus portui spatium,
 per viginti ulnas in fundum saxa demisit, quo-
 rum pleraque pedum quinquaginta longitudi-
 nis, & altitudinis novem, & latitudinis decem,
 nonnulla vero etiam majora fuerunt. Expleto
 autem spatio quod unda celabat, in ducentos pe-
 des murum dilatavit. Ex quibus centum re-
 pellendis erant fluctibus ante constructi, unde
 etiam procymia dicebantur: cæteri autem saxeo,
 portus quo cingitur, muro subiecti sunt, magnis
 turribus interpositis, quarum maxima atque pul-
 cherrima ex nepote Cæsaris Drusium cognomi-
 nata est. Crebri autem fornices ad deducenda,
 quæ portus haberet: proque fornicibus, & cir-
 cum eos crepido saxea, & lata, quæ naves egre-
 dientes exciperet, deambulatio. Aditus autem
 septentrionalis erat. Ventorum enim pro situ
 loci placidissimus est boreas. Ad ostium vero
 colossi tres, utrinque fulti columnis: quarum a
 læva quidem intrantibus stantes solida turris su-
 stinet: dextra vero duo proceri lapides juncti,
 & partis adversæ turris magnitudinem superan-
 tes. Domus autem portui connexæ, candido
 item lapide: parique mensura spatiorum, civi-
 tatis viæ tendentes in portum. Contra ostium
 vero portus, in colle, Cæsaris templum magni-
 tudine simul & pulchritudine præcipuum: in
 eoque Cæsaris colossus non minor quam Jovis
 apud Olympiam, cujus ad exemplar factus est,
 Romano autem par, & Junoni, quæ Argis est.
 Oppidum autem provinciæ dedicavit, rebusque
 ad-

*Dilucida
 descriptio
 portus.*

adveſtitiis portum, Cæſari vero conditoris ho- A. M.
 norem, unde civitati nomen Cæſareæ impoſuit. 3947.
 Quin etiam & cætera opera, forum, theatrum, A.C.N.
 amphitheatrum, digna vocabulo collocavit : &
 quinquennali certamine inſtituto, nomen ei Cæ-
 ſaris donavit. Primusque ipſe in centeſima no-
 nageſima & ſecunda Olympiade maxima præ-
 mia propoſuit : ut non ſolum victores, ſed & pro-
 ximi & tertii ſucceſſores eorum regalibus divi-
 tiis potirentur. Anthedona quoque renovatam,
 quam bella ſubverterant, Agrippium vocavit : ni-
 miaque benevolentia, nomen amici etiam por-
 tæ inſcripſit, quam ipſe in templo ædificavit.
 Sed nec parentes ſuos ita quiſquam dilexit : nam
 & patris monumentum optimo regni campo ci-
 vitem condidit, fluminum arborumque ditif-
 ſimam, eamque Antipatridem nuncupavit. Et ſu-
 per Hierichunta caſtellum natura tutum, & pul-
 chritudine præcipuum, muro cinxit, atque in
 honorem matris Cyprum vocavit. Fratrique
 Phaſælo turrim cognomine Phaſælidem Hiero-
 ſolymis ædificavit, cujus ambitus & in magni-
 tudine liberalitas poſtea declarabitur. Aliam-
 que civitatem in regione, quæ a Hierichunte in
 boream tenditur, Phaſaelum nominavit. Co-
 gnatis autem & amicis æternæ gloriæ traditis, ne
 ſui quidem fuit immemor, ſed caſtellum contra
 montem Arabici lateris propugnaculo permuni-
 tum, de ſuo nomine Herodium vocavit : tumu-
 lumque in mammæ formam manuſactum, qui
 ſtadiorum ſexaginta ſpatio ab Hieroſolymis aber-
 rat, ſimiliter nominatum, munificentius accura-
 vit. Etenim rotundis quidem turribus cacu-
 men ejus amplexus eſt. Ambitum autem com-
 plevit ædibus regiis liberaliſſime exornatis : ut

non

17.
 Cæſareæ
 Stratonis
 turris an-
 tea diſta,
 ab Herode
 condita.
 Ant. lib.
 15. c. 10.
 12. & lib.
 17. cap. 5.
 Agrippi-
 um.

Antipatris

Cyprus.
 Phaſæli
 turris.

Phaſæli
 civitas

Herodium

A. M. non solum interna membrorum facies clarior
3947. esset, verum etiam foris parietes ac maceriae te-

A.C.N. etaque largis infusa divitiis elucerent. Aquam

17. etiam plurimam ingenti sumptu ex longo inter-
vallo induxit, perque ducentos gradus marmo-
ris candidissimi fabricavit ascensum. Erat enim
totus collis manu factus, & vehementer excel-
sus. Quin & aliam circa radices ejus regiam,
ac diversoria, quæ & sarcinas & amicos recipere
possent, ædificavit: ut pro rerum quidem om-
nium copia civitas esse videretur castellum: cir-
cumscriptione vero, domus regalis. Tantis au-
tem constructis ædificiis, animi sui magnitudi-
nem in plurimis etiam externis civitatibus de-
monstravit. Namque apud Tripolim & Dama-
scum & Ptolemaidem, publicas balneas, quæ
gymnasia dicunt: Bibli autem murum, exedras
vero & porticus, foraque & templa Beriti ac
Tyri: necnon & apud Sidonem, & Damascum
theatra condidit. Maritimis autem Laodicen-
sibus aquæ ductum: apud Ascalona vero Nym-
phea sive lacus ornatissimos, & balneas, item
peristylia, tam opere quam magnitudine miran-
da constituit. Sunt, quibus etiam lucos portus-
que præstitit. Multæ civitates ab eo, tanquam
regni sociæ agris quoque donatæ sunt. Ad ex-
hibitionem vero thermarum aliis redditus an-
nuos ac perpetuos delegavit, quemadmodum
Cois, ne quando beneficii gratia deficeret. Ad
hæc frumenta cunctis ministravit egentibus, &
Rhodiis ad instruendam classem pecunias sæpe,
multisque in locis præbuit, incensumque Py-
thyum in meliorem formam reparavit sumpti-
bus suis. Quid dicam ejus in Lycios aut Samios
liberalitatem, perque omnem Ioniam, eorum,
quæ

Herodium
castellum,
pro rerum
omnium
copia civi-
tas esse vi-
debatur.

Herodias
beneficen-
tia & libe-
ralitas in
cunos.

quæ desiderasset quisque, largitiones? Nonne A. M.
 etiam Athenienses & Lacedæmonii, & Nicopo- 3954.
 litani: & in Mysia Pergamus Herodis sunt plena A.C.N.
 donariis? Nonne Antiochenſium Syriæ plateam, 10.
 cum plena cœni ab omnibus vitaretur, per vi-
 ginti ſtadia prolixam, ſtravit polito marmore:
 declinandisque imbris, quam longa eſſet por-
 ticibus ornavit? Sed hæc quidem propria quis
 dixerit illorum, quibus ea detulit, populorum?
 Quod autem Elidenſibus præſtitit, non ſolum
 Achaiæ commune, ſed etiam totius orbis terræ
 munus videtur, per quem Olympiaci certami-
 nis gloria diffunditur. Nam cum hoc deficere
 ſumptuum videret inopia, quodque ſolum ex
 veteri Græcia reſtabat collabi, non ſolum ago-
 notheta ipſe factus eſt, eo luſtro, quod cum Ro-
 mam navigaret, offendit: ſed etiam perpetuos
 pecuniarum redditus inſtituit, ut nunquam ejus
 memoria agonotheſtæ munere fungi deſineret. In-
 extricabile opus fuerit, debitorum ſive tributo-
 rum remiſſiones exponere; ſicut Phœlæitas &
 Balaneotas, aliaque circa Ciliciam municipia le-
 vavit annuis penſionibus: licet multum ejus a-
 nimi magnitudinem timor fregerit, ne quam
 pateretur invidiam: velut majus aliquid aucu-
 paretur, ſi beneficiis amplioribus afficeret civi-
 tates, quam qui eas haberent. Quin & corpo-
 re uſus eſt, quod animo conveniret. Cumque
 ſummus venator eſſet, in hoc tamen ipſo, equi-
 tandi peritia quæ cuperet aſſequebatur. Deni-
 que uno die quondam quadraginta feras ſube-
 git. Eſt autem aprorum altrix illa regio, ſed
 magis cervis & onagris frequentatur, Bellator
 autem erat, qui ſuſtineri non poſſet. Itaque
 multos etiam in exercitatione terrebat; quibus

Herodes
per uni-
verſum
terrarum
orbem elaq-
reſcit.

Herodes
venator
ſummus.

A. M. & torquendo jaculo directissimus, & sagittarum
 3954. liblator videbatur egregius. Præter animi au-
 A.C.N. tem corporisque virtutem, fortuna quoque se-
 10. cunda usus est. Raro enim contra votum ejus,
 Herodes belli cessit eventus: & si quando id accidit, non
 præter animi ipsius culpa, sed aut prodicione quorundam, aut
 corporisq; virtutem fortuna quoque
 fortuna secunda
 usus est.

CAPUT XVII.

*De dissidio Herodis cum filiis Alexandro &
 Aristobulo.*

Ant. l. 15.
 cap. 3. 5. 9.
 & lib. 16.
 cap. 13.

AT vero publicam ei felicitatem mœrores in-
 videre domestici, & adversi casus ex mu-
 liere cœperunt, quam maxime diligebat. Nam
 quia Regis meruit potestatem, repudiata, quam
 prius acceperat uxorem ex Hierosolymis genus
 ducentem, quæ Doris vocabatur, Mariammen
 sibi conjunxit, Alexandri filiam Aristobuli filii:
 unde domus ejus in discordiam venit, & antea
 quidem, maxime vero postquam Roma regres-
 sus est. Nam primum Antipatrum ex Doride fi-
 lium, eorum causâ, quos e Mariamme susce-
 perat, expulit civitate: solis festis diebus eo
 commeandi facultate concessâ. Deinde autem
 conjugis avum Hyrcanum, ex Parthis ad se re-
 versum, propter insidiarum suspicionem pere-
 mit: quem captum quidem, occupata Syria,
 Barzapharnes abduxerat: miserati vero gentiles
 liberaverant, qui ultra Euphratem colebant. Et
 si monitis eorum paruiſſet, ne ad Herodem tran-
 sîret, non interisset. Verum mortis ejus ille-
 cebra, fuit neptis matrimonium: hoc enim fre-
 tus, multoque amplius patriam desiderans, venit.
 Herodem autem commovit, non quod regnum
 affe-

Herodes
 Antipa-
 trum fili-
 um expel-
 lit civitate
 ac Hyrcanum a-
 vum con-
 jugis in-
 terfici.

affectaret, sed quod ipsi jure deberetur. Quin-
 que autem filiorum, quos ex Mariamme suscep-
 rat, dux foeminae, caeteri mares erant: horum-
 que minimo Romae in studiis mortuo, duos ma-
 jores natu, & propter matris nobilitatem, &
 quod jam regnanti sibi fuissent geniti, regie
 producebat. Sed enim fortior amor his Ma-
 riammes suffragabatur: qui in dies singulos pro-
 ficiens, adeo succendebat Herodem, ut eorum
 nihil sentiret, quae propter dilectam sibi dolerent.
 Tantum namque in eum Mariammes erat odi-
 um, quantum ipse illam amabat. Habens igitur
 ex rebus quidem ipsis inimicitiarum proba-
 biles causas, ex amore vero fiduciam, in os ei,
 quae Hyrcano avo suo fecisset, objiciebat, quae
 que in fratrem Aristobulum egisset. Nec enim
 vel huic, quanquam puer erat, parcebat: quem
 Pontificem in decimo septimo aetatis anno crea-
 tum, post honorem statim occidit. Atque ille
 quidem cum sacra veste amictus ad aram acces-
 sisset festo die, populus omnis illachrymavit: &
 tamen noctu missus in Hierichunta, ibi sicut
 mandatum fuerat, laco submersus a Gallis inte-
 riit. Haec igitur Herodi Mariamme probro da-
 bat, sororemque ejus & matrem maledictis atro-
 cioribus dehonestabat. Sed ille quidem amore
 mutus erat. Gravi autem indignatione mulie-
 res saeviebant: & quo maxime commoveretur
 Herodes, insimulabant eam adulterii: praeter
 alia multa, quae verisimilia fingerentur, haec ac-
 cusantes, quod in Aegyptum imaginem suam
 misisset Antonio: proque immoderata libidine,
 absentem se properasset ostendere viro mulie-
 rum cupidine insanienti, & qui vim posset infer-
 re. Id veluti fulmen aliquod emissum pertur-

A. M.
 3954-
 A.C.N.
 10.

Herodis
 ex Mari-
 amme li-
 beri sus-
 cepti.

Mariam-
 me ex o-
 dio Herodi
 quae Hyr-
 cano avo
 fecerat,
 objicit.

Falsa ma-
 tris ac so-
 roris He-
 rodis ad-
 versus Ma-
 riammen
 accusatio.

A. M. bavit Herodem, maxime quidem amoris causa
 3954. zelotypia succensum, deinde etiam cogitante
 A.C.N. Cleopatraræ sævitiam, cujus gratia & Lysanias

10. Rex, & Malichus Arabs erant perempti. Non
 enim conjugis amissione, sed morte sua pericu-
 lum metiebatur. Itaque profecturus Josepho

Herodes
 Josepho
 ut uxorem
 interficiat,
 etiam man-
 dat.

Salomes sororis suæ viro, quem fidum habebat,
 & pro affinitate benevolum, commendabat uxo-
 rem: mandato ei clam, ut eam interficeret, si
 etiam se occidisset Antonius. Verum Josephus
 non maligne, sed Regis amorem mulieri cupiens
 demonstrare, quod ab ea nec mortuus patere-
 tur divelli, decretum ei sermonem aperit. Et
 illa reverso Herode, multaque inter fabulas de
 affectu jurante, quodque nunquam esset alterius
 mulieris amore captus: valde, inquit, amor er-
 ga nos tuus mandatis Josepho comprobatus est,
 quibus, ut me occideret, præcepisti. His auditis,
 quæ occulta credebat, amens erat Herodes illico,
 nec unquam Josephum mandata sua proditurum
 fuisse ratus, nisi eam corrupisset, præ dolore in-
 saniebat. Cumque stratis exilivisset, in regia spa-
 tiatur: ibique tunc Salome soror ejus arrepto
 tempore criminandi, suspicionem de Josepho
 confirmavit. Unde Herodes immoderata zelo-
 typia furens confestim utrumque jussit interfici.

Herodis
 de Mari-
 amme ac
 Josepho
 suspicio.

Mariam-
 men & Jo-
 sephum
 Herodes
 interfici
 jubet.

Deinde pœnitudo sequebatur insaniam: & post-
 quam iracundia concidit, amor iterum calefce-
 bat. Tanta vis autem cupidinis erat, ut nemor-
 tuam quidem putaret eam, sed præ ægritudine
 tanquam vivam alloqueretur: donec processu
 temporis funere cognito, mœroris magnitudine
 eum, quo superstitem dilexerat, æquavit affectum.
 Maternæ autem iracundiæ succedunt filii, & im-
 manitatem sceleris reputantes, non aliter suspe-

Iracundiæ
 maternæ
 filii succe-
 dunt.

ctum

Etum patrem, quam si hostis esset, habebant: id- A. M.
 que & antea, quamdiu Romæ in studiis erant, 3956.
 & multo magis postquam in Judæam reversi sunt. A.C.N.
 Siquidem cum ætatibus eorum, mentium quo- 8.
 que roborabatur affectio. Jam vero maturi con-
 jugio, unus amitæ suæ Salomes, quæ matrem
 amborum accusaverat, filiam duxit: alter Arche-
 lai Cappadocum Regis. Unde accessit etiam li-
 bertas odio, & occasiones ex eorum confidentia
 delatoribus collatæ sunt. Itaque apertius qui-
 dam cum Rege colloquebantur, quod ei per u-
 trumque filium struerentur insidiæ: & alter qui-
 dem ultrices materni exitii simul cum fratre ar-
 maret manus: alter vero, hoc est Archelai ge-
 ner, socero fretus etiam fugam pararet, ipsum
 apud Cæsarem accusaturus Herodem. His igitur
 criminationibus repletus Herodes, veluti
 propugnaculo sibi futurum adversus filios, addu-
 cit Antipatrum ex Doride susceptum: hisque
 illum præponere modis omnibus cœpit. Qui
 cum hanc mutationem tolerabilem non puta-
 rent, ac privata matre editum proficientem vi-
 derent, indignationem cohibere pro sua nobili-
 tate non poterant: sed in singulis quibus offen-
 derentur, iram prodebant. Et illi quidem in
 dies singulos magis magisque negligebantur. An-
 tipater autem etiam sui causâ favorabilis erat:
 nam & patri blandiri callide noverat, & varias
 in fratres suos calumnias conferebat, quædam
 ipse dictitans, amicos vero suos ad alia divulgan-
 da submittens, donec omnino spem regni absci-
 dit fratribus suis. In testamento enim ipse aper-
 te quoque jam successor fuerat declaratus. De-
 nique tanquam Rex etiam ad Cæsarem missus est,
 cultuque regio & cæteris obsequiis præter dia-

Inimicitia
 Herodis
 cum libe-
 ris ex Ma-
 riamme
 susceptis.

Ant. l. 16.
 cap. 4.

Antipater
 exclusis
 reliquis
 fratribus,
 patris suc-
 cessor de-
 claratus.

A. M. ³⁹⁵⁶ dema utebatur. Tempore autem valuit etiam suam matrem in cubile Mariammes inducere :
 A.C.N. duobusque armorum generibus in fratres usus ,
 8. blanditiis & calumniis, Regi obrepfit, ut etiam de filiorum morte cogitaret. Quapropter Alexandrum quidem secum Romam pater abstractum, veneni sibi dati reum apud Cæsarem postulavit. Ille autem vix deplorandi copiam nactus, & licet apud imperitissimum judicem, tamen Herode & Antipatro prudentiorem, delicta quidem patris verecunde suppressit : in se vero delata crimina fortiter diluit : periculorumque socio fratre purgato, mox de Antipatri calliditate, & de suis injuriis quæstus est : cum præter innocentiae conscientiam eloquentia juvaretur : erat enim acerrimus in dicendo. Postremo prolocutus, quod eos pater libenter occideret, crimen illi objecit, & lachrymas quidem cunctis excussit : verum Cæsarem sic affecit, ut eorum accusationibus spretis, Herodem statim revocaret in gratiam. Hac autem lege reconciliatio facta est, ut adolescentes quidem patri in omnibus obedirent, ille autem relinqueret regnum, cui vellet. Postea Rex Roma reversus, licet solvisse criminibus filios videretur, nondum tamen erat suspicionibus liberatus : quoniam argumentum odii sequebatur Antipater, etsi verecundia reconciliatoris palam proferre inimicitias non auderet. Cum autem Ciliciam præternavigans Elæusam delatus esset, suscepit eum benignissime Archelaus, pro salute generi gratiam referens, & redintegratæ concordiae causâ lætus : quippe nihil moratus amicis Romæ scripserat, ut in causa dicenda suffragaretur Alexandro : & usque ad Zephyrium deduxit talentis triginta donatum.

Alexandri
 Herodes
 apud Cæ-
 sarem ac-
 cusat.

Reconci-
 liatio in-
 ter Hero-
 dem & fi-
 lios facta.

Herodem
 generum
 Archelaus
 benignissi-
 me susce-
 pit.

Postea vero quam Hierosolymam pervenit Herodes, populo convocato, tribusque filiis prope adstantibus causam reddit professionis : multasque Deo gratias agit, multas etiam Cæsari, qui domus suæ perturbationem sedasset : & quod regno majus esset, concordiam filiis præstitisset, quam ego, inquit, arctius copulabo. Nam ille quidem me regni dominum & successorum judicem constituit. Ego autem cum mea commoditate illi gratias refero, tresque filios meos Reges designo, hujusque sententiæ meæ socium primum Deum fieri precor, deinde vos. Namque huic ætas, illis nobilitas successionem regni conciliat, & quidem magnitudo ejus etiam pluribus sufficit. Quos autem Cæsar junxit, & pater instituit observate : non injustis eos, neque disparibus, sed meritis colentes honoribus. Nec enim tanta quis afficiet eum lætitia, cui præter ætatem obsequitur, quantum ei, quem despiciet, doloris infliget. Quos autem singulis conjunctos esse oporteat propinquos atque amicos, ego distribuam, & concordiae sponsores illos constitutam : pro certo sciens, seditionum, contentionumque causas ex contubernalium nasci malitia : hosque, si boni fuerint, affectiones tueri. Rogo autem ut non solum isti, sed etiam primates ordinum exercitus mei, in me solo spem habeant in præsentia. Non enim regnum, sed regni honorem filiis meis trado : & jucunditate quidem quasi rectores potentur, pondus autem rerum tametsi nolim, meum est. Consideret autem quisquis vestrum ætatem meam, vitæque institutum, necnon etiam pietatem : nam neque senex adeo sum, ut de me cito desperetur, neque voluptatibus affuetus, quæ adolescentium quo-

A. M.

3956.

A.C.N.

8.

Splendida
Herodes
ad popu-
lum ora-
tione tri-
bus filiis
regni ho-
norem at-
tribuit.

Herodes
filiis non
regnum,
sed regni
honorem
tradit.

que

A. M. que vitam spatio breviorē concludunt : Divinitatem verō ita coluimus, ut in longum nos ævum

A.C.N. progressuros esse credamus : quod si quis in con-

8. temptum meum filiis meis placere maluerit, etiam pro illis mihi supplicium dabit. Ego enim, non, quod invideam ex me genitis, honorifice eos haberi veto : sed quia novi hæc studia adolescentibus ferociæ nutrimenta suggerere. Itaque sic cogitent, qui ad eos se applicant, bonis quidem apud me paratum esse præmium, seditiosis vero apud ipsos etiam quibus lenocinabantur, infructuosam fore malignitatem. Omnes profecto mecum, hoc est, cum filiis meis sentient.

Herodes
ad filios
orationem
defecit.

Namque ipsis expedit me regnantem, meque his esse concordem. Vos autem, o boni filii, sacram primum retinentes mente naturam, cujus affectiones inter feras bestias salvæ sunt, deinde Cæsarem, qui nos reduxit in gratiam, meque tertium, qui ea, quæ jubere liceat, rogem ; fratres permanete. Jam nunc autem vobis & vestimenta & obsequia dabo regalia : Deumque oro, ut conservet judicium meum, si concordēs eritis. Hæc locutus : singulos benigne confabulavit, populumque dimisit : alios convenientia dictis ejus optantes : qui verō mutationis erant cupidi, ne audisse quidem se quicquam simulant.

Herodes
oratione
sua fratrum
dissensionem
radicatus
non sustulit.

Fratres autem dissensio non reliquit, sed priora suspicantes alius de alio digressi sunt. Namque Alexander & Aristobulus ægre ferebant confirmatum esse Antipatro meritum, Antipater autem succensebat vel secundo loco fratres haberi. Sed tamen ille pro varietate morum, & reticere secreta noverat, & quanto sibi essent odio, multa fraude celabat. His autem pro nobilitate generis, in lingua erat, quicquid venisset

in

in mentem. Et multi quidem his instigandis operam dabant, plures autem amicorum sese explorandi causâ insinuabant. Itaque omne quod dictum esset apud Alexandrum, statim apud Antipatrum erat, & ab Antipatro ad Herodem cum adjectione deferrebat. Nec vel simpliciter aliquid prolocutus, adolescens innoxius habebatur, sed cuncta ejus verba in crimina vertebantur: maximaque minimis affingebantur, sicuti liberior paulo fuisset. Semper autem, qui eum irritarent, submittebat Antipater, ut mendacia sua veras occasiones haberent: multisque falso vulgatis, unum quid comprobatum fidem omnibus faceret. Sed hujus quidem amicorum quisque aut natura taciturnus erat, aut muneribus parabatur, ne quid occultum expromeret: nec errasset aliquis, si Antipatri vitam malitiæ dixisset arcanum. Alexandri vero familiares, aut pecunia corruptos, aut impulsos blanditiis, quibus expugnavit omnia, fures ac proditores eorum, quæ contra se dicerentur sive agerentur, effecerat. Cum autem caute universa committeret, astutis etiam criminationibus aditus ad Herodem moliebatur: fratrisque personam gerens aliis delatoribus subornatis utebatur. Si quid in Alexandrum nunciassent favore simulato, id quod primo reprehendisset, mox otiose astruendo, Regis iracundiam provocabat: omnia ad insidias referebat, & ut necem patris Alexander optare videretur. Nihil enim majorem fidem calumniis suggerebat, quam si eum purgaret Antipater. His accensus Herodes, quantum in dies singulos de affectu adolescentium detrahebat, tantum adjiciebat Antipatro. In eandem vero partem inclinati sunt etiam, qui regno

Antipatri
in Alexan-
dram fra-
trem do-
lus & insi-
diæ.

Qua arte
Antipater
Alexandri
fratris a-
micos cor-
ruperit.
Herodem
& aulicos
Antipater
calumniis
in fratres
inflammavit

A. M. parebant : hi volentes, alii pro imperio, sicut
 3956. Ptolemæus amicorum clarissimus, Regisque fra-
 A.C.N. tres, ac tota progenies; omnia namque in An-
 8. tipatro sita erant : & quod Alexandro fuit acer-
 bilissimum, cuncta in eorum perniciem, matris
 Antipatri consilio gerebantur. Noverca enim
 sævior erat, multoque plus quam privignos o-
 derat, quos Regina mater ediderat. Sed quan-
 quam omnes, ut Antipatro magis obsequerentur,
 spes inducebat : non minus tamen præcepta Re-
 gis quemque ab adolescentibus separabant : qui
 charissimis edixerat, ne quis ad Aristobulum vel
 ejus fratrem accederet, aut se ad eos applicaret.
 Non solum autem regalibus erat formidini, ve-
 rum etiam externis amicis. Nulli enim Regum
 tantum potestatis Cæsar dederat, ut fugitivos
 suos quamvis ex civitatibus non subjectis ei lice-
 ret educere. Adolescentes autem delata in se
 facinora nesciebant, hisque propterea capiebantur
 incautius. Nullus enim palam incusabatur
 a patre : sed affectu refrigescente paulatim intel-
 ligentes, adversus dolorem asperius excitaban-
 tur. Eodem autem modo etiam Pheroram pa-
 truum, & Salomen amitam, contra illos com-
 movit Antipater, assidue velut cum uxore ser-
 mocinando, quibus in eos instigaretur. Hujus
 autem inimicitias augebat Alexandri quoque
 uxor Glaphyra, multa de sua nobilitate comme-
 morans, cunctarumque se, quæ in regno vive-
 rent, dominam esse dictitans : paternum enim
 genus a Temeno : maternum autem a Dario Hy-
 staspis filio ducere : multumque ignobilitatem
 despiciens sororis & uxorum Herodis : quarum
 quæque propter formam, non propter nobilita-
 tem esset electa. Namque multas ei fuisse dixi-
 mus

Glaphyra
 uxor Ale-
 xandri su-
 spicionem
 ante con-
 ceptam
 oratione
 multum
 auget.

mus uxores : quod liceret Judæis more patrio
 plures habere , quodque Rex pluribus oblectare-
 tur. Omnibus igitur propter superbiam & con-
 tumelias Glaphyræ invisus erat Alexander. Sa-
 lomen autem Aristobulus , & si socrus ejus erat ,
 inimicam sibi reddidit , & ante quidem propter
 maledicta Glaphyræ sævientem : frequenter e-
 nim humilitatem generis objiciebat uxori : quod-
 que ipse privatam , Reginam vero frater suus du-
 xisset Alexander. Hoc Salomes filia cum fletu
 matri nuntiavit. Addebat autem , quod aliorum
 quoque fratrum matres idem Alexander & Ari-
 stobulus , si regnum obtinuissent , textrices cum
 ancillis facere minitarentur , ipsos quoque vico-
 rum scribas , scilicet irridentes , quod literarum
 studiis operam darent. His commota Salome ,
 quod iracundiam cohibere non posset , Herodi
 cuncta indicavit. Satis autem idonea videbatur
 contra generum dicens. Et præter hæc alia
 quædam criminatio divulgata est , quæ succen-
 dit animum Regis. Audiunt enim Alexandrum
 & Aristobulum crebro matrem implorare , ca-
 sumque ejus cum gemitu atque imprecationi-
 bus conqueri : ac sæpe illo quædam ex Mariammes
 vestimentis posterioribus dividente conjugibus ,
 minitari solitos esse , quod cito pro regalibus de-
 liciiis nigris vestibus induerentur. His de causis
 Herodes , licet constantem animum adolescen-
 tium formidaret , tamen ne spem correptionis
 abscinderet , ad se eos vocavit : Romam enim na-
 vigaturus erat : & quasi Rex pauca intermina-
 tus , pluribus quasi pater monuit : rogavitque ,
 ut fratres diligerent , promissa priorum pecca-
 torum venia , si post hæc meliores fierent. Illi
 autem criminationum invidiam deprecando , fi-

A. M.
 3956.
 A.C.N.
 8.

Aristobu-
 lus uxori
 humilita-
 tem gene-
 ris obji-
 cit.

Ant. 1. 16.
 cap. 7.

Alexander
 & Aristobu-
 lus crebro ma-
 trem im-
 plorant, id
 quod He-
 rodis ani-
 mum suc-
 cendit.

Apud He-
 rodem pa-
 rentē duo
 fratres sese
 excusant.

A. M. 3956. A.C.N. 8. *etas eas esse dicebant, purgationisque suæ fidem rebus ipsis posse constare: verum ipsum quoque debere, omiſſa facilitate credendi, aditum maledictis obſtruere: nunquam enim calumniatores deſore, dum cui perſuadeatur, extabit. Cum his eum mature placaviſſent, ut patrem, præſenti metu reſecto, de futuris moerere cœperunt. Etenim cognovere Salomen ſibi eſſe inſenſam, & patrum: uterque autem ſævi & graves erant: ſed amplius Pheroras, qui totius quidem regni præter diadema ſocius eſſet: proprios autem redditus haberet centum talentorum, totiusque trans Jordanem terræ fructus ipſe caperet, a fratre ſibi dono datæ. Quin etiam Tetracham eum fieri beneficio Cæſaris, idem Herodes impetraverat: regalique conjugio dignatus erat, ſore uxoris ſuæ nuptum ei collocata. Et poſt illius mortem, deſponderat ei filiarum ſuarum maximam, trecentis talentis in dotem datis. Sed regale matrimonium Pheroras, ancillæ amore captus, reſugerat. Quam ob rem iratus Herodes, filiam nuptum dedit fratris filio, qui poſt a Parthis occiſus eſt. Mox autem morbo Pheroræ venia data, indignationem remiſit. De hoc autem erat vetus opinio, quod etiam viva Regina Herodem opprimere voluiſſet veneno. Sed tunc plurimis delatoribus aditus erat, ut quamvis amantiſſimus fratris eſſet Herodes, fide tamen eorum, quæ audiſſet, adduceretur ad metum. Itaque de multis, qui ſuſpecti erant, habita quæſtione, poſtremo ad Pheroræ amicos venit, quorum nulla quidem fuit de maleficiis aperta confeſſio, ſed quod cum amica ſubrepta in Parthos cogitaſſet effugere, prodiderunt: hujus autem conſilii & fugæ conſcium eſſe Ariſto-*

bu-

bulum Salomes maritum : cui Rex eam tradidit, A. M.
 postquam superior adulterii causa peremptus 3956.
 est. Sed nec Salome criminatione libera manse- A.C.N.
 rat: nam & hanc frater Pheroras accusabat, quod 8.
 cum Syllæo procuratore Obodæ Regis Arabum
 de nuptiis constituisset, quem inimicissimum
 Herodes habebat. Convicta autem & in hoc,
 & in omnibus quæ Pheroras detulerat, indul-
 gentiam meruit: itaque ipsum etiam Rex Phe-
 roram criminibus solvit. Domus vero tempe-
 stas in Alexandrum transiit, totaque capiti ejus
 incubuit. Tres erant eunuchi Regis charissimi,
 & ex genere famulatus neminem id latebat. Uni
 enim vinum ministrare fuit cura, alteri cœnam
 apponere, tertius autem dormitum eum collo-
 cabat, & cum ipso cubabat: hos muneribus ma-
 ximis Alexander cupiditati suæ subjecerat. Ita-
 quæ postquam Regi hæc sunt indicata, vi tor-
 mentorum coacti, & stuprum statim confessi
 sunt, & quibus essent ad hoc promissis inducti,
 aperuerunt: quomodo eos fefellisset Alexander,
 nullam in Herode spem habendam esse, impro-
 bo sene, commemorans, & qui capillos inficeret,
 ut ob hoc etiam eum juvenem putarent: verum
 se coli oportere, qui etiam invito eo regni esset
 futurus successor: neque multo post ab inimicis
 poenas repeteret, fortunatosque amicos suos bea-
 tosque faceret, ac præ cæteris ipsos. Quin &
 obsequia potentium Alexandro clam parere, mi-
 litumque rectores, itemque ordinum principes
 occulte ad eum convenire dixerunt. Hæc He-
 rodes adeo pertimuit, ut non auderet statim de-
 lata proferre: sed exploratores die noctuque
 submittens, dicta factaque singula scrutabatur:
 & de quibus suspicio esset, illico trucidabat. Ita-

Alexander
 Herodi
 parenti
 Eunuchos
 corrumpit
 & quod
 regni sit
 futurus
 successor,
 prædicat.

A. M. 3956. que regnum ejus acerbissima iniquitate repletum
 A.C.N. 8. est. Nam pro suo quisque odio vel inimiciis;
 Alexandrum filium Herodes timet. calumnias finxere, multique Regis iracundia
 & mendacio quidem confestim fides habebatur:
 erant autem criminationibus ipsis velociora supplicia. Denique accusabatur, qui modo accusaverat: & cum eo, qui ante se convictus esset, ducebatur ad poenam. De vita namque periculum Regis quaestiones breviori compendio terminabat. Ad hoc autem saevitiae processerat, ut nec eorum quemquam humanius aspiceret, qui accusati non essent: verum etiam amicis immitissimum sese praeberet. Itaque multis etiam regno interdixit, & in quos potestatem non habebat, in eos dictis asperis saeviebat. Accessit malis Antipater, collectaque propinquorum cetera, nullum criminationis genus omisit. Tantus autem ineptia sua Regem commentisque delatorum timor invasit, ut stricto instare sibigladio videretur videre Alexandrum. Denique subito & ipsum correptum in vincula conjecit, & in amicorum ejus tormenta perrexit: multi autem tacite moriebantur, nulla voce supra conscientiam prodita: alii vero quibus mendacium impatentia doloris extorsit, de patris eum infidiis cum fratre Aristobulo cogitasse dixerunt: tempusque observare, ut illo, dum venaretur, occiso, Romam profugerent. His tamen verisimilia non erant, sed necessitate cruciatus ex tempore fingeantur, libenti tamen animo Rex credebat, pro consolatione accipiens vincti filii, ne id fecisse videretur injuste. Verum Alexander quoniam suspicionem patris nullo modo aboleri posse arbitrabatur, ultro malis assentientium

Ant. 1. 17.
 cap. 8.
 Herodia
 Saevitia.

Herodes
 Alexandrum in
 vincula
 conjecit, &
 in amico-
 rum ejus
 tormenta
 pergit.

dum putavit : ac digestis adversus inimicos quatuor libris, fatetur insidias, earumque se plurimos socios habere perscribit : ante omnes autem Pheroram & Salomen. Hanc enim etiam stupro sibi quondam esse mixtam, cum vim noctu adhibuisset invito. Jamque libri in manibus erant Herodis : multa & gravia de optimatibus clamantes, cum mature in Judæam Archelaus venit, metuens genero simul ac filiae, quibus etiam providentissimo consilio succurrit, Regisque minas arte dissolvit. Mox enim cum eo congressus, ubinam est, clamat, exitiabilis gener meus ? aut ubi paricidale caput aspiciam, quod meis manibus ipse lacerabo : addamque filiam meam bono marito novo ? nam etsi consilii particeps non est, quia tamen ejusmodi viri conjux fuit, inquinata est. Miror autem patientiam tuam, cujus periculum agitur, quod adhuc vivit Alexander : ego namque ita ex Capadocia properans veniebam, ut qui & illum reperirem olim dedisse supplicium, & de filia quaestionem tecum haberem, quam tui tuæque dignitatis contemplatione illi desponderam. At nunc de utroque nobis consulendum est : licet nimium pater sis, & ad puniendum insidiatorem filium minus fortis. Permutemus dexteras, & alterius iracundiæ vicarii succedamus. Talibus increpans, quamvis pertinacem fallit Herodem. Itaque ille quos Alexander perscripserat libros, legendos ei præbet, singulisque capitulis insistens, cum eo deliberabat. Unde occasionem sui consilii nactus Archelaus, paulatim causam in eos, qui scriptis continebantur, & in Pheroram contulit. Cum autem sibi credere Regem videret, considerandum est, inquit, ne forte

ado-

A. M.
3956.
A.C.N.
8.

Alexander
in vinculis
quatuor
libros ad-
versus ini-
micos
conferibit.

Archelaus
Rex Cap-
padociz,
in Judæam
ad Alexan-
dram ge-
neram ve-
nit.
Ant. 1. 16.
cap. 8. 9.

Archelaus
& Herodes
de libris
Alexandri
deliberant

A. M. adolescentulus tot nequissimorum insidiis circumveniat, non tu ab adolescentulo: nec enim

3956.
A.C.N.

8.

apparere causam, cur in tantum ruerit scelus, qui & nunc regno potiretur, & successionem regni speraret, nisi aliquos haberet hujus persuasionis autores, qui ad deteriorem partem lubricum ætatis impellerent. Ab ejusmodi namque hominibus non solum adolescentulos falli, verumetiam senes, domosque clarissimas totaque regna solere subverti. Consentiebat dictis Herodes, iramque paulatim remittebat in Alexandro, & in Pheroram excitabatur: namque hic erat librorum quatuor argumentum. Qui ubi propensiorum esse Regis animum sensit, & in omnibus apud eum amicitiam Arthelai prævalere, quam honeste non posset, ex impudentia salutem quæsit: relictoque Alexandro, confugit ad Archelaum. Et ille negat se videre, quo pacto eximat tot criminibus involutum, quibus manifeste convinceretur Regem insidiis voluisse decipere, omniumque malorum præsentium adolescenti causa fuisse: nisi malit ommissis artibus callidis, & negandi pertinacia, de quibus insimularetur omnia confiteri, & a fratre, præsertim cui dilectus esset, veniam petere: namque ad hoc ei modis omnibus se quoque opem laturum. Paruit Archelao Pheroras, atraque veste, cum lachrymis ut quam miserabilis appareret, instructus, ad pedes Herodis accessit: veniamque meruit postulans. Et se quidem sceleratum esse fatebatur: namque omnia quæ sibi objicerentur fecisse: horum autem causam esse diminutionem mentis atque insaniam, ex mulieris amore conceptam. Itaque postquam stetit Pheroras suimet ipse accusator ac testis, tunc eum jam Archel-

Herodes
in Phero-
ram fra-
trem exci-
tauit.

Pheroras
atra veste
instructus
cum lachrymis
ad pedes
Herodis
accedit &
veniam
petit.

chelaus excusando, Herodis iracundiam mitigabat., propriis usus exemplis : etenim se quoque a fratre multo graviora perpeſſum, naturale jus dicebat antepoſuiſſe vindictæ. Quippe in re-

Pherora, mediante Archelao Herodis iracundiam mitigat.

gnis, velut in magnis corporibus, ſemper aliquam partem pondere ipſo tumefcere : quam reſcidi quidem non oportere, leniter vero curari. Multa in hunc modum locutus Archelaus, Herodem quidem Pheroræ placidum reddidit: ipſe autem Alexandro tamdiu manebat iratus, filiamque ab eo diſtraſtam ſecum abduſturum ſe aſebat, donec Herodem compulit ultro pro adoleſcentulo deprecari, ut iterum ei filiam deſponderet. Satis autem gravatim Archelaus, cui vellet eam, præter Alexandrum, collocari permiſit : maximi enim pendere, quo jura inter ſe affinitatis inviolata permaneant. Rege autem ſibi filium ab eo donatum affirmante, niſi matrimonium diremiſſet, quod & liberos jam haberent, uxor quoque ab adoleſcente diligeretur : quæ ſi remaneret, peccatorum foret obliſio : ſi vero diſcederet, cauſa de omnibus deſperandi : molliorem namque fieri audaciam, ſi domeſticis affectionibus diſtrahatur : vix tandem ceſſit, unaque & ipſe rediit cum adoleſcente in gratiam, & patrem ejus re-duxit. Procul dubio tamen eum Romam mitti debere ait, cum Cæſare collocuturum : de omnibus enim ſeſe literas ad eum feciſſe. Vaſtrum igitur Archelai conſilium, quo generum periculo liberavit, peractum erat, & redintegrata concordia in epulis & humanitate convictus familiariter verſabantur. Abeuntem autem muneribus talentorum ſeptuaginta, ſolio quoque aureo gemmis ornato, & eunuchis, & concubina donat Herodes, quæ Pannychis vocabatur : item-

Archelaus Herodem ultro pro Alexandro deprecari compellit.

Archelaus & cognatos preciſiſſimis muneribus donat Herodes.

O

que

A. M. 3956. que amicorum ejus quemque pro merito. Quin
 A.C. N. 8. & cognati Regis omnes, jussu ejus Archelao dona
 Ant. 1. 16. splendidissima dederunt: eumque tam ipse, quam
 cap. 11. optimates Antiochiam usque profecuti sunt.
 Eurycles
 Lacon Ale-
 xandrum
 apud pa-
 rentem
 clam accu-
 sat, autor-
 que necis
 ipsius exi-
 sit.
 Non multo post quidam in Judæam venit, Ar-
 chelai consiliis multo potentior: qui non solum
 reconciliationem gratiæ Alexandro quæsitam fe-
 cit irritam: verumetiam causâ fuit, ut periret.
 Lacon erat genere, nomine Eurycles, ad regni de-
 siderium amore pecuniæ corruptus. Jam enim
 luxum ejus regia tolerare non poterat. Is am-
 plissimis donis Herodi oblatis, velut eorum, quæ
 aucuparetur, illecebra, cum statim multiplicata
 recepisset, immaculatam liberalitatem nihil esse
 ducebat, nisi Regum sanguine comparasset. Ita-
 que Regem adulatione fallisque de ipso laudibus,
 & sermonis calliditate circumvenit: matureque
 perspecto ejus ingenio, dictis simul & factis, quæ
 illi placerent, inter primos ejus amicos habetur.
 Nam & Rex & omnes ejus comites libenter ci-
 vem Spartæ patriæ causâ, præcipuo dignum ho-
 nore ducebant. Ille autem postquam fragilita-
 tem domus animadvertit, fratrumque inimici-
 tias, & quemadmodum pater in singulos esset a-
 nimatus, Antipatri quidem hospitio præventus
 erat. Simulata vero amicitia fallebat Alexan-
 drum, olim se & Archelai socium esse mentitus,
 quo etiam citius quasi probatus obrepfit. Mox-
 que ab eo fratri quoque Aristobulo commenda-
 tus est. Pertentatis autem personis omnibus,
 aliam alio modo subibat: ac primum fit Antipa-
 tri mercenarius, & Alexandri proditor: illum ex-
 probrando castigans, quod quum fratrum sit ma-
 ximus, spei suæ negligat insidiatores: Alexan-
 drum vero, quod Regina creatus, & regiæ vir
 con-

Eurycles
 amicitia
 simulata
 fallit Ale-
 xandrum
 ejusque fit
 proditor.

conjugis, filium privatæ mulieris pateretur regno succedere, præsertim quum haberet magnam occasionem Archelaum: quæ quidem adolescenti bona fide suadere videbatur, quod amicitiam simulasset Archelai. Unde nec Alexander quicquam metuens, & de Antipatro, quæ se moverent, apud eum querebatur: & quod nihil mirum faceret Herodes, si cum matrem illorum interemerit, ipsis quoque regnum ejus auferret. Quorum causâ Eurycles & miserari eos & condolare simulans, etiam Aristobulum ad ea dicenda pellexit: atque ita querelis in patrem utroque devincto, referens ad Antipatrum secreta discedit: affixto quoque insidiarum mendacio, quas ei fratres parasse affirmabat, ac pene jam strictis gladiis in eum irruere, Ob hæc autem multa pecunia donatus ab Antipatro, laudator ejus erat apud patrem: & ad extremum necis Alexandri & Aristobuli redempta opera, ipse accusatoris partibus fungitur. Cumque adisset Herodem, vitam ei se rependere pro beneficiis sibi delatis, & lucem referre dixit pro hospitio: olim Alexandrum exacuisse in eum gladium, & confirmasse dexteram: verum sceleri tanto fuisse impedimento, quod societatem facinoris assimulasset. Alexandrum enim dicere, non bene secum Herodem actum putare, quod regnum obtinuisset alienum, & post matris eorum necem principatum ejus dilacerasset, nisi etiam degenerem cooptaret hæredem, avitumque ipsorum regnum Antipatro spurio traderet. Proinde semet Hyrcani manes & Mariammes ultum ire. Nec enim decere successionem regni ab hujusmodi patre sine cæde suscipere: multis autem rebus ad hoc excitari quotidie, quia nihil sibi om-

A. M.
3956.
A. C. N.
8.

Eurycles
necis Alex-
andri &
Aristobuli
redempta
opera, ac-
cusatoris
partibus
fungitur.
Eurycles
Alexandri
apud He-
rodem fal-
so accusat,
& in peri-
cula præci-
pitat.

A. M. nino loqui sine calumnia liceret. Nam si de nobilitate aliorum fiat mentio, sine ratione se contumeliis affici, patre dicente, solus generosus

8. Alexander, & cui pater sit pro ignobilitate dedecori. In venationibus quoque offendere, si taceat: si vero laudet, cavillatorem appellari: & prorsus immitem sibi patrem inveniri, solique Antipatro indulgentem: ob quæ vel emori non recusare, nisi ex voto insidiæ successissent: sin eum occidisset: primum salutis occasionem fore Archelaum socerum suum, ad quem facile posset effugere: deinde Cæsarem, qui nunc usque ignoraret mores Herodis. Nec enim sic ei adstaturum ut antea, patris præsentiam formidando, nec de suis tantum criminibus locuturum, sed primum totius gentis ærumnas, & quod ad necem usque tributis opprimeret vulgaturum. Deinde in quibus deliciis, quibusque actibus partæ sanguine pecuniæ consumptæ sint, & qui vel quales ex illis fuerint locupletati, quæ causa civitatis afflictæ: ibi autem lamentaturum & avi & matris necem, omniaque scelera Regis retecturum: quibus cognitis nemo se judicaverit parricidam. His Eurycles in Alexandrum falso delatis, Antipatri laudes prosequebatur, illum solum, qui patrem diligeret, esse confirmans, quique adhuc insidias retardasset. Rex autem nondum præteritæ suspicionis dolore compresso, intolerabilis iracundiæ feritate perturbatur. Iterumque hoc tempus nactus Antipater, alios accusatores fratribus subornavit, qui eos dicerent cum Jucundo & Tyrannio clam colloqui solitos esse, equitum Regis olim principibus, tunc vero propter quasdam offensiones ordinibus motis. Hac denique indignatione succensus, confestim

Alia falsa
accusatio
Alexandri
& fratris,
ad indignationem
Herodem
commo-
vet.

eos Herodes tormentis subdidit. Illi autem nihil eorum se, quæ crimini darentur, scire confessi sunt. Sed oblata est quædam velut ad præfectum castelli Alexandrii ab Alexandro scripta epistola, deprecante, ut cum Aristobulo fratre se in castellum reciperet, si patrem interfecissent: tamque armis quam aliis subsidiis eos uti permetteret. Hanc Alexander Diophanti commentum esse dicebat, qui Regis erat notarius, homo audacissimus, & cujuslibet manus literas imitari percallidus. Itaque multis sæpe falso conscriptis, ob hoc postremo occisus est. Torto autem castelli præfecto, nec ejus indicio quicquam Herodes eorum, quæ delata erant, verum esse cognovit. Sed quamvis nullum documentum validum proferretur, filios tamen asservari præcepit. Euryclem vero domus suæ pestem, ac totius sceleris fabricatorem, bene de se meritum, datoremque salutis appellans, talentis quinquaginta donavit. Ille autem prius quam certa fama nunciaret, ad Archelaum properat: aususque dicere, quod Herodem reconciliaisset Alexandro, ab illo quoque pecunias capit. Deinde in Achaiam transgressus, ad similia facinora male quæsitis abusus est. Postremo apud Cæsarem accusatus, quod dissensionibus replevisset Achaiam, & civitates spoliaret, in exilium mittitur, atque hoc eum modo pænæ Alexandri & Aristobuli persecutæ sunt. Hoc loco dignum est Coum Evaratum huic Spartiatæ conferre. Namque hic cum amicissimus esset Alexandro, eodemque tempore, quo Eurycles ibidem erat, advenisset, percontanti Regi super his, quæ ille intimularet, juratus nihil se ab adolescentibus audisse affirmavit. Nec tamen id quicquam mi-

Diophan-
tes Regis
Notarius
Alexandri
nomine
falsas lito-
ras con-
scribit.

Coum Evar-
atum.

A. M. seris profuit apud Herodem, solis maledictis au-
 3956. res paratissimas aperientem: eumque gratiosif-
 A.C.N. simum sibi judicantem, qui secum eadem cre-
 8. deret, iisdemque moveretur. Incitabat præte-
 Ant. l. 16. rea Salome crudelitatem ejus in filios. Nam ad
 cap. 12. hanc Aristobulus, quo periculis involveret, quam
 & socrum habebat & amitam, monitum mise-
 Herodes
 a Salome
 motus u-
 stumque
 filium vin-
 cit, & se-
 paratos as-
 servari
 præcipit.
 rat, ut salutis suæ consulere: quasi Rex eam de-
 crevisset occidere, iterum insinuatam, quorum
 antea fuerat accusata: quæ Syllæo Arabi nubere
 cupiens, quem sciret ejus inimicum, occulte illi
 secreta Regis nuntiaret. Et hoc fuit extremum,
 quo tanquam tempestate oppressi adolescentes,
 non secus ac turbine pessumdati sunt. Salome
 enim protinus contendit ad Regem, eique mo-
 nita Aristobuli prodit: atque ille ulterius dura-
 re non passus, utrumque filium vinxit, & sepa-
 ratos asservari præcepit. Deinde Volumnium
 militiæ magistrum, & ex amicis Olympum de-
 scripta ferentes judicia, proficisci jussit ad Cæ-
 sarem: qui postquam Romam navi delati, Re-
 gis literas reddiderunt, vehementer quidem Cæ-
 sar ob adolescentes indoluit, verum potestatem
 in filios a patre auferendam non duxit. Deni-
 que rescribit ei, ut ipse sui dominus esset arbi-
 trii: melius tamen facturum dicens, si in com-
 muni confessu propinquorum suorum, provin-
 ciæque rectorum de insidiis quæreret: eosque,
 si delato crimini reperiret astrictos, occideret: si
 Ant. l. 16. vero fugam tantum esse meditados, mediocri
 cap. 13. supplicio contentus esset. Paret scriptis Hero-
 Herodes
 contra Ale-
 xandrum
 & Aristobu-
 lum ju-
 dicium
 cogit.
 des: cumque Berytum, quo Cæsar jusserat, per-
 venisset, cogit judicium. Præfederunt autem
 rectores, quibus a Cæsare scriptum fuerat, Sa-
 turninus & Pedanius legati, & cum his Volum-
 nius

nus procurator, itemque propinqui Regis & amici, nec non & Salome & Pheroras, & post hos optimates Syriæ, præter Archelaum Regem: namque hunc Herodes, quod Alexandri foger esset, suspectum habebat. Sed filios quidem satis provido consilio in iudicium non produxit: sciebat enim, quod si tantum visi fuissent, omni modo ad misericordiam cunctos impellerent: si vero etiam dicendi copiam nacti essent, facillime Alexander objecta dilueret. Igitur illi quidem custodiebantur in Platane, vico Sidoniorum. Exorsus autem Rex, veluti cum præsentibus ageret, commovebatur. Et insidias quidem timide objiciebat: nam probationibus deficiebat: maledicta vero & probra & injurias & peccata plurima in se admissa prosequabatur: eaque morte graviora esse confessoribus demonstrabat. Postremo cum nemo contradiceret, semetipsum argui miserabiliter questus, acerbamque victoriam vincere, singulos sententiam proferre rogat in filios. Et primus Saturninus condemnandos esse adolescentulos, sed non morte, pronuntiavit: nec enim fas esse, cum tres ipse adstantes habeat filios, mortem alienis decernere. Idem etiam duobus legatis visum est, eosque nonnulli alii secuti sunt. Tristem vero sententiam primus Volumnius dixit, cunctique post eum Herodis æmulatione, vel odio: neque indignatione quisquam necandos esse adolescentes iudicavit. Tum autem universa Judæa & Syria, suspensa quidem operiebatur hujus tragoediæ finem: sed nemo existimabat Herodis crudelitatem ad parricidium usque processuram. Ille tamen filios Tyrum traxit: atque inde navi Cæsaream devectos, quo mortis genere perimeret,

Herodes
in iudicio
filios accusat.

Sententia
in filios
Herodis.

A. M. cogitabat. Interea vetus quidam Regis miles,
 3961. Tiro nomine, qui & filium habebat Alexandro
 A. C. N. affuetum atque amicum, & ipse diligebat ado-
 3. lescuntulos: præ nimia indignatione mentis po-
 Tiro ve- stremo circumiens clamitabat conculcatam esse
 tus Regis miles He- justitiam, veritatem periisse, naturam esse con-
 rodis sævi- fusam, vitamque hominum iniquitatis esse ple-
 tiam exe- nam, & omnia quæ dolor contemptori vitæ di-
 cratur. ctasset. Deinde ipsum etiam Regem ausus adi-
 re: mihi vero, inquit, omnium videris esse in-
 felicissimus, qui contra charissimos nequissimis
 credas. Siquidem Pheroras & Salome fidem
 apud te adversus filios tuos habent, quos sæpe
 ipse mortis supplicio dignos esse judicasti: neque
 advertis hoc eos agere, ut justis successoribus
 destitutus, cum solo remaneas. Antipatro, capi
 facile Regem optantes. Verumtamen cogita,
 ne ille quoque militibus odiosus sit, propter cæ-
 dem omnium fratrum. Nullus enim est, qui
 non adolescentium misereatur: principum au-
 tem plurimi etiam palam graviter ferunt. Hæc
 dicens, simul eos, quibus res indigna videretur,
 nominabat. Rex autem statim illos & ipsum
 cum filio comprehendi jubet. Ibique tum alius
 quidam Regius tonsor, nomine Tryphon, nescio
 qua exagitatus insania, semetipsum indicans pro-
 filit: ac mihi quoque Tiro, inquit, iste persua-
 fit, ut occasione tendendi novacula te occiderem:
 magnaque inde Alexandrum daturum munera
 pollicebatur. His auditis, Herodes & Tyro-
 nem ejusque filium, & tonsorem subdidit quæ-
 stioni. Cumque illi pernegarent, tonsor autem
 amplius nihil diceret, Tironem vehementius tor-
 queri jussit: tumque filius ejus, patris miseratione
 commotus, cuncta se Regi, si eum sibi con-
 do-

Alia falsa
 in Tyro-
 nem & Ale-
 xandrum
 accusatio.

donasset, indicaturum promisit. Eoque rela- A. M.
xato, ipsius occidendi patrem suum habuisse vo- 3961.
luntatem dixit, impulsus ab Alexandro. Hoc A.C.N.
autem quibusdam fictum ab adolescente videba- 3.
tur, quo tormentis eriperet patrem, nonnulli
verum esse affirmabant. Herodes tamen & mi-
litum principibus, & Tirone pro concione accu-
satis, in eos armavit populum, ut ibidem cum
tonfore lignorum & lapidum ictibus interirent.
Filios vero in Sebasten missos, quæ non longo a
Cæsarea intervallo distaret, præfocari jubet: ea-
que re mature perfecta, in castellum Alexan-
drium mortuos asportari, cum Alexandro ma-
terno avo sepeliendos. Hic finis Aristobulo &
Alexandro vitæ fuit.

Herodes
Alexandri
& Aristobu-
lum si-
lios præfo-
cari, cum
Alexandro
materno
avo sepe-
liendos
jubet.

C A P U T XVIII.

De conspiratione Antipatri contra patrem.

Antipatrum vero, cum jam sine controversia Ant. 2. 17.
successionem regni speraret, intolerabile cap. 21.
gentis exceperat odium, cunctis scientibus illum
omnes fratribus suis conseruisse calumnias: ni-
hiloque minus timor eum non mediocris solici-
tabat, crescente sobole peremptorum. Erant
enim Alexandro ex Glaphyra filii duo, Tigrades
& Alexander: itemque Aristobulo ex Berenice
Salomes filia, Herodes & Agrippa & Aristobu-
lus, filiaque Herodias & Mariamme. Sed Gla-
phyram quidem Herodes cum dote sua in Cap-
padociam dimisit, postquam Alexandrum inter-
fecit: Berenicen autem Aristobuli conjugem,
avunculo Antipatri nuptum dedit: ut enim Sa-
lomen, quam infensam habebat, sibi reconcilia-
ret Antipater, istas nuptias excogitavit. Idem

A. M. vero etiam Pheroram muneribus aliisque obse-
 396 I. quibus, atque amicos præterea Cæsaris ambiēbat,
 A.C.N. magnas Romam mittendo pecunias. Saturni-
 3. num enim cum aliis omnibus apud Syriam do-
 nis expleverat. Hoc autem magis invisus erat
 cunctis, quo plura donabat, velut opes tantas
 non munificentia largiretur, sed metu consumme-
 ret. Itaque eveniebat, ut nec accipientium be-
 nevolentia quicquam profecerit: quibusque ni-
 hil dedisset, acerbiores inimicos haberet. In di-
 stributionibus autem munerum quotidie largior
 erat, cum præter spem videret orbos pueros ab
 Herode curari: quantumque illum perempto-
 rum cædis pœniteret, prolis eorum miseratione
 significari. Convocatis enim propinquis atque
 amicis suis, & pupillis astantibus, cum lachrymis
 opplesset oculos, dixit: Horum quidem mihi
 patres fortuna quædam tristis eripuit, ipsos au-
 tem orbitatis misericordia cum natura commen-
 dat. Experiar itaque, ut etsi pater infortuna-
 tissimus fui, avus tamen sim providentior, & a
 quibus post me regantur, amicissimos mihi re-
 linquam. Despondeo igitur filiam tuam Phe-
 rora maximo filiorum Alexandri, ut ei curator
 sis necessarius: tuo vero Antipater filio Aristobuli
 filiam: eris enim hoc modo pater orbatæ. So-
 rorem vero ejus meus Herodes accipiet, ex pon-
 tifice avo materno prognatus. Et de his qui-
 dem hoc sit judicium meum, neque id quisquam
 dirimat, qui me amabit. Precor autem etiam
 Deum bono regni mei, meorumque nepotum
 copulare nuptias, atque hos pueros placidiori-
 bus, quam patres eorum, oculis aspicere. Post-
 quam hæc locutus est, flevit, & puerorum dex-
 teras junxit, benignissimeque consalutatis sin-
 gulis

Antipater
 pecunia &
 donis ho-
 minum
 favorem
 sibi conciliare conatur.

Quantum
 Herodem
 perempto-
 rum filio-
 rum cædis
 pœniteret,
 prolis eo-
 rum miseratione ostendebat.

Herodes
 nepotes
 despondet

gulis dimisit concilium. Statim dirigit Anti- A. M.
 pater, quantoque dolore affectus esset, neminem 3961.
 latuit pupillorum; namque honorem apud pa- A.C.N.
 trem quoque sibi derogatum existimabat: ite- 3.
 rumque de rebus cunctis periculum fore, si Ale-
 xandri filiis præter Archelaum etiam Pheroram
 Tetrarcham adiutorem habere licuisset. Ad hæc
 reputabat odium suum, & orbitatis miseratio-
 nem, qua tota gens fledebatur, quanto viven-
 tium puerorum studio, & quanta memoria mor-
 tuorum ipsius scelere tenerentur Judæi. Itaque
 omni modo dirimere sponsalia statuit: & callide
 quidem patri surrepere timuit, sævienti acriter-
 que vigilantibus ad suspicandum: palam vero eum
 supplex adire ausus est, coramque deprecari, ne
 se honore privaret, quo dignum esse judicasset,
 nudumque Regis nomen habere vellet, regni au-
 tem substantiam penes alios esse. Nec enim
 posse rerum obtinere dominatum, si præter a-
 vum Archelaum, etiam Pheroras Alexandri fi-
 lio socer esset adjunctus. Instantissime vero pre-
 cabatur, quia numerosa esset Regia progenies,
 nuptias permutari. Novem namque Regi ux-
 ores erant, sed harum septem unde filios suscepe-
 rat, ipsum Antipatrum ex Doride, Herodem
 autem ex Mariamme pontificis filia: itemque
 Antipam & Archelaum ex Malthace Samaritide,
 filiamque Olympiadem, quam frater ejus Jose-
 phus habuerat, ex Hierosolymitide vero Cleo-
 patra Herodem & Philippum, nec non ex Palla-
 de Phasaelum. Habebat autem filias quoque
 alias Roxanen & Salomen, unam ex Phædra &
 alteram ex Elpide: duasque uxores sine filiis,
 consobrinam & fratris filiam: & præter has Ale-
 xandri & Aristobuli sorores duas ex Mariamme.

Herodis
 filii ex se-
 prem ux-
 oribus sus-
 cepti.

A. M. Cum igitur tanta prolis copia superesset, aliter
 396¹. nuptias jungi postulabat Antipater. Rex au-
 A.C.N. tem perspecto ejus animo, quid de pupillis co-
 3. gitaret, vehementer iratus est: quippe filiorum,
 quos interfecerat, casum reputans, verebatur, ne
 etiam hi quandoque criminationum Antipatri
 præmium fierent. Sed tunc quidem sæviori-
 bus dictis eum protelat. Postea vero blanditiis
 ejus adductus, sponsalia reformavit: ac primum
 ipsi Antipatro Aristobuli filiam collocat, filium
 vero ejus jungit filiæ Pheroræ. Hinc licebat
 advertere, quantum Antipatri valuerit adula-
 tio, quod idem in simili causâ impetrare Salome
 non potuit. Hanc enim quamvis soror esset, at-
 que hæc sæpe intercedente Julia uxore Cæsaris
 postulasset, Arabi Syllæo nubere non passus est:
 sed inimicissimam sibi fore juravit, nisi ab hoc
 studio destitisset: posteaque invitam Alexæ cui-
 dam ex amicis suis in matrimonium dedit: ejus-
 que filiarum unam Alexandri filio, alteram Anti-
 patri avunculo tradidit. Natarum autem Ma-
 riammes una, sororis filium habebat Antipa-
 trum, altera fratris Phasaelum. Sic interrupta
 pupillorum spe Antipater, & pro sua commodi-
 tate affinitatibus junctis, expectatione certa ni-
 tebatur: adjectaque malignitati fiducia, nequa-
 quam erat tolerabilis: nam quia singulorum o-
 dium vitare non poterat, securitatem sibi ex ter-
 rore quærebat: cum præterea Pheroras veluti
 jam confirmato Regi obsecundaret. Quin &
 mulierum conflata in aula confectio, novas tur-
 bas excitabat. Etenim Pheroræ uxor cum ma-
 tre ac sorore sua, nec non & Matre Antipatri,
 multa in Regia insolenter agebat, ausa etiam duas
 Regis filias contumeliose tractare: cui rei ma-
 xime

Herodes
 Antipatri
 blanditiis
 adductus,
 sponsalia
 reformat.

Ant. lib.
 17. c. 3.

Antipater
 expecta-
 tione re-
 gni certa
 nititur.

Mulierum
 in aula
 confectio.

xime ab Antipatro erat objecta. Itaque cum illi invisæ essent, alias quidem morigeras habebant: sola vero Salome adversabatur eorum concordia: quodque non bono Regis coirent, apud ipsum insimulabat. Cognita vero ejus delatione mulieres, quodque Herodes ægre tulisset, aperto quidem conventu & familiaritate abstinerunt, contra vero & discordare inter se Rege audiente simulabant: cum his adeo colluderet Antipater, ut palam Pheroram minime dubitaret offendere: occultos autem coetus & nocturnas commestationes agebant: earumque consensionem fecit observatio firmiorem: cum horum nihil ignoraret Salome, sed Herodi cuncta nunciaret. Ille autem ardens iracundia, maximeque adversus Pheroræ conjugem, quod eam præter cæteras accusaret Salome, advocato cognatorum amicorumque concilio, & alia multa mulieri & filiarum contumelias crimini dedit, quodque Phariseis mercedem contra se præbuisset, fratremque sibi hostem reddidisset expugnatum venenis. Postremo conversus ad Pheroram, utrum, ait, se fratrem, an uxorem vellet optare? Cumque ille se citius vita dixisset, quam conjugē cariturum, incertus quid ageret, ad Antipatrum sermonem contulit: ac ne cum Pherora, vel ejus conjugē, aut quovis alio, qui ad eam pertineret, unquam colloqueretur, edixit. Verum ille palam præcepta custodiens, in occulto cum his pernoctabat, metuensque observationem Salomes, per amicos in Italia degentes, ut Romam proficisceretur, effecit perlatis literis, ubi Antipatrum aliquanto post tempore ad Cæsarem mitti oportere perscriberent. Igitur Herodes nihil moratus, eum misit: cunctis, quæ

A. M.
3961.
A.C.N.
3.

Ant. l. 17.
cap. 4.

Herodes
Antipatro,
ne cum
Pherora,
vel ejus
conjugē
unquam
colloque-
retur edi-
cit.

A. M. ufui forent, magnaue pecunia liberaliter instru-
 3961. etum, testamentumque una ei portandum de-
 A.C.N. dit, in quo Rex ipse Antipater inscriptus erat,
 3. & Antipatri successor Herodes, ex Mariamme
 pontificis filia procreatus. Quin & Syllæus A-
 rabs itidem Romam, neglecto Cæsaris præce-
 pto, navigavit: de his cum Antipatro certatu-
 rus, de quibus cum Nicolao causam ante dixe-
 rat. Non leve autem cum Areta Rege suo cer-
 tamen habebat, cujus & alios amicos interfece-
 rat & Soemum in Petra oppido potentissimum,
 redemptoque Fabato procuratore Cæsaris, fau-
 tore utebatur etiam in Herodem. Sed maiore
 pecunia data Herodes Fabatum a Syllæo aliena-
 vit: ac per eum, quæ Cæsar iusserat, exigebat.
 Ille autem cum nihil dedisset, accusabat apud
 Cæsarem Fabatum, dispensatorem esse dicens,
 non quæ ipsi, sed quæ Herodi expedirent. Qui-
 bus commotus ad iracundiam Fabatus, adhuc
 autem apud Herodem in honore maximo habe-
 batur, secretorum Syllæi proditor factus est: Re-
 gique indicavit, quod Syllæus Corinthum ejus
 satellitem pecunia corrupisset, eumque asservari
 oporteret. Neque Rex id facere dubitavit: quo-
 niam Corinthus iste, licet in aula Regis esset edu-
 catus, ex Arabia tamen fuerat oriundus. Igitur
 mox non illum solum corripit, sed etiam duos
 alios Arabas iussit apud eum repertos, unum
 Syllæi amicum, alterum Phylarchum. Qui sub-
 diti quæstioni, magna pecunia Corintho, ut He-
 rodem occideret, persuasisse confessi sunt: atque
 etiam a Saturnino Syriæ rectore interrogati, Ro-
 mam transmissi sunt.

Fabatus
 Procura-
 tor Cæsa-
 ris apud
 Herodem
 secreto-
 rum Syllæi
 proditor.

De veneno Herodi parato, & quomodo compertum sit. A.C.N.

AT Herodes Pheroræ vehementius imminabat, ut repudiaret uxorem: neque quomodo mulierem plecteret, inveniebat, cum multas in eam odii causas haberet, donec ipsum etiam fratrem cum ea, supra modum indignatus, ejecit. Pheroras autem æquo animo accepta injuria, in Tetrachiam suam recessit, juratus unum sibi exilii finem fore mortem Herodis, neque ad eum reversurum esse, dum vixerit. Denique nec ægrotum, quamvis sæpe accitus, fratrem invisere voluit, cum quibusdam mandatis eum quasi moriturus vellet instruere. Sed ille quidem præter spem convaluit. Postquam autem Pheroras in morbum incidit, tum Herodis patientia demonstrata est. Nam & venit ad eum, & humanissime curatum voluit: sed morbum superare non quivit: intra dies enim paucos est mortuus. Quem licet usque ad ultimum vitæ diem dilexisset Herodes, tamen quod illum quoque veneno peremisset, fama vulgatum est. Verum ejus corpore in Hierosolymam deportato, luctum maximum cunctæ genti denunciavit, clarissimaque funus sepultura dignatus est. Unus quidem interfector Alexandri & Aristobuli, hunc exitum vitæ sortitus est. Transiit autem in Antipatrum autorem pœna sceleris, ex interitu Pheroræ nacta principium. Quidam enim ex ejus libertis, cum Regem tristes adiissent, fratrem ipsius Pheroram veneno interceptum esse dicebant: nam quendam ei cibum obtulisse conjugem suam, non eo, quo solebat, modo conditum: eoque sumpto illum morbo protinus esse

Herodes
Pheroram
cum uxore
ejecit.

Pheroras
moritur,
& Hieroso-
lynis se-
peliatur.

Ant. lib.
17. cap. 5.

A. M. correptum. Venisse autem ante biduum, ma-
 3961. tris ac sororis ejus accitu quandam veneficam
 A.C.N. mulierculam ex Arabia, ut venenum Pheroræ
 3. conficeret amatorium : & pro amatorio dedisse
 Venefica
 muliercu-
 la ex Ara-
 bia.
 mortiferum Syllæi consilio : namque illi notam
 fuisse. Percussus igitur plurimis suspicionibus
 Rex, ancillas & nonnullas libertinas quæstioni
 subjecit. Ibique tum exclamat aliqua doloris
 impatiens : Deus cæli terræque rector, in ma-
 trem Antipatri, quæ horum nobis malorum
 causa est, vindicet. Hoc Rex initium nactus,
 persequeretur ulterius indaginem veritatis. Mu-
 lier vero & matris Antipatri familiaritatem cum
 Pherora ejusque mulieribus, & occultos eorum
 conventus aperuit : quodque Pheroras & Anti-
 pater redeuntes a Rege, tota cum illis nocte po-
 tare soliti essent, servis omnibus exclusis & ancil-
 lis. Una quidem libertinarum hæc indicavit.
 Cum autem ancillæ separatim singulæ torque-
 rentur, patuit omnium dicta congruere, qua de
 causa Romam quidem Antipater ex composito,
 Pheroras vero trans flumen secedere curavisset.
 Nam sæpe illos in sermone dixisse, quod post
 Alexandrum & Aristobulum ad ipsos eorumque
 conjuges transiturus esset Herodes. Nec alicui
 posse parcere, qui Mariammæ ejusque filiis mi-
 nime pepercisset : ideoque melius esse, ab hac
 bellua quam longissime fugere. Sæpe autem
 dixisse matri Antipatrum conquerentem, quod
 cum ipse jam canus esset, pater in dies singulos
 juvenesceret, seque fortasse prius, quam regnare
 incipiat, moriturum : aut si unquam ille deces-
 serit (quando autem istud futurum?) volupta-
 tem sibi successionis omnino fore brevissimam.
 Pullulare præterea hydræ capita, hoc est Alexan-
 dri

Confessio
 muliercu-
 larum in
 tortura.

dri & Aristobuli filios : sibi autem filiorum quo- A. M.
 que spem ademptam esse patris injuria : qui non 3961.
 eorum quenquam post mortem suam regni suc- A.C.N.
 cessorem, sed Mariammes filium scripsisset hæ- 3.
 redem. Qua quidem in re prorsus eum sene-
 ctute delirare, si testamento suo standum arbi-
 traretur : se namque, ut ex ejus progenie nemo
 superesset, curaturum. Quin etiam cum omnes
 patres, quibus invisi unquam filii fuerunt, odio
 vincat : plus tamen eum etiam fratres odisse.
 Denique nuper sibi, ne cum Pherora colloque-
 retur, centum talenta donasse : atque cum Phe-
 roras diceret, quid enim per nos lædebatur ? re-
 spondisse Antipatrum, utinam cunctis ablatiis
 nudos se dummodo vivos relinqueret. Verum
 hoc nequaquam fieri posse, ut tam pestiferam
 bestiam quisquam effugiat, sub qua nec amicis
 esse palam liceret. Denique nunc occulte, in-
 quit, convenimus : licebit autem aperte, si vi-
 rorum spiritum manusque habeamus. Hæc in
 tormentis ancillæ prodiderunt, & quod Phero-
 ras cum illis Petram fugere cogitasset. Ut om-
 nibus autem dictis Herodes crederet, centum
 talentis effectum est. De his enim soli Antipa-
 tro dixerat. Igitur ante alios in Doridem An-
 tipatri matrem furor ejus erumpit : eamque
 omni ornatu, quem illi donaverat, spoliata, Doridem
Alexandri
matrem
omni or-
natu spo-
liatam He-
rodes ex-
pellit.
 multis comparato talentis, expellit. Deinde
 ira deposita, Pheroræ mulieres a tormentis re-
 creabat. Timore autem pavidus erat, & ad
 omnes suspiciones excitabatur : multosque in-
 nocentes, metu ne quem nocentium prætermi-
 teret, in tormenta ducebat. Hinc ad Samari-
 tam se convertit Antipatrum, qui procurator
 erat Antipatri, & ex illius tormentis comperit, ne-

A. M. candi sui causa ex Ægypto Antipatrum venenum^{3961.} num malum petiisse, per quendam Antiphili
 A.C.N. amicum: idque ab eo Antipatri avunculum accepisse Theudionem, ac Pheroræ tradidisse: cui mandasset Antipater, ut Herodem occideret, dum ipse Romæ abesset, ac suspicione careret: Pheroram vero venenum uxori suæ dedisse servandum. Itaque hanc evocatam, statim Rex, quod acceperat, afferre jubet. Illa vero quasi alatura egressa, de tecto se præcipitem dedit, ut eo modo probationes & Regis tormenta præveniret. Sed Dei providentia, sicut apparet, quæ ab Antipatro pœnas repeteret, non in caput, sed in diversam delata partem, periculum mortis evasit. Portataque ad Regem, ubi relapsa re potuit (nam casus eam perturbaverat) quamobrem se præcipitasset, interrogata, adjurante Rege, quod vera dicenti remitteret omne supplicium: sin falsa promere maluisset, corpus ejus tormentis absumeret, neque sepulturæ quicquam relinqueret: paulisper tacuit. Deinde: quid, inquit, secreta custodio, quum Pheroras obierit, Antipatro, qui nos omnes perdidit, servitura: Audi Rex, & tecum Deus mihi testis veritatis, qui falli non potest. Cum Pheroræ morituro lachrymans assiderem, tunc ille me ad se vocavit: En multum, inquit, conjunx de fratris erga me animo sum deceptus. Nam qui sic me diligeret, invisum habui, & necare cogitavi: qui tanto nunc mei, quamvis necdum mortui, dolore confunditur. Sed ego quidem impietatis precium fero: tu vero quod in eum servas, relictum nobis ab Antipatro venenum, huc affer propere, meque vidente consumme, ne ad inferos quoque ultricem hujus sceleris conscientia-

Pheroræ
 conjunx
 quid cum
 veneno sit
 actum in-
 genue fa-
 tetur.

scientiam deferam. Ita ut iussit attuli : & magnam quidem veneni partem sub obtutibus ejus in ignem effudi : modicum vero mihi propter dubios casus, & quæ te metuerem, reservavi. His dictis, illa quidem omnino paululum quidam veneni habentem pyxidem profert : Rex vero in matrem fratremque Antiphili contulit quæstionem. Verum hi quoque Antiphilum ex Ægypto attulisse pyxidem fatebantur, illumque venenum a fratre apud Alexandriam exercente medicinam accepisse dicebant. Totum autem regnum circumeuntes Alexandri & Aristobuli manes, ipsi erant incertarum rerum exploratores atque indices, & a suspicionibus remotissimos ad probationes trahebant. Denique etiam Pontificis filiam Mariammen, consciam esse maleficiorum patuit. Hoc enim tortis ejus fratribus demonstratum est. Rex autem matris audaciam filii quoque pœna coercuit. Nam quem illa pepererat Herodem, patri successorem scriptum ex testamento dele-
vit.

Divina
ultio nul-
lum scelus
impuni-
tum relin-
quit.

C A P U T XX.

*De Antipatri in Herodem malignis studiis deprehensis
& ultis.*

POST hæc etiam Bathyllus, novissima confiliorum Antipatri fides, documentis accessit. Namque is erat quidem libertus ejus : aliud autem venenum ferens, hoc est, aspidum virus, advenerat, aliorumque serpentum succos : ut si prius fuisset invalidum, hoc se Pheroras cum sua coniuge in Regem armaret. Idem vero præter susceptam contra salutem patris audaciam,

A. M. velut operam subcisivam, habebat epistolas ad-
 3961. versum fratres compositas ab Antipatro. Erant
 A.C.N. autem Romæ in studiis Archelaus & Philippus,
 3. jam adolescentuli, magnique animi Regis filii,
 quos Antipater velut imminentes spei suæ re-
 movere festinans, quasdam in eos literas ipse
 finxit, amicorum nomine Romæ degentium.
 Nonnullis autem corruptis scribere persuasit,
 quod multis patrem maledictis carperent, ac
 de Alexandri & Aristobuli nece manifeste que-
 rerentur, seque accitos esse graviter ferrent: jam
 enim pater eos redire præceperat, idque maxi-
 me sollicitabat Antipatrum. Quin etiam prius
 quam proficisceretur, in Judæa constitutus An-
 tipater, ejusdem modi contra eos Romæ literas
 mercabatur: patremque adeundo vitandæ su-
 spicionis causa, fratres purgare simulabat: quæ-
 dam falsò scripta, quædam vero adolescentiæ
 peccata esse commemorans. Quo quidem tem-
 pore scriptoribus epistolarum, quas in fratrum
 perniciem simulabat, plurimis pecuniis datis,
 sumptuum confundere tentabat indicia, vestem
 preciosam, variaque stragula, poculaque argen-
 tea, necnon & aurea comparando, aliaque plu-
 rima instrumenta, ut preciorum magnitudine
 mercedes falsariis erogatas celaret. Denique
 ducenta talenta retulit expensa, & eorum maxi-
 ma fuit occasio causa Syllæi. Universis autem
 malis tunc minoribus majore connectis, cum
 omnia quidem tormenta de parricidio, epistolæ
 vero de iteratis fratricidiis conclamarent, nemo
 tamen ex Judæa venientium, quo loco fortunæ
 domus essent, ei nunciavit, quamvis inter scelus
 probatum, & ipsius reditum septem mensium
 intervalla fluxissent. Ita erat invisus omnibus.

Antipatri
 in Arche-
 laum &
 Philip-
 pum fra-
 tres inli-
 diz.

Antipater
 scriptori-
 bus epi-
 stolarum,
 quas in
 fratrum
 perniciem
 simulat, in-
 gentem
 pecuniæ
 summam
 erogat.

Fortasse autem etiam quibus indicandi voluntas fuit, per interfectorum fratrum manes obmutescebant. Denique Roma literas misit, continuo se venturum esse, quodque honorifice dimissus esset a Cæsare nuncios. Rex autem insidiatorem manibus tenere desiderans: timensque, ne si quid præcisset, forte caveret, ipse quoque literis benevolentiam simulans, & alia familiarissime scripsit, & ut reversionem suam maturaret, oravit. Nam si properasset, matris suæ quoque offensionem posset componere, quam expulsam esse non ignoravit Antipater. Primam quidem jam de morte Pheroræ susceperat epistolam apud Tarentum, eumque vehementer luxerat: id autem nonnullis de patruo laudabile videbatur: sed quantum intelligi datur, causa doloris erat, quod insidiæ pro voto non cesserant: neque tam Pheroram flebat, quam maleficiorum ministrum. Præterea metus eum quidam ob ea, quæ confecerat, occupabat, ne quando forte deprehenderetur venenum. Tunc autem in Cilicia patris epistola sibi reddita, quam supra memoravi, statim quidem festinabat: sed postquam in Celenderin delatus est, subit eum quædam materni casus cogitatio, anima jam per semetipsam divinante. Et amicorum quidem prudentiores ei suadebant, ne prius patrem conveniret, quam pro certo cognosceret, quibus ex causis matrem suam repudiasset: namque timere, ne forte criminibus matris adderetur. Minus autem prudentes, & visendæ patriæ cupidi magis, quam quid Antipatro esset utile considerantes, ut properaret, monebant, ne ex ipsa mora & patri causam pravæ suspicionis, & occasionem præberet

A. M.
396 I.
A.C.N.
3.
Ant. l. 18.
cap. 8.

Antipater
ut reversionem
suam maturaret,
scribit Herodes.

Antipater
Pheroræ
mortem
vehementer
luget.

A. M. calumniantibus. Nunc enim si quid motum
 3961. est, in absentem esse factum : nec enim præsen-
 A.C.N. te illo quenquam id ausurum fuisse. Absurdum
 3. autem videri, propter suspiciones incertas cer-
 tis bonis carere, neque mature se patri reddere,
 ab eoque regnum accipere, quod solo ipso nite-
 retur. Paruit his Antipater, impellente fortuna,
 transmissusque in Sebastum Cæsareæ portum
 deferitur. Occurrit autem illi præter opinio-
 nem maxima solitudo, cum omnes eum devita-
 rent, nullusque auderet accedere. Nam etsi
 semper æque invisus erat, odio tamen, ut prode-
 retur, tunc data libertas est. Multos autem a-
 vertebat ex Rege formido, quoniam cunctas
 jam civitates de Antipatro fama repleverat, so-
 lusque de se quid ageretur, Antipater ignorabat.
 Nec enim vel clarius eo quisquam deductus est,
 cum Romam navigaret, vel ignobilius inde
 susceptus est. Enimvero clades ille domesticas
 intelligens, calliditate celabat, metuque pene
 mortuus, vultu confidentiam simulabat. Et
 neque fugæ spes ulla erat, neque circumstanti-
 bus malis emergere poterat : certumque nihil
 ei de domo, ne ibi quidem nunciabatur : id e-
 nim Regis interminatio prohibuerat. Unde in-
 terdum etiam spes eum pertentabat hilarior,
 aut nihil esse deprehensum, aut, si quid esset,
 hoc sese impudentia sua diluturum ac dolis, quæ
 sola instrumenta salutis haberet. Itaque his ar-
 matus, sine amicis in Regiam venit, qui a pri-
 ma janua cum injuria sunt repulsi. Forte autem
 Varus Syriæ rector intus aderat. Ingressus inde
 ad patrem, confirmatusque audacia, velut ejus
 salutandi causa, propius accedebat : cum ille
 objecta manu & capite declinato, exclamat : Et

Antipater
 Cæsareæ
 omnibus
 invisus.

Quomodo
 Antipater
 Romæ do-
 mum re-
 versus ab
 Herode
 fuerit ac-
 ceptus.

hoc

hoc parricidæ est, ut me amplexari velis, qui A. M. tot maleficiis involutus sis. Dispereas, impium 3961. caput: neque me attingas, priusquam crimini. A.C.N. bus te exuas. Dabo enim tibi iudicium & iudicem, qui opportune præsto est, Varum. Abi, & quemadmodum te purges in diem crastinum, meditare: nam & tempus indulgeo calliditatibus tuis. Ad hæc metu obstupescens Antipater, quia respondere nihil potuit, reversus est. Cum autem ad eum venissent mater & uxor, cunctas ei probationes exposuerunt. Tumque recepta mente, quo pacto sese defenderet, cogitabat. Postero autem die Rex adhibito propinquorum atque amicorum concilio, Antipatri quoque amicos vocat. Ipse autem cum Varo residens, cunctos indices iussit adduci, in quibus erant etiam servi matris Antipatri quidam pridem comprehensi, qui ab ea literas ad eum deportaverunt huiuscemodi. Quoniam illa omnia patri tuo cognita sunt, cave, ne ad eum venias, nisi aliquod auxilium a Cæsare impetaveris. Itaque his una cum aliis introductis, ingreditur Antipater. Cumque pronus ante pedes patris cecidisset: oro, inquit, pater, ne quid de me præiudices, sed integras aures satisfactioni meæ præbeas. Demonstrabo enim me innoxium, si tu velis. Ille autem magna voce imperato ei silentio, ad Varum locutus est. Quod & tu Vare, & quivis iustus iudex Antipatrum morte dignum iudicaverit, certe scio. Vereor autem, ne mea quoque tibi sit invisâ fortuna, omnique calamitate dignum deputes, qui tales filios genuerim. Atqui hoc tibi magis miserandus videri debeat, quod erga tam scelestos indulgentissimus pater fui. Nam illis prioribus adhuc

Judicium
contra Antipatrum,
cui præstet Varo.

Herodis
in iudicio
contra Antipatrum
accusatio.

A. M. huc adolescentulis regnum detuleram, eosque
 3961. Romæ educatos amicos Cæsaris feceram : sed
 A.C.N. quos aliis invidendos Regibus æmulandosque
 3. constitui, meæ salutis hostes inveni, quorum
 Beneficio- rum Hero- dis in filios collatorū recitatio. enim quod juvenis & successor meus futurus
 esset, maxime securitas quærebatur : at vero hic
 bellua, patientia mea supra quam satis erat ex-
 pletus, in me satietatem suam profudit : eique
 diu vivere sum visus, meamque senectutem gra-
 viter tulit, Rexque fieri non nisi parricidio pas-
 sus est. Quæ quidem profecto novi, qua ratione
 cogitavit : quod eum ex agro abjectum redu-
 xerim, & exclusis, quos mihi Regina pepererat,
 filiis, regni mei vicarium declaraverim. Equi-
 dem tibi Vare confiteor meæ mentis errorem.
 Ego illos contra me filios irritavi, qui Antipa-
 tri gratia spes eorum justas abrui. Quid enim
 tantum de illis, quantum de isto bene sum meri-
 tus ? cui vivus etiam potestatem meam pene
 concessi : aperte autem regni successionem te-
 stamento reliqui, & præter destinatos ei separa-
 tim quinquaginta redditus talentorum, sumptum
 passim mea pecunia subministravi : ac nuper
 Romam quoque navigaturo dedi trecenta talen-
 ta, quemque solum ex omni familia mea, tan-
 quam patris servatorem, Cæsari commendavi.
 Aut quid illi tantum sceleris, quantum Antipa-
 ter admiserunt ? quodve de his habui indicium,
 quale demonstravit huius insidias ? etiam ap-
 probo, quia ausus est aliquid parricida, rursus-
 que veritatem dolis sperat obtegere : tibi Vare
 cavendum ; nam ego istam belluam novi : &
 quam sit verisimilia dicturus, jam nunc prospi-
 cio, fletusque simulatos. Hic est, qui me quon-
 dam

Herodes
 Antipa-
 trum præ
 reliquis fi-
 liis amavit
 plurima-
 que in
 eum bene-
 ficia con-
 tulit.

dam monebat, ut vivum Alexandrum caverem, A. M. neque meum corpus omnibus crederem: hic est 3961. qui usque ad cubile meum solebat ingredi, & A.C.N. circumspicere, ne quis mihi forte parasset insidias: hic somni mei custos erat, & securitatis dator, qui consolaretur luctum peremptorum, & viventium fratrum benevolentiam dijudicaret: hic propugnator & satellites meus. Quum ejus calliditas Vare in mentem venit, & quemadmodum singula simulasset, vix me credo vivere, tamque gravem insidiatorem quo pacto effugerim, miror. Verumtamen quia fortuna quædam excitat contra me domum meam, mihi que amicissimi semper infensi sunt, ego quidem factorum iniquitatem flebo, & mecum ipse solitudinem gemam. Nemo autem, qui meum sanguinem sitierit, elabetur, etiamsi per omnes filios meos indicia ventura sint. Hæc dicens, ipse quidem interrupto sermone tacuit, dolore confusus. Nicolaum autem unum ex amicis probationes jussit exponere. Inter hæc autem Antipater sublato capite, cum prostratus ante patris pedes maneret, exclamat: Tu pater meas partes defendisti. Nam quomodo ego patricida, quem tu semper servatorem te habuisse commemoras? Aut si ficta, ut dicis, simulataque mea pietas fuit, cur in aliis tam callidus, in hoc adeo demens fui, ut non intelligerem, quod si homines lateret tanti sceleris cogitatio, cœlestem latere judicem omnino non posset, qui ubique præsto esset, & cuncta conspiceret? An fratrum exitus ignorabam, quos ob id Deus ultus est, quia tibi male cogitaverant? Quid autem fuit, cur me tua salus offenderet? Spes regni? Sed regnabam. Odii suspicio? Sed dili-

Responsio
& excusa-
tio Anti-
patri.

A. M. gebar. An ex te metus aliquis? Quin tui servans, aliis timendus eram. Fortassis egestas causa fuit? Multo minus. Quis enim magis expensarum habuit potestatem? Si autem omnium hominum perditissimus essem, immanisque bestiae animum gererem, certe mansueti patris beneficiis vincerer: quem, sicut tu dixisti, reduxeris, totque filiis anteposueris, vivusque Regem declaraveris, aliorumque bonorum magnitudine reddideris invidendum. O me miserum, acerbissimamque peregrinationem meam, quam longum livori tempus, magnumque insidiantibus spatium præbui. Sed tamen tibi pater, tuisque rebus abieram, ne Syllæus tuam contemneret senectutem. Roma mihi testis est pietatis, & princeps orbis terræ Cæsar, qui me patris amatorem sæpe vocitabat. Accipe pater has ejus literas: hæ fidei in me criminationibus veriores: his me defendo: hæ affectus erga te mei argumenta certissima: recordare, quam invitus hinc navigaverim, latentes in regno contra me inimicitias non ignorans. Tu pater imprudens me perdidisti, tu compulisti, ut darem accusandi tempus invidiæ. Verum ad indicia veniam. Ecce adsum, terra marique nihil usquam patricida perpessus. Sed nondum me hoc argumento diligas. Nam & apud Deum, & apud te pater, condemnatum me esse scio. Condemnatus autem deprecor, ne aliorum tormentis fidem habeas: in me feratur ignis, per viscera mea pergant instrumenta poenarum, ne parcas scelesto corpori. Nam si patricida sum, tormentorum experts mori non debeo. Talia cum lachrymis ac ejulatu vociferans, & omnes alios, & Varum ad misericordiam provocavit: solum

Antipater
Romam &
Cæsarem
pietatis
testes alle-
gat.

solum autem Herodem, quo minus flet, iracundia continebat, documentis veris intentum. Ibi autem Nicolaus, jussu Regis multa de Antipatri calliditate præfatus, & misericordiæ spem abstulit, & atrocissimam accusationem instituit, cuncta quidem regni maleficia illi ascribens: maxime vero fratrum interitum, quos ipsius calumniis interfectos esse demonstrans, etiam superstitibus eum insidiari quasi successionis captatoribus affirmabat. Nam qui patri venenum parasset, multo minus a fratribus abstinere. Cum autem ad veneni probationem venisset, per ordinem proferebat indicia, etiam de Pherora crimen exaggerans, veluti illum quoque Antipater fratricidam fecisset, corruptisque Regis amicissimis, scelere omnem domum replevisset. Atque ita multis aliis dictis & probatis peroravit. Varus autem cum respondere jussisset Antipatrum, & ille nihil amplius elocutus, quam, Deus testis est innocentiae meae, silensque jaceret, venenum petiit, idque cuiquam damnatorum capitis ex custodiis bibendum dedit: eoque statim mortuo, quædam in secreto cum Herode sermocinatus, gesta in concilio Cæsari scripsit: posteroque die inde discessit. Nihilominus Rex Antipatro vinculis tradito, claudis suæ nuncios ad Cæsarem misit. Post hæc Salomen appetisse insidiis arguebatur Antipater. Quidam enim e servis Antiphili Roma venerat, epistolas ferens cujusdam Acmes nomine, ancillæ Juliæ: quibus ad Regem scriptis, indicaverat Salomes epistola inter literas Juliæ reperta, clam ei benevolentiae causa misisse. Ipsius autem Salomes epistolis, & maledicta in Regem acerbissima, & accusatio maxima continebantur. Sed

A. M.
3963.
P.C.N.
I.

Nicolaus
jussu Re-
gis contra
Antipatrū
atrocissi-
mam ac-
cusatio-
nem insti-
tuit.

Peroratio
Nicolai.

Venenum
in quo-
dam capi-
tis dam-
nato pro-
batur.

A. M. hæ ab Antipatro erant fictæ: isque Acmen pecunia corruptam, ad Herodem eas mittere persuaserat. Epistola enim ejusdem mulierculæ ad ipsum scripta id prodidit, cujus verba hæc sunt:

1.
Alia adversus Antipatrum accusatio.

Herodes de Antipatro supplicium sumere cogitat, proptereaque nomen ipsius in testamento delet.

Sicut voluisti, patri tuo scripsi, & alias epistolas mihi, certo sciens, Regem sorori suæ minime posse parcere, si eas recitaverit. Bene autem facies, si consummatis omnibus, pollicitationum tuarum memor fueris. Hac epistola, & quæ in Salomen sunt composita, deprehensis, Regem subiit cogitatio, ne forte etiam Alexander falsis epistolis fuisset oppressus: quodque pene sororem propter Antipatrum occidisset, anxius erat. Itaque non est ultra cunctatus, quo minus ab eo sumeret omnium causâ supplicium: sed ne propositis satisfaceret, gravi morbo impeditus est. De Acme tamen ancilla, & in Salomen fictione conflata, dedit literas ad Cæsarem: ac propterea testamento mutato, exemit nomen Antipatri, Regemque scripsit Antipam, præteritis Archelao & Philippo natu majoribus: nam & hos Antipater inlulaverat. Cæsari autem post alia pecuniaria munera mille talenta, & uxori ejus ac filiis, itemque amicis & libertis, prope quinquaginta: cæterisque omnibus agrorum & pecuniarum non parum distribuit, ac sororem Salomen luculentissimis donis honoravit. In testamento quidem ista correxit.

C A P U T XXI.

De aquila aurea, morteque Antipatri & Herodis.

Ant. lib.
17. c. 8.

MOrbus autem ingravescebat, quod eum se-
nectus pariter ac mœror urgeret, & an-
nos

nos jam septuaginta natus esset : & filiorum cladi-
 bus animum adeo habebat afflictum , & nec
 bona valetudine quicquam jucunditatis admit-
 teret. Acriorem autem faciebat ægritudinem,
 quod Antipater viveret. Hunc enim non obi-
 ter & aliud agens, sed cum ipse convaluisset,
 cogitabat occidere. Ad has ei calamitates ac-
 cidit etiam populi quidam tumultus. Erant
 in civitate sophistæ duo, qui summe scire leges
 patrias videbantur, & propterea per omnem
 gentem maxima gloria prædicabantur : Judas
 filius Sepphoræi, & alter Margali Matthias. Hos
 non pauci adolescentium sectabantur, cum leges
 exponerent, & in dies singulos puberum exerci-
 tum congregabant. Qui cum Regem audissent
 mœrore ac morbo tabescere, apud notos loque-
 bantur, opportunum jam tempus esse, ut Deus
 vindicaretur, fabricataque adversus leges patrias
 opera destruerentur. Siquidem in templo ne-
 fas sit, imagines, aut cujuslibet animalis cogno-
 mine simulacrum haberi. Hoc propterea dice-
 batur, quod supra maximam portam templi Rex
 aquilam collocaverat auream. Eamque tunc
 monebant sophistæ, ut tollerent : pulchrum esse
 dicentes, etiam si quod inde periculum immine-
 ret, pro legibus patriis mori non recusare : sic
 enim decedentibus, & animam immortalem &
 bonarum rerum sensum perseverare perpetuo :
 minus autem fortes & sapientiæ suæ nescios a-
 mare animam imperitia : magisque morbo cu-
 pere, quam virtute defungi. Dum hæc illi
 differerent, rumor subito pervagatur, Regem
 fere jam mori : unde etiam confidentes adole-
 scentes coronam adorti sunt : ipsoque meridie,
 quum plurima multitudo versaretur in templo,

A. M.
 3963.
 P.C.N.
 I.

Judas &
 Matthias
 populum
 ut aquilam
 auream
 tollerent,
 hortantur.

A. M. 3963. P.C.N. crassiss demissi funibus, aquilam ex tecto auream securibus abscidebant. Qua re statim Regis duci nunciata, non parva ille manu comitatus ad templum cucurrit: & prope ad quadraginta ju-

I.

Juvenes
qui aq-
uilam au-
ream ab-
sciderant,
ad Herodē
deducti,
examinan-
tur.

venes comprehensos, Regi exhibuit. Qui primum interrogati, an aquilam ipsi auream concidere ausi essent, fecisse confessi sunt: deinde quo jubente, lege patria, responderunt. Cum vero, quid exultarent tantum, quibus mors immineret, ab his quæreretur: quia post mortem bonis plurimis frui sperarent, asseruerunt. His itaque Rex commotus, magnitudine iracundiæ morbum superat, atque in concionem procedit. Deinde multum in eos quasi sacrilegos in-
vectus, & quod occasione legis patriæ quædam majora tentassent, velut impios supplicio dignos esse judicavit. Populus autem metuens, ne per multos quæstio iret, precabatur, ut primum facinoris suasoribus, deinde in eo deprehensis pœnæ subditis, cæteris indignationem remitteret.

Juvenes
cum So-
phistis ca-
pitibus dam-
nati inter-
ficiuntur.

Tandem igitur exoratus, & ipsos Rex, qui funibus demissi erant, cum sophistis vivos incendi, & reliquos qui una comprehensi sunt, obtruncandos carnificibus tradidit. Hinc totum ejus corpus morbo occupatum variis doloribus differebatur. Nam febris quidem non mediocris erat: prurigo autem intolerabilis habebat omnem corporis superficiem. Assiduus autem vexabatur coli tormentis, pedesque tanquam ex intercutis vitio tumuerant. Quin & inflatio ventriculi, putredoque virilis membri vermiculos generans, ac præterea creber anhelitus, & irrupta eum suspiria, membrorumque omnium contractio fatigabat: ut qui hæc ad divinitatem referrent, ultionem eam esse dicerent sophistarum.

Herodes
variis
morbis
vexatur.
Ant. 1. 17.
cap. 9.

rum. Ille autem, quamvis cum tot morborum A. M.
 cruciatibus luctaretur, vitæ tamen cupidus e- 3963.
 rat, & remediis excogitatis salutem sperabat. P.C.N.
 Denique Jordanem transgressus, apud Calliroen
 aquis calidis utebatur, quæ in lacum feracem bi-
 tuminis, qui Asphaltes vocatur, effluentes,
 pro dulcedine potui sunt. Ibi autem corpus
 ejus, quod medicis oleo calidiori foveri placue-
 rat, in solium plenum demersum, ita dissolutum
 est, ut etiam lumina quasi mortuus resoluta
 torqueret. Deinde perturbatis, qui eum cura-
 bant, ad clamorem quidem illorum respicere
 visus est: desperata vero salute, militibus quin-
 quagenas drachmas, multamque pecuniam re-
 ctoribus atque amicis dividi jussit. Cum au-
 tem rediens ad Hierichunta venisset, atra jam
 bili correptus, & pene ipsi morti minabatur:
 factumque nefarium excogitavit. Collectos
 enim cujusque vici ex omni Judæa nobiles, in
 locum, cui nomen est Hippodromus, concludi
 præcepit. Deinde Salome sorore & Alexa ma-
 rito ejus ad se vocatis: scio, inquit, mortem
 meam festis gaudiis celebraturos esse Judæos.
 Verum per alios lugeri potero, & præclarissi-
 mos honores sepulturæ assequi, si quæ præcipio
 feceritis. Hos viros, qui habentur in custodia,
 cum animam efflavero, statim militibus circum-
 dados occidite: ut etiam invita omnis mihi Ju-
 dæa, omnisque domus illachrymet. Et simul
 his mandatis, legatorum, quos Romam miserat,
 epistolæ sunt allatæ, quibus Acmen ancillam Ju-
 liæ jussu Cæsaris interemptam, & Antipatrum
 morte damnatum esse indicabatur. Quin & si
 pater eum in exilium dare mallet, id quoque
 permisisse Cæsarem, scriptum erat. Herodes
 autem

I.

Herodes
 morbis o-
 biturus,
 aquis cali-
 dis utitur.

Atra bilis
 Herodi
 mortem
 minatur.

Herodes
 Roma li-
 teras, qui-
 bus Acmen
 jussu Cæsa-
 ris inter-
 emptam,
 & Antipa-
 trum mor-
 te damna-
 tum esse
 significa-
 tur, acci-
 pit.

A. M. autem paululum hoc nuntio recreatus, dolori-
 3963- busque rursus victus (nam inedia tussisque pa-
 P.C.N. riter violentia distendebatur) fatum prævenire
 I. conatus est: sumptoque malo etiam cultellum
 Herodes doloribus victus, sibi
 ipsi vio-
 lentas ma-
 nus inferre
 cogitat. poposcit: sectum enim comedere consueverat.
 Deinde circumspecto ne quis arbiter impediret,
 tanquam se percussurus, dexteram sustulit. Cum
 vero Achiabus consobrinus ejus accurrisset,
 manumque continuisset, ululatus maximus in
 regia statim, quasi Rex mortuus esset, excitatus
 est. Eoque propere audito, Antipater fidu-
 ciam recepit: lætusque jam custodes, promissa
 etiam pecunia, rogabat, ut se solverent atque
 dimitterent, quod eorum princeps non solum
 ne fieret, obstitit, sed etiam Regi velociter nun-
 ciavit. Ille autem fortius exclamans, quam vi-
 res ægrotantis valebant, continuo satellitibus
 missis occidit Antipatrum: mortuumque sepe-
 liri præcepit in Hyrcanio. Deinde rursus cor-
 rigit testamentum, & successorem quidem Ar-
 chelaum natu maximum Antipæ fratrem scrip-
 sit, Tetracham vero Antipam. Post interitum
 autem filii quinque diebus exactis moritur:
 annos quidem triginta quatuor, ex quo
 interfecit Antigonom, regno potitus: triginta
 vero & septem, postquam Rex a Romanis de-
 claratus est. Et in aliis quidem omnibus, se-
 cunda fortuna usus est, si quis alius. Regnum
 enim quod privatus sibi quæsierat, tanto con-
 servatum tempore, filiis suis reliquit. In re-
 bus autem domesticis infelicissimus fuit. Sa-
 lome autem, antequam resciret mortem Regis
 exercitus, cum marito progressa, vinctos ab-
 solvit, quos occidi mandaverat: ipsum dicens
 mutasse consilium, & unumquemque jussisse do-

Ant. lib.
 17. cap. 16.
 Mors An-
 tipatri.

domum dimitti. Atque ita post horum ab- A. M.
 tum militibus indicatur. Quibus in concio- 3963.
 nem cum alia turba in amphitheatrum apud P.C.N.
 Hierichunta collectis, Ptolemæus annuli Regis
 custos, quo signare solitus erat, & fortuna- I.
 tum illum cœpit dicere, & multitudinem con- Ant. l. 17.
 solari. Relictamque ab eo militibus episto- cap. 9.
 lam recitavit, in qua multum rogabat, ut
 benevolo animo successorem suum foverent.
 Deinde post epistolam testamentum legebat,
 in quo Philippum quidem hæredem Trachoni-
 nis, proximarumque regionum: Tetrarcham
 vero, sicut supra diximus, Antipam: Regem
 autem Archelaum scripserat: eidemque annu-
 lum ad Cæsarem ferre mandaverat, assigna-
 tamque regni administrati notitiam. Om-
 nium namque dispositionum suarum domi-
 num & confirmatorem Cæsarem esse voluit,
 cætera vero servari juxta superius testamen-
 tum. Quo perlecto confestim clamor secu-
 tus est omnium Archelao gratulantium: mi-
 litesque per cuneos, & populus adeuntes,
 suamque promittebant, Deique benevolentiam
 precabantur. Hinc ad sepeliendum Regem
 operam contulerunt. Nihil autem munifi-
 centiæ prætermisit Archelaus, sed omnem
 ornatum extulit regium in funeris pompa
 ducendum. Lectus quippe totus erat gem-
 mis auroque distinctus, thorax autem purpu-
 ra variatus, corpusque super eum velatum
 itidem purpura. Capiti autem diadema erat
 impositum: corona vero desuper aurea, sce-
 ptrumque in dextera, & circa lectum filii
 cum propinquis. Præterea satellites agmen-
 que

Militibus
 ac multi-
 tudini Re-
 gis mors
 nunciatur.

Archelaus
 post patris
 obitum
 Rex decla-
 ratur.

Qua mu-
 nificentia
 Herodes
 sepulchus.

A. M. que Thracium, Germanique & Galli, velut
 3963. ad bellum instructi omnes antecedeabant. 9.
 P.C.N. Cætera vero militum manus armata, duces-
 1. que suos ordinumque principes sequebantur
 decenter. Quingenti autem servi ac liberi
 odores ferebant: corpus autem per ducenta
 stadia portatum est in castellum Herodion:
 ibique secundum ipsius Regis mandata sepul-
 tum est. Et Herodis quidem Regis hic
 finis fuit.

FLAVII JOSEPHI DE BELLO JUDAICO

L I B E R II.

SUMMA CAPITUM LIBRI II.

De bello Judaico.

1. *De successoribus Herodis, & ultione direpta aquila aurea.*
2. *De pugna & strage Hierosolymis inter Judaeos & Sabinianos.*
3. *De Vari gestis circa Judaeos crucifixos.*
4. *De Ethnarcha Judaeorum instituto.*
5. *De subditicio falsoque Alexandro, eoque deprehensio.*
6. *De Archelai exitio.*
7. *De Simone Galilaeo, & tribus sectis apud Judaeos.*
8. *De Pilati regimine.*
9. *De superbia Caji, & Petronio Praefide.*
10. *De imperio Claudii & regno Agrippae ac morte.*
11. *De variis tumultibus in Judaea & Samaria.*
12. *De tumultibus in Judaea sub Felice.*
13. *De Praefidibus Judaeae Albino & Floro.*
14. *De Floro saviente in Judaeos Caesarienses & Hierosolymitanos.*
15. *De alia oppressione Hierosolymorum dolo Flori.*
16. *De Politiano tribuno, & oratione Agrippae ad Judaeos, ad obediendum Romanis hortantis.*
17. *De capta rebellionem Judaeorum contra Romanos.*
18. *De cade Anania Pontificis, Manabemi, & militum Romanorum.*
19. *De Judaeorum maxima strage Caesarea & in omni Syria.*
20. *De Judaeorum alia gravi cade.*
21. *Judaei Alexandria occisi.*

22. *De clade Judæorum, autore Cestio.*
 23. *De pugna Cestii contra Hierosolymam.*
 24. *De obsidione Hierosolymæ a Cestio, & strage.*
 25. *De Damascenorum sævitia in Judæos, deque Josephi studiis in Galilæa.*
 26. *De Josephi periculis & evasione, & Joannis Giscalei malitia.*
 27. *Tiberias a Josepho recuperatur & Sepphoris.*
 28. *Quomodo Hierosolymita bello se præparaverint: deque Simonis Gioræ tyrannide.*

C A P U T I

*De successoribus Herodis, & ultione direpta
 aureæ aquilæ.*

P. M.
 3964
 A.C.N.

2.

Ant. 1. 17.
 cap. 11.

Ludus &
 epulæ Ar-
 chelæi.

Archelao autem Romam proficiscendi necessitas turbarum novarum principium fuit. Diebus enim septem in lugendo patrem consumptis, epulisque feralibus prolixè populo exhibitis (Hic autem mos apud Judæos necessario multos ad inopiam redegit: nam qui eum neglexerat, impius æstimabatur) candida veste indutus procedit ad templum. Ibique variis favoribus exceptus a plebe, ipse quoque in excelsò tribunali, solioque aureo residens, humanissime vulgus admisit: eisque & quod sepulturam patris sedulo curavissent, gratias egit, & quod sibi quasi certo jam Regi, magnos honores habuissent. Verum se tamen ait non potestate solum interim, sed etiam ipso Regis nomine temperare, donec a Cæsare sibi fuerit confirmata successio, qui etiam testamento rerum esset omnium dominus constitutus. Idcirco enim se apud Hierichunta voluntati exerci-

ci-

citus restitisse, cum sibi diadema voluisset im-
 ponere. Cæterum pro alacritate ac benevo-
 lentia, æque militibus ac populo plenam se vi-
 cissitudinem relaturum, si ab his quorum etiam
 esset imperium, certus Rex declaratus fuisset:
 studiumque sibi esse, ut erga illos rebus omni-
 bus patre melior appareret. His gavisâ multi-
 tudo, statim ejus mentem magnis tentare peti-
 tionibus cœpit. Namque alii tributa levâri,
 alii vestigalia tolli, quidam solvi custodias ac-
 clamabant. Cunctis autem postulatis, in gra-
 tiam populi facile annuebat Archelaus. Deinde
 celebratis hostiis, cum amicis erat in epulis.
 Ecce autem subito post meridiem congregati
 non pauci novarum rerum studiosi, ubi com-
 munis luctus de Rege cessavit, propria lamenta
 suscipiunt, flentes eorum casum, quos propter
 abscissam ex porta templi aquilam auream He-
 rodes morte damnaverat. Dolor autem non
 occultus erat, sed clarissimis questibus, fletu-
 que justo & planctu civitas personabat, virorum
 causâ videlicet, quos pro templo ac legibus pa-
 triis interiisse dicebant. Eorum autem mortis
 pœnas, ab illis, quos Herodes pecunia donasset,
 repetendas esse clamitabant: ac primum, quem
 is constituerat, Pontificem rejiciendum, alium-
 que pietate præstantem, magisque purum opta-
 ri debere. Quibus etsi movebatur Archelaus
 ad ultionem, tamen eum profectiois festina-
 tio continebat metuentem, ne si multitudinem
 reddidisset inimicam, motu ejus impediretur.
 Quamobrem monendo magis quam vi experie-
 batur sedare turbatos: missoque magistro mili-
 tum, ut quiescerent, eos rogabat. Sed illum
 seditionis autores, ubi ad templum venit, prius
 quam

A. M.
 3964.
 P.C.N.
 2.

Archelaus
 subditis
 suis omnes
 benevo-
 lentiam &
 favorem
 pollicetur.

Seditio
 propter
 Sophistas
 ob abscis-
 sam ex
 portate tem-
 pli aquila-
 m auream
 truncada, co-
 orta.
 Ant. l. 17.
 cap. 12.

Archelai
 in seditio-
 nes beni-
 gnitas,

A. M. quam verbum faceret, lapidibus proturbarunt,
 3964. & aliis post eum mulcendi sui gratia missis, mul-
 P.C.N. tos enim legabat Archelaus, iracunde omnia re-
 2. sponderunt: neque si numero aucti fuissent,
 otiosi fore videbantur. Itaque instante azy-
 morum die festo, qui apud Judæos Pascha vo-
 citatur, plurima victimarum copia plenus, in-
 finita quidem ad templum ex agris multitudo
 religionis causa descendit: cum illi, qui sophi-
 stas lugebant, in templo consisterent, nutrimenta seditioni quærentes. Hoc autem metu Archelaus, antequam omnem populum morbus iste corrumperet, cohortem militum & tribunum, qui etiam seditionis principes comprehenderent, eo dirigit: contra quos omne vulgus excitatum, multos lapidum ictibus interfecit: saucius vero tribunus vix elabatur. Et illi quidem statim, veluti nihil mali actum esset, ad celebranda sacra conversi sunt. Sed Archelao sine cæde jam multitudo comprimi non posse videbatur. Quamobrem totum illis immisit exercitum, pedites per civitatem simul omnes, equitesque per campum: qui cum sacrificiis occupatos singulos invasisent, prope ad tria millia hominum occidunt: reliquam vero manum per montes proximos disjecerunt. Præcones autem sequebantur Archelaum, jussu ejus unumquemque, ut domum recederent, admonendo. Itaque cuncti neglecta diei festivitate, abiere. Ipse autem cum matre, nec non & Popla & Ptolemæo, & Nicolao amicis, ad mare descendit: relicto Philippo regni procuratore, itemque rerum familiarium curatore. Una vero egressa est cum filiis suis Salome, fratrisque Regis filii, generque, specie velut Archelao ad obtinendam
 suc-

Pascha
 plurima
 victima-
 rum copia
 celebratur

Tria millia
 Judæorum
 in Paschate
 trucidan-
 tur.

successionem adjumento futuri : certa vero cau-
 sa, quæ contra leges in templum admissa fue-
 rant, delaturi. Interea fit illis Cæsareæ obviam
 Sabinus Syriæ procurator, ad Judæam veniens,
 ad pecunias custodiendas Herodis, quem ulte-
 rius progredi Varus inhibuit, multis accitus
 Archelai precibus, intercedente Ptolemæo. Et
 tunc quidem Sabinus in gratiam Vari, neque
 ad arces venire properavit, neque thesauros
 paternæ pecuniæ clausit Archelao : sed usque
 ad cognitionem Cæsaris se otiosum esse pollici-
 tus, apud Cæsaream commorabatur. Postea
 vero quam sibi obstantium unus Antiochiam
 petiit, alter, hoc est, Archelaus Romam navi-
 gavit, mature profectus in Hierosolymam, Re-
 giā tenet : custodumque principibus, item-
 que dispensatoribus evocatis, rationes pecunia-
 riam discutere conabatur, & arces occupare ten-
 tabat. Non tamen immemores Archelai man-
 datorum custodes erant, sed in observando sin-
 gula quæque perseverabant, causam custodiæ
 magis Cæsari quam Archelao tribuentes. Ad
 hoc autem Antipas quoque de regno certabat,
 posteriore superius Herodis testamentum fir-
 mius esse defendens, in quo Rex ipse Antipas
 fuerat scriptus : eique se tam Salome quam mul-
 ti alii cognati, qui cum Archelao navigarant,
 suffragio fore promiserant. Ducebat autem
 secum matrem, fratremque Nicolai Ptolemæum,
 in quo pro fide apud Herodem probata, non-
 nihil videbatur esse momenti. Namque illi fue-
 rat amicorum charissimus. Oratori autem Ire-
 næo propter dicendi acrimoniam plurimum
 confidebat : unde etiam qui se moverant, ut Ar-
 chelao pro ætatis merito, & secundi testamenti

A. M.
 3964.
 P.C.N.

2.
 Sabinus
 ad pecu-
 nias custo-
 diendas &
 arces oc-
 cupandas
 adjudæam
 venit.

Ant. l. 17.
 cap. 13.

Antipas,
 posteriore
 superius
 Herodis
 testamen-
 tum fir-
 mius esse
 defendens
 de regno
 certat.

A. M. voluntate cederet, audiendos esse non censuit.
 3964 Romæ vero migraverunt ad eum cunctorum
 P.C.N. studia propinquorum, quibus invisus erat Archelaus,
 2. quique præcipue liberi omnes, sui que juris esse cupiebant: & aut Romano magistratu administrari, aut si hoc non impetrarent, Antipam Regem habere. Ad hoc etiam Sabini ope nitebatur Antipas, qui Archelaum per epistolas accusaverat apud Cæsarem, Antipam vero multum laudaverat. Itaque digesta crimina Salome & cæteri, qui cum ea sentirent, Cæsari tradiderunt: & post eos Archelaus gestorum suorum perscripta capitula, patrisque annulum per Ptolemæum, rationesque administrationis intromisit ad Cæsarem, Ille autem secum præmeditans ea, quæ ab utraque parte dicerentur, ubi & regni magnitudinem, multitudinemque reddituum animadvertit, atque insuper Herodis familiam numerosam, perfectis etiam Vari ac Sabini literis, optimates Romanorum ad concilium vocat, in quo tunc primum ex Agrippa ac filia sua natum Cajum sedere jussit, filium adoptivum: atque ita partibus prosequendi copiam dedit. Igitur Salomes filius Antipater (namque is erat orator acerrimus eorum, qui adversabantur Archelao) accusationem proposuit, insimulans Archelaum, quasi verbis quidem de regno videretur contendere, re autem vera jam dudum Rex esset effectus, & apud aures modo Cæsaris cavillaretur, quem judicem successionis expectare noluisset. Nam post Herodis mortem, quibusdam, ut diadema sibi imponerent, subornatis: Regiseum more in solio aureo residentem, partim ordines militiæ permutasse, partim condonasse promotiones: & insuper his omnia

Antipas
 Archelaum
 per episto-
 las accusat
 apud Cæsa-
 rem.

Cæsar op-
 timates
 Romano-
 rum ad
 concilium
 vocat.

Vehemens
 An ipatri
 contra Ar-
 chelaum
 accusatio.

omnia annuisse populo, quæ velut a Rege im- A. M.
petranda petiisset: maximorumque reos crimi- 3964
num, quos pater suus vinxerat, absoluisse: qui P.C.N.
cum ista fecisset, modo regni umbram a domi- 2.
no postulaturus venisset, cujus sibi corpus ipse
rapuisset, ut non rerum, sed vocabulorum do-
minum esse Cæsarem demonstraret. Ad hæc
ei, quod etiam luctum patris assimilasset, ob-
jiciebat: cum interdum quidem personam com-
poneret in mœrorem, noctu vero ad commes-
sationes usque potaret. Denique seditionem
vulgi ex hac indignatione conflata esse dice-
bat. Totius enim orationis suæ vires, eorum
multitudine, qui circa templum cæsi fuerant,
astruebat. Hos enim ad diem festum quidem
venisse: ad hostias vero, quas ipsi mactandas
venerant, crudeliter esse jugulatos: tantumque
in templo funerum esse congestum, quantum
nullum ab externis illatum bellum implacabile
concessisset, Itaque hujus crudelitatis Herode
præcio, ne spe quidem regni unquam eum di-
gnum esse visum, nisi cum sanæ mentis inops
erat, animo deterius ægrotante, quam corpore,
& quem in secundo testamento successorem scri-
beret, ignorabat: præsertim, qui priore testa-
mento successorem scriptum incusare nihil pos-
set, quod incolumi corpore, omnique vitio pur-
gata mente fecisset. Ut tamen quis firmitus
esse ponat morbo laborantis arbitrium, ipsum
se Archelaum abdicasse Regia dignitate, multis
in eam contra leges admissis. Nam qualem fo-
re, si acciperet a Cæsare principatum, qui an-
tequam acciperet, tantum populum peremis-
set? Multa in hunc modum prosecutus Antipa-
ter, multis ex numero circumstantium propin-
quo-

Antipater
totius ora-
tionis suæ
vires in
Archelaum
exauit.

Testamen-
tum ægro-
tante He-
rode mu-
tatum.

Antipater
contra Ar-
chelaum.

A. M. pinquorum in singula crimina testibus exhibitis
 3964. peroravit. Surrexit autem Nicolaus defensor
 P.C.N. Archelai, & ante omnia cædem in templo ne-
 cessario factam esse perdocusit: nam quorum ne-
 cessario 2. cessario factam esse perdocusit: nam quorum ne-
 Nicolaus defendit Archela-
 um. cis argueretur, non regni solum, sed etiam ipsius
 judicis, id est, Cæsaris hostes fuisse: aliorum
 autem criminum suasores adversarios ipsos de-
 monstravit. Secundum vero testamentum id-
 circo ratum manere postulabat, quod Herodes
 in eo successoris sui firmatorem Cæsarem con-
 stituisset. Nam qui tantum sciperet, ut rerum
 domino potestate sua cederet, nec unquam in
 hæredis errasse iudicio, sed sano corde, quem
 constitueret, elegisse, qui per quem constitui
 deberet, non ignoravit. Cum autem omnibus
 Archelaus ad genua Cæsaris
 accidit. expositis, etiam Nicolaus perorasset, in medium
 progressus Archelaus, ad genua Cæsaris accidit
 Cæsaris erga Archelaum benig-
 nitas & humanitas. ocyus. Quo perbenigne Cæsar erecto, quod pa-
 terna quidem successione dignus esset, ostendit:
 certum vero nihil pronunciavit. Sed illo die
 dimisso concilio, secum ipse de cognitis delibe-
 rabat, utrum ex his, qui testamento contineren-
 tur, aliquem regni oporteret constitui successo-
 rem, an toti familiæ distribui principatum. Multitudo enim personarum egere subsidio vi-
 debatur.

C A P U T II.

*De pugna & strage Hierosolymis inter Judæos
 & Sabinianos.*

Ant. lib.
 17. c. 14.

SEd antequam de his quicquam statueretur a
 Cæsare, mater Archelai Malthace morbo
 correpta moritur. Et variæ literæ de Syria per-
 latae sunt, Judæos defecisse nunciantes: quod
 Va-

Varus fore prospiciens, in Hierosolymam, postquam Archelaus navigarat, ascendit, ut incen-
tores seditionis prohiberet. Et quia multitudo cessatura non videbatur, ex tribus, quas ex Syria duxerat secum, legionibus, unam in civitate reliquit: atque ita in Antiochiam ipse remeavit.

A. M. 3964.
P. C. N. 2.
Seditio in Hierosolyma.

At Sabinus cum postea in Hierosolymam venisset, causas novarum rerum Judæis præbuit: modo vim custodibus, ut sibi arces traderent, adhibendo, nunc maligne Regis exquirendo pecunias. Non autem solis relictis a Varo militibus fretus erat, sed etiam servorum suorum

Sabinus arces occupare, ac Regis pecuniis potiri conatur.

multitudine, quos etiam omnes armatos avaritiæ ministros habebat. Festo autem quinquagesimo die, quæ Pentecoste a Judæis vocatur: septies septem diebus exactis rediens, ex eorum numero vocabulum nacta, non religionis solennitas populum, sed indignatio congregavit. Denique concursus infinitæ multitudinis ex Galilæa, itemque Idumæa & Hierichunte, transque Jordanem positis regionibus, factus est: cum indigena ex ipsa civitate populus Judæorum, & numero simul, & alacritate præstaret: & in tripartita manu terna castra collocaverunt, una in septentrionali regione templi, altera in meridionali Hipodromum versus, tertiaque in occiduo prope Regiam tractu, circumfessosque Romanos undique obsidebant. Sabinus autem multitudo pariter, eorumque spiritu perterritus, crebris quidem Varum nunciis precabatur, ut quam mature ferret auxilium, quasi occisione delenda legione, si quid moræ intervenisset. Ipse vero in altissimam castelli turrim, quæ Phasælus vocabatur, evadit, fratris Herodis cognominem, quem Parthi necaverunt. Hinc legionariis,

Judæi tripartita manu terna castra collocant.

Sabinus in altissimam castelli turrim evadit.

A. M. riis, ut in hostes irruerent, signum dabat. Nam
 3964. præ timore nec ad eos, quibus ipse præerat, de-
 P.C.N. scendere audebat. Ejus autem præcepto mili-
 2. tes obedientes, in templum volant, vehemen-
 PugnaJu-
 dzorum
 cum Ro-
 manis.
 tique cum Judæis pugna configunt: in qua dum
 nemo desuper adjuvaret, imperitos belli peritia
 superabant. Postea vero quam multi Judæi
 porticibus occupatis, a vertice telis eos appete-
 bant, plurimi conterebantur: & neque ex alto
 jaculantes ulcisci facile poterant, neque cominus
 dimicantes ferebant: ab utrisque tamen affli-
 cti succendunt porticus, opere, magnitudine
 atque ornatu mirabiles: ibique tum multi flam-
 ma subito comprehensi, aut ea consummebantur,
 aut in hostes desilientes ab ipsis occidebantur:
 alii retrorsum cedentes præcipitabantur ex mu-
 ro: nonnulli desperata salute, incendii pericu-
 lum suis gladiis præveniebant. Qui tamen ex
 mœnibus obrepando in Romanos fecissent im-
 petum, metu attoniti, nullo negotio subigeban-
 tur: donec omnibus aut interemptis, aut timo-
 re disjectis, thesauro Dei defensoribus destitu-
 to manus milites attulerunt, & quadringenta
 ex eo talenta diripuerunt: quorum quæ furto sub-
 lata non sunt, conquissivit Sabinus. At Judæos
 multo plures, magisque pugnaces, tam virorum
 quam opum interitus in Romanos contraxit.
 Obsessaque his Regia minitabantur exitium, ni-
 si quamprimum inde secederent: Sabino, si vel-
 let, una cum legione abeundi copiam pollicen-
 tes. Quibus opitulabantur regionum plurimi,
 qui ad eos sponte transfugerant. Pars tamen
 bellicosior erat, Sebastenorum tria millia, his-
 que Rufus & Gratus præpositi, unus peditum
 rector, at vero equitum Rufus: quorum uter-
 que

Romani
 porticus
 succen-
 dunt.

que vi corporis atque prudentia, etiam si nul- A .M.
 lam manum obedientem haberent, magnum ta- 3964.
 men momentum belli Romanis addidissent. Ita- P.C.N.
 que Judæi quidem instare obsidioni, simul & 2.
 castelli moenia tentantes, & ad Sabinum claman-
 tes, ut discederet, neu impediret habituros tan-
 to post tempore patriam libertatem. Sabinus
 autem quamvis optaret evadere, fidem tamen
 pollicitationibus non habebat: sed eorum leni-
 tatem, insidiarum esse illecebram suspicabatur:
 simulque auxilium Vari sperans, obsidionis peri-
 culum perferebat. Eodem tempore per Ju- Ant. 1. 17.
 dæam plurimis locis tumultus erat, multosque cap. 15.
 ad regni cupidinem tempus impulerat. Nam
 in Idumæa quidem duo millia veteranorum, qui
 sub Herode militaverant, congregati, armisque
 instructi cum Regiis decertabant: quibus Achia-
 bus Regis consobrinius, ex vicis munitissimis re-
 pugnat, campestre prælium declinando. In
 Sepphori autem Galilææ, Judas filius Ezechia
 latronum principis, ab Herode quondam Rege
 capti, qui tunc illas regiones vastaverat, non
 parva multitudine collecta, ruptisque regiis ar-
 mamentariis, & omnibus, quos circa se habebat,
 armatis, contra potentia cupidos manus move-
 bat. Trans flumen quoque Simon quidam ex
 Regiis servis, pulchritudine simul & vastitate
 corporis fretus, imposito sibi diademate, cum
 latronibus, quos congregaverat, ipse circuiens, &
 apud Hierichunta Regiam, & multa alia magni-
 fica diversoria igni corruptit, facilem sibi præ-
 dam ex incendio comparans. Omnesque ha-
 bitationes, in quibus aliquid decoris erat, con-
 cremasset, nisi Gratus Regionum peditum rector,
 ex Trachone sagittarios, itemque Sebastenorum

Simon
 Regius
 servus Dia-
 dema sibi
 ponit.

A. M. pugnacissimos ducens, properasset occurrere.
 3964. Ubi peditum quidem in pugna multi consum-
 PC.N. pti sunt: ipse autem Simonem compendio præ-
 2. venit, ardua valle fugientem, & ex transverso
 percussus in cervice deiecit. Incensæ sunt au-
 tem & quæcunque Jordani proximæ fuerunt se-
 des Regiæ, apud Betharantes, quorundam alio-
 rum manu conflata ex locis ulterioribus. Tunc
 etiam pastor quidam, cui nomen Athrongæus,
 regnum affectare ausus est, quæ ut speraret, vi
 corporis, animæque fiducia mortem contemnen-
 tis impulsus est, ac præterea fratrum quatuor
 sibi similium robore, quorum singulis, tanquam
 ducibus & satrapis attributa manu armatorum,
 ad incursum utebatur. Ipse autem veluti Rex
 majora negotia procurabat. Et tum quidem
 etiam diadema sibi imposuit. Non parvo au-
 tem post tempore, cum fratribus suis vastando
 territoria, & occidendo præcipue Romanos,
 itemque Regios, perseveravit: cum nec Judæo-
 rum quisquam effugeret, qui lucrum aliquod
 ferens venisset in manus. Ausi sunt etiam apud
 Ammauntem repertum Romanorum agmen
 circumvenire, qui frumenta legioni, atque arma
 portabant. Ubi Arium quidem centurionem,
 & quadraginta fortissimos jaculis confecere:
 cæteri vero in eodem periculo constituti, auxi-
 lio Grati, qui cum Sebastenis advenit, elapsi sunt.
 Multis in hunc modum contra indigenas, item-
 que alienigenas per omne bellum gestis, post ali-
 quod tempus tres ex his comprehensi sunt: na-
 tu quidem maximus ab Archelao, duo vero, qui
 ætate sequebantur, in manus Grati ac Ptolemæi
 delati. Nam quartus Archelao pactione con-
 cessit. Sed hic finis eos postea secutus est. Tunc

Athrongæus
 pastor qui-
 dam re-
 gnum affe-
 ctat.

Finis &
 exitus bel-
 li.

au-

autem latrocinali bello cunctam inflammabant A. M.
Judæam. 3964.
P.C.N.

C A P U T III.

2.

De Vari gestis circa Judæos crucifixos.

VARUS autem acceptis Sabini & principum Ant. l. 17.
literis, toti legioni metuens, opem his cap. 16.
ferre properabat. Itaque cum duabus reliquis Varus Ro-
legionibus, & quatuor alis equitum, in Ptole- mania
maida profectus, eodem Regum atque optima- contra Ju-
tum auxilia convenire jussit. Ad hæc a Bery- dæos fert
tius etiam, cum per eorum transfret oppidum, suppetias.
mille & quingentos accepit armatos. Ubi ve-
ro in Ptolemaidem tam cætera manus auxilio-
rum, quam propter Herodis inimicitias Aretas
Rex Arabum, non cum exiguo numero equitum,
peditumque pervenit, statim exercitus partem
in Galilæam, quæ Ptolemaidi propinqua erat,
dirigit, amici sui Galli filio his rectore præposi-
to. Qui mox & adversus quos ierat, omnes in
fugam vertit: & Sephori civitate capta, ipsam
quidem incendit, incolas vero ejus servitio sub-
jugavit. Varus autem ipse cum omni exercitu
Samaria potitus, civitate quidem abstinuit, quod
inter aliorum turbas nihil eam movisse depre-
hendit: castris autem ad vicum positus, qui
appellatur Arun, Ptolemæi possessionem pro-
pterea direptam ab Arabis, & qui amicis Hero-
dis infensi erant, inde ad Sappho progreditur,
alterum vicum tutissimum: quem similiter,
omnesque reditus ibi repertos depopulati sunt.
Cædis autem, ignisque plena erant omnia, nec
prædationi Arabum quicquam obstabat. Exusta
est & Ammaus jussu Vari, necem Arii, cæterorum-
que

Varus ca-
stellis, op-
pidis ac
civitatibus
quibus-
dam Ju-
dæorum
potitur.

Ammaus
exusta.

A. M. 3966. P.C.N. 4
 que indigne ferentis, habitatoribus ejus fuga dispersis. Hinc progressus ad Hierosolymam cum exercitu, solo visu Judæorum castra disjecit: & alii quidem per agros abiire fugientes: qui vero intra civitatem degebant, suscepto eo, seditionis causas in alios conferebant, nihil quidem se penitus movisse dicentes, sed propter diem festum receptam necessario multitudinem, in civitate obsessos esse potius cum Romanis, quam cum dissidentibus conspirasse. Ante vero obviam ei venerant Josephus, Archelai consobrinus, & cum Grato Rufus, ducentes exercitum Regium, & Sebastenos, & Romanos milites ornatos habitu consueto. Sabinus enim nec in os Vari venire passus, jamdudum ex civitate ad mare discesserat. Varus autem dispartitum adversus autores tumultus per agros dimisit exercitum: multisque sibi exhibitis, quos minus turbulentos invenisset, custodiæ tradidit: maxime vero nocentium prope ad duo millia cruci suffixit. Adhuc autem circa Idumæam superesse decem armatorum millia nunciato, confestim Arabas domum abire jubet: quod eos non auxiliantium more uti militia, sed pro sua libidine, & supra quam ipse vellet, agros vastare perspexit: suis autem comitatus agminibus, in adversarios properabat. Verum illi se Varo, prius quam in manus veniretur, Achiabi consilio tradiderunt. Varus autem multitudini venia data, duces ejus interrogandos misit ad Cæsarem. At ille cum ignovisset cæteris, in nonnullos Regis cognatos (erant enim quidam inter eos Herodis propinqui) animadvertit, quod omnino contra Regem suum arma cepissent. Varus autem hoc modo rebus apud Hierosolymam

Varus ad Hierosolymam venit cum exercitu, ac solo visu Judæorum castra disjecit.

Varus ad duo millia seditionis cruci suffigit.

Vari ergo Idumæos facilitas ac benignitas

mam compositis, eademque legione, quæ du- A. M.
dum in præsidio civitatis fuerat, ibi relicta, An- 3966.
tiochiam rediit. P.C.N.

4

C A P U T IV.

De Ethnarcha Judæorum instituto.

ROmæ autem Archelao alia rursus cum Ju- Ant. lib.
dæis causâ conflata est: qui ante seditio- 17. c. 17.
nem permissu Vari, legati exierant, jus genti
suæ liberum petitori. Erant autem nume- Arche-
ro quinquaginta, qui venerant, & aditabant laum Ju-
eis plus quam octo millia Judæorum Romæ de- dæi in jus
gentium. Itaque convocato a Cæsare optima- vocant.
tum Romanorum amicorumque concilio in Pa-
latini Apollinis templum, quod privatum ipsius
erat ædificium admirandis opibus exornatum,
multitudo quidem Judæorum constitit cum le-
gatis, contraque Archelaus cum amicis. Co-
gnatorum autem amici ab utraque parte secreti
erant: nam & cum Archelao stare propter odium
atque invidiam recusabant, & cum accusatori-
bus conspici pudore Cætaris prohibebantur. In-
ter quos erat etiam Philippus Archelai frater, Acris Ju-
benevolo animo duabus ex causis præmissus a dæorum
Varo, ut & Archelao subveniret, & si regnum adversus
Herodis nepotibus ejus distribui placuisset, Herodem
partem aliquam mereretur. Jussis autem accusa- ejusque
toribus exponere, quænam contra leges fecisset liberos ac-
Herodes: primum non se Regem, sed omnium, cusatio.
qui usquam fuissent, tyrannorum crudelissimum
tolerasse dicebant. Deinde multis ab eo truci- Herodis
datis, ea pertulisse superstites questi sunt, ut Tyrannis
beatiores mortui putarentur. Non enim tor- & crudeli-
mentis solum eum lacerasse corpora subiecto- tas.

A. M. rum, sed etiam gentis suæ civitatibus deformatis, exteris ornaville, populisque alienis Judææ 3966. P.C.N. sanguinem condonasse. Pro antiqua vero felicitate ac patriis legibus, nationem suam tanta

4 egestate simul ab eo, atque iniquitate repletam, prorsus ut plures ex Herode paucis annis clades sustinuerint, quam omnivævo majores sui, postquam ex Babylone discessere, percelli sunt, Xerxe tunc regnante ad discordias concitati. Verum se tamen ad eam modestiam ex adversæ fortunæ consuetudine profecisse, ut etiam succellionem voluntariam acerbissimæ servitutis subirent: qui & Archelaum tanti tyranni filium, patre mortuo Regem appellassent nihil morati, & una cum eo luxissent mortem Herodis, ac

Judæi ab Romanis, ut Judææ reliquias misericordia dignas existimarent, precantur.

pro ejus successore vota celebrassent. Illum autem, quasi metueret, ne non certus ejus filius videretur, a cæde trium millium civium regni sumpsisse primordia: & quia principatum meruerit, tot immolasse Deo hominum victimas, tot festo die templum cadaveribus implevisse. Recte igitur eos, qui de tantis malis superessent, aliquando respexisse calamitates suas, & belli lege cupere vulneribus excipiendis ora præbere: atque ab Romanis precari, ut Judææ reliquias misericordia dignas existimarent: neve quod ex ea natione restaret, his objicerent, a quibus crudelissime lacerabatur: sed patriam suam conjungi Syriæ finibus, ac per judices Romanos administrari decernerent: hoc enim modo probatum iri, Judæos, qui nunc veluti turbulenti ac belli cupidi reprehenduntur, moderatis rectoribus obedire nosse. Judæorum quidem accusatio ejusmodi petitione conclusa est. Cum autem surrexisset contra Nicolaus, primum cri-

mi-

minibus, quæ in Reges erant proposita, dissolutis, nationem cœpit arguere : quia neque gubernari facilis esset, naturaque Regibus vix pareret: una etiam propinquos Archelai, qui se ad accusatores contulerant, insimulabat. Sed tum quidem partibus Cæsar auditis, conventum diremit. Paucis autem diebus post, mediam regni partem sub Ethnarchiæ nomine dedit Archelao : etiam Regem, si se dignum præbuisset, facturum esse pollicitus. Reliquam vero dimidiam in duas Tetrachias divisit, duobusque aliis Herodis filiis attribuit : unam Philippo, alteram Antipæ, qui cum Archelao de regno certaverat. Hujus parti cesserat trans flumen Regio, & Galilæa : quarum ducenta talenta reditus erant. Batanæa vero & Trachon, & Auranitis, & quædam partes domus Zenonis, circa Jamniam, Philippo destinatæ sunt : quæ talentorum centum reditus ministrabant. Archelai vero Ethnarchia Idumæam, omnemque Judæam, & Samariam habebat, quarta tributorum parte levatam, pro munere, quia non rebellasset cum cæteris. Ac civitates, quibus imperaret, ei traditæ sunt, Stratonis pyrgus, & Sebaste, & Joppe, & Hierosolyma. Cæteras autem, Gazam & Gadaram & Hippon, regno avulsas, Syriæ Cæsar adjecit. Erant autem reditus Archelai, quadringenta talenta. Quin & Salomen præter illa, quæ testamento Regis ei relicta erant, Jamniæ dominam, & Azoti, & Phasaëlidis idem Cæsar constituit : Regiamque apud Ascalonem largitus est : ex quibus omnibus talentorum sexaginta reditus colligebantur. Domum vero ejus Ethnarchiæ subdidit Archelai. Quum autem cæteris quoque Herodis propin-

A. M.
3966.
P.C.N.

4.
Archelaus
cochelaui
saram Cæ-
sare &
consilarii
defendit.

Arche-
laum Cæ-
sar Judææ
Ethnar-
cham con-
stituit.

Regni in-
ter Hero-
dis filios
distribuit

Civitates
quibus
imperavit
Archelaus.

Salome
Jamniæ,
Azoti &
Phasaëli-
dis domi-
na

A. M. quis testamento relicta solvillet, duas ejus filias
 3966. virgines extrinsecus quingentis millibus pecu-
 P.C.N. niæ donavit: easque nuptum Pheroræ filiis col-
 4. locavit. Diviso autem Herodis patrimonio,
 etiam sibi relictas ab eo facultates ad mille talen-
 ta eis distribuit: exceptis suo nomine quibus-
 dam rebus vilissimis, propter honorem defuncti.

C A P U T V.

De subditicio falsoque Alexandro, eoque deprehenso.

Ant. l. 17. **I**Nterea quidam juvenis, natione Judæus, apud
 cap. 18. quendam libertinum Romanorum in Sido-
 juvenis quidam se niorum oppido educatus, illum se formæ simili-
 Alexandrum, tudine, quem Herodes necaverat, Alexandrum
 quem He- esse mentitus, fallendi spe Romam venit. Hu-
 rodes ne- jus autem facinoris habebat socium quendam
 caverat, gentilem suum, omnes regni actus optime scien-
 esse men- tem: a quo instructus, affirmabat eorum se mi-
 titus, Ju- sericordia, qui sui, atque Aristobuli occidendi
 dæorum causâ missi fuerant, similibus corporibus subdi-
 plurimos fallit. tis, morti esse subreptos. Denique his multos
 jam Judæos fefellerat, in Creta degentes: ac li-
 beraliter illic acceptus, Melumque inde trans-
 missus, ibique ampliore quæstu cumulatus, etiam
 hospites suos magna verisimilitudine Romam se-
 cum navigare pellexerat. Postremo delatus Di-
 cæarchiam, multisque muneribus ab Judæis ejus
 loci donatus, quasi Rex a paternis amicis dedu-
 cebatur. Ad hoc enim fidei processerat formæ
 similitudo, ut qui Alexandrum illum viderant,
 planeque noverant, hunc eum esse jurarent.
 Igitur omnes etiam Romæ Judæi, visendi ejus
 studio circumfusi properabant: & infinita mul-
 tudo per vicorum angustias, quocunque fere-
 ba-

batur, conveniebat. Tanta namque dementia A. M.
 multos ceperat, ut illum sella portarent, ac re- 3966.
 gale obsequium propriis ei sumptibus exhibe- P.C.N.
 rent. Sed Cæsar Alexandri vultum optime 4
 sciens (accusatus enim apud eum fuerat ab He-
 rode) & si prius quam videret hominem, falla-
 ciam similitudinis adverterat, hilariori tamen
 animi spei nonnihil indulgendum putavit: &
 Celadum quendam, qui Alexandrum bene co-
 gnosceret, milit, ut ad se adolescentem deduce-
 ret. Qui illo conspecto, statim personæ diffe-
 rentiam conjectura deprehendit. Maxime vero,
 ubi corporis ejus duritiem, & servilem formam
 consideravit, intellexit omne commentum.
 Valde autem commotus est dictorum ejus au-
 dacia: de Aristobulo enim percontantibus sal-
 vum quidem illum esse commemorabat: con-
 sulto vero non adesse, quia apud Cyprum de-
 geret cavendo insidias: minus enim se circum-
 veniri posse disjunctos. Itaque ab aliis ei sepa-
 rato vitam dixit a Cæsare præmium fore: si tan-
 tæ fraudis prodidisset autorem. Id autem se fa-
 cturum ille pollicitus, ad Cæsarem sequitur:
 & Judæum indicat, qui formæ suæ similitudine
 abusus esset ad quæstum. Tanta enim dona ex
 civitatibus eum singulis abstulisse docuit, quanta
 vivus Alexander non accepisset. Risit his Cæ-
 sar: & falsum quidem Alexandrum, propter
 habitudinem corporis, remigum numero infe-
 ruit, suaforem vero ejus interfici jussit. Melius
 autem sumptuum detrimentum pro amentiae
 precio satis esse judicavit.

Cæsar ado-
 lescens in
 videre cu-
 pit.

Alexandrum
 falsum Cæ-
 sar remi-
 gum num-
 ero infe-
 rit, sua-
 forem ve-
 ro ejus in-
 terfici ju-
 bet.

A. M.

3973.

P.C.N.

De Archelai exitio.

II.
Ant. l. 17.
cap. 19.

Archelaus
propter
tyranni-
dem in e-
xilium
pellitur,
ejusque
patrimo-
nium fisco
Cæsaris
adjudica-
tur.

Archelai
de bobus
& spicis
somnia.

Archelaus
repudiata
Mariam-
me, Glap-
hyram
sibi copu-
lat.

Ethnarchia vero suscepta, memor discordiæ superioris Archelaus, non solum Judæis, sed etiam Samarientibus crudeliter abusus est. Nonoque principatus sui anno legatis contra se ab utrisque ad Cæsarem missis, ipse quidem in exilium pellitur Viennam Galliæ civitatem: patrimonium vero ejus fisco Cæsaris adjudicatur: quem quidem, prius quam evocaretur ad Cæsarem, hujuscemodi somnium vidisse commemorant: Novem spicas plenas & maximas a bobus comedi somniaverat: accitos deinde vates, Chaldæorumque nonnullos, quidnam illo putarent indicari somnio, consuluerat. Aliis autem aliter interpretantibus, Simon quidam Elsenus genere, dixerat spicas annos arbitrari, bovesque rerum mutationes: eo quod agros arando verterent ac mutarent. Ideoque regnaturum quidem illum esse tot annos, quot significasset numerus aristarum: varias autem rerum mutationes expertum, esse moriturum. Hisque auditis, Archelaus quinque diebus post ad causam dicendam est evocatus. Dignum autem memoria duxi, etiam conjugis ejus Glaphyræ somnium, Archelai filiæ Cappadocum Regis referre: quam cum Alexander prius habuisset uxorem, frater hujus, de quo loquimur, Herodis filius Regis, a quo ille interfectus est, sicut jam designavimus, post illius mortem Jubæ Regi Libyæ nuptam, eoque defuncto domum reversam, domique apud patrem in viduitate degentem, Ethnarches Archelaus, ubi conspexit, ad hoc amoris accensus est, ut eam statim repudiata con-

conjugē suā Mariamme, sibi copularet. Hæc A. M. igitur brevi tempore, postquam in Judæam rediit, videre visā est superstantem sibi Alexandrum dicere : satis fuerat tibi Libycum matrimonium : sed tu illo non contenta, rursus ad meos penates reverteris avidissima viri tertii : & quod gravius est, mei fratris juncta matrimonio. E- quidem non dissimulabo contumeliam, teque, licet invitam, recuperabo. Atque hoc expolito somnio, vix biduum supervixit.

3973.
P. C. N.
II.
Gl phyræ
in somnio
Alexan-
dri vi-
det.

C A P U T VII.

De Simone Galilæo, & tribus sectis apud Judæos.

Igitur Archelai finibus in provinciam redactis, procurator Coponius quidam eques Romanus missus est, ea sibi a Cæsare potestate mandata. Hoc disceptante, Galilæus quidam, Simon nomine, defectionis arguebatur : quia indigenas increparet, si tributum Romanis pendere paterentur, dominosque post Deum ferre mortales. Erat autem propriæ sectæ sophista, nulla in re similis aliis. Etenim tria sunt apud Judæos genera philosophiæ : horum unum Pharisei profitentur, alterum Sadducæi, tertium vero, quod etiam probabilius habetur, Esseni colunt, gente quidem Judæi, verum inter se mutuo amore conjunctissimi : & qui præter cæteros, voluptates quidem quasi maleficia vitarent : continentiam vero servare, neque cupiditati succumbere, virtutem maximam ducerent. Itaque nuptias quidem fastidiunt, alienos vero filios, dum adhuc molles sunt, eruditioni traditos, pro cognatis habentes, suis mori-

Ant. l. 18.
cap. 12.

Tres Judæorum
sectæ, quarum
Essenorum
probabili-
or.

Essenorum
de
conjugio
doctrina.

A. M. 3973. P.C.N. ribus diligenter instituunt : non quia conjugia, vel humani generis successionem censeant perimendam : sed quia cavendam putent intemperantiam foeminarum, nullam earum uni viro fidem servare credentes : Quin & divitiarum contemptores sunt, rerumque apud eos communicatio admirationi habetur, neque invenias alteri alterum opulentia præstare : legemque sibi dixerunt, ut qui disciplinam suam sectari vel-
 Essenorum bona communia-
 lent, bona contubernio publicarent. Ita enim fore, ne vel paupertatis humilitas, vel divitiarum dignitas appareret : sed permixtis facultatibus, velut inter fratres, unum esset omnium patrimonium. Probro autem ducunt oleum, & si quis vel invitus unctus fuerit, munditiis corpus absterget : quoniam squalorem, decorem putant, dummodo semper in veste sint candida. Designatos autem communium rerum procuratores habent, & ad usus omnium singulos indivisos. Non est autem illis una civitas certa, sed in singulas multi domicilia transferunt : & aliunde advenientibus sectæ suæ professoribus, quicquid habeant, promptum exhibent, quasi proprium. Denique tanquam consuetissimi ad eos ingrediuntur, quos nunquam ante viderunt. Hinc est, quod cum peregrinantur, propter latrocinia tantum armantur, neque præterea quicquam ferunt. In singulis autem civitatibus, ex eodem collegio specialis curator hospitum constituitur : qui eorum vestimenta cateraque usui necessaria tueatur. Amictus autem cultusque corporis omnibus pueris, in metu, & sub cura magistri agentibus, par est. Nec vero vestitum sive calceos mutant, nisi aut omnino consensu prioribus, aut longi temporis usu
 Essenorum hospitalitas.
 Amictus, cultusque corporis Essenorum par est.
 con-

consumptis. Nihil autem inter se mercantur A. M.
aut vendunt: sed egenti quisque quod habet 3973.
præbens, refert ab eo quod ipse non habet: P.C.N.
quamvis etiam sine permutatione cunctis libera II.
sit facultas, a quibus libuerit accipiendi quod
opus sit. Præcipue circa Deum religiosi sunt.
Namque ante solis ortum nihil profani loquun-
tur, sed ei patria quædam vota celebrant, quasi,
ut oriatur, precantes. Deinde ad quas vene-
runt singuli artes, a curatoribus dimittuntur.
Cumque ad horam quintam studiose fuerint
operati, rursus in unum congregantur: linteis-
que præcincti velaminibus, ita corpus aquis fri-
gidis abluunt. Atque hac lustratione facta in
eadem secreta coeunt, quo neminem alterius se-
ctæ hominem aspirare concessum est, ipsique
purificati, velut in sanctum quoddam templum,
in cœnaculum veniunt: quibus ibi cum silentio
residentibus, pistor quidem panes ordine, unum
autem vasculum ex uno pulmento singulis co-
cus apponit. Deinde voce cibum sacerdos an-
tevenit: neque gustare quenquam fas est,
nisi prius Deo celebretur oratio. Post finem
quoque prandii vota repetunt. Nam & cum
incipiunt, & cum desinunt, quasi datorem vi-
ctus, Deum laudibus canunt. Tunc veluti sa-
cris illis depositis vestimentis, in opere usque ad
vesperam versantur. Similiterque inde reversi
cœnant, considentibus etiam hospitibus, si quos
forte intervenisse repererint. Neque vero cla-
mor unquam tectum illud, neque tumultus in-
quietat: quum etiam loquendi ordine aliis alii
cedant: eorumque silentium, extra tectum con-
stitutis arcanum quoddam videatur venerabile.
Cujus quidem rei perpetua sobrietas causa est,

Essen-
rum
religio &
labor.

A. M. quodque apud eos edendi aut potandi modus
 3973. saturitate definitur. Sed quamvis aliarum re-
 P.C.N. rum nihil sine præcepto faciunt curatoris, tamen
 II. in his duobus, hoc est juvando & miserendo sui
 juris sunt. Nam & subvenire dignis, cum opus
 est, suo arbitrio cuique licet, & indigentibus
 alimenta porrigere. Sane cognatis dare aliquid
 sine curatoribus, interdictum. Iidem iracun-
 diæ moderatores justi sunt, indignationem co-
 hibent, fidem tuentur, paci obsecundant: &
 omne quod dixerint, jurejurando fortius ha-
 bent. Ipsum autem jusjurandum quasi perju-
 rio deterius vitant. Jam enim mendacii con-
 demnatum arbitrantur, cui sine Deo non cre-
 ditur. Summum autem studium veterum scri-
 ptis adhibent: ea maxime inde, quæ animæ &
 corpori expediant, eligentes. Hinc illis mor-
 borum remedia, stirpes medicæ, quamque vim
 propriam singuli lapides habeant, rimantibus
 conquiruntur. Sectæ vero suæ studiosis non
 statim cum eis una collectio: sed per annum
 integrum extrinsecus commoranti, cuique eun-
 dem victus ordinem tribuunt: dolabellam quo-
 que, & quod prædictum est perizoma, & albam
 vestem tradentes. Cum vero processu tempo-
 ris experimentum continentiae dederit, accedit
 etiam ad communem cibum: & purioribus, ob
 castificationem scilicet, aquis participat: neque
 tamen in convictum assummitur. Post ostensio-
 nem quippe continentiae, duobus annis aliis mo-
 res ejus probantur. Cumque dignus apparue-
 rit, tunc demum in consortium assummitur. Prius
 vero quam incipiat communem habere cibum,
 magnis execrationibus adjurat se primum qui-
 dem colere Deum, deinceps quoque erga homi-
 nes

Esseni ju-
vando &
miserendo
sui juris
sunt, præ-
terea nihil
absque
præcepto
curatoris
faciunt.

Esseni jus-
jurandum
vitant.

Essenorum
execratio-
nes & pa-
cta.

nes servare iustitiam, & neque propria sponte A. M.
 nocere cuiquam, neque ex præcepto obesse: 3973.
 quin imo iniquos omnes odisse, & collaborare. P.C.N.
 semper iustitiæ sectatoribus, fidem omnibus ser- 11.
 vare, maxime vero Principibus. Neque enim
 absque voluntate Dei, cuiquam posse Principa-
 tus potentiam contingere. Si vero ipsè cæteris
 præsit, nunquam se abusurum viribus potesta-
 tis ad contumeliam subsectorum, sed neque ve-
 ste aut ambitioso aliquo ornatu reliquis emine-
 re, veritatem semper diligere, & habere pro-
 positum convincere mentientes. Manus vero
 a furto, & animam puram servare ab injustis
 compendiis: & neque aliquid de mysteriis con-
 sectaneos celare, neque profanis eorum quippiam
 publicare, etiam si intentata quispiam morte
 compellat. Super hæc autem addunt, nihil se
 de dogmatibus aliud, quam ipsi susceperint, tra-
 dere. Fugere autem latrocinia, & conservatum
 ire simul, & dogmatis sui libros, & angelorum
 nomina. His quidem execrationibus explorant,
 & quasi præmuniunt accedentes. Deprehensos
 vero in peccatis a sua congregatione depellunt:
 & qui taliter fuerit condemnatus, miserabili
 plerumque morte consummitur. Illis quidem sa-
 cramentis ac ritibus obligatus, neque capere ab
 aliis oblatum cibum potest: herbas vero pecu-
 dum more decerpens, & fame exesus per mem-
 bra corrumpitur. Ob quod etiam plurimos
 plerumque miserati, extremum spiritum agen-
 tes receperunt: sufficientem pro peccatis eo-
 rum, quæ usque ad mortem adduxerit, pœnam
 luisse censentes. In iudiciis vero sunt diligen-
 tissimi atque iustissimi. Disceptant autem non
 minus, quam centum in unum coacti: quod au-

A. M. tem ab his decretum fuerit, immobile manet.

3973. Veneratio quoque apud eos post Deum magna
P.C.N. legislatoris est: ita ut si quis eum blasphema-

II. verit, morte damnetur. Senibus vero obedire, &
plurium quorumque decreto, probabile arbitran-
tur officium. Cum simul denique federint de-
cem, nullus unus novem loquitur invitis. Ex-

Esseni Sab-
barum
diligenter
observant.

puere quoque medium eorum, vel in dexteram
sui partem, quisque devitat. Sabbatis quoque
operationem aliquam contigisse, omnibus Ju-
dæis diligentius cavent: neque cibum sibi solum
pridie præparant, ne videlicet illo die ignem
accendant: sed neque vas aliquod transponere
audent, imo nec alvum purgant. Aliis autem
diebus fodientes foveam uno pede altam, scalidi,
hoc est, illa dolabella, quam tradi nuper acce-
dentibus diximus, demissa veste sese diligentis-
sime contegentes, ne scilicet splendori divino
injuriâ faciant, in eadem fovea ab onere ven-
tris levantur, ac deinceps terram, quam effode-
rant, reducunt: idque ipsum faciunt in locis se-
cretissimis: & cum naturalis sit ista purgatio,
nihilominus tamen solenne habent, ut quasi ab
immunditia diluantur. Discernuntur autem
inter se, secundum susceptæ abstinentiæ tempo-
ra, in ordines quatuor: tantumque hi, qui ju-
niores sunt, inferiores præcedentibus æstiman-
tur, ut si aliquos eorum contigerint, quasi a

Essenorum
longævitas

contrectatu alienigenæ diluantur. Vivunt autem
quam longissime, ita ut plurimi eorum usque
ad centenariam proferantur ætatem, propter
simplicitatem victus, ut equidem puto, & in-
stitutionem bene in omnibus ordinatam. Sunt
etiam contemptores adverforum: cruciatus si-
quidem vincunt firmitate consilii. Mortem

vero,

vero, si cum decore obeunda sit, judicant etiam A. M.
 immortalitate meliorem. Prodidit autem eo- 3979-
 rum in omnibus negotiis animos, bellum, quod P. C.N.
 gestum est cum Romanis. Tunc siquidem per 17.
 artuum confractiones & ignes, ac per tormen-
 ta omnigena transeuntes, ut videlicet vel in le-
 gislatoris aliquid loquerentur injuriam, vel ci-
 borum quippiam, quod non solent, ederent, ad
 neutrum horum potuerunt compelli: sed ne-
 que deprecari suos tortores, aut inter ipsa flere
 supplicia: in mediis quinimo cruciatibus subri-
 dentes, & eis, qui tormenta admoverant, illu-
 dentes, constantes animas cum quadam hilari-
 tate reddebant, scilicet quasi qui eas essent de-
 nuo recepturi. Opinio quippe apud illos fir-
 mata consistit, corruptibilia quidem esse corpo-
 ra, materiamque eorum non esse perpetuam:
 animas autem immortales semper manere, &
 de æthere subtilissimo commeantes, quasi carce-
 ribus ita corporibus implicari, velut quas illece-
 bra naturalis attraxerit. Quum vero fuerint a
 carnalibus relevatæ vinculis, quasi de servitute
 longissima liberatas, ita illico lætari eas, subli-
 mesque ferri. Et quidem bonas, concinentes
 in hoc Græcorum sententiis, pronunciant ultra
 Oceanum degere, ubi eis sit reposita perfruitio:
 illic quippe esse regionem, quæ neque imbris,
 neque nivibus, neque æstibus aggravetur: sed
 quam Oceano oriens Zephyrus & leniter aspi-
 rans amœnet. Malis autem animabus procello-
 sa loca & hyberna delegant, plena gemitibus,
 exercendarum sine fine pœnarum. Videntur
 autem mihi secundum hanc ipsam intelligen-
 tiam Græci quoque fortibus suis, quos Heroas
 & semideos vocaverunt, beatorum insulas se-

Essenorum
 in bello
 cum Ro-
 manis ge-
 sto con-
 stantia,

Esseni ani-
 mas im-
 mortales
 putant
 mortuo-
 rum vero
 resurrectio-
 nem non
 credunt.

Græcorum
 de anima
 humana
 sententia,

A. M. 3979. P.C.N. 17. quæstrasse: improborum autem animabus locum apud inferos impiorum: in quo etiam cruciari quosdam commentati sunt, Sisyphos videlicet, & Tantalos, & Ixiones, & Tityos: principio quidem immortales esse animas existimantes, ob adhortationem utique virtutis, dehortationemque nequitie: bonos quippe fieri in hujus vitæ conversatione meliores, per spem bonorum etiam post lucem redhibendorum: improborum autem impetum retardari æstimantes: quoniam etsi in hujus vitæ spatio latuerint, post obitum tamen sint immortalia tormenta passuri. Hæc sunt ergo, quæ Esseni de divinitate animæ philosophantur, plane illecebram inevitabilem eis, qui semel de eorum sapientia gustaverint, reponentes. Sunt autem in eis, qui etiam futura nosse promittant, sacris videlicet libris, & variis sanctificationibus, prophetarumque dictis a primis ætatibus adhærentes: raro autem accidit, ut prædictiones eorum frustratio consequatur. Est autem aliud etiam Essenorum collegium, cibos quidem & mores legesque similes cum prioribus habens, distans vero opinione de conjugio. Maximam siquidem vitæ hominum partem, successionem scilicet, amputare eos, qui abstineant nuptiis, arbitrantur: quippe si in eandem velint omnes ire sententiam, defecturum confestim genus humanum. Nihilominus autem cum tanta ipsi moderatione conveniunt, ut per triennium explorent valetudinem foeminarum: & si constanti purgatione apparuerint idoneæ partui, ita eas in matrimonia adiscunt. Nemo tamen eorum cum prægnante concumbit: ut ostendant, quod nuptias non voluptatis, sed liberorum causâ inierint. Lavantibus autem

Prophetia
Essenorum

Essenorum
collegium
aliud a
priori opi-
nionem de
conjugio
discrepans.

tem fœminis, ita ut viris, perizomatium inest A. M. amictus. Tales sunt mores hujus collectionis. 3997. Duorum autem priorum ordinum, Pharisei P.C.N. dicuntur, qui certiore legalium rituum notitiam profitentur: & hi primum dogma habent, 35. ut fato & Deo universa deputent: & quidem Secunda secta Phariseorum. vel agere, quæ justa sunt, vel negligere, secundum majorem partem esse in hominibus profitentur: adjuvare tamen in singulis & fatum. Animam autem omnem quidem incorruptam esse, transire autem in alia corpora solas bonorum, improborum vero interminabili supplicio cruciari. Sadducei porro secundus ordo, fatum omnino negant: & Deum extra omnem mali patratiōem inspectionemque constituunt. Tertia secta Sadduceorum. Ajunt autem electioni hominum vel bonum vel malum esse propositum: & secundum voluntatem propriam, alterutrum unicuique contingere. Animarum autem generaliter vel supplicia denegant, vel honores. Et Pharisei quidem sociales, & qui studeant se mutua dilectione compleri: Sadducei vero & inter se feris moribus discrepantes, & conversatio eorum circa externos inhumana. Hæc sunt quæ de Judæorum philosophis dicenda reperi: nunc ad inceptum revertor.

C A P U T VIII.

De Pilati regimine.

Archelai Ethnarchia in provinciam redacta, Ant. lib. 18. c. 6. reliqui, id est, Philippus & Herodes, qui cognominabatur Antipas, Tetrarchias suas regabant. Salome enim moriens Julæ Augusti conjugii toparchiam, quam rexerat, & Jamniam, & in

A. M. in Phasaélide palmeta testamento reliquit. De-
 400 I. latum autem ad Tiberium Juliæ filium Romano
 P.C.N. imperio, post mortem scilicet Augusti, qui præ-
 39. fuit rebus annis septem & quinquaginta, men-
 sibus sex, diebus duobus, manentes in Tetrarchiis
 suis Herodes ac Philippus: hic quidem juxta
 fontes ipsos, e quibus Jordanis flumen exoritur,
 in Paneade condidit civitatem, quam Cæsaream
 vocitavit: aliamque in inferiore Gaulanitide,
 quam Juliadem nominavit. Herodes vero in
 Galilæa Tiberiadem, in Peræa autem cogno-
 minem Juliæ. Missus autem a Tiberio in Ju-
 dæam Pilatus, cum curandam accepisset regio-
 nem, nocte intempesta opertas in Hierosoly-
 mam intulit imagines Cæsaris, quæ res post tri-
 duum ingentem inter Judæos suscitavit tumult-
 um: nam qui aderant, stupore permoti sunt,
 quasi jam profanatas leges suas viderent. Nul-
 lum enim fas esse dicunt collocari in urbe simu-
 lacrum. Ad querelam autem eorum, qui in ci-
 vitate erant, subito etiam ex agris multitudo con-
 fluxit. Euntes autem illico Cæsaream ad Pila-
 tum, intentissime deprecabantur, ut ab Hiero-
 solymis auferrentur imagines, & eis jura patria
 servarentur. Pilato autem supplicantibus ab-
 nuente, circa domum ejus proni corruerunt: &
 immobiles quinque diebus continuis noctibus-
 que mansere. Post autem Pilatus tribunal ascen-
 dens, studio magno convocat multitudinem Ju-
 dæorum, quasi qui eis vellet dare responsum:
 cum subito milites accepto signo (sic enim jam
 fuerat præparatum) armati circumsteterunt Ju-
 dæos: circumdataque triplici acie, Judæi qui-
 dem stuporis erant pleni, videntes insperatam
 rerum faciem. Tunc Pilatus denuncians tru-
 cida-

Pilato Ju-
 dai patrias
 ipsorum
 leges mu-
 tari conce-
 dere noluit.

Pilatus
 circa reli-
 gionem
 studium
 populi de-
 miratus
 de Hiero-
 solymis
 statuas au-
 ferri jubet

cidaturum se omnes, nisi imagines Cæsaris susciperent, annuit militibus ut educerent gladios. Judæi autem quasi uno consilio omnes subito corruerunt, & cervices nudatas excipiendis ictibus pararunt, vociferantes universos se interfici magis velle, quam legem profanari. Tunc Pilatus circa religionem studium populi demiratus, confestim de Hierosolymis statuas jussit auferri.

Deinde vero conturbationem alteram commovebat: Est apud eos sacra thesaurus, quem Corban dicunt, hunc ad inductionem aquarum jussit expendere: erat autem inducenda aqua ab stadiis trecentis. Ob hoc itaque vulgi oriebantur querelæ: ita ut etiam Pilati, qui Hierosolymam venerat, cum clamore circumdarent tribunal. Ille autem præviderat tumultum eorum: siquidem populo permiscuit armatos milites, qui tunc essent privatorum vestibibus induti: præcepitque, ut gladiis quidem non uterentur, fustibus autem acclamantes ferirent. Sicque compositis rebus, dat ex tribunali signum, confestimque cædebantur Judæi: quorum multi quidem plagis, multi vero se invicem conculcantes, in fuga misera contritione perierunt. Tunc ad calamitatem interfectorum stupens multitudo conticuit: atque ob hoc accusator Herodis Tetrarchæ Agrippa, qui fuit filius Aristobuli, quem pater Herodes interfecit, ad Tiberium venit. Illo autem non suscipiente accusationem, residens Romæ & reliquorum quidem potentium notitias ambiebat: maximis autem colebat officiis Germanici filium Cajum, cum adhuc esset privatus. Et quodam die inter copiosum epularum apparatus, quibus eum demerebatur, ad ultimum extensis manibus, aperte

A. M.
3997.
P.C.N.
35.

Platus Judæos seditiones compescit, eosque fustibus feriri jubet.

A. M.
3998.
P.C.N.
36.

Agrippa, Aristobuli filius Tiberium adit, ac in Caji Caligulae amicitiam sese innuat.

- A. M. Deum cœpit precari, celeriter illum mortuo
 4001. Tiberio dominum cunctorum videre. Hoc cum
 P.C.N. quidam e familiaribus ejus Tiberio nunciasset,
 39. statim concludi jussit Agrippam : qui sub gran-
 Tiberius annos 22.
 menles 6.
 ac tres
 dies re-
 gnat.
 di ærumna, usque ad mortem Tiberii, in carce-
 re per menses sex tenebatur. Sed defuncto eo,
 post regnum annorum duorum & viginti, sex
 mensium, trium dierum, succedens in impe rium
 C. Cæsar absolvit Agrippam vinculis, & Tetrar-
 chiam Philippi (jam enim is decesserat) ei tra-
 didit, Regemque appellavit. Cum venisset au-
 tem in regnum Agrippa, Herodis Tetrarchæ cu-
 piditates per invidiam suscitavit. Irritabat au-
 tem eum maxime in spem regni Herodias uxor,
 exprobrans ei socordiam, & dicens, quia per id,
 quod noluerat ad Cæsarem navigare, careret
 potestate majore : nam cum Agrippam ex pri-
 vato Regem fecisset, quomodo dubitaret illum
 ex Tetrarcha eodem honore donare? His addu-
 ———
 A. M. ctus Herodes, venit ad Cajum, a quo ob avari-
 4002. tiam vehementer increpitus, ad Hispaniam fu-
 P.C.N. git : secutus eum quippe fuerat accusator Agrip-
 40. pa, cui etiam Tetrarchiam illius C. Cæsar adjecit.
 Herod. pe-
 regrinante
 secum
 uxore de-
 cedit.
 Atque ita Herodes quidem in Hispania, peregri-
 nante secum etiam uxore, decessit.

C A P U T IX.

Ant. 1. 18.
 cap. 15.

De superbia Caji, & Petronio Præside.

Cajus Cæ-
 sar Deum
 se putat &
 vocari cu-
 pit.

CAjus vero Cæsar intantum contumeliose ab-
 usus est fortuna, ut etiam & Deum se pu-
 taret, & vellet vocari. Patriam quoque suam
 multorum nobilium cæde truncavit. Extendit
 autem impietatem suam etiam in Judæam : Pe-
 tronium denique cum exercitu Hierosolymam
 mi-

misit, præcipiens, ut in templo statuas ejus loca-
 ret : quas nisi susciperent Judæi, contradicentes
 quidem ex his interficeret, reliquam vero mul-
 titudinem captivaret. Permovebat autem hoc
 profecto Deum. Et Petronius quidem cum tri-
 bus legionibus, multisque e Syria auxiliaribus
 properabat in Judæam ex Antiochia. Judæo-
 rum vero quidam non credebant famæ bellum
 nuncianti : qui vero credebant, nihil de resiten-
 do poterant comminisci. Celeriter autem in
 omnes pervadit metus, nam jam Ptolemaidem
 pervenerat exercitus. Est autem hæc civitas
 Galilææ littore in magno campo sita : circum-
 datur autem montibus ab orientali plaga per
 sexaginta stadia disparatis, sed ad Galilæam per-
 tinentibus : a meridiana autem Carmelo, qui
 abest stadiis centum viginti : a septentrionali
 quoque monte, qui est altissimus, quem vocant
 incolæ Scalam Tyriorum : & hic autem distat
 stadiis centum. Ab ea autem urbe distans duo-
 bus stadiis præterlabitur fluviolus, quem vocant
 Beleum, exiguus prorsus : cui prope est sepul-
 chrum Memnonis, habens juxta se centum fere
 cubitorum spatium, sed admiratione dignissi-
 mum. Est enim specie vallis rotundæ, vitream
 emittens arenam : quam cum exhauferint mul-
 tæ naves, pariter accedentes, locus idem rursus
 impletur. Venti siquidem quasi dedita opera,
 convehunt illuc de circumstantibus superciliis
 arenam istam, utique communem : locus autem
 metalli, statim in vitrum, quod susceperit, mu-
 tat. Mirabilius quoque mihi illud videtur, quod
 jam conversæ arenæ in vitrum, quæcunque pars
 super margines loci ipsius fuerit jacta, in vulga-
 rem arenam denuo convertitur. Igitur loci qui-

A. M.
 4002.
 P.C.N.
 40.

Judæorum
 ob exerci-
 tum Petro-
 nii metus:
 Ptolemai-
 dis deser-
 ptio.

Arena vi-
 trea prope
 Memnonis
 sepul-
 chrum.

A. M. dem illius natura talis est. Judæi autem cum
 4002. mulieribus & filiis collecti in campum, in quo
 P.C.N. est sita Ptolemais, Petronio supplicabant, prin-
 40. cipio ob patrias leges, deinceps vero etiam pro
 suo statu. Ille autem ob multitudinem precan-
 tium & precum inflexus, exercitum quidem &
 statuas in Ptolemaide reliquit: procedens autem
 Petronius in Galilæam, & convocans in Tiberiadem tam
 Judæis
 exercitus
 Romani
 vim, Cæsa-
 risque mi-
 nas expo-
 nit.
 populum Judæorum, quam omnes eorum nobi-
 les, & vim Romani exercitus cœpit exponere,
 & minas Cæsaris: his addens, quod & contu-
 meliosa esset supplicatio Judæorum: cum om-
 nes siquidem gentes, quæ parerent imperio Ro-
 mano, in suis urbibus inter reliquos Deos, ima-
 gines quoque Cæsaris locavissent, soli Judæi istud
 abnuerent: hoc siquidem quasi ab imperio de-
 ficere esset, etiam cum injuria præidentis. Illis
 vero contra hæc legem moresque patrios alle-
 gantibus: & quia ne Dei quidem simulacrum,
 nedum hominis, nec solum in templo, sed ne-
 que in profano aliquo totius regionis loco fas
 sibi esset locare: arripiens dictum Petronius, re-
 spondit: Sed & mihi mei domini lex servanda
 est: si eam quippe transgrediar, vobisque par-
 cam, iuste animadversionem subibo. Impugna-
 bit sane vos, non Petronius, sed ille, a quo sum
 missus: nam & ipse æque ac vos cogor implere,
 quæ iussa sunt. Ad hæc tota multitudo unani-
 miter succlamavit, ante legis temerationem om-
 nem se libenter subire perniciem. Sedato au-
 tem eorum clamore, Petronius ait: Pugnare
 ergo adversus Cæsarem estis parati? Responde-
 runt Judæi, pro Cæsare quidem & populo Romano
 se per dies singulos offerre sacrificia: si autem in
 templo imagines æstimet collocandas, debere
 eum

Judæorum
 constantia.

cum totam Judæorum gentem prius immolare: A. M. præbere se quippe jugulos cum mulieribus & 4002. parvulis ei, qui interficere voluisset. Ad hæc P.C.N. admiratio Petronium miseratioque pervasit, in- 40. tumentem & insuperabilem religionem virorum, & tantum vulgus ad mortem constanter paratum. Et tunc quidem infectis omnibus recesserunt. Postridie autem ac deinceps summates eorum privatim viritimque compellans, populum quoque publice alloquens, nunc quasi consulens admonebat, interdum etiam minabatur, extollens & virtutem Romanam & indignationem Cæsaris: inter hæc etiam suam necessitatem, cui essent exequenda præcepta. Sed illis ad nulla horum experimenta cedentibus, cum videret etiam sementem regionis intercipi (ipsum quidem anni tempus erat, & quinquaginta pene continuis diebus multitudo in urbe otiosa morabatur) ad ultimum convocatis omnibus, ait, sibi met periculosam rem se velle aggredi. Aut enim, inquit, Deo cooperante placabo Cæsarem, ac vobiscum salvabor libenter: aut illo in ultionem irritato, pro tanta multitudine impendam animam meam. Atque ita dimissis turbis, multa pro eo vota facientibus, Antiochiam ab Ptolemaide revocavit exercitum: atque illinc confestim misit ad Cæsarem, referens, & quo apparatu in Judæam irruisset, & quod tota gens supplicasset: quibus si abnuendum putaret, nosset cum viris etiam provinciam esse perdendam. Servare siquidem ipsos legem patriam, & novis præceptis vehementer obsistere. His epistolis respondit Cajus immodice, comminans Petronio mortem, quoniam jussionum suarum segnis executor fuisset. Sed scriptorum talium vesto-

Petronius
Judæos
iterum
compellat
atque mi-
natur.

Petronius
ad Cæsa-
rem mit-
tit, ac Ju-
dæorum
supplica-
tiones si-
gnificat.

A. M. res per tres continuos menses contigit adversa
 4002. tempestate retineri : alii autem exitium Cæsaris
 P.C.N. nunciantes, prospere navigaverunt : denique
 40. ante septem & viginti dies epistolas Petronius
 Petronius accepit, finem Cæsaris indicantes, quam
 epistolas finem Cæsaris indi-
 cantes, accipit. tabant.

C A P U T X.

De imperio Claudii, & regno Agrippæ ac morte.

A. M. CAJO per dolum interempto, qui regnaverat
 4005. annis tribus, mensibus sex, rapitur in
 P.C.N. regnum ab eo exercitu, qui Romæ erat, Claudius.
 43. Senatus autem, referentibus Consulibus Sentio Saturnino & Pomponio Secundo, mandat
 Ant. l. 19. cap. 3. tribus cohortibus urbanis, ut essent præsidio
 Cæjæ annis tribus, mensibus sex regnar. Ant. l. 19. civitati, & ipse frequens in Capitolium convenit :
 cap. 4. & propter immanitatem Cæjæ, bellum agi cum Claudio decernebat, volens imperium ad
 Agrippa ab Senatu Romano & Claudio tanquam arbitrum eligitur. optimates reducere : ut sicut olim, ad regendum
 dignissimi eligerentur. Accidit interim ut Agrippa adveniret : quem cum & Senatus in concilium,
 & in castra Claudius evocasset, ut scilicet eo strenuo adiutore uteretur, in quibus res
 posceret : videns Agrippa Claudium jam esse opibus Cæsarem, ad eum perrexit : quem ille
 illico legatum ad Senatum misit, indicantem suum propositum, quoniam primo quidem invitatus
 ab exercitu raptus sit, & iniquum esse, si militum erga se studia tam religiosa desereret, imo
 tutam aliter suam non esse fortunam : iam enim ad invidiam satis fore, quod in regnum vocatus
 sit : deinde administrare paratum esse rempublicam, non ut aliquis tyrannus, sed ut princeps
 be-

benignus : sufficere sibi quippe honorem nominis. De singulis autem negotiis communem omnium stare sententiam, nam etsi non natura esset modestus, locuples tamen moderandæ potestatis exemplum Caji morte esse propositum. Quæ cum detulisset Agrippa, respondit Senatus, quasi qui militi suo bonisque consiliis fideret, nolle se subire voluntariam servitutem. Sed accepto Patrum responso, Claudius rursus misit Agrippam, nunciantem eis, se non posse adduci, ut eos proderet, quorum consensu in imperium esset accitus. Invitum autem se initurum esse pugnam adversus eos, cum quibus confingere minime vellet : proinde eligendum esse locum extra civitatem, in quo confligerent : neque enim fas esse, propter illorum pervicaciam, patriam civili cæde sædari. Et Agrippa quidem ista Senatui nunciavit. Inter hæc unus ex illis militibus, qui cum Patribus erant, educens gladium : Commilitones, inquit, quibus perturbati causis parricidia perpetrare cupimus, & concurrere adversus propinquos nostros Claudium secutos ? maxime cum habeamus Imperatorem, quem in nulla re culpæ possimus, & ad quem cum justis magis allegationibus, quam cum armis egredi debeamus. Hæc dicens, per mediam egressus est curiam, omnibus se militibus consecutis. Hoc exemplo optimates deserti, in magno metu esse cœperunt : ac deinceps videntes sibi adversationem tutam non esse, secuti milites, ad Claudium transierunt. Occurrebant autem eis pro muris strictis gladiis hi, qui fortunæ Regis ambiciosius adulabantur : & pene accidit, ut progressi quinque interficerentur, ante scilicet, quam militum impetum Cæsar

A. M.
4005.
P. C. N.

43.
Senatus
Romani
ad Agrippam
re-
sponso.

Senatus
cum exer-
citu in ca-
stra ad
Claudium
proficisci-
tur.

A. M. 4005. P.C.N. 43. *Claudius Senatum suscipit & honorat.* *Agrippæ regnum.* far agnosceret : nisi accurrens Agrippa imminentis ei facinoris periculum nunciasset, dicens: quod nisi coercuisset exercitum, jam in sanguinem civium furem, confestim amissurus esset omnes, per quos conspiciuum esset imperium, fieretque solitudinis Imperator. Hæc audiens Claudius, continuuit militum impetum. Suscepit autem in castris advenientem Senatum, & indulgenti honore complexus, egressus cum Patribus confestim obtulit Deo hostias, ut mos est pro imperio supplicari. Agrippam quoque protinus donat regno paterno universo, adjiciens ei etiam illam, quæ Augustus Herodi donaverat, Trachonitidem scilicet & Auranitidem: præter hæc autem aliud quoque regnum, quod Lysaniæ vocabatur, Et populo quidem donationem hanc per edictum indicavit : Patribus autem præcepit, ut incisam æreis tabulis in Capitolio collocarent. Donat autem etiam fratrem ejus Herodem, qui gener ejusdem erat, Berenicæ junctus Reginae Chalcidis. Opinione autem celerius Agrippæ dati regni census maximus affluebat : qua sane pecunia, non ille in rebus exiguis abutebatur, sed talem murum Hierosolymis circumdare cœpit, qualis, si potuisset absolvi, irritam prorsus obsidionem Romanis oppugnantibus effecisset. Sed antequam impleret opus, decessit in Cæsarea. Regnavit autem annis tribus. Ante quoque cum Tetrarchiam regeret, aliis tribus annis tenuerat potestatem. Reliquit filias tres Cypride natas, Berenicen, Mariammen atque Drusillam : filium autem ex eadem ipsa conjuge, nomine Agrippam. Qui cum admodum parvulus esset, Claudius regnum in provinciam redegit, in cujus procurationem mil-

missus est Cestius Festus : post hunc autem Ti- A. M.
 berius Alexander : qui nihil de consuetudine 4008.
 patria immutantes, gentem in pace tenuerunt. P.C.N.
 Post hæc vero & Herodes, qui regnabat in Chal- 46.
 cide, decessit, relinquens ex fratris quidem filia Ant. l. 19.
 Berenice filios duos, Berenicianum & Hyrca- cap. 7. 8.
 num : ex priore autem Mariamme Aristobu-
 lum. Alius quoque ejus frater Aristobulus mor-
 tuus fuerat privatus, relicta filia Jopata. Hi
 quidem erant (sicut diximus) liberi Aristobuli,
 qui fuerat Herodis filius. Alexander autem &
 Aristobulus nati fuerant Herodi e Mariamme,
 quos ipse parens occidit. Alexandri autem po-
 steri in majori Armenia regnaverunt.

Alexandri
& Aristobuli
generatio.

C A P U T XI.

De variis tumultibus in Judæa & Samaria.

Post obitum autem Herodis, qui regnavit in
 Chalchide, Claudius Agrippam filium Agrip-
 pæ in patris sui regno constituit, Alterius au-
 tem provinciæ suscepit curam post Alexandrum
 Cumanus, sub quo oriri cœperunt tumultus, &
 denuo Judæos calamitas comprehendit. Con-
 veniente quippe multitudine ad diem festum
 azymorum in Hierosolymam, stante cohorte
 Romana super porticum templi (armati quippe
 milites semper custodiebant festos dies, ne quid
 convenientes populi novare auderent) unus e
 militibus reductis turpiter vestimentis, inclinans
 posteriora sua vertit ad faciem Judæorum, &
 ad hunc habitum vocem emittens similem suc-
 clamavit. Ob quod factum tota cœpit multi-
 tudo conqueri, ita ut circumstarent Cumanum,
 ad supplicium militem deposcentes. Ex his au-

A. M.

4011.

P.C.N.

49.

Turpe mi-
litis scelus
ac jdictum
in Judæos
festo die.

A. M. tem inconsulti juvenes, & quasi natura apti ad
 4011. seditiones movendas, in rixam gravissimam pro-
 P.C.N. filiebant: continuo quippe saxa rapientes, per-
 49. cutiebant milites. Tunc veritus Cumanus, ne
 Cumanus
 impetum
 vulgi vere-
 tur, totius in eum vulgi impetus fieret, plures evo-
 cavit armatos: qui cum essent porticibus im-
 missi, metus gravis incidit Judæis: statimque in
 fugam versi, relicto templo refugere cœperunt.
 Tanta autem per egressus de constipatione ob-
 tritio facta est, ut conculcatione mutua super
 Super de-
 cem millia
 hominum
 conculca-
 tione mu-
 tua con-
 sumpta. decem millia hominum consumpta sint. Facta
 est autem universæ genti luctuosa festivitas, &
 planctus per domos singulas personabat. Suc-
 cessit autem huic calamitati latrocinantium tu-
 multus. Juxta Bethoron quippe, per viam pu-
 blicam, Stephanus quidam servus Cæsaris sup-
 pellectilem quandam vehebat, quæ ab irruenti-
 bus latronibus direpta est. Cumanus autem
 ad inquisitionem mittens eos, qui in proximis
 vicis essent, vinctos ad se adduci jussit, objiciens,
 Miles sa-
 cræ legis
 libros di-
 scindit at-
 que com-
 burit, quod latrones illos non comprehendissent: qua
 occasione quidam militum in vico quodam li-
 bros sacræ legis offensos discidit, atque combus-
 sit. Judæi autem quasi totam religionem in-
 flammata viderent, undique confluerunt: &
 velut machinamento aliquo, ita vi superstitionis
 attracti, omnes ad unam evocationem ad Cu-
 4014. manum Cæsaream concurrunt: precantes, ut
 P.C.N. militem, qui tantam contumeliam Deo legique
 52. ejus intulisset, non relinqueret impunitum. Ad
 Militem
 libros
 combu-
 rentem
 Cumanus
 ad suppli-
 cium ad-
 judicat. hæc ille (videbat enim multitudinem nequa-
 quam quieturam, nisi aliqua esset satisfactio-
 ne sedata) adjudicatum militem per medium po-
 pulum ad supplicium jussit abduci: sicque Judæi
 placatis animis recesserunt. Denuo autem Ga-
 lilæo-

lilæorum & Samaritanorum conflictus exoritur. A. M.
 In vico enim, quem Geman vocant, qui est in 4014.
 magno Samariæ campo situs, quidam Galilæus P.C.N.
 de numero Judæorum ad festivitatem ascendens 52.
 interficitur. Ad quod factum multi ex Galilæa
 regione concurrerunt, ut cum Samaritanis con-
 fligerent. Horum autem nobiliores conven-
 runt ad Cumanum, rogantes, ut antequam gra-
 vis calamitas oriretur, transfret in Galilæam : &
 in eos, qui autores essent homicidii, vindicaret.
 Cumanus vero his negotiis quæ habebat in ma-
 nibus, postponens illorum petitiones, sine effectu
 precatores remisit. Nunciato igitur homicidio
 Hierosolymam, omnis multitudo commota est :
 & relicta diei solennitate, in Samariam vulgus
 impetum fecit, sine ullo duce, nec cuiquam
 principum suorum retinenti acquiescentes. La-
 trocinii autem eorum & tumultus, quidam Di-
 næi filius Eleazarus, & Alexander, principes erant:
 qui in Acrabatenæ regionis conterminos irruen-
 tes, promiscuam edidere cædem, & a nullius
 ætatis exitio temperantes, vicos etiam inflamma-
 verunt. Cumanus autem hæc audiens, addu-
 xit secum unam equitum alam, quæ vocatur Se-
 bastenorum, ut auxilio his, qui vastabantur, ef-
 fet: sicque eorum multos, qui Eleazarum erant
 secuti, comprehendit, plures quoque interfecit.
 Ad reliquam autem multitudinem, qui in va-
 standos Samaritanorum fines irruerant, princi-
 pes gentis de Hierosolymis occurrerunt: oper-
 tique ciliciis, & aspersis cinere capitibus preca-
 bantur, ut ab incepto desinerent: nec propter
 exercendam in Samaritas ultionem, ad Hieroso-
 lymæ perniciem Romanos commoverent: mi-
 sererentur autem patriæ suæ atque templi, filio-

Galilæus
in Samaria
interfici-
tur.

Eleazarus
& Alexan-
der Ju-
dæorum
Principes
magnam
tyrannidē
exerceant.

A. M. rumque & conjugum propriarum: neque omnia pariter in discrimen adducerent, neque ob unius Galilæi vindictam cuncta disperderent. ⁴⁰¹⁴ P.C.N. ^{52.} His acquiescentes Judæi, a negotio recesserunt. Multi autem per idem tempus in latrocinia conspirabant: sicut fere solet insolentia crescere rebus quietis: per quæ in omni regione agebantur rapinæ, & audacissimus quisque reliquis vim afferebat. Tunc Samaritarum primates ad Numidium Quadratum, qui Syriam procurabat, Tyrum venerunt, vindicari de his, qui regionem eorum deprædati fuerant, postulantes. Præsto autem fuerant etiam Judæorum nobiles: & Jonathas filius Anani, princeps Sacerdotum, objecta diluens allegabat, initium quidem tumultus Samaritas fuisse, qui primi homicidium perpetrassent: causam tamen calamitatum postea secularum præbuisse Cumanum, qui inter principia autores cædis noluisse ulcisci. Tunc Quadratus utramque partem interim distulit, dicens, se cum ad ipsas regiones venisset, diligenter singula inquisitum: deinceps vero progressus Cæsaream, eos omnes, quos Cumanus vivos ceperat, in crucem sustulit. Inde cum Lyddam venisset, denuo audivit Samaritanorum querelas, & accitos Judæorum decem & octo viros, quos cognovit pugnæ fuisse participes, securi percussit. Duos autem principes sacerdotum, Jonatham & Ananiam, ejusque filium Ananum, & nonnullos alios Judæos nobiles ad Cæsarem misit: similiter autem & Samaritarum nobilissimos quosque. Præcepit etiam Cumano, & Celeri tribuno, Romam navigare, reddituros Claudio rationem pro his, quæ in Regione gesserant. His ita compositis a Lydda ascendebat

^{52.}
In latrocinia
conspira-
tione:

Quadratus
Syriæ pro-
curator Sa-
maritanos
& Judæos
audit.

Quadratus
inter Ju-
dæos &
Samarita-
nos fert
senten-
tiam.

Hie-

Hierosolymam : & inveniens multitudinem festivitatem azymorum celebrantem sine ulla conturbatione, Antiochiam rediit. Romæ autem Cæsar auditis allegationibus Cumani & Samaritanorum (aderat autem etiam Agrippa, Judæorum causam magna contentione defendens : siquidem & Cumano multi potentium aderant) pronuncians adversus Samaritas, tres eorum nobilissimos jussit interfici : Cumanum autem in exilium deportari. Celerem autem tribunum vinctum Hierosolymam missum, Judæis ad supplicium tradidit, ut per urbem tractus, capite plecteretur. Post hæc Felicem Pallantis fratrem misit ad Judæos, qui & eorum provinciam cum Samaria & Galilæa curaret. Agrippam vero de Chalcide in regnum majus trans tulit, tradens ei illam quoque provinciam, quæ Felicis fuisset. Erat autem ista Trachonitis & Batanæa & Gaulanitis. Addidit autem regnum etiam Lyfaniæ, & Tetrarchiam, quam Varus rekerat. Ipse autem per annos tredecim, menses octo, dies triginta administrato Imperio, decessit, successorem regni Neronem relinquens, quem suadelis Agrippinæ uxoris suæ in imperium cooptaverat, & quidem cum legitimum haberet filium Britannicum ex Messalina natum, priore scilicet conjugē, & Octaviam filiam, quam ipse privigno collocarat Neroni. Susceperat autem ex Agrippina Antoniam. Et Nero quidem, quemadmodum per magnitudinem felicitatis & opum, abusus sit fortuna : & qualiter fratrem suum, atque uxorem, matremque interfecerit, post quos in omnes proximos immanitatem suam convertit, atque ut ad ultimum peramentiam ad histrionum opera scenamque perveniret,

A. M.

4014

P.C.N.

52.

Claudii
contraCu-
manum,
Celerem
& Samari-
tanos
quosdam
sententia.

A. M.

4015.

P.C.N.

53.

Claudius
moriatur,
eique Ne-
ro succe-
dit.

Nero fra-
trem, uxo-
rem, ma-
tremque
interfecit.

A. M. rit, quoniam scio esse narratione molestum, si-
4018. lentio præterire melius puto.

P.C.N.

56.

C A P U T XII.

De tumultibus in Judæa sub Felice.

Ant. lib.
20. c. 11.
Eleazarum latro-
num prin-
cipem Fe-
lix, alios-
que cum
eo multos
capit, vin-
ctosque
Romam
mittit.

Aliud ge-
nus latro-
cinantium
die claro
& in me-
dia civita-
te quos-
que inter-
ficiunt.

Jonathas
Pontifex
cum aliis
multis in-
terficitur.

CONvertar autem ad narranda, quæ ab eo ad-
versus Judæos gesta sunt. Minorem igitur Armeniam regnandam Aristobulo dedit, Herodis filio. Regno autem Agrippæ quatuor urbes addidit cum agris ad singulas pertinentibus : in Peræa scilicet Regione, Abilam & Juliadem : in Galilæa autem Tarichæam & Tiberiadem. Reliqua autem Judææ Felici procuranda dedit. Hic principem latronum Eleazarum, qui per viginti annos regionem fuerat deprædatus, aliosque cum eo multos cœpit, victosque Romam misit : aliorumque, quos in crucem sustulit, latronum, vel in communione sceleris deprehensorum popularium, fuit pene innumerabilis multitudo. Sic autem regione purgata, aliud genus latrocinantium in Hierosolymis oriebatur. Hi autem sicarii vocabantur, die claro & in media civitate passim quosque interficientes. Potissimum vero diebus solennitate festivis immiscebantur vulgo, sicas sub veste gestantes. His inimicos interficiebant : ac deinceps collapsis hominibus, illi inter reliquos de scelere querebantur : qua fraude extra suspicionem manebant, diuque latuerunt. Primus igitur ab eis Jonathas Pontifex interficitur. Post hunc autem quotidie plurimi cædebantur, atque ipsis calamitatibus molestior timor civitatem premebat : sicut enim in medio bello per singula momenta omnes mortem opperiebantur.

tur. Circumspiciebant autem eminus quosque A .M.
 appropinquantes: & neque amicis suis fidere 4018.
 poterant, dum tamen in mediis suspicionibus P.C.N.
 atque custodiis nihilominus interficerentur. 56.

Tanta erat latrocinantium temeritas & ars quædam latendi. Ad hæc autem alia etiam malorum collectio facta est, cæde quidem abstinentium, sed conciliis magis impiorum, quæ pars non minus, quam sicariorum, felicitatem urbis statumque corrumpit. Seductores namque homines & circumventores, sub specie religionis novis rebus studentes, vulgus insanire fecerunt. nam in solitudines egrediebantur, promittentes Deum signa eis ostensurum libertatis. Contra quos Felix (videbantur quippe semina defectio-

Ant. l. 20.
cap. 12.

nis esse) mittens equites atque pedites armatos, magnam multitudinem interfecit. Majore autem plaga Judæos afflixit Ægyptius quidam Pseudopropheta. Adveniens quippe in provinciam, Magus cum esset, Prophetæ opinionem sibi arrogans, triginta ferme millia hominum congregavit, quos vana seductione deceperat, Et circumducens eos de solitudine in montem, qui vocatur Olivarum, inde ad Hierosolymam nitebatur ascendere: depulsoque Romanorum præsidio, in populares exercere dominationem. Utebatur autem stipatoribus, qui ad id facinus convenerant. Prævidit sane ejus impetum Felix, & occurrens cum ipsis Romanis armatis, quos etiam Judæorum reliqua multitudo juvabat, iniit conflictum. Et Ægyptius quidem cum paucis fugit. Plurimi autem qui cum ipso fuerant, comprehensi atque vinculis traditi sunt. Reliqua vero multitudo in regiones proprias dispersa est. Compressis vero his etiam, sicut

Ægyptius
pseudo-
propheta
30. ferme
millia ho-
minum
congregat.

Felici de
Ægyptio
victoria.

fere

A. M. fere in ægro corpore, rursus pars altera tume-
 4020. scbat. Magi enim quidam & latrones collecti,
 P.C.N. multis afflictionem inducebant : & quasi ad li-
 58. bertatem vocabant, mortem apertissimam com-
 Latrones
 & Magi
 multis af-
 flictionem
 inducunt.
 Ant. l. 20.
 cap. 13.
 Fugna in-
 ter Judæos
 & Syros
 circa Cæsa-
 ream.
 Seditio-
 nes
 & cædes
 inter Ju-
 dæos.
 eos, qui spontaneam ferrent servitutem. Di-
 sperfi ergo per totam regionem diripiebant quo-
 rumque potentum domos, eosque insuper tru-
 cidabant: inflammabant etiam vicos, ita ut de-
 speratione eorum tota Judæa protinus implere-
 tur. Et hoc quidem bellum in dies ingravesce-
 bat. Alter autem tumultus ortus est circa Cæ-
 saream, inter Judæos scilicet, qui ibi permixti
 habitabant, & Syros, seditione commota. Hi
 siquidem postulabant, ut eorum fieret civitas,
 Judæum ejus fuisse conditorem dicentes: erat
 autem Rex Herodes. Æmuli vero conditorem
 quidem confitebantur Judæum, ipsam vero ci-
 vitem fuisse gentilium vindicabant. Neque
 enim illic statuas & fana potuisse constitui, si ad
 Judæos eam conditor pertinere voluisset. Ob
 has ergo causas inter se populus uterque jurga-
 bat. Procebat autem usque ad arma conten-
 tio: & quotidie ad configendum audaces quid-
 que partis alterutræ profiliebant. Neque enim
 Judæorum seniores cohibere tumultus gentis
 sue poterant: & Græcis turpissimum videbatur,
 Judæis inferiores videri. Præstabant autem hi
 quidem divitiis & corporum viribus. Græci
 vero auxilio militum: magna siquidem pars
 Romanæ manus, de Syria illo fuerat congrega-
 ta: & quasi cognati, ad auxiliandum parati e-
 rant Syris. Præfecti autem militum curabant
 comprimere tumultum: & pugnaces quosque
 com-

comprehensos, taureis ulciscabantur ac vinculis. Nec tamen supplicia comprehensorum, impedimentum aut timorem reliquis inferebant: imo magis hoc ipso in seditionis irritabantur augmentum. Tunc demum Felix minaci edicto præcepit, contumaces quosque urbe discedere: non parentium autem immixtis militibus interfecit non paucos, quorum etiam bona direpta sunt. Manente autem seditione, nobiles utriusque partis electos, legatos misit ad Neronem, de jure diceptaturos. Successit autem ei Festus, & hos, qui maxime infestabant provinciam, solícite persecutus, latronum plurimos comprehendit atque interfecit.

A. M.
4024.
P.C.N.
62.

C A P U T XIII.

De Præsidibus Judææ Albino & Floro.

Verum successor hujus Albinus non eodem modo negotiis præfuit, neque enim fuit aliqua malignitatis species, quam ille præterierit. Denique non solum causis civilibus furabatur & diripiebat bona singulorum, neque solum tributorum additamentis in commune gentem gravabat: sed etiam quos ob latrocinia decuriones civitatum comprehenderunt, vel qui a prioribus iudicibus in custodiis erant relictī, accepta a cognatis eorum pecunia, liberavit: & is solum, qui non dedisset, in carceribus quasi nocentissimus remanebat. Per idem tempus, eorum quoque, qui res novare cupiebant, in Hierosolymis crescit audacia. Ex quibus sane, qui erant opulenti, Albinum largitione redimebant, ut eis tumultum moventibus non indignaretur: pars autem popularis, quæ non satis gaudebat

Ant. l. 20.
cap. 15.
Albinus
Judææ
Præfex
omni malignitatis
specie
conspu-
carus.

Albinum
seditione, ut
eis tumultum
moventibus
non indignaretur
largitione
redimunt.

A. M. quiete, Albini participibus jungebatur. Unus-
 4028. quisque ergo improborum cohorte propria cir-
 P.C.N. cumdatus, ipse quidem inter cæteros quasi prin-
 66. cept latronum & tyrannus eminebat : stipatori-
 Ant. l. 20. bus vero suis ad direptionem mediocrium abu-
 cap. 16. tebatur. Ita fiebat, ut hi quidem, quorum va-
 stabantur domus, tacerent : illi autem, qui ex-
 tra incommodum stetissent, metu, ne similia pa-
 terentur, etiam officiis ambirent eos, quos con-
 stabat dignos esse suppliciis. In commune au-
 tem omnium fuit intercepta fiducia, & erat tunc
 multiplex dominatio, & semina captivitatis fu-
 turæ jam ab illo tempore spargebantur. Cum
 sane ejusmodi morum fuisset Albinus, tamen
 succedens ei Gessius Florus, optimum eum per
 comparisonem sui fecit videri. Ille siquidem
 plura occulte & cum fraude nocuerat : Gessius
 vero iniquitates suas in universam gentem, tam
 palam, quasi gloriaretur, exercuit : ac velut non
 ad regendam provinciam, sed ad damnatorum
 poenas carnifex missus, neque rapinarum ullum
 modum, neque afflictionum prætermisit. In
 miseris autem crudelissimus erat, in turpibus
 vero impudentissimus. Neque enim quis illo
 amplius offendit fallacia veritatem, neque com-
 mentus est callidiores nocendi vias. Huic si-
 quidem viritim illatis dispendiis lucra querere
 exiguum visum est : sed totas simul despoliabat
 urbes, & labes populis inferebat, tantum non
 voce per totam regionem edicens, liberum esse
 omnibus latrocinari, dum ipse prædarum acci-
 peret portionem. Denique ob illius avaritiam
 contigit totam pene deserti regionem, ita ut
 plurimi sedes patrias relinquentes, ad externas
 provincias commigrarent. Donec autem in

Albino
 succedit
 Gessius
 Florus,
 qui longe
 pejor est
 Albino.

Avaritia
 Flori ur-
 bes de-
 spoliavit.

Syria Cestius Gallus provinciam regebat, neque ausus quispiam Judæorum est adversus Florum ad eum mittere legatos. Cum vero instante azymorum solennitate ipse Hierosolymam venisset, occurrens multitudo, quæ facile tricenis centenorum millium fuit, precabatur, ut gentis suæ calamitatibus subveniret, & pestem illam provinciæ Florum ut ejiceret, clamitabat. Qui tamen cum sub populi ore esset, & Gallo assisteret, non solum nihil movebatur, sed voces illas etiam deridebat. Cestius tamen compescens impetum populi, & edicens quod deinceps placatiorem eis Florum redderet, regressus est Antiochiam. Deduxit autem eum usque ad Cæsaream Florus, illudens mendaciis, & Judæorum genti bellum sedulo comminiscens, quo scilicet solo iniquitates suas occultari posse credebat. Pace siquidem permanente, habiturum se apud Cæsarem accusatores Judæos: verum si defectionem negotiatus fuisset, majore utique malo abducendam a se esse invidiam peccatorum minorum. Igitur ut gens ab Romano abrumperetur imperio, sedulo in dies augebat calamitates. Per idem tempus apud Neronem Cæsarienses gentiles victores exitere, decretumque istud contestantes literas attulerunt: perque hoc bello Judaico dabatur exordium, duodecimo scilicet anno regni Neronis, septimodecimo autem regni Agrippæ, mensē Majo.

A. M.
4028.
P. C. N.
66.

Cestius Gallus impetum populi compescit, & quod placatiorem eis Florum redderet, edicit.

Exordium belli Judaici duodecimo regni Neronis anno.

A. M.

4030.

P. C. N.

68.

*De Floro sæviante in Judæos Cæsarienses &
Hierosolymitanos.*

Anr. lib.
20. cap. 1 §.
Causa bel-
li Judaici.

AD magnitudinem autem excitatorum de eo malorum, nequaquam idoneas causas habuisse deprehenditur. In Cæsarea siquidem habitantes Judæi, habebant synagogam prope locum, cujus erat Dominus gentilis quidam Cæsariensis: & frequenter quidem egerant, ut ad eorum jus illa possessio jungeretur, multis partibus majus precium, quam res meruerat, offerentes. Dominus autem loci preces eorum despexisse non contentus, ad majorem dolorem ædificavit in loco tabernas, ita ut angustum eis transitum & prorsus coarctum relinqueret. Primum igitur ferventiores aliqui juvenum proficientes, ædificationem vetabant. Cum vero Florus hos a prohibendo cohiberet, non habentes Judæorum nobiles quid agerent, inter quos etiam erat Joannes Publicanus, inflectunt Florum oblatione octo talentorum, ut ædificationem vetaret. Ille autem ob capiendum tantummodo, promittens se cuncta facturum, accepta pecunia statim de Cæsarea egressus est, venitque in Sebasten, seditioni tribuens facultatem, quasi qui pugnae spatium Judæorum summatibus vendidisset. Sequenti autem die, Judæorum Sabbato, cum plebs ad Synagogam coisset, sediciosus quidam Cæsariensis vas Samium ante ingressum eorum ponens, alites immolabat. Hoc factum Judæos incoercibiliter accendit, & legem suam, quippe contumeliam pertulisse, & locum ipsum dicebant fuisse pollutum. Pars autem Judæorum, quæ erat constantior atque mo-
de-

Perjurium
Flori, qui
Judæis fi-
dem jura-
tam non
servat.

deratior, denuo apud iudices esse conqueren- A. M.
 dum rebatur. Seditiosi autem & juventute tur- 4030.
 gentes Judæi, effundebantur in rixam. Stabant P.C.N.
 autem ad configendum parati etiam Cæsarien- 68.
 sium tumultuosiores. Ex composito quippe Cæsarien-
 missus fuerat, qui pro Synagogæ foribus immo- sum & Ju-
 laret: sicque continuo est pugna commissa. In- dzorum
 interveniens autem Jucundus, qui ad prohiben- confidus.
 dum erat relictus, præfectus equitum, vas illud
 quidem, quod positum fuerat, jussit auferri, &
 tumultum sedare pergebat. Cum vero supera-
 tus esset præ Cæsariensium violentia, Judæi sta-
 tim libros legis rapientes secesserunt in Narba-
 ta: regio quædam eorum hoc nomine appel-
 latur, dirempta a Cæsarea stadiis sexaginta.
 Primates autem eorum duodecim, cum Joanne
 in Sebasten ad Florum venerunt, de his, quæ
 acciderant, conquerentes, & ut auxilio esset ro-
 gabant, quamvis reverenter, tamen eum & de
 octo talentis admonentes. Ille vero illico com-
 prehensos eos vinciri jussit, arguens, cur leges
 de Cæsarea auferre ausi fuissent. Ob hoc igitur
 apud Hierosolymitas gravissima indignatio na-
 scebatur: verumtamen adhuc iram suam fre-
 nabant. Florus vero, quasi ad hoc operam
 suam locasset, ut bellum inflammaret, misit ad
 sacrum thesaurum, ut inde decem & septem ta-
 lenta auferrentur, quasi eam pecuniam impensæ
 Cæsaris flagitaret. Tunc vero statim invasit
 populum multa confusio: concurrentes ad tem-
 plum, maximis vocibus nomen Cæsaris appella-
 bant, ut a tyrannide Flori liberarentur, orantes.
 Quidam autem seditiosorum in Florum male-
 dicta jaciebant ultima: & canistrum circumfe-
 rentes, stipem ejus nomine postulabant, quasi

Florus Ju-
 dzorum
 Primates
 12. cum
 Joanne in
 Sebaste
 compre-
 hensos
 vinciri ju-
 bet.

Alia fax
 belli a Flo-
 ro excogi-
 tata.

A. M. inops & miserrimus talibus indigeret auxiliis.

4030. His autem omnibus nihil est a cupiditate deter-

P.C.N. ritus, sed multo magis ad deprædandum irrita-

68. tus est. Denique cum deberet Cæsaream ve-

niens ignem belli illic nascentis extinguere, cau-

sasque tumultuum submovere, pro quo etiam

mercedem acceperat pactus: tamen cum exer-

citu equitum atque peditum Hierosolymam

contendit, ut Romanis armis ad quod volebat

uteretur, ac timore & minis urbem circumda-

ret. Tunc populus lenire ejus impetum vo-

lens, obviam militibus processit, cum solitis uti-

que favoribus, & Florum honorare officiis pa-

ratus. Ille vero præmittens cum equitibus

quingenta centurionem, nomine Capitonem,

discedere eos jussit: Neve eum, in quem tam

gravia maledicta jecissent, falso denuo honore

deluderent. Oportere quippe eos, si viri sunt

fortes, animique constantes, etiam in præsen-

tem effundere contumelias: nec solum in ver-

bis, sed etiam in armis amorem libertatis osten-

Florus Ju-
dæorum
honores
spernit,
eosque di-
scedere ju-
bet.

Florus in
tribunali
residet &
Judæis, ut
omnes qui
maledicta
in eum
succlamaf-
sent protin-
us dede-
rent, præ-
cipit.

nisi reos produxerint, vindicandum. Ad hæc A. M. respondēt Judæi, populum quidem pacifica quæque sentire, illis vero, qui erravissent in verbis, veniam conferendam postulabant. In tanta siquidem multitudine, nihil esse mirandum, offendi aliquos temerarios, & per ætatem insipientes: esse autem impossibile eorum, qui deliquerint, discrimen agitari, cum & singulos nimirum pœniteat, & præ timore ad negandum sint parati: debere tamen illum, si consuleret gentis quïeti, & vellet Rom. Imperio servare urbem, magis propter multos innoxios dare veniam etiam paucis delinquentibus, quam propter paucos improbos perturbare multitudinem tantam bonorum. Ad hæc vero ille magna indignatione inflammatus, militibus exclamavit, ut forum rerum venalium, quod erat in superiori parte civitatis, diriperent, ac passim obvios trucidarent. Illi vero ad lucri sui cupidinem addita auctoritate rectoris, non solum illum diripuerunt locum, in quem fuerant immissi, sed in universas insilientes domos, interficiebant habitatores. Fuga autem erat per angiporta omnia, & cædes eorum, qui comprehendebantur: direptionis quoque nulla species præteribatur. Multos autem etiam nobilium comprehendentes adduxerunt ad Forum, quos ille verberibus laniatos in crucem sustulit. Denique omnis numerus illo interfectorum die, cum parvulis & mulieribus (neque enim vel lactentibus pepercerant) fuit sexcenti & triginta. Graviorem autem faciebat calamitatem videri novitas Romanæ calamitatis: quod enim nemo unquam prius, tunc Florus ausus est, ut viros scilicet equestris ordi-

4030.
P. C. N.
68.

Excusatio
Judæorum

Cædes per
Flori mili-
tes perpe-
trata.

Flori mili-
tes sexcen-
tos & tri-
ginta Ju-
dæos una
die inter-
ficiunt.

A. M. ordinis pro tribunali flagellis cæderet, ac pati-
 4030. bulis affigeret: quorum etsi origo Judæa, tamen
 P.C.N. Romana dignitas erat.
 68.

CAPUT XV.

De alia oppressione Hierosolymorum dolo Flori.

Berenice
 Agrippæ
 germana,
 mittit ad
 Florum, ac
 ut a cæde
 de...neret,
 precatur.

Militum
 in Bereni-
 cem furor.

PER idem tempus Rex quidem Agrippa Ale-
 xandriam erat profectus, ut Alexandrum,
 qui Ægyptum procurabat missus a Nerone, jure
 hospitii conveniret. Germanam autem suam
 Berenicen, Hierosolymis inventam, & iniqui-
 tatem militum videntem, gravis ob hoc angor
 invalerat: & frequenter quidem præfectos equi-
 tum suorum, custodesque corporis mittens ad
 Florum precabatur, ut a cæde desineret. Ille
 vero neque in multitudinem interfectorum, ne-
 que in nobilitatem precatricis, sed tantum in
 lucra sua, quæ de rapinis congregarentur, aspici-
 ens, contempsit annuere: impetus autem mi-
 litum etiam adversum Reginam efferatus est.
 Non solum quippe sub oculis ejus obvios quos-
 que mulstabant atque trucidabant, sed etiam
 ipsam, nisi confugisset in aulam, interfecissent.
 Ibi autem pervigilem noctem cum intenta cu-
 stodia egit, verens utique irruptionem militum.
 Venerat autem Hierosolymam, ut vota Deo
 solveret. His enim, qui morbo vel aliis necessi-
 tatibus implicantur, mos est orare per triginta
 dies, antequam immolent hostias: abstinere
 quoque vino, & capillos radere. Quem mo-
 rem Berenice Regina illis exercens diebus, nu-
 dips etiam ante tribunal stetit, deprecans Flo-
 rum: & præter quod nihil honoris habitum
 est, etiam de vita sua periclitata est. Hæc au-
 tem

tem facta sunt sextodecimo die Mensis Maji. A. M. 4030.
 Postridie autem conveniens multitudo in fo- P.C.N. 68.
 rum, quod erat in superiori parte civitatis, ma-
 gnis clamoribus de his qui interfecti fuerant, Floro mul-
 querebantur: potissimum autem invidiosæ in- titudo ob-
 Florum voces erant: quod veriti primates qui- loquitur.
 que & Pontifices, disruptis vestibus, & viritim
 singulos comprehendentes, postulabant, ut ab
 his verbis, quorum causâ tanta mala pertule-
 rant, desisterent, neque in maiorem indigna-
 tionem Florum moverent. Sicque sedata est
 multitudo, tam reverentia precantium, quam
 spe, quod nequaquam Florus ultra in eos sævi-
 ret. Ille autem videns multitudinis tumultum
 fuisse compressum, angebatur: & denuo eam
 inflammare cupiens, Pontifices cum nobilibus
 advocavit. Itaque unum ait argumentum fo-
 re, quod nihil ulterius de novandis rebus cogi-
 taret, si populus obviam procederet militibus
 de Cæsarea venientibus: veniebant autem duæ
 cohortes. Qui cum convocasset populum ad
 occurrendum, mandat centurionibus, ut nul-
 lam salutationem redderent obviantibus Judæis.
 Ad quod si offensi petulanter quippiam essent
 locuti, statim in eos uterentur armis. Pontifi-
 ces ergo collecta multitudine in templo, preca-
 bantur, ut occurrerent Romanis, & ante grave
 incommodum cohortes solenniter salutarent.
 His hortationibus seditiosi quique abnuebant,
 & ob interfectorum dolorem reliqua multitudo
 jungebatur audacibus. Tunc vero omnes Sa-
 cerdotes omnesque Levitæ sacra vasa proferen-
 tes, ornatumque templi, citharistæ etiam &
 cantores cum Musicis organis procidebant ante
 multitudinem, & obnixissime precabantur, ut

Florus
 multitudi-
 nis tumultum com-
 pressum, denuo re-
 fricat.

Flori do-
 lus & insi-
 dia.

A. M. illum templi honorem custoditum esse vellent,
 4030. neque ad direptionem vasorum sacrorum Ro-
 P.C.N. manos contumeliis incitarent. Erat autem vi-
 68. dere ipsos Sacerdotum principes sparsis cinere
 Principum & Sacerdo-
 rum ad po-
 pulum ad-
 hortatio.
 capitibus, & pectora disruptis vestibus nuda
 monstrantes, nominatim singulos quosque no-
 bilium compellare, ac denuo in commune mul-
 titudinem precari, ne ob modicum peccatum
 patriam suam proderent his, qui direptioni ejus
 inhiarent. Quam enim utilitatem vel militi-
 bus esse de Judæorum salutatione tribuendam,
 vel illis, quæ acciderant, correctionem, si in præ-
 senti procedere cessarent? At contra, si officio-
 se susciperent solenniter venientes, auferri Flo-
 ro occasionem pugnae: ipsos vero salvare pa-
 triam suam, & providere, ne quid ultra quam
 pertulerant, experirentur. His addunt, quod
 paucis seditiosis si tanta multitudo jungatur,
 hoc magis ad pacificum consilium suum debe-
 rent auctoritatem transferre. Tali hortatu mul-
 titudinem inflectentes, etiam ipsos seditionis
 autores quosdam quidem minis, quosdam autem
 sui reverentia mitigaverunt: ac deinceps præ-
 cedentes cum quiete omni populo sequente,
 militibus obviam prodierunt. Jamque comi-
 nus factos salutaverunt: illis autem nihil respon-
 dentibus, seditiosi Judæorum adversum Florum,
 cujus hæc fierent consiliis, succlamaverunt: con-
 festimque milites comprehendentes eos, cedere
 fustibus adorti sunt: atque in fugam versos per-
 sequentes equites proculcabant. Corruiebant
 autem multi quidem cum a Romanis cæderen-
 tur, plures autem cum se mutuo propellerent.
 In ipsis autem portis gravis facta est compres-
 sio, & uno quoque alterum prævenire cupiente
 tar-

Flori pro-
 positum &
 consilium
 exitus de-
 clarat.

Cædes Ju-
 dæorum.

tardior fuga cunctis fiebat. Collabentium vero durus erat interitus. Suffocatu enim atque conculcatu miseri disperibant, & neque ad sepulturam quisquam proximis suis cognoscendus remanebat. Irruebant autem etiam pariter milites immoderate, eos quos comprehendissent cædentes: & per ingressum, qui Bezetha vocatur, detrudebant multitudinem, transire cupientes, ut Antoniam & templum obtinerent. Quos etiam Florus consecutus, eduxit de regia eos, qui secum erant, & in arcem transire nitebatur. Frustratus tamen est ejus impetus. Conversus quippe adversum eos populus repugnavit, & per tecta evadentes obruebant saxis Romanos. Qui cum superne venientibus sagittis vincerentur, nec possent defendere multitudinem, quæ per angustos arcætabatur ingressus, ad reliquum se exercitum, qui erat in regia, receperunt. Seditiosi autem verentes, ne superveniens denuo Florus templum occuparet, per Antoniam ex templo ascendentes, porticus a templo ad Antoniam continentes interciderunt, quatenus avaritiam Flori desperatione compescerent. Nam cum divinis inhiaret thesauris, proque his in Antoniam transgredi niteretur, ubi intercisas porticus vidit, ab impetu conquievit: & convocans Sacerdotum principes atque curiam, se quidem ait urbe digredi, præsidium tamen apud eos relinquere, quantum ipsi voluissent. Ad hæc illis respondentibus, nihil novandum fore, si unam tantum relinqueret apud eos cohortem, dum tamen non illam, quæ cum civibus paulo ante conflixerat: ob ea liquidem, quæ pertulere, populum illis militibus infensum esse: cohorte si-

A. M.
4030.
P. C. N.
68.

Seditiosi
verentes,
ne super-
veniens
Florus
spolia ip-
sorum au-
ferret,
templum
occupant.
Florus Ju-
dæos in
templo
obsessos
insupera-
biles vi-
dens, ab
impetu
conquie-
scit, ac re-
lictâ apud
eos co-
horte, Cæ-
saream re-
greditur.

A. M. cut precabantur mutata, cum reliqua manu Cæ-
4030. saream regressus est.

P.C.N.

68.

C A P U T XVI.

*De Politiano tribuno, & oratione Agrippæ ad Judæos,
ad obediendum Romanis hortantis.*

Cestius
Gallus Sy-
riæ Præses,
quid facto
opus esset
cum Prin-
cipibus,
deliberat.

Politianus
Hierosoly-
mam mit-
titur, & A-
grippæ
occurrit.

Aliud autem denuo pugnae consilium com-
miniscens, retulit ad Cestium, & Judæos
defectionis criminatus est: impudenti mendacio
illos perpetrasse dicens, quaecunque eos pertu-
lisse constabat. Nec sane principes Hierosoly-
morum quæ gesta fuerant, tacuerunt: sed &
ipsi & Berenice ad Cestium de his, quæ Florus ini-
que in urbe egerat, retulerunt. Ille autem su-
sceptis literis partis utriusque, quid facto opus
esset, cum principibus deliberabat. Et quibus-
dam quidem videbatur, cum exercitu in Judæam
Cestium ire debere, & aut vindicare defectionem,
si fuisset admissa, aut magis fidos reddere
Judæos eorumque accolae. Ipsi tamen magis
placuit aliquem de suis præire, qui & negotia &
consilia Judæorum posset ei fideliter nunciare.
Mittit ergo tribunum Politianum, qui ab Ale-
xandria revertenti Agrippæ circa Jamniam oc-
currens, & a quo fuisset missus, & ob quas cau-
sas indicat. Quo loci Judæorum etiam Pontifi-
ces, & reliqui nobiles, eorumque curia adesse
curaverant, ut circa Regem scilicet officia no-
varent. Postea vero quam illum congrua hu-
manitate coluerunt, conquesti sunt quam po-
tuerunt flebiliter de calamitatibus propriis, &
inhumanitatem Flori explicaverunt. Quam li-
cet argueret Agrippa, vafre tamen investigationem
suam in Judæos transtulit, quorum maxime mi-
sera-

serabatur, volens scilicet frenare eorum motus: A. M. ut per hoc ipsum, quod viderentur nihil perpeffi 4030. injuriæ, ab ultionis desinerent appetitu. Ad P.C.N. hæc ergo quicunque egregii erant, & propter 68. sua prædia desiderabant quietem, intelligebant Multitudo Hierosol. Agrippæ & Politiani obviam progressus, officiose Agrippam & no obviam præcedit. Politianum suscepit. Lamentabantur tamen interfectos conjuges, mulieres: quarum plangoribus reliquus quoque populus ad lamenta conversus precabatur Agrippam, ut genti consuleret. Succlamabant etiam Politiano, ut ingrederetur urbem, videretque, quæ essent a Floro gesta: & ita ostendebant forum desertum domosque vastatas, deinceps vero per Agrippam suasere Politiano, ut is cum uno tantum famulo ad Siloam usque totam circuiret civitatem: quatenus ipsis cognosceret oculis, Judæos omnibus quidem aliis parere Romanis, soli autem Floro adversari propter magnitudinem in eos factæ crudelitatis. Ille igitur cum circuisset urbem, & mansuetudinis populi sufficiens documentum teneret, ascendit in templum, quo etiam multitudinem convocavit: & cum plurimis verbis fidem eorum circa Romanos collaudasset, multa etiam ad conservationem pacis hortatus, adoravit Deum ejusque sancta: in eo tamen consistens loco, in quo licebat per religionem: sicque regressus ad Cestium est. Vulgus autem Judæorum, ad Regem Pontificesque conversus petebat, ut legati adversum Florum ad Neronem mitterentur, neque de tanta cæde tacentes, suspicionem suæ defectionis præberent: visum iri quippe eos Principes capiendorum ar-

Politianus in templū ascendit, multitudinem ad conservationem pacis hortatur, & ad Cestium regreditur

Judæi ab Rege ut legati adversum Florum ad Neronem mitterentur, petunt

A. M. morum fuisse, nisi prævenientes ostendissent il-
 4030. lum esse, qui dedisset exordium: constabat au-
 P.C.N. tem multitudinem non esse quieturam, si lega-
 68. tionem aliquis impedisset. Ad hæc Agrippa,
 ordinari quidem legatos, qui Florum accusa-
 rent, invidiosum putabat: despiciere autem Ju-
 dæos in bella commotos, neque sibi expedire cer-
 nebat. Advocata igitur concione in xystum, &
 in suggesto constituens germanam suam Beren-
 cen, in Asamonæorum domo (ea siquidem xy-
 sto imminabat contra superiorem partem urbis:
 nam xysto templum erat ponte conjunctum)
 hujusmodi orationem habuit: Si quidem vide-
 rem vos omnes ad pugnandum cum Romanis
 esse incitatos, neque populi puriorem sincerissi-
 mamque partem pacem velle servare, neque
 processissem ad vos, neque consulere confisus
 essem: supervacua quippe de utilibus oratio
 est, quando omnium auditorum conspirat ad
 deteriora consensus. Quoniam vero aliquos qui-
 dem ætas, malorum belli nescios facit, quosdam
 vero inconsiderata spes libertatis: nonnullos ve-
 ro avaritia succendit, & in confusione rerum
 capiendum de inferioribus lucrum: quemad-
 modum ipsi ab hoc errore corrigantur, & non
 per paucorum improba consilia etiam boni di-
 spereant, existimavi oportere, ut omnibus vo-
 bis in unum coactis ea exponerem. quæ arbi-
 tror expedire. Obstrepat autem nemo, si non
 ea audierit, quæ ipsius fert libido. His siquidem,
 qui sunt ad defectionem irrevocabiliter incitati,
 licebit etiam post meos monitus manere in pri-
 stina voluntate: mea autem etiam ad illos, qui
 audire cupiunt, intercipietur oratio, nisi ab om-
 nibus vobis silentium præbeatur. Novi qui-
 dem

Agrippa
ad Judæos
oratio.

Agrippa
multitudi-
nem docu-
it & ar-
tentiam
reddere
conatur.

dem, quod multi & injurias procurantium pro-
vincias, & præconia libertatis quasi tragice pro-
sequantur. Ego autem priusquam discutiam,
qui sitis, & contra quos bellum suscipere tente-
tis, primum separabo causas, quas connexas pu-
tatis. Si enim violatores vestros cupitis ulcisci,
cur libertatem magna laude attollitis? Si vero
istud ipsum servire intolerabile ducitis, super-
flua est adversum rectores querela: illis siqui-
dem vel moderatissime agentibus, nihilominus
turpe erit servire. Considerate autem singilla-
tim, & videte, quam exigua sit materia bello-
rum. Et primum quidem ipsa rectorum con-
sideranda sunt crimina. Colere siquidem offi-
ciis, non exasperare oportet jurgiis potestatem.
Cum vero modicorum peccatorum exprobra-
tiones maximas facitis, adversum vos profecto
eos, quibus infertis contumelias, irritatis. Re-
linquentes quippe, & quod antea clanculo, & cum
quadam verecundia nocebant, palam vos confi-
denterque populantur: nihil autem ita plagas
coercet, ut patientia, & violatorum quies vio-
lantibus injicit pudorem. Fac autem eos, qui
a Romanis in provincias mittuntur, esse gravi-
ter molestos: non tamen etiam Romani omnes
violant vos, neque ipse Cæsar, adversum quem
pugnare vultis. Neque enim ex præcepto illo-
rum improbus ad vos quisquam venit: neque
possunt illi, quæ in oriente geruntur, positi in
occidente conspiciere: sed neque facile ea, quæ
hic fiunt, illic audiuntur. Est autem importu-
nissimum, & propter exiguas causas, tantis, &
ea de quibus querimur nescientibus, velle con-
figere. Et quidem nostrorum criminum cito
erit futura correctio, neque enim unus atque
idem

A. M.
4030.
P. C. N.
68.

Potestatem
colere offi-
ciis, nec
jurgiis ex-
asperare
deset.

Agrippa
Romanos
& Cæsa-
rem ex-
culat.

A. M. idem provinciæ semper curam tenebit, & successores ejus credibile est modestiores futuros. 4030.
 P.C.N. Motum autem semel bellum, neque deponere 68.
 facile est absque magnis calamitatibus, neque sustinere. Libertatis vero bona sitientibus providendum atque certandum est, ut principio non ea careant; molesta enim est novitas servitutis; quam ne utique subeas, justum suscipi certamen videtur. Qui vero semel subiectus est, & deinceps deficit, contumax magis servus, quam amator libertatis ostenditur. Tunc igitur oportuit omnia agere, ne susciperentur Romani, cum in provinciam Pompejus intraret. Majores vero nostri eorumque Reges, pecunia, corporibus, animis multo vobis meliores, exiguæ parti potentiæ Romanæ obsistere nequiverunt: vos autem, qui hæreditariam obedientiam suscepistis, rebus autem omnibus illis, qui primi parvere, longe inferiores estis, contra omne Romanum regnum obsistere posse arbitramini? Et
 Athenienses quidem, qui ob Græcorum libertatem patriam suam quondam ignibus tradidere, qui superbissimum illum Xerxem per terram navigantem, per mare vero ambulantem, & cujus classem non caperet amplitudo pelagi, latiorrem autem Europa duceret exercitum, hunc inquam cum una nave fugientem gloriosissime persecuti sunt: circa parvam autem Salaminam, qui tantas opes Asiæ confregere, nunc tamen serviunt Romanis, & illam regionem Græciæ civitatem administrant Italiæ iussiones. Lacedæmonii quoque post Thermopylas, & Plateas, & Agesilaum Asiam perscrutatum, eosdem dominos venerantur. Macedones vero, qui adhuc pene imaginantur Philippum videre cum
 Ale-

Depulsio
 libertatis
 Judæorum
 quam ma-
 gnopere
 urgebant.

Exemplum
 Athenien-
 sium &
 aliorum,
 qui Roma-
 norum Im-
 perio pa-
 rent.

Lacedæ-
 moni.

Macedo-
 nes.

Alexandro promittentem sibi orbis imperium, ferunt tamen rerum mutationem, & adorant eos, ad quos fortuna migravit. Aliæ quoque multæ gentes ad libertatem fiducia lubnixæ, & multo majores, cesserunt tamen & obediunt: vos autem soli servire dedignamini his, quibus videtis universa esse subjecta. Quibus exercitiis, quibus confiditis armis? Ubi est classis vestra, quæ pervagetur Romanorum maria? Ubi autem qui expensis possint sufficere thesauri? Contra Ægyptios forte, aut Arabas existimatis vos bellum movere. Non circumspicitis Romanorum Imperium? Non metimini vestram imbecillitatem? Nonne scitis vestram civitatem a conterminis gentibus frequenter esse superatam? illorum autem virtus per totum orbem invicta percurrit, imo etiam hoc orbe plus aliquid quæsierunt. Neque enim sufficit eis ad orientem quidem totus Euphrates, ad septentrionem Ister: neque in meridie solitudine tenus perscrutata Libya, neque in occidente Gades: sed ultra oceanum alium quæsierunt orbem, & usque ad Britannias, inaccesas prius, arma & exercitum transtulerunt. Quid ergo? Vosne ditiores Gallis, fortiores Germanis, prudentiores Græcis? postremo plures estis omnibus in toto orbe degentibus? Quæ vos fiducia adversum Romanos erigit? Sed dicet aliquis, servire molestissimum est. At quanto magis id Græcis, qui universis sub sole habitantibus videbantur præstare nobilitate: & tam latam quondam provinciam possidentes, nunc bis ternis fascibus Romanorum obediunt. Totidem autem etiam Macedones obsequuntur, qui certe multo vobis justius deberent libertatem tueri.

A. M.
4030.
P.C.N.
68.

Compara-
tio Roma-
norum
Imperii
cum Ju-
daeorum
imbecilli-
tate.

Romani
omnes ro-
tius orbis
partes suæ
ditioni ad-
junxerunt,
ac ultra
Oceanum
alium
quæsie-
runt or-
bem.

A. M. Quid autem quingentæ Asiæ civitates? nun-
 4030. quid non absque ullo præsidio, uni tantum-
 P.C.N. modo rectori parent, & fascibus consulis obse-
 68. quuntur? Quid autem pergam enumerare He-
 Asiæ civi-
 tates quin-
 gentæ Ro-
 manis
 obediunt. niochos, & Colchos, & Taurorum gentem:
 Bosphoranos quoque, & habitantes circa Ponti
 littora nationes, Mæoticasque gentes? apud quas
 nimirum olim neque domesticus aliquis domi-
 nus noscebatur: nunc vero militum subjiciun-
 tur tantum tribus millibus, & quadraginta na-
 ves longæ, innavigabile prius mare in pace custo-
 diunt. Quanta autem Bithynia, & Cappado-
 cia, & Pamphyliorum gens, Lydi quoque &
 Cilices pro libertate dicere valerent? tamen
 nunc sine armis tributa pendunt. Quid autem
 Thraces? quinque quidem diebus in latum, se-
 ptem autem in longum commeabilem provin-
 ciam possidentes, asperioresque multo quam
 vestra est, ac multis partibus fortiores, altissi-
 moque gelu eos, qui irruerint, retardantem, duo-
 bus millibus Romanorum in præsidio manenti-
 bus obsequuntur. Post hos Illyrici usque ad
 Dalmatiam, & Istro tenus incolentes, duabus
 tantum legionibus obediunt: cum quibus & ipsi
 impetus compescunt Dacorum. Ipsi quoque
 Dalmatæ, qui tam multa pro libertate conati,
 sæpiusque capti, rursus cum majoribus opibus
 rebellant, nunc sub una Romanorum legione
 agunt quietem. Verumtamen si aliquos magnæ
 causæ ad defectionem incitare deberent, Gallos
 potissimum oporteret assurgere, quos videlicet
 tantis munimentis natura cinxisset: ab orien-
 tali plaga Alpium montibus, a septentrionali
 Rheno flumine, a meridie Pyrenæis montibus,
 ab occidente vero Oceano. Sed tali munitione

Gallos
 munimen-
 ta.

gau-

gaudentes, trecentis & quindecim gentibus numeroſi, fontes autem (ita ut dixerim) felicitatis domeſticæ habentes, omnibusque bonis totum pene orbem irrigantes, ferunt nihilominus veſtigiales eſſe Romanorum, ac felicitatem ſuam in eorum felicitate reponere: idque ſane ipſum, non per animorum mollitiem, nec propter ignobilitatem parentum (quippe qui per octoginta annos pro libertate pugnaverunt) ſed Romanorum admirati ſunt, horrueruntque cum virtute fortunam, qua illi plura ſæpe obtinuerunt, quam bellis: denique ſub mille & ducentis militibus ſerviunt, quibus pene plures habuerunt civitates. Neque Hiſpanis naſcens in agris aurum, pro libertate bella gerentibus profuit, neque tanto terrarum marisque ſpatio a Roma diremptæ gentes, Luſitani ſcilicet & pugnaces Cantabri: nec vicinus Oceanus, etiam accolis ſuis fragore terribilis: ſed ultra columnas Herculis prolatis armis, & per ipſas nubes Pyrenæorum montium eluctati vertices, ditioni ſuæ hos quoque ſubdiderunt Romani: atque ita bellicoſis gentibus, tantoque (ut dixi) ſpatio diremptis, legio in præſidio una ſatis eſt. Quis veſtrum non audivit multitudinem Germanorum? virtutem quoque & magnitudines corporum (ut arbitror) ſæpe vidisti: ſiquidem ubique Romani earum gentium captivos habent. Sed illi ita ingentem ſpatis regionem incolentes, ſpiritus autem majores corporibus gerentes, & animam quidem contemptricem mortis, indignationes autem vehementiores feris, nunc Rhenum limitem habent, & octo Romanorum legionibus domantur: & ſerviunt quidem qui capti ſunt, reliqua autem eorum gens univerſa ſalu-

A. M.
4030.
P.C.N.
68.

Hiſpani
Romano-
rum impe-
rio ſubja-
cent.

Germano-
rum mul-
titudo,
virtus &
magnitu-
dines cor-
porum eo-
rundem.

A. M. lutem in fuga non in armis reponit. Considerate autem etiam Britannorum muros, qui Hierosolymæ confiditis muris. Illos siquidem circumdatos Oceano, & pene non minorem, quam noster orbis est, habitantes, Romani navigantes redegerunt in ditionem suam: quatuorque legiones tantæ magnitudinis insulam tuentur. Et quid opus est plura dicere? quando etiam Parthi, bellicosissimum genus, tantis prius populis imperantes, & tam magnis opibus circumdati, obsides tamen mittunt Romanis: estque cernere, sub specie pacis servientem in Italia præcipuam Orientis nobilitatem. Universis pene qui sub sole incolunt, Romanorum arma venerantibus, vos soli bellum geretis? Neque Carthaginensium considerabitis finem, qui magnum illum Annibalem jactantes, & ex nobili Phœnicum stirpe venientes, tamen sub Scipionis dextera corruerunt? Sed neque Cyrenæi Lacedæmone oriundi, neque Marmaridarum genus usque ad inaquosas solitudines protentum, neque terribiles etiam audientibus Syrtes, Nasamones quoque & Mauri, & innumerabilis multitudo Numidarum virtutes impediere Romanas. Sed tertiam partem orbis terrarum, cujus ne numerare quidem nationes facile est, quæ scilicet sub Atlantico mari & columnis Herculis usque ad rubrum mare infinitos numero & locis Æthiopas continet, totam tamen ceperunt armis: & præter fruges annuas, quibus Romanam multitudinem octo mensibus pascunt, alia quoque vestigalia pendunt, expensas quoque devotissimi imperio ministrant, nihil de his quæ jubentur, sicut vos, contumeliosum putantes, & quidem una cum illis tantum legio com-

68.
Britannos
Romani
in ditionem suam
redegerunt.

Parthi.

Carthaginenses sub
Scipionis
dextera
corruerunt.
Romani
Mauris
imperant.

moratur. Sed quid opus est longe petitis exemplis potentiam explicare Romanam? cum eam possitis de vicina vobis Ægypto diligenter inspicere. Hæc enim cum usque ad Æthiopas porrigatur, opulentamque Arabiam, contigua quoque sit Indiæ, quinquaginta & septingentas myriadas incolarum habens, præter Alexandrinorum plebem, tamen vectigalia, quorum magnitudinem de censu singulorum capitum æstimare licet, devotissime penditans, Romanum non dedignatur imperium: & certe quam magnum stimulum defectionis habens, Alexandriam scilicet, multitudine & divitiis abundantem, magnitudinẽ quoque non imparem. Habet siquidem in longitudine stadia triginta, in latitudine vero non minus quam decem: tributorum vero multo amplius per menses singulos infert, quam vos toto anno penditis: & præter pecuniam, quatuor mensium Romanæ plebi annonam ministrat. Munitur autem undique aut incommeabili solitudine, aut importuoso mari, aut fluminibus, aut cœnosis paludibus, quorum tamen omnium nihil Romana fortuna fortius fuit. Duæ enim legiones civitati insidentes, profundam Ægyptum cum illa Macedonum nobilitate frenant, Quos igitur in bella de solitudinibus aliquibus socios assummetis? Siquidem omnes, qui in orbe habitabili degunt, Romani sunt: nisi forte quis vestrum spes suas ultra Euphratem porrigat, & Adiabenorum regionem gentiles suos æstimet adjutores. Porro nec illi propter irrationabilem causam tanto se bello implicabunt: nec, si tam probroso operi assensum darent, Parthus tamen sineret. Est siquidem ei cura tuendæ cum Romanis amicitia, & arbi-

Alexan-
dria Ro-
manum
imperium
non dedi-
gnatur.

A. M. 4030. P.C.N. 68. *Divinum apud Romanos auxilium.* trahitur fœdus esse temeratum, si quis de his, qui subjecti sunt ejus imperio, adversum Romanos in bello procedat. Superest igitur ut ad divinum confugiatur auxilium: verum & hoc apud Romanos est: sine Deo quippe impossibile esset imperium tale consistere. Considerate autem, quemadmodum hæc ipsa erga ipsam religionem immoderatio, etiam si cum longe inferioribus bellum geratis, tamen ad dispensandum sit vobis difficillima, atque eadem transgrediendo offendatis Deum, per quæ eum auxiliaturum putatis. Si enim servetis sabbatorum consuetudinem, & ad nullum actum moveamini, facile profecto capiemini. Sic quippe etiam majores vestri experti sunt, hos maxime dies Pompejo ad bellum destinante: in quibus scilicet hi, qui oppugnabantur, otia gerebant. Transgredientes autem in bello legem patriam, nescio propter quid in reliquum dimicetis. Una siquidem nunc vobis intentio est, ne quid de patria institutione solvatur. Quemadmodum autem advocabitis in adjutorium Deum, si cultum ei debitum sponte violetis? Assumunt autem singuli quique bellum, vel divinæ virtuti, vel humanis opibus confidentes. Cum vero utraque hæc, quantum ad ipsam pertinet consequentiam, deseruntur, in manifestam utique captivitatem volentes pugnare profiliunt. Quid autem prohibet propriis manibus filios vestros conjugesque laniare, & hanc pulcherrimam inflammare patriam? Erumpentes siquidem in furem, lucrabimini vel ignominiam superatorum. Bonum est, o amici, bonum est, dum adhuc stat navis in portu, præcavere tempestatem futuram, & non eo tempore, quo in medias ir-

Postremū argumētum: Judæos divino pariter atque humano auxilio destitutos, ad bella gerenda inutiles esse. Dum adhuc stat navis in portu, præcavere tempestatem futuram bonum est.

rue-

rueris procellas, trepidare. His siquidem qui in A. M.
 improvisa mala inciderint, superest, ut digni vel 4030.
 miseratione videantur: qui vero se in apertum P.C.N.
 discrimen injecerint, etiam exprobrationibus 68.
 onerentur. Nisi forte aliquis vestrum æstimet,
 secundum pacta confictum ire Romanos, aut
 postquam vicerint, moderate vobiscum acturo-
 ros, & non in exemplum aliarum gentium sa-
 cram hanc urbem inflammaturos, interfekturos
 autem universum genus vestrum. Neque enim
 qui superfueritis armis, usquam locum fugæ ha-
 bebitis, universis scilicet gentibus vel jam ha-
 bentibus Romanos dominos, vel habere me-
 tuentibus. Periculum autem non solum vos
 manebit, sed etiam in reliquis civitatibus habi-
 tantes Judæos. Neque enim est in toto orbe
 populus, in quo non vestra portio sit: quos
 certe omnes vobis rebellantibus, cæde crudeli-
 sima diversi quique conficient, & propter pau-
 corum virorum consilia, universæ urbes Juda-
 ico sanguine redundabunt. Manet autem venia
 eos qui talia patraverint, quod sint nimirum
 vestro vitio coacti. Si vero eadem exequi su-
 persederint, considerate quam impium sit, ad-
 versum tam benignos arma movisse. Subeat au-
 tem vos misratio, & si non filiorum vestrorum
 atque conjugum, saltem istius civitatis, quæ ma-
 ter urbium vestræ regionis vocatur. Parcite
 mœnibus sacris, parcite venerabilibus adytis,
 templumque vobis & sancta sanctorum servate.
 Neque enim ulterius victores Romani his absti-
 nebunt, quibus primo parcentes nullam recepe-
 runt gratiam. Ego testor quidem sancta vestra,
 sacrosque Angelos Dei, patriamque commu-
 nem, quod nihil eorum consiliorum, quæ vo-
 bis

Agrippa
 de futura
 Judæorum
 calamitate
 prophetia.

Agrippa
 protesta-
 tur quod
 nihil con-
 siliorum,
 quæ Ju-
 dæis vide-
 rit expe-
 dire, sub-
 traxerit.

A. M. bis viderim expedire, subtraxerim: vos autem
 4030. decernentes quæ oportet, mecum in pace de-
 P. C. N. getis: si vero protuleritis iras, absque me peri-
 68. culis subdemi. His dictis, astante etiam so-
 - ror lachrymavit, & multam partem de eorum
 impetu lachrymis infregit, Succlamabant au-
 tem, non se adversum Romanos, sed adversum
 Florum, ob ea quæ pertulissent, bellum gerere.
 Ad quos Rex Agrippa: Sed opera vestra, inquit,
 talia sunt, qualia adversum Romanos pugnan-
 tium. Neque enim Cæsari vectigal dedistis, &
 Antonianas porticus incendistis. Sopotietis au-
 tem causam defectionis, si & porticus denuo
 construatis, & tributa reddere maturetis. Ne-
 que enim Flori hoc prælidium est, aut pecuniam
 Floro dabit. His consultis populus acquievit,
 & cum Rege ac Berenice ascendentes in tem-
 plum porticus ædificare adorti sunt. Per vi-
 cos autem & regiones principes quique decurio-
 nesque dispersi, vectigal colligebant, celeriter-
 que quadraginta talenta (tantum enim erat re-
 liquum) redacta sunt. Et belli quidem immi-
 nentes minas, eo tunc more Agrippa compescuit.
 Deinceps vero persuadere populo tentabat, ut
 parerent Floro, donec successor ei a Cæsare mitteretur.
 Ad quam orationem multitudo ac-
 censa, nec a verborum in Regem contumeliis
 temperavit, sed protinus eum urbe pepulerunt:
 ausque sunt nonnulli seditiosorum etiam saxa
 in eum jacere. Rex autem videns tumultuan-
 tium irrevocabilem impetum, & conquerendo
 quod contumeliis esset affectus, Principes qui-
 dem eorum una cum aliis potentibus milit ad
 Florum Cæsaream, ut ipse ex eis eligeret, qui
 de

Agrippa
 Rex a Ju-
 daeis saxis
 petitus,
 urbe pelli-
 tur.

de tota regione vectigal exigent: ipse vero A. M.
discessit in regnum.

4030.
P.C.N.
68.

C A P U T XVII.

De capta rebellionē Judæorum contra Romanos.

PER idem tempus quidam eorum, qui bellum maxime movebant, congregati irruebant in quoddam præsidium, quod vocabatur Massada: & occulte eo pervaso, Romanos omnes interfecerunt: alios autem de suis posuerunt custodes. In templo quoque Hierosolymorum Eleazarus quidam filius Ananiæ Pontificis, juvenis audacissimus, dux illo tempore militum, persuasit his, qui sacrificiis ministrabant, ut nullius munus aut hostia, qui non esset de Judæorum gente, susciperetur. Id autem erat Romani belli seminarium atque materia. Rejecit siquidem hostias Cæsaris, quæ pro Romano populo offerri solitæ erant. Plurimum autem super hoc Pontificibus, aliisque nobilibus deprecatis, ut non præterirent eum morem, quo supplicabatur pro Regibus, nihil tamen acquieverunt, non parum quidem & suæ multitudini confidentes: robur siquidem omne res novare cupientium; eorum voluntates juvabat: maxime autem aspiciebant in Eleazarum, qui per idem tempus, ut dixi, Princeps erat. Convenientes igitur potentes quique cum Pontificibus, & Phariseorum nobilissimis, & videntes quam gravibus malis pergerent subjicere civitatem, decreverunt seditionis animos experiri: & ante portam, quæ ærea vocatur, concionem advocantes (erat autem in interiori parte templi posita, quæ respicit ad solis exortum) ac primo quidem mul-

Judæi Cæsaris hostias pro Romano populo offerri solitas rejiciunt.

Concio? potentium ad seditionem.

A. M. ta de temeraria eorum defectione conquesti, &
 4030. quod tam grave bellum patriæ commoverent:
 P.C.N. deinceps irrationabilitatem causæ ipsius argue-
 68. bant, dicentes, majores quidem eorum ornasse
 templum ex magna parte de muneribus gentium,
 semperque eorum, qui foris essent, populorum
 munera suscepisse: & non solum non prohibuif-
 se aliquorum hostias (id siquidem esse impiissi-
 mum) sed etiam eas, quæ viserentur permane-
 rentque ad præsens usque tempus, oblationes
 eorum in templi cultibus collocasse. At nunc
 eos, qui Romana arma irritarent, & desponde-
 rent eorum bella, novum statuere morem reli-
 gionis, atque cum periculis etiam ream facere
 civitatem impietatis videri: siquidem ea sit, in
 qua præter solos Judæos, nullus alius immolet
 externus, neque ad orandum sinatur accedere.
 Et siquidem circa unius alicujus privati perso-
 nam lex ferretur ejusmodi, posset nimirum jure
 nos inhumanitatis arguere: nunc autem despi-
 ciuntur Romani, & judicatur Cæsar profanus.
 Unde verendum esse, ne qui immolandas pro
 illis hostias repellunt, ipsi in reliquum etiam
 pro se sacrificia prohibeantur offerre: fiatque
 vere extra principatum civitas, nisi celerius re-
 sipiscentes reddiderint hostias, ac prius quam ad
 eos, in quorum contumeliam id tentatum est,
 hujus ausus perveniat fama. Simul autem ista
 dicentes, producebant in medium scientissimos
 morum paternorum, sacerdotes quoque narra-
 turos, quomodo omnes eorum majores extera-
 rum gentium semper sacrificia suscepissent. At-
 tendebat autem nemo res novare cupientium
 his, quæ dicebantur, sed neque procedebant in
 medium altaris ministri, ut belli materiam præ-
 pa-

Contra il-
 los qui pe-
 regrinas
 hostias fer-
 re vole-
 bant.

Potenti-
 bus nemo
 seditiofo-
 rum ob-
 temperat.

parantes. Videntes igitur nobiles quique seditionem eo jam processisse, ut eorum non posset autoritate compesci, & Romanorum armorum periculum se primos esse sensuros, in quantum poterant consulentes, amoliri causas parabant, & legatos quidem alios ad Florum miserunt, quorum erat princeps filius Ananiæ Simon: alios ad Agrippam, inter quos nobilissimi Saulus, & Antipas, & Costobarus erant, qui etiam Regem propinquitate tangebant. Precabantur autem utrumque, ut cum exercitu ascenderent in civitatem, & seditionem opprimerent, prius quam ea intolerabilis fieret. Et Floro quidem malum istud quasi bonus nuncius fuit, volensque inflammare bellum, nihil respondit legatis. Agrippa autem pariter utrisque parcens, scilicet deficientibus & iis, adversum quos bellum movebatur, volensque & Romanis conservare Judæos, & Judæis templum atque patriam, ad hæc autem nec sibi conducere talem conturbationem sciens, misit in auxilium populo equites ter mille, Auranitas scilicet, & Batanæos, & Trachonitas sub præfecto equitum Dario, duce vero Philippo Jachimi filio. His ergo venientibus, optimates quique cum pontificibus & omni multitudine, quæ optabat quietem, superiorem occupant civitatem: inferiorem siquidem & templum, seditiosorum manus tenebat. Missilibus igitur & fundis indefinenter utebantur, & continua erat emissio sagittarum ex utraque scilicet parte: erat autem quando ex insidiis procurrentes cominus dimicabant. Præstabant autem audacia quidem seditiosi, belli vero scientia Regii. Et his quidem erat propositum maxime templum obtinere, profanatoresque ejus expellere.

Legati,
contra se-
ditiosos ad
Florum &
Agrippam
missi.

Bellum in
Hierosoly-
ma, inter
pacificos
& seditio-
sos.

A. M. Seditiosis vero, qui cum Eleazaro agebant, ut
 4030. præter ea, quæ obtinebant, etiam superiorem in-
 P.C.N. vaderent urbem. Per septem igitur dies gra-
 68. vis utriusque partis cædes fiebat, & neutri de
 eo loco, quem tenuerant, depellebantur. Dein-
 ceptus vero adveniente ea festivitate, quæ Xylo-
 phorias dicitur, in qua mos est omnibus gran-
 dem lignorum materiam convehere ad templum,
 quatenus nunquam ignis deficiat esca (semper
 enim inextinguibilis perseverat) adversarios qui-
 dem a cultu religionis excluderunt: inter infir-
 miorem autem vulgum irrumpentes multi fici-
 riorum (sic enim vocant latrones, gladios in si-
 nibus gerentes) recepti, audacissime prosequen-
 tibus opus, quod adorti erant. Regii autem
 audacia & multitudine vincebantur. Ita supe-
 riore civitate cesserunt, cum isti protinus irruen-
 tes, Ananiæ pontificis domum, & Agrippæ ac
 Berenices palatium inflammaverunt: post quod
 ignem archivo intulerunt, volentes omnia cre-
 ditorum documenta disperdere, ne esset unde
 ratio creditæ pecuniæ pateret, utque omnem
 sibi debitorum adjungerent multitudinem, &
 adversum locupletes egenis præberent insurgen-
 di facultatem liberam. Fugientibus vero char-
 tatum publicarum custodibus, ignem ædibus
 iniecerunt: atque ita incensis civitatis nervis,
 in hostes irruebant. Quo loco pontificum at-
 que nobilium quidam in cloacis latuerunt, qui-
 dam cum Regiis in superiorem regiam confuge-
 runt, portas celeriter obserantes. Inter quos
 Ananias Pontifex, & Ezechias frater ejus erant:
 & illi quos apud Agrippam functos legatione di-
 ximus. Tunc ergo victoria & inflammatione
 contenti cessaverunt. Postridie autem, quin-
 ta-

Xylopho-
 ria festivi-
 tas.

Regios se-
 ditionis vin-
 cunt.

tadecima scilicet die Augusti mensis, fecerunt A. M.
 impetum in Antoniam: & omnes in eo præsi- 4030.
 dio agentes, per biduum obsessos, ceperunt at- P.C.N.
 que interfecerunt, præsidiumque incenderunt. 68.
 Postea vero transierunt in regiam, ad quam Antoniam
 confugere Agrippæ milites: & in quatuor par- seditiosi
 tes agmen suum dividentes, muros evertere capiunt
 moliebantur: eorum vero qui intus erant, erum- atque in-
 pere nullus audebat, propter multitudinem ceadunt.
 oppugnantium: sed distributi per propugnacula
 & turres, subeuntes interficiebant, ac frequen-
 tes omnino latrones sub muris cadebant. Nec
 die autem conflictus nec nocte cessabat: seditio-
 sis videlicet existimantibus in desperationem co-
 gi eos, qui in præsidio erant, propter inopiam
 victus: Regiis vero credentibus oppugnatores
 suos cessuros labori. Interea Manahemus qui-
 dam, filius Judæ Galikæi, callidissimi illius So-
 phistæ, qui quondam sub Cyrenio exprobrave-
 rat Judæis, quod post Deum subjicerentur Ro-
 manis: assumptis quibusdam nobilium, perre-
 xit in Massadam, ubi armamentarium Herodis Re-
 gis erat: eoque perrupto populares aliosque la-
 trones diligenter armavit, hisque utens stipato-
 ribus, veluti Rex Hierosolymam revertitur: fa-
 ctusque Princeps seditionis, oppugnationem di-
 sponebat. Machinarum autem inopia erat, nec
 poterat palam suffodere muros superne hostibus
 tela jacentibus. Cuniculum igitur longe cœ-
 ptum sub unam turrim agentes, suspenderunt
 eam materie subjecta: ac postea in sustinentia
 ligna igne immisso egressi sunt. Sicque subji-
 cibus exustis, turris quidem ex templo emota
 est: alter autem murus intus ædificatus appa-
 ruit. Regii quippe molitiones eorum præsen-

A. M. tientes, forte etiam de concussione turris, alium
 4030. sibi murum celerius ædificaverunt. Inter hæc
 P.C. N. autem hi quidem, qui oppugnabant, & statim se
 68. victores credebant, cum vidissent alium murum,
 stupore defecti sunt: Regii tamen ad Manahe-
 mum aliosque seditionis principes mittebant,
 precantes, ut eis discedere liceret. Quod cum
 solis Regiis ejusque religionis reliquis Manahe-
 mus annuisset, protinus discesserunt. Roma-
 nos autem, qui soli relictæ erant, grandis animi
 occupavit defectus. Neque enim vi contra tan-
 tam multitudinem pares erant: & precari, ut
 exire liceret, ignominiam judicabant: quan-
 quam & si permitteretur, nequaquam tutum
 putabant. Derelinquentes igitur inferiorem
 locum, qui Stratopedon vocabatur, quippe quasi
 capi facilem, in turres Regias confugerunt: qua-
 rum una appellabatur Hippicos, alia Phasaelus,
 tertia Mariamme. Hi vero, qui cum Manahe-
 mo erant, protinus irruentes in ea loca, e quibus
 milites fugerant, si quos eorum comprehende-
 rent, trucidantes, omnem reliquum apparatus
 diripientes, Stratopedon incenderunt. Hæc
 igitur acta sunt sexto die Septembris.

Regiis
 ejusque
 religionis
 reliquis
 Manahem
 discere facul-
 tatem
 concessit.

Romani
 Stratope-
 don relin-
 quentes in
 turres re-
 gias con-
 fugiunt.

C A P U T XVIII.

De cæde Anania Pontificis, Manabemi, & militum Romanorum.

Anania
 Pontificis
 & Ezechia
 fratris
 mors.

SEquenti autem die Pontifex Ananias circa Eu-
 ripos Regiæ domus latens capitur, & a la-
 tronibus interficitur cum Ezechia fratre. Cir-
 cumfidentes autem etiam turres seditionis, custo-
 diebant, ne quis militum posset effugere. Mana-
 hemum autem & munitorum locorum destru-
 ctio,

Etio, & Pontificis Ananiæ mors, in crudelitate A. M.
 tem erexit: & neminem parem sibi in negotiis 4030.
 arbitrans, intolerabilis erat tyrannus. Insurre- P.C.N.
 xerunt autem duo de focis Eleazari: & mutuo 68.
 collocuti, quod non deceret a Romanis desiderio
 libertatis deficientes, eandem populari suo pro-
 dere, dominumque ferre, etsi non violentum,
 tamen seipsis humiliorem: nam si oporteat cun-
 ctis aliquem præesse, quemvis magis alium, quam
 illum decere: atque ita pacti, adoriuntur eum in
 templo: magno enim fastu adoraturus accesserat,
 regali habitu indutus, & studiosos sui in armis
 habebat. Cum igitur hi, qui circa Eleazarum
 erant, in illum profiluissent, reliquus quoque
 populus rapiens saxa lapidavit sophistam: existi-
 mantes, quod illo interempto tota seditio solve-
 retur. Paululum autem stipatores Manahemi
 resistentes, postquam viderunt totam adversum
 se multitudinem irruere, quisque quo potuit
 diffugit. Et cædes quidem erat eorum, qui com-
 prehensi sunt, persecutio autem latentium se-
 quebatur: paucique ex eis clam in Massadam
 perfugerunt: cum quibus & Eleazarus filius
 Jairi, propinquus genere Manahemo, qui postea
 etiam in Massada tyrannidem egit. Ipsum au-
 tem Manahemum, cum fugisset in locum, qui
 Ophas vocatur, atque illic humiliter delitescere-
 ret, capientes extraxerunt in publicum, multis-
 que tormentis excruciatum interfecerunt. Si-
 militer autem sub eo agentes principes, præci-
 puumque tyrannidis ejus adiutorem Absalomon
 nomine. Et populus quidem, sicut dixi, in his
 adiutor fuit, suspicans aliquam totius seditionis
 correctionem futuram. Hi vero non ut com-
 primerent bellum, sed ut cum majori licentia

Eleazari
 sectatores
 Manahemum in
 templo
 adorantur.

Manahemus cum
 Principibus inter-
 ficitur.

A. M. gererent, interfecerunt Manahemum. Denique cum populus multum precaretur, ut oppugnationem militum relaxarent, vehementius insistebant, donec ulterius resistere non valentes, Metilius Romanorum præfectus & reliqui mittunt ad Eleazarum, precantes, ut solam eorum pacisceretur vitam: arma autem & reliqua quæ haberet, ipsis tradentibus summeret. Qui precationem illico arripientes, remittunt ad eos Gorionem Nicodemi filium, & Ananiam Sadducæum, & Judam Jonathæ, scilicet eis dextras & Sacramentum daturus. Quibus actis, deducebat milites Metilius: sed quamdiu Romani arma retinebant, nemo adversus eos seditiosorum fraudis aliquid molitus est: postea vero quam secundum pactiones omnes scuta gladiosque posuerunt, neque quicquam ulterius suspicantes discedebant, facto in eos impetu stipatores Eleazari, comprehensos trucidabant, neque resistentes, neque supplicantes, solas autem pactiones & juramenta, quæ dederant, inclamantes. Et hi quidem ita crudeliter interfecti sunt, præter Metilium. Hunc enim deprecantem, & usque ad circumcisionem Judaizare se promittentem, servaverunt solum. Detrimentum autem Romanis quidem erat leve: ex copiis siquidem amplissimis pauci fuerunt interempti: Judæorum autem captivitatis illud exordium videbatur. Videntes autem graves jam instare causas bellorum: urbem autem tali facinore fuisse replectam, ex quo nimirum divina indignatio imminebat, etiamsi a Romanis nulla ultio timeretur: lugebant publice, & tristitia civitas premebatur: moderati autem quique, quasi pro seditiosis causas reddituri, turbabantur; siquidem

4030.
P.C.N.
68.
Romani
ulterius
resistere
non valentes,
se se
dedunt.

Romani
contra pa-
cis uno
Metilio
excepto ab
Judæis
crudeliter
interfecti.

Cades Sab-
bato per-
petrata.

sab-

Sabbato illam cædem contigerat perpetrari, quo A. M.
 scilicet die propter religionem a sanctis quoque 4030.
 operibus agunt quietem. P.C.N.
 68.

C A P U T XIX.

*De Judaorum maxima strage Cæsarea & in
 omni Syria.*

Eodem autem die, eademque hora, quasi ali-
 qua cælesti providentia Cæsarienses quoque
 Judæos apud se habitantes trucidaverunt: ita
 ut uno tempore super viginti millia hominum
 cæderentur, & cunctis Judæis vacuata Cæsarea
 remaneret. Nam & eos, qui effugerant, com-
 prehensens Florus, victos in arenam deduxit.
 Post Cæsariensem vero cladem, tota gens effe-
 rata est. Divisique Judæi, Syrorum vicos ac
 finitimas civitates protinus vastaverunt: id est,
 Philadelphiam, & Gebonitin, & Gerasam, &
 Pellam & Scythopolim. Deinceps vero irrue-
 runt & in Gadaram & Hippon & Gaulanitidem:
 & alia quidem subruentes loca, alia vero inflam-
 mantes, etiam in Cedasam Tyrriorum & Ptole-
 maidem, Gabam quoque Cæsareamque tende-
 bant. Obstitit autem eorum incursui neque Se-
 baste, neque Ascalon: sed his quoque flamma
 vastatis, Anthedonam & Gazam everterunt.
 Multa autem circa fines harum civitatum diri-
 piebantur, vici scilicet & agri, eorumque, qui
 capiebantur virorum, immensa cædes fiebat. Ne-
 que tamen Syri minorem numero multitudi-
 nem de Judæorum gente vastabant: sed etiam
 eos, qui in civitatibus erant, comprehensos di-
 sperdebant: non solum ob vetus odium, sed ut
 discrimen imminens prævenirent. Gravis ergo

Judæi Sy-
 rorum vi-
 cos ac fi-
 nitimas
 civitates
 protinus
 vastant.

A. M. conturbatio totam Syriam pervaserat, & omnis
 4030. civitas in binos dividebatur exercitus: unaque
 P.C.N. alterutris salus erat, si prævenissent alteros cæde
 68. facienda: & dies quidem ducebantur in sanguine, noctes autem molestiores formido faciebat. Nam licet viderentur amoliri Judæos, tamen etiam aliarum gentium Judaizantes cogeantur habere suspectos: & ob hoc ipsum quod in eis videbatur ambiguum, neque temere eos placebat interfici, & rursus ob ipsam religionis commixtionem quasi penitus externos timebant. Provocabat autem ad cædes adversæ partis, etiam illos, qui prius fuerant mansueti, avaritia: siquidem substantias cæsorum passim diripiebant: & quasi victores eorum prædam, quos trucidaverant, in domos alias transferebant. Gloriosior autem erat qui plura collegisset, quasi scilicet plures virtute superasset. Erat autem cernere civitates plenas cadaveribus insepultis, & inhumatos passim jacere cum parvulis senes, foeminas autem neque pudenda contactas. Et omnis quidem provincia plena erat inenarrabilem calamitatum: majorum autem metus, quam quæ peracta erant, facinorum imminabat. Et hæcenus quidem Judæis, adversum alienigenas conflictus erat. Incurrentes autem in Scythopoleos fines, etiam Judæos, qui illic habitabant, experti sunt hostes. Hi enim cum Scythopolitis conspirantes, & consanguinitatem utilitati propriæ postponentes, adversum Judæos cum gentilibus dimicabant. Suspecta tamen eorum ipsa belli fuit aviditas. Denique Scythopolitæ veriti, ne civitatem noctu adirent, & magna sua calamitate civibus excusarent defectionem, edixerunt eis, ut si vellent inter eos firmare con-

sen-

Omnis Sy-
 ria inenar-
 rabiliū
 calamita-
 tum plena

Judæi Ju-
 dæos ho-
 stes expe-
 riuntur.

senſum, & circa alienigenas oſtendere fidem, A. M.
 tranſirent cum omnibus filiis ſuis in lucum: qui- 4030.
 bus quæ fuerant juſſa ſine ſuſpicionem facienti- P.C.N.
 bus, diebus quidem ſecutiſ duobus quieverunt 68.

Scythopolitæ: tertia vero nocte exploratores, Scythopo-
 alios incautos, alios vero dormientes invadunt, litz trede-
 ſubitoque omnes interfecerunt, qui fuerunt nu- cim millia
 mero tredecim millia: poſtquam eorum bona Judæorum
 diripuerunt. Dignum autem etiam videtur, trucidant.

Simonis interitum enarrare. Hic enim Sauli, Simon
 cujuſdam non ignobilis viri filius erat, fortitu- makos Ju-
 dine quoque corporis & audacia animi inſignif- daorum
 ſimus: quibus utriſque ad incommoda ſuæ gen- propin-
 tis abuſus eſt. Multos ſiquidem Judæorum quos Scy-
 propinquos Scythopoli, quotidie obtruncabat, & thopoli
 frequenter integros cuneos fudit, ita ut totius quotidie
 aciei momentum ſolus exiſteret. Comprehendit obtruncat.
 autem eum digna civili cæde pœna. Nam
 cum Scythopolitæ circumfuſi Judæis, paſſim
 per lucum eos jaculis conſigerent, educto Simon
 gladio, in nullum quidem hoſtium impetum fe-
 cit. Nihil enim ſe in tanta multitudine promo-
 turum videbat. Exclamans autem miſerabili-
 ter: digna, inquit, Scythopolitæ his, quæ geſſi,
 patior: quippe qui tam multa cæde civium
 meorum, benignitati erga vos noſtræ fidem fe-
 ci. Digne enim nobis externa gens infida eſt,
 qui in noſtrum genus tanta impietate deliqui-
 mus. Morior ergo quaſi profanus propriis ma-
 nibus: neque enim decet hoſtili manu cadere.
 Iſte autem ipſe finis mihi & ſcleris digna pœna,
 & idoneum virtutis decus erit: ut nemo ſcilicet
 hoſtium de meo interitu gloriatur, neque inſul-
 tet cadenti. Hæc dicens, miſerantibus ſimul
 ac furentibus oculis circumſpicit omnem fami-

A. M. liam suam: erat autem ei uxor & filii, & prove-
 4030. & in senectutem parentes. Ille igitur primum
 P.C.N. quidem patrem a cæsarie comprehendens, &
 68. super eum stans ense penetravit: post quem
 Simon pa- non sane invitam matrem suam interfecit: super
 rentes, u- xorem ac
 liberos, denique
 seipsum
 quoque
 trucidat. hos autem conjugii, & filiis intulit ferrum, sin-
 gulis sane horum pene occurrentibus gladio, &
 hostes prævenire cupientibus. Cum vero om-
 nem suam necessitudinem trucidasset, cæsis su-
 perstans extulit dexteram, ut neminem posset
 latere, & totum in viscera sua ensẽ demersit:
 dignus quidem miseratione juvenis propter ro-
 bur corporis atque animi firmitatem, cæterum
 quantum ad fidem, quam alienigenis præstitit,
 digno fine consumptus.

C A P U T XX.

De Judæorum alia gravi cæde.

Judæorum
 alia cædes.

AD cædem autem, quæ in Scythopoli facta est,
 reliquæ quoque urbes in Judæos apud se
 habitantes irruebant: & duo millia quingentos
 Ascalonitæ, Ptolemais autem duo millia interfe-
 cit. Vinxerunt quoque non paucos Tyrii, mul-
 tosque trucidaverunt: plures autem eorum
 victos custodiis tradidere. Hippeni quoque &
 Gadarenfes similiter audacissimos quidem amo-
 liebantur, terribiles autem solícite adservabant.
 Reliquæ quoque urbes adversum Judæos singu-
 læ, prout habebant, vel timore vel odio move-
 bantur. Soli autem Antiocheni, & Sidonii, &
 Apameni, suis cohabitatoribus pepercerunt,
 & neque interfecere quempiam Judæorum, ne-
 que vinculis tradiderunt: forte autem & pro-
 pter multitudinem suam despexerunt eorum si
 qui

urbes ad-
 versus Ju-
 dæos mo-
 ventur.

qui motus fuissent: mihi autem videntur magis A. M.
 erga eos miseratione moti, quos utique nihil 4030.
 moliri videbant. Geraseni autem neque in eos, P.C.N.
 qui apud se remanere delegerunt, quicquam 68.
 gesserunt mali: & egredi volentes usque ad fi-
 nes suos deduxerunt. Excitata est autem etiam
 in regno Agrippæ adversum Judæos perniciēs.
 Ipse siquidem perrexerat ad Cestium Gallum An-
 tiochiam, relicta administratione cuidam ex ami-
 cis, nomine Varo, Sohemo Regi genere propin-
 quo. Venerunt autem de Batanæa regione se-
 ptuaginta numero viri, & nobilitate & pruden-
 tia civium suorum præstantissimi, poscendi præ-
 sidii gratia: ut si qui scilicet apud eos quoque
 motus fierent, haberent idoneam custodiam,
 per quam possent insurgentes quoque compri-
 mere. Hos Varus, quosdam armatos de Regiis
 præmittens, interfecit in itinere omnes. Ausus
 autem est tale facinus præter consilium Agrippæ,
 & propter nimiam avaritiam impie in gentiles
 suos agere non recusans, regnum omne corrup-
 pit, perseverans post tale scilicet principium in
 totum genus exercere iniquitatem: donec di-
 scussis Agrippa rebus animadvertere quidem in
 eum veritus est propter propinquitatem Sohe-
 mi, procuranda tamen eum regione summovit.
 Seditiosi autem capto præsidio, quod appellatur
 Cyprus, imminens finibus Hierichuntis, custo-
 des quidem interfecerunt, munimenta autem
 destruxerunt. Per eosdem dies etiam in Ma-
 chærunte multitudo Judæorum persuadebat in
 præsidio relictis Romanis, deferere castellum,
 eisque tradere. Illi autem quod rogabantur
 cogi metuentes, pacti sunt cum eis discessionem
 suam: & accipientes fidem, tradunt præsidium,

Varus 70.
 Judæos in
 itinere in-
 terfecit.

Romani
 Judæis in
 Machæ-
 runte ca-
 stellum
 tradunt.

A. M. quod diligentibus cœperunt Machærontiî custo-
 4030. diis obtinere.

P.C.N.

68.

C A P U T XXI.

Judæi Alexandria occisi.

VERUM in Alexandria semper quidem erat incolis adversum Judæos seditio, jam ab illo tempore, ex quo strenuis Alexander contra Ægyptios usus Judæis, præmium societatis tradidit eis, & habitandi apud Alexandriam facultatem, & jus civitatis æquale cum gentibus: permanebat autem eis honor iste apud successores quoque Alexandri: denique & in parte urbis locum eis proprium deputaverunt, quatenus haberent conversationem per omnia mundiorem, a communione scilicet gentium sequestratam: præstiteruntque eis, ut etiam Macedones appellarentur. Deinceps vero cum in ditionem Romanorum Ægyptus venisset, neque Cæsar primus, neque post eum quispiam, honores, quos Alexander Judæis decreverat, minuit. Conflictus autem eorum adversus Græcos pene continuus erat: & judicibus in multos quotidie ab utraque parte animadvertentibus, seditio accendebatur. Tunc vero cum & apud alios turbata res esset, illic magis exarsit tumultus. Nam cum Alexandrini in concionem venissent, ut ordinarent pro certis negotiis legationem ad Neronem ferendam, occurrerunt in amphitheatrum permixti Græcis plurimi Judæorum. Quos cum vidissent æmuli, ex templo clamare cœperunt, Judæos hostes & exploratores esse: ac deinceps insipientes intulerunt eisdem manus: & reliqui quidem fugientes dissipati sunt, tres vero ex his com-

comprehensos, trahebant quasi vivos incensuri. A. M.
 Commoti sunt autem universi Judæi ad opem 4030.
 ferendam: & primum quidem in Græcos saxa P.C.N.
 jaciebant, postea vero etiam facibus raptis in 68.
 amphitheatrum impetum fecerunt, comminan- Seditio
 tes, quod in ipso loco tantum simul populum Alexan-
 concremarent: & pene minas impleissent rebus, dria inter
 nisi iras eorum compressisset Tiberius Alexander Judæos &
 magistratus civitatis. Nec tamen ipse coercen- Græcos.
 di principium ab armis sumpsit, sed nobiles eo- Tiberius
 rum quosque submittens, hortabatur, ut desine- Alexander
 rent, neque adversum se milites Romanos com- seditiosos
 moverent. Seditiosi autem benignam deprecacionem ridentes, Tiberium contumeliis appetebant. Qui postquam vidit absque magna calamitate tumultuosos non posse compesci, immisit in eos duas Romanorum legiones, quæ in civitate erant: & cum his alios quinque millia milites, casu ad Judæorum interitum de Lybia venientes: præcipitque, ut non solum interficerent, sed etiam bona eorum diriperent, domosque inflammarent. Qui protinus concurrentes in locum, qui vocatur Delta (illic quippe erat Judæorum multitudo collecta) exequabantur strenue jussa, nec sane sine cruenta victoria. Conglobati enim Judæi, his quos melius armatos habebant, in fronte positis, aliquamdiu quidem restiterunt: semel vero in fugam versi matabantur: nec unus erat exitii modus, cum alii sub divo atque in campo deprehenderentur, in ædes autem alii concluderentur, & eas quoque succenderent Romani, una etiam diripiendo, quæ in his reperissent: cum neque illos aut infantum misericordia, aut reverentia senectutis moveret, sed in omnes ætates pari cæde sæverent.

Cruenta
 victoria in
 qua 50.
 millia Ju-
 dæorum
 interfici-
 untur.

A. M. rent. Unde totus quidem ille locus sanguine
 4030. redundabat : quinquaginta vero congeſta ſunt
 P.C.N. millia mortuorum : nec tamen ſaltem reliquæ
 68. remanſiſſent, niſi ad preces ſe contuliſſent, eo-
 rumque miſertus Alexander, Romanos juſſiſſet
 abſcedere. Sed illi quidem, quibus erat conſue-
 tum obedire præceptis, primo ejus nutu neci-
 bus pepercerunt : populares autem Alexandrini
 propter odii magnitudinem difficulter ab ince-
 pto revocabantur, vixque a cadaveribus diſtra-
 hebantur : apud Alexandriam quidem talis ca-
 ſus evenit.

C A P U T XXII.

De clade Judæorum, autore Ceſtio.

Ingentes
 Romano-
 rum copiz

Ceſtio vero jam quieſcendum eſſe non vide-
 batur, inſenſis ubique Judæis : ſed duode-
 cimam legionem integram ex Antiochia ſecum
 ducens, & ex reliquis bina millia leſta peditum, &
 quatuor alas equitum : inſuperque Regum auxi-
 lia, hoc eſt Antiochi duo millia equitum & pe-
 ditum tria millia, ſagittarios omnes, Agrippæ
 vero tantundem peditum, & equitum mille, cum
 & Sohemus ſequeretur, quatuor millibus co-
 mitatus, quorum tertia pars equitum erat, plu-
 resque ſagittarii, Ptolemaida progreſſus eſt.
 Plurimi autem ex civitatibus auxilio convenere,
 peritia quidem militibus inferiores, quod autem
 ſcientiæ deerat, in Judæos odio, itemque alacri-
 tate ſupplentes. Aderat autem ipſe quoque
 Agrippa Ceſtio, & eorum quæ conducerent ſi-
 mul & itineris princeps. Ibi cum abducta exer-
 citus parte Ceſtius in validiſſimam Galilææ civi-
 tatem

tatem contendit Zabulon, quæ appellatur viro-
rum, & ab Judæorum finibus Ptolemaida discer-
nit. Cumque offēdisset eam civibus destitu-
tam (in montes enim multitudo refugerat) om-
nigenum autem rerum plenam, illas quidem
militibus diripiendas concessit: ipsum vero op-
pidum, quamvis admiratus esset ejus pulchritu-
dinem, quippe domus habebat similiter, ut apud
Tyrum & Sydona & Berytum ædificatas, incen-
dit. Deinde cursu territorio peragrato, quic-
quid invenisset obviam depopulatus est: inflam-
matisque etiam circum eam positis vicis, in Pro-
lemaida revertit. Syris autem adhuc prædæ
inhærentibus, & præcipue Berytiis, recepta Ju-
dæi fiducia (Cestium enim recessisse cognove-
rant) repente in eos, qui remanserant, irruunt, &
prope ad duo millia cædunt. Cestius autem ex
Ptolemaide profectus, ipse quidem Cæsaream
pervenit: in Joppen vero partem præmisit exer-
citus cum præceptis hujusmodi, ut oppidum
custodirent, si eo potiri possent: aut si oppida-
ni impetum præsensissent, tam suum quam cæ-
terorum militum præstolarentur adventum. Il-
lorum igitur alii mari, alii terra profecti, utrin-
que Joppen facillime capiunt: ita ut ne fugæ
quidem habitatores copiam reperirent, nedum
ad pugnam se pararent. Aggressi autem cunctos
interficiunt cum familiis, direptamque civita-
tem incendunt. Interfectorum autem nume-
rus octo millia quadringenti fuerunt. Simili
modo & in finitimam Samariæ Narbatenen to-
parchiam non paucos militum equites, qui & par-
tem finium vendicaverunt, magnamque indige-
narum multitudinem peremerunt: direptisque
patrimoniis, etiam vicos igni dederunt.

A. M.
4030.
P. C. N.
68.

Zabulon,
validissima
Galilææ
civitas di-
repta &
incens.

Judæi Sy-
rorum ad
duo mil-
lia cædunt

Romani
Joppen
capiunt, &
incendunt
& octo
millia
quadrin-
gentos in-
terficiunt.

A. M.

4030.

P. C. N.

De pugna Cestii contra Hierosolymam.

68. **I**N Galilæam quoque misit Cæsennium Gallum, ductorem duodecimæ legionis: eique tantam militum manum attribuit, quantam genti expugnandæ sufficere posse credebat. Eum validissima Galilææ civitas Sepphoris cum favore suscepit. Hujusque prudens consilium secutæ civitates aliæ, quiescebant. Qui vero seditio- nibus & latrociniis operam dabant, in Galilææ montem undique medium recessere, qui est contra Sephorim, & vocatur Asamon. Adver- sus eos Gallus ductabat exercitum. Illi autem quamdiu superiores erant, facile Romanos ad se ascendentes arcebant, & ex his plures quam ducentos interfecerunt. Ubi vero eos viderunt circumasto itinere ad celsiora progressos, mature victoriam concesserunt: & neque pugnam minus armati ferebant, neque, si terga dedissent, equitum poterant manus effugere: adeo ut pauci locis asperis delitescerent, amplius vero quam duo millia trucidarentur. Gallus igitur cum nihil jam tentari novitatis apud Galilæam videret, Cæsaream cum exercitu remea- bat. Cestius vero cum omni manu reversus in Antipatridem perrexerit. Cognitoque non parvam multitudinem Judæorum in turrin, quæ Aphæci vocabatur, esse collectam, qui cum his congregarentur, præmisit. Sed prius quam in manus venirent, Judæi metu dispersi sunt: eo- rumque castra jam desolata milites adorti, cum vicis circumpositis incenderunt. Ex Antipatri- de autem Cestius in Lyddam profectus, vacuum viris civitatem offendit: nam propter scenope- gio-

Sepphoris
aliæque
Galilææ
civitates.
Romanos
cum favo-
re susci-
piunt.

Duo millia
seditioso-
rum in Ga-
lilæa ab
Romanis
trucidati.

Antipatris
devastata
& incensa

giorum dies festos, in Hierosolymam populus
 omnis ascenderat, quinquaginta vero quos ibi A. M.
 comprehendit occisis, exustoque oppido ulte- 4030.
 rius procedebat: perque Bethoron profectus, P. C. N.
 in quodam loco, cui nomen est Gabao, castra 68.
 posuit, distante ab Hierosolymis stadiis quin-
 quaginta. Judæi vero cum jam civitati pro-
 pinquare bellum viderent, omisis dierum festo-
 rum solennibus, ad arma properabant: satis
 que freti multitudine, incompositi ad pugnam
 & cum clamore profiliebant, ne dierum quidem
 septem habita ratione feriatorum: erat enim
 Sabbatum, quod apud eos religione maxima
 curabatur: idem autem furor, qui eos ab obse-
 quo pietatis emoverat, in prælio quoque supe-
 riores effecit. Tanto namque impetu Romanos
 aggressi sunt, ut eorum & aciem perrumperent,
 viaque aperta cædibus in medios ruerent: ac
 nisi ei militum parti, quæ necdum locum ami-
 serat, equites ex circuitu subvenissent, quique
 nondum defecerant pedites, in periculo totus
 Cestii exercitus fuisset. Interfecti sunt autem
 quingenti & quindecim Romani milites: ex qui-
 bus quadringenti pedites, cæteri equites erant:
 Judæi vero viginti duo. Fortissimi autem vide-
 bantur Monobazi Regis Adiabænæ propinqui,
 Monobazus & Cenedæus, & post hos Peraita
 Niger, & Silas Babylonius, qui ad Judæos ab
 Agrippa Rege transfugerat, cui pridem milita-
 bat. A fronte igitur repulsi Judæi, ad civita-
 tem revertebantur. Romanos autem ad Be-
 thoron ascendentes Gioræ filius Simon invadit,
 multosque postremi agminis coactores laniavit:
 ac multos carros cum sarcinis captos, in civita-
 tem reduxit. Cestio vero in agris triduo com-

Lydda ex-
 cusa.
 Cestius ab
 Hierosoly-
 mis stadiis
 50. castra
 ponit.

Impetus
 & victoria
 Judæorum
 contra Ro-
 manos.

Audacia
 Judæorum
 contra Ro-
 manos.

A. M. morante, Judæi locis superioribus occupatis,
 4030. observabant ejus transitum: neque cessaturos
 P.C.N. eos certum erat, si Romani proficisci cœpif-
 68. sent.

C A P U T XXIV.

De obsidione Hierosolymæ a Cestio, & strage.

ITaque dum Agrippa, infinita hostium multi-
 tudine montes amplexa, ne Romanos qui-
 dem a periculo tutos esse perspiceret, verbis Ju-
 dæos experiri decrevit, vel omnes sibi paritu-
 ros existimans, ut bello desisterent: vel si qui
 adversarentur, revocandos qui ab eorum sen-
 tentia discreparent. Misit igitur ex comitibus
 suis Borcæum & Phœbum, quos illis sciebat no-
 tissimos: ut a Cæstio fœdus amicitiae, certam-
 que pro peccatis a populo Romano veniam pol-
 licerentur, si projectis armis, secum sentire vo-
 luissent. Verum seditiosi metu, ne cuncta mul-
 tudo spe securitatis ad Agrippam sese confer-
 ret, legatos obtruncare statuerunt: & Phœbum
 quidem, priusquam verbum faceret, pereme-
 runt: nam Borcæus vulneratus effugit: popu-
 lares autem, hoc indigne ferentes factum, cæ-
 dendo fustibus atque lapidibus in oppidum com-
 pulserunt. Cestius vero, quia intestinam eo-
 rum discordiam, opportunum ad irruendum
 tempus invenit, totum in eos duxit exercitum,
 inque fugam versos, usque ad Hierosolymam
 persecutus est. Castris autem in loco positis,
 qui appellatur Scopus, intervallo septem stadio-
 rum a civitate discedens, nihil per triduum ad-
 versus oppidum conabatur: sperans fortasse in-
 tus degentes aliquid remissuros. In vicos au-
 tem

Seditiosi
 legatum
 regium in-
 terficiunt,
 alter vul-
 neratus
 effugit.

Cestius to-
 tum exer-
 citum in
 Judæos
 ducit.

tem circa civitatem, non parvam militum ma- A. M.
 num ad rapienda frumenta dimisit. Quarto 4030.
 autem die, qui tricesimus mensis erat Octobris, P.C.N.
 ordinatum in oppidum introduxit exercitum. 68.

Populus quidem a seditiosis custodiebatur: ipsi
 autem Romanorum disciplina territi, exterioribus
 cessere partibus civitatis, & in partem in-
 teriorem templi refugerunt. Cestius vero trans-
 gressus Bezetham, quæ sic vocatur, & Cænopo-
 lim & forum, quod appellatur materiarum, in-
 cendit. Deinde cum ad superiorem civitatem
 venisset, prope aulam regiam castra posuit. Et
 si tunc voluisset intra muros violenter irrum-
 pere, civitatem illico possedisset, belloque finem
 dedisset: sed Tyrannus & Priscus præfectus ca-
 strorum & plures equitum magistri, a Floro pe-
 cunia corrupti, conatum ejus averterunt: &
 Judæos intolerandis repleti cladibus contigit.

Interea plurimi popularium nobilissimi, & Ana-
 nus Jonathæ filius, Cestium quasi portas ei pa-
 tefacturi, vocabant: ille autem & ira fasti-
 diens, & quod non satis eis credendum putaret,
 tamdiu id neglexit, donec proditione comper-
 ta, seditiosi Ananum quidem cum cæteris de
 muro dejectis lapidibus feriendo, in domos suas
 refugere coegerunt: ipsi vero per turrets dispo-
 siti, murum tentantibus repugnabant. Per dies
 igitur quinque Romanis undique tentantibus
 frustrabatur conatus: sexto autem Cestius cum
 plurimis selectis, itemque sagittariis, a septen-
 trionali tractu templum aggreditur, Judæis ex
 porticu resistentibus: qui frequenter quidem Ro-
 manos ad murum adeuntes avertere, postremo
 autem repulsi telorum multitudine, recesserunt.
 Itaque Romanorum qui anteibant, scutis suis

Populariū
 plurimi
 Cestium
 quasi por-
 tas ei pa-
 tefacturi,
 vocant.

A. M. muro nixi, & qui eos sequebantur, aliis ac per
 4030. ordinem aliis similiter superadjunctis, quam sic
 P.C.N. ipsi appellant, testudinem contexuerunt: un-
 68. de sagittæ in eam delatæ, irritæ delabebantur:
 & sine aliqua noxa milites mœnia suffodiebant,
 templique portas incendere moliebantur. Ve-
 hemens autem seditiosus stupor invalerat, jam-
 que multi ex civitate diffugiebant, veluti con-
 tinuo caperetur. His autem populus alacrior
 efficiebatur: & quantum nequissimi cadebant,
 tantum ut ipsi portas aperirent, Cestiumque
 tanquam optime de se meritum, reciperent, ap-
 propinquabant. Et profecto si paululum in ob-
 sidione perseverasset, statim civitatem obtinuisset:
 sed credo jam tunc infestus Deus pessimis,
 ejusque sancta illo die finem bello dare pro-
 hibuerunt. Denique Cestius, neque armis po-
 puli, neque obsessorum desperatione perspecta,
 repente militem revocat: & sine ulla spei re-
 pulsa, inconsulte nimis ac injuste discessit: inopi-
 nata vero ejus fuga, latronum fiduciam recrea-
 vit: inscutique novissimos aliquot equitum,
 peditumque peremere. Et tunc quidem Ce-
 stius in castra, quæ apud Scopion munierat, te-
 tendit: altero autem die ulterius recedendo, ma-
 gis hostes provocavit: jamque postremos asse-
 cuti multos necabant, tum utraque itineris par-
 te vallata, in transversos tela jactabant, & neque
 in eos se retorquere, a quibus a tergo sauciaban-
 tur, novissimi audebant, quandam infinitam
 multitudinem insequi existimantes: neque a la-
 teribus instantium vim repellere sufficebant:
 cum ipsi quidem graves essent, ordinemque ir-
 rumpere formidarent, viderent autem Judæos
 leves, & ad excurrendum faciles esse: unde eve-

Romani
 testudi-
 nem con-
 texunt:
 mœnia
 suffodiant,
 templique
 portas in-
 cendere
 moliantur.

Inopinata
 Cestii fuga
 latronum
 fiduciam
 recreat.

niebat, ut multa mala perpeterentur, cum ni- A. M.
hil contra inimicis nocerent. Tota igitur via 4030.
perculsi, dejectique agmine sternebantur: do- P. C. N.
nec multis occisis, in quibus erat Priscus sextæ 68.
legionis dux, & Longinus tribunus, & Æmilius
Jucundus alæ Præfectus, vix in Gabao perveni-
rent, ubi castra prius posuerant, multis impe-
dimentis amissis. Hic autem Cestius biduum
commoratus, inops consilii quid ageret, cum
tertio die majorem hostium vidisset numerum,
& omnia circum loca plena Judæis, tarditatem
sibi obfuisse cognovit: & si adhuc ibi maneret,
plures se hostes habiturum. Itaque pro com-
pendio fugæ cuncta, quæ militibus impedimento
erant, amputari præcepit: occisisque mulis at-
que asinis, aliisque jumentis, præter illa quæ sa-
gittas & machinas ferrent (hæc enim velut usui
futura servabat, maxime, quia timebat ne Judæis
contra se capta prodesse) Bethoron versùs an-
tecedebat exercitum. At Judæi latioribus qui-
dem locis minus instabant: contractos vero in
angustias atque descensus, alii ab exitu prohibe-
bant, alii postremos agminis trudebant in val-
lem: fusæque omnis multitudo per itineris juga,
militem sagittis operiebat: ubi etiam peditibus,
quo pacto sibi met subvenirent, hæsitantibus
equitum periculum promptius erat: nec enim
ordinate viam prosequi poterant, obstantibus
jaculis: & ne contra hostes irent, ascensus ardui
prohibebant equitantibus invii, jaculatoribus
autem rupes ac valles tenebantur: in quas de-
jecti, qui aberrassent consummebantur: nullusque
locus aut fugiendi, aut resistendi rationem habe-
bat. Itaque incerti quid agerent, ad ululatus,
quod desperati solent, fletusque conversi sunt: qui-

Judæi ho-
stes perse-
quuntur,
eosque in
extremam
necessita-
tem adi-
gunt.

Ululatus
fletusque
Romanor-
um, & Ju-
dæorum
exhortatio

A. M. quibus resonabat Judæorum exhortatio, cum
 4030. clamore lætantium pariter atque sævientium,
 P.C.N. totusque pene, qui cum Cestio fuerat, perisset
 68. exercitus, nisi nox advenisset: qua Romani qui-
 dem in Bethoron confugerunt, Judæi vero ob-
 sessis circum omnibus locis, eorum transitus
 custodiebant. Denique ubi Cestius aperto iti-
 nere desperato, jam de fuga cogitabat, lectos
 prope ad 400. omnium fortissimos milites, te-
 ctorum fastigiis imposuit, hisque præcepit, vi-
 gilum, qui in castris excubarent, signa clamare:
 ut eo modo Judæi omnem illic militum nume-
 rum arbitrarentur remanere. Ipse autem cum
 cæteris otiose usque ad 30. stadia progreditur.
 Unde mane cum Judæi locum, quo Romani te-
 tenderant, desolatum vidissent, in quadringen-
 tos, a quibus decepti fuerant, concurrerunt: &
 illos quidem sine mora jaculis confecerunt: mox
 autem Cestium persequi properabant, sed ille cum
 nocte non parvum spatium itineris peregisset,
 die vehementius quoque fugiebat: adeo ut me-
 tu perculsi milites, machinas sive tormenta mu-
 ralia, itemque balistas, multa que alia instrumen-
 ta relinquerent: quibus tunc ablatis Judæi rur-
 sus contra illos, qui ea reliquerant, usi sunt. In-
 sequendo autem Romanos, Antipatridem usque
 venerunt. Deinde cum eos assequi non potuis-
 sent, inde redeunt & machinas secum asporta-
 runt, mortuosque spoliarunt, & prædam quæ
 remanserat collegerunt: & præna canentes in
 metropolim remearunt, suis quidem paucis a-
 missis, Romanorum autem & auxiliarium quin-
 que millibus peditum, ac 300. itemque non-
 gentis & octoginta equitibus interemptis. Hæc
 qui-

Stratage-
ma Cestii.

quidem Novemb. mensis 8. die gesta sunt, anno A. M.
12. Neronis principatus.

4031.
P.C.N.
69.

C A P U T XXV.

De Damascenorum sævitia in Judæos, deque Josephi studiis in Galilæa.

Post Cestii vero casus adversos, nobilium Judæorum multi, tanquam e navi pessum itura, ex civitate enatabant. Denique Costobarus & Saulus fratres, una cum Philippo Jachini filio, qui princeps erat exercitus Regis Agrippæ, inde dilapsi ad Cestium transfugerunt. Qui vero cum his in aula regia fuerat obsessus Antipas, fuga despecta, quemadmodum a seditiosis interemptus sit, alias indicabimus. Cestius autem Saulum & cæteros in Achaïam ad Neronem misit, & propriam necessitatem indicaturos, & belli causas derivaturos in Florum: speravit enim, & iram in illum excitatum iri, & sua pericula summovenda. Tunc autem Damasceni, cæde Romanorum cognita, Judæos apud se degentes opprimere studuerunt: & cum eos in publicis thermis collectos haberent (namque id olim propter suspiciones meditabantur) facilem quidem sui conatus exitum fore putabant, verébantur autem mulieres suas, fere omnes præter paucas Judaizantes, & eorum religione imbutas, quare hic magna cura fuit eas celandi, quid agerent. Judæorum autem decem millia, quippe ut in angusto loco, atque omnes inermes aggressi, una hora sine metu jugulaverunt. Qui vero Cestium fugaverant, in Hierosolymam reversi, quos adhuc Romanorum studiosos invenissent, partim vi, partim blanditiis sibi etiam

Nobilium
Judæorum
multi, tan-
quam e
navi pes-
sum itura,
ex civitate
enatabant.

Damasceni
Judæo-
rum de-
cem millia
una hora
jugulant.

A. M. sociabant : & in templum congregati , plures
 403 I. belli duces eligendos esse censebant. Declaratus
 P.C.N. est igitur Josephus, Gorionis filius, & Pontifex
 69. Ananus : omnia quæ in civitate gerenda essent,
 Josephus
 Gorionis
 filius &
 Pontifex
 Ananus,
 omnia
 quæ in ci-
 vitate ge-
 renda es-
 sent, im-
 peraturi
 declaran-
 tur.
 imperaturi : maximeque ut civitatis muros
 erigerent. Filium namque Simonis Eleazarum,
 quamvis Romanorum prædam, & ereptas Ce-
 stio pecunias, & insuper his plurima ex thesau-
 ris publicis in potestate haberet, tamen nullis
 necessitatibus præposuerunt: quod & ipsum ty-
 rannidis superbia viderent efferri, ejusque stu-
 diosos sive imitatores, satellitum more versari.
 verum paulatim Eleazarus, ambitione pecuniæ,
 itemque astutia persuasit populo, ut in omni-
 bus sibi parerent. In Idumæam vero quos mit-
 terent, alios militum duces optarunt, Jesum fi-
 lium Sapphæ, unum e Pontificibus, & Eleazarum
 novi Pontificis filium. Nigro autem mandave-
 runt, qui tunc Idumæam regebat, ex regione
 trans Jordanem posita genus ducens, unde Pe-
 raides cognominabatur, ut ducibus obtempera-
 ret. Sed ne alias quidem regiones omittendas
 putabant. namque in Hierichuntem Josephus
 filius Simonis, & trans flumen Manasses, & Tam-
 nam Joannes Essæus, toparchias administratu-
 ri missi sunt: huic autem Lydda, & Joppe, &
 Ammaus erant additæ. Gophniticæ autem &
 Acrabatenæ regionum Joannes, filius Ananiæ,
 rector designatus est : & utriusque Galilææ Jo-
 sephus, Matthiæ filius: hujus autem præfectu-
 ræ juncta erat & Gamala, munitissima civitatum
 quæ ibi fuere. Aliorum igitur rectorum, pro
 alacritate ac prudentia sua, quisque res sibi cre-
 ditas administrabat. Josephus autem, cum in
 Galilæam venisset, primum curæ habuit, indi-
 ge-

Josephus
 Historio-
 graphus
 Galilææ re-
 ctor desi-
 gnatur.

genarum sibi conciliare benevolentiam : multa A. M.
 sciens ea confici posse, licet in aliis peccavisset. 403 I.
 Deinde considerato, quod potentissimos qui P. C. N.
 dem amicos haberet, si eos participes potestatis 69.
 fecisset, omnem vero multitudinem, si pleraque Josephus
 per indigenas & consuetos fieri præciperet, 70. septuagin-
 de senioribus ejus gentis prudentissimos elegit: ta de se-
 eosque rectores totius Galilææ constituit. VII. nioribus,
 vero per singulas civitates minorum litium ju- quos re-
 dices: nam majora negotia causasque capitales ctiores to-
 ad se referre jussit, & illos LXX. Cæterum di- tius Gali-
 sposito per civitates jure, quo inter se uterentur, lææ consti-
 etiam quemadmodum extrinsecus tuti essent, a- tuit, se-
 nimadvertit : certusque in Galilæam Romanos prem vero
 esse venturos, opportuna loca muro cingebat, per singu-
 hoc est, Jotapatam, & Bersabææ, & Selamin: las civita-
 nec non & Perekcho, & Japha, & Sigoph, & tes, mino-
 montem cui nomen est Itaburio, & Taricheas, rum liti-
 & Tiberiada, adhæc etiam circa Genesâr lacum um judi-
 speluncas in ea, quæ inferior Galilæa vocabatur, ces, eligit.
 munivit. Superioris autem Galilææ Petram, Josephus
 quæ Achabrorum dicitur, & Seph, & Jamnith, opportuna
 & Mero : in Gaulanitide vero Seleuciam, & Soga- loca muro
 nen, & Gamalam munitione circumdedit. So- cingit.
 lis autem Sepphoritis permisit, ut murum si-
 bimetipsis fabricarent : quod eos pecuniosos
 esse, & ad bellum promptos etiam sine præce-
 pto videret. Similiter autem Gischalam, Jose-
 phi jussu per se muro cinxit Joannes Leviæ fi-
 lius. Cæteris autem castellis omnibus ipse Jo-
 sephus intererat, jubendo simul atque opem fe-
 rendo. Quin & exercitum ex Galilæa, supra
 centum millia virorum comparavit : quos om-
 nes undique collectis armis veteribus instruebat.
 Deinde reputans, hoc maxime Romanorum in-

A. M. victam esse virtutem, quod dicto essent audien-
 403 I. tes rectoribus suis, & armorum exercitationi
 P.C.N. operam darent, doctrinam quidem urgente ne-
 69. cessitate despexit: parendi autem facultatem
 ratus regentium multitudine posse contingere,
 ita ut Romani solent, divisit exercitum: plures-
 que fecit ordinum principes. Diversisque mi-
 litum generibus constitutis, alios decadarchis,
 alios centurionibus, alios tribunis subdidit: &
 insuper his ipsis rectores, majorum rerum ad-
 ministratores dedit. Docebatque signorum di-
 sciplinas, & provocationes revocationesque buc-
 cinarum, & principia cornuum, & circumdu-
 ctiones, & quemadmodum oporteret laboran-
 tibus succurrere fortiores, & cum defatigatis
 partiri pericula: quæque ad fortitudinem ani-
 mi, corporisque tolerantiam pertinerent, insti-
 tuebat. Maxime vero eos erudiebat ad bellum,
 usquequaque Romanorum referens disciplinam:
 & quod cum viris essent præliaturi, qui & viri-
 bus corporis, & animi obstinatione, totum pe-
 ne orbem terræ superassent. His addidit, quo
 pacto belli tempore suis essent parituri præcep-
 tis, jam nunc periculum se facturum, si con-
 suetis delictis, hoc est, furtis & latrociniiis & ra-
 pinis abstinuissent, sed neque aut gentilibus
 fraudem facerent, aut consuetissimorum damna
 proprium quæstum putarent. Illa enim bella
 optime administrari, quorum milites bonam
 conscientiam gererent: qui vero per se pravi
 fuissent, his non solum inimicos, sed etiam
 Deum hostem futurum. Multa in hunc mo-
 dum admonendo perseverabat. Et jam quidem
 quantum prælio parandum esset, conflatum erat.
 Nam sexaginta peditum millia, CCL. equites, ac
 præ-

Josephus
 Galilæos
 ad bellum,
 & quo pa-
 cto essent
 parituri
 præceptis,
 erudit.

præter hos etiam mercenarios, quibus maxime
 fretus erat, habebat quatuor millia quingentos:
 nec non & sexcentos circa se electos custodes
 corporis atque satellites. Exceptis autem mer-
 cenariis, facile cæteri milites a civitatibus ale-
 bantur. Namque singulæ quas enumeravimus,
 cum mediam sui multitudinem mitterent in mi-
 litiam, reliquos ad comparandum eis victum
 tenebant: ut pars armis, atque alia pars facien-
 dis operibus dirimeretur, & armati securitatem
 rependerent suggerentibus commeatum.

A. M.
 4031.
 P.C.N.
 69.
 Singulæ
 Galilææ ci-
 vitates
 mediam
 sui multi-
 tudinem
 in mili-
 tiam mit-
 tunt, reli-
 quos ad
 compa-
 randum
 eis victum
 tenent.

C A P U T XXVI.

*De Josephi periculis & evasione, & Joannis Giscalæ
 malitia.*

Josepho autem hoc modo administranti Gali-
 læam, insurrexit quidam insidiator, patria
 Giscala ortus, Leviæ filius, nomine Joannes,
 callidissimus, ac dolis plenus: & nequitia qui-
 dem nobilissimus omnium, antea vero pauper:
 & aliquamdiu malitiæ suæ impedimentum passus
 inopiam, facile mentiri paratus, mirusque fi-
 dem adhibere mendacio: & qui fallaciam virtu-
 tem putaret, eaque adversus amicissimos utere-
 tur: simulator humanitatis, & spe lucri appe-
 tentissimus cædium: qui semper quidem immo-
 derata concupisset, spem vero levioribus male-
 ficiis aluisset. Latro enim erat, sui moris, ac
 solitarius: deinde etiam comitatum invenit au-
 daciæ, primo quidem parvum, ampliorem au-
 tem proficiens. Curæ autem habebat, nemi-
 nem ignavum asciscere: sed qui & habitudine
 corporis, & animi magnitudine, bellorumque
 peritia præstarent, hos eligebat: donec CCCC.

Joannes si-
 mulator
 humanita-
 tis, & spe
 lucri appe-
 tentissi-
 mus cæ-
 dium.

A. M. virorum catervam congregavit, quorum plures
 4031. ex Tyriorum finibus, & vicis erant. Isque om-
 P.C.N. nem Galilæam depopulabatur: & multos futuri
 69. belli metu suspensos lacerabat. Hunc igitur
 jam dudum regendi milites cupientem, & ma-
 jora desiderantem, diu pecuniæ retardabat ino-
 pia: cumque videret Josephum sua industria
 lætari, persuadet ei primum, ut fabricandi muri
 patriæ sollicitudinem sibi committeret: in qua
 re quæstus magnos a locupletibus fecit. Dein-
 de callidissima fraude composita, velut oleo,
 quod non a gentilibus suis tractatum esset, uti
 caverent omnes apud Syriam Judæi, ut ad con-
 finia oleum mitteretur depoposcit: nummoque
 Tyrio, qui quatuor Atticos faceret, emptis qua-
 tuor amphoris, eodem precio amphoræ dimi-
 dium venundabat: cumque Galilæa ferax esset
 olei, maximeque illo tempore magna ubertate
 redundaret, in ea loca ubi erat penuria solus
 multumque mittendo, infinitam summam pe-
 cuniæ congregavit: qua mox in eum usus est,
 qui hoc sibi beneficium præstitisset. Denique
 existimans si Josephum deposuisset, rectorem se
 Galilææ futurum, quibus præerat latronibus im-
 peravit prædam vehementius exercere, quo
 multis rebus novis per eas regiones excitatis,
 aut insidiis alicubi rectorem perimeret, si cui
 ferret auxilium: aut si latrocinia negligeret, ob
 hoc eum apud indigenas accusaret. Jamdudum
 autem rumores dissipaverat, quod res Galilææ
 Josephus Romanis prodere cogitaret: multa-
 que in hunc modum ad ejus perniciem comparabat.
 Itaque illo tempore, cum quidam ex vico Da-
 baritarum, in magno campo custodias agentes,
 Ptolemæum Agrippæ & Berenices procurato-
 rem

Joannes
 pecunia in
 eum cujus
 beneficio
 acceperat,
 abutitur.

Agrippæ
 procurator
 spoliatur.

rem aggressi, omnes quas ferebat sarcinas abstu-
 lissent, in quibus erant non paucae vestes pretio-
 sae, plurimaeque argentea pocula, & DC. aurei:
 neque hanc praedam occulte administrare potuis-
 sent, omnia Taricheas ad Iosephum comporta-
 runt. Ille autem reprehensa violentia, quam
 regiis intulissent, reponi res ablatas apud ali-
 quem ejus civitatis potentissimum jubet: para-
 tus eas dominis opportune remittere: unde ma-
 ximum ei periculum comparatum est. Namque
 raptores earum, quia praedae nullam partem ac-
 cepissent, ægre ferentes, & perspicientes, quod
 Iosephus cogitaverat laborem suum Regibus
 condonare, per vicos nocte discurrunt, omni-
 busque praedicant Iosephum proditorem esse:
 eodemque tumultu civitates proximas repleve-
 runt, adeo ut C. armatorum millia contra Iose-
 phum prima luce concurrerent. Denique mul-
 tudo quidem, in circo apud Taricheas congre-
 gata, plurima per iracundiam conclamabat, par-
 tim deponi, partim concremari vociferans pro-
 ditorem: plerosque autem incitabat Joannes,
 & cum eo Iesus quidem Sapphæ filius, tunc ma-
 gistratus Tiberiadis. Iosephi igitur amici & sa-
 tellites, tantæ multitudinis incursum perterriti,
 omnes præter quatuor diffugerunt. Ipse vero
 dormiens, prope cum jam ignis admoveretur
 exurgit: & monentibus eum quatuor, qui re-
 manserant, ut fugeret, neque solitudine sua, ne-
 que illorum qui contra se venerant copiis per-
 turbatus, in conspectum illorum prosilit, veste
 discissa, infusoque capiti pulvere, aversisque
 post tergum manibus, suoque cervice gladio an-
 nexo. Hæc autem amicos ei, maxime Tari-
 cheas ad misericordiam commoverant: rusti-

4031.

P.C.N.

69.

Centum
 armato-
 rum millia
 contra Jo-
 sephum
 concurrunt.

Iosephi
 amici &
 satellites
 præter
 quatuor
 omnes dif-
 fugiunt.

A. M. ca vero plebs, & finitimorum, quibus molestior
 4031. videbatur, non sine maledictis eum jubebant
 P.C.N. publicas proferre pecunias, & facta proditionis
 69. fateri. Nam ex habitu ejus opinabantur, nihil
 eorum, de quibus nata fuerat suspicio, penitus
 negaturum: & impetrandæ veniæ causa fecisse
 omnia, quæ misericordiam provocarent. At
 illius ista humilitas consilium præstruebat: &
 contra se indignantes arte circumveniens, ut su-
 per his, unde irascerentur, inter se ipsi discor-
 darent, omnia confessurum se pollicetur. Dein-
 de sibi loquendi facultate concessa, ego, inquit,
 has pecunias neque Agrippæ remittere cogita-
 bam, neque in propria lucra convertere (absit
 enim, ut amicum putem unquam, qui vobis sit
 inimicus: aut quæstum ex re capiam, quæ vos
 communiter læderet) sed quia videbam o Tari-
 cheatæ, maxime civitatem vestram munitionis
 egere, & ad extruenda mœnia minus habere pe-
 cuniæ, timebamque Tiberiensem populum, &
 alias civitates raptis pecuniis inhiantes, pede-
 tentium eas retinere decrevi, ut vos muro cir-
 cumdarem. Si hoc non videtur, profero, quæ
 ablata sunt, & diripienda propono: sin recte
 consului, bene de vobis meritum coercetis. Hæc
 Taricheatæ quidem ab eo dicta, cum favore re-
 ceperunt: Tiberienses vero cum aliis depravan-
 do, insuper etiam minitabantur: utrique autem
 relicto Josepho, inter se litigabant. Ille autem
 fretus jam secum sentientibus (erant enim pro-
 pe ad XL. millia Taricheatæ) cum multitudine
 liberius loquebatur: multumque in eorum te-
 meritatem invehens, ex præsentī quidem pecu-
 nia Taricheam ait esse muniendam: curæ autem
 sibi fore similiter, ut etiam cæteræ tutæ sint ci-

Oratio Jo-
 sephi ad
 seditiosos
 Judæos.

vitates: nec enim pecunias defore, si concordare velint in eos, unde parandæ sunt, & non in eum moveantur, qui parat. Itaque tum alia quidem multitudo, quæ decepta fuerat, quamvis irata recedebat: duo vero armatorum milia impetum in eum fecere. Cumque se ille tecto ante recepisset, instabant ei minitantes. Iterum autem Josephus in hos quoque altera fraude utitur: cumque in summum tectum evasisset, compresso dextera strepitu, nescire ait se, quid peterent sibi præstari: voces enim se non exaudire confusas: omnia vero quæ juberent esse facturum, si aliquos intromisissent, qui secum otiose colloquerentur. His auditis, illico nobiliores cum magistratibus ad eum ingrediuntur: quos ille in intimas ædium partes inductos, clausa janua tamadiu verberavit, quoad omnium viscera nudata sunt. Circumstabat autem interim populus, existimans eos prolixis allegationibus concertare, cum subito Josephus foribus patefactis, cruentos eos dimisit: unde tanto terrore qui minabantur affecti sunt, ut projectis armis aufererent. Ob hæc Joannes etiam atque etiam crescebat invidia, aliasque nihilominus Josepho moliebatur insidias: morboque simulato per epistolam postulavit, ut sibi medicinæ gratia Tiberiensibus aquis calidis uti permetteret. Josephus autem, quia nondum ei suspectus erat infidiator, ad præfectos civitatis literas fecit, ut & hospitium, & utensilia Joanni præberent. Quibus ille potitus, biduo post cujus rei causa venerat, agebat: & his fraude circumventis, aliis vero pecunia corruptis, ut Josephum desererent, persuasit. His autem cognitis Silas, quem Josephus custodiæ præposuerat, propere de in-

Josephus
in Judæos
altera
fraude
utitur.

Joannis
erga Josephum
invidia & insidias.

Joannes
Tiberiensibus, ut
Josephum
desererent,
persuadeat.

A. M. fidiis ei scripsit: atque ille accepta epistola, no-
 4031-ctaque itinere maturato, matutinus ad Tibe-
 P.C.N. riadem pervenit. Et cætera quidem multitudo

69. obviam ei processit. Joannes autem quamvis
 eum contra se venturum esse suspicaretur, ta-
 men missò quodam ex notis, infirmitate simu-
 lata, quod lectulo detineretur, obsequio sese de-
 fuisse mandavit. Tiberiensibus autem a Jose-
 pho in stadium congregatis, ut ad eos quæ sibi

Joannes
 missis ar-
 matis, Jo-
 sephum
 interfici
 jubet.

Josephus
 in navicula
 in medium
 lacum re-
 fugit.

scripta fuerant loqueretur, missis armatis Joan-
 nes iussit eum interfici. Quos cum jam nuda-
 re gladios perspexisset, populus exclamavit: at-
 que ita conversus ad ejus vocem Josephus, ubi
 ferrum prope jugulo suo imminere prospexit,
 in littus defiliit e tumulo, excelsò cubitis sex, in
 quo verba faciens cum populo steterat: ascen-
 saque inde navicula cum duobus satellitibus
 suis, quæ illuc applicuerat, in medium lacum
 refugit: milites vero ejus, illico raptis armis,
 contra insidiatores irruebant. Mox autem ve-
 ritus Josephus, ne bello intestino concitato,
 propter paucorum invidiam civitas consumme-
 retur, nuncium suis misit, qui eos moneret, ut
 propriæ tantum saluti consulerent: neque vero
 quemquam vel occiderent, vel arguerent no-
 xiorum. Et illi quidem dicto parentes, con-
 quieverunt: qui vero circum civitatem per a-
 gros habitabant, auditis insidiis, & quis earum

Joannes in
 Giscala pa-
 triam suam
 fugit.

Galilæi ad
 Josephum
 contra
 Joannem
 confluant.

fabricator esset, contra Joannem veniebant: sed
 ille prius in Giscala patriam suam fuga receptus
 est. At Galilæi totis jam civitatibus ad Jose-
 phum confluebant, & cum multa essent arma-
 torum millia congregata, qui se adversus Joan-
 nem communem insidiatorem adesse clamabant:
 unaque cum eo civitatem, quæ illum suscepis-
 set,

set, ignibus tradituros : ad ea Josephus, proba- A. M.
re se quidem eorum benevolentiam, impetum 4031.
autem cohibendum esse dicebat: prudentia ma- P.C.N.
gis inimicos vincere cupiens, quam perimere. 69.

His vero, qui de singulis civitatibus cum Joanne rebellassent, nominatim exceptis, quippe alacri animo suos quisque populus indicabat, præconum voce denunciabat, intra V. dies eorum, qui Joannem non reliquissent, patrimonia diripienda, domosque eorum cum familiis exurendas. Et tria quidem millia statim ab eo revocavit, qui profugi ante pedes ejus arma projecerunt: cum reliquis autem Joannes prope mille Syris fugitivis, transtulit se iterum in occultas insidias ex apertis: ac per nuncios in Hierosolymam clam missos, Josephum accusabat, quod magnum exercitum collegisset: jamque nisi præveniatur vi, tyrannus metropoleos venturus esset. Verum ea populus quidem præsciens, negligebat: livore autem potentes, nonnullique magistratum clam pecunias ad comparandos mercenarios milites misere Joanni, ut per eos bellum cum Josepho gereret: decretumque inter se conceperunt, quo idem Josephus militum administratione decederet: non tamen id satis esse credebant: ideoque duo milia & D. armatos, & quatuor miserunt nobiles viros, jurisperiti filium Joazarum, & Ananiam Sadduceum, & Simonem & Judam Jonathæ filios, omnes eloquentia validissimos: ut eorum scilicet monitu, averteretur ab Josepho benevolentia multitudinis: & siquidem ipse sponte sua veniret, paterentur eum rationem reddere: sin remanere contenderet, pro hoste haberent. Amici autem Josepho militem quidem ad eum

Joannis in
Josephum
insidias.

A. M. venturum esse perſcripſerunt, cauſam vero non
 403^I. indicaverunt, quoniam ſecretum fuit inimico-
 P.C.N. rum ejus conſilium; unde factum eſt, ut quia
 69. præcavere non potuit, quatuor ſtatim civitates
 Quatuor Galilææ
 civitates
 ad inimi-
 cos Joſe-
 phi tran-
 ſeunt.
 ad inimicos tranſirent: hoc eſt, Sepphoris, &
 Gamala, & Giſchala, & Tiberias: quas tamen con-
 tinuo ſine armis recepit: captos autem quatuor
 duces conſiliis armatorumque fortiffimos, re-
 miſit Hieroſolymam: contra quos populus haud
 mediocri indignatione commotus, & ipſos, &
 a quibus præmiſſi fuerant, interfeciſſet, niſi ante
 fugiſſent.

C A P U T XXVII.

Tiberias a Joſepho recuperatur & Sepphoris.

Tiberias a
 Joſepho
 recupera-
 tur, & ſtra-
 tegemate
 ſervatur.

JOannem vero jam intra muros Giſcalæ, Joſe-
 phi timor cuſtodiebat. Et paucis diebus
 poſt iterum rebellavit Tiberias, habitatoribus
 Agrippam Regem vocantibus. Et cum ille con-
 ſtituto die ad eos non veniſſet, paucique Romani
 equites ibi tum comparuiſſent, a Joſepho defe-
 cerunt. Hiſque apud Taricheas cognitis, Jo-
 ſephus, qui milites frumentatum miſerat, neque
 ſolus egredi contra deſertoſes, neque ſe contine-
 re patiebatur, metuens, ne dum ipſe tardaret;
 regii civitatem occuparent: nec enim poſtero
 die obſtante Sabbato quicquam facere poterat.
 Itaque dolo eos, qui ſe deſeruerant, circumvenire
 cogitabat. Et portas quidem Tarichearum clau-
 di juſſit, ne quis conſilium ſuum illis proderet,
 contra quos ſuſcipiebatur: omnibus autem ſca-
 phis, quas in lacu comperit, congregatis (ducen-
 tæ autem & triginta fuerunt, quaternique nau-
 tæ non amplius ſingulis inerant) mature ad Ti-
 be-

beriadem navigat: cumque tanto ab ea distaret
 spatio, unde facile videri non posset, inanibus
 scaphis in salo relictis, septem ipse solos inermes
 satellites secum habens, propius ut conspiceretur
 accessit. Quem cum inimici adhuc maledi-
 centes ei ex muro conspexissent, metu perterri-
 ti, & scaphas armatorum esse plenas existiman-
 tes, arma projiciunt: manusque supplices agi-
 tantes, ut civitati parceret, precabantur. Jose-
 phus autem, postquam multis eos minis & ex-
 probrationibus castigavit: primum quod bello
 contra pop. Rom. suscepto, intestinis dissensio-
 nibus vires suas ante consumerent, inimico-
 rumque vota complerent: deinde, quod securi-
 tatis suæ curatorem de medio tollere propera-
 rent, civitatemque non erubescerent sibi clau-
 dere, qui eam muro cinxisset: non repudiatu-
 rum se ait, si qui sibi satisfacerent, quibus inter-
 venientibus amicitiam cum civitate firmaret.
 Itaque statim ad eum decem Tiberiensium po-
 tentissimi descenderunt: his autem in unam re-
 ceptis naviculam piscatoriā, & procul ab-
 ductis, alios L. senatores venire iussit, maxime
 nobiles, velut illi quoque fidem sibi præbere de-
 berent. Deinde novas causationes excogitans,
 alios insuper atque alios obtentu fœderis evoca-
 bat: utque mature Taricheas recurrerent, gu-
 bernatoribus navium repletarum imperabat:
 quosque avexissent, in carcerem collocarent:
 donec omnem curiam, quæ DC. haberet viros,
 duoque millia popularium comprehensa in Tari-
 cheas scaphis abduxit. Reliquis autem vocife-
 rantibus, Clitum quendam esse præcipuum de-
 fectionis autorem, iramque ipsius poena illius
 precantibus satiari, nullum quidem Josephus

A. M.
4031.
P.C.N.
69.

Josephus
cum 7. sa-
tellitibus
Tiberia-
dem per-
venit, ho-
stesque
perterrat.

Josephus
callido
consilio Ti-
beriensium
potentissi-
mos evoca-
cat, & in
Taricheas
scaphis ab-
ducit.

A. M. volebat occidere : suorum vero satellitum quen-
 4031. dam Leviam egredi iussit, qui Cliti manus ab-
 P.C.N. scinderet. Cum vero præ timore solum se glo-
 69. bo inimicorum commissurum negaret, eaque
 causa indignari Josephum stantem in scapha vi-
 deret, ipsumque velle descendere, ac de se sup-
 plicium summere, ut saltem unam manum sibi
 concederet, orabat : neque hoc abnuente Jose-
 pho, dummodo alteram sibi Clitus ipse præ-
 cideret, educto ille dextera gladio, lævam sibi
 truncavit : tantus eum timor Josephi invaserat.
 Ita tunc Josephus vacuis scaphis, & satellitibus
 VII. populo capto, rursus Tiberiadem sibi socia-
 vit. Paucis autem diebus post, Giscalam, quæ
 cum Sepphoritis defecerat, militibus deprædari
 permisit : omnemque prædam conquistam po-
 pularibus reddidit. Similiter etiam Sepphori-
 tis & Tiberiensibus. Nam & hos captos rapi-
 narum damno corrigere voluit : & redhibitione
 rerum rursus eos ad benevolentiam revocare.

Clitus de-
 fectionis
 autor edu-
 ctio dexte-
 ra gladio ;
 lævam sibi
 truncat.

C A P U T XXVIII.

*Quomodo Hierosolymitæ bello se præparaverint : deque
 Simonis Gioræ tyrannide.*

Hætenus apud Galilæam motus erat : jam-
 que ab intestinis dissensionibus quiescen-
 tes, adversus Romanos instruebantur. Hiero-
 solymis autem Ananus Pontifex & potentiores,
 qui non cum Romanorum parte sentirent, mu-
 ros instaurare properabant : multaque bellica
 instrumenta, perque omne oppidum sagittæ,
 aliaque arma fabricabantur : & exercitationibus
 iussis manus juvenum operam dabat. Erant-
 que universa plena tumultus, magnaque tristi-
 tia

tia moderatos occupaverat: multique futuras A. M.
 clades prospicientes, fletum cohibere non pote- 403 I.
 rant: infestaque pacem cupientibus omnia vi- P. C. N.
 debantur. Belli autem incentoribus, quæ illis 69.
 placerent, ex tempore fingebantur, statusque Hierosoly-
 jam tunc quasi perituræ civitatis erat, antequam maz status
 Romani venirent. Anano autem apparatus pertuba-
 belli omittere cura fuit: & seditiosorum, quos tus.
 Zelotas vocabant, amentiam ad utiliora conver-
 tere: qui tamen victus est, & quis illius finis
 fuerit, in posterioribus explanabimus. At in
 Acrabatena toparchia Gioræ filius Simon, mul- Simon Gioræ
 tis novarum rerum cupidis congregatis, ad rap- ra filius in
 pinas conversus, non solum in domos locuple- Acrabatena
 tum irrumpebat, verumetiam corpora verberi- & Idumæa
 bus conficiebat: jamque tunc palam tyranni- ingentes
 dem inceptabat. Ab Anano autem missis rapinas &
 adversus eum militibus magistratuum, ad latrones cædes exer-
 qui erant Masadæ, cum his quos habebat, effu- cet.
 git: ibique manens, donec Ananus & alii ejus
 inimici perempti sunt, Idumæam cum cæteris
 populabatur: adeo ut magistratus ejus gentis,
 propter cædium multitudinem & prædarum af-
 fiduitatem, collecto milite, vicos præsidiis tue-
 rentur. Et Judæorum quidem res ita se
 habebant.

248 FLAVII JOSEPHI
FLAVII JOSEPHI
DE BELLO JUDAICO

LIBER III.

SUMMA CAPITUM LIBRI III.

De bello Judaico.

1. *De Vespasiani Ducis adventu, & clade duplici Judæorum.*
2. *Descriptio Galilææ, Samariæ & Judææ.*
3. *De auxilio Sepphoritis misso, & Romanorum disciplina militari.*
4. *Impetus Placidi contra Jotapatam.*
5. *Galilæa a Vespasiano invaditur.*
6. *Gadara expugnatio.*
7. *Jotapata obsidio.*
8. *Obsidio Jotapatæ a Vespasiano, & diligentia Josephi, deque Judæorum excursione in Judæos.*
9. *De oppugnatione Vespasiani contra Jotapatam, ariete, & aliis tormentis bellicis.*
10. *De iterata impugnatione Jotapatæ a Vespasiano.*
11. *Japhæ expugnatio a Trajano & Tito.*
12. *De Samaritis a Cereale devictis.*
13. *Jotapata excidium.*
14. *Quomodo Josephus captus vitam suam redemerit facto & verbis.*
15. *Joppe denuo capitur.*
16. *Deditio Tiberiadis.*
17. *Tarichearum obsidio.*
18. *De lacu Genesar, & fontibus Jordanis.*
19. *Tarichearum excidium.*

*De Vespasiani ducis adventu, & clade Judaeorum
duplici.*

A. M.

4031.

P.C.N.

69.

Æterum Neronem, ubi res apud Judæam non prospere gestas accepit, latens quidem, quod necesse fuit, cum timore stupor invadit: aperte autem superbiam simulans, ultro

*Neronem
ob res
apud Ju-
dæam ge-
stas, cum
timore
stupor in-
vadit.*

etiam indignabatur: magisque ducis negligentia, quam virtute hostium, quæ contigerant, facta esse dicebat: decere se putans, propter pondus imperii tristiora contemnere, viderique malis omnibus superiorem animum gerere: verum tamen curis arguebatur mentis ejus perturbatio, cum deliberaret, cuinam commotum crederet orientem, qui una & Iudæos rebellantes ulcisceretur, proximasque his nationes simili morbo correptas ante caperet. Invenit igitur solum Vespasianum his necessitatibus parem, & qui tanti belli magnitudinem suscipere posset, virum ab adolescentia usque ad senectutem bellicis exercitatum, & qui populo Romano jam pridem pacasset occidentem, Germanorum tumultu concussum: armisque ante illud tempus incognitam Britanniam vendicasset: unde patri quoque ipsius Claudio præstiterat, ut sine proprio sudore triumpharet. Itaque his omnibus fretus, ætatemque illius cum peritia stabilem cernens, obsidesque fidei liberos, eorumque florem manus esse paternæ prudentiæ, jam tum fortasse de tota Rep. Deo aliquid ordinante, mittit eum ad regendos exercitus in Syria constitutos, multis pro tempore blandimentis atque obsequiis animatum, qualia necessitas imperare

*Vespasianū
Nero ad
regendos
exercitus
in Syria
constitu-
tos, mittit.*

A. M. consuevit. Ille autem protinus ex Achaia, ubi
 4031. cum Nerone fuerat, Titum quidem filium suum
 P.C.N. mittit Alexandriam, ut inde quintam itemque
 69. decimam legiones moveret: ipse vero transmis-
 Vespasia-
 nus & Ti-
 tus multa
 contra
 Judæos
 auxilia
 congre-
 gant.
 sus ad Hellepontum, terreno itinere in Syriam
 pervenit, ibique Romanas vires, multaque a
 vicinis Regibus auxilia congregavit. At Iudæi
 post malam Cestii pugnam insperata felicitate
 sublati, animorum impetus cohibere non pote-
 rant: sed tanquam fortuna eos exagitante per-
 citi, bellum ulterius producebant. Denique
 omni, quanta fuit, manu pugnacissima congre-
 gata, Ascalonem petierunt: ea est civitas anti-
 qua, DCC. & XX. stadiorum spatio ab Hiero-
 solyma distans & Iudæis semper invisa: quæ res
 fecit, ut etiam tunc primis eorum incurtibus
 propior videretur: tres autem viros aggressio-
 nis duces habebant, & corporibus & prudentia
 præstantissimos. Nigrum Peraitam, & Silam
 Babylonium, & Ioannem Essenum. Ascalon
 vero validissimo quidem muro cincta erat, sed
 vacua pene præsidiis: una enim cohors eam pe-
 ditum, & una equitum ala tuebatur, cui præfe-
 ctus erat Antonius. Illi igitur ira multa velo-
 cius itinere peracto, ac si ex propinquo veni-
 rent, præsto erant. Antonius vero (nec enim
 fore eorum impetum nesciebat) equites jam ex
 civitate duxerat, & neque multitudinem veritus
 vel audaciam, primas hostium coitiones forti-
 ter sustinuit: murumque properantes aggredi
 frenavit. Itaque Iudæi, qui cum peritiori-
 bus imperiti, & pedites cum equitibus, cum sti-
 patis autem inordinati, leviterque armati cum
 instructis, plusque indignationi quam consilio
 tribuentes, cum morigeris & nutu rectoris om-
 nia

Judæi in
 Ascalonem
 copias
 movent.

Antonius
 pugnat
 cum Ju-
 dæis.

nia facientibus dimicabant, facile profligantur: A. M. 4031.
 nam ut semel eorum primæ ab equitibus tur- P.C.N. 69.
 batae sunt acies, fugam petunt: & murum ver-
 sus se a tergo urgentibus incidentes, suimetipsi
 hostes erant: donec omnes incurfibus equitum
 victi per totum campum dispersi sunt, qui fuit
 plurimus, totusque habilis equitantibus: quod
 quidem Romanos juvit, ut magna cæde Iudæos
 prosternerent: nam & fugientes prævertendo, Romani
Iudæos
vincunt, &
magna cæ-
de proster-
nunt.
 cursum in eos flectebant: & quos occupassent,
 curriculo transfigendo infinitos peremere. Alii
 vero alios quocunque se vertissent circumdatos,
 exagitantes, facile jaculis opprimebant. Et Iu-
 dæis quidem propria multitudo, per despera-
 tionem salutis, solitudo videbatur: Romani ve-
 ro licet ad pugnam pauci essent, rebus tamen
 secundis animati, etiam superfluere se putabant.
 Et illi quidem res adversas superare certantes,
 dum pudet cito fugere, mutari fortunam spe-
 rant. Romani autem, in his quæ prospere age-
 rent minime delassati, ad maiorem usque diei par-
 tem pugnam protrahunt: donec Iudæorum qui-
 dem perempta sunt decem millia, duoque duces Decem
millia Ju-
dæorum
perempta.
 Ioannes & Silas: cæteri vero plerique saucii,
 cum Nigro, qui unus restabat ex ducibus, in
 oppidum Idumææ, quod Salis dicitur, confugere:
 nonnulli tamen etiam Romanorum in illo præ-
 lio vulnerati sunt. Sed non Iudæorum spiritus
 clade tanta sedatus est, multoque magis eorum
 dolor incitavit audaciam, & contemnentes quan-
 tum ante pedes mortuorum iaceret, pristinis
 rebus feliciter gestis ad cladem alteram illicieban-
 tur denique parvo tempore intermisso, quod ne
 curandis quidem vulneribus satis esset, cunctis-
 que aggregatis viribus, maiore cum indignatio-

A. M. ne, multoque plures Ascalonem recurrebant,
 4031. eadem se præter imperitiam aliaque belli vitia,
 P.C.N. comitante fortuna. Etenim cum Antonius qua
 69. transituri fuerant, posuisset insidias, ex impro-
 viso in eas delapsi, & ab equitibus circumdati,
 prius quam se ad pugnam componerent, iterum
 super octo millia præcubuerunt : cæteri vero
 omnes aufugerunt : cumque his Niger, multis
 dum fugeret magni animi facinoribus demon-
 stratis : & quoniam hostes instarent, in turrim
 quandam tutissimam compelluntur cujusdam
 vici, cui nomen est Bezedel. Antonius vero
 cum suis, ne vel moras circum turrim, quæ in-
 expugnabilis esset, diu tererent, vel ducem ho-
 stium fortissimum vivum relinquerent, ignem
 muro supponunt : turrique inflammata Roma-
 ni quidem exultantes recedunt, quasi etiam Ni-
 gro consumpto : ille autem in castelli specus in-
 timum ex turri saltu demissus evasit : triduo-
 que post sociis cum fletu eum ad sepulturam in-
 vestigantibus sese ostendit, gaudioque inspera-
 to replevit omnes Judæos, tanquam Dei provi-
 dentia dux eis in posterum servatus. At Vespas-
 fianus Antiochiam exercitu adducto (quæ Sy-
 riæ metropolis est, magnitudine simul aliaque
 felicitate sine dubio tertium inter omnes, quæ
 in Romano orbe sunt, locum obtinens) ubi
 etiam adventum suum Regem Agrippam cum
 omni manu propria offenderat præstolari, ad
 Ptolemaidem properabat. In hac autem civi-
 tate occurrerunt ei Sepphoritæ cives oppidum
 Galilææ colentes, soli mente pacata : qui tam
 suæ salutis providentia solliciti, quam Romana-
 rum virium gnari, etiam prius quam Vespasia-
 nus veniret, Cestio Gallo fidem dederant, dex-

Octo mil-
 lia Ju-
 dæo-
 rum ad
 Ascalonem
 occum-
 bunt.

Vespasia-
 nus cum
 omni ma-
 nu ad Pro-
 lemaidem
 properat.

Sepphori-
 tæ beni-
 gnissime
 Romanos
 suscipiunt.

trasque junxerant, præsidiumque militare suscepant: tunc quoque benignissime duce suscepto, alacri animo etiam contra gentiles suos auxilia promiserunt. Quibus interim Vespasianus præsidii causa poscentibus, equitum pedumque tantum numerum tradidit, quantum obstare posse arbitrabatur incurfibus, si quid Judæi commovere tentassent: non enim minimum esse videbatur futuri belli periculum, auferri civitatem Sepphorim Galilææ maximam, & in loco tutissimo conditam, totiusque gentis futuram præsidio.

A. M.
403 I.
P.C.N.
69.

C A P U T II.

Descriptio Galilææ, Samariæ & Judææ.

DUæ sunt autem Galilææ, quæ superior & inferior appellantur, easque Phœnice & Syria cingunt. Discernit vero ab occidente Ptolemais territorii sui finibus, & quondam Galilæorum, nunc autem Tyrionum mons Carmelus: cui conjuncta est Gabaa civitas equitum, quæ sic appellatur, eo quod equites ab Herode Rege dimissi, coloni eo deducebantur. A meridie autem Samaritis & Scythopolis, usque ad flumen Jordanem. Ab oriente vero Hippene & Gadaris, sed & Gaulanitis definit, qui etiam regni Agrippæ fines sunt. Septentrionalis autem ejus tractus Tyro, itemque Tyrionum finibus terminatur. Inferioris quidem Galilææ longitudo a Tiberiade usque ad Zabulon, cui vicina est in locis maritimis Ptolemais, protenditur. Latitudine autem patet a vico Xaloth, qui in magno campo situs est, usque ad Bersabem: unde etiam superioris Galilææ latitudo incipit us-

Situs superioris Galilææ secundum mundi plagas.

Longitudo & latitudo inferioris Galilææ.

A. M. que ad Baca vicum, qui terram dirimit Tyrio-
 4031. rum. Longitudo vero ejus a Thella vico Jor-
 P.C.N. dani proximo usque ad Meroth extenditur. Sed
 69. cum tanta sint utræque magnitudine, tantisque
 gentibus alienigenis cinctæ, semper tamen om-
 nibus belli periculis restiterunt: nam & pu-
 gnaces sunt ab infantia Galilæi, & omni tempo-
 re plurimi, neque aut formido unquam viros,
 aut eorum penuria regiones illas occupavit: quo-
 niam totæ optimæ ac fertiles sunt, omniumque
 generum arboribus confitæ, ut etiam minime
 agriculturæ studiosos ubertate sua provocent:
 denique exultæ sunt ab incolis totæ, nec pars ulla
 est earum otiosa: quin & civitates ibi crebræ
 sunt, & ubique multitudo vicorum propter opu-
 lentiam populosa, ut qui sit minimus, supra
 quindecim millia colonorum habeat: prorsus
 ut etiam si quis magnitudine minorem Gali-
 læam dixerit, quam trans fluvium regionem,
 viribus tamen eam prætulero; hæc enim uni-
 versâ colitur, tota fructuum ferax: at illa, quæ
 trans flumen est, licet multo major sit, plera-
 que tamen aspera atque deserta est, & nutrien-
 dis fructibus mansuetis inhabilis. Perææ sane
 molities & ingenium fructuosum, campos ha-
 bet cum variis arboribus confitos, tum maxime
 olivetis ac vineis & palmetis exultos: irrigatur
 autem abunde montanis torrentibus, & fontibus
 aquæ perennis, quoties illi, Syrio æstuante,
 defecerint. Et longitudo quidem ejus est a Ma-
 chærunte in Pellam: latitudo vero a Philadel-
 phia usque ad Jordanem. Et Pella quidem
 quam supra diximus, septentrionalis ejus est tra-
 ctus: occiduus vero Jordanis: meridianum au-
 tem

Fertilitas
Galilææ.

Descriptio
regionis
quæ trans
flumen est.

tem Moabitis regio terminat : ab oriente autem Arabia & Silbonitide, necnon & Philadel-
 phia, itemque Gerasis clauditur. Samarientis
 autem regio, inter Judæam quidem & Galilæam
 sita est : incipiens enim a vico in planitie posito,
 cui nomen est Ginæa, in Acrabatenam definit
 toparchiam : sed natura nihil a Judæa discrepat :
 nam & utræque montosæ sunt & campestræ,
 agroque colendo molles atque opimæ, necnon
 & arboribus plenæ : pomisque tam sylvestri-
 bus quam mansuetis abundant, eo quod natura
 sunt aridæ, imbriumque satis habent : dulces au-
 tem per eas supra modum aquæ sunt, bonique
 graminis copia præter alias earum pecora lactis
 abundant : quodque maximum virtutis atque
 opulentia specimen est, utraque viris referta est.
 Harum confinium est Anuath vicus, qui etiam
 Borceos appellatur, Judææ limes a septentrione.
 Meridiana vero pars ejus, si in longitudinem
 metiare, adjacenti vico Arabum finibus termi-
 natur, cui nomen est Iordan. Latitudo sane a
 Iordane flumine usque ad Ioppen explicatur.
 Media vero ejus est Hierosolyma : unde quidam
 non sine ratione, umbilicum ejus terræ, eam
 urbem vocaverunt. Sed nec marinis quidem
 Iudæa deliciis caret, ad Ptolemaidem usque lo-
 cis extenta maritimis. In undecim autem for-
 tes divisa est : quarum prima est tanquam regia
 Hierosolyma, præ cæteris inter omnes accolas
 eminens, velut caput in corpore : aliis vero post
 hanc toparchiæ sunt distributæ. Gophna est
 secunda, & post eam Acrabata : adhuc Thamna
 & Lydda, itemque Ammaus, & Pella, & Idu-
 mæa, & Engadda, & Herodium, & Hierichus :
 deinde Iamnia & Ioppe finitimis præfunt : &
 præ-

A. M.
4031.

P.C.N.

69.

Samarien-
sis regio-
nis descri-
ptio.Descriptio
Judææ, cu-
jus media
Hierosoly-
ma.Judææ di-
stributio.

A. M. præter has Gamalitica, & Gaulanitis, & Batanæa, 4031. & Trachonitis: quæ etiam regni Agrippæ par-
P.C.N. tes sunt. Eadem vero terra incipiens a monte
69. Libano & fontibus Iordanis, usque ad Tiberiadi
proximum lacum latitudine panditur: a vico
autem, qui appellatur Arphas, ad Iuliada oppi-
dum longitudine tendit: & habitatur ab inco-
lis Iudæis Syrisque permixtis.

C A P U T III.

*De auxilio Sepphoritis misso, & Romanorum
disciplina militari.*

DE Judæa quidem, & quibus esset cincta re-
gionibus, quam maxime potui breviter ex-
posui. Quod autem Vespasianus miserat auxi-
lium Sepphoritis, hoc est equites mille, sexque
millia peditum, Placido eos regente tribuno,
castris in magno campo positis bifariam divi-
duntur. Et pedites quidem in civitate ipsius
tuendæ causa, equitatus vero in castris degebat:
utrinque autem assidue prodeundo, & circa
eam regionem loca omnia incurfando magnis
incommodis Iosephum ejusque socios quamvis
quietos, afficiebant: & præterea civitates ex-
trinsecus deprædabantur: civiumque conatus,
si quando excurrendi habuissent fiduciam, re-
pellebant. Iosephus tamen adversus civitatem
impetum fecit, sperans eam posse capere: quam
ipse, antequam a Galilæis deficeret, ita muris
cinxerat, ut Romanis quoque esset invicta, un-
de etiam spe frustratus est, cum nec vi nec sua-
su Sepphoritas in suas partes pertrahere potuif-
set: magisque in Iudæa bellum accendit Roma-
nis indigne ferentibus insidias, & propterea nec
die

Sepphori-
tis Vespas-
ianus auxi-
lium
militum: Ga-
lilæam ve-
ro ignis &
fugulæ re-
plet.

die nec nocte ab agrorum depopulatione cessan- A .M.
 tibus, sed passim diripientibus quicquid rerum 403 I.
 in his reperissent: qui tamen cum mortem pu- P.C.N.
 gnacibus semper inferrent, imbelles ad servitium 69.
 capiebant: ignis vero & sanguis Galilæam to-
 tam repleverat, nec quisquam expers ejus acer-
 bitatis aut cladis erat: unam salutis spem fu-
 gientes habebant in civitatibus, quas murorum
 ambitu Josephus communierat. Titus autem
 Alexandriam transmissus ex Achaia citius, quam
 per hyemem sperabatur, manum militum, cujus
 causa missus fuerat, suscepit: contentoque usus
 itinere, mature ad Ptolemaidem pervenit. Cum-
 que ibi patrem suum reperisset, duabus quas
 secum habebat legionibus (erant autem nobilissi-
 mæ quinta & decima) junxit etiam quam ille
 adduxit quintamdecimam. Eas autem seque-
 bantur decem & octo cohortes: quibus accesse-
 re ex Cæsarea quinque cum una ala equitum, &
 alæ quinque Syrorum equitum. Decem autem
 cohortium singulæ mille pedites habebant: in
 cæteris vero tredecim sexcenti pedites, & cen-
 teni viceni equites erant. Satis autem auxilio-
 rum etiam a Regibus congregatum est. Antio-
 chus enim & Agrippa & Sohemus bina millia
 peditum, & sagittarios equites mille præbue-
 runt: cum Arabiæ quoque Rex Malchus, præ-
 ter quinque millia peditum, equites mille misit
 set, quorum pars major erant sagittarii: ut to-
 ta manus computata cum Regiis, sexaginta mil-
 lia circiter peditum equitumque colligeret, præ-
 ter calones: qui plurimi sequebantur, & medi-
 tationi bellicæ assueti nihil a pugnacissimis abe-
 rant: quod tempore quidem pacis dominorum
 exercitationibus interessent, belli autem pericu-

Ingentes
 copias Ti-
 rus in Ju-
 dæam du-
 cit.

A. M. la cum ipsis experirentur, & neque peritia, ne-
 403 I. que viribus a quoquam, nisi a dominis vincerentur : qua quidem in re nimis admirandam quis
 P.C.N. existimaverit Romanorum providentiam, ita
 69. servos instituentium, ut non solum vitæ ministerio, sed belli etiam necessitatibus utiles sint. Quod si quis eorum aliam quoque respexerit militiæ disciplinam, profecto cognoscet tantum eos imperium non fortunæ munere, sed propria virtute quæsisse. Armis enim uti non in bello incipiunt, neque solum, si necesse sit, manus movent, cum in pacis otio cessaverint : sed armis veluti natura cohærentes, nullas capiunt exercitationis inducias, nec tempora præstolantur. Meditationes autem eorum nihil a vera contentione discrepant : sed in dies singulos militum quisque omnibus armis, tanquam in procinctu positus, exercetur : quo etiam facillime prælia tolerant. Neque enim ordo neglectus eos a consueta dispositione dispergit, neque metus stupefacit, neque lassitudo exaurit. Unde sequitur, ut semper superent, quos non itidem confirmatos invenerint. Nec erraverit si quis eorum meditationes conflictus esse dixerit sine sanguine, contraque prælia meditationes cum sanguine. Nam ne repentino quidem hostium incursum opprimi possunt : sed quocunque in hostilem terram irruperint, nonnisi permunitis castris prælio decernunt : quæ quidem non levi opere, nec iniquo loco erigunt, nec inordinate describunt : sed si quidem inæquale solum fuerit, complanatur : quatuor vero angulis horum dimensio designatur. Nam & fabrorum multitudo, & ferramentorum copia, quæ usus constructionis postulat, sequitur exercitum.

Diligentia
& labor
Romano-
rum in
parandis
bello ne-
cessariis.

Studium
indefef-
sum Ro-
manorum
bellige-
randi.

Ordo Ro-
manorum
in castris.

tum. Et interior quidem pars castrorum ta-
 bernaculis distribuitur, ambitus autem eorum
 extrinsecus muri faciem præfert: ordinatis etiam
 turribus pari spatio dispositis: quarum inter-
 valla catapultis atque balistis, & aliis machinis
 saxa intorquentibus, omnibusque instrumentis
 missilium complent, ut cuncta scilicet jaculo-
 rum genera in promptu sint: portas autem
 quatuor ædificant, tam jumentis aditu faciles,
 quam ipsis, si quid urgeat, intro currentibus
 latas. Intus autem castra vici spatiis interposi-
 tis dirimunt, mediaque rectorum tabernacula
 collocant, & inter hæc prætorium divum tem-
 plo simillimum: prorsus ut quasi repentina quæ-
 dam civitas existat: forum quoque & opificum
 stationes, & sedes militum primatibus, ordi-
 numque principibus, ubi, si qua sit inter alios
 ambiguitas, judicent. Ipse vero ambitus, & om-
 nia quæ in eo sunt, multitudine simul & scientia
 fabricantium opinione citius communitur: qui
 si res urgeat, fossa extrinsecus cingitur, depressa
 cubitis quatuor, parique spatio lata. Armis
 autem septi, per contubernia cum decore atque
 otio in tentoriis agunt: omniaque ab his ordi-
 nate etiam alia cauteque per contubernia expe-
 diuntur: veluti si ligno aquave opus sit aut fru-
 mento: nec enim cœna vel prandium cum vo-
 luerit, in potestate cujusquam est, simul autem
 omnibus somnus est, excubias & vigilandi tem-
 pora buccinæ significant, neque est omnino quic-
 quam quod sine edicto geratur. Mane autem
 milites quidem ad centuriones, illi vero ad tri-
 bunos conveniunt salutatum: cum quibus ad
 summum omnium ducem universi ordinum
 principes. Ille autem his signum aliaque dat ex

A. M.
 4031.
 P.C.N.
 69.
 Reveren-
 tia & obe-
 dientia
 Romano-
 rum mili-
 tum erga
 Præfectos.

A. M. more præcepta proferenda subjectis : quibus
 4031. etiam in acie circumaguntur quo opus est, ac
 P.C.N. universi pariter incurrunt itemque sese reci-
 69. piunt. Cum autem castris egrediendum est,
 Quomodo
 Romani
 castris
 egredian-
 tur,
 tuba indicium facit : nemoque otiosus est ; sed
 vel solo nutu moniti, tabernacula tollunt, om-
 niaque ad profectiorem instruunt : deinde ite-
 rum tuba, ut sint parati, significat. Illi autem
 cum mulos & jumenta sarcinis oneraverint,
 velut in curruli certamine signum expectant.
 Castra vero incendunt, eo quod sibi alia muni-
 re facile sit, & ne quando hostibus eadem usui
 sint. Et tamen tertio quoque tubæ signo indi-
 cant, ut exeatur : urgendo aliqua ex causa mo-
 rantes, ne quis ordinem deserat. Dexterque
 duci præco astans, si ad bellum parati sunt, vo-
 ce patria ter percontatur : illique toties alacri
 & magna voce paratos esse se respondent, inter-
 rogantemque præveniunt : & Martio quodam
 spiritu repleti cum clamore dextras erigunt.
 Arma Ro-
 manorum
 petilitum.
 Deinde otiose & cum omni decore progreden-
 tes ambulant, suum quisque ordinem velut in
 bello custodiens : pedites quidem thoracibus &
 galeis septi, & utroque latere gladiis accincti :
 lævus autem gladius multo est longior, cum dex-
 ter mensuram palmæ non excedat : qui vero
 ducem stipant lecti pedites scuta & lanceas ge-
 stant : cætera manus hastas & clypeos longos,
 ferramque & corbem & sarculum & securim,
 necnon & habenam & falcem & catenam, tri-
 duique viaticum, ut parum intersit inter onu-
 sta jumenta & pedites. Equitibus autem ad
 dexteram gladius est longior, & contus in manu,
 transversusque ad equi latus clypeus : ternaque
 in pharetra vel amplius dependent lata cuspide
 ja-

Arma Ro-
 manorum
 equitum.

jacula, nihil ab hastis magnitudine differentia. A. M.
 Cassides vero & thoracaspeditibus habent simi- 403 I.
 les: nulloque armorum genere ab equitum alis P.C. N.
 discrepant lecti, qui circum ducem versantur. 69.

Agmina autem semper cui sorte id obtigerit, antecedit. Talia quidem sunt Romanorum itinera & mansiones, itemque armorum varietas. Nihil vero nec in præliis inconsultum aut subitum agunt: sed omnia semper sequuntur facta sententiam: opusque adhibetur ante decretis. Unde aut minime peccant: aut si peccaverint, facilis est errati correctio. Fortunæ autem suc-

Romani
 nihil in
 præliis in-
 consultum
 aut subitum agunt

cessibus meliores consiliorum, etiam si aliter successerit, arbitrantur eventus: quasi bonum quidem fortuitum ad rem inconsulte gerendam illiciat: quæ vero ante cogitata fuerint, etiam si adversus casus exceperit, bene jam meditados exhibeant ad cavendum, ne idem rursus eveniat: & bonorum quidem fortuitarum non is autor sit, cui contigerint, tristium vero, quæ præter sententiam acciderint, saltem recte consultà videantur esse solatium. Armorum quidem exercitatione comparant, ut non modo corpora, sed animi quoque militum fortiores sint. Major autem illis est ex timore diligentia: namque leges apud eos non desertionis solum, verumetiam minimæ negligentiae sunt capitales: ducesque magis quam ipsæ leges terribiles: namque bonos honorando redimunt, ne in coercendis noxiis videantur crudeles. Tanto autem obsequio rectoribus parent, ut & in pace ornamento sint, & in acie corpus unum totius conspiciatur exercitus: sic eorum copulati sunt ordines, ita circumduci sunt mobiles: & acutis auribus ad præcepta, oculisque ad si-

Major di-
 ligentia est
 Romanis
 ex timore.

Obedien-
 tia Roma-
 ni militis
 victoriæ
 causa.

A. M. gna & ad opera manibus: unde facere quidem semi-
 4031. per strenui sunt, pati vero tardissimi: nec est
 P.C.N. ubi præliantes aut multitudinem hostium, aut
 69. consilia sensere ducum, aut difficultatem regionum: sed ne fortunæ quidem succubuerunt: nam & ea certiores putant esse victoriam. Quorum igitur actus a consiliis incipiunt, consulta-
 Tra&us
 Romani
 Imperii. que adeo strenuus exequitur exercitus, quid mirum, si Euphrates ab oriente, & Oceanus ab occidente, itemque a meridiano tractu Africæ fertilissima regio, & a septentrione Rhenus atque Danubius sunt imperii limites, cum minorem esse possidentibus possessionem recte quis dixerit? Hæc ergo profectus sum, non tam proposito laudandi Romanos, quam solatio devictorum, & ut novarum rerum cupidos deterrem: fortasse autem & ad experientiam proderunt bonarum artium studiosis, Romanæ instituta militiæ nescientibus: redeo tamen unde digressus sum.

C A P U T IV.

Impetus Placidi contra Jotapatam.

V Espasianus quidem una cum Tito filio in Ptolemaide interim degens, ordinabat exercitum: At vero Galilæam pervaserat Placidus, ubi maximam eorum quos comprehendisset multitudinem interemit: hæc autem fuit Galilæorum imbecillior turba, animisque deficiens: pugnacissimos autem ut vidit semper in civitates confugere, quas Josephus communierat, in Jotapatam, quæ omnium tutissima erat, impetum vertit: existimans eam repentino aggressu facillime captum iri, magnamque & sibi ex ea re alios

Placidus in
 Jotapatam
 impetum
 vertit, re-
 pulsus ve-
 ro aufugit.

alios apud rectores gloriam comparandam, & A. M.
 illis commodum ad reliqua maturius explicanda, 403 I.
 quasi metu cessuris aliis civitatibus, si quæ va- P. C. N.
 lidissima esset, occupatam vidissent. Multum 69.
 tamen opinione deceptus est: Jotapateni enim,
 cum ejus impetum præsensissent, prope civita-
 tem advenientem excipiunt: congressique cum
 Romanis ex improvise plurimi & ad pugnam
 parati, necnon & alacres (quippe ut pro salute
 patriæ, item conjugum liberorumque dimican-
 tes) in fugam eos vertunt, multosque sauciant,
 septem solum interfectis: quia neque inordinate
 pugna decesserant, septisque undique corpori-
 bus leviter fuerant vulnerati: cum Judæi quo-
 que magis eminus jaculari, quam manus conse-
 rere inermes cum armatis confiderent: ex ipsis
 autem Judæis tres ceciderunt, paucis præterea
 sauciatis. Placidus igitur ab oppido repulsus
 aufugit.

C A P U T V.

Galilæa a Vespasiano invaditur.

GALILÆAM vero Vespasianus ipse cupiens in-
 vadere, ex Ptolemaide proficiscitur, ordi-
 nato militum itinere, sicut Romani consueve-
 runt. Auxiliatores enim, qui levius armati es-
 sent, itemque sagittarios præire jussit, ad repen-
 tinos incursus hostium cohibendos, & ut su-
 spectas atque opportunas insidiis sylvas scruta-
 rentur. Hos sequebatur Romani peditatus equi-
 tatusque pars: post quos e singulis centuriis de-
 ni armaturam suam ferentes, mensurasque ca-
 strorum. Post hos stratores viarum ibant, qui
 aggeris maligna corrigerent, ac aspera compla-
 na-

Vespasia-
 nus Roma-
 norum
 militum
 iter or-
 dinat.

A. M. narent, sylvasque obstantes præciderent, ne per-
 403 I. plexo itinere fatigaretur exercitus. Deinde suas,
 P.C.N. itemque subjectorum sibi rectorum sarcinas, &
 69. tutelæ causâ multos cum his equites ordinavit:
 post quos ipse veniebat, lectos pedites equites-
 que, necnon & lancearios secum ducens, equitum-
 que præterea suorum agmine comitatus. De
 singulis enim turmis proprios centum & vigin-
 ti equites deputatos habebat: hos sequebantur,
 qui expugnandis civitatibus machinas & cætera
 tormenta portarent, deinde rectores, itemque
 præfecti cohortibus tribuni, stipati lectis militi-
 bus, & post hos circum aquilam signa alia, quæ
 omnibus apud Romanos agminibus præest, quod
 & universarum avium regnum habeat, & sit va-
 lidissima. Itaque illam & Principatus insigne
 putant, & omen victoriæ quoscunque bello
 petierint. Sacras vero signorum effigies seque-
 bantur cornicines, & post eos acies, in latitudi-
 nem senis digesta militibus: hisque adhærebat
 ex more quidam centurio, disciplinæ atque or-
 dinis custos. Servi autem singularum legio-
 num cuncti cum peditibus erant, mulis aliisque
 jumentis vehentes militum sarcinas. Postre-
 mum agmen, in quo erat mercenaria multitudo,
 cogeant armati pedites, equitumque non pau-
 ci. Ita peracto itinere, Vespasianus cum omni
 exercitu ad fines Galiliæ pervenit: ibique po-
 sitis castris, quamvis promptos ad bellum mili-
 tes continebat, una & ostendendo exercitum,
 quo hostes metu percelleret, spatiumque in-
 dulgendo pœnitudinis, si quis ante prælium
 voluntatem mutaret, nihilominus autem mu-
 rorum instruebat obsidium. Itaque multos
 quidem rebellionēs fugere vel solus fecit ducis

Aquilam
 Romani
 Principa-
 tus insigne
 & omen
 victoriæ
 putant.

aspe-

aspectus: metum vero universis incussit. Jo- A. M.
sephi enim focii, qui non longe a Sepphori ca- 4031.
stra posuerant, ubi bellum appropinquare co- P. C. N.
gnoverunt, & jam jamque Romanos prælio se- 69.
cum congressuros, non modo ante pugnam, sed
antequam hostes omnino conspicerent, fuga
disiecti sunt: cum paucis autem relictus Jole- Josephus
phus, ubi animadvertit neque se ad excipien- a suis de-
dos hostes sufficientem manum habere, & Ju- sertus in
dæorum animos concidisse; ac si fides his habe- Tiberiada
retur, plerosque libenter ad hostes defectum confugit.
ire; jam tum quidem bello omni abstinebat,
quam longissime autem periculis abesse decrevit,
abductisque qui secum remanserant, in Tiberia-
da confugit.

C A P U T VI.

Gadara expugnatio.

VEspasianus autem Gadarensium civitatem
aggressus, primo impetu capit, quod
eam pugnaci multitudine vacuam reperisset.
Deinde hinc transgressus interius, cunctos pu-
beres interfecit, cum Romanos odio gentis, &
cladis memoria, quam pertulerat Cestius, nul-
lius ætatis misericordia commoveret. Incen-
dit autem non solum civitatem, sed etiam om-
nes circum vicos, & oppidula quædam penitus
desolata, nonnulla quorum habitatores ipse ce-
pisset. Josephus autem, quam tuitionis causâ
optaverat civitatem, ipse metu replevit. Nam
Tiberienses nunquam eum, nisi de omni bello
desperasset, in fugam versum iri credebant: ne-
que in hoc eos voluntatis ejus fallebat opinio.
Videbat enim res Judæorum, quorsum eva-

A. M. derent: unamque illos viam salutis habere, si
 4031. propositum mutavissent, Ipse vero, quamvis
 P.C.N. adhuc sibi speraret a Romanis veniam tribuen-
 69. dam, mori tamen sæpe maluisset, quam prodita patria, cum dedecore administrationis sibi creditæ, apud illos feliciter agere, contra quos fuerat missus. Decrevit igitur Hierosolymam primatibus, quemadmodum sese res haberent, cum fide perscribere: ne vel nimis extollendo vires hostium, timiditatis mox argueretur: vel minus aliquid nunciando, fortasse cœpti etiam poenitentes ad ferociam revocaret: utque si fœdus eis placeret, cito rescriberent: aut si bellandum esset, dignum ei contra Romanos exercitum mitterent. Ille quidem hac epistola scripta mature mittit, qui Hierosolymam literas ferret.

Josephus
 ab Romanis
 sibi timet, &
 Hierosolymam
 primatibus
 scribit.

C A P U T VII.

Jotapatæ obsidio.

Vespasianus autem Jotapatam excindere cupiens (nam in eam plurimos hostium refugisse cognoverat, & præterea validissimum hoc eorum esse receptaculum) præmittit pedites cum equitibus, qui montanum iter coæquarent, saxis asperum, ac peditibus quoque difficile, omnino vero equitibus invium. Et hi quidem quadriduo fecere quod jussum est, latamque aperuere exercitui viam. Quinto autem die, qui Mensis Maji vigesimus & primus erat, prior Josephus in Jotapatam ex Tiberiade venit, abjectosque Judæorum spiritus erigit. Cum vero transitum ejus Vespasiano quidam transfuga nunciasset, utque mox civitatem peteret,

Josephus
 in Jotapatam
 ex Tiberiade
 venit.

in-

incitaret, veluti cum ea totam Judæam capere A. M. posset, si Josephum subjugasset: hoc ille nuncio 403 I. pro maxima felicitate percepto, Dei providentia factum ratus, ut qui hostium prudentissimus P.C.N. videretur, ultro se etiam in custodiam traderet 69. voluntariam: statim quidem cum equitibus mille Placidum mittit, unaque decadarchum Ebutium, tam manu quam prudentia virum insignem, circumvallare civitatem jussit, ne clam inde Josephus elaberetur. Postero autem die cuncta manu comitatus ipse consequitur, & post meridiem usque acto itinere, ad Jotapatam pervenit: adductoque in septentrionalem ejus partem exercitu, in quodam tumultu castra ponit, distante ab oppido stadiis septem. Consulto autem quam maxime conspici ab hostibus affectabat, ut visu attoniti turbarentur: quod etiam factum est: eosque tantus continuo stupor invaluit, ut muris egredi nullus auderet, At Romanos tota die ambulando fatigatos, civitatem statim aggredi piguit: ob eam causam duplici acie circumdato oppido, tertium extrinsecus agmen equitum posuere, omnes Judæis exitus obstruentes. Sed ea res illos in salutis desperatione audaciores effecit: quippe in bello nihil est necessitate pugnacius. Itaque postridie impetu in muros facto, Judæi primo quidem locis suis manentes, Romanis castra ante muros habentibus resistebant: postea vero quam Vespasianus & sagittarios & funditores, omnemque jaculatorum multitudinem adhibitam, missilibus in eos permisit uti: atque ipse cum pedibus in adversum collem, unde murus expugnabilis erat, niti cœpit: tunc civitati metuens Josephus, & cum eo cuncta Judæorum profiliuit

obscidio
Jotapata.

in bello
nihil est
necessitate
pugnacius

A. M. multitudo, omnesque in Romanos pariter ir-
 403¹. ruentes, procul a muris eos deterruere, multa
 P.C.N. manu simul & audacia patrando facinora. Ne-
 69. que minora tamen patiebantur, quam faciebant:
 nam quantum ipsos salutis desperatio, tantum
 pudor incendebat Romanos; & hos quidem pe-
 ritia cum fortitudine, illos autem duce iracun-
 dia ferocitas armabat. Denique cum tota die
 pugnatum fuisset, prælium nox diremit: in quo
 Romanorum plurimis sauciatis, tredecim inter-
 fecti sunt: Judæorum autem cum sexcenti es-
 sent vulnerati, septem & decem ceciderunt. Nihiloque minus Romanis postridie iterum ir-
 ruentibus occurrunt, multoque fortius restite-
 runt: ex eo scilicet fiduciam nacti, quod eos
 pridie præter spem sustinuerant: sed eos quo-
 que pugnaciores experti sunt, quod eorum ira-
 cundiam pudor incenderat, vinci credentium,
 nisi cito vicissent. Itaque per dies quinque Ro-
 manis minime ab aggressionem cessantibus, etiam
 Jotapatæ excursus agebantur, murique
 fortius oppugnabantur, & neque Judæi vires
 hostium formidabant, neque Romanos difficul-
 tas oppidi capiendi lassabat. Etenim Jotapata
 paulominus tota rupes est, ex aliis quidem par-
 tibus undique vallibus immensis præceps, ut ea-
 rum altitudinem oculis deprehendere cupien-
 tium aspectus ante deficiat. Ab una vero tan-
 tum Boreæ parte adiri potest, ubi per transver-
 sum latus desinentis montis ædificata est: quod
 quidem ipsum muro civitatis Josephus fuerat
 amplexus, quo inaccessible essent hostibus supe-
 riora cacumina. Aliis vero circum montibus
 tecta, prius quam in eam perveniretur, a nullo
 poterat conspici. Jotapata quidem sic erat com-

Prælium
inter Ro-
manos &
Judæos
tota die
commis-
sum, nox
diremit.

Jotapatæ
situs.

mu-

munita. Vespasianus autem & cum natura lo- A. M.
 ci simul certandum putans, & cum audacia Ju- 403 I.
 dæorum, incipere obsidionem acriter statuit : P.C.N.
 advocatisque rectoribus sibi subditis, de aggres- 69.
 su deliberabant. Cumque aggerem fieri pla- Vespasia-
 cuisset, qua parte murus facilis erat accessui, nus obsi-
 dum ad comparandam materiam misit exerci- dionem
 tum : oppidoque propinquis montibus excisis, acriter in-
 magnaue vi lignorum & lapidum comparata, cipere sta-
 cratibusque ad evitanda jacula desuper missa per tuit.
 vallos dispositis, his protecti aggerem construe-
 bant : nulla autem noxa vel minima telorum
 erat, quæ de muro jacerentur. His autem alii
 terram ex propinquis tumulis eruentes, sine in-
 termissione suppeditabant : cunctisque trifariam
 distributis, nullus erat otiosus. At Judæi super
 eorum tegmina saxa ingentia, & omne telorum
 genus curabant immittere : quæ licet minime
 penetrarent, magnos tamen crepitus dabant, &
 horribile impedimentum erat operantibus. Tunc
 igitur Vespasianus machinis missilium circum-
 positis (erant autem omnes centum sexaginta)
 in eos, qui super murum astarent, jussit tela con-
 tendi, simulque ex catapultis lanceæ percurrere-
 bant, saxaque tormentis ingentia mittebantur,
 ignisque & sagittarum frequentissima multitu-
 do, quæ non solum murum, sed etiam totum
 intra jactum earum spatium Judæis inaccessum
 fecere. Arabum enim sagittariorum manus, &
 jaculatores, itemque funditores & omnes ma-
 chinæ tela jaciebant. Neque tamen his Judæi
 prohibiti, ne desuper propugnarent, quieti
 erant : sed excurrendo per cuneos more latro-
 num, tegmina operantium detrahebant, nuda-
 tosque feriebant : & ubi illi cessissent, aggerem

Judæi per
 cuneos ex-
 currunt,
 aggerem-
 que disti-
 pant.

A. M. dissipabant, vallorumque munimenta cum cratibus igni tradebant: donec Vespasianus cognito, hujus damni causam ex distributione operum contigisse, quod interjecta spatia Judæis locum aggrediendi præberent, adunavit tegmina: conjunctisque pariter viribus obreptiones hostium præpeditæ sunt. Erecto autem prope-modum aggere, pauloque minus æquato propugnaculis, indignum esse ratus Josephus, nihil contra moliri, quod oppido saluti foret, convocat fabros, murumque altius jubet extolli. Cumque illi tam multis obstantibus jaculis minime ædificare posse affirmarent, hanc eis defensionem excogitavit. Sudibus fixis per eos boum coria recentia extendi præcepit, quæ emissos tormentis lapides sinuata susciperent, quibusque repulsa tela cætera dilaberentur, & ignis humore languesceret: hisque ante fabros oppositis, illi murum die noctuque operando, ad viginti cubitorum altitudinem erexerunt, crebris etiam turribus in eo constructis, minisque validissimis aptatis. Quæ quidem res Romanis jam intra civitatem se esse credentibus, magnum mœrorem comparavit, tam Josephi molitione, quam oppidanorum obstinatione perterritis.

Josephus sudibus fixis per eos boum coria recentia extendi præcepit, quæ emissos tormentis lapides sinuata susciperent, murum altius erigit.

C A P U T VIII.

De obsidione Jotapatenorum a Vespasiano, & diligentia Josephi, deque Judæorum excursione in Romanos.

AT Vespasianus & calliditate consilii, & hostium audacia magis irritabatur: qui jam recepta ex munitione fiducia, Romanos ultro incurfabant: inque dies singulos prælia catervatim,

tim, & cujusque modi latrociniales doli, & eorum quæ casus obtulisset rapinæ, aliorumque incendia fiebant: donec Vespasianus retento milite a pugna, statuit obsidere civitatem, ut eam usui necessariorum penuria caperet. Aut enim coactos inopia sibi supplicaturos, aut si ad finem usque in eadem pertinacia duravissent, fame consumendos ejus habitatores putabat: multoque faciliores expugnatu fore, si post interval- lum rursus anxii incubuisset. Itaque omnes exitus eorum asservari præcepit, Illi autem frumenti quidem, aliarumque omnium rerum in- tus habebant copiam, præter salem: aquæ vero penuria eos affligebat: quia neque fons erat in- tra civitatem, & imbre contentis habitatoribus, rara est in illo tractu æstivis mensibus pluvia: quo tempore obsessi etiam hoc vehementius af- ficiebantur, quod arcendæ siti fuerat excogita- tum: quodque fieri, velut omnis aqua jam de- fecisset, ægre terebant. Josephus enim, cum & civitatem videret abundare aliis rebus, for- tesque animo viros esse, quo longiorem Roma- nis obsidionem faceret, quam sperabant, jam tum potum mensura civibus ministrabat: illis autem conservari aquam penuria gravius esse videbatur: amplioremque cupiditatem move- bat, quod jus bibendi liberum non haberent: ac velut ad extremam sitim perventum esset, labo- ri cedebant. Hoc autem modo affecti, Roma- nos latere non poterant, qui ex adverso colle trans murum in unum eos confluere locum, & aquæ mensuram accipere prospectabant: quo etiam balistarum pervenientibus telis, plurimos occidebant. Vespasianus quidem non multo post, exhaustis puteis, ipsa sibi necessitate tra- di-

A. M.
403 I.
P. C. N.
69.

Vespasia-
nus reten-
to milite a
pugna, ci-
vitatem
obsidere
statuit.

Josephus
potum
mensura
civibus
ministrat.

A. M. ditum iri civitatem sperabat. Iosephus autem,
 403 I. ut hanc ejus spem frangeret, jussit quam pluri-
 P.C.N. mos per murorum minas demersa undis atque
 69. humida vestimenta suspendere, ut omnes re-
 strage-
 ma Iosephi pente aqua perfluerent: ex quo mœror simul
 Romanis ac timor erat, cum tantum aquæ vi-
 derent eos ludibrio consummere quos potu in-
 digere credebant. Denique dux belli etiam ipse,
 quia penuria civitatem posse capere desperasset,
 iterum consilium ad vim atque arma convertit:
 Judæis quoque id maxime cupientibus: quod
 nec se nec civitatem salvam fore credebant, &
 prius quam fame vel siti perirent, mortem bello
 optabant. Iosephus tamen, præter hoc etiam
 aliud consilium, quo sibi copia pararetur, per
 quandam vallem deviam, proptereaque minus
 curiosè habitam a custodibus excogitavit. Mit-
 tendo enim per occiduas ejus partes literas ad
 quos vellet Judæos extra civitatem degentes, ab
 his omnia usui necessaria, & quæ in civitate de-
 fecerant, accipiebat: mandato commeantibus,
 ut plerumque ad excubias reperent, terga velle-
 ribus tecti: quo si qui eos nocte vidissent, canum
 similitudine fallerentur: idque factitatum est,
 donec ejus fraudem vigiles persenserunt, vallem-
 que cinxerunt. Itaque tunc Iosephus non diu
 civitatem sustinere posse prospiciens, suamque
 pariter salutem, si vellet remanere, desperans,
 cum optimatibus de fuga tractabat: verum id
 populus sensit, & circa eum fusus, ne sese negli-
 geret, precabatur, in quo solo recumberent:
 ipsum enim saluti esse civitati manentem, velut
 omnes ejus causa alacri essent animo certaturi:
 quod si etiam capiantur, eundem solatio fore:
 decere autem illum nec inimicos fugere, nec
 ami-

Aliud cal-
 lidum Jo-
 sephi con-
 silium.

Populus
 Iosephum
 ne sese
 negligeret
 precatur.

amicos deserere, aut quasi ex navi tempestate A. M.
 oppressa defilire, qui ad eam tranquillo mari 4031.
 venisset: ipsum enim magis demersurum esse P.C.N.
 civitatem, cum jam nemo audebit hostibus re- 69.
 pugnare, si discessisset, cui confiderent. Josephus
 autem, quod sibi caveret occultans, illorum com- Prudentia
 modo se exitum parare dicebat: nam intra Josephi.
 civitatem manendo, neque servatis grande aliquid
 se profuturum: & si caperentur, una cum his
 esse frustra periturum: obsidione vero libera-
 tum, extrinsecus maximo eis emolumento fore:
 mature enim congregatis ex territorio Galilæis,
 alio bello Romanos ab eorum civitate revoca-
 turum: nunc autem non videre, quid apud eos
 residens utilitatis afferret, nisi quod Romanos
 ad obsidionem magis incitaret, ut se caperent
 magni pendentes: quem si fugisse cognovissent,
 multum essent de obsidionis impetu remissuri.
 Non flexit his populum Josephus, sed hoc cir-
 cumstiteri se magis incendit: denique pueri &
 senes, itemque mulierculæ cum infantibus flen- Josephus
 tes ad ejus pedes accidebant, eumque omnes in Jotapa-
 complexi tenebant, & ut fortunæ socius sibi re- ta rema-
 maneret, cum ululatibus supplicabant: non in- net.
 vidia salutis ejus, quantum ego arbitror, sed
 propria spe, nihil enim se mali, remanente Jo-
 sepho, existimabant esse passuros. Ille autem
 siquidem paruisset, hæc preces esse ratus: cu-
 stodiam vero, si per vim cogeretur (multum
 enim propositum discessus etiam querelarum
 misericordia fregerat) remanere statuit: com-
 munique desperatione civitatis armatus, & nunc
 tempus esse dicens pugnam incipere, cum spes
 nulla salutis est: pulchrumque vitam pacisci pro
 laude, ac forti aliquo patrato facinore in me-
 Cum spes
 nulla salu-
 tis est, bel-
 lum extre-
 mum re-
 medium.

A. M. moriam posteritatis occumbere : ad opera sese
 403 I. convertit. Cum pugnacissimis ergo egressus ;
 P.C.N. disiectis custodibus, usque ad Romanorum ca-
 69. stra excurrerat : & nunc pelles aggeribus im-
 Audacia positas, sub quibus tendebant, discerpere : nunc
 Judæorum in extrema despera- operibus ignem immittere, posteroque die si-
 tione. militer actertio, & per aliquot deinceps dies ac
 noctes bellando non defatigabatur. Sed Vespasianus Romanos his excursibus male affectos aspiciens (nam & terga dare Judæis pudebat, & fugientes insequi armorum pondere tardabantur : cum Judæi semper aliquid agentes, priusquam paterentur, in civitatem refugerent) armatis imperat, ut eorum impetum declinarent, neve cum hominibus mortis avidis manum consererent. Nihil esse fortius desperatis. Restingui autem illorum impetus, si proposito frustrentur, quasi flammam, si materiam non inveniat. Ad hoc oportere Romanos cautius quærere victoriam, augendæ possessionis causâ, non ex necessitate pugnantes. Per sagittarios autem Arabum & Syriæ, & funditores, perque saxa tormentis emissâ plerumque repellebat Judæos : nulla enim telorum machina quiescebat. Illi autem his quidem male accepti cedebant : verum eminus missâ intra jactum subeuntes, sævius Romanis instabant : cum neque corpori, neque animæ parcerent : sed per vicem utrinque pugnarent, suorum quisque laborantibus subvenientes.

Vespasianus per sagittarios funditores Judæos repellit.

*De oppugnatione Vespasiani contra Jotapatam, ariete,
& aliis tormentis bellicis.*

4031.

P.C.N.

69.

Igitur Vespasianus ultro se existimans longitudi-
dine temporis, hostiumque incurfibus obfi-
deri, cum prope jam muris aggeres æquarentur,
arietem admoveere decrevit. Est autem
aries, immensa materia, malo navis assimilis: Aries.
cujus summum gravi ferro solidatum est, in
arietis effigiem fabricato, unde etiam nomen ac-
cepit: dependet autem funibus medius ex trabe
alia, velut ex trutina, palis utrinque fultus, be-
ne fundatis: retrorsum autem magna virorum
multitudine repulsus, iisdemque simul rursus
impellentibus missus, in fronte prominente fer-
ro mœnia percutit: nec est ulla tam valida tur-
ris, aut murorum ambitus adeo latus, ut etsi
priores ictus fortiter sustinuerit, assiduos vin-
cat. Ad hujus periculum rei duci Romano tran-
sire placuit vi capere oppidum properanti: quo-
niam perniciofa videbatur obsidio, Judæis mini-
me quiescentibus. Itaque Romani quidem ba-
listis cæterisque missilium machinis, ut facilius
ferirentur, qui de muris obstare tentassent, pro-
pius adhibitis utebantur: neque sagittarii aut
funditores longius aberant: cum vero ea causa
muros nemo auderet ascendere, ipsi arietem ap-
plicabant, cratibus desuper itemque pellibus se-
ptum, tam pro sui defensione quam machinæ.
Et primo quidem impetu mœnia concussa sunt: Josephus
clamorque oppidanorum, velut jam capti essent, commen-
maximus factus est. Josephus autem eundem tum, quo
locum sæpe feriri, neque multo post murum di- vim ma-
sturbatum iri prospiciens, quo commento vim china pau-
latim fal-
leret ex-
cogitavit.

A. M. machinæ paulatim falleret, excogitavit. Saccos
 403¹. enim paleis confertos, qua semper impetum a-
 P.C.N. rietis ferri viderent, demitti jussit ex muro: ut
 69. eo modo secundi ictus errarent, aut etiam ex-
 cepta vulnera laxitas frustraretur. Quæ qui-
 dem res multum Romanis moræ attulit: nam
 quocunque hi machinam convertissent, contra
 illi qui super murum stabant, palearum tradu-
 centes saccos, ictibus supponebant: nihilque mu-
 rus percussione lædebatur, donec etiam Ro-
 mani adversus hoc aliud machinati sunt: pro-
 ceris enim contis expeditis, in his summis falces,
 quibus saccos abscinderent, alligarunt. Cum
 autem hoc modo efficax esset opus arietis, ac
 murus (qui recens ædificatus erat) ictibus cede-
 ret, quod reliquum erat, Josephus ejusque socii
 ad ignis auxilium se contulerunt: acensumque
 totum quod aridæ fuit materiæ, tribus ex locis
 pariter inflammaverunt, unaque machinas & pro-
 pugnacula Romanorum & aggeres concrema-
 runt. Illi vero non sine malo subveniebant, au-
 dacia simul eorum territi, & ne adjumento ef-
 sent, flammis proruentibus impediti; quæ ari-
 dum nactæ fomitem, & præterea bitumen ac
 picem, necnon etiam sulphur, opinione citius
 volitabant, operaque Romanorum multo labo-
 re curata, unius horæ spacio pessum dederunt.
 Hic etiam vir quidam Judæus, prædicatione ac
 memoria dignus inventus est, Samæi filius Elea-
 zarus, cui Saab Galilææ patria fuit. Is enim sa-
 xum ingens alte sublatum, tanta vi super arie-
 tem, ex muro dimisit, ut machinæ caput abrum-
 peret, idque ex mediis hostibus, saltu ad eos de-
 latus, auferret, nulloque metu reportaret ad mu-
 rum. Postremo tanquam signum, quo tela mit-
 te-

Josephus
 machinas
 & propug-
 nacula Ro-
 manorum &
 aggeres
 concremat

Eleazari
 robur &
 audacia.

terent, hostibus propositus, nudo corpore quin- A. M.
 que sagittarum vulneribus fixus est: earumque 4031.
 nulla respecta, ubi murum ascendit, unde jam P.C.N.
 videri ab omnibus poterat, sua audacia ibi con- 69
 stitit, contractusque dolore plagarum cum ariete
 decedit. Post hunc fortissimi extiterunt duo
 fratres Netiras & Philippus de vico Ruma Ga-
 lilæi: qui cum super milites decimæ legionis
 profiliissent, tanto impetu vique irruerunt, ut
 & aciem Romanorum perrumperent, quique
 adversum ierant, omnes in fugam verterent.
 Præter hos Josephus quoque & cætera multitu-
 do, raptis ignibus, machinas & refugia, cum ope-
 ribus quintæ, itemque decimæ, ejus quæ terga
 dederat legionis, incendunt. Cæteri autem qui
 mox consecuti sunt, & instrumenta & omne ge-
 nus materiæ obruerunt. Rursus autem Roma-
 ni sub vesperam, erectum arietem ad eam muri
 partem, quæ pridem quassata fuerat, appulere:
 ibique propugnatorum quidam Vespasiani plan-
 tam sagitta percussam leviter vulnerat, quia vis
 teli spatio defecisset. Maximam tunc id Roma-
 nis perturbationem fecit: his enim, qui prope
 aderant, viso sanguine perterritis, per omnem
 fama cucurrit exercitum: relictaque obsidione,
 plerique cum stupore atque formidine ad ducem
 belli concurrebant: & ante omnes Titus aderat
 metuens patri. Unde contigit, ut & benevo-
 lentia circa reatorem, & filii trepidatio confun-
 deret multitudinem: facile tamen pater & timore
 filium, & perturbatione liberavit exercitum: su-
 perato enim dolore vulneris, & ab omnibus, qui
 sui causa pertimuerunt, conspici studens, bellum
 in Judæos sævius incitavit: nam velut ultor quis-
 que Imperatoris omne periculum adire cupie-

Netiræ &
 Philippi
 contra Ro-
 manos au-
 dacia.

Vespasiani
 plantam
 milites sa-
 gitta per-
 cussam
 vulnerat.

Bellum in
 Judæos
 reiteratur.

A. M. bat : & clamore alius alium adhortantes, mur-
 403 I. rum petebant. Josephus autem cum suis, licet
 P.C.N. affiduis balistarum itemque tormentorum icti-
 69 bus caderent, nequaquam tamen deterrebantur
 a muro : sed flammis & ferro & saxis eos appe-
 tebant, qui arietem protecti cratibus impelle-
 rent. Nihil autem aut parum proficiebant, ,
 cum sine intermissione procumberent in con-
 spectu hostium positi, quos ipsi contra videre
 non possent : nam & suis ignibus collucebant,
 tanquam si dies esset, & certum erant signum,
 quo tela dirigerent : machinisque procul non
 apparentibus, missilia cavere non poterant. Er-
 go propterea tam catapultarum, quam jaculo-
 rum vi simul multi transfigebantur : missaque
 machinis saxa & murorum minas auferebant, &
 frangebant angulos turrium : virorum autem
 nulli tam fortiter constipati erant, ut non us-
 que ad extremam aciem saxi magnitudine ac
 violentia sternerentur. Sciet autem aliquis, hu-
 jus machinæ vis quantum valeat, ex his quæ illa
 nocte contigerunt : in muro cuidam ex circum-
 stantibus Josepho, saxo percussio caput avulsam
 est, ejusque ad tertium stadium veluti funda ex-
 cussa calvaria. Interdiu quoque prægnantis foe-
 minæ transjecto utero, ad dimidium stadium
 infans abactus est : tanta tormento vis fuit. Er-
 go machinis terribilior erat impetus & missilium
 strepitus. Crebri autem mortui, cum per mu-
 ros deicerentur, sonabant : & acerbissimus qui-
 dem intus excitabatur mulierum clamor : ex-
 trinsecus autem occumbentium gemitus con-
 crepabant : totusque ambitus muri, ad quem pu-
 gnabatur, sanguine confluebat, jamque ascendi
 poterat congestione cadaverum : montes autem

Vis Roma-
 norum
 jaculorum

reso-

resonantes, multo amplius horrorem augebant: A. M.
 nec quicquam illi nocti defuit, quod vel auri- 4031.
 bus vel oculis terrorem posset incutere. Pluri- P.C.N.
 mi quidem pro Jotapata decertantes, fortiter 69.
 ceciderunt, plurimi etiam sauciati sunt, & tamen
 vix circa matutinas vigilias murus assiduis ma-
 chinarum ictibus cessit. Tumque illi quidem
 corporibus atque armis eam partem, quæ dejecta
 fuerat, priusquam Romani pontes apponerent,
 munierunt.

C A P U T X.

De iterata impugnatione Jotapatenorum.

MAne autem Vespasianus ad occupandam ci- Vespasia-
 vitatem jam ducebat exercitum, ex no- nus ad oc-
 cturmo labore paululum recreatum. Idemque cupandam
 cupiens de convulsa muri parte alios propugna- civitatem,
 tores depellere, equitum quidem fortissimos exercitum
 equis depositos trifariam collocat: ut texti ar- ducit.
 mis dirutum latus undique obsiderent, contos-
 que prætenderent: & cum pontes admoveri
 cœpissent, ipsi priores introirent. Post illos au-
 tem pedites validissimos ordinavit. Reliquam
 vero equitum multitudinem secundum muri
 spatium per montana loca distendit, ne quis fu-
 giens excidium civitatis lateret. Deinde qui
 hos sequerentur constituit sagittarios, paratas
 sagittas habere iussos: funditores quoque simili-
 ter, & appositos machinis. Aliis autem inte-
 gris muri partibus scalas applicare præcepit: ut
 qui hos prohibere tentassent, dejectæ partis de-
 fensionem relinquerent: cæterique omnibus
 simul telis oppressi, violentiæ irrumpentium ce-
 de-

A. M. derent. Josephus autem hoc consilio cognito,
 4031. per murum quidem integrum labore fatigatos,
 P. C. N. itemque senes disposuit, quasi lædi non possent:
 69. in parte vero collapsa validum & potentissimum
 Josephi quemque: senosque ante omnes viros, in qui-
 contra hos- bus & ipse fuit, ad pericula subeunda fortitus est:
 dum con- silium, hisque præcepit, ut agminum ululatus, ne me-
 tu quaterentur, aures obstruerent: contra sa-
 gittarum vero multitudinem communiti prote-
 gerentur desuper scutis: paulatimque recede-
 rent, donec sagittarii pharetras exinanirent. Si
 vero pontes a Romanis apponerentur, ipsos pro-
 filire mandavit: atque hostibus persuasit per
 sua instrumenta resistere: unumquemque vero
 ita certare debere, non quasi conservandam
 tueretur, sed quasi perditam jam patriam vin-
 dicaret: atque oculis suis proponere mactari se-
 nes ac liberos, conjugesque suas propemodum
 ab hostibus capi: vimque futuræ cladis jam nunc
 collectam in autores ejus effundere: ita quidem
 in utroque disposuit. Civitatis autem vulgus
 imbelles, mulieres ac pueri, postquam oppidum
 triplici acie videre circumdatum (nullus enim
 ad pugnam translatus fuerat a custodiis) stri-
 ctisque gladiis ad partem muri dejectam hostes
 instare, armisque montana loca omnia desuper
 collucere, atque Arabum quendam sagittariis
 tela suggerere, tunc extremo ululatu quasi ca-
 pta urbe consonuerunt, non ut impendere mala,
 sed ut adesse jam crederes. Quare Josephus
 mulieres, ne misericordia suorum animos effe-
 minarent, intra domos cum interminatione con-
 cludit, silere iussas: ipse vero ad partem muri,
 quæ sibi obtigerat, transivit: & scalas quidem
 applicantibus animum non intendit, sed tantum
 spe-

Mulierum
 ac puero-
 rum ulula-
 tus in pu-
 gna.

speculabatur impetum sagittarum. Simul au- A. M.
 tem ac tubicines universarum legionum conso- 4031.
 nuerunt, & graviter infremuit exercitus: signo- P.C.N.
 que dato, missis undique sagittis lux obscurari 69
 coepit: Josephi socii memores præceptorum,
 & adversus clamorem obstructis auribus, & con-
 tra sagittarum vulnera corporibus communitis,
 cum admoventur pontium machinæ, ipsi eas
 cursu, & antequam hostes pedem in his pone-
 rent, occupant: eosque ascendere nitentes præ-
 lio deturbant, varia manuum itemque animi
 facinora demonstrantes: & ne vel in extremis
 calamitatibus deteriores illis viderentur, qui sine
 periculo fortes contra se essent, curabant: nec
 prius a Romanis divellebantur, quam vel cade-
 rent, vel occiderent. Itaque Judæis perpetuo dimi-
 cantibus, cum nec unde mutarent, propugnato-
 res haberent, defessis autem Romanorum assi-
 due substituerentur: proque his quos violentia
 repulissent, alii succederent: invicem se adhor-
 tati latera copulant: protectique desuper lon-
 gioribus scutis, inexpugnabilis globus effecti
 sunt: totaque acie velut uno corpore repellen-
 do Judæos, in muro jam pedem ponebant. Tum
 Josephus, his rerum angustiis consilio necessita-
 tis adhibito, machinis excogitandis cum despe-
 ratione stimulatur: ferventique oleo perfundi
 milites jubet, scutorum conjunctione defensos:
 id autem Judæi multi, qui & paratum haberent,
 & plurimum, cito Romanis infundunt: ipsis
 etiam in eos ahenis missis calore bullientibus.
 Hæc res Romanorum ardentium aciem dissipavit,
 & cum dolore sævissimo devolvebantur a
 muro: siquidem facile a vertice ad pedes usque
 sub armatura oleum per totum corpus fluebat,

Prælium
 Romanorum cum
 Judæis in
 ponte.

Romanos
 Judæi fer-
 ventis o-
 leo per-
 fundunt.

A. M. carnemque non secus ac flamma depascebatur :
 4031. quod natura facile caleſceret, ſeroque pro ſui
 P.C.N. pinguedine refrigeſceret : thoracibus autem &
 69. galeis illigatis incendiſſi fuga non erat. Nunc
 autem ſalientes, nunc incurvati dolore, de pon-
 tibus decidebant. Ad ſuos autem contra niten-
 tes tuto recedere non poterant, quoniam facile
 ab inſequentibus vulnerabantur. Sed neque
 Romanis virtus in rebus adverſis, nec Judæis
 prudentia deſuit. Romani enim licet oleo per-
 fuſi mirabilia pati viderentur, tamen in eos, qui
 perfuderant, ferebantur, præcedentem quiſque
 incurſando, tanquam ipſe impetum retardaret.
 Judæi vero progreſſum eorum dolo altero dece-
 perunt, cum ſœno græco decocto pontium ta-
 bulata perfunderent : quibus illi dilabentes re-
 trahebantur, ut neque fugientium quiſquam,
 neque aggredientium firmo poſſet eniti veſti-
 gio : ſed alii quidem reſupinati per ipſas pon-
 tium tabulas calcarentur, multi vero ſuper ag-
 geres deſicerentur : & qui cecidiſſent, a Judæis
 feriebantur : qui Romanis deſilientibus conſi-
 ctu jam liberi, facillime tela dirigebant. Cum
 autem multi milites mala in hac perpeti pugna
 dux videret, ſub veſperam eos revocat : quo-
 rum non paucis trucidatis, plures ſunt vulnera-
 ti. Ex Jotapata vero ſex viris mortuis, plures
 quam trecenti ſaucii translati ſunt. Hoc au-
 tem modo pugnatum eſt Junii menſis die XX.
 At Veſpaſianus, eorum cauſa, quæ acciderant,
 conſolatus exercitum, poſtquam ira vidit accen-
 ſum, neque tam exhortationem quam opus de-
 poſcere, aggres altius tollit. Tres ve-
 ro turres quinquagenum pedum in excelſum ju-
 bet erigi, ferro undique teſtas, ut & pondere
 ſta-

Romani
 re infecta
 a pugna
 retroce-
 dunt.

Veſpaſia-
 nus aggre-
 res altius
 tollit &
 turres eri-
 git.

stabiles essent, neque ignibus expugnarentur: A. M. easque super aggeres collocat, jaculatoribus & 403 I. sagittariis, itemque levioribus missilium machi. P.C.N. nis plenas, funditorum quoque fortissimis. Qui 69. cum non conspicerentur propter altitudinem turrium & loricas, ipsi eos, qui super murum astarent facile conspicuos, telis feriebant: at illi cum neque a vertice venientes sagittas facile declinarent, neque ulcisci possent, quos non viderent: altitudine quidem turrium librata manu jacula superante: ferro autem, quo erant septæ, flammis obstante: ob hæc defensionem muri deserunt: oppugnationemque tentantibus prompte occurrunt. Et Jotapateni quidem ita resistebant, quamvis multi in dies singulos occumberent, neque contra mali quicquam hostibus facerent, quod eos sine periculo prohibere non poterant.

Jotapateni
oppugna-
tionem
tentanti-
bus prom-
pte occur-
runt.

CAPUT XI.

Japhæ expugnatio a Trajano & Tito.

His autem diebus Vespasianus ad finitimam quandam Jotapatæ civitatem evocatus, cui nomen est Japha, novas res affectantem, & propterea, quod Jotapatenos præter spem restitisse audierat, inolescens, mittit eo Trajanum decimæ legionis rectorem, dans ei duo millia peditum & equites mille. Ille autem cum oppidum contra expugnationem munitissimum reperisset (nam præter naturam, qua tutum erat, etiam muro duplici cingebatur) habitatores vero ejus vidisset paratos ad pugnam sibi obvios processisse, prælium cum his committit: eosque paulisper reluctatos, in fugam vertit: quos

Japhæ ex-
pugnatio a
Trajano.

Judæi ab
Romanis
intra duos
muros
conclusi
trucidan-
tur.

A. M. vestigiis consecuti Romani, exterioris muri am-
 4031. bitum, quo confugerant, cum ipsis irrumpunt :
 P.C.N. secundum autem murum petentibus, cives sui
 69. claudere civitatem, metu scilicet, ne cum his
 rursus hostes intrarent. Profecto autem Deus
 Galilæorum clades Romanis donabat, qui etiam
 tunc civitatis ejus universum populum exclu-
 sum mœnibus propriis, ad interitum hostibus
 dedit avidissimis cœdium. Multi enim simul
 ruentes ad portas, multumque nominatim præ-
 positos inclamantes, inter ipsas preces macta-
 bantur, quibus hostes unum murum, alterum
 cives clauderant : & inter medios coacti muro-
 rum ambitus, multi quidem sociorum gladiis
 transigebantur, infiniti vero a Romanis inter-
 ficiebantur, ne ad ulciscendum quidem recepta
 fiducia : nam præter hostilem metum, etiam
 domestica proditio eorum animos fregerat. De-
 nique moriebantur, non Romanos, sed Judæos
 execrando, quoad omnes interiere numero ho-
 minum duodecim millia. Unde Trajanus va-
 cuam esse civitatem pugnatoribus reputans, &
 si qui adhuc intus essent, nihil eos ausuros esse
 existimans præ timore, imperatori excidium re-
 servavit : eumque per nuncios rogavit, ut filium
 suum Titum mitteret, finem victoriæ impositu-
 rum : ille autem laboris aliquid superesse ratus,
 cum milite filium misit, hoc est, quingentis e-
 quitibus & peditibus mille. Qui mature ad ci-
 vitatem profectus sic ordinavit exercitum, ut in
 lævo quidem latere Trajanum constitueret, ipse
 vero in dextro obsidioni præesset. Itaque mili-
 tibus scalas muris undique applicantibus, cum
 paulisper desuper Galilæi obstitissent, continuo
 mœnia reliquerunt. Titus vero ejusque comi-
 tes

Duodecim
 millia Ju-
 dæorum
 intereunt.

Titus cum
 copiis ad
 Japhan
 pervenit.

tes saltu demissi, mature civitatem obtinuerunt. A. M. 4031.
 Tumque vehemens cum his, qui se intus con- P.C.N. 69.
 gregavere, pugna commissa est: nunc per an- Vehemens
 gusta viarum irruentibus validissimis, nunc fo- pugna in
 minis ex tectorum culminibus, quæ forte inve- oppido in-
 nissent, tela jactantibus. Et hoc quidem modo ter Gali-
 usque ad sextam horam sustinere conflictum: leos & Ro-
 absumptis autem bellatoribus, cætera multitu- maneo.
 do, & sub divo, & per domos, senes pariter ac
 juvenes mactabantur. Denique virilis sexus
 præter infantes nullus remansit, qui cum mulie-
 ribus abducti sunt servitio. Interemptorum
 quidem in civitate, & in primo congressu, nu-
 merus fuit quindecim millia: captivorum au-
 tem duo millia CXX. Hæc Galilæis clades con-
 tigit quinto & vigesimo die Junii mensis.

C A P U T XII.

De Samaritis a Cereale devictis.

Sed ne Samaritæ quidem alieni a calamitati- Samarita-
 bus remansere. Hi namque in monte Ga- rum in
 rizin, qui est illis sanctissimus, congregati, locis monte Ga-
 suis expectabant: belli autem minas eorum con- rizin con-
 ventus ac spiritus habere videbatur: nec saltem gregatio.
 vicinorum malis corrigebantur, sed inconsulta
 suarum virium infirmitate, secundis Romano-
 rum rebus exterriti, prona in tumultum volun-
 tate pendebant. Vespasiano autem placebat,
 motus antecapere, eorumque impetus præveni-
 re. Nam etsi præfidiis tota Samaritica regio
 cincta erat, tamen eorum multitudo qui coie-
 rant & conspiratio timebatur. Eaque causa Ce-
 realem quintæ legionis tribunum, cum sexcen-
 tis equitibus tribusque peditum millibus mittit.

A. M. Ille autem ad montem quidem accedere, prælio:
 403 I. que congregari nequaquam tutum esse duxit, quod
 P. C. N. hostes plurimi desuper essent: milites vero cir-
 69. cumvallatis undique montis radicibus, tota eos
 die custodiebant. Evenit autem aquæ tunc in-
 digentibus Samaritis, etiam graves accendi æstus
 (erat enim tempus æstatis, neque se rebus neces-
 sariis vulgus instruxerat) adeo ut nonnulli qui-
 dem una die siti morerentur, multi vero ejus-
 modi morti servitium præferentes, ad Romanos
 transfugerunt: ex quibus cognito Cerealis, illos
 etiam qui adhuc perseverarent, malis infraçtos,
 montem ascendit: & circum hostes exercitu
 constituto, primum eos ad fœdera hortabatur,
 atque ut salvi esse mallent rogabat: si arma pro-
 jecissent, tutos fore promittens: denique quia
 persuadere non posset, aggressus eos occidit om-
 nes. Erant autem undecim millia & sexcenti.
 Hæc Junii mensis vigesimo & septimo die gesta
 sunt: atque his calamitatibus Samaritæ oppressi
 sunt.

Aquæ de-
 fectus in
 monte
 Garizim.

Undecim
 millia &
 sexcenti
 Samaritæ
 interfecit.

C A P U T XIII.

Jotapata excidium.

Jotapatenis autem diu durantibus, & præter
 spem adversa tolerantibus, quadragesimo
 quidem ac septimo die, Romanorum aggeres su-
 per murorum altitudinem sunt elati: quidam
 vero ad Vespasianum eodem die profugus venit,
 paucitatem civium & infirmitatem simul eorum
 enuncians: quodque diuturnis vigiliis, & præ-
 liis assiduis consumpti, minime quidem ulterius
 vim ferre possent, verum dolo etiam caperen-
 tur, si quis instaret: circa extremam namque

Profugus
 quidam
 paucita-
 tem Jota-
 pateno-
 rum & in-
 firmita-
 tem eo-
 rum enun-
 ciat.

vigiliam, quando & malorum requiem habere A. M.
 viderentur, & maxime defatigatos custodes ma- 4031.
 tutinus somnus occupat, dormire eos dicebat, P.C.N.
 eademque hora invadendos esse suadebat. Ve- 69.
 spasiano autem, quia fidem nosset inter se Ju-
 dæorum, quantaque superbia poenas contem-
 nerent, transfuga suspectus erat: nam & antea
 quidam ex Jotapata captus, omne tormento-
 rum genus fortiter pertulit, & cum ne flammis
 quidem coactus, quid intus ageretur, hostibus
 exquirentibus prodidisset, mortem deridens
 cruci suffixus est. Fidem tamen proditori con-
 jectura faciebat, fortasse illum vera dicere: ipse
 autem nihil ex ejus fallacia magnum sibi existi-
 mans esse metuendum, asservari hominem ius-
 sit, & ad occupandam civitatem parabat exer-
 citum. Hora igitur quæ fuerat indicata, silen-
 tio muros petebat: primusque incedebat Ti-
 tus cum uno e tribunis Domitio Sabino, paucis
 ex quintadecima legione comitatus. Interfectis
 autem vigilibus, in civitatem ingrediuntur, &
 post eos Sextus Cerealis tribunus, & Placidus,
 subiectos sibi milites introducebant. Arce ve-
 ro occupata, cum hostes in medio oppido ver-
 sarentur, jamque plane dies esset, ne tunc qui-
 dem illi qui capti tenerentur, adhuc excidium
 sentiebant, multo labore somnoque pariter dis-
 soluti. Et si quis evigilasset, nebula visus ejus
 hebetavit, quæ casu tunc plurima se circa oppi-
 dum fuderat, donec totus irrupit exercitus: so-
 loque malorum periculo exuscitati sunt, morien-
 tesque demum se periisse crediderunt. Roma-
 nos autem memores quid obsidionis tempore
 pertulissent, neque parcendi cuiquam, neque
 miserendi quemquam tangebatur cura: sed ex ar-

Romani
 hostibus
 dormien-
 tibus urbe
 potiuntur.

Romanos
 neque par-
 cendi ne-
 que misere-
 rendi cura
 tangit.

A. M. ce plebem ad prona compulsam facillime truci-
 403 I. dabant, ubi loci difficultas pugnacibus quoque
 P.C.N. negaret copiam resistendi: viarum namque an-
 69. gustiis pressi, ac per declivia dilabentes, fluentes
 desuper bello obterebantur. Id multos etiam
 qui circa Iosephum lecti erant, ut manibus pro-
 priis liberarentur incitavit: nam cum se viderent
 Romanorum neminem posse occidere, ne
 Romanorum manibus oppeterent, prævenerunt,
 & in extrema parte civitatis congregati, semet
 interfecerunt. Quicumque tamen vigi-

Pagus Ju-
 daeorum
 cum Ro-
 manis ex
 turri.

Antonius
 a Judæo
 infidiis pe-
 remptus.

Quadra-
 ginta mil-
 lia Judæo-
 rum ex-
 cidii tem-
 pore, pu-
 gnisque
 superiori-
 bus inte-
 reunt.

lum primi captam civitatem senferant, in quan-
 dam turrin septentrionalem fuga recepti, ali-
 quamdiu quidem restiterunt: deinde circumfusi
 hostium multitudine, sero dextras dedere: his-
 que instantibus, mortem suam æquo animo præ-
 buerunt. Potuissent autem incruento Romani
 obsidionis sine gloriari, nisi unus ex ipsis occidis-
 set centurio, Antonius, peremptus infidiis. Nam
 quidam ex his, qui ad speluncas confugerant
 (erant autem plurimi) rogabat Antonium, dex-
 tram sibi porrigere, ad fidem salutis ac præsidium,
 quo tutus ascenderet: cumque is manum por-
 rexisset incaute, hasta ille præventum sub ingui-
 ne perculit, statimque confecit. Illo quidem
 die comparentem multitudinem peremere Ro-
 mani: postea vero secutis diebus scrutando la-
 tebras, per cuniculos & speluncas in omnem
 sæviebant ætatem, præter infantes ac fœminas.
 Itaque captivi quidem mille ducenti congregati
 erant: quadraginta vero millia connumerata
 sunt excidii tempore pugnisque superioribus
 mortuorum. At Vespasianus civitatem ipsam
 excindi jubet, castellaque ejus omnia exurit. Jo-

ta-

tapata quidem ita devicta est tertiodecimo im. A. M.
perii Neronis anno, calendarum Juliarum die. 4031.
P.C.N.

C A P U T XIV.

69.

*Quomodo Josephus captus vitam suam redemeris
facto & verbis.*

ROmani vero Josephum requirentes, & propriæ indignationis causâ, & quod Imperatori operæ precium videbatur (captus enim, maxima pars belli esset) mortuos, itemque abditos rimabantur: ille autem in exitio civitatis fortunæ quodam usus auxilio, per medios se hostes surripuit, & in quendam profundum puteum saltu demissus est, cui amplum specus adjunctum erat a latere, quod supra scrutantes videre non possent: ubi quadraginta insignes viros latitantes offendit, rerumque utilium apparatus, qui non paucis diebus sufficeret. Hostibus autem omnia complexis, interdum quidem se occultavit: nocte vero sursum ascendens, vigilias explorabat, ut fugeret. Cumque omnia undique ipsius causâ maxime custodirentur, neque fallendi spes esset, in speluncam iterum descendebat: biduumque ibi delituit. Tertiâ vero die, capta quadam muliere, quæ cum ipsis fuerat, indicatus est. Tumque Vespasianus prope duos tribunos, Paulinum & Gallicanum, iussos pacem dare Josepho, & hortari eum, ut ascenderet, mittit. Quibus tamen ille rogantibus, postquam ad eum venerunt, fidemque pro salute dantibus minime paruit. Ex his autem magis quæ pati meritus esset: qui plurima commisisset, quam ex naturali mansuetudine rogantium, suspicionem colligens, velut ad pœ-

Josephus
in profundum
puteum desil-
lit, & in
specu delitescit.

Vespasianus
Josepho per
tribunos
dat pacem

A. M. nam evocaretur, timebat : donec Vespasianus
 403 I. tertium quoque tribunum Nicanorem, Josepho
 P.C.N. notum, atque olim consuetum misit. Is autem,
 69. quam mite in eos Romanorum esset ingenium,
 Nicanor
 tribunus
 Josepho
 notus. quos semel subjugassent, referens: quodque ipse
 Josephus virtutis causa magis admirabilis, quam
 invisus ducibus haberetur: essetque Impera-
 tori studium non eum ad supplicium ducere,
 quod etiam sine deditioe sibi liceret exigere,
 sed conservare potius virum fortem: his addebat,
 quod nec Vespasianus, si quid dolo moliretur,
 amicum ad id mitteret, ut rem optimam pessimam,
 hoc est perfidia praetexeret amicitiam: neque semetipsum illi, ut amicum falleret,
 obtemperaturum fuisse. Verum Josepho etiam post
 Nicanoris dicta haesitante, milites quidem irati,
 speluncae ignem submittere properabant: sed
 retinebat eos belli ductor: vivum Josephum capere
 plurimi pendens. Nicanore autem vehementer
 instante ubi etiam hostilis multitudinis minas
 comperit Josephus, nocturna somnia reminiscitur:
 quibus ei Deus & futuras Judaeorum clades,
 & quae Romanis essent eventura principibus,
 ostendit: erat autem interpretandis quoque somniis
 idoneus, & conjectare, quae ambigue divinitus dicerentur,
 sciebat: qui & sacros prophetarum libros noverat,
 quod & ipse sacerdos esset, & parentibus sacerdotibus
 procreatus. Illa igitur hora quasi Deo plenus,
 & recentium somniorum, quae horrenda viderat,
 simulacra mente complexus, occultas preces
 Deo offert. Et quia Judaeorum, inquit labefactari
 tibi rem creator placuit, fortuna vero ad Romanos
 tota migravit, animamque meam, quae futura
 praediceret, elegisti, do quidem manus

Josephi de
 Judaeorum
 clade nocturna
 somnia.

Josephus
 Deo plenus
 occultas preces
 offert Deo.

nus sponte Romanis, & vivo: testor autem, A. M. quod non proditor, sed tuus minister ad eos 4031. ibo. Simulque his dictis, Nicanori consentiebat. Verum qui una confugerant Judæorum, P.C.N. postquam intellexerunt Josephum rogantibus 69. cedere, universi circumstantes clamabant, certe Josephus Nicanori consentit. plurimum ingemiscere leges patriæ. Ubi sunt, Judæorum in Josephum imperus. quæ Judæis Deus annuit, quibus mortem contemnentes animas indidit? Vita Josephus captus es, lucemque pateris intueri servientem? quam cito tui oblitus es? quam multos pro libertate mori persuasisti? falsam profecto opinionem fortitudinis habebas, falsamque prudentiæ, si salutem apud eos speras, cum quibus ita dimicasti: aut si hæc etiam certa sunt, ab illis tamen te servari cupis. Sed quamvis te Romanorum fortuna tui oblivione perfuderit, nos tamen patriæ gloriæ consulentes, & dexteram tibi & gladium commodabimus, Tu vero si quidem sponte moriari, dux Judæorum: si vero invitus, proditor morieris. Vix hæc elocuti sunt, & intentatis gladiis, occidendum illum comminabantur, si Romanis pareret. Timens igitur impetum Josephus, & se Dei præceptorum proditorem esse ratus, si ea non renunciasset morte præventus, argumentis eos philosophiæ necessario tractare incipit. Et quid enim tantopere, inquit, o socii propriæ cædis avidi sumus? aut cur amicissimas inter se res, corpus & animam, in dissensionem vocamus? mutatum me esse quispiam dicet? sed Romani hoc sciunt. Optimum in bello mori? sed lege belli, hoc est a victoribus trucidari. Proinde si quidem Romanorum ferrum deprecor, vere meo gladio meaque manu sim dignus: sin illi hosti suo par-

Oratio Josephi ad socios.

A. M. cendum putant, quanto justius nos ipsi nobis
 4031. pepercimus? Quippe stolidum est ea circa nos
 P.C.N. admittere, pro quibus ab illis dissensimus. Pul-
 69. chrum enim esse pro libertate mori, & ipse fa-
 Pulchrum est pro li-
 bertate
 mori, pu-
 gnando
 tamen. chrum enim esse pro libertate mori, & ipse fa-
 teor, pugnando tamen, & illorum manibus, qui
 eam præripuere: nunc autem neque prælio no-
 bis obstant, neque nos interficiunt. Itidem au-
 tem timidus est habendus, qui mori non vult,
 cum opus est, & qui vult, cum non oportet.
 Præterea quis nos metus prohibet ad Romanos
 ascendere? nempe mortis. Ergo quæ ab ho-
 stibus dubie suspecta formidini est, eam certam
 ipsi nobis irrogabimus? Verum servitutem di-
 cet aliquis: valde quidem nunc liberi sumus.
 At viri fortis est semet occidere: imo vero
 ignavissimi quantum opinor. Nam & guber-
 natorem timidissimum puto, qui tempestatem
 metuens, ante vim turbinis navem sponte sub-
 mergit. Quinetiam propria manu perire, a
 communi omnium animalium natura discrepat,
 eoque modo in creatorem nostrum Deum sum-
 mum scelus admittitur. Nullum est animal,
 quod ex industria vel per se moriatur. Siqui-
 dem naturæ lex validissima, ut velint vivere, in
 omnibus sita est: idcirco & qui nobis adimen-
 dum id putant, hostes ducimus, & quos nostros
 insidiatores putamus, poena persequimur. Deum
 vero indigne ferre non arbitramini, cum do-
 num ejus homo despiciat? Ab illo enim accepi-
 mus ut essemus: rursusque, ut esse definamus,
 illi reddendum est. Corpora quidem cunctis
 mortalia sunt, ex caduca materia fabricata: ani-
 ma vero semper immortalis est: Deique parti-
 cula in corporibus collocata. Si quis ergo de-
 positum hominis surripuerit aut male tracta-

Similitudo
 a nauta
 sumpta.

Propria
 manu pe-
 rirea com-
 muni ani-
 malium
 natura di-
 screpat,
 eoque
 modo in
 Deum
 summum
 scelus ad-
 mittitur.

Anima
 immorta-
 lis est, Dei-
 que parti-
 cula in
 corpori-
 bus collo-
 cata.

verit, pessimus statim ac perfidiosus habetur: A. M. si Dei depositum ex proprio corpore quis ejece- 4031.
rit, eum se latuisse quem læserit æstimabit? Et P.C.N.
servos quidem fugientes ulcisci, justum creditur, 69.

quamvis nequam dominos fugerint: ipsi vero Deum fugientes, & optimum Deum, impie facere non videbimur? An ignoratis, quod eorum, qui lege naturæ vita exeunt, acceptumque Deo debitum solvunt, cum id qui dedit recipere voluerit, perpetua laus, domusque ac familia stabiles sunt? puræ autem & quæ invocantes exaudiant animæ, retinent locum in cœlo adeptæ sanctissimum: atque inde rursum, volventibus sæculis, casta corpora jubentur incolere.

Quorum vero manus in seipsos insanierunt, eorum animas tenebrosior Orcus suscipit: pater autem illorum Deus autores injuriæ per nepotes ulciscitur. Hinc & Deo invisum est, & a sapientissimo legis nostræ conditore coercetur.

Deus au-
tores in-
juriæ per
nepotes
ulciscitur.

Denique si qui se occiderint, apud nos quidem usque ad solis occasum insèpultos abjici decretum est, cum etiam hostes sepeliri fas esse ducamus: apud alios autem & dextræ jubentur abscindi ejusmodi mortuorum, quæ in ipsos arma-

Mos vetè-
rum cum
iis qui sibi
ipsis vio-
lentas ma-
nus intulerunt.

tæ sunt: quoniam ut corpus ab anima, ita manum esse a corpore alienam existimarent. Pulchrum est igitur, o socii, justa sentire: neque humanis cladibus addere, ut creatorem omnium impietate lædamus: si salvi esse volumus, salvi simus: nec enim salus apud eos ignobilis est, quibus tantis virtutem operibus demonstravimus: sin mori placet, ab his occidi perpulchrum est, qui nos ceperint. Non migrabo ego in hostium locum, ut ipse mei proditor fiam: multo enim stolidior sim, quam qui ad hostes ultro

A. M. profugiunt, siquidem illi salutis suæ causâ id faciunt : ego vero interitus, & quidem mei. Romanorum tamen insidias votis expeto : nam si me post junctas dextras perimant, magno animo paratoque moriar, mendacii perfidiam pro victoriæ solatio mecum auferens. Multa quidem in hunc modum Josephus, ut a cæde propria socios dehortaretur, dicebat. Illi autem obstructis auribus desperatione, qua se jamdudum morti devoverant, concitantur : & alii aliunde cum gladiis accurrentes, ignaviam exprobrabant : & quasi eum mox percussurus, quisque adoriebatur. Ille autem cum alium nominatim vocaret, alium vultu ducis intueretur, alterius dexteram prehenderet, alium precibus exoraret, varia mentis affectione (ut in tali necessitate) distractus, ferrum omnium a cæde sua prohibebat, non secus, ut feræ bestię circumclusæ, ad eum semper, qui se contingeret, ora convertens. Illorum autem, qui ducem in extrema quoque clade reverendum putabant, debilitabantur dextræ, gladiique de manibus elabebantur : multi cum manus ei afferrent, sponte frameas dimittebant. Josepho autem non defuit in desperatione consilium, sed fretus Dei providentia, salutem in periculum mittit. Et quoniam mori decretum est, inquit, agite, cædes mutuas sortiamur : & cui obtigerit, manu sequentis occumbat, atque ita omnium fortuna perambulet, neque sua se quis dextera feriat : injustum est enim cæteris interemptis, ex aliis quemquam, si pœnituerit, salvum esse. Visus est vera dicere, & quod persuasit agitur : ut sors cuique obtigit, paratam ei, qui sequeretur, necem suam præbebat, quasi mox etiam duce peritu-

Peroratio
Josephi.

Josephus
vix fer-
rum a cæ-
de sua pro-
hibet.

Aliud Jose-
phi consi-
lium.

rituro : cum Josepho enim perire, vita dulcius A. M.
 æstimabant. Remansit autem ipse cum altero, 403 I.
 sive fortuna dici poterat, sive Dei providentia. P. C. N.
 Consultoque prospiciens, ne vel sorte gravare-
 tur, vel si novissimus recessisset, gentilis cæde
 pollueretur : illi quidem, fide interposita, ut vi-
 veret, persuasit : ipse vero hoc modo & Roma-
 norum & domestico bello liberatus, ad Vespas-
 ianum per Nicanorem ducebatur. Omnes au-
 tem Romani visendi ejus gratia occurrebant : &
 cum se circa ducem premeret multitudo, varius
 tumultus erat : his exultantibus, quod captus
 esset, aliis minitantibus, nonnullis autem pro-
 pius eum videre certantibus. Et qui longius
 aberant, hostem interficiendum esse clamabant :
 qui vero propius erant, facta ejus reputantes,
 mutitione stupecebant. Restorum autem nemo
 fuit, qui licet ante irasceretur nomini ejus, viri
 aspectu non mitior factus sit. Titum vero præ-
 ter alios & fortis Josephi animus in calamitati-
 bus, & ætatis ejus misericordia capiebat : qua-
 lisque pridem fuisset in præliis reminiscanti, &
 qualis nunc sit in hostium manibus positus in-
 tuenti, succurrebat quanta esset fortunæ poten-
 tia, quamque velox belli momentum : humana-
 rum autem rerum nihil firmum atque perpetuum :
 quamobrem multos ad miserationem Josephi pertraxit : plurimaque salutis ejus pars
 Titus extitit apud patrem. Vespasianus tamen,
 quasi missurus eum Cæsari, ut cautissime custo-
 diretur, præcepit. Quo audito, Josephus ali-
 quid ei soli se dicere velle ait. Summotisque
 ab illo omnibus aliis præter filium Titum, ac
 duos amicos : Tu quidem, inquit, Vespasiane,
 tantum hoc putas Josephum te habere captivum :

69.

Josephi
 socii per
 sortem
 pereunt,
 Josepho
 cum altero
 superstiti.

Josephus
 ad Vespas-
 ianum per
 Nicanore-
 rem duci-
 tur.

Exem-
 plum gra-
 tiæ & mi-
 sericordiæ
 Titi, erga
 Josephum

Josephus
 cum Vespas-
 iano solus
 colloqui
 cupit.

Josephus
 Vespasiano
 futura
 prædicat.

ego

A. M. ego autem majorum ad te nuntius venio, præ-
 403¹. missus a Deo : alioquin Judæorum legem scie-
 P.C.N. bam, & quemadmodum duces exercituum mo-
 69. ri deceret. Ad Neronem me mittis? quid ita?
 quasi qui Neroni usque ad te successuri sunt,
 maneant. Tu es Cæsar Vespasiane & Impera-
 tor, atque hic filius tuus : me autem colligatum
 arctius tibi asservato : nam dominus quidem
 non mei solius es tu Cæsar, verumetiam terræ
 marisque, ac totius hominum generis : me autem
 ad majorem poenam custodiri oportet, si ex
 tempore & subito in dominum ista confingo.
 His dictis Vespasianus statim quidem fidem non
 habere videbatur, eaque Josephum existimabat
 salutis gratia comminisci : paulatim vero ad cre-
 dendum impellebatur, jampridem illum exci-
 tante ad imperium Deo, sceptraque multis præ-
 monstrante aliis portentis. Sed & in aliis ve-
 rum esse Josephumprehenderat. Altero
 namque amicorum, qui secretis intererant, ad-
 mirari dicente, quemadmodum (nisi hæc deli-
 ramenta sint) neque Jotapatenis de excidio, ne-
 que sibi de captivitate quicquam divinaisset, ut
 a se iram depelleret : Josephus Jotapatenis ait se
 prædixisse, quod post diem septimum & qua-
 dragessimum eos maneret exitium, quodque
 ipsum Romani vivum essent in custodia reten-
 turi. Hæc in secreto quæsitæ, Vespasianus ubi
 vera esse comperit a captivis, etiam quæ de se
 dixisset credibilia cœperat existimare : sed ne-
 que custodiam Josepho nec vincula remittebat :
 vestimentis autem aliisque muneribus eum do-
 nare, benignissimeque fovere non desinebat, etiam
 Tito magnam honori ejus operam commodan-
 te.

Josephus
in omni-
bus verax
deprehen-
ditur.

Vespasia-
nus Jose-
pho neque
custodiam
nec vincu-
la remittit
muneribus
vero eum
fovere non
desinit.

te. Quarto autem die mensis Julii Vespasianus A. M.
 in Ptolemaida reversus, inde in loca maritima 4031.
 Cæsaream pervenit, Judææ maximam civita- P.C.N.
 tem, & quæ maiorem incolarum partem Græ- 69-
 cos haberet. Igitur & exercitum & rectorem Cæsarea
 indigenæ omni favore ac benignitate suscipiunt, maritima
 affectu quidem quo Romanos diligenter: plus Judææ
 autem illorum, qui excisi fuerant odio: unde maxima
 etiam multi simul, ut de Josepho supplicium su- civitas
 meret, cum clamore precabantur. Vespasia- maiorem
 nus autem de ista quidem petitione, velut ab incolarum
 inconsulta multitudo oblata, nihil responden- partem
 do dissolvit: legionum vero duas quidem hye- Græcos
 matum apud Cæsaream posuit, quod opportu- habet.
 nam videret esse civitatem. Decimam vero & Scythopo-
 quintam Scythopolim misit, ne totius exercitus lia.
 molestia Cæsaream premeret. Erat autem illa
 quoque aprica per hyemem, quantum æstatis
 caloribus æstuosa, ut in planitie sita atque ma-
 ritima.

C A P U T XV.

Joppe denuo capitur.

DUm hæc autem aguntur, collecta non exi-
 gua multitudo, qui vel ab hostibus sedi- Joppe se-
 tione defecerant, vel ex civitatibus everlis di-
 tione defecerant, vel ex civitatibus everlis ef- ditiofo-
 fugerant, Joppen sibi receptacula renovant, rum & la-
 quam antea vastaverat Cestius. Et quia terra- tronum
 quam vastaverat, arcebantur, migrandum in ma- receptacu-
 re censuerunt: ac piraticis navibus fabricatis, lum,
 in Syriam ac Phœnicen, itemque in Ægyptum
 commeantes, plurimos latrociniiis prædabantur:
 omnibusque navigiis invium faciebant illarum
 partium pelagus. Sed Vespasianus cognito quid

A. M. constituissent, equites in Joppen nec non & pe-
 4031. dites mittit, hique nocte in civitatem, quod in-
 P.C.N. custodita erat, ingressi sunt. Ejus autem habi-
 69. tadores, postquam irruptionem præferant, ne
 tunc Romanos arcerent, metu deterriti, naves
 fuga petierunt : & in his ultra contiguum sagit-
 tæ spatium, pernoctavere. Cum vero Joppe
 natura esset importuosa (namque in asperum
 cæteraque arduum litus definit, ac summis utrin-
 que cornibus leviter incurvum, quæ vaste su-
 persunt, & ingentibus procellis pelagus turbant :
 ubi etiam nunc Andromedæ catenarum signis
 extantibus, fabulæ veteris fides ostenditur : ad-
 versus autem aquilo feriens littora, summos in
 objectas cautes fluctus affligit, solitudineque in-
 tutiorem efficit stationem) in eo salo fluctuan-
 tibus Joppenis : prima luce violentus, quem il-
 lac navigantes Melamboream vocant, flatus in-
 cumbit : & alias quidem naves inter se, alias ve-
 ro collisit in scopulos : multæ autem cum ma-
 gna vi adverso æstu niterentur ad pelagus (nam
 & litus saxis infestum, & hostes in eo constitu-
 tos timebant) sublatæ in sublime gurgite mer-
 gebantur : & neque fugæ uspiam locus erat :
 neque manentibus spes salutis : cum & mari ven-
 torum, & civitate Romanorum violentia pelle-
 rentur. Itaque multi ululatus collisis navibus
 audiebantur, & multi crepitus fractis : Joppe-
 norum autem fluctibus pars obruti, pars nau-
 fragiis implicati moriebantur : nonnulli autem
 ferro se interficientes, velut id satius esset, mare
 præveniebant : plurimi autem evecti fluctibus,
 scopulis carpebantur : ut & pelagus sanguine re-
 dundaret, omnisque ora maritima cadaveribus
 oppleretur : cum etiam ad littus appulsos, in eo
 stan-

De Andro-
 meda vide
 Ovid. 4.
 Metam.

Ingens
 tempestas
 in mari
 Joppenfes
 mergit.

stantes Romani milites trucidarent : ejectionum A. M.
autem corporum quatuor millia ducenta fue- 403 I.
runt. Ita captam nullo praelio civitatem Ro- P.C.N.
mani funditus erunt. Joppe quidem hoc mo- 69.
do brevi tempore bis a Romanis excisa est. Ve- Quatuor
spasianus autem, ne rursus eo piratae conflue- mille du-
rent, castris in arce munitis, ibi cum peditibus centra cor-
paucis equitatum reliquit : ut hi quidem locis pora eje-
suis manentes, eadem castra defenderent : equi- 2a.
tes vero omne circum territorium peragran- Vespasia-
tes ad fines Joppes, vicos & oppidula simul exure- nus Jop-
rent. Illi igitur preceptis obedientes, in dies pen capit,
singulos incurfando, exindebant totas regiones & castra
atque vastabant. Ubi vero Jotapatæ apud Hiero- in arce
solymam casus nunciatus est, primo quidem munit.
plurimi & pro magnitudine calamitatis, & quod
nemo, qui se vidisse diceret quæ iactabantur, ad-
venerat, non credebant : nec enim vel nuncius
aliquis superfuerat : sed ipsa per se fama exci-
dium prædicabat, velox nuncia tristium : pau-
latimque per finitimos veritas ambulabat, &
apud omnes ambiguitate certior habebatur :
quinetiam rebus gestis plura, quæ facta non erant,
affingebantur : & in excidio civitatis peremptus
dicebatur esse Iosephus, quæ res maximo luctu
replevit Hierosolymam : & per singulas domos
itemque cognationes, amissorum quisque luge-
batur a suis : luctus vero ducis publicus erat, &
hi quidem hospites, alii propinquos, amicos
alii, nonnulli etiam fratres flebant : Iosephum
autem universi, adeo ut per dies triginta nun-
quam lamenta in civitate cessarent, magna-
mercede conducerentur tibicines næniarum.
Tempore autem veritate revelata, ubi de Jota-
pata quidem, ut res habebat, fictum vero, quod

Quatuor
mille du-
centa cor-
pora eje-
cta.

Vespasia-
nus Jop-
pen capit,
& castra
in arce
munit.

Ipsa fama
per se Jo-
tapatæ ex-
cidium
prædicat.

Iosephus
Hierosoly-
mis per-
emptus
esse dict-
us.

A. M. de Josephi morte vulgabatur, eumque vivere
 4031. & cum Romanis esse compertum est, ac supra
 P.C.N. captivi fortunam a ducibus honorari, tantam in
 69. eum vivum iracundiam, quantam prius cum
 Odium,
 inimicitia,
 & iracun-
 dia in urbe
 erga Jose-
 phum.
 mortuum crederent, benevolentiam, concepe-
 runt. Et ab aliis quidem ignaviae, apud alios
 prodicionis arguebatur: totaque in eum civitas
 plena erat indignatione, atque conviciis. Ultro
 autem his vulneribus excitabantur, magisque
 accendebantur rebus adversis, & offensio, quæ
 prudentibus ne similia perferant, cautionis & cu-
 stodiæ causam præbet, ad alias calamitates tan-
 quam stimulus incitabat: & malorum semper
 incipiebat ex fine principium: denique majore
 in Romanos impetu ferebantur, velut in Jose-
 phum pariter vindicaturi. Hierosolymorum
 quidem habitatores ejuscemodi turbis agitaban-
 tur.

C A P U T XVI.

Deditio Tiberiadis.

Vespasianus autem studio visendi regnum
 Agrippæ (nam & ipse Rex invitabat, re-
 ctorem simul cum exercitu paratus accipere do-
 mesticis divitiis, ac per eos ægras partes regni
 compescere) motis ex Cæsarea maritima castris,
 in eam, quæ Philippi dicitur, Cæsaream demi-
 gravit: ibique per dies 20. milite recreato, ipse
 quoque rerum gestarum gratias Deo referens in
 epulis erat. Postquam vero Tiberiada quidem
 novas res cupere, ac deficere Taricheas audivit,
 (ad regnum autem Agrippæ utraque pertinebat)
 decreto apud se undique Judæos excindere, op-
 portunum esse credidit adversus eos exercitum

du-

Vespasia-
 nus in A-
 grippæ re-
 gnum ve-
 nit, ibique
 per dies
 viginti re-
 creato mi-
 lite, in
 epulis vi-
 vit.

ducere, simul ut Agrippæ hospitio vicem re-
 penderet, potestati ejus civitatibus creditis. Igi-
 tur filium suum in Cæsaream, ut inde militem
 Scythopolim traduceret, mittit. Hæc autem
 civitas Decapoleos maxima, & Tiberiadi vicina
 est. Quo cum ipse venisset, ibi filium præsto-
 labatur. Deinde cum tribus ultra legionibus
 progressus, ad trigesimum a Tiberiade stadium,
 in quadam mansione conspicua novarum rerum
 studiosis, cui nomen est Enabris, castra ponit:
 atque hinc decadarchum Valerianum cum equi-
 tibus 50. mittit, qui pacifico sermone oppida-
 nos alloqueretur, & ad fidem invitaret: audie-
 rat enim, quod pacem populus desideraret: a
 nonnullis autem ad bellum eum cogentibus, se-
 ditionem pateretur. Itaque Valerianus ubi mu-
 ro appropinquavit, & ipse de equo desiliit, &
 suos comites idem facere jussit: ne laceßendi
 prælii causa, potius venisse videretur. Sed prius-
 quam verbum faceret, armati excurrere in eum
 seditiosi, qui erant validiores, rectore quodam
 nomine Jesu, Tobiae filio, latrocinialis agmine
 principe. Valerianus autem, neque præter man-
 data ducis prælio congredi tutum ratus, etiam-
 si de victoria certus esset: pugnamque pericu-
 losam esse, si cum multis pauci, & instructis im-
 parati configerent, inopinata præterea Judæo-
 rum stupefactus audacia, & ipse pedes refugit,
 & quinque alii similiter equis relictis: quos Je-
 sus ejusque focii, veluti pugna non insidiis ca-
 ptos, læti in oppidum adduxerunt. Id autem
 veriti seniores, & qui eminere in populo vide-
 bantur, in Romanorum castra profugiunt: ad-
 hibitoque sibi Rege, ad Vespasiani genua suppli-
 citer accidunt, ne se despiceret, obsecrantes: ne

A. M.
 403 I.
 P.C.N.
 69.

Valerianus
 pacifico
 sermone
 oppidanos
 alloquitur

Seditiosi
 excurrunt,
 ac Roma-
 nos in fu-
 gam ver-
 tunt.

Tiberiades
 cives ad
 Vespasiani
 genua sup-
 pliciter
 accidunt,
 & veniam
 precantur.

A. M. 4031. P.C. N. 69. ve quæ paucorum esset, totius esse civitatis insaniam existimaret : sed populo parceret, qui semper amica Romanis sentiret : magisque ultum iret defectionis autores, a quibus ipsi olim ad foedus venire properantes, nunc usque, ne id facerent, asservati fuissent. His eorum precibus, quamquam toti civitati propter equorum rapinam infensus esset, indulgit : nam & Agrippam videbat ejus oppidi causa trepidare. Fide autem per eos populo data, Jesus ejusque socii, tutum sibi non esse rati apud Tiberiada consistere, ad Taricheas confugiunt. Posteroque die Vespasianus in arcem præmittit cum equitibus Trajanum, qui multitudinem, an omnes pacem cuperent, experiretur : cognito autem populum eadem sentire, quæ supplices, ad civitatem ducebat exercitum. Illi autem portis ei patefactis, cum faustis ominationibus obviam prodeunt, salutis datorem ac bene meritum acclamantes. Cum vero militem angusti aditus remorarentur, murorum partem dirui Vespasianus ex meridiano latere jussit, eoque pacto dilatavit ingressum : ut præda tamen & injuriis abstinerent, in gratiam Regis edixit : ejusdemque causa muris percit, spondentis habitatores ejus posthac cum reliquis fore concordēs : aliisque modis malis affectam civitatem ex dissensione recreavit.

Tiberiadis
cives Vespasiano
cum faustis
ominationibus
obviam procedunt.

Tarichearum obsidio.

69.

DEinde ab ea digressus, inter ipsam & Taricheas castra posuit, muroque firmavit, belli sibi moras illic fore prospiciens: quod omnis turbarum cupiens multitudo ad Taricheas conflueret, munitione confisa civitatis, & lacu qui Genesâr ab indigenis appellatur. Etenim civitatem ita ut Tiberias sub monte positam, qua lacu non aliebatur, undique muro validissimo, sed minore tamen quam Tiberiada, Josephus cinxerat: nam illam quidem in principio defectionis, pecuniarum itemque virium copia communierat: Taricheis vero largitatis ejus reliquæ profecerunt. Scaphas autem plurimas, in lacu paratas habebant: ut in eas videlicet, si terrestri prælio vincerentur, refugerent: simulque ad navale bellum, si opus esset, instructas. Romanis autem castra munientibus, Jesus ejusque socii neque multitudine hostium, neque disciplina militiæ perterriti, cursu in eos irruunt: primoque impetu disjectis muri fabricatoribus, ac parte aliqua ædificii dissipata, ubi armatos congregari viderunt, antequam mali aliquid paterentur, ad suos refugiunt: eosque insecuti Romani, ad navigia compulere. Et illi quidem tantum provecti, unde Romanos contingere missilibus possent, anchoras jaciunt: & sicut acies assolent, densatis inter se navibus adversus hostes in terra constitutos, navali prælio decertabant. Audito autem Vespasianus magnam eorum multitudinem in proxima civitati planicie congregatam, filium suum cum sexcentis equitibus lectis eo mittit. Qui cum infinitum

Ve spasi-
nus Tari-
cheas ob-
sidet.

Romani
Judaos ad
navigia
compel-
lant.

ho-

A. M. hostium numerum reperisset, patri quidem majoribus auxiliis opus esse mandavit. Ipse vero
 4031. R.C.N. equitum plerosque, etiam priusquam subsidia
 69. venirent, alacres esse videns, cum nonnulli eorum multitudinem Judæorum formidarent, unde exaudiri posset, constitit: & o Romani, ait, pulchrum est namque in principio sermonis admonere vos generis vestri, ut qui cum quibus pugnaturi simus, sciatis: nostras enim manus nemo unquam toto orbe hostis ullus evasit: Judæi vero, ut etiam pro his dicamus aliquid, ad hoc usque tempus victi non defatigantur: itaque oportet illis in adversis rebus constanter dimicantibus, etiam nos in secundis perieverantius laborare: aperta quidem fronte vobis plurimum alacritatis inesse conspiciens, gaudeo: vereor autem, ne cui vestrum tanta timorem multitudo hostium latenter incutiat. Igitur quisque iterum cogitet, qualis cum quibus decertabit: quodque Judæi, licet satis sint audaces, mortemque contemnant, incompositi tamen bellorumque imperiti sunt, vulgus recte potius, quam exercitus appellandi, de vestra vero peritia atque ordinatione referre quid opus est? Nempe idcirco soli armis exercemur, pacis etiam tempore, ut ne in bello nos cum hostibus numero conferamus: nam quod perpetuæ militiæ commodum, si pares cum rudibus congregiamur? Quin reputate, quod armati cum inermibus, & equites cum peditibus, & ducis tuti consilio cum vagis neque rectorem habentibus decertabitis: quodque nos hæ virtutes multo plures efficiant, multum autem vitia de hostium numero detrahant. Nec sola
 ho-

Oratio Titi
ad milites
perterritos
factos.

Judæos
non extirpandos

hominum multitudo, quamvis pugnacissimi fuerint, in bello obtinet: sed, etiam si vel in paucis sit, fortitudo; hi enim & ordinari faciles sunt, & sibi met subvenire: numerosæ autem copię plus incommodi ex semetipsis, quam ex hostibus capiunt. Itaque Judæos audacia & ferocitas ac desperatio, sive mentis sævitia ducunt: quæ rebus secundis aliquantum valent, minimis vero offensionibus extinguuntur: nos autem virtus regit, & morigera voluntas, itemque fortitudo, quæ & in prospera fortuna viget, nec ad finem usque inter adversa decipitur. Ad hoc majores nobis sunt, quam Judæis, causæ certaminis: nam si illi pro libertate ac patria belli pericula sustinent, quid est nobis inclyta fama præstantius? & ne post orbis terræ imperium videamur hostium adversariorum loco Judæos habere? Præterea considerate, quod ne patiendi quidem alicujus intolerabilis mali metus est: multos enim, eosque in proximo adiutores habemus. Rapere autem victoriam possumus: & quos a patre mitti nobis speramus auxilio, convenit antecapere, ut & major sit, & socium non habeat virtutis effectus. Equidem puto nunc de me ac patre meo vobisque pariter judicium fieri, si ille quidem rebus ante gloriose gestis dignus fuit, ego vero ejus sum filius, vosque milites mei: nam illi vincere consuetum est: ego vero reverti ad eum perpetiar victus? quo pacto autem vos non puduerit, duce vestro periculis non occurrente, non superare? appetam enim pericula, mihi credite, primusque in hostes irrumpam: nemo autem vestrum a me discesserit, persuasum habens, impetum meum sustentari ope divina: & manifestissime præsu-

A. M.
403 I.
P. C. N.
69.

Non sola
hominum
multitudo
in bello
obtinet,
sed etiam,
si vel in
paucis sit,
fortitudo.

Causæ cer-
taminis
Romanis
sunt maio-
res quam
Judæis.

Milites
duci ob-
temperare
par est.

A. M. mite, quod multo plus mixti hostibus efficia-
 4031. mus, quam si extrinsecus pugnaremus. Post-
 P.C.N. quam Titus hæc prosequutus est, divina quæ-
 69. dam alacritas militibus incidit. Et quia Traja-
 Vespasia-
 nus Tito
 auxiliares
 copias
 mittit. num advenire cum CCCC. equitibus ante præ-
 lium contigit, ægre ferebant, tanquam minue-
 retur victoria societate. Misit autem Vespasia-
 nus & Antonium Silonem cum duobus millibus
 sagittariorum : ut occupato monte, qui ex ad-
 verso erat oppido, murorum propugnatores
 pellerent. Et ab illis quidem, ita, ut præceptum
 fuerat, circumventi sunt ex ea parte subvenire
 tentantes. Titus autem primus perrexit citato
 equo in hostes, & post eum cæteri cum clamo-
 re, tanto spatio fusi, quantum adversa acies oc-
 cupaverat, unde multo etiam plures quam erant
 apparuerunt. Judæi vero licet incursum eorum
 & disciplina conterriti, paulisper quidem primos
 sustinere congressus. Perculsi autem contis,
 equorumque impetu deturbati conculcabantur:
 atque ita multis passim peremptis disperduntur,
 & in civitatem, ut quisque velocitatis habebat,
 effugiunt. Titus autem aliquos a tergo instans,
 alios per transitum occidebat, nonnullos cursu
 antecapiens, ictu ora transverberabat: multos
 autem alium super alium lapsos involvens, con-
 ficiebat: omnesque ad mœnia confugientes
 præveniens, detorquebat ad campum, donec vi
 multitudinis elapsi, in oppidum confugerunt.
 Excepit autem illos acerba dissensio: namque
 indigenis, & fortunarum suarum & civitatis gra-
 tia, & ab initio bellum gestum, maximeque
 quod male pugnatum fuerat, non placebat: sed
 populus advenarum, qui plurimus esset, vim ad-
 hibebat, & inter se discordantium clamor erat,

velu-

Judæi in
 civitatem
 effugiunt.

Acerba
 dissensio
 & seditio
 in urbe.

veluti jam arma caperent. Quibus auditis, nec A. M. enim procul a muris aberat, Titus exclamat: 4031. Hoc tempus est, quid moramur commilitones? P.C.N. Deo nobis dedente Judæos suscipite victoriam. 69. Non auditis clamores? qui manus nostras eva- Oratio Titus ad Romanos milites. sere, discordant: habemus civitatem, si modo properamus. Verumtamen cum velocitate animis opus est; nihil enim magnum effici sine periculo consuevit: non solum autem hostium concordiam, quos cito necessitas in gratiam revocabit, sed etiam nostrorum auxilia prævenire debemus: ut præter victoriam, qua tantas copias pauci superamus, etiam civitate soli potiamur. Simul his dictis conscendit equum, atque ad lacum decurrit, & per eum propere civitatem ingreditur, quem cæteri consecuti sunt: pavor autem ejus audaciæ murorum defensores invasit: & pugnare quidem, vel prohibere venientem, nemo sustinuit: relictis autem excubiis, Jesus quidem cum sociis in agros effugit: alii vero decurrentes ad lacum, in manus hostium contra venientium incidebant: mactabantur autem alii, cum scaphas scandèrent, itemque alii, cum jam provectas assequi natando conarentur: plurimaque per civitatem fiebat hominum cædes, advenarum quidem resistentium; qui non effugissent: indigenarum vero sine pugna, quoniam spes eos fœderis, & conscientia, quod belli consilium non habuerant, a prælio deterrebat: donec Titus nocentibus interemptis, miseratus indigenas ab internecione requievit. At qui in lacum confugerant, ubi civitatem captam viderunt, quam longissime ab hostibus recesserunt. Titus vero missis equitibus res gestas patri nunciat. Quibus ille comper-

Jesus cum sociis in agros effugit.

Titus res gestas & victoriam patri nunciat.

A. M. tis, quod necesse fuit, & filii virtute admodum
 403 I. lætus, & facinoris claritudine (maxima enim
 P.C. N. belli pars videbatur exempta) tum quidem sta-
 69. tim circumdari civitatem custodibus jussit, ne
 quis ex ea subterfugeret, cædemque evaderet:
 postero autem die cum descendisset ad lacum,
 rates adversus illos, qui eo refugerant, fabricari
 jussit: quæ tam materiarum copia, quam arti-
 ficum multitudine mature contextæ sunt.

C A P U T XVIII.

De lacu Genesar, & fontibus Jordanis.

LAcus autem Genesar quidem a terra conti-
 nente appellatur. XL. vero stadiis in lati-
 tudine patens, centumque in longitudine, aquæ
 dulcis est atque potabilis. Palustri enim crassi-
 tudine tenuiores habet latices: & undique in
 littora ac arenas desinens, purus est, ac præter
 hoc temperatus ad hauriendum, & fluvio qui-
 dem sive fonte lenior est, semper autem frigi-
 dior, quam lacus diffusio patitur, manet: æsti-
 visque noctibus ejus aquæ sub divo perflatæ, ne-
 quaquam æstibus cedunt: id enim facere indigenis
 moris est. Varia autem sunt in eo piscium ge-
 nera, ab alterius loci piscibus tam sapore quam
 specie discreta: mediusque fluvio Jordane seca-
 tur. Cæterum Jordanis fons Panium esse vide-
 tur: sed re vera huc terra conditus fertur ex ea,
 quæ vocatur Phiale. Hæc autem est, qua in
 Trachonitidem ascenditur ad CXX. stadium a
 Cæsareâ, ad dextram non longe a via. Et pro-
 prie quidem ex rotunditate Phiala dicitur lacus,
 rotæ speciem præferens: semper autem intra
 ejus labra cohibetur unda, nunquam deficiens
 vel

Fons Jor-
 danis.

vel exuberans. Cumque interim hoc esse Jordanis A. M.
 principium nesciretur, a Tetrarcha quondam 4031.
 Trachonitidis Philippo deprehensum est. Is P.C.N.
 namque missis in Phialen paleis, invenit eas apud 69.
 Planium redditas, unde antea fluvius nasci cre-
 debatur. Naturalis quidem pulchritudo Panii,
 regiis opibus & Agrippæ divitiis magnificentius
 accurata est. Manifestum autem flumen Jorda-
 nis ex hoc antro incipiens, Semechonitis qui-
 dem lacus paludes secatur cœnoscas: centum autem
 & viginti aliis præteritis stadiis, post oppidum
 Juliada, Genesar lacum medium transmensus, Descriptio
Genesar.
 deinde multam per solitudinem in Asphaltiten
 lacum exit. Ad Genesar vero lacum ejusdem
 nominis terra prætenditur, natura simul & pul-
 chritudine admirabilis. Nullum enim ipsa pro
 ubertate sui negat arbuſtum, totamque plantis Fertilitas
Genesar.
 conserevit cultores: cœli vero temperies etiam
 diversis aptissima est: nuces enim, quæ arbo-
 rum maxime frigorebus gaudent, infinitæ flore-
 ſcunt: ubi etiam palmæ, quas nutrit calor æſti-
 vus: hæc juxta ficus & oleæ, quibus aura mol-
 lior destinata est: ut naturæ magnificentiam hanc
 esse quis dixerit, vim adhibentis, ut in unum con-
 veniant inter se repugnantia, annique temporum
 contentionem bonam, veluti singula peculiari
 studio terræ faverent: non enim solum nutrit
 præter opinionem poma varia, sed etiam servat,
 egregia quidem, & quodammodo regnantia. U-
 vas sane & caricas sine intermissione decem men-
 ſibus ſuggerit, cæteros vero fructus, anni ſpatio
 ſeneſcentes. Nam præter aeris lenitatem, &
 fonte quoque irrigatur uberrimo, qui Caper-
 naum ab indigenis appellatur. Eum nonnulli Longitudo
& latitudo
Genesar.
 venam eſſe Nili fluminis opinantur, quod ſimiles

A. M. coracino Alexandrino generat pisces. Longitu-
 403 I. do autem regionis secundum littora cognominis
 P.C.N. lacus triginta stadiis extenditur, & latitudo vi-
 69. ginti. Horum quidem natura ejusmodi est.

C A P U T XIX.

Tarichearum excidium.

Bellum
 navale
 contra Ta-
 richæas.

VESPASIANUS autem perfectis ratibus, imposi-
 ta manu militum, quanta in eos, qui lacu
 effugerant, satis esset, una provehitur. Illi au-
 tem neque compulsi ad terram evadendi faculta-
 tem habebant, infestis omnibus, neque navali
 bello pari conditione pugnandi: nam & scaphæ
 parvæ, atque piraticæ adversus rates infirmæ
 erant: & cum pauci singulis veherentur, cunctis
 simul instantibus Romanis appropinquare me-
 tuebant. Verumtamen circum rates navigando,
 nonnunquam etiam prope accedendo, lapidibus
 Romanos eminus appetebant, aut cominus etiam
 irritando feriebant: plus autem ipsis utroque
 modo nocebatur: nec enim saxis quicquam præ-
 ter crebros sonitus agebant, quoniam contra se-
 ptos armis jaciebantur, contiguique sagittis eo-
 rum efficiebantur: & si accedere propius ausi
 fuissent, priusquam facerent aliquid, patieban-
 tur, cumque ipsis navigiis mergebantur. Mul-
 tos autem vulnera inferre tentantium, qui pilis
 contingi possent, alios defiliendo in scaphas Ro-
 mani gladiis transfigebant: nonnullos, concur-
 rentibus inter se ratibus in medio deprehensos,
 cum naviculis capiebant. Submerforum autem
 qui capita sustulissent, aut sagittis præveniebantur,
 aut ratibus occupabantur: & si desperatione
 compulsi inimicis adnatare tentassent, eis vel
 ma-

manus vel capita truncabantur, plurimusque passim ac varius erat interitus eorum: donec in fugam versi, cæteri terræ appulsi sunt, circumclusis naviculis suis. Exclusi autem multi quidem in ipso lacu telis contigebantur: multos vero in terram egressos peremerunt Romani. Mixtum autem sanguine, plenumque cadaveribus cerneret totum lacum: nullus enim salvus evasit. Acerbus autem secutis diebus odor illam regionem oppressit & facies: nam littora quidem naufragiis simul plena erant, & corporibus tumidis: calescentes autem ac tabefacti mortui, cœli tractum corrumpebant, ut non Judæis solum ille casus miserabilis videretur, verum etiam autoribus ipsis esset invisus. Iste quidem illius prælii navalis exitus fuit. Perierunt cum his, qui pridem in civitate cecidere, sex millia & quingenti. At Vespasianus, pugna peracta, pro tribunali apud Taricheas residens, advenam populum ab indigenis secernebat, qui autor belli extitisse videbatur: & an hi quoque servandi essent, cum rectoribus deliberabat: his autem affirmantibus eorum liberationem detrimento futuram: nec enim dimissos quiescere posse homines, qui & patriis carerent, vimque adhibere ac bellum inferre possent, ad quos confugissent: Vespasianus salute quidem indignos esse eos, contraque servatores suos noverat evasuros: sed de eorum mortis genere cogitabat. Nam si ibi occiderentur, non perpeffuros suspicabatur indigenas, tot apud se supplices obtruncari: fideque interposita deditis vim pigebat afferre: verum ab amicis superabatur, nihil in Judæos non licere dicentibus: quodque utile esset, honesto debere præponi, cum utrumque obtineri non posset.

A. M.
4031.
P.C.N.
69.

Victoria
Vespasianæ
in lacu Ge-
nesar con-
tra Taxi-
cheas.

Exitus na-
valis præ-
lii, in quo
sex millia
& quingē-
ti cecide-
runt.

Vespasianus cum
rektoribus
de Judæis
deliberat.

A. M. 4031. P. C. N. 69. *Diffusio
& venditio
Judæorum* set. Indubitata igitur concessa licentia, solo eos itinere, quod Tiberiada duceret, exire permisit. Cumque illi facile his, quæ cupierant, credidissent, & quo iussum fuerat comitati, neque pecuniis suis quicquam metuentes abirent: totam ad Tiberiada usque viam Romani, ne quis evaderet, occupaverunt: eosque in civitatem inclusos, mox incutis Vespasianus omnes in stadio constituit. Et seniores quidem cum imbellibus, qui mille ducenti erant, iussit occidi: juvenum autem validissimos sex millia lectos, ad Isthmon Neroni transmisit. Cæteram vero multitudinem triginta millia & quadringentos vendidit, præter alios, quos Agrippæ donaverat: nam his, qui ex ejus regno essent, facere quod vellet ipse permisit. Verum & istos Rex vendidit. Reliquum vulgus erant Trachonitæ & Gaulanitæ & Hippeni, pluresque Gadaritæ, seditiosi & fugitivi, & quibus probra pacis bellum conciliant. Capti sunt autem sexto Idus Septembris.

FLAVII JOSEPHI DE BELLO JUDAICO

L I B E R I V.

SUMMA CAPITUM LIBRI IV.

De bello Judaico.

1. *Obsidio Gamalensium.*
2. *Itaburius mons occupatur a Placido.*
3. *Excidium Gamala.*
4. *Giscala a Tito capitur.*
5. *Hierosolymitani excidii initium.*
6. *Idumæorum adventus pro Hierosolymitanis facta.*
7. *De clade Judæorum ab Idumæis facta.*

C A P U T I.

Obsidio Gamalensium.

Uicunque autem Galilæorum Jotapatis excisis a Romanis defecerant, hi se ad eos postquam Taricheatæ superati sunt, applicabant: omniaque Romani castella & civitates ceperant, præter Giscalam, & qui montem Itaburium occupant. Cum his autem rebellarat Gamala civitas, contra Taricheas posita supra lacum, quæ ad fines pertinebat Agrippæ, itemque Sogane & Seleucia. Et hæ quidem Gaulanitis regionis erant ambæ: Sogane superioris partis, cui nomen est Gaulana: & inferioris Gamala. Seleucia vero ad lacum Semechonitem, triginta latum, & sexaginta stadiis longum, paludesque suas ad Daphnen usque tendentem.

69.
Romano-
rum con-
tra Judæos
victoria.

Semecho-
nites lacus

A. M. Quæ regio cum alias sit delitiosa, præcipue-
 403^I. tamen fontes habet, qui minorem (quem sic
 P.C.N. appellant) Jordanem alentes, sub aureo Jovis
 69. templo in majorem deducunt. Soganen qui-
 Fons Jor- dem ac Seleuciam colentes in principio defectio-
 danis. nis Agrippa sibi fœdere sociaverat. Gamala
 Gamala vero ei non cedebat, freta locorum difficultate,
 situs. amplius quam Jotapata. Jugum namque aspe-
 rum, ex alto monte deductum, mediam cervi-
 cem erigit: & ubi supereminet, in longitudi-
 nem tenditur: tantum contra declive, quan-
 tum a tergo, ut cameli similitudinem præferat:
 unde nomen etiam duxit: nisi quod expressam
 vocabuli significationem indigenæ servare non
 possunt. Et a fronte quidem & lateribus, in
 valles invias scinditur. Pars vero qua de mon-
 te pendet, paululum difficultatem refugit. Ve-
 rum & hanc partem, per obliquum excisa fossa,
 indigenæ inviam fecerant. Domus autem cre-
 bræ per prona erant ædificatæ, nimioque præ-
 cipitio casuræ similis civitas intra se decurrebat,
 in meridiem vergens. Australis vero collis im-
 mensa editus altitudine, usum arcis sine muro
 civitati præbebat, rupesque superior ad pro-
 fundam pertinens vallem. Fons autem intra
 muros erat, in quem oppidum desinebat. Quam-
 vis autem natura inexpugnabilis esset civitas, ta-
 men etiam Josephus cum murorum eam ambi-
 tu cingeret, fossis & cuniculis reddidit firmio-
 rem. Ejus autem habitatores, natura quidem
 loci confidentiores erant, quam Jotapateni: sed
 multo pauciores, minusque pugnaces: situs-
 que freti difficultate, plures se hostibus puta-
 bant: nam plena erat civitas, multis in eam,
 quod esset tutissima, confugientibus. Unde ab

Agrip-

Gamala
 civitas in-
 expugna-
 bilis & fir-
 ma.

Agrippa quoque præmissis ad obsidionem, per
 A. M. 4031.
 P. C. N. 69.
 Vespasianus Gamalam ob-
 sedet.
 menses VII. resistere. Vespasianus autem pro-
 fectus ex Ammaunte, ubi pro Tiberiade posue-
 rat castra (Ammaus autem, si quis nomen in-
 terpretetur, aquæ calidæ vocantur. Ibi enim
 ejusmodi fons est, sanandis corporum vitiis ido-
 neus) Gamalam pervenit, & totam quidem ci-
 vitatem, ita ut diximus positam, custodia cir-
 cumvallare nequibat: qua vero fieri posset, ex-
 cubias collocavit: montemque occupat supe-
 riorem: in quo milites castris, ita ut assolet,
 muro circumdatis, opus aggerum postremo ag-
 grediuntur. Et a parte quidem Orientis sum-
 mo supra civitatem loco turris erat: ubi & quin-
 tadecima legio, necnon & quinta contra me-
 diam civitatem operabatur: fossas autem deci-
 ma replevit & valles. Inter hæc Agrippam Re-
 gem, cum accessisset ad muros, eorumque defen-
 soribus de traditione loqui tentaret, funditorum
 quidam ad dextrum cubitum lapide percutit. Et
 ille quidem propterea familiaribus suis circum-
 septus est. Romanos autem ira simul ob Regem,
 sui que metus ad obsidionem protinus incitavit:
 nullum Judæos crudelitatis modum in alienige-
 nas atque hostes prætermisissum ire credentes, qui
 circa gentilem suum, & eorum quæ ipsis con-
 ducerent suasorem, tam immanes fuissent. Ag-
 geribus autem manus multitudine, operisque
 consuetudine cito perfectis, machinas applica-
 bant. Chares autem & Josephus (namque ipsi
 erant oppidanorum potentissimi) armatos licet
 metu perculsos ordinavere: & quamquam non
 diu obsidionem posse sustinere arbitrabantur,
 quibus aqua itemque alia usui necessaria non
 sufficerent, adhortati tamen eos ad moenia pro-

Agrippam
 Regem
 fundito-
 rum qui-
 dam lapi-
 de percu-
 tit.

Romani
 Gamalam
 expugnans

A. M. duxerunt. Et paulisper quidem machinis ad-
 403 I. venientibus repugnarunt: balistis autem tor-
 P.C.N. mentisque perculsi, in oppidum recesserunt.
 69. Itaque Romani tribus ex locis aggressi murum
 arietibus quatiunt: & qua dejectus fuerat, in-
 fusi magno cum armorum strepitu ac tubarum
 sonitu, ipsi quoque insuper ululantes cum oppi-
 danis conflegebant. Illi autem ad primos aditus
 interim pertinaces, Romanis ne ultra progrede-
 rentur obstabant. Cæterum vi & multitudine
 superati, undique ad excelsa civitatis loca fu-
 giunt: deinde revertentes instantibus sibi hosti-
 bus incumbunt: illosque impingendo per de-
 clivia, locorum difficultate & angustia depressos
 interficiebant. Romani autem cum neque a
 vertice imminentibus repugnare, neque in par-
 tem aliquam evadere possent, pronos eos ur-
 gentibus hostibus, in domos hostium plano con-
 tiguas refugiebant: sed hæ repletæ labebantur,
 quod pondus sustinere non poterant: unaque
 dejecta multas inferiores, itemque illæ alias de-
 turbabant. Ea res plurimos Romanorum mor-
 te consumpsit: incerti enim quid facerent,
 quamvis subsidere tecta viderent, tamen eo con-
 volabant, atque ita multi quidem ruinis oppri-
 mebantur: non pauci vero subterfugientes,
 parte corporis opprimebantur. Plurimi autem
 pulvere suffocati moriebantur. Sed ea Gama-
 lenses pro se fieri existimabant: propriaque in-
 commoda negligentes, magis instabant: hostes-
 que in sua tecta urgendo compellebant: qui ve-
 ro per angustos viarum clivos cecidissent, eos
 telis desuper missis interficiebant. Et ruinæ
 quidem lapidum copiam, ferrum vero eis mor-
 tui hostes dabant: cæsorum enim gladios aufe-
 ren-

Romani
 cum Ju-
 daeorum
 domibus
 prolaban-
 tur.

Romano-
 rum pluri-
 mi morte
 consumpti

rentes, his contra semineces utebantur. Multi A. M.
 jam procumbentibus tectis, semet inde proji- 403 I.
 ciendo moriebantur: tergaque dantibus, ne fu- P.C. N.
 ga quidem facilis erat: viarum namque igno- 69.
 rantia, & caligine pulveris alius alium non agno-
 scentes pererrabant, & circa se sternebantur.
 Sed illi quidem vix reperto exitu, ab oppido re-
 cesserunt. Vespasianus autem qui laborantibus
 semper interfuit, sævissimo dolore perculsus,
 cum super militem ruere civitatem videret, pro-
 priæ tuitionis oblitus, clam paulatim superiore
 in oppido locumprehendit: ibique inter me-
 dia pericula cum paucis omnino relinquitur; nec
 enim aderat tunc ei filius Titus, ad Mutianum
 pridem in Syriam missus. Et dare quidem ter-
 ga, neque tutum neque honestum sibi putabat:
 rerum autem quas ab adolescentia gesserat, ac
 propriæ virtutis memoria, quasi Deo repletus,
 corpora sociorum atque arma condensat, & cum
 his bellum una a vertice defluens sustinebat: &
 neque virorum neque telorum multitudinem
 formidans manebat, donec ejus animi obstina-
 tionem hostes divinam esse reputantes, impe-
 tum remiserunt: illis autem jam infirmius op-
 pugnantibus, ipse pedem referens, non prius
 terga ostendit, quam extra muros egressus est.
 Plurimi quidem Romani milites in ea pugna ce-
 ciderunt, & inter eos Ebutius decadarchus, vir
 non eo tantum prælio quo periit, sed ubique an-
 tea fortissimus comprobatus, quique plurimis
 malis Judæos affecisset. In ea pugna centurio qui-
 dam nomine Gallus, cum decem militibus in qua-
 dam domo latuit. Ejus autem habitatoribus
 dum cœnarent, quod in Romanos fuisset consi-
 lium populi sui, inter se fabulantibus, hoc au-

Vespasiani
fortitudo
& virtus
bellica.

Vespasiani
cum Ju-
dæis pu-
gna.

Gallus
cum de-
cem mili-
tibus in
quodam
domo la-
tet.

A. M. dito (nam & ipse Syrus erat, & hi quos secum
 403 I. habebat) nocte illos aggreditur: omnibusque
 P.C.N. mactatis ad Romanos salvus cum militibus eva-
 69. dit. Vespasianus autem mœrere exercitum ad-
 Vespasia-
 nus mili-
 tes conso-
 latur.
 tantam experti fuerant cladem: huiusque rei
 magis eos pudere, quod solum ducem in pericu-
 lis reliquissent: consolandos putabat: de se qui-
 dem nihil dicens, ne quem vel initio culpasse vi-
 deretur. Oportere autem inquiens, quæ com-
 munia essent fortiter ferre, naturam belli cogi-
 tantes, quodque nusquam eveniat sine cruore
 victoria, iterumque habeat fortuna regressum.
 Multis tunc Judæorum millibus interfectis, exi-
 guam pro his stipem se inimicæ pependisse for-
 tunæ. Atque ut iactantium esse, nimis secun-
 dis rebus inolescere, ita esse ignavorum, in of-
 fensionibus trepidare: velox enim est, inquit,
 in utrumque mutatio: & ille vir fortis habe-
 tur, cujus sobrius erit animus in rebus quoque
 infelicitè gestis: ut idem scilicet maneat, rectis
 consiliis peccata corrigens. Quanquam ea quæ
 nunc acciderunt, neque mollitia nostra, neque Ju-
 dæorum virtus effecit: nam & illis pugnæ melioris,
 & nobis deterioris, causa fuit difficultas loco-
 rum. Qua in re nimirum quis reprehenderit
 alacritatis vestræ temeritatem? nam cum ho-
 stes in excelsiora loca refugissent, manus conti-
 nere debuistis, neque in summo vertice consti-
 tuta sequi pericula: sed capta inferiori civitate,
 paulatim eos qui refugerant, ad tutiorem vobis
 & stabilem pugnam revocare: nunc autem im-
 moderata festinatione vincendi, quam id incau-
 te fieret, non curastis. Inconsultus autem &
 furi-

Inconstan-
 tia & mu-
 tabilitas
 fortune.

furibundus impetus belli, a Romanis alienus est, A. M. qui cuncta ordine peritiaque perficimus, Barba- 4031. risque conveniens, & quo Judæi maxime possi- P.C.N. dentur. Oportet igitur nos ad propriam vir- 69. tutem recurrere: atque indignæ offensionis ira- Romani milites ordine cuncta peritiaque perficiunt. sci potius, quam mœrere. Optimum autem quisque de sua manu solatium quærat: ita enim fiet, ut & amissos ulciscamur, & in eos a quibus perempti sũnt, vindicemus. Ipse autem, ita ut nunc feci, experiar æque ac vos pugnando primus ad bella pergere, & novissimus inde discedere. Ille quidem his dictis recreavit exercitum. At Gamalenses bene gesta re, paulisper animos erexere: quæ nulla ratione, magna magnificeque provenerat: mox autem reputantes ablatam sibi esse fœderis spem, quodque minime possent effugere (jam enim victus eos defecerat) vehementer dolebant, animosque remiserant. Nec tamen quatenus valebant, salutem suam negligebant: sed tam disturbatas partes muri, qui erant fortissimi, quam integras, cæteri amplexi custodiebant. Romanis autem con- Romani Gamale irruptionem iterum tentant. struentibus aggeres, iterumque tentantibus irruptionem, multi ex civitate per valles devias, qua nulli custodes erant, & per cloacas diffugiebant: eos, qui metu ne caperentur, ibi remanerent, inopia consumebat: solis enim undique alimenta, qui pugnare possent, congerebantur. Sed illi quidem in hujusmodi calamitatibus perdurabant.

A. M.

4031.

P.C.N.

Itaburius mons occupatur a Placido.

69.
Itaburii
montis
altitudo.

Ars dehu-
ditur arte.

Placidi vi-
ctoria.

Vespasianus autem inter curas obsidionis, sub-
cisivum opus aggreditur adversus eos, qui
montem Itaburium occupaverant, inter cam-
pum magnum & Scythopolim situm: cujus al-
titudo quidem triginta stadiis confurgens, septen-
trionali tractu inaccessa est: in vertice autem
viginti stadiorum planicies patet, tota muro
circumdata. Hunc autem tantum ambitum
quadraginta diebus ædificaverat Josephus: & alias
ei materias, & aquas suggerentibus locis inferio-
ribus: solam enim incolæ pluvialem habebant.
Magna igitur in eo multitudine congregata, Ve-
spasianus Placidum cum sexcentis equitibus mit-
tit. Huic autem subeundi quidem montis ratio
nulla erat: multos autem fœderis ac veniæ spe
hortabatur ad pacem: & descendebant ad eum
ipsi quoque insidias molientes: nam & Placidus
eo studio mitissime cum his loquebatur, ut eos
in planicie caperet: illique tanquam dictis obe-
dientes, ad eum veniebant, ut incautum aggre-
derentur. Vicit tamen astutia Placidi; cœpto
enim a Judæis prælio assimulat fugam: & post-
quam insequentes ad magnam partem campi pel-
lexit, reflectit in eos equitum manus: plurimis-
que in terga versis, aliquos interfecit: semotam
vero multitudinem cæteram, ab ascensu prohi-
bet. Itaque alii quidem Itaburio relicto, in Hie-
rosolymam refugiebant, indigenæ autem fide ac-
cepta, quod eis aqua defecerat, & se, & montem
Placido tradiderunt.

Excidium Gamala.

A. M.

4031.

P.C.N.

A Pud Gamalam vero degentium audacissimi^{69.} quique fuga dispersi latebant, imbelles autem fame corrumpébantur. At vero pugnantium manus obsidionem sustinebat, donec evenit secundo & vigesimo die mensis Octobris, ut tres ex decimaquinta legione milites, circa matutinas vigiliis editissimam præ cæteris turrim, quæ in sua parte fuerat, subirent: eamque occulte suffoderent: cum appositi ei custodes neque adeuntes eos (nox enim erat) nec postquam adiere, sensissent. Idem autem milites, cavendo ne strepitus fieret, quinque saxis durissimis evolutis resiliunt: subitoque turris cum magno fragore decedit, unaque custodes præcipitantur. At vero qui per alias custodias erant, perturbati fugiebant: multosque evadere ausos, peremere Romani: inter quos etiam Josephum, super dirutam muri partem quidam jaculo percussum, interfecit. Intus autem in civitate degentibus, sono concussis, multus erat pavor atque discursus, tanquam omnes essent hostes ingressi. Tuncque Chares ægrotus & jacens defecit, cum timoris magnitudo morbum ejus plurimum juvisset ad mortem. Romani tamen prioris cladis memores, usque ad vigesimam & tertiam diem supra dicti mensis oppidum non sunt ingressi. Titus autem (jam enim aderat) indignatione vulneris, quod Romanos se absente perculerat, ducentis equitibus præter pedites lectis, otiose in civitatem introivit: eoque prætergresso, vigiles quidem ubi senserunt, ad arma cum clamore properabant: cognito autem

Turris
quem Ro-
mani suf-
foderant,
cum ma-
gno frago-
re decedit,

Titus du-
centis e-
quitibus
præter pe-
dites le-
ctis Gama-
lam intrat.

A. M. intus constituti ejus ingressu, alii raptis liberis;
 403¹. trahentes etiam conjuges, cum ululatu & ex-
 P.C.N. clamationibus in arcem refugiebant: alii Tito
 69. occurrentes, sine intermissione trucidabantur:
 qui vero prohibiti essent in arcem recurrere,
 nescii quid facerent, Romanorum præsidii in-
 cidebant: ubique autem infinitus erat mo-
 rientium gemitus, perque prona loca effusus
 cruor, totum oppidum diluebat. In eos autem,
 qui arcem occupaverant, omnem Vespasianus
 induxit exercitum. Erat autem saxosus & ac-
 cessu difficillimus vertex, in immensum editus,
 & undique circum rupium multitudine præcep-
 unde Romanos ad se adeuntes partim telis par-
 tim saxi devolutis arcebant Judæi, cum ipsos
 in excelso loco positos nullæ sagittæ continge-
 rent. Verum ad eorum interitum, divino mu-
 nere quodam, turbo exoritur, Romanorum qui-
 dem tela in eos ferens, ipsorum autem a Roma-
 nis repellens, & obliqua traducens: ut neque in
 præruptis consistere propter violentiam flatus
 possent, cum nihil esset immobile, neque hostes
 ad se accedentes videre. Itaque supergressi Ro-
 mani, eos circumveniunt: & alios quidem re-
 pugnantes antecapiebant, alios manus dantes:
 in omnes autem vehementius sæviebant, illorum
 memoria, quos in primo aggressu perdiderant.
 Multi autem undique circumclusi, desperatione
 salutis, filios & conjuges & semetipsos in vallem
 præcipites dabant, quæ sub arce in profundum
 patebat. Evenit autem, ut ipsorum in se qui
 capti fuerant, immanitate lenior existeret ira-
 cundia Romanorum: ab his enim quatuor mil-
 lia perempta sunt: qui vero se præcipitaverunt,
 quinque millia sunt reperti. Neque quisquam,
 præ-

Gamale
 arcis ver-
 tex saxosus
 & accessu
 difficilli-
 mus.

Victoria
 Romanis
 divino
 munere
 concessa.

Novem Ju-
 dæorum
 millia Ga-
 malæ per-
 emptæ, so-
 ledus mu-
 lieres eva-
 dunt.

præter duas mulieres, salvus evasit : quæ sorores erant, Philippi filiæ : qui Philippus Jachimo genitus erat, insigni viro, & qui sub Agrippa Rege dux exercitus fuerat ; servatæ sunt autem, quod excidii tempore Romanorum impetum latuere ; nec enim vel infantibus pepercere, quorum multos singuli raptos ex arce projiciebant. Gamala quidem hoc modo excisa est, tertio & vigesimo die mensis Octobris : quæ vigesimo & primo die mensis Septembris cœperat rebellare.

C A P U T IV.

Giscala a Tito capitur.

JAMQUE solum Giscala oppidulum Galiliæ restabat indomitum : cujus multitudo pacis studio tenebatur, quod erant plerique agricolæ, spemque suam semper in fructibus collocaverant : non parvæ autem manus lacrocinalis permixtione corrupti erant, quo morbo etiam nonnulli civium laborabant. Hos autem ad defectionem impellebat atque conflagabat Leviæ cujusdam filius, nomine Joannes : homo veneficus & fallax, variusque moribus, & immoderata sperare promptus, miroque modo quæ sperasset efficiens : atque omnibus jam cognitus, quod affectandæ sibi potentiæ causa bellum amaret : huic apud Giscala seditiosorum turba parebat : quorum causa populus etiam legatos fortasse de traditione missurus, Romanorum tamen congressum in parte belli præstolabatur. At Vespasianus contra hos quidem Titum cum equitibus mille, decimam vero legionem circa Scythopolim mittit : cum reliquis autem duabus Cæsaream ipse regreditur, dandam his ex labore continuo re-

A. M. 4032. P.C.N. 70.
Joannes homo veneficus & fallax Giscalæ incolæ ad defectionem impellit.

A. M. quem putans: ex civitatum copiis: eorumque
 4032. corpora, itemque animos ad futura certamina
 P.C.N. existimans esse refovendos: nec enim exiguum
 70. sibi laborem superesse de Hierosolymis prævi-
 debat, quæ & regalis esset civitas, & cunctæ na-
 tioni præstaret. His autem qui ex bello fugif-
 sent in eam confluentibus, etiam naturalis mu-
 nitio, itemque murorum ejus constructio, non
 minimam ei sollicitudinem comparabat: cum
 virorum spiritum & audaciam, & sine muris in-
 expugnabilem esse cogitaret: ob eamque rem
 milites, velut athletas, ante certamina oportere
 curari. Tito autem civitas Giscala (equitando
 enim ad eam accesserat) aggressionem capi facilis
 videbatur: sciens tamen quod ea vi capta, pas-
 sim a militibus populus absumeretur (namque
 satiatus erat ipse jam cædibus) miserans multi-
 tudinem etiam ipse sine ullo discrimine cum no-
 centibus intereuntem, pacatione magis subigere
 civitatem volebat. Itaque plenis hominum mu-
 ris, quorum plerique perditæ factionis erant,
 mirari se ait, quoniam freti consilio, cunctis
 jam civitatibus captis, illi soli Romanorum ar-
 ma operirentur, cum viderent multo quidem
 munitiora oppida uno impetu fuisse subversa:
 securos autem fortunis suis potiri, qui Romano-
 rum dextris credidissent: quas quidem etiam
 nunc illis ait se porrigere, neque ob insolentiam
 succensere, quia spei libertatis ignoscendum pu-
 taret: non tamen etiam, si quis impossibilia vel-
 le perseveraret. Quod si dictis humanissimis
 non paruissent, fidemque dextris non habuissent,
 experturos arma crudelia: jam jamque cognitu-
 ros esse, mœnia sua ludum fore machinis Roma-
 norum: quibus fidentes, soli ex Galilæis sese
 osten-

Vespasia-
 nus non
 exiguum
 sibi labo-
 rem super-
 esse de Hie-
 rosolymis
 prævidet.

Titi erga
 Giscala ci-
 ves beni-
 gnitas.
 Titi ad Gi-
 scala civis
 oratio
 blanda.

ostentarent arrogantes esse captivos. His di- A. M.
ctis, popularium quidem neminem non modo 4032.
respondere, sed ne ad murum quidem licuit P.C.N.
ascendere: quia totum latrones occupaverant: 70.
& custodes erant portis appositi, ne quis vel ad
foedus prodiret, vel equitum quenquam in ci-
vitatem reciperet. Joannes autem accipere se
conditiones ait, & aut persuasurum, aut necessi-
tatem belli renitentibus adhibiturum. Illum
tamen diem Judæorum legi oportere concedi:
quoniam sicut arma movere, ita etiam de pace
convenire nefas haberent. Nam & Romanos
scire, quod ab omni cessaret opere dierum se-
ptem circuitio, quam si temerassent, non minus
coactos, quam qui cogerent, piaculum commis-
suros, ipsumque Titum: nullum enim illi ex
mora esse dispendium formidandum, quod unius
noctis spatium propter fugæ consilium ceperit,
præsertim cum id observare circumfidentem ne-
mo prohibeat: sibi autem magnum esse lucrum,
nulla in re despicere patrios mores. Et illum
decere, qui pacem non sperantibus indulget, le-
gem quoque servare servatis. His Titum Joan-
nes fallere conabatur, non tantum pro septimi
diei religione, quantum pro sua salute sollicitus:
verebatur autem, ne statim capta civitate, solus
destitueretur, qui totam in nocte ac fuga vitæ
spem collocasset. Verum profecto Dei nutu in ex-
cidium Hierosolymorum Joannem salvum esse
cupientis, factum est, ut non solum induciarum
causationem Titus admitteret, verumetiam in
superiori parte oppidi castra poneret, ad Cy-
doëssam, qui mediterraneus est Tyrionum vicus
validissimus, Galilæis semper exosus. Nocte
autem Joannes, cum nullas Romanorum excu-

Joannia,
ad Titi ex-
hortatio-
nem re-
sponso.

Dei autem
in excidio
Hierosoly-
morum
Joannes
salvus ma-
net.

A. M. bias circa oppidum videret, arrepta occasione,
 4032. non solum his, quos circa se habebat armatos, sed
 P.C.N. etiam senioribus plurimis cum familiis abductis,
 70. in Hierosolymam fugiebat. Sed usque ad vige-
 Judæorum eum Joannem fugien-
 tium pa-
 vor & ti-
 mor. cum duceret, homo quem captivitatis, item-
 que salutis metus urgeret: ultra vero proce-
 dente eo, relinquebatur, & oriebatur atrox re-
 manentium fletus: quanto enim quisque longius
 a suis aberat, tanto propiorem se hostibus esse
 credebat. Jamque affore, qui se caperent existi-
 mantes, necessario pavitabant: & ad strepitum,
 quem ipsorum cursus faciebat, assidue respecta-
 bant, velut instantibus quos fugissent: multi-
 que simul ruebant, & circa viam plurimos cer-
 tamen præcedentium conterebat. Miserabile
 autem foeminarum & infantium erat exitium.
 Aut si quam jactarent vocem, nonnullæ viros
 aut propinquos, ut se operirentur, orabant. Sed
 Joannis exhortatio superabat, ut seipsos serva-
 rent inclamantis: eoque confugerent, unde pro
 remanentibus etiam si raperentur, poenas a Ro-
 manis peterent. Multitudo quidem eorum qui
 fugerant, ut cuique virium fuit, cito dispersa est.
 Titum Gi-
 scalz cives
 benigne
 suscipiunt. Luce vero facta Titus ad muros aderat, foederis
 causa: populus autem portis ei patefactis, cum
 conjugibus occurrentes, tanquam bene merito,
 & qui custodia civitatem liberasset, acclama-
 bant: simulque Joannis fugam significantes, ut
 & sibi parceret obsecrabant, & eos qui ex nova-
 rum rerum cupidis reliqui superessent, ulcisce-
 retur. Ille autem precibus populi postulatus
 equitum partem ut Joannem persequeretur, mit-
 tit. Sed eum quidem occupare nequivere:
 quod

quod antequam venerant, in Hierosolymam se. A. M.
se receperat : una vero fugientium prope ad 4032.
duo millia perimunt : mulieres ac pueros paulo P. C. N.
minus quam tria millia circumactos reducunt. 70.

Titus autem indigne ferebat, non statim a Joanne
pœnas fraudis exactas, irato vero animo satis esse
quod spe deciderat ad solatium putans, captivo-
rum & qui trucidati fuerant multitudinem, in
oppidum cum favore ingreditur : jussisque mi-
litibus minimam muri partem jure possessionis
abrumperé, minitendo magis quam puniendo
reprimebat perturbatæ civitatis autores. Mul-
tos enim propter odia domestica, vel proprias
inimicitias, delatores innocentie fore credebat,
si dignos pœna discerneret : meliusque noxium
relinquere metu suspensum, quam immeritum
quenquam cum eo perdere, existimabat. Illum
enim fortassis modestiorem futurum, vel metu
supplicii, vel quod erubesceret præteritorum
criminum venia : sine causa vero morientium
pœnas, nullo modo corrigi posse. Præfidiis ta-
men civitatem circumdedit, quæ tam novarum
rerum studiosos compescerent, quam pro pace
sentientes quos ibi relicturus erat, majore fidu-
cia firmarent. Galilæa quidem tota, postquam
multo sudore Romanos exercuit, hoc modo
subacta est.

Benignita-
tis erga
hostes e-
xemplum.

Noxium
relinquere
metu su-
spensum,
quam im-
meritum
quendam
cum eo
perdere,
præstat.

C A P U T V.

Hierosolymitani excidii initium.

A Pud Hierosolymam vero, ad Joannis in-
troitum, omnis populus erat effusus, &
circa singulos qui una confugerant, numerosa
turba collecti, quas foris clades experti essent,
per-

A. M. 4032. P.C.N. 70. percontabantur. Illorum autem fervens quidem adhuc atque interruptus anhelitus, necessitatem significabat. Verumtamen in malis quoque sibi arrogabant: non Romanorum vim fuisse dicentes, sed sponte venisse, ut cum his ex tutiori loco pugnarent. Inconsultorum enim atque inutilium esse hominum, incaute pro Giscalis & invalidis oppidulis periclitari, cum arma vigoremque oporteat pro metropoli suscipere, atque servare: significando tamen excidium Giscalorum, etiam quam dicebant honestam discessionem suam, ut multi fugam esse intelligerent, prodiderunt. Auditis autem quæ captivi pertulere, non mediocris populum perturbatio tenuit, magnumque id esse argumentum proprii reputabant excidii. At Joannes eorum quidem quos fugientes reliquerat causa minus erubescere: singulos autem circuiens, spe ad bellum incitabat, infirmitatem Romanorum asserens, propriasque vires extollens, & imperitorum ea cavillatione inscitiam decipiens, quod etiamsi pennas sumerent, nunquam Hierosolymorum mœnia transgrederentur Romani, qui pro Galilæorum vicis tanta mala pertulissent, atque in eorum muris machinas contrivissent. His ejus dictis magna quidem corrumpebatur juvenum manus: prudentiorum autem atque seniorum nemo erat, qui non futura prospiciens, velut jam perditam civitatem lugeret. Et populus quidem in ea confusione tunc erat. At vero per territorium manus agrestium, ante seditionem quæ Hierosolymis orta est, discordare jam cœperat. Titus enim a Giscala Cæsaream, Vespasianus autem a Cæsarea Jamniam & Azotum profectus, utramque subegit: imposi-

Joannis & cum eo fugientium audacia, Judæos ad bellum contra Romanos concitat. Intestina dissidia & seditiones in Judæa.

tisque illic præfidiis, revertebatur, maximam A. M.
ducens eorum multitudinem, qui se fœdere so- 4032.
ciaverant. Singulas autem civitates tumultus P.C.N.
bellumque intestinum exagitabat, quantumque 70.
a Romanis respirassent, in semetipsos manus ver- Judæi in
tebant: cum inter amatores belli, ac pacis cupi- semetipsos
dos esset sæva contentio: dudumque discordium manus
pertinacia primo inter domos accenderetur: verunt.
deinde inter se amicissimi populi dissiderent: &
ad similia volentes quisque conveniens, aperte
jam coacta multitudine rebellaret. Itaque dis-
fensiones quidem apud omnes erant: novitatis
autem armorumque cupientes senibus ac sobriis
juventute atque audacia præstabant. Primo
autem indigenarum singuli prædari cœperunt:
deinde ex composito confertis cuneis, per ter-
ritorium latrocinabantur: ut quod ad crudeli-
tatem atque injustitiam spectat, nihil a Roma-
nis gentiles abessent: atque ipsis qui vastaban-
tur, illatum a Romanis excidium levius videre-
tur. Civitatum vero custodes, partim quia de-
fatigari pigeret, partim odio nationis, aut nulli,
aut minimo erant male affectis auxilio: donec
rapinarum societate undique congregati colle- Latrones
giorum latrocinialium principes, atque in agmen in agmen
conflati Hierosolymis irrumpunt: quæ civitas conflati
a nullo regebatur: & more patrio gentiles om- Hieroso-
nes sine observatione recipiebat: tunc præci- lymis ir-
pue cunctis existimantibus, universos, qui super- rumpunt.
influèrent, adjumento ex benevolentia venire.
Quæ quidem res etiam sine dissensione civita-
tem postea pessumdedit, eo quod iners & inu-
tilis multitudo, quæ pugnacibus sufficere possent,
alimenta consumpsit: hisque præter bellum
etiam seditionem famemque comparavit: alii-

A. M. que latrones ex agris transgressi, ac multo sæ-
 4032. vioribus, quos intus invenere, sociati, nullum
 P.C.N. atrox facinus intermittebant. Nec enim rapi-
 70. nis & expoliationibus metiebantur audaciam,
 sed usque ad cædes ruebant: non clam, neque
 per noctem, aut quoslibet homines, verum lu-
 ce palam nobilissimos quosque adoriendo. Nam
 primum Antipam Regii generis virum, & adeo
 potentissimum civium, ut etiam publicos the-
 sauros fidei suæ permisos haberet, comprehen-
 sum custodiæ tradiderunt: post hunc etiam Læ-
 viam quendam, insignem virum, & Sopham fi-
 lium Raguelis, regalis similiter utrumque fami-
 liæ, omnesque præterea, qui præstare aliis vi-
 debantur. Gravis autem metus populum pos-
 sidebat: & velut capta civitate, salutem pro-
 priam quisque curabat. Illi autem clausorum
 vinculis non fuere contenti, neque tutum arbi-
 trabantur ea potentia viros diutius custodire:
 nam & ipsos, & domos eorum non paucis viris
 frequentari, ac per hoc ad ulciscendum esse ido-
 neos, & præterea rebellaturum fortasse populum
 iniquitate commotum. Decreto igitur eos oc-
 cidi, mittunt quendam de suo numero Joan-
 nem, ad cædes promptissimum, qui lingua pa-
 tria Dorcadis filius dicebatur: eumque alii de-
 cem armati gladiis secuti ad carcerem, ibi quos
 reperissent interficiunt. Fingebant autem hu-
 jus immanissimi sceleris causam, cum Romanis
 eos de traditione civitatis collocutos fuisse, com-
 munisque libertatis proditores interemisisse dice-
 bant, prorsus, ut audacia sua tanquam servato-
 res civitatis, ac bene de ea meriti gloriarentur.
 Evenit autem populum quidem ad hoc humili-
 tatis ac formidinis, illos vero insolentiæ progredi,

Rapine &
 expolia-
 tiones lu-
 ce palam
 commissa.

Civitatis
 proceres a
 latronibus
 capti &
 occidati.

di, ut in eorum esset arbitrio etiam pontificum A. M.
 designatio : denique familiis abrogatis, unde 4032.
 per successionem pontifices creabantur, inco- P.C.N.
 gnitos atque ignobiles constituebant, ut impio- 70.
 rum facinorum socios haberent : nam qui su- Latrones
 pra meritum summos honores adepti erant, his pro arbi-
 obediebant necessario, qui sibi eos præstiterant : trario pon-
 quoniam & dignitate præditos, variis machinis tifices de-
 fictisque sermonibus committebant, opportuni- signant.
 tatem sibi ex eorum, qui se prohibere poterant,
 contentione captantes : donec hominum perse-
 cutione satiati, in divinitatem contumelias trans-
 tulerunt, pedibusque pollutis in sanctum locum
 introire cœperunt. Jam vero populo contra
 eos concitato (namque autor erat Ananus, ævo
 maximus pontificum, itemque sapientissimus :
 & qui fortassis civitatem conservasset, si insi-
 diatorum manus potuisset effugere) illi tem-
 plum Dei adversus populi turbam, castellum
 ac profugium sibi fecere, quod pro domicilio
 habebant tyrannidis. Acerbis autem malis ad-
 miscebatur etiam cavillatio, quæ præ cæteris
 eorum factis erat dolori : tentando enim quanto
 metu populus teneretur, suasque vires explo-
 rando, forte pontifices creare conati sunt, cum
 his (ut diximus) ex familiis successio deberetur :
 huic autem fraudi mos antiquus obtendebatur :
 nam & olim sorte pontificatum deferri solitum
 fuisse dicebant, re autem vera, legis erat abro-
 gatio firmioris, per eos, qui ad potentiam sibi
 designandorum magistratuum licentiam com-
 pararent. Itaque una sacratarum tribuum acci-
 ta quæ Eniachin appellatur, pontificem sortie-
 bantur : casuque fors exit homini, per quem

Pontificis
 electio
 contra ri-
 tum usi-
 tum ab la-
 tronibus
 facta.

A. M. maxime eorum iniquitas demonstrata est, Phani
 4032. cuidam, filio Samuelis, ex vico Aphthasi, non so-
 P.C. N. lum non ex pontificibus orto, sed aperte, quid esset
 70. pontificatus, propter rusticitatem penitus ne-
 Phanes ru- sticus qui- dam Pon- tificex de- claratur.
 scienti. Denique invitum eum rure abstractum, ut in scena fieri solet, aliena ornare persona : indutumque sacra veste, quid facere deberet, subito instituebant : ludumque & jocum esse tantum nefas arbitrabantur : cæteri vero sacer-
 Præstan- tiores cæ- teris po- pulum ad ulcionem hortantur.
 dotes, procul spectantes ludibrio legem haberi, lacrymas vix tenebant, honoresque sacrorum solvi graviter ingemebant. Populus autem hanc eorum audaciam non tulit, sed omnes quasi ad deponendam tyrannidem animos intenderant : nam qui præstare cæteris videbantur, Gorion Josephi filius, & Simeon Gamalielis, tam singulos circumeuntes, quam simul universos in concionibus hortabantur : quo tandem aliquando libertatis corruptores ultum irent, sanctumque locum ab hominibus sceleratis purgare properarent. Pontifices etiam probatissimi, Gamala quidem filius Jesu, Anani autem Ananus, populum frequenter in cætibus, exprobrando ejus segnitiam, contra Zelotas excitaverunt : ita enim se ipsi vocabant, uti bonarum professionum æmuli, ac non qui pessimam facinorum immanitatem superassent. Itaque in concionem populo congregato, cunctisque indignantibus occupationes sanctorum, itemque rapinas & cædes, nondum autem promptis ad ulciscendum, propterea quod inexpugnabiles (id enim verum erat) Zelotæ putabantur, stans inter eos medius Ananus, & ad legem crebro respectans, cum lacrymis opplesset oculos : Equidem, inquit, mori potius deberem, quam Dei domici-
 lium

Zelotæ
 pessimam
 facinorum
 immanita-
 tem super-
 rant.

Anani
 contra Ze-
 lotas ar-
 dens ora-
 tio.

lium videre tantis refertum piaculis : atque in- A. M.
 accessa & sancta loca sceleratorum pedibus fre- 4032.
 quentari : verumtamen sacerdotali veste ami- P.C.N.
 ctus, & sanctissimum venerabilium nominum 70.
 ferens, vivo : atque animæ amore teneor, nec
 pro senectute quidem mea mortem sustinens
 gloriosam. Igitur solus ibo, & tanquam in so-
 litudine animam meam solam dabo pro Deo :
 nam quid opus est vivere in populo, clades suas
 minime sentiente, & apud quos mala præsentia
 nemo prohibet ? siquidem spoliati patimini, ac
 verberati reticetis, & ne gemitu quidem aperto
 quisquam prosequitur interemptos. O acer-
 bam dominationem. Quid de tyrannis querar ?
 Nunquid non a vobis vestra potentia nutriti
 sunt ? nunquid non despectis qui primi erant,
 cum adhuc pauci essent, vos dum tacetis, plu-
 res eos fecistis ? atque illis armatis quiescentes,
 in vosmetipsos arma vertistis ? cum primos eo-
 rum conatus oportuisset infringi, quando co-
 gnatos conviciis appetebant. Vos autem ne-
 gligendo, ad deprædationem noxios irritastis,
 quia vastatarum ædium nulla ratio erat. Ita-
 que jam domini ipsi rapiebantur, eisque cum
 per mediam civitatem traherentur, nemo erat
 auxilio. Illi autem a vobis proditos, etiam vin-
 culis afficere : non dico quales & quantos, sed
 quod non accusatos, indemnatos vinctos nemo
 adivit : restabat eosdem videre trucidari : hoc
 etiam vidimus : velut e grege brutorum anima-
 lium cum præcipua quæque duceretur hostia,
 ne vocem quidem quisquam emisit, nedum
 dexteram movit. Patiemiini ergo patiemiini,
 etiam sancta conculcari videntes. Cumque om-
 nes audaciæ gradus nefariis hominibus subjece-

Ananus
 Judæis ri-
 morem
 exprobat.

Latronum
 immanitas.

A. M. ritis, eorum præstantiam reveremini? nunc
 4032. enim profecto ad majora procederent, si quid
 P.C.N. maius quod everterent inveniretur. Tenetur
 70. quidem munitissimus civitatis locus, fanum ap-
 Panum arx
 quædam
 sive castel-
 lum.
 pellatione, re arx quædam sive castellum. Tanta
 igitur contra vos tyrannide munita, & inimicis
 super verticem positis, ut videtis, quid cogita-
 tis? aut quibus vestras sententias applicatis? An
 Romanos expectatis, ut sanctis vestris opitulen-
 tur? Ita quidem se nostræ civitatis habent res,
 eoque iam calamitatis ventum est, ut misereatur
 nostri etiam hostis. Non exurgetis o mi-
 seri respectisque vulneribus vestris, quod etiam
 feras bestias facere videmus, non ultum ibitis
 in hos, qui vos percussere? Non suas quisque
 recordabitur clades, & ante oculos positis quæ
 pertulerit, ad ultionem animos acuet? Perit
 apud vos (nisi fallor) affectionum omnium car-
 rissima, & maxime naturalis, cupiditas liberta-
 tatis: servitutis autem ac dominorum
 amantes facti sumus, tanquam subjugari a ma-
 joribus didicerimus. Atque illi quidem multa
 & maxima bella, ut in libertate viverent, pertu-
 lerunt, ne aut Ægyptiorum aut Medorum po-
 tentiæ cederent, dummodo ne facerent quæ ju-
 berentur. Et quid opus est de majoribus lo-
 qui? Hoc ipsum bellum, quod cum Romanis
 nunc gerimus, utrum commode an contra in-
 commode referam, palam quid habet causæ nisi
 libertatem? Ergo qui dominis totius orbis ser-
 vire non patimur, gentiles nostros ferimus ty-
 rannos? Quanquam externis obedientes, ad
 fortunam semel id referunt, cujus injuria victi
 sunt: at vero pessimis suorum cedere, ignavo-
 rum est, & cupientium serviendi. Ad hæc au-
 tem

Bella liber-
 tatem cau-
 sam ha-
 bent.

tem, quia Romanorum mentio facta est, non A. M. vos celabo, quid dum loquor intervenerit, men. 4032. temque retraxerit: quod etiam si ab his capti P.C.N. fuerimus (absit autem hujus dicti periculum) 70. nihil acerbius experiemur, quam isti nos affe-
 re. Quo pacto autem non lachrymis dignum sit, illorum quidem in templo donaria cernere, gentilium vero spolia, qui nobilitatem hujus maxime omnium civitatis compilaverunt: eosque viros trucidatos videri: quibus etiam illi post victoriam obtemperassent? Et Romanos quidem nunquam transgredi ausos esse limitem profanorum, aut sacratæ quicquam consuetudinis præterire: sanctorum autem ambitum, quamvis procul aspectum perhorrescere: quosdam vero in his locis natos, ac sub nostris moribus educatos, & qui Judæi vocentur, inter media sancta deambulare, manibus adhuc suis gentili cæde calentibus? Quis igitur externum bellum metuat, ex comparatione domestici? Multo nobis æquior est hostis: nam si proprie rebus sunt aptanda vocabula, fortasse reperietur, legum quidem conservatores nobis fuisse Romanos, hostes vero intus haberi. Verum hos insidiatores libertatis exitio deberi, neque facinorum eorum dignum excogitari posse supplicium, certum est: idemque omnibus vobis, & ante orationem esse persuasum, atque ipsis vos rebus quas pertulistis, in eos esse commotos: plerique autem fortasse multitudinem eorum, atque audaciam reformidant: & præterea quod in loco superiore consistunt. Sed hæc ut vestra negligentia conflata sunt, ita nunc magis proficient, si morabimur: nam & numerus illorum in dies singulos alitur, eo quod nequissi-

Comparatio Romanorum & Judæorum ac viriusque parit proprietatis

Depulsio contrariæ sententiæ de hostiâ audaciâ & numero.

mus

A. M. mus quisque ad similes profugiat: & audaciam
 4032. plus accendit, quod nullum adhuc ejus impedi-
 P.C.N. mentum intervenit: locoque superiore utentur,
 70. & quidem cum apparatu, si his tempus demus.
 Quod si adversus eos ire cœperimus, humilio-
 res erunt, mihi credite, conscientia: & celsio-
 ris loci beneficium, reputatio scelerum perdet.
 Fortasse autem Dei pariter spreta majestas, in
 ipsos tela retorserit, suisque missilibus consu-
 mentur impii. Videant nos tantummodo, &
 dejecti sunt: quamquam pulchrum est, ut etiam,
 si quod periculum immineat, pro sacris januis
 moriamur: ac si non liberis & conjugibus, pro
 Deo tamen ejusque sanctis animas profunda-
 mus. Præbebo autem manum, atque senten-
 tiam: & neque consilium vobis ullum deerit ad
 cautionem, neque me corpori meo parcere vi-
 debitis. His Ananus contra Zelotas populum
 hortabatur: non quidem nesciens iam expugna-
 ri vix posse propter multitudinem ac juventu-
 tem animorumque pertinaciam, multoque magis
 propter conscientiam commissorum: nec enim
 concessum iri veniam his, quæ perpetraverant,
 sperabant: verumtamen quidvis perpeti præ-
 stabilius existimabat, quam in tanta rerum per-
 turbatione Rempublicam negligere. Populus
 autem duci se clamabat in eos, contra quos ro-
 gabatur: & ad subeunda pericula quisque prom-
 ptus erat. Sed dum Ananus magis idoneos di-
 scerneret, atque ordinaret ad prælium, Zelo-
 tæ cunctis conatibus ejus cognitis (certos enim
 qui omnia sibi nuntiarent habebant) in Ponti-
 ficem commoventur: ac modo per cuneos mo-
 do simul universi profiliunt: neque obvio cui-
 quam parcebatur. Cito autem & Ananus po-
 pu-

Epitogus
 orationis
 Anani ad
 populum.

Ananus
 milites
 suos con-
 tra Zelotas
 ordinat.

pulum congregavit, multitudine quidem superiore: armis vero constipatis, non erant Zelotæ inferiores, alacritas vero, quod deerat, in utrisque supplebat: nam & cives armis iram conceperant fortiolem; & qui de templo exierant, quavis multitudine majorem audaciam: quippe illi quidem habitare se in civitate minime posse arbitrabantur, nisi Zelotas eximerent: hi vero nisi vicissent, nullum se non subituros esse supplicium. Manus autem conservare pro ducibus obediētes motibus animorum. Et primo quidem in civitate ac pro templo eminus missis lapidibus semet invicem appetebant: si vero aliqua pars terga vertisset, victores gladiis utebantur: cumque plurimi sauciarentur, multæ cædes utrobique fiebant. Et populares quidem in domos referebantur a suis: Zelotarum autem quicumque vulneratus fuisset, in templum ascendebat, sacram humum cruore perfundens: ut solo eorum sanguine violatam religionem recte quis dixerit. Semper quidem latrones excurrente in congressionibus prævalebant. Irati vero populares, proficiente quotidie numero suo, cum desides increparent, quique a tergo sequebantur, non aperiendo fugientibus viam, invitos eos repugnare compellerent, universos quidem suos in hostes convertunt: illis autem, quia vim ferre non poterant, paulatim ad templum recedentibus, irrumpit una cum sociis Ananus. Unde factum est, ut eos quod ambitu exteriori expulsi essent, metus invaderet: ideoque in murum interiorem fuga recepti, mature januas occluderent. Verum Anano portis quidem sacris manus afferre non placebat, hostibus quoque desuper tela torquentibus, ne-

A. M.
4032.
P.C.N.
70.

Pugna civium & Zelotarum in templo Hierosolymitano.

Civium numerus contra Zelotas quotidie augetur.

Zelotas cives in murum interius templi adigant.

A. M. fas esse existimanti, etiam si vicisset, non lustratum prius populum introducere. Ex omni autem suorum multitudine sex fere armatorum millia sortitus, custodes eos in porticibus collocat: his autem qui succederent, in excubiis alios per ordinem ponit. Multi autem honestorum ab optimatibus ad id electi, mercede conductos pauperes vice sua praelidiis destinabant. Fit autem his omnibusexitii causa Joannes, quem ex Giscalis effugisse praediximus: is enim dolis plenus, & vehementem dominationis cupiditatem mente circumferens, jamdudum rebus communibus moliebatur insidias. Itaque tunc eadem, quæ populus, sentire se simulans, aderat Anano, tam diebus cum proceribus capienti consilium, quam noctibus peragranti custodias: omniaque secreta Zelotis renuntiabat: nullumque populi consilium non prius quam caperetur, inimici sciebant ejus indicio: immoderatis vero & Ananum, & populi principes placabat obsequiis, ne in aliquam suspicionem veniret affectans. Sed hæc ejus honorificentia in contrarium vertebatur. Erat enim ex adulationum varietate suspectior: eoque ipso quod etiam non accitus assiduus erat, arcanorum proditor habebatur. Etenim perspiciebat Ananus, omnia sua consilia hostes intelligere: & quæ Joannes faceret, suspicionem proditoris habebant: submovere autem illum non erat facile, neque possibile, quod malitia prævaleret: ac præter hoc multorum non ignobilium, qui summis rebus adhibebantur, patrocinio succinctus erat. Visum est igitur ab eo Sacramentum benevolentiae causa peti: nihilque dubitans, & fidem populo se servaturum juravit, neque factum ejus inimicis ullum, neque

Joannes
dolus plenus
ac civium
proditor.

Joannes
fidem se
populo servaturum
jurat.

que consilium proditum : unaque deponen- A. M.
dis rebellibus , & manu & voluntate operam 4032.
collaturum. Itaque Ananus ejusque socii, quo- P.C.N.
niam jurato crediderunt, nulla jam suspitione 70.

suis eum consiliis adhibebant : moxque ab iis-
dem concordiae causa legatus intronittitur ad
Zelotas : curae namque habebant , ne fanum
culpa sua pollueretur, neve quisquam in eo pro-
cumberet Judaeorum. Ille autem, quasi Zelo-
tis, ac non contra a benevolentia juravisset, in-
gressus ad eos, medius constitit : & saepe dum
se illorum causa in magno periculo fuisse dixit,
ne quid secretorum ignorarent, quae in eos Ana-
nus cum sociis cogitasset : nunc autem ingens
cum ipsis omnibus subitum esse discrimen,
nisi divinum quoddam praesto fuerit auxilium:
nihil enim jam morari Ananum : sed persuasisse
quidem populo, ad Vespasianum legatos mitte-
re, ut ad capiendam civitatem quamprimum
venire properaret, indixisse autem lustrationem
postero die, ut religione simulata intronissi, vel
etiam vi praehio manus confererent. Se autem
non videre, quam diu aut obsidionem sustine-
bunt, aut cum tanta manu acie congredientur.
Ad haec addebat , quod ipse Dei providentia
transactionis esset causa legatus : hanc enim
spem Ananum his proponere, quo nihil suspi-
cantes eos subito aggredieretur. Itaque opor-
tere, si quis habendam vitae rationem duceret,
aut obsidentibus supplicare, aut foris aliquod
praesidium petere. Quos autem, si victi essent,
veniae spes foveret, immemores audaciae suae
credere, simul ac factores paenituerit admissio-
rum, in gratiam statim eos, qui perpeffi sunt, re-
dituros. Sed nocentium quidem saepe invisam

Joannes
Zelotis
contra ju-
rumentum
secreta re-
velat.

Joannes
Zelotas
erga cives
irritat.

A. M. etiam poenitudinem fieri, læsis autem iram in li-
 4032. centia sæviorem : imminere autem illis ait in-
 P.C.N. terfectorum amicos atque cognatos, totumque
 70. populum pro dissolutis legibus ac judiciis indi-
 gnatione flagrantem : ubi etiam si qua pars mi-
 sericordiæ fuerit, majori eam irascentium turbæ
 cessuram. Talia quidem variabat Joannes, ter-
 rorem incutiens multitudini : externum vero
 auxilium aperte quidem indicare, quod diceret,
 non audebat : Idumæos autem significabat : ut-
 que principes Zelotarum privatim etiam com-
 moveret, crudelitatis Ananum arguebat, ipsis
 eum maxime minitari confirmans.

C A P U T VI.

Idumæorum adventus pro Hierosolymitanis & acta.

Eleazarus
 Zelotis
 Idumæos
 advocari
 suadet.

ERant autem Eleazarus Simonis filius, qui
 etiam præter alios idoneus esse videbatur &
 recte consulere, & quæ consulisset efficere;
 itemque Zacharias filius Amphicali, uterque a
 sacerdotibus genus ducens. Hi præter commu-
 nes, etiam privatis interminationibus cognitis,
 quodque Anani factio potentiae sibi comparan-
 dæ causâ Romanos accerferet (nam & hoc Jo-
 annes affinxerat) diu quidem quid agerent dubita-
 bant, angustiis temporis conclusi : populum
 enim haud multo post eos aggredi paratum esse
 cogitabant : externi vero subsidii facultatem, in-
 fidiarum sibi celeritate præreptam : priusque
 fore ut omnia paterentur, quam auxilium
 quisquam ista cognosceret : advocari tamen Idu-
 mæos placuit : scriptaque breviter epistola,
 quod circumvento populo Ananus vellet Ro-
 manis metropolim prodere : ipsi autem pro li-
 ber-

Zelotæ ab
 Idumæis
 supplicia
 petunt.

bertate dissidentes, in templo obsiderentur, mi- A. M.
 nimumque temporis salutem sibi promitteret: 4032.
 ac nisi mature subvenirent, ipsos quidem Anano P. C. N.
 atque inimicis, at vero civitatem Romanis illi- 70.
 co subjugandam: pleraque nunciis ad rectores
 Idumæorum referenda mandant. Ad hoc au-
 tem lecti sunt duo viri strenui, & dicendi peri-
 tissimi, & ad persuadendum satis idonei: quod-
 que his rebus esset utilius, pedum velocitate præ-
 stantes: nam Idumæos confestim parituros cer-
 tum erat, quod turbarum cupiens & incondita Idumæo-
 rum natu-
 ra & mo-
 res.
 res.
 esset natio: semperque ad motus facilis atque
 suspensa, & rerum mutationibus læta, mini-
 misque petentium blanditiis ad bella promptis-
 sima: & velut ad festorum quandam solennita-
 tem, sic ad prælia properans: celeritatem au-
 tem nuncii exigebant, atque istis nihil deerat
 alacritatis: uterque autem Ananias vocabatur.
 Jamque apud rectores aderant Idumæorum. Illi
 autem simul epistola mandatisque attoniti, quasi
 furibundi circumcurrere gentem, militiamque
 denunciare coeperunt. Itaque mox & dicto
 citius multitudo convenerat, omnesque pro li-
 bertate metropoleos arma rapiebant. Congre-
 gati autem prope ad XXM. cum ducibus qua-
 tuor Hierosolymam veniunt: hoc est Joanne Idumæo-
 rum vigin-
 ti milia
 Hierosoly-
 mam ve-
 niunt.
 & Jacobo Sossæ filijs, & præterea Simone Cath-
 læ, & Phinea Clusoth filijs. Ananum autem
 profectio legatorum, itemque vigiles ejus latuit,
 sed non etiam impetus Judæorum: hoc enim
 ante cognito, portas eis clausit, & muris cu-
 stodes apposuit: non tamen visum est bello cum
 his congregari, sed verbis eis ante persuadere con-
 cordiam. Stans ergo in adversa turri Jesus, post
 Ananum sevo Pontificum maximus: Cum mul-
 Oratio &
 exhortatio
 Jesu ad
 Idumæos.

A. M. ^{4032.} ^{P.C.N.} ^{70.} tæ, inquit, & variæ turbæ tenuerint civitatem, in nulla re sic miranda fortuna est, ut in eo, quod pessimis etiam inopinata conspirant: etenim perditissimis hominibus contra nos auxilio venistis tanta cum alacritate, quanta nec in Barbaros advocante vos metropoli venire decuisset. Et si quidem viderem consensionem vestram similem esse horum hominum, qui vos rogaverunt, non existimarem impetum carere ratione, nihil enim æque ac morum cognatio concordiam firmat. Nunc vero illi quidem, si quis eorum singulos exploraverit, mille mortibus digni reperientur: nam ludibria & purgamenta totius rusticæ plebis, luxu absumptis patrimoniis suis, postquam in vicis & civitatibus proximis audaciam exercuere, postremo in sacram civitatem clam influxere ut latrones, solumque religiosum immanitate polluerunt scelerum: eosque videas sine metu inter sancta ebrios, & aviditate ventris peremptorum spolia consumentes: vestra vero multitudo armatorumque talis ornatus est, qualem deceret esse, si publico vos consilio metropolis invitaret, ad alienigenas laturos auxilia: quid igitur hoc esse quis dixerit, nisi fortunæ injuriam: cum pro nequissimis convenisse & integræ nationis vestræ arma videantur conspirare? Jamdudum quidem reperire nequeo, quid nam fuerit, quod vos tam cito commoverit: nec enim sine magna causa fieri potuisset, ut arma pro latronibus adversus cognatum populum caperetis: quid? Romanos audistis & prodicionem? his enim quidam vestrum obstrepebant nunc, liberandæ metropoleos causa venisse dicentes: unde mirati sumus præter alia, noxiorum tale commentum: viros enim

enim natura libertatis amatores, eoque cum A. M.
 externis hostibus pugnare paratissimos, aliter 4032.
 contra nos efferare non poterant, quam vasta P.C.N.
 tæ libertatis proditione mentita. Sed enim vos 70.
 considerare oportet, qui nos in simulaverint: Depulsio
 fidemque in nos veritatis ex rebus communibus, comment
 non ex ficto sermone colligere. Quid enim Zelot:rum
 passi, nunc demum nos dedimus Romanis, cum de oppri-
 ab initio licuerit aut ab his non deficere, aut quia menda li-
 deficimus, cito redire in gratiam, priusquam bertate &
 circa nos omnia vastarentur? namque jam, ne civitate
 volentibus quidem nobis, transactio facilis est: prodenda.
 cum & superbos eos effecerit Galilæa sub jugum
 missa: morteque graviolem afferat turpitudi-
 nem, appropinquantes placare. Equidem quod
 in me est, pacem morti antepono: semel au- Pax morti
 tem bello appetitus, postquam pugna commissa præstat:
 est, gloriosam mortem vita captivi existimo po- cæteris ta-
 tiorem. Sed utrum nos populi principes ajunt men pari-
 clam misisse aliquem ad Romanos, an etiam to- bus.
 tum populum communi suffragio? Siquidem
 nobis dicant, quos amicos miserimus, qui servi
 fuerint proditionis ministri. Cum iret aliquis
 deprehensus est, rediens captus est, literas nacti
 sunt? Quemadmodum autem tantam civium
 multitudinem lateremus, cum quibus omni ho-
 ra versaremur? Paucis autem, atque his in-
 clusis, qui de templo ne in civitatem quidem
 prodire possent, quo pacto sunt cognita, quæ
 occulte extra civitatem fierent? An vero nunc co-
 gnovere, quando auctorum pœnæ reddendæ sunt?
 donec autem sine metu fuere, neminem no-
 strum proditorem suspicabantur? Sin ad po-
 pulum causam referunt, publicum habuit nem-
 pe concilium, nemo aberat concioni: ideoque

A. M. manifestior ad vos nuncius fama citius prope-
 4032. rasset. Quid autem opus erat legatos mittere,
 P.C.N. cum certa nobis esset de transactione sententia?

70. Et quis designatus sit? dicant. Sed hæc quidem
 male periturorum, & instantes pœnas evitare
 cupientium causationes sunt. Quinetiam si ci-
 vitem prodi in fati esset, id quoque ipsos, qui
 nos criminantur, ausuros opinor: quorum au-
 daciæ unum malum videtur deesse proditio.

*Iesus Idu-
 mæos ut in
 civitate
 contra Ze-
 lotas auxi-
 lium fe-
 rant hor-
 atur.*

Vos autem oportet, quia semel cum armis ade-
 stis, primum (id quod est iustissimum) adjuva-
 re metropolim, & una nobiscum tyrannos exi-
 mere, per quos judicia dissoluta sunt; qui cal-
 catis legibus jura suis gladiis permiscere; denique
 nobiles viros non incusatos, ex medio raptos
 foro, primum vinculis cruciarunt; deinde non
 voce neque prece eorum morati, neci tradide-
 runt. Licet autem vobis non belli lege ingres-
 sis, horum videre argumentum, quæ dixi, de-
 solatas domos rapinis, conjuges in veste lugubri
 ac familias peremptorum, & per totam civita-
 tem ululatus & fletus; nullus enim non persecu-
 tionem expertus est impiorum. Qui ad hoc
 insanix prorupere, ut latrocinalem audaciam
 non solum ex agris atque alienis civitatibus in
 hanc, quæ & caput & facies gentis est, sed in
 Fanum etiam ex civitate transferrent. Deni-
 que hoc sibi & ad excursus & ad perfugium ele-
 gerunt, isque fiscus illis est eorum, quæ in nos
 comparantur: & locus toti orbi terræ venera-
 bilis, quique ab universis alienigenis, ab extre-
 mo limite mundi venientibus, honoratur, per
 hæc, quæ apud nos nata sunt, portenta conculca-
 tur. Exultant autem rebus desperatis, popu-
 los

*Zelote
 templum
 ad excur-
 sus & ad
 perfugium
 elegerunt.*

los committi populis, & civitatibus civitates, A. M. gentesque in sua viscera delectum habere : cum 4032. debueritis (ut dixi) quod factu esset optimum P. C. N. ac deceret, nobiscum nocentes eximere : atque 70. hanc ipsam fallaciam ultum ire, quod auxilio vos advocare ausi sunt, quos metuere vindices debuissent. Quod si ejusmodi hominum preces reverendas putatis, attamen licet vobis, armis depositis, cognatorum habitu introire civitatem : medioque inter hostes atque auxiliares suscepto nomine, de nostris discordiis judicare: quamquam reputate, quid habebunt commodi, cum de manifestis ac tantis criminibus apud vos causam dicturi sunt, qui hominibus non accusatis, ne verbum quidem facere permisere. Ferant igitur hanc ex vestro adventu gratiam. Si vero neque nobiscum indignari, neque judicare vultis, tertium restat, ut relictis utrisque partibus, nec nostris cladibus insultetis, nec cum insidiatoribus metropoleos maneatis. Nam etsi maxime quemquam nostrum suspicamini Romanis collocutum, observare vobis itinera licet: tumque demum tueri metropolim, cum factum aliquid hujusmodi patuerit, quale delatum est, & in auctores ejus, si convicti fuerint, vindicare. Non enim vos præveniunt hostes, juxta civitatem sedibus positus. Sin horum nihil vobis gratum aut mediocre videtur, ne portarum claustra miremini, quatenus arma portabitis. Hæc quidem Jesus loquebatur. Idumæorum autem multitudo nequaquam animum advertibat, ardens iracundia, quod non paratum habuisset introitum : proque armis inter se duces indignabantur, captivitatem esse existimantes, si ea quibusdam jubentibus deposuissent. Unus autem

Jesus Idumæos de discordiis judicare rogat.

Jesus ad Idumæos orationis finis.

A. M. ducum Simon filius Cathlæ, vix placato suorum
 4032. tumultu, stans in eo loco unde exaudiri a Pon-
 P.C.N. tificibus posset, non jam mirari se ait, si liber-
 70. tatis propugnatores in templo obsiderentur in-
 clusi, cum illi cunctæ genti communem clause-
 rint civitatem: & Romanos quidem fortasse,
 coronatis etiam portis recipere sint parati, Idumæos autem ex turribus alloquantur, captaque
 Idumæi, quod Hierosolymitani clauferint illis civitatem aggre-
 ferunt. jubeant pro libertate arma projicere: cognatis-
 que non credentes custodiam civitatis, judices
 eos discordiarum fieri velint: & alios accusando
 quod indemnatos cives occiderint, ipsi totam
 damnent ignominia nationem: denique urbem
 omnibus alienigenis religionis causa patentem,
 nunc domesticis præclusistis. Valde enim con-
 tra vos festinabamus, & ad gerendum cum gen-
 tilibus bellum: qui ob hoc adesse properavi-
 mus, ut vos servaremus liberos. Nempe tali-
 ter vos etiam hi, quos obsidetis, læsere, tamque
 verisimiles puto suspensiones in illos quoque col-
 ligitis. Deinde qui Reipub. defensores sunt in-
 tus in custodia tenentes, genere conjunctissimis
 gentibus simul universis civitatem præclusam ty-
 rannidem perferre dicitis, cum tam contumelio-
 sis nos jubeatis obtemperare præceptis: nomen-
 que potentia aliis, qui vos tyrannos patiuntur,
 annectitis. Quis cavillationem vestri sermonis
 tulerit, cum rerum repugnantiam videat? Ete-
 nim vobis etiam nunc Idumæos excludentibus
 civitate (namque ipsi nos a patriis sacris arce-
 tis) recte quis eos incusaverit, qui custodiuntur
 in templo, quod cum ausi essent plectere prodito-
 res, quos viros nobiles & innocentes pro socie-
 tate facinoris dictitatis, non a vobis inceperint,
 summaque prodicionis membra præciderint?

Sed

Sed licet illi molliores, quam res poscebat, inven- A. M.
ti sint, nos tamen domicilium Dei servabimus 4032.
Idumæi, & pro communi patria propugnabi- P.C.N.
mus: tamque foris irruentes, quam intus infi- 70.
diantes, hostes pariter ulciscemur. Hic autem
manebimus pro muris armati, donec aut vos Ro-
mani respiciendo liberent, aut ipsi recuperata
libertatis cura mutemini.

C A P U T VII.

De clade Judæorum ab Idumæis facta.

HIS dictis Idumæorum quidem multitudo cla-
more consensit: Jesus autem tristis reces-
sit, cum nec Idumæos quicquam sentire mode-
ratum, & duplici bello oppugnari civitatem vi-
deret. Quippe nec Idumæorum tumor & spi-
ritus quiescebat, indigne ferentium contume-
liam, quod essent civitate prohibiti: & quod
Zelotarum vires esse firmas crediderant, erube-
scentium, postquam nihil eos sibi auxiliari posse
viderent, ut jam venisse pœniteret. Pudor au-
tem nulla re penitus gesta redeundi, pœnitudi-
nem superabat. Itaque ibidem prope murum
temere tabernaculis positis, manendum esse sta-
tuere. Infinita enim hyems nocte illa venit,
ventique violenti cum imbribus orti sunt, &
crebra fulgura, horrendaque tonitrua, concus-
sæque terræ vasti mugitus: certumque erat apud
omnes, hominum exitio mundi statum esse tur-
batum, neque parvum quid rerum hæc signa
portendere. Una vero Idumæis & oppidanis
erat opinio: illis quidem, irasci Dei militiæ
causâ, existimantibus: neque se posse evadere,
si adversus metropolim arma movissent: Anano.

Idumæi
prope mu-
rum taber-
nacula po-
nunt.
Infinita
hyems.

A. M. autem ejusque sociis, etiam sine prælio vicisse:
 4032. Deumque pro se bellum administrare credenti-
 P.C.N. bus. Sed profecto falsi erant interpretes futu-

70. rorum, & quæ sui passuri essent, contra hostes
 fore divinabant. Verum Idumæi quidem ca-
 tervatim densatis corporibus invicem se fove-
 bant, scutisque contextis protecti capita, minus
 pluvia lædebantur: Zelotæ autem magis illorum,
 quam suo periculo cruciabantur: collectique
 deliberabant, si quam reperire subsidii machi-
 nam illis possent. Horum autem ardentiori-
 bus videbatur, vi armorum custodes invadere:
 atque in civitatem impetu facto palam portas
 auxiliatoribus aperire, nam & custodes ex im-
 proviso, & quod plures inermes ac belli exper-
 tes essent, facile turbatum iri, & multitudinem
 civium difficulter colligi posse: quoniam domi
 quisque propter hyemem contineretur: quin
 etsi periculum aliquod intervenerit, quidvis subi-
 re satius, quam negligere tot copias sui causa
 turpiter perituras: at qui prudentiores erant,
 vim adhiberi dissuadebant: non enim sui tan-
 tum causa custodes ampliari, sed etiam civitatis
 murum videbant propter Idumæos diligentius
 custodiri: & ubique adesse Ananum, omnibus-
 que horis invisere custodias existimabant: sed
 hoc aliis noctibus ita habuerat: illa vero, non
 sua desidia requieverat, sed ut & ipse & custo-
 dum manus facto duce interirent. Namque jam
 nocte provecta, & gliscente hyeme, custodes in
 porticu dispositos opprimit somnus. At Zelo-
 tis consilium subit, ut ferris templo sacratis por-
 tarum vectes secarent: affuit autem illis, ne exau-
 diretur crepitus, ventorum sonus, & crebra to-
 nitrua: fanoque egressi, ad murum clanculo

Zelotes
 custodes
 invadere,
 atque in
 civitatem
 impetu fa-
 cto palam
 portas au-
 xiliatori-
 bus aperi-
 re conan-
 tur.

Custodes
 in porticu
 dispositos
 somnus
 opprimit.

veniunt, serratamque portam, quæ versus Idu-
 mæos erat, aperiunt. Illi autem primum Ana-
 num conari aliquid suspicati, unusquisque dex-
 teram ad gladium, quasi repugnaturi applicant
 mature: deinde, his qui ad se venerant agnitis,
 introibant. Qui quidem, si tunc manus verte-
 re in civitatem voluissent, nihil obstabat quo
 minus totus populus interiret: tanta ira fere-
 bantur: verum Zelotas primo eximere custodia
 festinabant: illis quoque multum precantibus,
 qui eos receperant, ne despicerent malis obsessos,
 quorum gratia venerant, neque his acerbius
 periculum importarent: captis enim custodi-
 bus, faciliorem illis in civitatem impetum fore:
 sed si semel eos concitassent, jam illos contineri
 non posse, quin si senserint congregentur, & per
 ascensus nitentibus se opponant. Idem igitur
 Idumæis visum est: jamque in templum perci-
 vitem subibant, cum suspensi Zelotæ adven-
 tum eorum præstolarentur. Denique his in-
 gressis, etiam ipsi confidenter ex interiori fano
 progressi sunt, mixtique Idumæis in custodes
 irruerunt. Cæsis autem nonnullis, quos som-
 nus opprefferat, omnis multitudo ad clamorem
 vigilantium suscitata est, raptisque armis ad re-
 pugnandum non sine stupore properabant. Ac
 primum quidem Zelotas solos conari aliquid su-
 spicantes, quasi eos superaturi numero confi-
 debant: ubi vero foris alios circumfundi viderent,
 Idumæos irrupisse sensere. Et major qui-
 dem pars eorum, animis pariter armisque depo-
 sitis in questibus erant: pauci vero juvenum
 fortiter communiti, occurrendo Idumæis ali-
 quamdiu signiorem multitudinem protegebant:
 alii cladem civitatis habitatoribus nuntiabant.

A. M.
 4032.
 P.C.N.
 70.

Idumæi
 noctu Ze-
 lotarum
 opellero-
 solymam
 ingredien-
 tur.

Idumæi
 Zelotis in
 templo se-
 se conju-
 gant.

A. M. Illorum autem auxilio venire nullus audebat;
 4032. cognito Idumæos irrupisse: sed ipsi quoque ir-
 P.C.N. rita vociferantes, cum fletibus respondebant:
 70. plurimusque mulierum ululatus suscitabatur, si
 quando custodum quisquam in periculum ali-
 quod incidisset. Quin & Zelotæ Idumæorum
 clamorem geminabant, magisque horribiles
 tempestas faciebat omnium voces. Nemini au-
 tem Idumæi pepercere, quod natura crudelissi-
 mi ad cædes erant, & hyeme graviter afficieban-
 tur, proptereaque his qui se excluderant ut ini-
 micis utebantur, tam supplicantibus quam re-
 pugnantibus infensi. Multos enim cognatio-
 nem referentes, utque commune Fanum reve-
 rentur orantes, gladiis transfigebant. Nullus
 autem fugiendi locus, neque spes salutis erat.
 Compulsi autem circa se, magis quam vi oppressi
 laniabantur, cum recedendi spatium non dare-
 tur, nec interfectores a cædibus temperarent.
 Incerti autem quid agerent, in civitatem se præ-
 cipitabant: miseri (ut mihi videtur) eo quod
 fugiebant, crudelius subeuntes exitium, donec
 templum exterius sanguine redundavit. Octo
 autem millia & quingentos mortuos dies inve-
 nit, Nec tamen his Idumæorum ira satiata est:
 sed versis in civitatem manibus, omnes domos
 diripiebant: quemque fortuito invenissent, mor-
 ti dabant. Et cæteræ quidem multitudinis cæ-
 dem supervacuam esse ducebant: pontifices au-
 tem pervestigabant, & in illos plerique fereban-
 tur, statimque comprehensos obtruncabant:
 stantesque super eorum cadavera, nunc Anano
 populi benevolentiam, nunc Jesu quæ de muro
 dixerat, exprobrabant. Ad hoc autem impie-
 tatis progressi sunt, ut etiam insepultos eos abje-

Immani-
 tas Idu-
 mæorum
 & Zelota-
 rum in
 Hierosoly-
 mitanos.

Ananus &
 Jesus pon-
 tifices ob-
 truncan-
 tur.

cērint : cum præsertim in Judæis tantā sepultu- A. M.
ræ cura sit, ut etiam iudicio cruci suffixos, ad 4032.
occasum solis deponant atque sepeliant. Et qui- P.C.N.
dem non erraverim, si Anani mortem dixerō ex- 70
cidii civitatis fuisse principium, & ex illo die mu-
ros everfos, remque publicam Judæorum periis-
se, quo pontificem rectoremque salutis suæ ju-
gulatum in media civitate viderunt. Erat au-
tem & alias vir laudabilis atque iustissimus, &
præter nobilitatis ac dignitatis & honoris, quo
erat præditus, amplitudinem, infimis amabat
æquari. Libertatis autem maxime fautor erat,
& is qui populi affectaret imperium. Commo-
dis autem propriis communes semper utilitates
anteponere, super omnia paci studens. Scie-
bat enim Romanos non posse expugnari: ac pro-
spiciebat, si pacisci utiliter nequissent Judæi,
omnino eos perituros: ut autem breviter dicam,
cum Anano vivo ad transactionem venissent.
Mirus enim erat dicere, mirus populo persuadere
quæ vellet. Jam vero impediētes bellantesque
subegerat. Plurimum autem moræ sub tali du-
ce attulissent Romanis. Huic junctus erat Jesus,
illo quidem comparatione inferior, sed præstans
cæteris: ut putem Deum, qui tanquam viola-
tam civitatem perire flammis, purgarique sancta
vellet, consulto defensores eorum, & quicquid
charissima ducerent, amputasse. Itaque paulo ante
sacris indumentis amictos, & toto orbe celeberrimæ religionis autores, quique undique in civi-
tatem commeantibus venerabiles habebantur,
jacere nudos prædam canibus ac feris videres.
Quos quidem viros ipsam puto gemuisse virtu-
tem, tantum licuisse vitiis flentem.

Anani
mors exci-
dii civita-
tis princi-
pium.

Laus Anani
Pontificis.

352 FLAVII JOSEPHI
FLAVII JOSEPHI
DE BELLO JUDAICO

LIBER V.

SUMMA CAPITUM LIBRI V.

De bello Judaico.

1. De altera strage & reditu Idumæorum, Zelotarumque crudelitate.
2. De intestina discordia Hierosolymorum.
3. De Gadarensium deditione & strage.
4. De captis oppidis quibusdam, descriptioque civitatis Hierichuntina.
5. Lacus Asphaltites.
6. Gerasæ devastatio simul de Neronis morte, Galba & Ottonis.
7. De Simone Geraseno nova conspirationis principe.
8. De Galba, Orbone, Vitellio & Vespasiano.
9. De Simonis gestis contra Zelotas.
10. De Vespasiano in Imperatorem electo.
11. Ægypti descriptio & Phari.
12. Vespasianus Josephum captivitate liberat.
13. De Vitellii morte & moribus.
14. Titus mittitur contra Judæos a patre.

CAPITULUM

De altera strage, & reditu Idumæorum, Zelotarumque crudelitate.

A. M.

4032.
P.C.N.

70.
Zelotarum
& Idumæorum
crudelitas.

Nano quidem & Jesu ejusmodi finis evenit. Post illos vero tam Zelotæ quam Idumæi passim plebem, quasi nefandorum animalium gregem, irruendo mactabant. Et vulgus quidem in quolibet loco deprehensum ne-

ca-

cabatur : correptos autem nobiles & adoleſcen- A. M.
tes, vinctos in carcerem concludebant, ſpe, non- 4032.
nullos eorum ſibi poſſe ſociari nece dilata. Ve- P.C.N.
rum hæc nullum movebant, ſed cuncti mortem 70.
præoptaverant, dummodo ne adverſus patriam
communem nequiſſime conſpirarent : ſæviſſi-
ma tamen ante cædem verbera ſuſtinebant, exul-
cerati plagis atque tormentis : cumque jam cor-
pus non ſufficeret cruciatibus, tandem gladium
merebantur : quos autem die cepiſſent, eos in
cuſtodiam nocte ducebant : extractosque inde, ſi
quos mori contigiſſet, abjiciebant, ut vinctis aliis
locus eſſet. Tantus autem populum pavor oc-
cupaverat atque formido, ut ne flere quidem
palam quiſquam, ſive ſepelire proprium funus
auderet : ſed erant occultæ clauſorum etiam
lachrymæ, & ne quis inimicorum audiret, cir-
cumſpectantes gemebant : paria namque his qui
lugebantur, etiam qui luxiſſent illico patiebantur :
exiguam vero nocte ſublatam terram manibus,
corporibus injiciebant, & nonnunquam
die, ſi quis fuiſſet audacior. Duodecim autem
millia hoc modo nobilium periire. Illi autem
jam ob cædes exoſi, nullo pudore judicii vim &
cognitionis cavillando imitabantur. Itaque cum
illuſtrium quendam Zachariam Baruch filium
interficere decreviſſent (irritabantur enim quod
nequiſſimis inimicus nimis erat, & probis ami-
cus, itemque locuples) neque ſolum fortunarum
ejus direptionem ſperarent, ſed etiam remotum
iri virum ad ſe dejiciendos potentem, ſeptua-
ginta plebejorum honeſtiſſimos ex præcepto
convocant, judicum ſpecie poteſtate carentes,
& apud eos Zachariam, quaſi res proderet Ro-
manis, accuſant : quodque ad Veſpaſianum pro-

Duodecim
millia no-
bilitium pe-
reunt.

A. M. ditionis causa misisset. Sed neque argumen-
 4032. tum, neque ulla probatio criminis erat: ipsi au-
 P.C.N. tem misisse dixerunt, & hoc haberi pro fide ve-
 70. ritatis volebant. Zacharias autem ubi nullam
 a Zacharias spem salutis sibi relictam esse vidit, per insidias
 a Zelotis capitis damnatus. non in iudicium, sed in carcerem ductus, vitæ
 suæ desperationem libertate non privavit: sed
 exorsus veri quidem similitudinem objectorum
 derisit, & illata sibi crimina breviter diluit: in
 accusatores autem oratione conversâ, omnes eo-
 rum iniquitates per ordinem persecutus est,
 multaue de perturbatione rerum querebatur.
 Zelotæ vero obstrepentes, vix a gladiis tempe-
 rabant, speciem cavillationemque iudicii sui us-
 que ad finem permanere cupientes, & præter
 hoc iudices experiri, an periculoso tempore ju-
 stitiæ memores forent. Igitur omnes septua-
 Septuaginta-
 ta iudices
 pro Zacha-
 ria senten-
 tiam fe-
 runt. ginta pro eo sententiam ferunt, & pro eo mori,
 quam sibi ascribi ejus interitum maluere. Illo
 vero absoluto Zelotarum clamor tollitur, & uni-
 versi quidem iudicibus irascebantur, qui simu-
 lationem datæ sibi potestatis non intellexerant:
 duo vero ex audacissimis aggressi Zachariam, in
 medio templo interficiunt: & illudendo, habes,
 Zacharias in medio
 templo in-
 terficiunt. inquit, & a nobis de absolutione sententiam
 certiores: eumque statim in subjectam vallē
 de templo projiciunt. Iudices vero, contume-
 liæ causâ versis gladiis ferientes, templi ambitu
 pepulere: cædi enim eorum peperceraut, ut
 disjecti per civitatem, nuntii fierent apud om-
 nes servitutis. Idumæos autem jam venisse pœ-
 nitebat, neque his gesta placebant. Quibus
 Idumæis
 Zelotarum
 scelerata
 facinora
 quidam
 prodit. collectis, Zelotarum quidam secreto indicabat
 universâ: & quæcunque hi, qui eos advocave-
 rant, scelerate fecissent, omnia demonstrabat:

arma

arma quidem cepisse eos, quasi Romanis a pontificibus metropolis proderetur, reperisse autem nullum proditionis indicium. Illos vero qui tutari eam simularent, & belli facinora aufos & tyrannidis, ab initio quidem prohibendos fuisse. Verum quia semel in societatem intestinæ cædis incidissent, finem delictis adhibendum, neque vires hominibus suggerendas morem patrum destruentibus. Nam etsi portas graviter ferrent sibi atque in oppidum aditum esse præclusum, poenas ab his qui prohibuerant esse repetitas: & Ananum quidem peremptum, una vero nocte populum totum pene consumptum. Quarum rerum multos quidem suorum poenitere sentirent: eorum autem viderent, a quibus rogati essent, crudelitatem immensam: ne ipsos quidem per quos salvi erant erubescitium: in oculis enim auxiliatorum pessima facinora committere, illorumque injurias Idumæis imputari, quatenus ea non prohibeant, neque ab his separentur. Debere igitur (quoniam de proditione quæ dicta sunt, calumniam fuisse patuisset, nullusque Romanorum impetus timeretur, adversus civitatem vero inexpugnabilis esset potentia corroborata) illos domum recedere: malorumque societatem vitando cuncta diluere flagitia, quorum non sponte, sed decepti participes extitissent. Persuasum est Idumæis. Et primum eos, qui erant in custodiis, solvunt, prope ad duo millia popularium, statimque relicta civitate ad Simonem veniunt, de quo paulo post commemorabimus: deinde domum ex Hierosolymis abiere. Evenit autem eorum discessum utrisque pariter inopinatum videri: nam & populus nescius poenitudinis,

Idumæi
domum
ex Hiero-
solymis
abierunt.

A. M. paululum fiducia recreatus est, velut inimicis le-
 4032. vatus: & Zelotarum crevit insolentia, quasi
 P.C.N. non auxiliis caruissent, sed iis essent liberati, quo-
 70. rum pudore ac reverentia criminibus tempera-
 Zelotarum post Idumæorum abitum facinora & scelera.
 bant. Denique nulla jam erat facinorum mora neque cunctatio: sed festinatis quidem consiliis in rebus singulis utebantur: quæ vero placuissent, ipsa cogitatione citius peragebant. Maxime autem in viros fortes atque insignes cædibus sæviebant: cum invidia nobilitatem absumerent metu virtutum: unamque cautionem putarent, nullum optimatum superesse. Itaque occisus est cum multis aliis Gorion, dignitate simul & genere præstans, & plus posse populum gaudens, plenusque spiritu, libertatis amator, ut nullus alius Judæorum, quem tamen libertas præter alias virtutes perdidit. Sed ne Peraita quidem Niger eorum manus effugit, bellis cum Romanis gestis vir strenuus comprobatus: qui etiam sæpe vociferans, & cicatrices ostendens, per mediam civitatem trahebatur. Ductus vero extra portas, desperata jam salute, ne sepultura careret, supplicabat. Illi autem prius interminati, quod humum ei quam desiderabat concessuri non essent, mox etiam mortem intulere. Qui tamen cum occideretur, Romanos eis ultores imprecatus est: famemque præter bellum ac pestilentiam, & ad hæc omnia ipsorum mutuas manus: eaque universa confirmavit apud impios Deus, & quod justissimum esset effecit, ut audaciam suam quam primum experirentur inter se dissidentes. Niger quidem occisus, quem habebant de oppressione sui metu eos levavit. Pars autem plebis nulla erat, cui non ad interitum excogitabatur occasio. Namque alii quod

Mors Gorionis & Nigri Peraitæ.
 Nigri preces re ipsa fuisse adimpletas, exitus declarat.

jam.

jamdudum aliis civibus restitissent, interficiebantur : qui vero nihil offenderant, subitas pacis tempore causas excipiebant : Et qui omnino libere eos non adissent, pro contemptoribus : qui vero obsequentes, pro insidiatoribus habebantur : unaque maximorum criminum & medicum poena, mors erat : neque evasit quisquam, nisi aut ignobilitate aut fortuna perhumilis.

A. M.
4032-
P.C.N.
70.

C A P U T II.

De intestina discordia Hierosolymorum.

ROmani autem omnes ad civitatem animos intendebant, hostium dissensionem lucrum sibi esse censes : & Vespasianum, penes quem summa rei potestas erat, incitabant, divinæ providentiæ dicentes auxilio in semet hostes esse conversos : verumtamen velox esse momentum, & Judæos cito in concordiam redituros, aut intestinis malis defessos, aut redactos in poenitudinem. Ad quos Vespasianus ait : Plurimum eos quid fieri conveniat ignorare, tanquam in theatro cupientes quantum armis ac manibus possent ostentare potius cum periculo, quam secum quidquid esset utile reputare. Nam si statim civitatem aggrederentur, ipsos causam hostibus fore concordiae, ac vires eorum etiam nunc vigentes in se provocaturos. Sin operirentur, paucioribus ac moderatioribus his viros domestica seditione consumptis. Deum namque melius quam ipsos disponere, qui sine labore Judæos Romanis traderet, nulloque periculo exercitui victoriam condonaret. Proinde manibus propriis intereuntibus inimicis, maxi-

Vespasianum Romanos incitant.

Vespasianus hostibus domesticam seditionem, consumptis videtur expectat.

A. M. moque malo, hoc est seditione turbatis, debere
4032. se potius periculorum spectatores esse, quam

P.C.N. cum hominibus mortem appetentibus atque in-

70. testina rabie insanientibus configere. Si quis
autem putaverit victoriæ gloriam sine prælio
fieri viliorē, sciat, inquit, armorum incerto
exitu commodius esse commode perficere quod
intendit. Neque enim manu præclaris esse mi-
nus laudabiles, qui paria gesserint moderatione
atque prudentia. Simul autem dum hostes im-
minuerentur, etiam milites ex laboribus assiduis
recreatos valentiores ductum iri. Præterea non
id esse tempus, ut mature occupanda videatur
victoriæ claritudo: nec enim armis fabricandis
aut muris, vel auxiliis congregandis Judæos ope-
ram dare, atque ideo moras differentibus noci-
turas: sed bello domestico ac dissensione tumi-
dos, miserabiliora pati quotidie, quam ipsi eos
captos afficerent intromissi. Proinde si quis
securitatem consideret, sinendos esse qui semet
absumerent: si quis facti gloriam clariorem, nequa-
quam manus intestino morbo laborantibus affe-
rendas: si quidem ratione recta diceretur, non
ipsorum, sed discordiæ fuisse victoriam. Hæc
Vespasianus: eique dicenti rectores militum
consentiebant: moxque apparuit quam utile
fuisse ejus consilium. Namque in dies singu-
los multi ad eum confluebant fugiendo Zelotas.
Erat autem fuga difficilis, quod omnes exitus
custodibus obsidebantur. Et si quis ibi quali-
bet ex causâ deprehensus fuisset, velut ad Roma-
nos ire cuperet, interficiebatur: qui tamen eis
dedisset pecuniam, salvus abibat: & qui non da-
bat, solus proditor habebatur. Restabat igitur,

Multi Ju-
dæi fu-
giendo Ze-
lotas ad
Vespasia-
num con-
fluunt.

pe-

pecuniosis fugam redimentibus, solos pauperes jugulari. Mortui vero per omnes vias coacervabantur innumeri, multique etiam transfugere cupientium, rursus in civitate perire præoptabant: nam spe sepulturæ in patria mori tolerabilius videbatur. Illi autem ad hoc crudelitatis deviaverant, ut neque intus, neque per itinera occisis humum concederent: sed veluti cum patriis legibus etiam naturæ jura disturbare pepigissent, suæque in homines injustitia divinitatem quoque polluere, ita sub sole putrescere mortuos relinquebant. Sepelientibus autem suorum corpora, idem quod transfugis, imminobat supplicium mortis: statimque sepultura indigebat, qui hanc alteri præstitisset: & ut breviter dicam, nulla tam bona, quam misericordia, perierat in illis cladibus mentis affectio: hisque irritabantur noxii, quæ miseranda vidissent, a vivos in mortuos, a mortuis in vivos iracundiam transferentes. Modum autem excedente metu, superstitibus mortui adepti requiem beatiores videbantur: & qui erant in custodiis comparatione sui cruciatus, insepultos quoque fortunatissimos demonstrabant. Omne quidem ab illis jus hominum calcabatur, ridebatur etiam divinitas, prophetarumque responsis tanquam vulgaribus fabulis illudebant. Cum vero multa contempnissent de virtute ac vitiis statuta majorum, etiam quæ de patria olim prædicta fuerant, vera esse exitu probavere. Vetus enim quidam sermo ferebatur, tunc demum civitatem captum iri, sancta quoque flammis exurenda esse lege belli, cum seditio fuisset exorta, fanumque Dei propriæ manus ante violassent.

A. M.
4032.
P.C.N.
70.

Zelotarum
in mor-
tuos pari-
ter atque
vivos cru-
delitas.

A. M. sent. Quibus Zelotæ, nihil de eorum fide du-
 4032. bitantes, ministros se præbuerunt.
 P.C.N.

70.

CAPUT III.

De Gadarensum deditione & strage.

Joannis
 superbia
 & ambitio

Magna
 pars con-
 trariæ fa-
 ctionis de-
 scit a Jo-
 anne.

AT Joannes jamdudum tyrannidem affectans, parem cum similibus honorem habere dedecus existimabat: paulatimque sibi nequiores adjungens, ab eorum affectione separabatur. Semper autem aliorum decretis non obediendo, suæque jubendo imperiosius, quod solus dominari cuperet, non latebat: eique sociabantur nonnulli metu, alii gratia (mirus enim erat oratione atque fallacia persuadere quæ vellet) multi vero propterea, quod sibi tutum esse ducebant, priorum delictorum causas uni potius ascribi quam omnibus. Ad hæc quia manu strenuus erat, & bonus consilio, satellites non paucos habebat, etsi magna pars eum contrariæ factionis reliquerat: apud quos etiam livor nonnihil valebat, grave putantes, ut paulo ante pari succumberent. Plus autem metus eos, ne sub unius potestate viverent, exagitabat: nec enim facile sperabant eum, si semel obtinuisset, dejici posse: occasionemque in se habiturum timebant, quod in principio restitissent. Proinde quisque bello potius quidvis pati decreverat, quam sponte serviens mancipii loco perire. Hinc igitur seditio dividitur, & Joannes in contraria dissentientibus parte regnabat. Sed inter ipsos quidem munita omnia erant custodibus, nihilque aut parum agebatur, si quando armis prælium laceßebant: in populum vero vel maxime con-
 ten-

tentionem susceperunt, & quis majorem prædam caperet, utrinque certabant. Cum tamen civitas trium malorum ingentium tempestate laboraret, hoc est belli, dominationis, itemque seditionis, eorum comparatione bellum popularibus mediocrius videbatur: denique relictis sedibus patriis ad alienigenas profugiebant: & Romanorum beneficio salutem, quam inter suos desperaverant, assequebantur. Quartum vero præterea malum commotum est gentis exitio. Haud procul ab Hierosolymis castellum erat validissimum, reponendis opibus ad munimenta belli, tutandisque corporibus ab antiquis Regibus ædificatum, quod Massada dicebatur: id occupaverant qui vocantur sicarii, quod a rapinis amplioribus timore continebantur. Hi cum Romanorum exercitum otiosum esse viderent, apud Hierosolymam vero Judæos dominatione atque discordia secessisse, majora facinora aggrediuntur. Die festo azymorum (qui apud Hebræos ad memoriam salutis, qua ex Ægyptiorum servitio liberati, in terram patriam devenerunt, solenniter celebratur) nocte deceptis, qui sibi erant oppositi, municipium quoddam Engaddi invasere: ubi pugna quidem Judæos ante præventos atque dispersos, quam arma caperent sive concurrerent, civitate pepulere: eos vero qui in fuga defecerunt, mulieres videlicet ac pueros, supra septingentos interfecerunt: ædibusque deinde compilatis, fructus quoque jam maturos depopulati in Massada portaverunt: & illi quidem omnes circum castellum vicos, totamque regionem populabantur, non parvo undique perditorum ad eos numero in dies singulos confluyente: simul autem concitati sunt etiam

A. M.
4032.
P. C. N.
70.

Trium
malorum
ingentium
tempestas
Hierosoly-
mis.

De sicariis
qui Massada
castellum
occupaverant.

Cades &
devastatio
per universam
Judæam.

A. M. per singulos Judææ tractus in latrocinia, qui in-
 4032. terim quiescebant. Ac velut in corpore, si quan-
 P.C.N. do principale membrum tumor afficit, omnia
 70. pariter ægrotare necesse est: ita propter civita-
 tis tumultum atque discordiam, etiam qui foris
 erant nequissimi, prædarum invenere licentiam.
 Singuli vero vicis propriis dilaceratis, deinde
 in solitudinem recedebant. Congregati autem
 & catervatim conjurantes, exercitu quidem
 pauciores, plures vero quam latrocinialis con-
 spiratio, in templa & oppida ferebantur. Et
 sequebatur quidem, ut in bello fieri solet, ab his
 eos male affici, quos petiissent: verum præve-
 niebatur ultio, cum mox latrones a præda refu-
 gerent: nullaque pars erat Judææ, quæ non una
 cum Hierosolymis præcellentissima civitate in-
 teriret. Hæc Vespasiano a transfugis indica-
 bantur: nam licet omnes exitus a seditiosis custo-
 direntur, & cum quis ad eos accessisset, interfi-
 ceretur, tamen erant qui ad Romanos clam pro-
 fugerent: ducemque Romanorum & opem fer-
 re civitati, & reservare populi reliquias horta-
 rentur: multos enim, quod bene Romanis vel-
 lent, periisse, multos adhuc in periculo dicebant
 esse superstites. Ille autem jam tum miserans
 eorum calamitates, propius ad eos velut Hiero-
 solymam obsessurus accedit, re autem vera, ut
 civitatem obsidione liberaret: spe autem ante
 reliqua subigendi, nullumque impedimentum
 extrinsecus obsidioni relinquendi. Cum igitur
 venisset in Gadara, transamnanæ regionis me-
 tropolim validissimam, mensis Martii, quarta die
 civitatem ingreditur: jam enim optimates,
 ignorantibus seditiosis, legatos ad eum de tradi-
 tione miserant, tam pacis desiderio, quam suis

Transfuge
 Vespasia-
 num &
 opem ferre
 civitati, &
 reservare
 populi re-
 liquias
 hortantur.

patrimoniis metuentes: multi enim apud Ga- A. M.
 dara locupletes habitabant, quorum legatio- 4031.
 nem inimici nesciebant, nisi quod Vespasiano P.C.N.
 appropinquante id cognoverunt. Et civitatem 70.
 quidem se retinere posse desperabant, quod &
 intestinis inimicis numero inferiores erant, ne-
 que procul abesse videbant a civitate Romanos:
 si vero fugere decrevissent, sine sanguine id fa-
 cere, nullaque a noxiis poena repetita, non ho-
 nestum sibi putabant. Itaque Dolesum com-
 prehensum (namque is non dignitate solum ac
 nobilitate civitatis princeps habebatur, sed etiam
 legationis autor erat) interficiunt: nimiaque
 iracundia mortuo verberato, extra civitatem di-
 lapsi sunt. Jam vero propius accedente Roma-
 no exercitu, Gadarensum populus Vespasiano
 cum acclamationibus in civitatem recepto, fidei
 dextras ab eo accepit: equitumque & peditum
 praesidia contra fugitivorum excursus: muros
 enim prius quam id Romani peterent, ipsi de-
 struxerant: ut eo sibi fides esset, quod pacem
 diligerent, si bellum gerere ne volentes quidem
 posse viderentur. Vespasianus autem misso
 Placido cum 500. equitibus ac tribus millibus
 peditum adversus eos, qui ex Gadaris fugerant,
 ipse cum caeteris militum copiis Caesaræeam re-
 greditur. At fugitivi postquam equites repen-
 te a tergo insequentes videre, prius quam in
 manus venirent, in vicum quendam, cui nomen
 est Bethenabrin, se recepere: ubi reperta non
 paucorum juvenum multitudine, hisque partim
 volentibus, partim vi armatis, temere contra
 Placidum ejusque milites profiliunt. Illi autem
 primo quidem impetu paululum recesserunt, ea
 simul arte, ut eos a muro longius provocarent:

Gadaren-
 sum po-
 pulus Ve-
 spasianum
 cum accla-
 mationi-
 bus in ci-
 vitatem
 recipit.

Placidi
 cum fugi-
 tivis con-
 sistens.

A. M. deinde loco oportuno circumdatos, telis agē-
 4032. tes eminus sauciabant. Itaque fugientes qui-
 P.C.N. dem, ab equitibus præveniebantur Judæi, qui
 70. vero manus conseruissent, a peditibus trucidabantur, nihil plus audaciæ demonstrantes: condensos enim aggrediendo Romanos, armis non secus ac muro septos, ipsi quidem telis aditum non inveniabant, neque sufficiebant aciem rumpere: illorum autem transfigebantur telis, & immaniſſimis feris similes ruebant ultro in ferrum, & sternebantur, alii gladiis ora percussi, alii ab equitibus dissipati: quoniam cura erat Placido, cursum eorum a vico intercludere, assidueque prætercurrens ea parte, cedentesque reflectens, una etiam libratis sagittarum ictibus utebatur: hisque proximos interficiebat, metu vero longe fugientes avertebat, donec elapsi qui fortiores erant ad murum effugere. Ejus autem custodes quid agerent, nesciebant. Nec enim excludi Gadarenſes suorum causa patiebantur, & si eos recepissent, una cum his se perituros videbant, quod etiam contigit. Illis enim compulſis ad murum, pene cum his Romanorum equites irrupere. Portis autem ante præclusis, admo-
 to milite Placidus ad vesperam usque acerrime oppugnato muro pariter ac vico potitus est: ibique tunc vulgus quidem iners occidebatur, fortiores vero fugam petebant: domus vero a militibus diripiebantur, & vicus igni traditus est. Qui vero inde evaserant, totam secum illam regionem ad fugam incitarunt: & extollendo proprias calamitates in majus, totumque Romanorum exercitum adventare dicendo, metu omnes undique commoverunt: plurimo autem numero aucti, in Hierichunta secesserunt: hæc enim

Placidus
 Bethana-
 brin expu-
 gnat &
 igni tradit

enim etiam tunc eorum spem salutis fovebat, A. M.
 quod esset valida & populosa. Placidus vero 4032.
 equitibus, rebusque ante prospere gestis fretus, P.C.N.
 eos insequēbatur & usque ad Jordanem quidem 70.
 semper quos occupabat, morti dabat, omnem
 vero ad flumen coactam multitudinem, flumi-
 nis impetu prohibitam, quod auctum imbribus
 vadum transire non poterant, aperto prælio ag-
 greditur. Itaque necessitas eos ad pugnam com-
 pulit, quod fugæ locum non haberent: præten-
 tique ad ripæ longitudinem, tela equitum & in-
 cursus excipiebant, a quibus multi perculsi, in
 fluvium ceciderunt: nam qui manibus eorum
 cæsi sunt, tredecim millia fuerunt: alii cum vim
 sustinere non possent, in Jordanem sponte desi-
 lierunt: erat autem numerus infinitus, & præ-
 terea capta sunt circiter duo millia virorum ac
 ducenti, cum præda maxima ovium & asinorum,
 itemque camelorum & boum. Judæis quidem
 hoc vulnus inflictum quamvis par superioribus,
 majus tamen seipso visum est: non solum quod
 eam totam regionem qua fugerant, cædes reple-
 verant, sed etiam quod refertus mortuis Jorda-
 nis pervius non erat, & Asphaltites quoque la-
 cus repletus erat cadaveribus, quæ per multa
 flumina devoluta sunt. Placidus autem secunda
 fortuna usus, in vicos proximos & municipia
 contendit: captisque Abila, & Juliade, & Bese-
 moth, omnibusque ad lacum Asphaltiten usque
 idoneos ex transfugis ubique collocat: deinde
 milite scaphis imposito, eos qui in lacum refu-
 gerant subegit. Et trans fluvium quidem tota
 regio Romanis cessit, & ubique omnia usque ad
 Machærunta devicta sunt.

Placidi de
 fugitivis
 Judæis vi-
 ctoria.

Placidus in
 Judæos se-
 cunda for-
 tuna utitur

Morus in
Gallia.

HÆc autem dum aguntur, motus circa Gal-
liam nunciantur, & quod Vindex una cum
optimatibus indigenarum a Nerone defecisset, de
quibus alibi diligentius scriptum est. Vespasia-
num vero ad impetum belli quæ nunciata sunt,
incitarunt, jam tunc futura bella civilia totius-
que imperii pericula prospicientem : cum si par-
tes orientis ante pacasset, minus Italiæ metuen-
dum existimaret. Obstante autem hyeme, per
subastos interim vicos atque oppida præsidia
collocabat : & decuriones civitatibus apponens,
multa etiam eorum, quæ vastata fuerant, instau-
rabat. Prius tamen comitatus militum copiis,
quas Cæsaream adduxerat, in Antipatridem ve-
nit : ibique per biduum civitate composita, ter-
tia die vastando, inflammando, omnemque sub-
vertendo circum Thamnam toparchiam, in Lyd-
dam & Jamniam procedebat. Et cum sese utra-
que tradidisset, constitutis illic habitatoribus
idoneis, in Ammaunta pervenit : occupatoque
ad metropolim earum aditu, castra muro cir-
cumat. Quinque in his relicta legione cum
cætera manu Bethlepton toparchiam profisciscit-
ur : eaque & vicina regione, itemque circum
Idumæam igne consumptis, castella quidem lo-
cis opportunis munivit. Captis autem duobus
vicis in media Idumæa positis, hoc est Begabri
& Caphartophan, plus quam decem millia ho-
minum peremit : prope autem ad mille cepit,
exactaque inde cætera multitudine, non parvam
militum suorum partem ibi constituit, qui om-
nia

Vespasia-
nus uni-
versam Ju-
dzam per-
scrutatur.

nia montana loca incurſando vaſtabant. Ipſe A. M.
autem cum reliquo exercitu in Jamniam rediit: 4032.
unde per Samaritidem, ac per Neapolim, quæ P.C.N.
dicebatur ab indigenis Mabortha, ſecundo Junii 70.
menſis die in Coream deſcendit: ibique poſitis
caſtris, poſtridie in Hierichunta pervenit: in
qua unus ei rectorum Trajanus quem e locis
trans Jordanem ducebat, militem jungit, cunctis
illic devictis. Sed ex Hierichunte quidem mul-
titudine ante Romanorum adventum in adver-
ſam Hieroſolymis montanam regionem diffuge-
rat: non pauci autem qui remanſere perimun-
tur. Deſolatam vero offenderat civitatem, cui
in planitie ſitæ nudus mons ac ſterilis imminet,
idemque longiſſimus: a ſeptentrionali enim re-
gione uſque ad Scythopolitanos agros: a me-
ridiana vero uſque ad terram Sodomiticam &
Aſphaltitis lacus terminos extenditur: totus au-
tem aſpar eſt, & quod nihil gignat, non habita-
tur. Huic objacet circa Jordanem mons alius,
incipiens a Juliade ac ſeptentrionali regione, pro-
lixus autem in meridiem uſque ad Bacra, quæ
Petram diſterminat Arabiæ civitatem. In hoc
eſt etiam Ferreus mons appellatus, ad Moabiti-
dem uſque longus. Inter duos autem montes
regio, quæ Magnus campus vocatur, a Genna-
bara vico ad lacum Aſphaltitem uſque patens,
habet ducentorum & triginta ſtadiorum longi-
tudinem, latitudinem vero centum & viginti,
mediusque ab Jordane dividitur. Sunt autem
illic duo lacus, Aſphaltites & Tiberienſis natura
contrarii: namque alter ſaliſus ac ſterilis eſt, Ti-
berienſis vulgo dulcis & fœcundus, æſtatisque
tempore illa planicies ardore ſolis incenditur, &
vitioſo opprimitur aeris tractu, omnibus cir-
cum

Veſpaſia-
nus in Hierichuntam
pervenit.

Situs Hierichuntæ.

Magnus
campus.

Duo lacus
Aſphaltites & Tiberienſis.

A. M. cum aridis præter Jordanem : unde evenit, ut
 4032. palmæ, quæ in ripis sunt, magis floreat, & fer-
 P.C.N. tiliiores sint : minus autem, quæ longe remotæ
 70. sunt. Ad ipsam vero Hiericho largissimus fons
 Ad Hierico fons largif-
 sumus, est, rigandisque arvis uberrimus, juxta veterem
 scaturiens civitatem : quam Jesus Nave filius,
 Hebræorum ductor, primam in Chananæorum
 terra bello possederat. Hunc fontem aliquando
 ferunt non solum terræ atque lignorum fructus,
 sed etiam fœminarum partum obtundere soli-
 tum, cunctaque pariter morbo ac peste cor-
 rumpere. Postea vero mansuevisse, contraque
 saluberrimum ac feracissimum esse factum ab
 Miracu-
 lum ab He-
 liseo fa-
 ctum. Helisæo quondam propheta, qui Helix notus
 fuerat atque successerat. Receptus enim hospi-
 tio ab Hierichuntinis habitatoribus, quod huma-
 niores eos expertus erat, ipsos & omnem illam
 regionem perpetua gratia remuneratus est : pro-
 gressusque ad fontem, lagenam fictilem salis ple-
 nam in profluentem aquam misit. Juxta deïn-
 de ad cœlum dexteram tendens, fontique im-
 mergens blanda libamina, ipsum quidem preca-
 batur, ut fluentia leniret, ac dulciores aquarum
 venas aperiret : Deum vero, ut fœcundioribus
 auris flumina temperaret, orabat : tamque uber-
 tatem fructuum, quam successionem prolis daret
 indigenis, nec eos genitrix filiorum aqua defice-
 ret, quoad justî manerent : ad has preces ex
 disciplina manibus quoque multa operatus, fon-
 tem immutavit : & qui antea causâ erat his or-
 bitatis ac famis, idem victus ac fœcunditatis au-
 tor est effectus. Denique rigationis ejus tanta
 potentia est, ut si attigerit modo terram, sapi-
 dior sit, aquis diu perseverantibus : unde eo
 quæ largius abutuntur, exiguum emolumentum

ha-

habent, quæ vero parcius, plurimum. **Am. A. M.**
 plius tamen quam cæteri fontes spatium rigat, **4032.**
 & septuaginta quidem stadiis longam, viginti **P.C.N.**
 autem latam planitiem permeat: optimos au- **70.**
 tem in ea paradisos ac densissimos educat, pal- **Paradisi**
 marumque irriguarum genera, tam sapore, **circa Hie-**
 quam nominibus varia: quarum pinguissimæ **richuntem**
 calcibus pressæ, plurimum mellis emittunt, non **optimi.**
 multum alio melle deterius: quanquam & mel-
 lis altrix est illa regio, & opobalsami ferax, qui
 omnium charissimus est fructus ibi nascentium: **Fertilis**
 itemque cyprum myrobalanum gignit: ut qui **circa Hie-**
 divinum esse illum tractum dixerit, non errave- **richuntem**
 rit, ubi & larga & optima generantur quæ sunt **causa.**
 carissima. Sed nec in aliis ei fructibus aliqua
 facile toto orbe regio certaverit: adeo multi- **Aer tem-**
 plicatum, quod satum est, reddit. Cujus rei **peratus &**
 causa mihi videtur esse aquarum vis læta, & æ- **calidus.**
 ris calor: cum hic provocet quæ nata fuerint
 atque diffundat: liquor autem firmis singula ra-
 dicibus stringat, viresque suggerat æstivo tem-
 pore, quo sic perusta est illa regio, ut nihil fa-
 cile procedat ac pullulet: aqua tamen, si ante
 solis ortum hauriatur, auræ spiritu refrigescit,
 naturamque contrariam aeri sumit: hyeme ve-
 ro contepescit, eaque meris mitissima efficitur.
 Tanta est autem cœli temperies, ut quo tempo-
 re in alia Judææ regione ningit, lino illic tan-
 tum indigenæ vestiantur. Distat autem ab Hie-
 rosolymis CL. stadiis, & ab Jordane stadiis sexa-
 ginta: totumque habet a Hierosolymis spatium
 desertum atque saxosum: ad Jordanem vero &
 lacum Asphaltiten, licet humilior, æque tamen
 incultum ac sterile. Sed de Hiericho, quam sit
 fortunatissima, satis dictum est.

A. M.

4032.

P.C.N.

70.

De lacu
Asphaltite*Lacus Asphaltites.*Mirabilis
Asphaltitis
proprietas.Sodomiti-
ca terra
Asphaltitis
vicina est.

COMmemoratione autem dignum puto, Asphaltitis quoque naturam exponere lacus. Is enim falsus quidem ac sterilis est: nimia vero levitate, etiam quæ gravissima sunt, in eum jacta fluitant: demergi autem quis in profundum nec de industria facile potest. Denique Vespasianus, qui ejus visendi causa illuc venerat, jussit quosdam natandi inscios, vinctis post terga manibus, in altum projici: & evenit omnibus, tanquam vi spiritus sursum repul-
 sos desuper fluitare. Ad hæc mirabilis est coloris mutatio, quæ ter in singulos dies superficiem vertit, & solis radiis variata resplendet. Multis autem locis vomit nigras bituminis glebas, quæ super undam & habitu & magnitudine tauris sine capitibus assimiles natant. Ad eas autem cum lacus exercitores accesserint, nacti quod aggestum est, ad naves trahunt: & quia lentum est, repletas eas abrumpere nequeunt: sed quasi religata scapha, pendet a cumulo, donec menstruo mulieris atque urina solvatur. Est autem utile non modo ad compagines navium, sed ad corporum etiam curationem multis remediis admiscetur: longitudo lacus est quingentorum & octoginta stadiorum, qui ad Zoara usque Arabiæ tenditur: latitudo autem centum quinquaginta stadiis patet: huic Sodomitica terra vicina est: olim quidem tam fructibus, quam divitiis civitatum fortunata, nunc autem omnis exusta, ut quæ habitatorum impietate fulminibus conflagrasse memoratur. Denique adhuc in ea divini reliquias ignis, & oppidorum quin-

quinque videre licet imagines, & renascentes in A. M.
 frustibus cineres : qui colore quidem sunt edu- 4032.
 libus similes, carpentium vero manibus in fu- P.C.N.
 mum dissolvuntur & cinerem. Terræ quidem 70.
 Sodomiticæ fabula ejusmodi fidem habet ex Tertull. in
 facie. apologet.
 c. 39.

C A P U T VI.

*Gerasa devastatio, simul de Neronis morte, Galba
 & Othonis.*

AT Vespasianus Hierosolymorum habitato-
 res concludi undique cupiens, apud Hiericho & Adidam castellis erectis, utrobique auxiliarium pariter ac Romanorum præsidia collocat. Mittit autem Gerasam L. Annium, equitatus ei Gerasam L.
 parte multisque peditibus attributis. Qui primo aggressu civitate capta, mille juvenum, qui Annium cap-
 ne fugerent præventi erant, interficit: familias pit.
 captivas ducit, bona militibus prædari permittit. Incensis deinde domibus, proximos petiit. Erat autem fuga potentium, & interitus infirmorum: quodque occupatum fuisset, flammis dabatur: omnibusque tam montanis locis quam tota planitie bello oppressis, apud Hierosolymam degentes exeundi copiam non habebant: cum transfugere quidem cupientes a Zelotis asservarentur: eos vero, qui etiam nunc a Romanis dissidebant, undique civitate vallata cohiberet exercitus. Vespasiano autem Cæsaream re- Vespasiano
 verso, & cum omnibus copiis in ipsam Hierosolymam proficisci paranti nunciatur Nero per- nunciatur
 emptus, cum per annos tredecim & octo dies Nero per-
 imperasset: de quo referre, quemadmodum emptus.
 dehonestarit imperium, nequissimis hominibus

A. M. Nymphidio & Tigillino, & indignissimis liber-
 4032. torum permilla Republica : quodque horum
 P.C.N. captus insidiis, ab omnibus suis senatoribus de-
 70. stitutus, cum quatuor libertis fidelibus in subur-
 banum fugerit, ibique semet occiderit : & quod
 multo post tempore, qui eum deposuerant, pœ-
 nas dederint : bellumque per Galliam quo pacto
 Galba. desierit : & quod Galba, creatus Imperator, Ro-
 mam redierit ab Hispania : & quemadmodum
 incusatus a militibus, tanquam humilioris esset
 Otho. animi, in medio foro necatus sit, & Otho de-
 claratus sit Imperator, militesque suos contra
 Vitellius. Vitellii duxerit exercitum : necnon & Vitellii
 turbas, & circum Capitolium pugnam : & quem-
 admodum Antonius Primus & Mutianus Vitel-
 lium interfecerint, & Germanorum agmina bel-
 lumque civile sedaverint : hæc omnia recusavi
 narrare, confidens, quod a multis Græcorum
 itemque Romanorum ea cuncta copiose per-
 scripta sunt : ordinis autem rerum continuandi
 gratia, ac ne intercisa pendeat historia, summa-
 tim singula designavi. Igitur Vespasianus pri-
 mo quidem in Hierosolymam expeditionem dis-
 ferebat, expectans, quonam vergeret imperium
 post Neronem : deinde ubi Galbam imperare
 cognovit, nihil conari decreverat, prius quam
 ille quoque ad se de bello aliquid perscriberet.
 Mittit autem ad eum Titum filium suum & sa-
 lutatum simul, & ut de Judæis mandata accipe-
 ret. Ob easdem causas & Rex Agrippa naviga-
 4033. vit ad Galbam. Sed dum Achajam, quod hyems
 P.C.N. erat, longis navibus prævehuntur, interfici Gal-
 71. bam contigit, septem mensibus post & totidem
 diebus. Deinde Otho suscepit imperium, ac
 tres menses Rempublicam gubernavit. Agrippa
 vero

Vespasia-
 nus expe-
 ditionem
 in Hiero-
 solymam
 differt.

Galba in-
 terficitur
 ac Otho
 imperium
 suscipit.

verò nihil mutatione deterritus, Romam per-
gere statuit. Titus vero divino quodam im-
pulsu, ex Achaja ad Syriam navigat, & mature
inde Cæsaream venit ad patrem. Suspen-
tem de omnibus, quasi nutante Romano impe-
rio, Judæorum militiam negligebant: patriæ
quoque metuentes, aggredi alienigenas impor-
tunum arbitrabantur.

C A P U T VII.

*De Simone Geraseno nova conspirationis
principe.*

INterea tamen bellum aliud in Hierosolyma exci-
tatur. Erat Simon Gioræ filius, patria Gera-
senus, ætate juvenis, calliditate posterior Joan-
ne, a quo jam pridem civitas possidebatur, viri-
bus autem corporis audaciaque præstantior: ob
quam ex Acrabatena quoque toparchia, cujus
rektor erat, pulsus ab Anano Pontifice, ad latro-
nes pervenerat, qui Massadam occuparant. Is
autem primo quidem ita suspectus erat, ut eum
ad inferius castellum cum mulieribus, quas se-
cum adduxerat, transire permetterent, ipsi ex-
cellsius incolentes: rursus autem propter neces-
situdinem morum, fidelis esse videbatur: nam
& ductor erat prædatum exeuntibus, & cum
ipsis territorium Massadæ populabatur: nec ta-
men eos ad majora exhortando metuebat: domi-
nandi enim cupidus magnorumque appetens,
quia mortem Anani comperit: in montana lo-
ca discessit: ac voce præconum servis libertate
promissa, itemque liberis præmio, cunctos, qui
ubique fuerant, nequissimos congregavit. Jam-
que validis conflatis copiis, montanos vicos di-

Simon Ge-
rasenus ad
latrones
pervenit.

Simon in
locis mon-
tanis cun-
ctos ne-
quissimos
congregat.

A. M. ripiebat. Semper autem accedentibus pluri-
 4033- bus focis, audebat etiam in humiliora loca de-
 P.C.N. scendere, & civitatibus quoque jam terribilis
 71. erat: multosque potentium vis ejus & prospe-
 re gesta sollicitabant: nec jam servorum tantum
 sive latronum exercitus erat, sed multorum
 etiam popularium, tanquam Regi, parebat ob-
 sequium. Excursus autem agebatur in Acraba-
 tenam toparchiam, & in majorem usque Idu-
 mæam. Vicum enim, cui nomen est Nain, muro
 amplexus, ad tuitionem sui pro castello habebat.
 In valle autem, quæ appellatur Pharan, multas
 quidem dilatavit speluncas, multas vero paratas
 invenit, atque his conditorum prædæ recepta-
 culis utebatur. Quin & directos illic fructus
 reponebat, multæque catervæ diversabantur:
 neque dubitabatur, quod in Hierosolymam co-
 piis & apparatu præluderet. Unde insidias ve-
 riti Zelotæ, ac prævenire eum, qui contra se cre-
 sceret, cupientes, plerique cum armis egrediun-
 tur. His autem Simon occurrit, commissoque
 prælio multos occidit, & reliquos compellit in
 oppidum. Nondum autem viribus fretus, ab
 obsidione deterretur. Prius autem Idumæam
 subjugare conatus est. Itaque cum viginti mil-
 libus armatorum ad fines ejus properabat. Idu-
 mæorum autem principes mature ex agris vi-
 ginti quinque fere millibus pugnacium civium
 congregatis, pluribus autem, qui sua servarent,
 domi relictis, propter sicariorum qui Massadæ
 versabantur incursum: Simonem in finibus præ-
 stolabantur: ubi conflictu habito, ac per totum
 diem tracto prælio neque victor neque victus
 abscessit. Et ipse quidem in Nain vicum, Idu-
 mæi vero domum regressi sunt. Non multo

Pugna Si-
 monis &
 Zelotarum

autem post Simon cum majoribus copiis eorum fines petebat : castrisque in quodam vico, cui nomen est Thecue, positis, ad custodes Herodii, quod non longe aberat, de fociis ejus Eleazarum misit, ut castellum sibi traderent persuasurum : quem quidem sine mora susceperunt custodes, causæ nescii cur venisset : mox autem de traditione prolocutum, strictis gladiis persequabantur : donec fugæ locum non reperiens, de muro in subjectam vallem se projecit : & ille quidem hoc modo statim moritur. Idumæis autem vires Simonis formidantibus placuit, priusquam bello congrederentur, explorare hostium copias : ad hoc autem se ministrum obtulit parato animo Jacobus, unus e rectoribus, cogitans prodicionem. Denique profectus ab Oluro (in hoc enim vico tunc Idumæorum collectus erat exercitus) ad Simonem venit : primumque se patriam suam traditurum esse paciscitur, accepta fide, quod semper ei charissimus foret : mox etiam de tota Idumæa operam pollicetur. Ob quas res humanissime apud Simonem cœnatus, amplissimisque promissis animatus, ubi ad suos rediit, primo Simonis exercitum multiplici numero mentiebatur esse majorem ; deinde rectoribus etiam, paulatimque multitudine universa perterritis, ut Simonem reciperent, suadebat, eique sine pugna rerum omnium permitterent principatum ; simul autem hoc agens, & Simonem ipsum per nuncios evocabat, disiecturum se pollicitus Idumæos, quod & præstitit. Nam cum jam appropinquaret exercitus, equum primus inscendit, & cum fociis corruptionis effugit : pavor autem occupat universam multitudinem, ac priusquam

A. M.
4033.
P.C.N.
71.

Eleazarus
Simonis
socius in
vallem se
projecit, &
statim
moritur.

Jacobus
Idumæus
patriæ
proditor.

A. M. ad manus venirent, domum quisque suam soluti ordine recesserunt. Simon vero præter 4033. P.C.N. opinionem sine sanguine Idumæam introivit: 71. primumque aggressus ex improvise Chebron municipium capit, in quo maxima præda potitus est, multosque fructus diripuit. Chebron autem indigenæ ferunt non ejus terræ modo civitatibus, verumetiam Ægypti Memphi antiquiorem; denique duo millia & trecenti ejus connumerantur anni; hoc autem narrant Abraham quoque parenti Judæorum fuisse domicilium, posteaquam Mesopotamiæ sedes reliquit: ejusque posteros hinc ad Ægyptum esse profectos: quorum etiam nunc monumenta extant in eadem civitate, peroptimo marmore liberaliter fabricata. Cernitur autem sexto ab oppido stadio arbor maxima Terebinthus: eamque memorant ab initio mundi creati nunc usque durare. Hinc totam Simon pervasit Idumæam, non modo vicos ejus & civitates depopulando, sed excidendo etiam territoria; nam præter armatos XL. eum millia sequebantur, ut his ne victui quidem necessaria satis essent. Ad has autem necessitates accedebat ejus crudelitas & insuper iracundia, quo magis vastari contigit Idumæam. Et quemadmodum post locustas sylvæ cerni solet frondibus spoliata, sic etiam qua Simonis transisset exercitus, a tergo solitudinem relinquebat: & alia quidem comburendo, alia diruendo, & quicquid in civitate vel in agris natum esset conterendo calcibus, aut depascendo debebant: perque terram cultam iter agendo, faciebant eam sterili duriolem; prorsus ut ne signum quidem vastatis relinqueretur, quod aliquando fuissent. Hæc omnia rursus

71.

Simon præter opinionem sine sanguine Idumæam intrat.

Chebron antiqua civitas Abrahami domiciliū fuit.

Terebinthus arbor ab initio mundi creati nunc usque durat.

Simon depopulando totam Idumæam pervadit

Zelotas incitaverunt, & aperto quidem bello A. M.
 configere pertinuere: insidiis vero per itinera 4033.
 collocatis, uxorem Simonis rapiunt, eorumque P.C.N.
 præterea, quos habebat in obsequio, plurimos: 71.
 deinde tanquam Simonem ipsum cepissent, in Zelotæ si-
 civitatem exultantes redeunt: continuo nam- monis
 que sperabant, armis eum depositis pro uxore uxorem
 sibi supplicaturum. Illum autem non miseri- rapiunt.
 cordia, sed ira conjugis raptæ pervaserat: cum-
 que ad muros Hierosolymorum venisset, ut fe-
 ra faucia, quæ percussores prendere nequisset, ita
 in quos reperisset, effundebat insaniam: deni-
 que olerum sarmentorumque causa progressos Immani-
 e porta, imberbes pariter ac seniores correptos tas & cru-
 verberabat ad necem: ut animi indignatione id delitas Si-
 solum abesse videretur, quod non etiam vesce- monis.
 retur corporibus mortuorum; multos autem
 abscissis manibus dimittebat in civitatem, una
 perterrefaciens inimicos, & populum revocare
 cupiens a nocentibus. Hisque mandabat, ut di-
 cerent, jurare Simonem per Deum, qui cuncta
 regeret, quod nisi cito redderent sibi conjugem
 suam, muro perrupto omnibus, qui in civitate ef-
 sent, similiter uteretur, neque cuiquam ætati Simoni
 parceret, aut ab innocentibus discerneret no- Zelotæ
 xios: donec his ejus mandatis, non modo po- mulierem
 pulus, sed etiam Zelotæ metu percussi, remis- remittunt.
 sent ei mulierem: atque ita delinitus, paulisper
 ab assidua cæde requievit.

C A P U T VIII.

Do Galba, Orbone, Vitellio & Vespasiano.

NON solum autem per Judæam erat seditio Seditio per
 bellumque civile, verum etiam per Italiam. torum Ro-
 manum
 imperium

A. M. In medio namque Romanorum foro Galba per-
 4033. empto, creatus Otho Imperator cum Vitellio
 P.C.N. imperium affectante pugnabat : quem Germani-
 71. cæ tunc legiones elegerant. Habito autem apud
 Bebriacum Galliæ Cisalpinæ prælio cum Valen-
 te & Cæcinna Vitellii ducibus, primo die Otho
 superavit, altero Vitelliani : multisque trucidat-
 is, & adversæ partis audita victoria, Otho apud
 Brixellum semet occidit, postquam biduum tres-
 que menses imperium tenuit. Accesserunt au-
 tem Vitellii ducibus Othonis milites, & ipse jam
 Vitellius Romam cum exercitu veniebat : dum
 interea Vespasianus quinto die Junii mensis Cæ-
 sarea profectus, eas, quas nondum subegerat,
 Judææ partes petivit : & in montana regione,
 quo primum ascendit, toparchias duas Gophni-
 ticam & Acrabatenam subegit : deinde post has
 Bethel & Ephrem municipia : ibique præsidiiis
 collocatis, usque Hierosolymam equitabat : mul-
 tos vero tunc deprehensos necabat, multosque
 capiebat. Ducum autem unus Cerealis cum
 equitum parte ac peditum, superiorem quæ di-
 citur vastabat Idumæam, & Caphetram quidem
 castellum ex itinere captum incendit : alterum
 vero quod Capharin dicitur, admoto milite op-
 pugnabat, muro satis valido cinctum, diutius
 autem ibi se moraturum speranti, oppidani subi-
 to portas aperuere, & supplices ei se tradidere.
 Quibus subjugatis, Cerealis in Chebron alteram
 civitatem antiquissimam tendit, sitam (ut dixi)
 in montanis locis, haud procul ab Hierosolymis.
 Vi autem irrumpens in eam, reliquam multitu-
 dinem, quam ibi offendit, cum puberibus intere-
 mit : oppidum vero ipsum exurit. Omnibusque
 jam captis, præter castella Herodium & Massa-
 dam

Vespasia-
 nus Ju-
 dæam ite-
 rum petit.

Capharini
 supplices
 se Cereali
 tradunt.

Chebron
 urbem an-
 tiquissi-
 mam Ce-
 realis exu-
 rit.

dam & Macherunta, quæ a latronibus teneban- A. M.
tur, sola jam Hierosolyma Romanis ante oculos 4033.
erat, quæ expugnanda restabat. P.C.N.

71.

C A P U T IX.

De Simonis gestis contra Zelotas.

Simon autem ubi uxorem suam a Zelotis recepit, ad reliquias Idumææ tendit persequendas: & undique circumacta natione, Hierosolymam compulit plerosque fugere, cum ipse quoque ad eam sequeretur. Deinde muro ejus oblesso, si quem operariorum ex agris adeuntem multitudinem cepisset, interficiebat. Eratque populo foris Simon Romanis terribilior: intus Zelotæ utrisque sæviores: quos etiam Galilæi novis inventis & audacia factionum corrumpebant. Nam & Joannem ad potentiam ibi provexerant: & Joannes eis pro potentia, quam sibi comparaverat, vicem referens, omnia quæ desiderarent, ut facerent, permittebat. Insatiabilis autem rapinarum cupiditas erat, domorumque locupletum perscrutatio. Cædes autem virorum, & foeminarum injuriæ pro ludo habebantur: prædamque cum sanguine devorantes sine aliquo metu, post satietatem muliebri libidine caleſcebant: comptique crines, ac foeminarum veste induti, lotique unguentis, & ut forma placeret, oculos illiti, non solum ornatum, sed impudentiam quoque mulierum imitabantur: & obscœnitate nimia nefarios coitus exigentes, ut in lupanari versabantur, civitatemque totam impuris facinoribus profanabant. Effœminantes autem vultum, dextras ad cædem promptas habebant: delicatoque incessu

Zelotæ civitatem totam impuris facinoribus profanant.

A. M. enervati, subita incurfione bellatores fiebant: &
 4033. de paludamentis verficoloribus eduētis gladiis,
 P.C.N. cafu obvios transverberabant. Eos autem qui
 71. Joannem fugiffent, excipiebat fævior in cædibus
 Omnis fu- Simon: quique inteflinum evafiffet tyrannum,
 gæ via ab- ab eo qui prope erat occidebatur. Omnis au-
 fciffa. tem fugæ via transire cupientibus ad Romanos
 Diffidium abfciffa erat. Inter Joannis autem copias quan-
 Zelotarum tum erat Idumæorum diffidebant: feperatique
 & Idumæorum. ab aliis, adverfum tyrannum tam livore poten-
 tiæ, quam crudelitatis ejus odio armantur: dein-
 de pugna congregati, multos Zelotarum perimunt,
 Pugna Ze- cæterosque in aulam regiam compellunt, quam
 lotarum in templo Grapte ædificaverat: hæc autem fuerat cognata
 cum Idumæis & Izatæ Regis Adiabenorum. Una vero irrupere
 populo. Idumæi, atque inde Zelotis in fanum pulfis, Joan-
 nis pecunias prædabantur: in aula enim fupra
 dicta & ipfe degebat, & tyrannidis fpolia depo-
 fuerat. Inter hæc autem Zelotarum qui per ci-
 vitatem difperfi erant, ad illos qui in templum fu-
 gerant aggregati funt: eosque Joannes adverfus
 populum & Idumæos educere cogitabat. Iftis
 autem non tam impetus eorum metuendus erat,
 cum pugna plus poffent, quam confidentia, ne
 de templo nocte fubreperent, feque pariter oc-
 ciderent, atque oppidum concremarent. Ita-
 que collecti cum Pontificibus deliberabant, quo-
 nam pacto impetum præcaverent. Sed pro-
 fecto Deus fententias eorum in deterius vertit,
 & interitu acerbius excogitabant falutis reme-
 dium: nam ut Joannem dejicerent, Simonem
 recipere ftatuerunt, & cum precibus alterum
 fibi tyrannum imponere. Itaque decreto ob-
 temperatur; miffoque Matthia Pontifice, rogant
 Simonem ut ad fe introiret, quem fæpe timue-
 rant;

rant; cum his autem precatores erant, etiam A. M.
 qui Zelotas Hierosolymis fugerant, domus 4033.
 quisque suæ desiderio & fortunarum. Ille au- P.C.N.
 tem nimis superbe se dominum fore pollicitus, 71.
 veluti civitatem liberaturus ingreditur, cum sa- Simon
 lutis eum datorem ac defensorem sui populi cla- magno
 mor designaret: ubi vero cum suis copiis in- clamore
 trojit, mox de propria potentia deliberabat: nec civitatem
 minus eos a quibus rogatus erat, quam eos con- intrat.
 tra quos fuerat advocatus, inimicos putabat.
 Joannes autem cum multitudine Zelotarum,
 templo exire prohibitus, amissis etiam quæ in
 civitate habebat (nam statim res eorum Simon
 cum sociis diripuerat) salutem jam desperabat.
 Templum tamen adjuvante populo Simon ag-
 greditur. Illi autem in porticibus, perque pro- Simon
 pugnacula stantes impetum propulsabant: mul- templum,
 tique ex Simonis parte oppetebant, multi saucii in quo Ze-
 referebantur, quoniam Zelotæ ad dexteram su- lotæ erant
 periores erant, eoque ictus impenetrabiles habe- aggreditur
 bant. Et quamvis loco plus possent, turres ta-
 men quatuor maximas fabricaverant, ut ex alto
 videlicet missilia torquerent: unam ad orienta-
 lem angulum, ad septentrionalem alteram, super
 Xystum tertiam, in angulo alio contra civitatem
 inferiorem. Quarta vero turris supra verticem
 Pastophoriorum condita erat: ubi moris est
 unum de sacerdotibus astantem post meridiem,
 quod septimus quisque dies inciperet, tuba signi- Sacerdo-
 ficare: rursusque vesperi, quod defineret, nunc tum offi-
 ferias populo, nunc ut opus faciat denuncian- cium, quod
 tem. Per turres autem disposuerunt balistas septimus
 saxorumque tormenta, & sagittarios & funda- quisque
 rum scientes. Itaque tunc Simon pigrius ad dies inci-
 impetus movebatur, cum suorum plerique mol- peret, tuba
 lesce- significare.

A. M. lescerent : amplioribus tamen copiis fretus,
 4033. propius accedebat ; machinarum enim missi-
 P.G.N. lia delata longius, multos pugnantium perime-
 71. bant.

CAPUT X.

De Vespasiano in Imperatorem electo.

Vitellius
 totam ur-
 bem Ro-
 mam pro
 castris ha-
 bet.

Vespasia-
 nus impe-
 rium pati,
 sicut bene
 imperare
 novit.

PER idem tempus Romanos quoque sæviora mala circumveniunt : aderat enim ex Germania Vitellius cum exercitu, aliam præterea ingentem multitudinem secum trahens. Et cum eum destinata militi spatia non caperent, totam urbem pro castris habebat, omnemque domum replevit armatis ; illi autem conspectis Romanorum divitiis oculis insuetis, & auri argentique stupore perfusi, vix cupidinem continebant, adeo ut in rapinas se converterent, & eos qui obstare conarentur, occiderent. Et in Italia quidem ita res erant. Vespasianus autem postquam Hierosolymis proxima depopulatus, Cæsaream revertebatur, audiit Romanorum tumultus, & Vitellium principem. Hoc autem, licet ipse imperium pati, sicut bene imperare nosset, ad indignationem perductus est : dominumque dedignatur eum, qui veluti desertum invasisset imperium. Doloꝛe autem faucius cruciatum ferre non poterat, neque aliis vacare bellis, cum patria vastaretur. Verumtamen, quantum ira impellebatur ad ulciscendum, tantum longinquitatis cogitatio reprimebat : multa enim fortunam posse nova facere, priusquam ad Italiam, præsertim hyemis tempore ipse transiret : plusque jam crescentem iracundiam cohibebat. Rectores autem cum militibus con-

venientes, aperte jam de mutatione tractabant: A. M.
 & cum indignatione vociferantes, incusabant 4033-
 Romæ constitutos milites, & in deliciis agen- P.C.N.
 tes, qui ne famam quidem belli sustineant, qui- 71.
 bus libuerit decernere Principatum, & spe quæ- Redtores
 stus Imperatores creare. Se autem laboribus sperre
 tot exactis sub galeis senescentes, aliis condona- cum mili-
 re potestatem, cum apud se digniorem habeant tibus con-
 imperio, cui si hanc amiserint, quam justiore venientes
 vel quando referrent erga se benevolentiae gra- de muta-
 tiam? Tanto autem Vespasianum quam Vitel- tione tra-
 lium justius esse principem fieri, quanto illis qui stant.
 eum declarassent ipsi præstarent: non enim se
 minora pertulisse bella, quam qui ex Germania
 venissent: neque illis qui tyrannum inde deduc-
 erent, in armis deteriores esse. Nullum autem
 in creando Vespasiano fore certamen; non
 enim senatum populumve Romanum, Vitellii
 libidines pro Vespasiani pudicitia perpeffuros: Vespasiani
 nec pro bono Imperatore crudelissimum tyran- pudicitia
 num, aut filium pro patre optaturos Princi- & mode-
 pem. Maximum enim pacis tutamen esse, ve- stia.
 ram in Imperatore præstantiam. Ergo si pe-
 ritiae senectutis debeatur imperium, habere se
 Vespasianum: si adolescentiae viribus, Titum;
 ex amborum enim ætate quod sit commodum
 decerpturos. Non solum autem se ministratu- Cause im-
 ros declarati imperii vires, qui tres legiones re- pulsivæ eli-
 gumque habeant auxilia: sed etiam totum orien- gendi Ve-
 tem partemque Europæ extra Vitellii timorem spasianum
 constitutam: atque insuper qui essent in Italia Imperato-
 propugnatores Vespasiani, fratrem atque alium rem.
 filium: quorum alteri multos dignitate prædi-
 tos juvenes sociatum iri sperabant, alteri vero
 etiam urbis esset commissa præfectura: quæ
 pars

A. M. pars ad imperii principia non parum valeret. 4033.
 P.C.N. Postremo si ipsi cessarent, senatum fortasse de-
 claraturum eum principem, quem conservato-
 71. res milites dehonestarent. Hæc primo per cu-
 neos milites loquebantur; deinde se adhortati
 invicem, Vespasianum Imperatorem appellant:
 eumque ut in periculo constitutum imperium
 conservaret, orabant. Illi autem olim quidem
 rerum omnium cura fuit, nequaquam vero im-
 perare volebat, dignum quidem se factis existi-
 mans, privatæ autem vitæ securitatem, clario-
 ris fortunæ periculis anteponens. Recusanti
 autem rectores magis instabant: & circumfusi
 milites cum gladiis, mortem ei minabantur, nisi
 vivere vellet, ut dignus esset: diu tamen relucta-
 tus, quod renuebat imperium, postremo cum
 his, qui se designaverant, minime dissuadere pos-
 set, accepit.

Milites
 Vespasia-
 num Im-
 perato-
 rem ap-
 pellant.

C A P U T XI.

Ægypti descriptio & Phari.

Mutiano autem cæterisque rectoribus, qui
 eum ad imperium invitaverant, & exer-
 citu alio vociferante, ut se in hostes omnes du-
 ceret, prius res Alexandrinæ procurandas puta-
 vit: sciens Ægyptum plurimam esse partem im-
 perii, propter frumentariam functionem: eaque
 si potitus esset, vi quoque, si perstaret, Vitel-
 lium dejiciendum sperabat, nec enim perpeffu-
 rum esse populum fame oppressum. Simul etiam
 duas legiones, quæ apud Alexandriam degerent,
 sibi cupiebat adjungere. Cogitabat etiam pro-
 pugnaculo sibi fore illam regionem, adversus
 incerta fortunæ. Nam & terra difficilis accessu,
 ma-

Terminus
 Ægypti.

marique importuosa est : & ab occidente qui- A. M.
dem aridam Libyam habet objectam , a meridie 4033.
vero limitem, qui Syenem ab Æthiopia dirimit, P.C.N.
navibusque invias Nili fluminis cataractas: item- 71.
que ab oriente mare rubrum, ad Copton civi-
tatem usque diffusum. Septentrionale vero
munimentum habet terram usque ad Syriam,
& quod dicitur Ægyptium pelagus, totum por-
tubus carens. Hoc quidem modo Ægyptus ex
omni parte tuta est. Inter Pelusium vero &
Syenem, per duo millia stadiorum porrigitur.
Ex Plinthine autem ad Pelusium navigatio est
stadiorum trium millium & sexcentorum. Ni- Longitudo
lus autem ad Elephantinem oppidum usque na- & latitudo
vibus ascenditur; namque ulterius progredi, ut Ægypti.
supra diximus, cataractæ non sinunt. Portus
autem Alexandrinus etiam in pace navibus adi-
tu difficilis est, nam & ostium perangustum ha-
bet, faxisque latentibus a directo cursu deflecti-
tur: & læva quidem pars manu factis brachiis
cingitur: a dextera vero Pharos objecta insula
turrim maximam sustinet, ad trecenta usque
stadia navigantibus igne lucentem, ut quam
longissime difficultatem applicandarum navium
præcaveant. Circum hanc autem insulam, Turris al-
opere instructo ingentes muri sunt, quibus as- tissima in
flictum pelagus, & adversis obicibus fractum, insula Pha-
asperiolem facit meatum, eoque periculosum ro, ad tre-
per angustiam aditum. Intus tamen portus ipse centa us-
tutissimus est, & triginta stadiis magnus; in que stadia
quem tam quæ defunt illi terræ ad beatitudinem naviganti-
devehuntur: quam quæ superant ex bonis bu- bus igne
mesticis & indigenis, in totum orbem divisâ lucens.
portantur. Itaque non sine ratione, Vespasia-
nus Alexandrinarum rerum erat cupidus, ad to-

A. M. tius imperii firmamentum. Proinde statim ad
 4033. Tiberium Alexandrum literas dedit, qui Ægy-
 P.C.N. ptum & Alexandriam regebat, indicans militum
 71. alacritatem: quodque ipse (quod necesse fuit)
 Tiberius
 Alexander
 Ægyptum
 & Alexan-
 driam re-
 git.
 suscepto munere principatus, operam atque ad-
 jumentum ejus assumeret. Alexander autem,
 simul ut Vespasiani legit epistolam, prompto
 animo, & legiones ejus Sacramento rogavit &
 populum: utrique autem libentissime parere,
 virtutem viri ex proxima administratione scien-
 tes. Et ille quidem permessa sibi potestate,
 omnia quæ imperii usus exigeret, adventui quo-
 que principis necessaria jam parabat.

C A P U T XII.

Vespasianus Josephum captivitate liberat.

Opinione vero citius declaratum in oriente
 Vespa-
 nus com-
 muni suf-
 fragio, Im-
 perator
 declaratur
 & corona
 donatur.
 Vespasianum Imperatorem, ubique fama
 nunciavit. Et universæ quidem civitates festos
 dies habebant, nunciique lætitiā pro eo simul
 & sacrificia celebrabant; legiones vero apud
 Mœsiam, Pannoniamque degentes, quæ propter
 Vitellii audaciam paulo ante fuerant concitatæ,
 jusjurandum Vespasiano majore gaudio præbue-
 runt. Vespasianus autem Cæsaream reversus,
 jam Berytum venerat, ubi multæ quidem e Sy-
 ria, multæque ab aliis provinciis legationes ade-
 rant obviam, coronas ei & gratulatoria decreta
 a singulis civitatibus offerentes. Affuit autem
 rector etiam provinciæ Mutianus populorum
 alacritatem, jurataque per ipsum principem Sa-
 cramenta renunciāns. Ubique autem Vespasi-
 ani votis obsécundante fortuna, rebusque ad
 eum plurima ex parte inclinatis, cogitare cœpit,
 quod

quod non sine Dei providentia sumpisset imperium ; sed iusta quædam fati ratio, ad ejus potestatem circumduxisset rerum omnium principatum. Recordatus autem signa, & alia (multa enim sibi contigerant imperium præmonstrantia) & Josephi dicta, quibus eum Nerone vivo ausus fuerat appellare Imperatorem, admirabatur virum, quem adhuc habebat in vinculis : advocatoque Mutiano cum amicis & rectoribus aliis, primum quam strenuus fuisset Josephus, quantumque Jotapatenis expugnandis propter eum laborasset, exponit ; deinde vaticinationes ejus, quas ipse quidem timoris causa suspicaretur esse figmenta : tempus autem divinas fuisse, & rerum exitus probavisset. Tumque inhonestum esse ait, ut qui sibi augurasset imperium, vocisque Dei minister ac nuncius extitisset, adhuc captivi loco haberetur, fortunamque sustineret adversam : vocatumque ad se Josephum solvi jubet. Hoc autem facto, alii quidem rectores ex ea gratia, quam alienigenæ retulisset, præclara etiam de se speranda esse arbitrabantur. Titus vero, qui cum patre aderat, iustum est, inquit, pater una cum ferro etiam probro Josephum solvi, erit enim tanquam nec initio victus sit, si non dissoluerimus, sed incidimus catenas ; namque id agi solet in his, qui non recte fuerint victi. Eadem Vespasiano placebant, & quidam interveniens securi catenas abruptit. Josephus quidem pro his quæ prædixerat, præmio famæ donatus, & de futuris jam dignus, cui credendum esset, habebatur.

Vespasianus cum amicis & rectoribus, de Josepho liberando deliberat.

Josephus præmio famæ donatus & vinculis liberatur.

71.
Vespasia-
nus Ro-
mam ten-
dere cogi-
tat.

Vespasianus autem responso legationibus reddito, justeque pro meritis administrationibus ordinatis, Antiochiam venit. Et quoniam primum tenderet cogitans, Alexandrino itinere præstabilius esse duxit, quæ Romæ agerentur, curare. Alexandriam enim stabilem esse, Romanas autem res a Vitellio perturbari. Mittit igitur in Italiam Mutianum cum multis equitum peditumque copiis; qui tamen propter hyemis asperitatem veritus navigare, per Cappadocas & Phrygas ducit exercitum. Inter hæc autem Antonius Primus adducta legione tertia ex his, quæ apud Mœsiam morabantur (illam enim regebat provinciam) bellum gerere cum Vitellio properabat. Vitellius autem cum magna manu Cæcinnam obviam ei mittit. Is autem Roma profectus, quamprimum circa Cremonam Galliæ Antonium consequitur, quæ confinis Italiæ civitas est: ibique conspecta hostium ordinatione ac multitudine, prælio quidem congredi non audebat: discessum autem periculosum reputans, de proditione deliberabat. Convocatis autem centurionibus & tribunis sibi subditis, ut transfirent ad Antonium suadebat: Vitellii quidem rebus detrahens, Vespasiani autem vires extollens: & alterum nomen imperii tantum, alterum virtutem habere commemorans: ipsis quoque melius esse, si id sponte faciant, quod necesse est: cumque se multitudine superatum iri sciant, voluntate periculum prævenire. Nam & Vespasianum quidem idoneum esse etiam sine ipsis ad reliqua vindican-

Cæcinnam
milites ut
a Vitellio
deficerent
& Vespasiano sese
conjungerent, hortatur.

canda : Vitellium vero ne cum ipsis quidem præ- A. M.
 sentia posse servare. Multa loquutus in hunc 4033.
 modum, quod voluit persuasit : & cum milite P.C.N.
 transfugit ad Antonium. Eadem vero nocte 71.
 milites pœnitudo simul ac metus ejus, si vicif- Cæcinnam
 set, a quo missi fuerant, occupavit, eductisque propter
 gladiis Cæcinnam obtruncare voluerunt; fecif- proditio-
 sentque, nisi his advoluti tribuni supplicassent: nem a suis
 quamobrem cæde quidem se abstinerunt, vin- capitur.
 ctum autem quasi proditorem Vitellio trans-
 mittendum habebant. His auditis Primus An-
 tonius continuo suos movet, eosque cum armis
 in defectores ducit. Illi autem instructi ad præ-
 lium, paulisper quidem restiterunt; mox autem
 loco pulsi, Cremonam fugerunt. Primus au-
 tem comitatus equitibus cursus eorum præver-
 tit : & ante civitatem circumclusam pleramque
 multitudinem peremit : aggressus autem reli-
 quos, oppidum militibus prædari permisit : in
 quo multi quidem hospites mercatores, multi
 vero indigenæ periire, totusque Vitellii exerci-
 tus, virorum triginta millia & ducenti, quin &
 Antonius eorum, quos de Mœsia adduxerat, qua-
 tuor millia & quingentos amittit: solutum autem
 vinculis Cæcinnam, rerum gestarum nuncium
 ad Vespasianum mittit : qui ad eum intromissus Vespasia-
 & collaudatus est, & proditoris dedecus inspera- Cæcinnæ
 tis protexit honoribus. Romæ autem Sabinus proditoris
 ubi Antonium appropinquare cognovit, fiducia dedecus in-
 recreatus est : collectisque vigilum cohortibus, speratis
 nocte occupat Capitolium; luce vero facta mul- protegit
 ti nobilium sociati sunt ei, & Domitianus fratris honoribus
 filius, pars ingens obtinendæ victoriæ. Sed Vi-
 tellius de primo quidem minime curabat: his au-
 tem iratus, qui cum Sabino defecerant, & nobi-
 lium

Cæcinnam
propter
proditio-
nem a suis
capitur.

Vespasia-
næ Cæcinnæ
proditoris
dedecus in-
speratis
protegit
honoribus

Sabinus
Romæ Ca-
pitulum
occupat, &
a Vitellio
deficit.

A. M. lium sanguinem pro ingenita crudelitate sitiens,
 4033. immittit Capitolio quam secum adduxerat mi-
 P.C.N. litum manum: ubi multa ab his, itemque ab illis,
 71. qui templum tenebant, pugnantibus, audacter
 admissa sunt: postremo autem Germani, quod
 multitudine superabant, collem obtinuerunt.
 Et Domitianus quidem cum multis Romano-
 rum viris insignibus, divina quadam ratione
 salvus evasit: reliqua vero multitudo tota la-
 niatur. Et Sabinus quidem ad Vitellium du-
 ctus occiditur: milites autem direptis donariis,
 templum incendunt. Tumque postero die cum
 exercitu venit Antonius, eumque Vitellii mili-
 tes excipiunt: & trifario commissio intra urbem
 prælio, omnes interiere. Procedit autem ebrius
 de palatio Vitellius, & ut assolet in extremis
 longiore luxu prodigæ mensæ refertus: tractus
 autem per populum, varioque contumeliarum
 genere dehonestatus, in media urbe jugulatur,
 octo menses ac dies quinque potitus imperio:
 quem si vivere diutius contigisset, ut opinor,
 ejus luxuriæ minime sufficere potuisset impe-
 rium: aliorum vero mortuorum supra quin-
 quaginta millia numerata sunt. Hæc quidem
 gesta sunt die tertio mensis Octobris. Postero
 autem die Mutianus cum exercitu Romam in-
 greditur, & Antonii militibus a cæde repressis
 (adhuc enim hospitia perscrutando, & Vitellii
 milites, & ex populo plurimos, qui cum illo sen-
 serant, occidebant, examinationis diligentiam
 iracundia prævenientes) Domitianum produ-
 ctum populo rectorem insinuat usque ad patris
 adventum: populus autem jam timore libera-
 tus, Imperatorem prædicat Vespasianum: simul-
 que

Vitellius
interfici-
tur.

Populus
Romanus
Vespasia-
num Im-
peratorem
prædicat.

que & illum confirmatum, & Vitellium esse de- A. M.
jectum festa lætitia celebrabat.

4033.
P.C.N.
71.

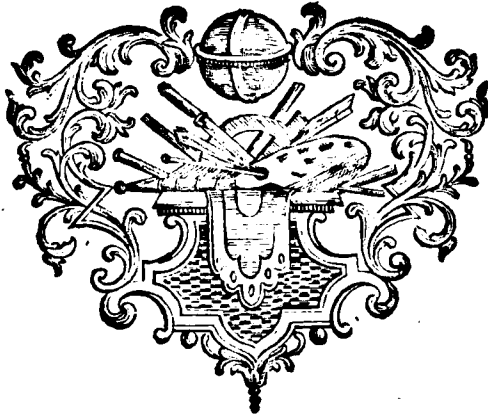
C A P U T XIV.

Titus mittitur contra Judæos a patre.

Cum autem Vespasianus Alexandriam venisset: gesta ei Romæ nunciata sunt, & legati ei ex toto orbe congratulantes affuerunt: cumque maxima post Romam civitas esset, angustior multitudini videbatur. Firmato autem jam totius orbis imperio, rebusque populi Romani præter spem conservatis, Vespasianus in Judææ reliquias intendit animum. Et ipse quidem exacta hyeme, Romam proficisci parabat, resque apud Alexandriam mature componere proponebat: filium vero Titum cum selectis copiis ad excidendam Hierosolymam mittit. Qui terreno itinere Nicopolim usque progressus, ab Alexandria civitate viginti stadiorum intervallo distantem, inde militem longis navibus imponit: Niloque flumine post Medensium tractum, Thmuin usque vehitur: hinc autem egressus in terram, apud Tanin civitatem divertit: unde secunda ei mansio fuit civitas Heraclea, & Pelusium tertia. Hic autem milite per biduum recreato, tertio die Pelusii fines transit: unamque mansionem profectus per solitudines, ad Casii Jovis templum castra posuit: posteroque die apud Ostracinen, quæ mansio aquæ inops est, ob quam causam advectitia utuntur indigenæ. Hinc apud Rhinocoluram requiescit: & inde
pro-

Titus Hierosolymam proficiscitur.

A. M. progressus in quartam mansionem, Raphiam
 4033. venit, quæ prima occurrit Syriæ civitas,
 P.C.N. Gaza vero quintæ mansionis castra suscepit:
 71. & postea in Ascalonem, atque hinc Jam-
 Titus Cæ-
 saream
 pervenit,
 aliasque
 militum
 copias
 congregat.
 pervenit: decreto apud se, alias militum
 copias congregare.

DE BELLO JUDAICO LIBER VI. 393
FLAVII JOSEPHI
DE BELLO JUDAICO

L I B E R VI.

SUMMA CAPITUM LIBRI VI.

De bello Judaico.

1. *De triplici seditione apud Hierosolymam.*
2. *Titus explorator Hierosolymæ periclitatur.*
3. *De eruptionibus Judæorum contra Romanos castra metantes.*
4. *De intestina pugna azymorum diebus.*
5. *De Judæorum dolo in Romanorum milites.*
6. *Descriptio Hierosolymorum.*
7. *Deditionem Judæi recusant, & Romanos adoriuntur.*
8. *De casu turris & duorum murorum obtento.*
9. *De Castore Judæo Romanis illudente.*
10. *De secundo muro bis obtento a Romanis.*
11. *De aggeribus in tertium murum, & oratione prolixâ Josephi pro deditione faciendâ, & fame obsessorum.*
12. *De Judæis crucifixis & aggeribus combustis.*
13. *De muro extructo ab exercitu Romano circa Hierosolymam triduo.*
14. *De fame Hierosolymorum & secundo aggere extructo.*
15. *De cæde Judæorum intra & extra Hierosolymam.*
16. *De sacrilegio circa templum & relatis ex urbe cadaveribus & fame.*

A. M.

4034.
P.C.N.*De triplici seditione apud Hierosolymam.*

72.

Triples
apud Hierosoly-
mam sedi-
tio.

Itus quidem ad eum modum quem prædiximus, emensa ultra Ægyptum ad Syriam usque solitudine, Cæsaream venerat: ibi enim exercitum decreverat ordinare. Illo autem adhuc apud Alexandriam una cum patre imperium, quod nuper ei Deus permiserat, disponente, contigit etiam seditionem, quæ apud Hierosolymam erat, auctam trifariam dividi, & aliam partem in aliam verti: quod ut in malis optimum quis dixerit, factumque justitiæ: nam Zelotarum quidem in populum dominatio, quæ autor erat excidii civitatis, unde cœperit, & per quos creverit, diligenter superius declaratum est: hanc autem non erraverit quisquam, dicens seditionem in seditione esse factam, ac veluti rabida fera, externorum penuria, in sua viscera sævire solet: sic Eleazarus Simonis filius, qui & ab initio Zelotas in templum a populo separaverat, velut indignari simulans ob ea, quæ in dies singulos Joannes auderet, cum ne ipse quidem a cædibus quiesceret: re autem vera sese posteriori tyranno subjectum esse minime ferens, summæ rei desiderio, propriæque potentie cupiditate, ab aliis defecit: ascitis etiam Juda Chelciae filio, & Ezronis Simone potentissimis: præter quos erat etiam Ezechias Chobari filius, non ignobilis. Horum singulos Zelotæ non exiguï sequebantur: occupatoque interiore templi aditu, super ejus portas in sacris foribus arma ponunt, & abundare quidem se suis necessariis confidebant: sacrarum enim rerum copia sup-

suppetebat, nihil impium existimantibus : pau- A. M.
 citati vero suorum timentes, plerique in locis 4034.
 suis otiosi manebant. Joannes autem quanto P.C.N.
 superior erat virorum multitudine, tanto loco 72.
 superabatur : hostesque habens a vertice, neque
 sine metu conabatur incursus, & præ iracundia
 cessare non poterat. Plus autem mali perfe-
 rens, quam Eleazari partem afficiens, tamen
 non remittebat ; crebri enim fiebant impetus,
 & missilium jactus, totumque polluebatur cæ-
 dibus templum. Filius autem Gioræ Simon,
 quem rebus desperatis invitatum, ultro sibi ty-
 rannum spe auxilii populus introduxerat : & su-
 periores civitatem retinens, & inferioris pluri-
 mam partem, animosius jam Joannem ejusque
 socios adoriebatur, quasi qui desuper impugna-
 rentur : subjectus autem illorum manibus erat,
 sicut & illi superiorum. Et Joannem eveniebat
 duplex prælium perferentem, lædi pariter ac
 lædere : quantoque vincebatur, eo quod Elea-
 zaro esset humilior, tanto plus lædebat Simone
 celsior constitutus : cum inferiores aggressus
 etiam sola manu sine labore prohiberet : desu-
 per vero ex fano jaculantes machinis deterreret.
 Quippe balistis & non paucis lanceis utebatur,
 saxorumque tormentis : quibus non solum bel-
 lantes ulciscébatur, sed multos etiam sacra cele-
 brantium perimebat. Quanquam enim ad omne
 impietatis genus rabidi ferebantur, tamen eos
 qui sacrificare cuperent recipiebant, cum suspi-
 cione & custodibus indigenas perscrutando. Ho-
 spites enim etiam qui exorassent eorum crude-
 litatem, post exituri subcissiva seditionis opera
 consumeantur. Missilia namque machinarum
 vi ad aram usque templumque pervenientia, in

Pugna Jo-
 annis &
 Eleazari.

Simon &
 populus
 cum Joan-
 ne in tem-
 plo consti-
 tuto pu-
 gnant.

A. M. Sacerdotes sacra celebrantes cadebant : ac mul-
 4034. ti, qui properantes ab ultimis finibus terræ ad
 P.C.N. sanctissimum locum venissent, ante ipsas hostias
 72. procubuerunt : aramque universis Græcis &
 Barbaris adorandam, suo sanguine imbuere.

Ingens in
 templo
 cedes.

Indigenis autem mortuis alienigenæ, ac sacer-
 dotibus profani miscebantur : perque atria di-
 vina, stagnum fecerat diversorum cadaverum
 sanguis. Quid tantum passa es o miserrima ci-
 vitas a Romanis, qui tua intestina scelera purga-
 turi flammis introiere ? Jam enim Dei locus
 non eras, neque manere poteras, domesticorum
 funerum facta sepulchrum, & quæ sanum ci-
 vili bello tumulum constitueras : poteris autem
 denuo fieri, poteris, si unquam vastatorem tui
 Deum placaveris. Sed enim reprimenda sunt
 quæ dolent, lege scribendi : quando non dome-
 stici luctus, sed exponendarum rerum hoc tem-
 pus est. Prosequar autem seditionis facinora
 cætera. Ergo divisis trifariam insidiatoribus, Elea-
 zarus quidem ejusque socii, qui sacras primitias
 conservabant, in Joannem ebrii ferebantur. Qui
 vero huic parerent, plebem diripientes in Simo-
 nem rebellabant, cum ipsi quoque Simoni con-
 tra diversæ partis seditiosos adjumento esset ci-
 vitas. Si quando igitur ex utraque parte appe-
 tebatur Joannes, obvertebat socios suos : & de
 Joannes
 ex utraque
 parte ap-
 petitur. civitate quidem subeuntes, missis ex porticibus
 telis, de templo vero jaculantes, machinis ulci-
 scebatur. Quoties autem desuper instantium
 molestia caruisset (frequenter enim ebrietate
 & lassitudine cessabant) liberius in Simonem
 ejusque socios cum pluribus irruebat. Semper
 autem quantum in civitate perpulisset in fugam
 versos, ædes frumenti plenas omniumque uten-
 filium

filium incendebat : idemque hoc illo regredien- A. M.
 te, Simon infecutus agebat : veluti consulto pro 4034
 Romanis omnia corrumpere, quæ ad obsidio- P.C.N.
 nem civitatis erant præparata, suarum virium 72.
 nervos abscinderent. Denique contigit una Hierosoly-
 exuri omnia circum templum, & inter proprias micanifru-
 acies solitudinem atque aream pugnae fieri civi- mentum
 tatem : concremari autem paulo minus omne paulo mi-
 frumentum, quod non paucis annis sufficere nus omne
 potuisset obsessis : denique fame capti sunt, qua concre-
 minime quivissent, nisi eam sibimet comparavissent. mant.
 Undique autem insidiatoribus & confini-
 bus oppugnantibus civitatem, medius populus
 velut aliquod magnum corpus lacerabatur. Se-
 nes vero ac mulierculæ intestinis malis attoni-
 tæ, pro Romanis vota faciebant : externumque
 bellum, quo domesticis malis liberarentur, ex-
 petebant. Gravis autem metus ac terror fœ-
 dissimus occupaverat : & neque consilii capien-
 di tempus erat, ut voluntatem mutarent, ne-
 que pactionis aut fugæ spes cupientibus. Etenim
 custodiebantur omnia : dissidentesque latro- Ingens
 num principes, quoscunque Romanis pacatos Hierosoly-
 esse, vel transfugere ad eos velle sentirent, quasi mis cala-
 communes hostes interficiebant : solumque in mitas.
 occidendis vita dignis concordēs erant. Et pu-
 gnantium quidem nocte dieque clamor perpe-
 tuus erat : sed metu acerbiores erant lugentium
 questus. Et assiduas quidem lamentationis cau- Lamen-
 sas, calamitates præbebant : timor autem inclu- tatio &
 debat ululatus : atque obmutescēte dolore præ ululatus
 formidine, tacito gemitu cruciabantur : neque Hierosoly-
 jam aut reverentia vivis apud domesticos erat, mis.
 neque mortuis cura sepulturæ adhibebatur.
 Quorum amborum hæc causa erat, quod de se

A. M. quisque desperabat. In omni enim re animos
 4034. remiserant, qui cum seditiosis non erant, quasi
 P. C. N. continuo modis omnibus morituri. At vero
 72. seditiosi congesta in tumulum cadavera con-
 Seditioso- culcantes dimicabant: & ex mortuis haurien-
 rum Hie- tes audaciam, quos sub pedibus cernerent, im-
 rofolymis manius sieviebant: semperque aliquid in se per-
 immanitas. niciosum excogitantes, & quod visum fuisset
 sine miseratione facientes, nullam cædis aut cru-
 delitatis viam prætermisere: adeo ut etiam sa-
 cris materiis ad bellica conficienda instrumenta
 Joannes abuteretur. Nam cum olim fulcire
 templum populo itemque pontificibus placuisset,
 idque viginti cubitis altius ædificare, Rex
 quidem Agrippa ex monte Libano aptas ei ma-
 terias maximis sumptibus & labore devexit: hoc
 est, ligna & magnitudine simul & directa proce-
 ritate spectabilia. Interventu autem belli opere
 interrupto, Joannes his sectis, quod sufficere
 longitudinem reperit, turres ædificavit: & ad-
 versus eos constituit, qui desuper a templo pu-
 gnarent, post muri ambitum contra exedram
 occidentalem admotas, qua solum poterant,
 quod aliæ partes gradibus ex longinquo fuerunt
 occupatæ. Et ille quidem fabricatis ex impie-
 tate machinis subactum iri speravit hostes. Deus
 vero laborem ejus inutilem demonstravit: &
 priusquam in his quicquam poneret, Romanos
 adduxit. Etenim Titus, postquam partem ad
 se collegit exercitus, aliis vero ut ad Hierosoly-
 mam occurrerent, scripsit, Cæsaream profectus
 est. Erant autem tres legiones, quæ pridem
 sub ejus patre Judæam vastaverant, & duodeci-
 ma, quæ olim cum Cestio male pugnaverant,
 quæque licet per id fortitudine esset insignis,
 tunc

Joannes
 ex lignis
 ad fulcien-
 dum tem-
 plum com-
 paratis,
 turres ædi-
 ficat

Ordo exer-
 citus Titii.

tunc tamen eorum etiam memoria, quæ pertu- A. M.
lerat, alacrius ad vindictam properabat. Harum 4034.
quidem quintam legionem iussit sibi per Am- P. C. N.
maunta occurrere, decimam vero ascendere per 72.
Hierichunta. Ipse quidem cum cæteris egres-
sus est, quas Regum quoque auxilia plura quam
dudum, multique Syri auxiliares comitabantur.
Suppletum est autem quatuor legionum quan-
tum Vespasianus selectum cum Mutiano miserat
in Italiam, ex his qui cum Tito accesserant: duo
namque millia de Alexandrino exercitu lecta,
tria millia vero ab Euphrate eum sequebantur,
& amicorum spectatissimus benevolentia simul-
que prudentia, Tiberius Alexander, qui antea —
quidem Ægyptum administraverat, tunc autem
dignus, qui exercitum regeret, propterea judica-
tus, quod primus incipienti fuit hospes impe-
rio, & cum fide clarissima incertæ fortunæ so-
ciatus est: idemque consultor in usus bellicos
ætate ac peritia præcipuus aderat.

C A P U T II.

Titus explorator Hierosolyma periclitatur.

PRogredientem vero in hostilem terram Ti-
tum, antecedeabant regia omniaque auxi-
lia, post eos viarum stratores, castrorumque
metatores. Deinde rectorum sarcinæ atque ar-
mati. Post hos ipse Titus, & alios lectos ha-
bens & signiferos, quorum agmen equites se-
quebantur. Hi vero ante machinas ibant, &
secundum illos una cum lectis tribuni, & præfe-
cti cum cohortibus. Post autem circum aquila
signa, & ante signa tubicines, deinde acies
senum virorum ordinibus dilatata. Servile au-
tem

Titus in
Judæam
venit.

A. M. tem vulgus a tergo cujusque legionis, & ante
 4034 hos sarcinæ. Omnium vero novissimi merce-
 P.C.N. narii, eorumque custodes coactores agminis.

72. Procedens autem decenter cum exercitu, ita ut
 mos est Romanis, in Gophnam per Samariti-
 dem venit, quæ & prius ab ejus patre fuerat oc-
 cupata, & tunc præfidiis tenebatur. Ibi autem
 unam moratus vesperam, mane inde pronisci-
 tur: peractaque diei mansione, castra ponit in
 loco, quem Judæi sermone patrio Acanthonau-
 lona vocitant, juxta vicum quendam Gabath
 Saul nomine, quod significat vallem Saul, di-
 stantem ab Hierosolymis stadiis fere triginta.

Titus in civitatem, quam tuta sit Judæorumque animos exploraturus, pergit
 Hinc sexcentis prope lectis equitibus comitatus,
 perrexit in civitatem, quam tuta esset, Judæo-
 rumque animos exploraturus: si forte se con-
 specto, prius quam ad manus veniretur, metu
 cederent: audierat enim, quod erat verum, a
 seditiosis & latronibus oppressum populum de-
 siderare quidem pacem: sed quod rebellantibus
 infirmior esset, nihil conari. Quamdiu quidem
 per viam, quæ ad murum duceret, equitabat, ne-
 mo ante portas apparuit: ubi vero itinere ad
 turrim Psephinon declinato, transversum agmen
 equitum duxit, infiniti subito profiliunt, qua
 Muliebres turres vocantur: & per eam, quæ
 contra monumentum Helenæ porta est, egressi,
 equitatum intercidunt, atque alios quidem etiam
 tunc via currentes, necum his, qui divertebant sese
 jungerent, a fronte oppositi, prohibuerunt: Ti-
 tum vero cum paucis separant. Ille autem ul-
 tra quidem minus progredi poterat: a muro
 enim cuncta fossis patebant, & transversa erant
 horti, multisque maceriis impediti: ad suos au-
 tem in aggere constitutos recursus, interceden-

*Titus peri-
 clitatur.*

te hostili manu, desperabatur. Quorum plerique Imperatoris periculum nesciebant: sed exstimantes eum secum reverti, etiam ipsi fugiebant. Titus autem in sua tantum fortitudine sitam esse prospiciens spem salutis, flectit equum: & ut se sequerentur cum clamore comitantes adhortatus, in medios hostes irruit, vi ad suos transire festinans. Quo quidem tempore maxime intelligi potuit, & belli momenta & Imperatorum pericula Deum curare. Tot enim adversus Titum missilibus actis, cum neque galea neque thorace septus esset (non bellator enim sed explorator, ut dixi, processerat) nulum in ejus corpus delatum est: sed tanquam ne eum ferirent, ex industria mitterentur, omnia prætervolabant: gladio vero semper a lateribus instantes dirimens, multosque ante ora subvertens, super cadentes agebat equum. Illorum autem clamor erat, propter audaciam Cæsaris, ut eum aggredierentur, cohortatio: fugaque & discessio repentina, quocunque diverteret cursum. Huic autem se periculi participes, cum a tergo & a lateribus funderentur, adjunxerant: una enim erat unicuique spes salutis, viam cum Tito patefacere, priusquam circumventus opprimeretur. Denique duorum ex nimis pertinacibus, alter cum equo percussus est: altero vero dejecto & occiso, equus ejus abductus est. Titus vero cum cæteris in castra salvus evadit. Judæis quidem, quod aggressionem prima superiores fuerant, inconsulta spes animos extulit, magnamque his in posterum fiduciam monumentum temporaneum comparavit.

A. M.
4034
P.C.N.
72.

Titus cum
hostibus
fortiter
pugnat

Titus ho-
stes fugat
& ad suos
incolumis
& salvus
redit.

*De eruptionibus Judaorum contra Romanos
castra metantes.*

*Castra Titi
stadiis tri-
bus ab ur-
be distant.*

*seditioni
concor-
diam inter
se ineunt.*

CÆsar autem, postquam ex Ammaunte legio sibi conjuncta est nocte, luce inde digressus ad Scopon accedit, unde jam & civitas & clara templi magnitudo conspici poterat: qua parte septentrionalem regionem civitatis contingens locus humilior, proprie Scopos nominatus est, distans a civitate stadiis septem: ibique duabus legionibus simul, quintæ legioni vero retrorsum stadiis tribus castra muniri jubet, labore namque nocturni itineris attritos milites progredi visum est, ut sine formidine murum struerent. Mox autem cœpto ædificio, decima quoque legio per Hierichunta aderat a Vespasiano præoccupatam: ubi quædam pars armorum in præsidio fuerat collocata. His autem præceptum erat sexto ab Hierosolymis stadio castra ponere, qua in parte mons, qui appellatur Elaon, contra civitatem ab oriente situs est, altaque interjacente valle discernitur, cui nomen est Cedron. Intra civitatem vero sine requie confligentium dissensionem, tum primum ingens subito bellum foris interveniens refrenavit: & cum stupore seditioni Romanorum castra inspectantes, trifariam distributa mala, inter se iniere concordiam: rationemque invicem requirebant, quidnam expectarent, quidve percelli, tres muros contra vitam suam paterentur opponi: belloque tanta se fundente licentia, tanquam spectatores bonorum operum sibi que utilium residerent mœnibus clausis, remissisque armis ac manibus. In nosmetipsos profecto,

ex-

exclamat aliquis; tantummodo fortes sumus: A. M.
 Romanorum autem lucro ex nostra seditione 4034.
 sine sanguine oppidum cedit. His alios atque P. C. N.
 alios congregantes exhortabantur: raptisque 72.
 armis, subito in legionem decimam ruunt: per- Hierosoly-
 que vallem facto impetu, cum ingenti clamore mitani Ro-
 murum ædificantes Romanos aggrediuntur. Illi manos ag-
 autem in opere distributi, armis ob eam causam grediun-
 plerique depositis (nec enim excursum Judæos tua.
 ausuros esse credebant, & si maxime vellent, ani-
 mos eorum seditione distractum iri arbitraban-
 tur) præter opinionem perturbati sunt: atque
 opere quisque derelicto, confestim alii recessere:
 multi autem ad arma properantes, priusquam se in
 hostes converterent, feriebantur. Plures autem
 Judæis semper adiciebantur, eorum freti victoria
 qui præcesserant, & quod cum pauci essent,
 multiplex numerus & sibi & hostibus videban-
 tur, quod secunda fortuna uterentur. Romani
 autem maxime ordinari consueti, & cum decore
 atque præceptis bellum gerere scientes, ex
 perturbatione trepidabant: unde tunc quoque
 præventi aggressionem cedebant. Si quando
 tamen sese converterent ab insequentibus
 occupati, & a cursu reprimebant Judæos,
 & ob impetum minus cautos feriebant. Semper
 vero excursionem gliscente magis magisque
 turbati, postremo castris pulsi sunt: totaque
 legio tunc in periculum ventura fuisse videba-
 tur: nisi hoc mature sibi nunciato, Titus eis
 tulisset auxilium: multisque increpans ignaviam,
 & suos a fuga revocasset: Judæisque a latere
 ipse cum his irruens, quos circa se habebat
 electos, multos quidem occidisset, plures vero
 faciaisset, omnes autem in fugam vertisset, atque

Romanos
 Judæi ca-
 stris pel-
 lunt.

A. M. in vallem præcípites compulisset. Illi autem
 4034. prono in loco multa mala perpeſſi, poſtquam in
 P.C.N. adverſam partem evaſere, ſeclunt ſe iterum, &
 72. valle intercedente cum Romanis dimicabant.
 Igitur ad medium diem ita bellatum eſt. Paulo
 autem poſt meridiem Titus his qui ſecum erant
 in ſubſidio collocatis, aliisque de cohortibus
 adverſus excurrentes oppoſitis, reliquum agmen
 ad murum in ſummo montis ædificandum remi-
 ſit. Judæis autem hæc fuga eſſe videbatur.
 Cumque ſpeculator quem in muro poſuerant,
 amictu agitato ſignum dediſſet, frequentiſſima
 multitudo tanto impetu proſiliit, ut eorum cur-
 ſus immaniſſimis beſtiis eſſet aſſimilis. Deni-
 que in adverſa acie ſtantium nemo impetum
 ſuſtinuit: ſed tanquam machina percuſſi, con-
 tinuo diſſipati, pulſique in montem refugiunt.
 In aſcenſu autem medio Titus cum paucis reli-
 ctus eſt: multumque monentibus amicis, qui
 pro Imperatoris reverentia contempto periculo
 perduraverant, ut mortem appetentibus Judæis
 cederet, neque pro his in diſcrimen veniret,
 quos ante ipſum ſalvos eſſe non oporteret: ſed
 potius fortunam ſuam reputaret, quod non mi-
 litis officio fungeretur, verum & belli & orbis
 terræ dominus eſſet: neque in tanta fuga ſubſi-
 ſteret, in quo omnia niterentur: hæc ne audi-
 re quidem ſimulans, & ad ſe accurrentibus ob-
 ſtabat: eosque in ora feriens, cum vi obniteren-
 tur, occidebat, & per declive repente incum-
 bens, multitudinem proturbabat. Illi autem
 & viribus ejus & obſtinatione perterriti, ne tum
 quidem in civitatem fugere: ſed in utrumque la-
 tus ab eo declinantes, rurſum fugientes inſeque-
 bantur: quos tamen aggreſſus a latere, ipſorum
 quo-

Fuga Ju-
dzorum
cum Ro-
manis.

Romani &
Judæi diſ-
ſipati, pul-
ſique in
montem
refugiunt.

Titi con-
tra Judæos
fortitudo.

quoque impetum præpediebat. Dum hæc agun- A.M.
tur, etiam illos, qui superiora castra muniebant, 4034-
ubi fugere inferiores videre, metus ac turba oc- P.C.N.
cupat: totumque agmen dispergitur, suspican- 72.
tium excursum quidem Judæorum ferri non pos- Metus ac
se, Titum vero in fugam versum: nec enim turba inter
unquam illo manente alios fugituros fuisse, & Romanos.
tanquam Panico terrore circumdati, alius alio
ferebantur: donec quidam, cum in media pu-
gna versari Imperatorem vidissent, plurimum
metuentes, universæ legioni ejus periculum cum
clamore nunciaverunt. Itaque pudore revoca-
ti, & fuga majus aliquid sibi exprobrantes, quod
Cæsarem deseruissent, totis viribus in Judæos
utebantur, & semel impulsos urgebant per de-
clivia. Illi autem paulatim recedentes pugnabant:
cumque Romani plus possent, eo quod superiores
erant, in vallem omnes coacti sunt. Titus au-
tem contra se positus imminerebat: & legionem
quidem ad muri fabricam redire jubet: ipse ve-
ro cum his, quibus antea, resistendo hostes ar-
cebat. Itaque si me nihil addentem obsequio,
neque invidia detrahentem, verum dicere oportet,
ipse Cæsar bis totam legionem periculo li-
beravit, atque ita castra muniendi copiam mi-
litibus præbuit.

Judæi re-
cedentes
pugnant,
& in val-
lem co-
guntur.

C A P U T IV.

De intestina pugna azymorum diebus.

Remisso autem paulisper bello externo, ite-
rum intestinum seditio suscitavit. Azy-
morumque instante die, qui est Aprilis mensis
quartus decimus (hoc enim se primum tempore
opinantur Judæi ab Ægyptiis esse liberatos) Elea-

A. M. 4034. P.C.N. 72. *Joannes interius templum omnesque ejus apparatus occupat, Zelotas fugat ac ingentem seditionem concitat.*

zarus quidem cum sociis portam subaperiens, introire cupiebat ex populo, qui templum adorare cuperent. Joannes autem die festo ad protegendas insidias usus est, & suorum quosdam ignotiores, armis sub vestibus latentibus instructos, quorum plerique impuri erant, occulte inter alios fani occupandi gratia submittit; illi autem postquam intravere, vestimentis abjectis, subito armati apparuerunt. Magna vero statim turba circa templum ac tumultus erat, cum alienus quidem a seditione populus, omnibus sine discrimine putaret, Zelotæ vero sibimet solum insidias comparatas. Verum hi quidem relicta portarum custodia, & alii ex propugnaculis defilientes, priusquam manus conferrent, in templi cloacas confugere. Populares vero ad aram delati, & circum templum appulsi conculcabantur, cum lignis passim ferroque cæderentur. Multos autem occisorum inimici privato odio, quasi diversæ factionis socios interficiebant. Et quicumque antehac insidiatorem aliquem offenderat, tunc agnitus quasi Zelotes ducebatur ad mortem. Sed qui atrocitate magna innocentes afficerent, inducias concessere nocentibus, progressosque ex cloacis dimiserunt: ipsi autem interius templum & omnes ejus apparatus tenentes, confidentius oppugnabant Simonem. Seditio quidem hoc modo, quæ tripartita fuerat, in duas partes divisa est. Titus autem castra propius civitatem transferre cupiens de Scopo, contra excursus quidem lectos equites ac pedites, quos satis esse arbitrabatur, posuit: alium vero exercitum jussit totum quod erat usque muros spatium complanare. Cunctis igitur maceris ac sepibus dirutis, quibus hortos

*Tripertita
seditio in
duas partes
divisa.*

*Quicquid
circa Hierosolymam
cavum est,
& vallibus
impeditum,
repletur.*

ac prædia incolæ præmunierant, omnique op- A. M.
 posita quamvis frugifera sylva excisa, repletum 4034.
 est quicquid erat cavum & vallibus impeditum, P.C.N.
 saxorum autem eminentissimis ferro truncatis, 72.
 humiliorem totum illum tractum a Scopo us-
 que ad Herodis monumenta fecerunt, serpen-
 tium stagnum continentia, quod olim Bethora
 vocabatur.

C A P U T V.

De Judæorum dolo in Romanorum milites.

HIs denique diebus Judæi Romanis hujusmo-
 di insidias paravere. Seditioforum auda-
 cissimi extra muliebres (quæ sic appellabantur)
 progressi turres, simulato quod pacis eos stu-
 diosi pepulissent, & quod timerent impetum
 Romanorum, ibidem versabantur, & alter sub
 altero vitabundi latebant. Alii vero per mu-
 ros dispositi, populumque se esse simulantes,
 clamore pacem implorabant, foedusque posce-
 bant: portasque se patefacturos esse pollicen-
 tes, invitabant Romanos. Hoc autem vocife-
 rantes, una etiam contra suos, veluti portis eos
 abigerent, lapides jaciebant: illicque se vi per-
 rumpere aditus velle simulabant, & civibus sup-
 plicare: cumque ad Romanos sæpissime ire co-
 narentur, reversi perturbatis similes videban-
 tur. Verum hæc eorum calliditas, apud mili-
 tes quidem fide non carebat: sed tanquam hos
 quidem in manibus haberent paratos ad suppli-
 cium, illos vero civitatem sibi aperturos spera-
 rent, opus aggredi festinabant. Tito autem su-
 specta erat invitatio, quia rationem non habe-
 ret: pridie namque provocatos eos ad pactio-
 nem

A. M. nem per Josephum, nihil mediocre sentire cognoverat, etiam tunc igitur milites manere loco suo præcepit. Jam vero quidam operibus
 4034. P.C.N. appositi, raptis armis ad portas excurrere cœperant. Hi autem qui expulsi videbantur, primo quidem cedebant : deinde ubi ad turres portæ propinquabant, cursu eos circumveniunt, & a tergo prosequiebantur : qui vero in muro stabant, lapidum his multitudinem, omnigenumque telorum simul infundunt : adeo ut multos quidem necarent, plurimos vero sauciarent, nec enim facile erat a muro diffugere, aliis retro violenter instantibus, & præter hoc pudor, quod rectores peccaverant, itemque metus in delicto perseverare suadebat. Quamobrem cum hoste diu decernentes, multis vulneribus acceptis, neque paucioribus redditis, postremo eos a quibus circumventi fuerant repulere : quos tamen recedentes usque ad Helenæ monumentum, Judæi urgendo jaculis sequebantur ; deinde insolenter fortunæ maledicentes, & Romanos vituperabant fraude pellectos : scutaque alte sublata crispantes tripudiabant, & cum lætitia vociferabantur. Milites autem interminatio principum, & Cæsar iratus, hujusmodi oratione corripuit :
 Judæi quidem, quos sola regit desperatio, omnia cum deliberatione faciunt atque prudentia, fraudes & insidias componendo, eorumque dolos fortuna prosequitur, quod sunt morigeri, sibi-que invicem benevoli ac fideles : Romani vero, quibus ob disciplinam & consuetudinem obediendi rectoribus fortuna famulatur, nunc contra peccant, & intemperantia manuum debellantur : quod omnium est pessimum, præsentē Cæsare, sine rectore dimicantes. Certe, inquit, plu-

72.
 Romano-
 rum mili-
 tum con-
 tra Titī
 præceptū
 alicuius.

Judæorum
 victoria.

Cæsaris ad
 milites
 oratio.

plurimum ingemiscunt militiæ leges, plurimum A. M.
 pater, cum hoc vulnus audierit: ille quod cum 4034
 bellando senuerit, nunquam isto modo peccarit; P. C. N.
 leges autem, si cum in eos qui minimum quid 72.
 præter ordinem moverint, morte vindicent,
 nunc totum desertorem exercitum videant. .
 Modo autem scituros esse eos ait, qui arrogan-
 ter egere, quod apud Romanos etiam vincere
 sine præcepto ducis, infamiæ est. Hæc Titus
 ad rectores locutus cum indignatione; certus
 erat, qua lege in omnes erat usus. Et hi qui-
 dem abjecerunt animos, quasi jam-jamque ju-
 ste morituri: circumfusæ vero legiones Titum
 pro commilitonibus obsecrabant: paucorumque
 temeritatem condonari cunctorum obedientiæ
 precabantur: emendaturos enim peccatum præ-
 sens, futuræ compensatione virtutis. Placatus
 est Cæsar, utilitate simul ac precibus: namque
 unius hominis animadversionem usque ad fa-
 ctum promovendam putabat, multitudinis vero
 ad veniam. Militibus quidem reconciliatus est,
 multum monens, ut post hæc prudentius age-
 rent: ipse vero, quemadmodum Judæorum ul-
 cisceretur insidias, cogitabat. Intervallo autem,
 quod usque ad muros civitatis erat, per qua-
 triduum cœquato, sarcinas aliamque multitu-
 dinem cupiens tuto traducere, militum validis-
 simos a septentrionali tractu in occiduum se-
 ptemplici ordine contra murum prætendit, pe-
 ditibus in fronte, ac post eos equitibus acie ter-
 na dispositis, mediisque inter utrosque sagitta-
 riis. Excurfibz autem Judæorum tanto præsi-
 dio præclusis, impedimenta trium legionum,
 itemque alia multitudo sine timore transiit. Ipse
 quidem Titus cum prope duobus stadiis abesset

Romani
 milites Ti-
 tum pro
 commili-
 tonibus
 obsecrant.

Quomodo
 & quibus
 in locis
 Hierosoly-
 mam Titus
 obsidione
 clausit.

A. M. a muro, ad anguli ejus partem contra turrim
 4034- quæ appellatur Pſephinos, castra ponit : ad
 P.C.N. quam muri ambitus ex aquilone pertinens, fle-
 72- ctitur ad occidentem ; altera vero pars exerci-
 tus eam turrim versus, quæ appellatur Hippico-
 cos, muro circumdatur, duum ſtadiorum ſpa-
 tio ſimiliter civitate diſcedens : decima tamen
 legio in Elæon monte, ubi erat, manebat.

C A P U T VI.

Deſcriptio Hieroſolymorum.

Trinus
 Hieroſol.
 murus.

Caſtellum
 David.

Acra, in-
 ferioſam
 civitatem
 ſuſtinet.

Civitas autem trino muro circumdata erat,
 niſi qua vallibus inviis cingebatur : ex ea
 namque parte, unius muri habebat ambitum,
 & ipſa quidem ſuper duos colles erat condita,
 contrariis frontibus ſemet inſpicientes, interve-
 niente valle diſcretos, in quam domus creberri-
 mæ deſinebant : collium vero alter, quo ſupe-
 rior civitas ſedet, multo eſt excellior & in pro-
 litate directior : adeo ut quoniam tutus erat,
 caſtellum a David quondam Rege vocaretur (is
 pater Salomonis fuerat, qui primus templum
 ædificaverat) a nobis autem forum ſuperius :
 alter autem, qui appellatur Acra, inferiorem
 ſuſtinet civitatem, & undique declivis eſt. Con-
 tra hanc autem tertius collis erat, natura humi-
 lior quam Acra, & alia lata valle ante diviſus :
 verum poſtea qua tempeſtate Aſamonæi regna-
 bant, & vallem aggeribus repleverunt, ut tem-
 plo conjungerent civitatem, & Acræ altitudi-
 nem cæſam humiliorem fecerunt, ut ex ea quo-
 que fanum ſupereminens cerneretur. Vallis
 autem quæ Tyropœon appellatur, qua diximus
 ſuperioris civitatis collem dirimi ab inferiori,

us-

usque ad Siloam pertinet; ita enim fontem, qui A. M.
 dulcis est ac plurimus, vocabamus. Foris au- 4034
 tem civitatis duo colles profundis vallibus cin- P.C.N.
 gebantur, & utrinque obstantibus rupibus, nulla 72.
 ex parte adiri poterant. Trium verò murorum Fons Siloa
 vetustissimus quidem, propter valles imminen- Murus ve-
 temque his desuper collem, quo erat conditus, rustissimus
 facile capi non poterat; ad hoc autem quod lo-
 co præstabat, etiam firmissime structus erat;
 David & Salomonis aliorumque interea Regum
 largissimis impensis operi insumptis. Hac au-
 tem parte incipiens a turri, cui nomen est Hip-
 pico, & ad eam quæ dicitur Xystus pertinens:
 deinde curiæ conjunctus, in occiduam templi
 porticum definebat: parte autem altera ad oc-
 cidentem ex eo loco ductus, per eum qui voca-
 tur Betifo descendens in Essenorum portam:
 deinde supra fontem Siloam in meridiem flexus;
 atque inde rursus in orientem versus, qua sta-
 gnium Salomonis est, & usque ad locum perti-
 nens, quem Ophlan vocant, cum orientali por-
 ticu templi conjungitur. Secundus autem mu-
 rus, a porta quidem habebat initium, quam Ge-
 nath appellabant: hæc autem fuerat muri prio-
 ris: septentrionalem vero tantummodo tra-
 ctum ambiens, usque ad Antoniam ascendebat.
 Tertio muro turris Hippicos principium dabat:
 unde ad Boreæ tractum pertinens, deinde ad
 Psëphinam turrim veniens, contra munimen-
 tum Helenæ, quæ Adiabenorū Regina fuerat,
 Izatæ Regis mater, & per speluncas regias in
 longum ductus, a turri quidem in angulo posi-
 ta flectebatur contra Fullonis quod dicitur mo-
 numentum; cum vetere autem ambitu junctus
 in Cedron vallem, quæ sic dicitur, definebat.

Secundus
murus.

Tertius
murus.

A. M. Hoc muro eam partem civitatis, quam ipse ad-
 4034- diderat Agrippa cinxerat, cum esset omnis ante
 P.C.N. nuda: exuberans enim multitudine, paulatim
 72. extra mœnia serpebat: templique septentriona-
 li regione colli proxima civitati adjuncta non
 paululum processerat; quin & quartus collis in-
 colebatur, cui nomen est Bezetha, situs quidem
 ex adverso Antoniae, fossis autem altissimis se-
 paratus: quæ de industria ductæ sunt, ne An-
 toniæ fundamentis colli cohærentibus, & acces-
 sui facilis sit, & minus edita: unde etiam fos-
 sæ altitudo plurimum turribus celsitudinis adji-
 ciebat. Nominata est autem pars addita civi-
 tati voce indigena Bezetha, quod Latino sermo-
 ne dicitur nova civitas. Ejus autem partes in-
 colis protegi desiderantibus, pater hujus Regis
 eodem nomine Agrippa, murum quidem ita ut
 prædiximus inchoarat; veritus autem Claudium
 Cæsarem, ne magnificentiam constructionis ad
 novarum rerum ac discordiæ suspicionem tra-
 heret, fundamentis tantummodo jactis, ab ope-
 re destitit. Nec enim expugnabilis esset civitas,
 si perfecisset muros ut cœperat. Saxa enim vi-
 ginti cubitis longa, & decem lata contexeban-
 tur: quæ neque ferro facile suffodi possent, ne-
 que machinis dimoveri: hisque murus dilata-
 batur; profecto altitudinis quoque plus habuisset,
 si ejus magnificentia, qui ædificium aggressus
 erat, minime fuisset inhibita. Rursus autem
 idem murus, etiam Judæorum studio fabrica-
 tus, ad viginti cubitos crevit, & minas quidem
 binis cubitis, propugnacula vero trinis habebat:
 totaque altitudo ad viginti quinque cubitos
 erigebatur. Murum autem supereminebant
 tures, viginti quidem cubitis in latitudinem,

Bezetha
quartus
collis.

Agrippæ
in extru-
endo mu-
ro sum-
ptus.

viginti vero in altitudinem, quadratis angulis A. M.
 structæ, & sicut ipse murus plenæ ac solidæ: 4034
 præterea structura ac pulchritudo saxorum nihil P.C.N.
 erat templo deterior: post altitudinem vero 72.
 turrin solidam, viginti cubitis elatam, cellæ de-
 super ac coenacula erant, aquarumque pluvia-
 lium receptacula, & tortuosi latique singularum
 ascensus. Ejusmodi quidem turres nonaginta
 tertius murus habebat: earum autem interval-
 la cubitos ducentenos: medius vero murus in
 quatuordecim turres, & antiquus in sexaginta,
 divisi erant: omne autem civitatis in gyro spa-
 tium triginta tribus stadiis finiebatur. Cum
 autem totus admirabilis esset tertius murus, ad-
 mirabilior Psephina turris ad septentrionem oc-
 cidentemque surgebat in angulo, qua parte Ti-
 tus castra posuerat; ex ea namque per septua-
 ginta cubitos ædita, sole orto Arabia prospici
 poterat, & usque ad mare, itemque ad ultima
 finium Hebræorum. Erat autem octo angulis.
 Contra eam vero turris Hippicos, & juxta duæ,
 quas Herodes Rex in antiquo muro ædificave-
 rat: quæque magnitudine sive pulchritudine
 ac firmitate, universis quæ toto orbe essent, præ-
 stabant: nam præter naturalem animi liberali-
 tatem, Rex pro amore civitatis, operum excel-
 lentiam propriis affectibus indulgebat: perso-
 nisque tribus charissimis, quarum nominibus
 turres appellavit, fratri & amico, & conjugi
 memoriam dedicando: huic quidem, ut dixi,
 amoris causa preceptæ, iis autem bello amissis,
 cum fortiter decertassent. Hippicos quidem
 turris, amici vocabulo dicta, quatuor angulis
 erat. Singulæ autem viginti quinque cubitos
 in latitudine itemque longitudine habebant, &

Tertius
 murus 90.
 turres ha-
 bet.

Psephina
 turris 70.
 cubitos
 alta.

Herodes
 tres turres
 nomi-
 nis per-
 sonarum
 charissi-
 marum
 appellat.

A. M. excelsæ XXX. cubitos erant, nusquam inanes:
 4034 supra soliditatem vero saxisque adunatam com-
 P.C.N. paginem puteus viginti cubitis altus erat imbri-
 72. bus excipiendis: super hunc autem duplici te-
 cto domus, viginti quinque cubitis alta, inque
 Hippicos varia membra divisa: & desuper eam minæ qui-
 85. cubi- dem binis, propugnacula vero ternis cubitis
 torum. ambiebant: ut omnis altitudo ad octoginta
 quinque cubitos numeraretur. Secunda vero
 turris, quam fratris nomine Phasaelon appella-
 verat, æque lata fuerat ac longa, cubitis qua-
 dragenis: per totidem autem cubitos in pilæ
 modum facta & solida ejus altitudo surgebat:
 & super hanc decem cubitis edita porticus erat,
 instructa brachiis, itemque propugnaculis septa.
 In media vero porticu supereminens alia turris
 stabat, in membra magnifica & balneas divisa,
 ne quid regalis ei usus videretur deesse: in sum-
 mo autem propugnaculis minisque erat ornata,
 cum omnis ejus celsitudo prope ad nonaginta cu-
 bitos tolleretur, & specie quidem videbatur assi-
 milis Phari turri, quæ Alexandriam naviganti-
 bus ignem procul ostendit: ambitu vero am-
 pliore dilatabatur: tunc autem tyrannicum do-
 micilium exhibebat Simoni. Tertia turris Ma-
 riammes (sic enim Regina vocabatur) usque ad
 viginti cubitos farta, per viginti alios cubitos in
 latitudinem tendebat: & magnificentiora cæteris-
 que ornatiores diversoria sustinebat: cum id
 proprium, seque dignum esse Rex putavisset,
 ut uxoris nomine appellata turris, plus haberet
 pulchritudinis, quam quæ virorum nominibus
 vocitæ sunt: sicut illæ hac munitiores erant,
 cui foemina nomen dederat, & cujus omnis al-
 titudo per quinquaginta quinque cubitos eri-
 ge-

Hippicos
 altitudo
 85. cubi-
 torum.

Phasaeli al-
 titudo 90.
 cubito-
 rum.

Mariam es
 tertia tur-
 ris pul-
 cherrima,
 55. cubi-
 torum alta

gebatur. Sed quanquam tres turres tantæ magnitudinis erant, ex loco tamen, quo erant sitæ, multo videbantur esse majores: nam & ipse antiquus murus, in quo erant, excelsio loco fuerat conditus, & ipsius collis velut quidam vertex altius prope ad triginta cubitos eminebat, supra quem turres positæ multum sublimitatis assumpserant. Mirabilis etiam fuit lapidum magnitudo: nec enim ex vulgaribus saxis, aut quæ homines ferre possent, verum secto marmore candido, & singulis per viginti cubitos longis, latisque decem, ac per quinque altis erant ædificatæ: quæ ita inter se copulata erant: ut singulæ turres, singula saxa viderentur: sic autem manibus artificum in faciem angulosque formata, ut nusquam junctura compaginis appareret. His autem in septentrionali parte positis, intus aula regia conjungebatur: narratione omni præstantior. Nec enim vel magnificentia, vel structura operis, aliqua ex parte superari poterat: sed tota quidem muro per XXX. cubitos edito cincta erat: æqualis autem distantie turribus ornatissimis ambiebatur, ornata virorum receptaculis & cœnaculis rectorum centum capacibus. Inenarrabilis autem fuit marmorum varietas in ea, collectis ibi plurimis quæ ubique rara videbantur, & fastigia simul proceritate trabium & ornamentorum claritudine mirabilia: membrorum etiam multitudo, & innumere species ædificii, plenaque omnia suppellectilis, cum pleraque in singulis ex auro essent, atque argento: ad hæc multæ porticus, alia per aliam in circulum flexæ, columnæque in singulis, & quæ inter eas sub dio patebant spatia, cum essent utique viridariis sylvisque variata: tum prolixas

A. M.
4034
P.C.N.

72.

Aula regia

A. M. lixas ambulationes habebat, altis euripis cinctas,
 4034 cisternas ubique signorum æneorum plenas, qui-
 P.C.N. bus aqua effundebatur: multasque turres man-

72. suetarum circum latices columbarum. Sed enim
 A latroni-
 bus & in-
 testinis in-
 fidiatori-
 bus aula
 regia in-
 censa.

neque pro merito exponi regia, qualis fuerit,
 potest: habetque memoria cruciatum, refe-
 rens, quantas res latrocinalis flamma consum-
 pserit; nec enim hæc a Romanis incensa sunt,
 sed ab insidiatoribus intestinis, ut supra memo-
 ravimus in principio dissensionis. Et ab Antonia
 quidem omnia corripuit ignis: transiit autem
 in regiam, triumque turrium tecta corripuit.
 Fanum autem conditum erat, ut dixi, supra du-
 rissimum collem. Et initio quidem vix templo
 atque areæ sufficiebat, jacens in summo plani-
 ties, quod undique præceps erat atque declivis.

Templum
 supra du-
 rissimum
 collem
 conditum.

Cum autem Rex Salomon, qui etiam templum
 ædificaverat, muro ejus partem ab oriente cin-
 xisset, una porticus aggeri est imposita: & ma-
 nebat ex aliis partibus nudum, quoad sæculis po-
 sterioribus, semper aliquid aggeris accumulante
 populo, coæquatus collis latior effectus est. Per-
 rupto autem septentrionali quoque muro, tan-
 tum assumpsere spatium, quantum postea totius
 fani ambitus incluserat. Triplici autem muro
 colle circumdato, spe majus opus extructum est:
 in quo longa secula consumpta sunt, omnesque
 thesauri sacri, quos toto orbe missa Deo mune-
 ra repleverant, tam in superiore ambitu, quam in-
 feriore templo ædificatis: cujus quod humillimum
 fuit, trecentenis cubitis munierant, in quibus-
 dam vero locis pluribus, non tamen omnis alti-
 tudo fundamentorum videri poterat, multum
 vallibus obrutis, ut angustas vias oppidi coæ-
 quarent. Saxa vero quadragenum cubitorum

In extru-
 endo tem-
 plo omnes
 thesauri
 sacri con-
 sumpti.

ma-

magnitudinis erant: nam & pecuniarum copia, A. M.
& populi largitas, majora dictu conabatur: 4034
quodque nunquam posse perfici sperabatur, diu- P.C.N.
turnitate ac perseverantia explicabile videbatur. 72.

Tantis autem fundamentis digna erant opera
imposita. Duplices porticus omnes, quas co-
lumnæ sustinebant quinis & vicens cubitis altæ,
de singulis faxis marmore candido, & laquearia
cedrina protegebant; quorum naturalis magni-
ficentia, quodque ligno rasili erant, apteque co-
hærebant, operæ precium spectantibus exhibe-
bat: nulloque aut pictoris, aut sculptoris ope-
re extrinsecus ornabatur. Latæ autem per XXX.
cubitos erant: omnisque gyrus earum sex men-
sura stadiorum cum Antonia concludebatur.
Totum autem sub dio spatium variabatur, om-
nium quidem generum lapidibus stratum: qua
vero ad secundum templum ibatur, cancellis
septum faxeis ad tres cubitos altis, nimiumque
grato opere factis: ubi æquis depositæ interval-
lis columnæ stabant, legem castimonie præmo-
nentes, aliæ Græcis, aliæ Latinis literis, in lo-
cum sanctum transire alienigenas non debere. .
Sanctum enim vocabatur alterum fanum, &
quatuordecim gradibus ascendebatur a primo:
quadratumque sursum erat, & proprio muro
circumdatum, cujus exterior celsitudo, quamvis
quadraginta cubitis surgeret, tamen gradibus
tegebatur; interior autem XXV. cubitorum
erat: quoniam in altiori loco per gradus ædifi-
cata non tota pars interior cernebatur, colle
obtectâ. Post quatuordecim autem gradus,
spatium erat usque ad murum CCC. cubitis pla-
num. Hinc rursus alii quinque gradus, & sca-
læ ad portas ducebant: a septentrione quidem

Porticus
de singulis
faxis mar-
more can-
dido co-
lumnæ su-
stinent.

A. M. ac meridie octo, quaternæ utrinque videlicet, duæ
 4034. vero ex oriente. Necessario namque proprius
 P.C.N. locus, religionis causa mulieribus destinatus,
 72. muro discernebatur: altera quoque porta opus
 esse videbatur. Contra primam vero, secreta
 erat ex aliis regionibus una porta meridiana, &
 una septentrionalis, quibus ad mulieres introi-
 batur: per alias enim transire ad mulieres non
 licebat. Sed nec suam portam interjecto muro
 transgredi licebat. Patebat enim locus ille pa-
 riter indigenis & hospitibus fœminis, religionis
 causa venientibus, occidua vero pars nullam
 portam habebat, sed perpetuus ibi murus erat
 extructus. Inter portas autem porticus, a mu-
 ro intro prope a thesauro adversæ, magnis &
 pulcherrimis columnis sustinebantur: erant au-
 tem simplices, ac præter magnitudinem nulla
 re ab inferioribus aberant. Portarum autem,
 aliæ quidem auro & argento undique tectæ erant,
 itemque postes ac frontes: una vero extra tem-
 plum ære Corinthio, quæ multum argento in-
 clusæ & inauratas honore superabat. Et binæ
 fores quidem in singulis januis erant tricenis cu-
 bitis altæ, quinisdenis etiam latæ: post introi-
 tum vero, ubi latiores fiebant, tricenis utrin-
 que cubitis exedras habebant: exemplo quidem
 turrium longas & latas, supra vero quam vi-
 ginti cubitis celsas: singulas autem binæ colum-
 næ duodenum cubitorum crassitudine sustine-
 bant. Et aliarum quidem portarum magnitudo
 par fuit. Quæ vero supra Corinthiam posita,
 quo mulieres conveniebant, ab oriente aperie-
 batur, porta templi sine dubio major erat, quin-
 quaginta enim cubitis surgens, quadraginta cu-
 bitorum fores habebat, ornatumque magnifi-
 cen-

Locus
 proprius
 religionis
 causa mu-
 lieribus
 destinatus.

Portarum
 aliæ auro
 & argento
 una vero
 ære Corin-
 thio tectæ

centiorem : quoniam crassiori argento atque A. M.
auro vestiebatur : quod quidem novem portis ^{4034.}
infuderat Tiberii pater, Alexander. Gradus ^{P.C.N.}
autem quindecim a muro, qui mulieres segre- ^{72.}
gabat, ad majorem portam ducebant; namque
illis, qui ad alias portas iter dirigerent, quinque
gradibus erant breviores. Ipsum vero tem-
plum in medio positum, hoc est, fanum sacro-
sanctum, duodecim gradibus ascendebatur. Et
a fronte quidem altitudo ejus & latitudo cen-
tenos cubitos habebat : pone autem quadragin-
ta cubitis angustius erat; aditus enim, veluti
quibusdam humeris, utrinque vicenum cubito-
rum producebantur. Prima vero ejus porta
septuaginta cubitis alta erat, & viginti quinque
lata, neque fores habebat : cœlum enim undi-
que conspicuum lateque patens significabat;
erantque totæ frontes inauratæ : ac prima ædes
omnis perlucebat extrinsecus : auroque circum
interiorem fani partem splendida cuncta cernen-
tibus occurrebant. Cum autem interior ejus
pars contignatione intersepta esset, adjacens ei
prima ædes patebat in altitudinem perpetuam:
perque nonaginta cubitos tollebatur, cum longa
quadraginta cubitos esset, ac viginti transver-
sa. Interior vero porta tota inaurata erat, ut
dixi, & circum eam auratus paries; desuper au-
tem habebat aureos pampinos, unde racemi sta-
tura hominis dependebant, & quia contignatio
jam intercedebat, templum exteriore humilius
videbatur: & fores habebat aureas, quinqu-
aginta & quinque cubitis altas, sexdecim vero
latas; ad hæc aulæum longitudine pari : hoc
est, velum Babylonium, hyacintho, & bysso,
& cocco, & purpura variatum, mirabili opere

Fanum sa-
crofan-
ctum.

Aulæum
sive velum
Babyl-
onium co-
lorum per-
mixtione
mirabili
opere fa-
ctum.

A. M. factum, neque contemplationis expers colorum
 4034. permixtione, sed velut omnium rerum imagi-
 P.C.N. nem præferens; cocco enim videbatur ignem
 72. imitari, & bysso terram, & hyacintho aerem,
 Aulei seu
 velli signi-
 ficatio. ac mare purpura: partim quidem coloribus,
 bysso autem ac purpura origine: quoniam bys-
 sum quidem terra, mare autem purpuram gi-
 gnit; eratque in eo perscripta omnis cæli ratio,
 præter signa. Introgressos autem inferior pars
 excipiebat: cujus altitudo quidem habebat sexa-
 ginta cubitos, & longitudo totidem ac latitudo
 viginti; rursus autem quadraginta cubiti divisi
 erant. Et prima quidem pars, ad quadraginta
 cubitos avulsa, hæc tria mirabilia & prædicanda
 opera cunctis hominibus habebat, candelabrum,
 & mensam, & thuribulum. Septem vero lu-
 cernæ stellas errantes significabant: tot enim ab
 ipso candelabro oriebantur. Duodecim vero
 panes in mensa positi, signorum circulum, at-
 que annum. Thuribulum autem per tredecim
 odores, quibus replebatur, ex mari & inhospito
 & inhabitabili, designabat omnia Dei esse, Deo-
 que servire. Intima vero templi pars, viginti
 cubitorum erat: discernebatur autem similiter
 velo ab exteriori, nihilque prorsus in ea erat po-
 situm: inaccessa vero, & inviolata, & invisibi-
 lis omnibus habebatur, sanctique sanctum vo-
 cabatur. Circa latera vero inferioris templi,
 multa erant membra pervia, triplici testo su-
 spensa: & ad utrumque latus, ad ea introitus a
 porta patebat. Superior autem pars eadem-
 membra non habebat, quo minus erat angus-
 tior, celsior autem XL. cubitis, nec ita ut in-
 ferior ambitiosa. Colligitur enim centum cu-
 bitorum celsitudo universa, cum in solo LX. cu-
 bi-

Triamira-
 bilia ope-
 ra, Cande-
 labrum
 mensa &
 thuribu-
 lum.

bitos habuerit. Exterior autem facies, nihil A. M. quod animus aut oculi mirarentur, non habe- 4034. bat; crustis enim aureis gravissimis undique te- P. C. N. cta, ultra primos ortus igneo splendore lucebat: 72. ut cum intuerentur contententium oculi, quasi Exterior templi fa- solis radiis averterentur. Hospitibus quidem cies cru- adeuntibus, procul monti niveo similis videba- stis aureis gravissimis undique tecta. tur; nam ubi deauratum non erat templum, candidissimum erat. In summo autem aureis verubus horrebat acutissimis, ne ab insidentibus avibus pollueretur. Nonnullorum autem saxorum ejus, longitudo XLV. cubitorum erat, altitudo quinque, & latitudo sex. Ara vero pro templo, quindecim cubitis alta, lata vero & longa cubitis quadragenis, quadrataque stans, veluti cornutis angulis eminebat, & a meridie ascensus in eam clementer arduus resupinabatur; sine ferro autem constructa erat, nec unquam eam ferrum tetigerat. Templum autem Loricæ po- aramque cingebat ex pulcherrimo saxo lorica pulum a Sacerdotibus segre- gratissima, usque ad cubitum surgens, quæ po- gat. pulum a sacerdotibus segregabat. Gonorrhœos, hoc est, semine fluentes, itemque leprosos tota civitas arcebat, & foeminis menstrua solventibus clausa erat; prædictum autem limitem, ne puris quidem mulieribus transgredi permittebatur. Viri autem, qui non per omnia casti fuissent, ab interiori aula, & qui puri essent, a sacerdotibus prohibebantur. Qui vero ex origine sacerdotum genus ducentes, cæcitatibus munere non fungebantur: vestibustantum utebantur plebeis: quoniam sacerdotali solus qui sacra celebrabat, amiciebatur. Ad altare vero templumque accedebant carentes omni vitio

A. M. Sacerdotes, veste quidem amicti byssina : maxi-
 4034 me vero mero abstinentes, ac sobrii religionis
 P.C.N. metu, ne quid rem divinam faciendo peccarent.
 72 Pontifex autem cum ipsis non tamen semper
 Sacerdotes in veteri testamen-
 to mero abstinentes, ac sobrii religionis me-
 10. ritu. ascendebat, sed diebus quibusque septimis, &
 per singulos menses Calendis : vel si quando pa-
 tria festivitas atque annua ab omni populo age-
 batur. Et sacrificabat velamine præcinctus, eo-
 que tectus femora usque ad genitalia : linthe-
 um vero habens intrinsecus demissum usque ad
 pedes, & hyacinthinum desuper indumentum
 rotundum, ex quo fimbriæ pendebant, alternis
 nodis aurea tintinnabula, malaque granata susti-
 nentes : tintinnabulis quidem tonitrua, malis
 Pontificis vestimenta. vero fulgura designantibus. Pectoris autem
 vestimentum vittæ cingebant, quinque variatæ
 coloribus : hoc est, auri, purpuræ, cocci, byssi,
 & hyacinthi : quibus etiam vela templi diximus
 esse contexta : iisdem autem habebat etiam epo-
 midem temperatam, in qua plus auri erat : &
 habitu quidem indumento thoraci similis vide-
 batur : duabus autem fibulis aureis, aspidum
 specie vinciebatur : quibus inclusi erant optimi
 Gemma in Pontificis ornata preciosis-
 summa. maximæque sardoniches, scripta tribuum gentis
 Judææ nomina præferentes ; ex altera vero par-
 te, duodecim pendebant alii lapides, in quatuor
 partes terni divisi, hoc est, sardius, topazius,
 smaragdus : carbunculus, jaspis, sapphirus : acha-
 tes, amethystus, lyncurium : onyx, berillus,
 chrysolitus : quorum singulis singula item co-
 gnomina erant scripta. Caput autem byssina
 tiara tegebat, hyacinthis coronata. Et circa
 eam alia corona erat aurea, scriptas ferens sacras
 literas, quæ sunt quatuor elementa vocalia. Ea
 quidem veste non semper, sed alia ambitiosa ute-
 ba-

batur, illa vero si quando adyta introibat; so- A. M.
 lus autem atque semel in anno intrabat, quo 4034.
 die cunctos jejunare Deo mos erat. Sed de ci- P.C.N.
 vitate ac templo & moribus & legibus iterum 72.
 diligentius referemus; non enim pauca super
 his exponenda sunt; cæterum Antonia in angu-
 lo quidem duarum porticum sita erat prioris
 templi, quæ ad occidentem septentrionemque
 spectarent; in saxo autem fuerat extructa, quin-
 quaginta cubitis alto, & undique prærupto:
 quod opus Herodis Regis fuit, ubi maxime in-
 genii sui magnificentiam demonstravit. Pri-
 mum enim a radicibus saxum ipsum levibus cru-
 stis obtegebatur, quo & decus adderet operi, &
 facile dilaberentur, qui vel ascendere vel descen-
 dere tentavissent; deinde ante turris ædificium
 murus erat cubitorum trium; intra hunc omne
 spatium Antonia in quadraginta cubitos erige-
 batur. Intus autem regiae latitudinem ac de-
 scriptionem habebat, divisam in omnem usum
 habitationum & speciem, id est, atria, & bal-
 nea, & aulas castris aptissimas: ut quantum ad
 usum necessarium pertinet, civitas videretur,
 magnificentia vero palatium: instar vero turris
 toto habitu formata, quatuor aliis per angulos
 turribus cingebatur: quarum cæteræ quinqu-
 aginta cubitis erant altæ: quæ vero ad meridia-
 num orientalemque angulum sita erat, LXX.
 cubitis eminebat, ut ex ea totum templum vi-
 deri posset. Qua vero porticibus jungebatur,
 utrinque descensus habebat, unde custodes com-
 meabant: semper namque in ea Rom. milites
 residebant: & cum armis appositi custodes, ne
 quid populus festis diebus novi committeret,
 observabant: castrum enim erat impositum, op-
 pido

Antonia
descriptio

Antonia
civitati
non absi-
milis.

A. M. pido quidem templum, templo vero Antonia.
 4034 In hac autem porticu custodes erant, & supe-
 P.C.N. rioris civitatis aliud castellum, regia Herodis
 72. erat. Bezetha autem collis, ita ut dixi, ab An-
 tonia separabatur: qui cum omnium esset altis-
 simus, etiam parti novæ civitatis conjungeba-
 tur, temploque septentrionali solus obstabat.
 De civitate quidem, ac muris ejus, iterum scri-
 bere plenius cupiens, in præsentia satis dixi.

C A P U T VII.

Deditionem Judæi recusant, & Rom. adoriuntur.

Multitudo
circa Si-
monem
15. millia. **P**ugnacissima autem maximeque dissentiens,
 multitudo circa Simonem erat, hominum
 decem millia, præter Idumæos: quinquaginta
 vero decem millium duces, quibus ipse quasi
 dominus omnium præerat. Idumæi autem
 qui erant ejus partium, cum essent numero
 quinque millia, duces decem habebant. Ho-
 rum autem principes videbantur, Sosæ Jacobus,
 & Cathlæ filius Simon. Joannes autem qui
 templum occupaverat, sex armatorum millia
 habebat, quos viginti duces regebant: tunc
 autem illi accefferant etiam Zelotarum, depofi-
 tis discordiis, duo millia quadringenti: qui Elea-
 zaro, quem ante habuerant, & Simone Arini
 filio utebantur ducibus. His autem (ut dixi-
 mus) bellum inter se gerentibus, populus erat
 præmium: & plebis pars, quæ non eadem quæ
 illi committeret, ab utrisque diripiebatur. Te-
 nebat autem Simon quidem superiorem civita-
 tem, murumque majorem usque ad Cedronem,
 & antiquioris muri, quantum a Siloa flectitur
 ad orientem, & usque ad Monobazi aulam de-
 scen-

Simonis
contra
Joannem
castra.

dit. Is Rex erat. Adiabenæ gentis, ultra Eu-
 phratem habitantis. Tenebat etiam montem
 Acræ, quæ inferior est civitas, usque ad Hele-
 næ Regiam, quæ Monobazi fuerat Mater. Joan-
 nes autem, templum & circum templum ali-
 quatenus, itemque Ophlam, & vallem quæ Ce-
 dron appellatur, & aliis quæ interjacebant in-
 census, medium bello quod inter se gerebant
 spatium aperuere. Nec enim castris Romano-
 rum prope murum positis, intra civitatem se-
 ditio quiescebat: sed ad primum eorum impe-
 tum paulisper sanitate recepta, mox ad pristi-
 num morbum rediére. Rursusque discreti, pro
 sua quisque parte pugnabat: omnia faciendo,
 quæ obsidentes optarent: nihil enim acerbius a
 Romanis passi sunt, quam ipsi se tractarunt:
 neque post illos civitas aliquíd novæ calamitatis
 experta est. Sed illa quidem graviores prius
 casus pertulit, antequam subverteretur; qui
 vero eam debellarunt, majus aliquid perfecerunt.
 Dico enim, quod seditio civitatem, Romani
 vero seditionem cepere, quæ multo erat mœni-
 bus tutior, & res quidem adversas suis, justiti-
 am vero recte quis Romanis ascriberet: in-
 telliget autem quod dies cuique suggesserit.
 Verumtamen his intra civitatem ita se habentibus,
 Titus cum lectis equitibus foris circuiens,
 qua muros aggredere-
 tur explorabat. Hæsitanti
 autem, quia nec ab ea parte adiri poterat pedi-
 bus, qua valles erant, & ab alio latere, prior
 murus machipis firmior videbatur, placuit ad
 Joannis Pontificis monumentum (hic enim
 tantummodo & primus humilior erat, nec se-
 cundo muro conjungebatur) invadere, neglecta
 enim fuerat munitio, propterea, quia non satis

A. M.
 4034
 P.C.N.
 72.

Seditio ci-
 vitatem,
 Romani
 vero sedi-
 tionem ce-
 pere.

Titus foris
 circuiens
 qua muros
 aggredere-
 tur explo-
 rat.

A. M. nova civitas frequentabatur. Sic in tertium
 4034. murum facilis aditus illacerat : per quem supe-
 P.C.N. riores civitatem, & per Antoniam templum
 72. capi posse cogitabat. Hæc eo collustrante, qui-
 Nicanor ad hume- rum lævū sagitta percussus
 rum lævum sagitta percussus
 una cum Josepho accessisset, pacemque in mu-
 ro stantibus (dicendi enim peritus erat) suadere
 tentaret. Unde cognitis eorum conatibus Cæ-
 far ex eo, quod nec ad salutem sehortantibus ab-
 stinueret, excitatur in obsidionem : simulque
 suburbana militibus vastare permittit, collecta-
 que omni materia, jubet aggerem construi.
 Tripartito autem exercitu ad opera, medios in
 aggeribus jaculatores & sagittarios constituebat,
 & ante eos ballistas, aliasque machinas atque
 tormenta : quibus & excursus hostium in opera
 prohiberet, & qui ex muris obstare tentarent.
 Cæsis autem arboribus, momento suburbana
 nudata sunt. Collectis autem lignis in aggeres,
 cum totus operi intentus esset exercitus, nec
 Judæi segnes erant : populum quidem in rapi-
 nis ac cædibus constitutum fiducia tunc habe-
 bat, quod respiraturus esset : illis adversus ho-
 stes distractis, existimantem pœnas se ab noxiis
 repetiturum, si Romani superassent. Joannes
 autem quamvis in externos socii sui irrumpere
 properarent, metu tamen Simonis manebat.
 Verum Simon non quiescebat, proximus enim
 erat obsidioni, missilibus per murum dispositis,
 quæ pridem Romanis abstulerat, quæque apud
 Antoniam capta fuerant. Sed horum possessio,
 propter imperitiam plerisque non erat utilis :
 pauci autem a transfugis docti, male utebantur
 instrumentis. Sed cum lapidibus & sagittis ag-
 grem

Missilium
 possessio
 Judæis
 propter
 imperi-
 tiam inu-
 tilis.

gerem jacentibus militibus imminebant, perque A. M.
 cuneos excurrentes, manus etiam conferebant, ⁴⁰³⁴
 Operantes autem crates super vallum oppositæ ^{P.C.N.}
 protegebant, omnibusque legionibus contra ex- ^{72.}
 cursus erant machinæ comparatæ mirabiles, præ-
 cipue vero decimæ legionis ballistæ vehemen-
 tiores, & tormenta saxorum, quibus non solum
 irruentes, sed etiam super murum stantes aver-
 tebantur: nam & singula saxa talenti pondus
 æquabant, & ultra stadii modum torquebantur;
 ictus autem non solum primis quos offendifset,
 sed aliquando posterioribus quoque intolerabilis
 erat. Judæi sane cavebant a lapidibus, quod
 erant candidi: nec tantum sono ac fremitu no-
 scebantur, sed etiam claritudine prospicieban-
 tur: denique speculatores in turribus præsi-
 dentes, prædicebant, quando impelleretur machina,
 saxumque ferretur, patria lingua clamantes, filius
 venit: itaque præsciebant, in quos veniret, at-
 que ita vitabant: & hinc eveniebat, ut illis de-
 clinantibus, lapis irritus intercideret. Proinde
 Romani excogitant, atramento decolorare lapi-
 des, tunc enim missi, non similiter incertos
 ictus habebant, multosque simul unius impetu
 corrumpebant. Sed ne male quidem affecti
 Judæi, aggeris instruendi Romanis copiam da-
 bant: omni vero eos molitione atque audacia,
 die noctuque prohibebant. Perfectis autem
 operibus, plumbo, & lino ab aggeribus jacto,
 fabri quod erat ad murum spatium metiuntur:
 nec enim alioqui id fieri poterat, quoniam de-
 super telis petebantur. Cumque pares inter
 vallo arietes invenissent, eos applicant: propius-
 que dispositis machinis, Titus, ne ex muro arie-
 tes prohiberentur, ex tribus partibus murum

Titus ex
 tribus par-
 tibus mu-
 rum pul-
 sari jubet.

A. M. pulsari jubet. Sonitu autem circumstrepente
 4034 civitatem, clamor ingens civium sublatus est,
 P.C.N. itemque seditiosos pavor invasit. Et quia peri-

72. culum commune utrisque videbatur, communi-
 ter jam repugnare cogitabant, vociferantibus
 inter se discordibus, quia omnia pro commodi-
 tate hostium facerent: cum si non perpetuam
 concordiam sibi Deus præbeat, saltem in præ-
 sentia contra Romanos oporteat conspirare. Si
 mon autem præcone misso, volentibus ex tem-
 plo ad murum egrediendi copiam dedit: idem-
 que & Joannes, licet minus crederet, permisit.

Seditiosi
 odiorum
 ac discor-
 diarum
 obliiti, in
 unum cor-
 pus coe-
 unt.

Illi autem obliiti odiorum, ac discordiarum sua-
 rum, in unum corpus coeunt: murumque am-
 plexi, faces inde quam plurimas jaciebant con-
 tra machinas Romanorum, contraque impul-
 sores arietum, eosque sine intermissione telis
 petebant: audacissimi vero catervatim profi-
 lientes, machinarum tegmina dissipabant: his-
 que appositis irruentes, peritia quidem pauca,
 plura vero audacia perficiebant. Semper au-
 tem aderat adjumento laborantibus ipse Titus:
 & juxta utrasque machinas equitibus ac sagit-
 tariis ordinatis, ignem quidem ferentes prohi-
 bebat: jaculantes vero a turribus, reprimebat,
 nocendi tempus arietibus faciens: & tamen
 murus ictibus non cedebat, nisi quod quintæ le-
 gionis aries commovit angulum turris: murus
 autem stabat incolumis: nec enim statim cum
 turri periculum sensit, quæ multo altius emine-
 bat, nullamque partem muri secum trahere po-
 terat in ruinam. Cum autem ab excursibus
 paululum quievisset, observato Romanos per
 opera & castra esse dispersos, quia labore & for-
 midine Judæos discessisse arbitrarentur, excur-
 runt

Aries an-
 gulum tur-
 ris com-
 movet.

runt omnes qua turris erat Hippicus, porta la- A. M.
 tenter: ignemque operibus injiciunt. Usque 4034-
 ad castrorum quoque munimenta, in Romanos P.C.N.
 animati procedebant. Horum autem periculo 72.
 mature, & qui erant propius excitati sunt, & qui
 procul aberant convenere. Romanorum autem
 disciplina vincebat audaciam Judæorum: & quos
 prius offenderant, in fugam versis, aliis qui col-
 ligerentur instabant. Gravis autem circumma-
 chinas pugna commissa est, illis incendere, his
 incendium prohibere certantibus, incertusque
 clamor utrinque tollebatur, & multi qui in fron-
 te steterant, ceciderunt. Sed Judæi confidentia
 superiores erant, ignisque opera tetigerat, in-
 censaque omnia cum instrumentis penitus essent,
 nisi lecti de Alexandria restitissent plerique, præ-
 ter opinionem sui viriliter dimicantes: nam glo-
 riosissimis in hoc bello prælati sunt, donec Impe-
 rator equitum valentissimis comitatus, in hostes
 irruit: & ipse quidem duodecim repugnatores
 peremit: metu autem cladis eorum cætera mul-
 tudine in fugam versa, omnes compulit in ci-
 vitem, eoque modo aggeres liberavit incendio.
 In hac autem pugna unum ex Judæis vivum capi
 contigit, eumque Titus crucifigi pro muro jus-
 sit, si forte reliqui vel hoc spectaculo territi con-
 cederent. Post ejus vero discessum, etiam Dux
 Idumæorum Joannes, dum ante muros cum no-
 to milite loquitur, a quodam Arabe pectus sagit-
 ta percussus, continuo periit: magnumque &
 Judæis luctum, & seditiosis mœrorem reliquit:
 nam & manu promptus erat, & sapientia nobi-
 lis.

Titus Ju-
 dæos in
 fugam ver-
 tit, omnes-
 que in ci-
 vitem
 compellit.

Joannes
 Idumæo-
 rum Dux,
 pectus sa-
 gitta per-
 cussus,
 periit.

72.

NOste vero quæ secuta est, incredibilis tumultus Romanis incidit. Nam cum tres turres Imperator Titus quinquagenum cubitorum construi præcepisset, ut his per aggeres singulos positis, hinc hostes in muro stantes facilius in fugam verteret, una earum sponte sua nocte intempesta lapsa est: ingenti vero sonitu facto, metus occupavit exercitum. Conari autem aliquid Judæos suspicati, ad arma currebant, eaque re turba in legionibus ac tumultus erat: cumque nemo quid accidisset referre posset, diu queruli alius aliud opinabantur: nullisque intervenientibus hostibus semetipsos timebant: signumque diligenter singuli a proximis requirebant, tanquam Judæi jam castra possiderent: Panicoque terrore capti videbantur, donec Titus, cognitis quæ res erant, verum cunctis indicari jussit: tandemque tumultus eo nuncio conquievit. Judæi quidem cætera fortiter sustinentes, male turribus affecti sunt: machinis enim levioribus, & jaculatoribus, ac sagittariis, faxorumque tormentis inde feriebantur. Sed neque harum æquare ipsi poterant celsitudinem, & turres excidendi spes non erat: cumque neque everti propter gravitatem, neque incendi propterea, quod ferro tegebantur, facile possent, ultra jactum teli fugientes, arietum impetus non vetabant: qui sine intermissione ferientes, paulatim aliquid proficiebant. Itaque muro jam cedente magno arieti Romanorum, quem Judæi Niconā vocabant, quod omnia vinceret, quamvis & antea defessi erant pugna & vigiliis, cum

Nicon, id
est visor,
magnus
aries Ro-
manorum.

cum longe ab oppido pernoctarent: tamen ^{A. M.} etiam negligentia, vel quod male consulerent, ^{4034.} murum sibi supervacuum esse credentes, qui ^{P.C.N.} bus alia duo munimenta superessent, lassatique ^{72.} plurimi recessere: cum autem Romani qua primum murum Nicon perruperat, ascendissent, ad secundum omnes Judæi relictis custodiis refugerunt: portis autem Romani qui transierunt patefactis, exercitum recepere. Et hi quidem hoc modo potiti muro, quinto nonas Maji, & partem ejus maximam diruunt, & septentrionalem civitatis regionem, quam ante Cestius vastaverat. Titus autem notato qua Assyriorum castrum est, militem transfert, occupato omni, quod inter Cedrona fuerat, spatio: & ultra sagittæ jactum a secundo muro separatus, oppugnationem statim aggressus est. Tunc igitur partiti murum Judæi, fortiter resisterunt. Et Joannes quidem, ejusque socii ex Antonia & septentrionali porticu templi ab Alexandri monumento pugnant. Simonis autem manus ^{Judeorum cum Romanis confictus.} juxta monumentum Joannis aditum clausierant, usque ad portam, qua in Hippicon turrin aqua inducebatur. Sæpe autem profilientes e portis, cominus dimicabant: compulsi que intra muros, in conflictu quidem Romanorum disciplina, propter imperitiam vincebantur: in murali autem certamine superabant: eos enim fortuna atque scientia, Judæos vero audacia, quam timor aleret, sustentabat: quod natura erant in calamitatibus duri. Ad hæc autem, & istis suberat spes salutis, & Romanis citæ victoriæ: neutros autem lassitudo fatigabat, sed aggressiones, murorumque oppugnationes, & excursus crebri per cuneos diebus totis agebantur: nulla-

Romani
primo
muro po-
tiantur.

Judeos
audacia
sustentat.

A. M. laque præliorum species aberat, cum a prima
 4034 luce incipientia utrisque infomnis & die gravior
 P.C.N. nox dirimeret: his quidem occupatum iri mu-
 72. rum continuo metuentibus, illis vero, ne Judæi
 castra pervaderent. Itaque in armis pernoctan-
 tes, prima luce utrique pugnae parati erant. Et
 Judæi quidem certabant: quis esset, promptior
 ad periculum, eoque modo gratia emineret apud
 duces suos: maxime vero Simonis eos metus ac re-
 verentia commovebat, eoque modo illum singuli
 subjectorum colebant, ut ad semet quoque interfi-
 ciendos parati essent, si hoc ille jussisset. Romanos
 autem ad virtutem hortabatur consuetudo vincen-
 di, & qui vinci non assueverunt, crebraeque mili-
 tiae, exercitationesque perpetuae, & imperii ma-
 gnitudo: ante omnia vero Titus semper ubiq; præ-
 sens: nam & inertia, spectante atque opitulante Cæ-
 sare, gravissimum facinus videbatur: & ei qui
 bene decertasset, testis aderat, qui rependeret
 præmium, præterea fructus erat, vel cognosci
 solum principi virum fortem: idcirco multo-
 rum major viribus alacritas demonstrata est.
 Denique istis ipsis diebus, validissima Judæorum
 acie instructa pro mœnibus, telisque utrinque
 missis, quidam Longinus de numero equitum
 ex acie Rom. progressus, in mediam aciem Ju-
 dæorum irruit: hisque disjectis, hoc impetu
 duos fortissimos perimit, unius obviam tenden-
 tis ore percussio, alterius eodem telo, quod prio-
 ri extraxerat, transfixo latere refugientis: & ex
 mediis hostibus ad suos primus occurrit. Ille
 igitur ob virtutem insignis erat: æmuli autem
 ejus fortitudinis multi extiterunt. Et Judæi
 quidem negligentes quid paterentur, tantummo-
 do qualiter afficerent considerabant: morsque
 his

Romano-
rum vin-
cendi con-
suetudo.

Longinus
in mediam
Judæorum
aciem ir-
ruit & di-
scubat.

his levissima ducebatur, si quo interfecto hoste A. M.
 cecidissent. Titus autem non minus salutis mi- 4034.
 litis, quam victoriæ consulebat: & temerarios P.C.N.
 impetus desperationem dicens, solam vero esse 72.
 virtutem, si quis prudenter & caute sine pro-
 prio incommodo fortiter faceret, in ea re po-
 tius, quæ periculum non haberet, viros esse
 præcipiebat.

C A P U T IX.

De Castore Judæo Romanis illudente.

ITaque a septentrionali parte, mediæ turri ap-
 plicat arietem: in qua Judæus quidam ver-
 fusus ac subdolos, Castor nomine, cum decem Castor Ju-
 dæus ver-
 fusus ac
 subdolos.
 aliis militibus suis delituerat; fugatis cæteris for-
 midine sagittarum. Hi cum pavidī sub loricis
 aliquamdiu quievissent, concussa turri surgunt:
 extentisque manibus, Castor veluti supplex Cæ-
 sarem implorabat: & voce miserabili, ut sibi
 parceret, obtestabatur. Cui Titus pro simpli-
 citate sua credulus, jamque Judæos existimans
 belli pœnitere, arietes quidem impulsione ces-
 sare jubet, ac sagittarios supplicibus prohibet,
 Castori autem quid vellet eloqui permittit.
 Cumque ille respondisset, ad fœdus velle de-
 scendere: Titus gratulaturum se ait, si omnes
 eadem sentire voluissent: paratoque animo fi-
 dem pæcis etiam civitati daturum. Sed cum ex
 illis decem Castoris sociis quinque itidem sup-
 plices esse simularent, cæteri nunquam se Ro-
 manis servituros clamant, dum mori liberis li-
 ceat. Denique illis super hoc ambigentibus,
 cessabat expugnatio. Castor autem interea Si-
 monem per internuncios admonebat, ut dum
 vacuum effet tempus, de rebus urgentibus con-

A. M. filium caperet : paulisper enim se illudere Im-
 4034 peratori Romano. Simul autem hoc agens, ad
 P.C.N. pacem hortari contradicentes socios videbatur :
 72. illi autem velut ægre ferentes, in thoracas nu-
 dos fixere gladios : hisque percussis velut inter-
 fekti ceciderunt. Titus vero ejusque socii ob-
 stupere tanta eorum pertinacia, cum ex infe-
 riori loco quod factum erat, vere videre non
 potuissent : mirabanturque simul audaciam, &
 calamitatem miserabantur. Interea Castorem
 ad natem quidam sagitta percutit : tumque ille
 telum extractum Imperatori ostendens, iniqua
 se perpeti querebatur. At Titus incusato qui
 hoc emiserat, astantem Josephum mittit, ut
 Castori dexteram porrigeret ; verum is neque
 se iturum, nihil enim sanum supplices cogitare,
 respondit : & amicos qui voluere ire prohibuit.
 Cum vero quidam ex perfugis Æneas iturum
 sese dixisset ad eum, invitante Castore, ut etiam
 secum in quo ferret argentum aliquid suscipe-
 ret : ad hæc ille studiose aperto sinu occurrit :
 alter vero super eum saxum demisit. Et ipsum
 quidem, quoniam præcaverat, ferire non po-
 tuit : sed alium militem qui aderat, vulneravit.
 Cæsar vero fallaciam reputans, intellexit mise-
 ricordiam in bello nocere, minusque decipi cal-
 liditate sævitiam : arietisque impulsionebus, ira-
 cundia fraudis, vehementius utebatur. Castor
 autem ejusque socii turrim ictibus jam ceden-
 tem incendunt : perque flammam in ejusdem
 missi cuniculos, iterum magni animi opinionem
 apud Romanos habuere, tanquam se ignibus
 tradidissent. Capit autem hac parte murum
 Titus, die quinto postquam primum ceperat :
 fugatisque inde Judæis, intro cum lectis mille
 tran-

Miserico-
 dia in bel-
 lo nocet.

Titus se-
 cundum
 murum
 capit.

transiit, quos circa se habebat, armatis: ubi no- A. M.
 va civitas & lanæ venditores erant, fabrique 4034.
 ærarii, vestiumque mercatus, & ad murum an- P.C.N.
 gustæ viæ transversæ tendebant. Enimvero si 72.
 vel statim muri disturbasset maximam partem,
 vel quæ ceperat lege belli vastasset, nullum cre-
 do damnum victoriæ fuisset admixtum: nunc
 autem Judæos exoratum iri sperans, cum lice-
 ret capere, facilem discessionem aditum dilata-
 vit: nec enim quibus consulebat, infidiaturos
 sibi putabat.

C A P U T X.

De secundo muro bis obtento a Romanis.

DEnique postquam ingressus est, neque oc-
 cidi quenquam permisit eorum qui com-
 prehendebantur, neque domus incendi: sed
 tam seditiosis, si pugnare vellent, sine populi
 detrimento copiam dabat, quam ipsi populo
 fortunas proprias se redditurum pollicebatur.
 Plurimi namque petebant sibi civitatem servari,
 templum vero civitati. At enim populum qui-
 dem ad ea, quæ hortabatur, & antea paratum ha-
 bebat, bellicosi autem pro inertia ducebant hu-
 manitatem: Titumque imbelli animo, quod
 cæteram civitatem tenere non posset, has pro-
 ponere conditiones putabant: mortem autem po-
 pulo denunciantes, & si verbum quisquam de
 traditione fecisset, pacemve nominasset, mox
 interficiendum eum esse minitantes, Romanis,
 qui introiere, alii per viarum angustias obsta-
 bant, alii ex ædibus: alii murum per superio-
 res portas egressi, pugnare cœperunt: quibus
 rebus perturbati custodes, de muro sese demi-

Bellicosi
 Titum hu-
 manitatem
 pro iner-
 tia ducunt

A. M. ferunt, relictisque turribus in castra recesserunt:
 4034. clamor autem audiebatur militum intra civita-
 P.C.N. tem, quod ab hostibus cingerentur: foris au-
 72. tem degentium clausis contubernalibus metuen-
 tium: crescente autem numero Judæorum, &
 propter locorum peritiam viarumque scien-
 tiam prævalente, multi Romanorum trucidab-
 antur, & ab incumbentibus pellebantur, cum
 magis necessitate resisterent; nec enim multis
 simul fugiendi copia per angustias muri pate-
 bat: omnesque pene qui transierant, perempti
 fuissent, nisi Titus eis opem tulisset. Disposi-
 tis enim per summa viarum sagittariis, & ubi
 plus erat multitudinis astans, missilibus hostes
 abigebat, & cum eo Domitius Sabinus, vir bo-
 nus etiam in illo prælio comprobatus: duravit-
 que tam diu, sagittis eos prohibens irruere, do-
 nec omnes milites recessere. Romani quidem
 ita secundo muro potiti, ad extremum pulsi
 sunt. Oppidanis vero qui pugnaces erant, spi-
 ritus crevit: & secundis rebus amentes erant,
 neque Romanos ausuros esse ad civitatem acce-
 dere suspicantes, neque vinci se posse, si ad præ-
 lium processissent: nam quia iniqui erant, offi-
 ciebat eorum sententiis Deus: & neque Roma-
 norum vim, multo majorem illa, quæ pulsa
 fuerat, superesse cernebant: neque famem, jam
 jamque serpentem: adhuc enim malis publicis
 alebantur, & sanguinem civitatis bibebant: boni
 autem jamdudum inopia laborabant, & penuria
 victus jam multi defecerant: populi tamen inte-
 ritum, seditiosi pro levamine sui ducebant: &
 solos eos, qui pacem non probarent, salvos esse
 cupiebant, quique vivere contra Romanos opta-
 rent: contrariam vero multitudinem, velut onus
 quod-

Romani
ab Judæis
urbe pel-
lantur.

Judæis
spiritus
crescunt.

Populus
inopia la-
borat, &
penuria
victus
multi de-
sciuunt.

quoddam, consumi gratulabantur: & ita qui- A. M.
dem circa suos affecti erant. Romanos autem, 4034-
quod civitatem iterum ingredi conabantur, ar- P.C.N.
mati prohibuerunt, disiectis muri partibus ob- 72-
jectu corporum præmunitis: ac per triduum
sustinuere fortiter dimicantes. Quarto autem
die, Titum vehementius aggressum nequaquam
ferre potuerunt: sed vi coacti, rursus quo an-
tea refugerunt: ille autem interim muro po-
titus, totam ejus septentrionalem partem sta-
tim deposuit: in meridiana vero per turrets præ-
sidia collocavit.

Titus se-
cundo
muro ite-
rum posi-
tur.

C A P U T XI.

*De aggeribus in tertium murum, & oratione proluxa
Josephi pro deditione facienda, & fame
obsessorum.*

JAmque tertium murum Titus aggredi cogi-
tabat. Videbatur autem brevissimi tempo-
ris ejus obsidio: spatiumque consilii seditiosis
esse dandum, si quid disturbance secundi muri
aut famis metu remitterent: nec enim diutius
eis prædas posse sufficere: & ipse ocio commo-
de utebatur. Nam cum dies advenisset, quo
militibus oportebat alimenta distribui, in con-
spicuo hostibus loco ductis, jussit duces ordina-
to exercitu pecuniam singulis numerare. Illi
autem prolatis armis ex involucris muniti pro-
cedunt, equitibus ornatos equos ducentibus:
locaque suburbana per multum spatium auro
argentoque lucebant. Illo autem spectaculo
nihil aut jucundius suis, aut horribilius hostibus
videbatur: spectantibus enim & vetera plena
erant moenia, & septentrionalis regio: quin &

Titus ex-
pugnatio-
ne omissa
pecuniam
singulis
numerare
jubeat.

A. M. domos refertas intuentibus cerneret, nullamque
 4034 civitatis partem quam non infusa multitudo te-
 P.C.N. gebat : metus autem quamvis audacissimos ce-
 72. perat, omnem simul exercitum armorumque
 pulchritudinem conspicientes, & ordinationem
 virorum. Et fortasse ad illam speciem seditiosi
 animos mutavissent, nisi malorum immanitate,
 quæ in populum commiserant, dandam sibi ve-
 niam a Romanis desperassent : imminente au-
 tem, si destitissent, morte supplicii, bello mori
 præstabilius esse ducebant : prævalebat etiam
 fatum, quod innocentes cum nocentibus, & ci-
 vitem cum seditiosis perire decreverat. Qua-
 triduo per singulas legiones alimenta consecuti
 sunt. Quinto autem die, cum omnia faciens
 Titus, nihil Judæos pacatum cogitare sensisset,
 bifariam diviso exercitu, Antoniam versus ad
 Joannis monumentum aggeres inchoavit : ista
 parte superiorem civitatem captum iri cogitans,
 & per Antoniam templum : namque hoc nisi
 cepisset, ne oppidum quidem tutum erat obti-
 nere. In utraque autem parte duo aggeres eri-
 gebantur, a singulis legionibus singuli. Et juxta
 monumentum quidem operantes, a Judæis &
 Simonis sociis infestantibus prohibebantur : ad
 Antoniam vero ab Joannis sociis cum multitu-
 dine Zelotarum, non solum quia de superiore
 loco pugnabant, verumetiam quia machinis jam
 uti didicerant : paulatim enim usus quotidianus
 aluit peritiam. Habebant autem balistas tre-
 centas, & quadraginta tormenta saxorum, qui-
 bus difficiliorem aggerum extructionem Roma-
 nis efficiebant. Titus autem sibi salvam fore
 fortunam sciens, & perituram esse civitatem,
 una & obsidioni vehementer instabat : nec pœ-
 ni-

Fatum in-
 nocentes
 cum no-
 centibus,
 & civita-
 tem cum
 seditiosis
 perire de-
 creverat.

Romani
 operantes
 a Judæis
 prohiben-
 tur.

nitudinem Judæis suadere cessabat : consilium- A. M.
 que factis admiscens, & orationem sæpe armis 4034
 efficaciorē cognoscens, tam ipsos ut salvari P. C. N.
 vellent rogabat, tradita sibi civitate, quæ jam 72.
 capta videretur, quam & Josephum allegabat,
 patria lingua verba facturum, sperans eos ho-
 minis gentilis monitu aliquid remissuros. Ita-
 que Josephus murum circumiens, simulque ex-
 tra teli jactum stans, unde exaudiri facilius pos-
 set, multis orabat, ut sibi ac populo parcerent,
 templo ac patriæ, neve contra hæc fierent alie-
 nigenis duriores. Romanos enim sancta reve-
 reri, cum quibus nulla sibi societas esset, ma-
 nusque suas ad hoc usque cohibere : ipsos vero
 in his edoctos, cum servare possent, sponte ad
 eorum interitum ruere ; quin potius viderent
 muros concidisse firmiores, excisis vero in-
 firmiores superesse ? Romanorumque vires
 cognoscerent sustinere non posse : hisque
 servire non esse novum, neque inexpertum Ju-
 dæis. Nam licet pulchrum sit pro libertate pu-
 gnare, tamen id in principio decere fieri : semel
 autem subditum, qui multo tempore paruisset
 imperio, jugum excutiendum, malæ mortis cu-
 pidum, non libertatis amatorem videri. De-
 bere autem dedignari dominos humiliores, non
 quorum in potestate sunt omnia. Nam quid
 Romanos effugisse, nisi quod propter æstus aut
 frigora esset inutile ? imo vero transisse ad eos
 undique fortunam, Deumque per singulas na-
 tiones ducentem imperium, nunc esse in Italia.
 Hanc autem validissimam legem, tam feris be-
 stiis quam hominibus esse præfinitam, poten-
 tioribus cedere : apud eosque esse victoriam,
 apud quos robur fuerit armorum. Idcirco etiam

Titī erga
Judæos
benignitas

Josephi ad
Judæos
oratio.

Fortuna &
Deus cum
Romanis.

A. M. majores eorum, quanquam multum & animis
 4034 & corporibus & aliis subsidiis meliores, celsisse
 P.C.N. Romanis : quos nisi Deum scissent illis favere,
 72. nunquam perpeffi fuissent: ipsos vero qua nunc
 re fretos resistere, cum ex magna parte capta sit
 civitas: cives autem etiam si muros integros
 haberent, excidio pariter affecti sint. Nec enim
 latere Romanos, quæ fames teneat civitatem:
 & modo quidem consumi populum, continuo
 vero etiam bellatores interituros: nam etsi Ro-
 mani deserint, & ab obsidione cessaverint, ne-
 que civitatem strictis gladiis irruerint, Judæis
 tamen inexpugnabile bellum intus assidere, quod
 horis singulis aleretur: nisi forte contra famem
 quoque arma caperent ac dimicarent, solique
 possent etiam infortunium superare. His ad-
 debat, optimum esse ante intolerabilem calami-
 tatem mutare sententiam: dumque liceret, sa-
 lutare consilium sequi. Nec enim antea gesto-
 rum causa succensere Romanos, nisi ad finem
 usque insolentes essent: natura eos esse in impe-
 rio mansuetos, atque iracundiæ præferre quod
 utile est. Utile autem putare, neque civitatem
 vacuum viris, neque desertam habere provin-
 ciam: idcirco velle Imperatorem cum his dex-
 teram jungere: nec enim cuiquam salutem da-
 turum, si vi ceperit civitatem: præsertim qui
 nec in extremis ei cladibus rogati paruerint. Brevi autem murum quoque tertium captum
 iri, priores qui capti sunt, fidem facere; &
 quamvis perrumpi tutamina non possint, fa-
 mem pro Romanis pugnaturam. His monen-
 tem Josephum multi in muro stantes vitupera-
 bant, multi vero conviciis, nonnulli etiam ja-
 culis appetebant. Ille autem cum manifestis

Fames ci-
 vitatem
 tenet.

Imperator
 cum Ju-
 dæis dex-
 teram jun-
 gere cupit.

eos calamitatibus minime flecteret, ad gentiles A. M.
 transit hostias: O miseri! vociferans, vestro- 4034.
 rumque auxiliatorum immemores, armis & P.C.N.
 manibus cum Romanis bellum geritis, quasi 72.
 quem alium sic vicerimus. Quando autem non
 Deus omnium conditor, Judæorum defensor
 est, si lædantur? Non respicietis? Unde pro-
 gressi pugnatis, quantumque auxiliatorem vio-
 latis? Non recordamini opera divina parentum,
 atque hunc sanctum locum, quanta bella nobis
 aliquando peremit? Ego autem facta Dei nar-
 rare auribus indignis horresco: sed tamen audite,
 ut cognoscatis non solum vos Romanis, sed
 etiam Deo resistere. Nechias qui tunc Rex erat
 Ægyptiorum, idemque Pharaon vocabatur, cum
 innita manu descendit, Reginamque Saram ma-
 terni nostri generis rapuit. Quid igitur vir
 ejus Abraham proavus noster? Armis credo
 ultus est injuriam? Atqui CCC. & XVIII. præ-
 festos habebat, quorum singulis infinita multi-
 tudo parebat. An ipse quidem quiescere ma-
 luit absente Deo? puras autem manus ad hunc
 locum tendens, quem vos polluistis, invictum
 sibi auxiliatorem ad militiam legit? Nonne se-
 cunda vespera incorrupta Regina remissa est ad
 maritum? Adorans autem, quem vos gentili
 cæde cruentastis locum, ac tremens nocturnis
 somniis Ægyptius exagitatus aufugit, auroque
 & argento amantissimos Deo donavit Hebræos.
 Dicam translata in Ægyptum majorum nostro-
 rum domicilia. Qui cum annos quadringentos
 tyrannis an Regibus alienigenis subjacerent, ar-
 mis ac mænibus ulcisci possent, semetipsos Deo
 potius permiscere. Quis nescit Ægyptum re-
 pletam omni genere serpentium, omnique mor-

Josephus
 ad genti-
 les histo-
 rias transit

Nechias
 sive Rex
 Ægyptio-
 rum,

Judæi an-
 nos qua-
 dringento-
 rum tyran-
 nis in Æ-
 gypto sub-
 jacent.

A. M. bo corruptam? Quis terram infructuosam?
 4034. quis Nili defectionem, & continuas decem pla-
 P.C.N. gas? & ob hoc parentes nostros cum præsidio
 72. incruentos, & sine periculo deduci, quos Deus
 sibi sacerdotes ducebat? An non ab Assyriis ra-
 ptam nobis sanctam Arcam, Palæstina & Da-
 gon simulacrum gemuit, & tota gens quæ ra-
 puerat? corruptis vero occultis corporum, ac
 per ea cum cibo visceribus exhaustis, cymba-
 lorum ac tympanorum sono manibus noxiis re-
 portaverunt, sanctum placationibus expiantes?
 Deus erat qui hæc parentibus administrabat, propterea quod omissis armis ac manibus ejus se judicio permisere. Rex Assyriorum Senache-
 rib, cum totam ducens Asiam ad hanc urbem castra posuisset, num manibus humanis cecidit? nonne ab armis quiescentes in votis erant, & Angelus Dei in una nocte infinitum delevit exercitum? posteroque die excitatus Assyrius CLXXXV. millia reperit mortuorum, atque ita cum reliquis Hebræos inermes, nec persequentes fugiebat? Scitis etiam in Babylone servitium, ubi per annos LXX. populus exulans, non ante libertatem recepit, quam eam Deo Cyrus donaret: qui eos etiam est persecutus, iterumque auxiliatori suo sacerdotum more serviebant. Breviter dicam, nullum est operæ precium, quod armis parentes nostri fecerint, aut non sine armis Deo permessa potestate impetraverint. Domi autem manentes, ut placebat judici superabant. Pugnantes vero, semper de spe deciderunt. Nam ubi Rege Babyloniorum urbem obsidente, contra Hieremiæ prædicationem Sedechias Rex noster cum eo congressus est, tam ipse captus est, quam cum

Arca san-
cta ab As-
syriis raptæ
& judæis
restituta.

Senache-
rib Rex
Assyrio-
rum.

Babylonica
captivitas.

Hierosoly-
ma a Ba-
bylonio-
rum Rege
devastatio.

tem.

templo civitatem vidit excindi. Atqui videte, A. M.
 quanto ille Rex vestris ducibus, ejusque popu- 4034-
 lus vobis erat moderatior. Denique Hieremiam P. C. N.
 vociferantem, invisos esse eos Deo propter de- 72.
 licta, quæ in eum commiserant, captum iri au- *Josephi in*
 tem nisi traderent civitatem, neque Rex neque *Judaos*
 populus interfecit. Sed vos (ut intus gesta præ- *scriis ora-*
 termittam, neque digne possum iniquitates ve- *tio.*
 stras exponere) me, qui vobis salutem suadeam,
 querimini, telisque appetitis irati, quod vos
 vestrorum commonefacio peccatorum, nec dici
 ea toleratis, quorum quotidie facta committitis.
 Idem tunc fuit, cum Antiocho, qui dictus est
 Epiphanes, obsidente civitatem, multis modis
 offensa divinitate, majores nostri cum armis
 progressi, ipsi quidem in pugna perempti sunt,
 oppidum vero ab hostibus direptum est: sanctum-
 que per triennium sexque menses penitus desola-
 tum est. Et quid pluribus opus est? Ipsos Romanos
 quis contra Judæorum gentes ad militiam provo-
 cavit? nonne indigenarum impietas? Unde servire
 cœpimus? Nonne a seditione majorum, quando *Judæia se-*
 Aristobuli & Hyrcani furor, & inter eos con- *ditione*
 tentio, Pompejum intulit civitati, & Romanis *majorum*
 Deus indignos libertate subjecit? Denique tres *servire cœ-*
 menses obfessi, quanquam nihil quale vos in *perunt.*
 sanctum legesque deliquerant, & majoribus ad
 bellum subsidiis utebantur, sese tradiderunt.
 Antigoni autem filii Aristobuli nescimus exit-
 um? quo regnum obtinente, Deus iterum ca-
 ptivitate persequabatur populum delinquen-
 tem. Et Herodes quidem Antipatri filius, So-
 sium & Romanum adduxit exercitum: circum-
 dati vero per sex menses obsidebantur, donec
 capti peccatorum suorum supplicia pepend-
 runt;

A. M. runt : direptaque est ab hostibus civitas. Ita
 4034. nunquam genti arma data sunt. Oppugnationi
 P.C.N. vero sine dubio cohæret excidium. Oportet
 72. ergo, ut opinor, sacri loci possessores iudicium
 Deo de omnibus permittere : manusque tunc
 humanas contemnere, cum a superno ipsi iudice
 non recedant. Vos autem quid ex his, quæ
 legis conditor bene dixit, egistis? Quid, quod
 is execratus est, prætermisistis? Quantum autem
 illos, qui cito periere, impietate superastis? nam
 occulta dedignantes peccata, hoc est, furta, infidiasque,
 atque adulteria, rapinis, cædibus certatis, novasque
 maleficiorum excogitastis vias. Sanctum vero templum,
 factum est omnium receptaculum : & indigenarum manibus
 pollutus est locus, quem Romani ex tam longinquo
 adorabant, multa per legem nostram de suis moribus
 derogantes. Deinde post hæc in quem fuistis impii,
 hunc auxiliatorem speratis? Valde quidem iusti estis,
 supplices, purisque manibus adiutorem vestrum rogatis.
 Talibus Rex noster precibus adversum Assyrium supplicavit,
 cum magnum exercitum Deus una nocte prostravit?
 Similia vero Assyrii Romani committunt, ut etiam similem ultionem speretis?
 Nam ille quidem ab Rege nostro accepta pecunia,
 ut vastitati parceret civitatis, neglecto iurejurando
 ad incendium templi descendit : Romani autem solenne
 poscunt tributum, quod parentes nostri eorum parentibus
 pensabant. Et hoc si impetraverint, neque populantur civitatem,
 neque sancta omnino tangunt. Concedunt autem vobis
 familias liberas, & possessiones tenere, sacrasque leges
 salvas manere patiuntur.

Judeorum
 in legem
 Dei peccata.

Assyrii
 Romani
 similia non
 committunt.

tur. Insania est profecto, sperare Deum talem A. M.
 circa justos fore, qualis injustis apparuit: præ- 4034
 fertim qui statim ulcisci noverit cum oportet. P.C.N.
 Denique Assyrios prima nocte, qua castra ci- 72.
 vitati admovent, fregit. Quod si etiam ve- *Deus sta-*
 stram progeniem liberaret, Romanos vero di- *tim ulcisci*
 gnos poena judicaret, confestim eis illo tempo- *novit eum*
 re sicut Assyriis irasceretur, quo genti manus *oportet.*
 Pompejus attulit, quo post illum Sosius ascen-
 dit, quo Galilæam Vespasianus excidit, postre-
 mo non nunc Titus civitati appropinquaret.
 Sed neque Magnus, neque Sosius quicquam pas-
 si sunt, & civitatem victoria ceperunt. Vespas-
 ianus autem ex bello quod nobiscum gessit,
 etiam imperium adeptus est. Nam Tito qui- *Tito fon-*
 dem etiam fontes nunc uberiores profluunt, qui *tes qui*
 prius vobis aruerant. Denique ante ejus ad- *prius arue-*
 ventum scitis & Siloam & extra civitatem fon- *rant ube-*
 tes adeo defecisse, ut ad utrumque aqua merca- *riores pro-*
 retur, nunc autem ita hostibus nostris largi sunt, *fluunt.*
 ut non modo ipsis & jumentis eorum, sed etiam
 hortis sufficiant. Denique hujus prodigii &
 ante periculum factum est in excidio civitatis,
 quando supra memoratus Babylonius Rex cum
 exercitu advenit, & qui captam civitatem incen-
 dit & templum: quamvis ut opinor nihil illi
 tantum, quantum vos impie nunc, commisif-
 sent. Itaque sanctis relictis, Deum fugisse pu-
 taverim: hisque nunc adesse, quibus cum bel-
 lum geritis? An bonus quidem vir domum
 flagitiosam fugiet, & domesticos oderit: Deum
 vero malis vestris inhærere arbitramini, qui
 etiam occulta conspicit, & audit omnia quæ
 tacentur? Quid autem apud vos tacetur? quid
 celatur? quid non etiam inimicis planum factum

A. M. est? Iniquitates enim vestræ velut in prom-
 4034- ptu neminem latent: inque dies singulos, quis
 P.C.N. pejor sit certamen habetis, atque ita nequitiam,
 72. ut virtutem demonstrare contenditis. Verum-
 Divinitas tamen reliqua salutis via est, si velitis, & divini-
 confessis ac pœnitenti- tas confessis ac pœnitentibus solet sese placabi-
 bus sele placabilis lis offerre. Arma projicite, pudeat vos patriæ
 offerre so- let. jam dirutæ: convertite oculos, & aspici- te ejus
 quam proditis pulchritudinem, quale oppidum,
 quale templum, quam multarum gentium mu-
 nera. Quis in hæc flammæ adducit? quis hæc
 jam non esse desiderat? Et quid est hoc, quod
 saluum esse debeat, dignius? o duri & lapidibus
 stupidiore. Si hæc non veris luminibus cerni-
 tis, saltem familiarum vestrarum misere mini.
 Versentur in conspectu cujusque filii, conjuges,
 & parentes, quos paulo post aut bellum aut fa-
 mes absumpserit. Scio quia una cum his peri-
 clitabitur mihi mater & conjunx, & familia non
 ignobilis, domusque olim clarissima. Et for-
 tasse propterea me quisquam hæc suadere cre-
 diderit. Interficite illos, accipite mercedem sa-
 lutis vestræ sanguinem meum. Ipse quoque
 mori paratus sum, si post me respiciatis. Hæc
 Josepho vociferante cum lachrymis, seditiosi
 quidem neque animos flexerunt, neque tutam
 sibi mutationem fore judicaverunt. Populus
 vero ad profugiendum commotus est, & alii
 possessionibus suis, alii rebus charissimis exiguo
 precio venundatis, aureos, ne latrones eos de-
 prehenderent, transglutiebant: quum vero ad
 Romanos elapsi fuissent, exonerato ventre ha-
 bebant usui necessaria. Titus enim plerosque
 per agros, quo vellet quisque pergere, dimitte-
 bat: idque magis eos ad perfugium hortabatur,
 quod

Amor &
 constantia
 Josephi
 erga pa-
 triam.

Populus
 cum pecu-
 nia profu-
 git.

quod & intestinis malis carebant, nec Romanis A. M. serviebant. Joannes autem & Simon cum so- 4034-
ciis, ne his magis pateret exitus, quam Roma- P.C.N.
nis aditus, obstruebant: & qui vel umbram su- 72.
spicionis dedisset, continuo necabatur. Ditio-
ribus quidem manere etiam sicut profugere, par
causa erat pereundi: nam quasi transfugere vo-
luisset, propter patrimonium quisque occideba-
tur. Cum fame autem crescebat desperatio se-
ditioforum, & in dies singulos utrumque ma-
lum amplius accendebatur. Et palam quidem
nulla erant frumenta, irrumpentes autem scru-
tabantur domos. Et siquidem invenissent ali-
quid, eos qui negaverant verberabant: si vero
nihil invenissent, quasi diligentius celavissent,
tormentis itidem afficiebant. Habendi autem
argumento erant corpora miserorum, cum ea
quæ solidis viribus starent, abundare cibo pu-
tarentur. Tabidi autem transfigebantur: nec
rationis esse videbatur, statim fame morituros
occidere: multi vero clam universa bona sua
uno frumenti modio, qui ditiores essent, item-
que pauperes hordei permutarunt. Inclusi
deinde intimis ædium tectis, quidam summa pe-
nuria infectum triticum comedebant: panem
alii conficiebant, ut necessitas metusque mo-
nuisset. Et mensa quidem nusquam apponeba-
tur, sed incoctum subtrahentes igni cibum di-
ripiebant. Miserabilis autem erat victus, di-
gnumque lachrymis spectaculum, cum poten-
tiores quidem plus haberent, infirmiores au-
tem injuriam deplorarent, quippe cum fames
super omnes clades haberetur: Nihil enim sic
perdit hominem ut pudor: nam quod reveren-
tia dignum est, in fame negligitur. Denique

Ingens in
urbe fa-
mes.
Abundan-
tiae cibi ar-
gumenta.

Miserabi-
lis victus,
dignumque
lachrymis
spectacu-
lum.

A. M. uxores viris, & filii parentibus, & quod miser-
 4034- rimum, matres cibum infantibus ex ipso ore ra-
 P. C. N. piebant: & marcescentibus inter manus charis-
 72- simis nemo parcebat, quin vitæ guttas auferret.
 Edentes vero talia non latebant, sed ubique ade-
 rant qui ista diriperent. Nam sicubi clausam
 domum vidissent, eos qui intus erant, cibum
 capere hoc suspicabantur indicio: statimque
 ruptis foribus irruebant, victumque jam contu-
 sum dentibus, ex gutture pene revocabant, ipsos
 faucibus strangulantes. Pulsabantur autem se-
 nes ne cibum defenderent: lacerabantur mulie-
 res, ea quæ haberent in manibus occultantes:
 nullaque misératio vel cani erat capitis, vel in-
 fantiæ: sed abstractos pueros & ex buccella pen-
 dentes, humo allidebant. Si quis autem in-
 currentes antevenisset, quodque rapturi fue-
 rant devorasset, tanquam lesi cruentiores erant.
 Acerbissimos autem cruciatus excogitabant,
 dummodo alimenta reperirent: nunc excrucian-
 tes genitalium vias, nunc virgis acutis podices
 transfigendo, horrendaque etiam auditu quis
 patiebatur: in unius panis confessionem, & ut
 unum pugnum farinæ abditum indicaret. Tor-
 tores autem nec esuriebant (minus enim crudele
 videretur, quod necessitas impetraret) exercen-
 tes autem dementiam suam, sexque sibi dierum
 commeatum præparantes, hisque occurrentes,
 qui per Romanorum custodias agrestis oleris
 herbarumque gratia colligendarum nocte erep-
 sissent, cum jam se hostes evasisse credebant,
 quæ attulissent, eripiebant: multumque suppli-
 cantibus, & horribile Dei nomen imploranti-
 bus, ut aliquam partem sibi concederent eorum,
 quæ cum periculo sibi collegissent, nihil penitus

Millies vi-
 dum jam
 contusum
 dentibus,
 ex gutture
 pene revo-
 cant, ipsos
 faucibus
 strangu-
 lantes.

dabant, gratumque videbatur, si spoliati non A. M.
 perirent. Hæc quidem humiliores a satelliti- 4034.
 bus patiebantur. Honorati vero ac divites ad P.C.N.
 tyrannos perducebantur, quorum alii insidia- 72.
 rum falso accusati occidebantur, alii quia Roma-
 nis proderent civitatem. Et plerumque dela-
 tor subornatus indicabat, quod profugere voluis-
 sent. Si vero quem Simon expilasset, eum ad
 Joannem remittebat: & quem Joannes expo-
 liasset, eum Simon excipiebat: sibi que invicem
 propinabant sanguinem popularium, misero-
 rumque cadavera patiebantur. Et dominan-
 di quidem causa erat in utroque dissensio, sce-
 lerum vero concordia. Nam qui ex alienis ma-
 lis partem alteri, sibi totum vendicans, non de-
 disset, nequissimus videbatur. Et qui non ac-
 cepisset, velut boni alicujus damno dolebat, quia
 crudelitatis parte caruisset. Singillatim quidem
 iniquitates eorum explanare non potero: ut
 autem breviter dicam, neque aliam civitatem
 unquam talia perpeffam puto, neque ullam na-
 tionem post hominum memoriam malitia fero-
 ciores fuisse. Postremo etiam genti Hebræo-
 rum maledicebant, ut minus impii viderentur
 in alienos. Verumtamen, quod erant, & ser-
 vos se, & convertas & degeneris gentis abortio-
 nes esse confessi sunt. Denique civitatem ipsi
 evertere, & Romanos invitos hanc tristem ad-
 mittere victoriam coegere: tardiusque venien-
 tem in templum ignem pene traxere. Denique
 cum hi ardere superiorem civitatem vidissent,
 neque doluere, neque illachrymavere: sed apud
 Romanos, qui hæc paterentur, inventi sunt. Ve-
 rum hæc quidem suo loco postea cum rerum
 documentis dicemus.

Honorati
ac divites
ad tyran-
nos perdu-
cuntur.

Dominan-
di causa in
Joanne &
Simone
dissensio,
scelerum
vero con-
cordia.

Josephi de
populo Ju-
daico judi-
cium.

De Judæis crucifixis & aggeribus combustis.

72.

*Pauperum
ex populo
miseria.**Judæos
permultos
Titus con-
tra mu-
rum cruci
suffigit.*

Tito autem aggeres proficiebant, quamvis a muro milites male afficerentur: parte vero equitatus missa, jussit per valles ad alimenta comportanda exeuntibus insidias tendi. Erant autem in his nonnulli etiam pugnatores, quibus jam minime præda sufficeret: major vero pars ex populo pauperes, quos profugere deterrebat pro affectibus suis metus: nec clam enim seditiosis fieri posse sperabant, ut cum conjugibus ac liberis diffugerent: eosque latronibus relinquere non patiebantur vice sua jugulandos. Audaciores autem faciebat ad exeundum fames, restabatque jam latitantes egredi, & ab hostibus capi. Deprehensi autem necessitate pugnabant, metu supplicii, seroque videbantur supplicare: post pugnam itaque verberati, & ante mortem modis omnibus excruciat, contra murum cruci suffigebantur. Tito quidem miserabilis videbatur ista calamitas, cum Judæi in dies singulos quingenti, nonnunquam etiam plures caperentur. Sed neque captos dimittere tutum erat, tantamque asservare multitudinem custodum videbat esse custodiam: maxime vero propterea non prohibuit, citius eos existimans ea facie remissuros, tanquam similia passuros, nisi se dedidissent. Milites autem diversis modis suffigebant, ira & odio & ludibrii causa: & propter multitudinem quam cepissent, jam spatium crucibus deerat, & corporibus cruces. Seditiosis vero tantum defuit, ut ea clade moverentur, quod etiam in contrarium eis cessit, ad deterrendam reliquam multitudinem. Transfuga-
rum

rum enim familiaribus ad murum tractis, & si A. M. qui erant popularium prouiores ad pacem, & 4034. quæ paterentur qui ad Romanos profugerent, P.C.N. demonstrabant: & qui comprehensi tenebantur, eos supplices non captivos esse dicebant. 72. Ea res multos perfugere cupientium, donec verum cognosceretur, inhibuit. Fuerunt autem qui statim dilapsi sunt, quasi ad verum supplicium properantes. Illatam enim ab hostibus mortem, comparatione famis requiem esse dicebant. Multis autem captivorum Titus etiam manus abscindi præcepit, eosque ad Joannem & Simonem intromisit, ut propter calamitatem nec viderentur profugi, nec crederentur: saltem nunc desinerent admonens, neve se compellerent ad excidium civitatis; sed lucrarentur in extremis mutata voluntate, & proprias animas, & patriam tantam, & templum, cujus participem non habebant: simul autem aggeres circumeundo, operantes urgebat, veluti factis verba non multo post secuturus. Ad hæc in muris stantes, & ipsi Cæsari, & patri ejus maledicebant, mortemque se contemnere conclamabant, eamque servituti recte præferre, multa vero mala Romanis facere dum sperant, nec se nec patriam curantes, ut ipse diceret, perituros: mundumque Deo templum hoc melius esse: quamvis & id servaturus sit qui incoleret: quem ipsos quoque auxiliatorem habentes, omnibus interminationibus illusuros, quibus facta non adfore: finem enim Dei esse. Talia conviciis admiscentes vociferabantur. Et inter hæc Antiochus quoque aderat Epiphanes, multos alios armatos secum ducens, & præterea caterva stipatus qui Macedones appellabantur, omnes æta-

Judei ipsi
Cæsari &
patri ejus
maledicunt.

A. M. te pares & paulo maturiores adolescentibus,
 4034. more Macedonum instructi armis & eruditi:
 P.C.N. unde etiam nomen habebant, plerique tamen
 72. famam gentis æquare non poterant. Omnium
 enim Regum qui Romanis parebant, felicissimum
 Comagenum fieri contigit, prius quam fortuna
 mutaretur. Ostendit autem ille quoque in se-
 necta ætate, nullum ante mortem beatum dici
 oportere. Cæterum filius ejus adhuc eo vigen-
 te præsens se mirari aiebat, quidnam esset, quod
 Romanos adire pigebat muros; erat enim bella-
 tor ipse, naturaque promptissimus, tantusque
 viribus, ut multum peccaret audacia. Cum
 vero Titus ad hoc subrilisset, laboremque com-
 munem esse dixisset, sicut erat Antiochus cum
 Macedonibus in murum impetum fecit: & ipse
 quidem pro viribus suis ac peritiâ cavebat tela
 Judæorum, sagittis eos appetens: adolescentes
 autem omnes præter paucos attriti sunt. Nam
 pudore promissionis diutius pugna certaverant,
 & ad extremum multi faucii recessere: hoc re-
 putantes, quod etiam viris Macedonibus vince-
 re cupientibus, fortuna opus sit Alexandri. A
 Romanis enim duodecimo die mensis Maji ag-
 geres inchoati, vix nono & vigesimo perfecti
 sunt, cum totos dies septem & decem laboras-
 sent: ingentes enim quatuor jacti sunt, & unus
 quidem qui erat ad Antoniam, & a quinta le-
 gione fuerat extructus, contra medium stagnum,
 quod Struthium vocatur: alter vero a duode-
 cima viginti cubitis distans. Decima vero legio
 quæ supra memoratis præstabat, in septentrionali
 parte opus erexerat, ubi stagnum est quod appel-
 latur Amygdalon. Ab hoc autem quintadecima
 legio triginta discedentem cubitis aggerem fecit
 ad

Dicique
 beatus ---
 Ante obi-
 tum nemo
 supremaq;
 funera de-
 bet.

Antiochi
 & militum
 insolentia.

Romani
 per dies
 septem &
 decem ag-
 geres qua-
 tuor ingen-
 tes perfici-
 unt.

ad Pontificis monumentum. Jam vero admo-
tis aggeribus, Joannes subfossa intus terra usque
ad aggeres Antoniam versus, dispositis per cu-
niculum sudibus, opera suspendit: illataque syl-
va pice ac bitumine illita, ignem immittit: suc-
censis autem fulcipientis, fossa repente subsedit,
cumque magno sonitu in eam aggeres decidere;
ac primo quidem cum pulvere fumus ex alto
excitatus est, cum ignem ruina concluderet:
peresa vero materia qua premebatur, flamma
jam clarior apparebat. Et Romanos repentini
quidem facti stupor occupat: molitionem vero
Judæorum ægre ferebant: jamque se vicisse cre-
dentium & spes eo casu refrixit, & in posterum
subvenire adversus ignem minus utile videba-
tur, etiam si esset extinctus semel aggeribus de-
voratis. Biduo vero post, alios etiam aggeres
Simon cum sociis aggreditur: illa enim parte
Romani admotis arietibus concutere murum
cœperant. Tephthæus autem quidam ex Garfi
ortus, civitate Galilææ, & Megassarus ex regali-
bus famulis Mariammes, cumque his Adiabenus
quidam, filius Nabatæi, nomen habens ex for-
tuna Agiras, cujus est interpretatio claudus, ra-
ptis facibus in machinas evolarunt: hisque vi-
ris neque audaciores in illo bello extra civitatem
apparuerunt, neque magis horrendi: nam velut
in amicos, non in agmen hostium excurrerent,
nihil cunctati sunt aut substitere: sed per me-
dios inimicos facto impetu, machinas incendere:
acti autem missilibus, & cladibus detrusi, non
prius a periculo demoti sunt, quam ignis instru-
menta corripere. Sublata vero jam flamma,
Romani quidem concurrentes e castris, auxilio
properabant: Judæi vero ex muro eos prohi-

A. M.
4034.
P.C.N.
72.

Très viri
audaces
inter Ju-
dæos.

A. M. bebant, manusque cum his conferebant, qui
 4034. flammas extinguere conarentur, propriis cor-
 P.C.N. poribus nullo modo parcentes. Et illi quidem
 72. arietes igni subtrahere, cum eorum tegmina cre-
 marentur: Judæi vero etiam per flammas eos
 retinere certabant, & quamvis fervens nacti ef-
 sent ferrum, tamen arietes non amisere. Hinc
 autem flamma transiit in aggeres, & auxiliantes
 præveniebat incendium. Itaque Romani flam-
 ma circumdati, quoniam servare posse opera
 desperabant, in castra discedunt. Judæi vero
 magis instabant, cum semper eorum numerus
 cresceret, ex civitate accedentibus adjumentis,
 minusque cautos haberent impetus, freti victo-
 ria: progressi autem usque ad munimenta ca-
 strorum prælio cum eorum custodibus decerta-
 bant. Est enim statio pro castris per vices suc-
 cedentium armatorum, & acerbissima in eos
 sanctio Romanorum, ut qui loco de qualibet
 causa cessisset, occideretur, hi pœnali exitio glo-
 riosa morte prælata, steterunt fortiter: eorum-
 que necessitate simul ac pudore, plurimi fugien-
 tium redierunt: ballistisque in muro dispositis,
 ex civitate accedentem multitudinem prohibe-
 bant, nihil pro cautione sive tutamine suorum
 corporum providentem; nam quoscunque ob-
 vios habuissent, cum his congregiebantur Judæi,
 & in spicula irruentes incaute, ipsis corporibus
 inimicos feriebant. Sed neque hi actis magis
 quam fiducia superabant, & Romani plus auda-
 ciæ quam quod male tractarentur, cedebant.
 Jam vero Titus aderat ab Antonia, quo secesse-
 rat, locum aliis aggeribus prospiciens: mul-
 tumque increpatis militibus, si cum hostium
 muros obtinerent, in suis periclitarentur, & ve-
 lut

Romani
 flamma
 circumdati
 opera ex-
 tructa a-
 mistunt.

Sanctio
 Romano-
 rum acer-
 bissima in
 eos, qui
 loco ce-
 dunt.

Titus mili-
 tibus ne-
 gligentiam
 exprobat.

lut ex carcere contra se dimissis Judæis, obses- A. M.
 forum paterentur ipsi fortunam, ipse cum ⁴⁰³⁴
 electis militibus hostes a latere circumvenit: P.C.N.
 illi autem cum in ora ferirentur, contra ⁷²
 eum conversi durabant: mixta vero acie, pul-
 vis quidem lumina, clamor vero aures exupe-
 rabat, neque aut amicum quisquam internosce-
 re poterat aut inimicum. Judæis autem non
 tam virium fiducia, quantum salutis despera-
 tione perseverantibus, etiam Romanos pudor
 armorum & gloriæ & præsentia periclitantis
 Cæsaris reddidit fortiores. Itaque putaverim ^{Judæi in}
 eos ad extremum nimia ferocitate animorum, ^{civitatem}
 vel totam multitudinem Judæorum fuisse ra- ^{sele reci-}
 pturos, nisi prævento pugnæ momento, in ci- ^{piunt.}
 vitem se recepissent. Corruptis autem agge-
 ribus Romani mœrore tenebantur, quod tam
 longum laborem una hora perdidere, & multi
 quidem solutis machinis captum iri civitatem
 jam desperabant.

C A P U T XIII.

*De muro extructo ab exercitu Romano circa
 Hierosolymam triduo.*

TItus autem cum ducibus quid fieret delibe- ^{Titus cum}
 rabat. Et callidioribus quidem placebat, ^{Ducibus}
 omni admoto milite vi muros experiri: adhuc ^{deliberat.}
 enim Judæos cum exercitus parte dimicasse, uni-
 versi vero militis impetum tolerare non posse,
 verum sagittis esse obruendos. Prudentiores
 autem rursus aggeres fieri suadebant: alii & sine
 aggeribus assideri, egressus eorum tantummodo
 observando, ac ne victus intro ferretur mone-
 bant, & civitatem fami relinquere, neque cum
 ho-

A. M. ste manu configere: nec enim expugnari eorum confidentiam posse, quibus optatum est ferro procumbere, vel etiam sine hoc interficere, quæ sævior est cupiditas. Ipsi autem Tito, cessare quidem prorsus tanto cum exercitu, honestum non videbatur: & pugnare cum his supervacuum, qui semetipsum perdituri essent. Aggeres autem fieri, impendiorum penuria operosum judicabat, egressus vero civitatis observari, operosius. Nec enim circumdari eam propter magnitudinem locorumque difficultatem, ab exercitu posse, & præterea ad excursus incautum: contra manifestam enim viam observatam, occultas vias excogitaturos Judæos, tam necessitate, quam locorum scientia. Si quid autem clam esset illatum, diutius oblidionem trahendam, verendumque, ne victoriæ gloriam diminuatur temporis longitudo. Hæc enim cuncta quidem effici posse, sed celeritatem ante gloriam duci: debere tamen si celeritate uti velit & cautione, totam muro cingere civitatem. Hoc enim modo omnes exitus posse præcludi: & Judæos aut omnibus modis salute desperata, civitatem tradituros, aut fame victos facillime capiendos; aliter enim se non posse quiescere. Verum & aggeres curaturum esse, cum infirmiores habeat qui prohibeant. Quod si cuiquam magnum opus & inextricabile videatur, eum considerare debere, quod neque parvum opus Romanos decebat facere: & sine labore magnum quid perficere, ne Deo quidem facile sit. His dictis duces exhortatus, jubet eos exercitus in opera distribuere. Divinus autem quidam impetus militibus incidit: ambitumque partiti, non solum rectores inter se, verum ipsi etiam

Titus totam muro cingere civitatem cogitat.

Romanorum militum in extruendo muro labor infensus.

ordines certabant. Et miles quidem decadarchus A. M. decadarcho autem hecatontarcho, isq; chiliarcho 4034 placere properabat : chiliarchorum vero osten- P.C.N. tatio ad duces usque pertinebat, ducum vero 72. certamina Cæsar ipse dijudicabat. In dies enim singulos circuiens, opus sæpissime inspiciebat. Cœptum enim a castris Assyriorum, ubi ipse tendebat, ad inferiorem Cænopolim murum duxit. Hinc per Cedronem ad Eleon montem revertens, a meridie montem complectitur, usque ad saxum quod Peristereonos vocatur, eique proximum collem, qui super vallem imminet Siloam, ac inde ad occidentem flexo ædificio, ad vallem fontis descendit. Hinc subiens ad Anani Pontificis monumentum, circumdato monte, ubi Pompejus castra posuerat, ad septentrionalem redit regionem. Et cum processisset ad vicum, cui nomen est Erebinthonicus, post illum Herodis monumentum ab oriente clausum castris suis conjunxit, unde cœperat : Murus quidem uno minus quadraginta stadiorum erat. Ad hoc autem foris castella tredecim ædificata sunt : eorum gyrus denis stadiis numerabatur. Totum autem opus triduo constructum est, ut id quidem dignum mensibus videretur, celeritas vero fide careret. Muro autem circumclusa civitate, per castella custodibus collocatis, primam quidem vigiliam noctis ipse circuiens explorabat : secundam vero Alexandro permiserat : tertia vero obtigit legionum ducibus. Somnos autem vigiles inter se sortiebantur, totaque nocte per castellorum spatia circuibant.

Murus
uno mi-
nus 40. sta-
diorum.

Romano-
rum per
castella cu-
stodia col-
locata.

Teſta ac
vis mor-
tuis plena.

Mortui in-
ſepulti in
civitate
jacent.

Latronum
in morien-
tes crude-
litas.

Judæis autem cum exeundi facultate, omnis etiam spes salutis adempta est: auctaque jam fames, totas domos ac familias depascebat. Et testæ quidem plena erant mulieribus exanimatis, atque infantibus: viarum autem angusta senibus mortuis. Adolescentes autem ac juvenes turgidi, velut umbræ mortuorum, per fora versabantur: & ubi quem casus occupaverat, decidebant. Sepelire autem funera, neque poterant præ labore, & eos quibus aliqua vis supererat, pigebat, & propter multitudinem mortuorum, & quod de ipsis erat incertum. Denique super eos quos sepelierant, multi moriebantur. Multi autem ad sepulcra, prius quam fati dies veniret, & vivi properabant: neque luctus in illis calamitatibus, neque fletus erat, sed fame superabantur affectus. Siccis autem oculis, & corruptis oribus, qui tardius morerentur, eos qui ante se quiescerent, tuebantur. Altum vero silentium civitatem, plenaque mortuis nox comprehenderat, & latrones his acerbiores; domos enim, quæ tum sepulchra erant, & cadavera spoliabant, & velamina corporibus detrahentes, cum risu egrediebantur; hisque gladiatorum mucrones probabant: nonnullosque jacentium adhuc spirantes, ferro experiendi causa transverberabant. Si quis autem manum rogasset, aut ferrum sibi commodari, quo famem evaderet, superbissime negligebatur. Animas vero efflantium quisque, in morte templum obtutibus intuebatur, cum

vivos relinqueret seditiosos. Illi autem, primo A. M.
quidem sumptu publico jubebant mortuos se- 4034.
peliri, cum foetorem ferre non possent: deinde P.C.N.
quod non sufficiebant, in valles eos ex muro 72.
præcipitabant. Quas circuiens Titus ubi ple-

nas cadaveribus vidit, altamque saniem tabefa- Titus ex-
ctis corporibus defluentem, ingemuit: & ex- tentis ma-
tentis manibus Deum testabatur, factum illud nibus fa-
suum non esse. Civitas quidem ita erat affecta. ctum illud
suum non
esse, Deum
testatur.

Romani vero, cum jam nemo seditiosorum au- Romani
deret excurrere (nam etiam eos moeror, fames Judæis
que tangebat) dies lætos agebant: frumenti magnam
aliarumque rerum necessariarum habentes co- alimen-
piam, de Syria proximisque provinciis: multi to-
autem juxta murum stantes, magnamque ali- rum abun-
mentorum abundantiam demonstrantes, satie- dantiam
tate sui famem hostium incendebant. Seditio- demon-
strant.

sis autem nihilo magis calamitate cedentibus, Titus po-
Titus reliquias populi miseratus, & properans puli mise-
saltem hoc liberare quod superest, iterum agge- ratus quod
res inchoabat, quanquam difficulter materiam superest li-
reperiret: omnes enim civitati proximas sylvas, berare
properat.

opera prima consumpserant: a nonagesimo ve- Judæorum
ro stadio milites alias congerebant: & ad An- excrucatio.
toniam solam ex quatuor partibus, majores prio-
ribus aggeres struebantur. Cæsar autem agmi-
na circuiens, atque opus urgens, quod in ma-
nibus eos haberet, latronibus ostendebat. Sed

illis poenitudo plane perierat: & animis ac cor-
poribus separati, utrisque velut alienis uteban-
tur. Nec enim vel animas affectio mansueta,
vel corpora dolor tangebat, qui etiam mortuam
plebem, quasi canes lacerabant, replebantque
languentibus carcerem.

*De cæde Judæorum intra & extra Hierosolymam.*72.
Simonis in
Matthiam
ejusque fi-
lios crude-
litas.

DEnique Simon Matthiam, per quem obtinuerat civitatem, excruciatum peremit. Boethi filius erat, ex pontificibus populo maxime fidelis & charus. Is, cum a Zelotis male populus tractaretur, quibus jam Joannes accesserat, ut adiutorem Simonem reciperet, populo persuasit: nulla cum eo prius habita pactione, nec aliquid mali metuens. Ingressus autem ille, postquam obtinuit civitatem, inimicum eum æque atque alios esse dicebat, qui pro se consilium dederat, velut hoc simplicitate suasisset: productumque eum & accusatum, quod cum Romanis sentiret, morte damnavit, ne purificationis quidem ei facultate concessa, cum tribus filiis suis: quartus enim ad Titum ante profugerat. Prius autem se occidi, quam filios obsecrantem, atque hanc pro illa, quod civitatem ei aperuisset, gratiam postulantem, ut augetet ejus dolorem, novissimum jussit interfici. Ille quidem super cæsos in conspectu suo filios jugulatur, coram Romanis productus: ita enim Simon Anano Bamadi filio præceperat, qui erat ejus satellitum crudelissimus, cavillatus si quid eum juvarent, ad quos exire voluisset: corpora vero sepeliri prohibuit. Post hos Ananias quidam, Pontifex, filius Masbali, nobilis, & scriba curiæ, vir fortis, ex Ammaunte genus ducens, & cum his quindecim ex populo clariores necantur. Josephi vero patrem conclusum afferabant: missoque præcone denunciant, ne quis in civitate degentium vel colloqueretur cum eo, vel in unum veniret, prodicionis metu proposito:

Ananus Si-
monis sa-
tellitum
crudelissi-
mus.Ananias
Pontifex,
& quindecim
ex populo
clariores ne-
cantur.
Josephi
pater cap-
tus.

sito: & eos qui hæc cum illo deflerent, ante A .M.
 quæstionem perimebant. Ista videns quidam 4034.
 Judas filius Judæ, unus ex numero præfecto- P.C.N.
 rum Simonis, qui turrim ab eo sibi creditam cu- 72.
 stodiebat, fortasse quidem nonnihil etiam mi- Judæ cum
 sericordia crudeliter pereuntium, magis autem contuber-
 sui providentia, convocatis decem fidiissimis nalibus
 contubernaliū: quousque tandem, inquit, delibera-
 hæc mala sustinebimus? quamve salutis spem tio.
 habemus, servantes pessimo fidem? Ecce jam
 fames oppugnat. Romani vero pene intus sunt.
 Simon autem bene quoque meritis infidelis est:
 metusque etiam apud eum pœnæ, & apud Ro-
 manos certa fœderis dextera. Ergo age, tradi- Judas cum
 to muro & nosmet servemus & civitatem. Ni- contuber-
 hil autem grave Simon patietur, si, cum de se nalibus a
 desperaverit, pœnas citius pendet. His ubi de Simone
 decem assensu sunt, mane cæteros quos subjectos trucidatur
 habebat, per diversum dimittit, ne quid eorum
 quæ cogitaverat proderetur; ipse vero de turri
 hora tertia Romanos invocabat; illorum autem
 alii præ superbia contemnebant, alii non crede-
 bant, alios etiam pigebat, velut mox capturos
 civitatem nullo periculo. Interea vero, cum
 Titus ad murum cum armatis succederet, ante
 rem Simon cognovit, turrinque velociter oc-
 cupat: Romanisque eos inspestantibus custodes
 peremit, & per murum projecit corpora mor-
 tuorum. Ibiq; circuiens Josephus (nec enim Josephus
 rogare cessabat) caput vulneratur lapide, statim- caput vul-
 que attonitus cadit. Excursus autem ad ejus neratur la-
 casum factus est Judæorum: abreptusque esset pide, sta-
 in civitatem, nisi Cæsar misisset qui eum prote- tim atto-
 gerent. Illis autem pugnantibus, Josephus nitus ca-
 quidem tollitur, parum quod ageretur intelli- dit, & ra-
 gens: mor per
 civitatem
 spargitur.

A. M. gens : seditiosi vero , tanquam interfecto quem
 4034 maxime cupiebant , cum lætitia conclamaverunt.
 P.C.N. Spargitur autem hic rumor per civitatem : ex
 72. quo residuam multitudinem mœror tenuit , vere
 perisse credentem , cujus fiducia profugere cogi-
 tabant. Audito autem Josephi mater in carce-
 re , mortuum esse filium suum , ad custodes qui-
 dem , ex Jotapatis hoc ait certo se credere , nec
 enim vivo potiri. Secreto autem flens , ad an-
 cillas , hunc , inquit , fœcunditatis recepisse fru-
 ctum , quod ne sepelire quidem sibi filium licuif-
 set , a quo sepeliri sperasset. Verum ne illam qui-
 dem mendacium diutius cruciavit , neque latro-
 nes refecit. Cito enim curato vulnere Josephus
 resipuit : progressusque clamabat , illos sibi non
 multo post vulneris pœnas duros ; populum
 autem rursùm ad fidem hortabatur ; unde po-
 pulo quidem fiducia , seditiosis vero stupor inci-
 dit ejus aspectu. Profugorum autem alii sta-
 tim de muro necessitate profliebant : alii velut
 ad pugnam cum lapidibus progredi simulantes ,
 mox ad Romanos profugiebant. Hos autem
 sævior ea , quam intus pertulerant , fortuna conse-
 quebatur : & fame , quam domi reliquerant , ve-
 lociorem apud Romanos inveniebant ad exitium
 satietatem : aderam namque inflati ex inedia , &
 velut morbo intercutis aquæ turgidi ; deinde
 vacuata replentes corpora disrumpebantur : nisi
 qui periti desideria cohibuissent , paulatimque
 cibum desueto corpori obtulissent. Verum &
 eos , qui hoc modo servarentur , alia plaga susce-
 pit. Quidam apud Syros ex transfugis depre-
 henditur , e fimo ventris aureos colligens. Trans-
 glutientes autem (ut supra diximus) eos venie-
 bant , quod cunctos seditiosi scrutabantur : & ma-

Josephus
curato
vulnere
resipiscit.

Fame , quæ
Judzi do-
mi reli-
querant ,
velocio-
rem apud
Romanos
inveniant
ad exitium
satietatem

xima vis auri fuerat in civitate; denique duodecim atticis comparabant, quod antea viginti quinque valebat. Verum hac arte per unum detecta, totis castris fama percrebuit, quod auro transfugæ pleni venirent. Arabum autem multitudo & Syri, scissis ventribus supplicium minitabantur. Et hac ego clade nullam credo seviorem contigisse Judæis: una denique nocte duorum millium patefacta sunt viscera. Et hac Titus injustitia cognita, pene jussisset autores circumfuso equitatu jaculis appeti, nisi magna fuisset multitudo noxiorum, multoque plures puniendi, quam qui fuerant interempti. Convocatis autem auxiliarium ducibus, itemque militum Romanorum (nam etiam militum quosdam hæc tangebatur invidia) utrisque iratus dicebat: si qui militum suorum hæc committerent lucri causa incerti, nec arma propria quisquam erubesceret auro argentoque facta: Arabes autem & Syri, primo in alieno bello licenter calamitates inferrent: deinde crudelitatem in cædibus & in Judæos odia Romanis ascriberent; hac enim quosdam suorum milites infamia participare, & his quidem mortem interminatus est, si quis in eadem postea repertus fuisset audacia; ad legiones autem mandata dedit, ut suspectos investigarent, atque ad se deferrent. Verum profecto avaritia contemnit omne supplicium, sevisque hominibus lucrandi amor innatus est: nullaque omnino calamitas plus habendi cupidini comparatur. Imo vero hæc alias, & modum habent, & metu subjugantur. Deus autem, qui damnaverat populum, omnem viam salutis ad interitum verterat: denique id quod cum pœna interdixerat Cæsar, occulte in profugos admittebatur. Et si quis trans-

A. M.
4034
P. C. N.
72.

Una nocte
duorum
millium
viscera patefacta.
Titus militibus ob facinus iratus.

Avaritia
supplicium
omne contemnit.

A. M. transfugisset, circumspectantes ante, ne quis Ro-
 4034- manorum videret, eos scindebant, & ex visceri-
 P.C.N. bus quæstum nefarium trahebant: in paucis au-
 72. tem reperiebatur, & plerosque sola spes consu-
 mebat. Hic quidem casus multos transfugarum
 reduxit.

C A P U T XVI.

*De sacrilegio circa templum & relatis ex urbe
 cadaveribus & fame.*

Joannes
 ad sacrile-
 gium sese
 convertit,
 multaque
 donaria
 templi re-
 tinet.

JOannes autem, ubi rapinæ ex populo defuere,
 ad sacrilegium sese convertit, multaque dona-
 ria templi retinens, multaque vasa divinæ rei
 ministerio necessaria, crateras, & lances, & men-
 sas, ne urceolis quidem abstinuit, quos Augustus
 ejusque uxor miserat. Romanorum quidem Im-
 peratores honoraverunt semper templum atque
 ornaverunt: tunc autem Judæus etiam alienige-
 narum dona distrahebat: ad socios autem dice-
 bat, sine metu divinis abuti debere, qui pro Deo,
 qui pro templo militarent, & ex ipso ali. Pro-
 ptereaque sacrum vinum, & oleum, quod sacer-
 dotes sacrificiis reservabant, tutum erat effudisse:
 namque in templo & multitudini distribuit,
 & illi sine horrore ungebantur & potabant. Non
 equidem recusabo dicere, quæ dolor jubet. Pu-
 to si Romani contra noxios venire tardassent,
 aut hiatu terræ devorandam fuisse civitatem, aut
 diluvio perituram, aut fulmina ac Sodomæ in-
 cendia passuram: multo enim magis impiam pro-
 geniem tulit, quam quæ illa pertulerat: denique
 cum eorum pertinacia desperata, totus populus
 interjit. Et quid est opus singulatim narrare
 clades? Mannæus Lazari filius, transgressus ad

Titum, per unam portam, quæ sibi credita fuerat, A. M.
centum- & quindecim millia & octoginta dixit 4034.
elata cadavera, ex quo die castra prope civita- P.C.N.
tem polita sunt, ex die quartadecima mensis 72.
Aprilis, usque ad calendas Julii: hæc autem im-
mensa est multitudo: nec tamen ipse fuit appo-
situs portæ, sed publicam mercedem dividens,
mortuos ex necessitate numerabat, cæteros enim
propinqui sepeliebant: sepultura autem fuit, ela-
tos ex oppido projicere. Post hunc autem no-
biles profugi, omnia mortuorum egenorum sex-
centa millia portis ejecta nunciabant: aliorum
vero numerum minime posse comprehendere, Sexcenta
millia
mortuo-
rum portis
ejecta.
cum autem pauperibus efferendis non suffice-
rent, congesta in maximis ædibus cadavera esse
inclusa, & frumenti quidem modium veniisse
talento; post autem ubi muro circumdata civi-
tate, ne herbas quidem legere jam liceret; ad
hoc necessitatis quosdam fuisse compulso, ut
cloacas rimarentur, boumque veterem fimum
alimentum haberent: Boum fi-
mus, ster-
cusque
collectum
Judæorum
alimen-
tum.
stercusque collectum, quod ne visui quidem tolerabile fuerat, cibus
erat. Hæc Romani quidem audientes miserati
sunt: seditiosos autem ne videntes quidem pœ-
nitebat, sed patiebantur usque ad ea progredi,
fatum enim eos reddiderat cæcos, quod jam
& ipsis imminebat & civitati.

FLAVII JOSEPHI DE BELLO JUDAICO

LIBER VII.

SUMMA CAPITUM LIBRI VII.

De bello Judaico.

1. *De suffossione murorum, succensione aggerum, & Sabino oppugnante murum.*
2. *Romani Antoniam invadunt, & a Judæis repelluntur.*
3. *De Juliano Romano milite insigni fortitudine.*
4. *Josephi oratio pro deditioe Judæorum, & profugium eorum.*
5. *De iterata pugna, extructis aggeribus, & excursionibus Judæorum.*
6. *Romani flammis pereunt dolo Judaico, & de Artorio quodam.*
7. *De fame Judæorum.*
8. *De muliere, quæ præ fame filium coxerat.*
9. *De expugnatione muri & incendio templi.*
10. *Quemadmodum Templum incensum est invito Tito.*
11. *De Sacerdotibus, gazophylacioque, & porticu.*
12. *De prodigiis excidium Hierosolymæ præcedentibus, & præsagiis.*
13. *De Imperio Titi, & sacerdotum interfectione.*
14. *De præda seditiosorum, & succensione interioris civitatis.*
15. *Superior pars civitatis oppugnatur, & confugiunt aliqui Judæorum ad Titum.*
16. *De occupata reliqua parte Civitatis.*
17. *De numero captivorum, & peremptorum.*
18. *Hierosolymæ urbis historia brevis.*
19. *De præmio militum.*

20. *De navigatione Vespasiani, deque comprehenso Simone, & spectaculo die natalis exhibitio.*
21. *De calamitate Judæorum apud Antiochenses.*
22. *Quomodo Vespasianus rediens a Romanis excipitur.*
23. *Domitiani gesta contra Germanos & Gallos.*
24. *De annæ Sabbatico, & triumpho Vespasiani ac Tiri celeberrimo.*
25. *Herodium & Machærus a Basso capta.*
26. *De Judæis a Basso interemptis, & Judæa vendita.*
27. *De clade Antiochi Regis & eruptione Alanorum in Armeniam.*
28. *Excidium Massadæ castelli munitissimi.*
29. *Interitus Sicariorum, qui in Alexandriam & Thebas profugerant.*
30. *Oniæ templum clausum apud Alexandriam.*
31. *De interfectione Judæorum apud Cyrenem.*

C A P U T I.

De suffossione murorum, succensione aggerum, & Sabino oppugnante murum.

Lades quidem Hierosolymorum in pejus quotidie procedebant, cum & seditiosi magis accenderentur adversis inclusi, postquam populum fames ipsosque jam possederat.

Quin & multitudo congestorum in civitate cadaverum, & visu horrenda erat, odoremque pestiferum emittebat, cum excursus etiam pugnantium moraretur. Nam veluti per aciem ruerent, plurima cæde excitata, conculcare mortuos cogeabantur: & qui super eos pedem ponerent, neque miserabantur, neque horrebant: nec saltem sibi augurio fore putabant contumeliam mortuorum. Gentili autem cæde polluti,

Nnn 2

dexte-

A. M.
4034.
P.C.N.
72.

Multitudo
congesto-
rum in ci-
vitate ca-
daverum
horrenda
visa.

A. M. dexteras ad externum bellum præparabant, tan-
 4034- quam exprobrantes Deo (ut mihi videtur) sup-
 P.C.N. plicii sui tarditatem : non enim spe victoriæ ma-
 72. jor pars eorum, sed desperatione salutis fero-
 Judæi sup- plicii sui tarditatem expro-
 briant Deo. biant Deo. intra viginti & unum dies aggeres erexerunt,
 attonsis omnibus ad nonaginta usque stadia circa
 oppidum lucis. Erat autem miserabilis terræ
 Judæa de- facies ; nam quæ antea arboribus & paradisis
 ferta & de- ornata fuerat, ea tunc deserta præcisus undique
 solata. arboribus cernebatur : nec ullus qui pridem Ju-
 dæam viderat alienigena & suburbana pulcher-
 rima civitatis, cum ejus solitudinem tunc vide-
 ret, continere lachrymas poterat, vel non ge-
 mere mutationem quantum pristinis derogas-
 set. Omnia namque insignia pulchritudinis,
 bellum deleverat : nec si quis subito advenis-
 set, qui locum prius scierat, eum cognosceret,
 sed præsens quæreretur civitatem. Romanis au-
 tem ac Judæis, finitum opus aggerum, par fa-
 ciebat timoris initium ; namque hi, nisi eos
 quoque exurerent, captum iri civitatem puta-
 bant : Romani autem, fortasse nec voluntatem
 Romani sibi fore illis incensis alios parare : nam & mate-
 Judæorum audaciam verentur. riæ defecerant : & labori quidem corpora mili-
 tum, crebris vero offensionibus animi cesserant.
 Verum civitatis cladibus tristius Romani quam
 cives in ea degentes afficiebantur : ad mala enim
 quæ hinc accidebant, etiam propugnatoribus
 nihilo segnioribus utebantur. Sed eorum spes
 frangebatur, cum aggeres insidiis, machinæ so-
 liditate muri, manus vero conflictus audacia re-
 pugnantium superaretur : & præcipue, quod
 cum seditione fameque ac bello totque malis
 præ-

præstantiores Judæorum animos invenirent, vi-
 rorum quidem inexpugnabiles esse impetus ar-
 bitrabantur, invictam vero animorum magni-
 tudinem quæ calamitatibus aleretur: nam quis
 eos in rebus secundis sustineat, qui malis ad vir-
 tutem incitarentur? Illi quidem propterea cau-
 tius custodias præparabant. Joannis autem fa-
 ctio apud Antoniam, simul & quæ futura time-
 bantur, si disjiceretur murus, cavebat, & ante-
 quam arietes admoverentur, operibus instabat:
 nisi quia conatus eorum irritus fieret. Aggressi
 enim cum facibus aggerem, spe decepti remea-
 vere. Nam primum ne concordare quidem eo-
 rum videbatur consilium, paulatim & per inter-
 valla, & constanter, non sine metu prosilientium,
 neque Judæorum more, ut breviter dicam: de-
 erant enim quæ propria gentis essent, audacia,
 cursus, & omnium simul impetus: & ut non
 sine offensione recederent. Languidiore vero
 progressi quam solebant, etiam Romanos solito
 promptiores offendere: qui corporibus qui-
 dem atque armis ita undique aggeres sepsere,
 ut nusquam igni aditum relinquerent: animum
 vero ita confirmaverunt, ne quis loco, antequam
 occumberet, moveretur: nam præter omnium
 rerum desperationem, si etiam illud opus esset
 exultum, acerbissimus pudor milites occupave-
 rat, si aut calliditati virtus cederet, aut arma
 temeritati, aut peritia multitudini, aut Judæis
 Romani. Simul autem missilia pro illis facie-
 bant in prosilientes delata: & qui cecidisset,
 posteriores impediabat, ac periculum antece-
 dentis molliores eos efficiebat. Qui vero intra
 teli jactum venire properassent, alii disciplina
 hostium & densitate perterriti, alii confixi hastis

Judæi cum
 facibus ag-
 gerem ag-
 grediuntur
 spe dece-
 pti remea-
 vere.

Audacia &
 impetus
 Judæorum
 decrevit.

A. M. retrocedebant : & ad extremum alius alium timidi-
 4034- miditatis arguens , re infecta revertebantur.
 P.C.N. Calend. autem Julii tentata fuerat expugnatio.
 72. Judæis autem inde digressis, Romani machinas
 Judæi se-
 ipsos timi-
 ditatis ar-
 guentes ,
 re infecta
 revertun-
 tur. admove-
 re : quamvis ab Antonia saxis atque igni
 ferroque peterentur , & quodcunque hostibus
 telum necessitas attulisset : nam licet multum
 mœnibus Judæi confiderent, machinasque con-
 temnerent, tamen eas applicare prohibebant Ro-
 manos. Illi autem Judæis studium esse rati, ne
 Oppugna-
 tio Hiero-
 solym. Ca-
 lend. Julii.
 murorum infirmitate Antonia læderetur : &
 fragilibus eam fundamentis suspicantes, contra
 certabant. Nectamen quod feriebatur, ictibus
 obediebat : sed ipsi quidem crebris in se missi-
 libus jactis, cum nullis periculis desuper venien-
 tibus lassarentur, arietum opus urgebant: cum
 vero inferiores essent, ac lapidibus frangerentur,
 alii scutis super corpora concameratis, funda-
 menta manibus & vectibus suffodiebant. Ita-
 que saxis quatuor obstinato labore concussis,
 Romanis
 murum
 suffodiunt
 quietem utrisque nox attulit : & in ea murus
 arietibus labefactatus, ex qua parte prioribus
 Joannes aggeribus insidiando murum suffoderat,
 subsidente cuniculo repente labitur. Verum
 præter spem utrorumque animi affecti sunt. Nam
 Judæi quidem quibus mœrorem esse oportebat,
 quod ruina præter spem acciderat, & adversum
 eam præcauti non fuerant, tanquam maneret
 Antonia confidebant. Romanorum autem in-
 opinatam lætitiā ex celeri subversione natam,
 conspectus alius murus, quem intrinsecus Joannes
 ædificaverat, cito restinxit. Verumtamen
 priore facilius oppugnatio videbatur. Tunc
 enim & ascensum per ruinas promptiorem, &
 Antonia esse infirmiore murum qui recens
 erat,

Murum
 quem Jo-
 annes ædi-
 ficaverat,
 nemo
 ascendere
 audebat.

erat, citoque destrui posset, arbitrabantur. Ne-
 mo tamen eum audebat ascendere : quod ei, qui
 primus id tentavisset, certissimum esset exi-
 tium. Titus vero spe atque oratione putans
 alacritatem pugnantium excitari, & adhortatio-
 ne atque promissis sæpe quidem periculorum
 nasci oblivia, interdum autem mortem solere
 contemni, in unum congregatos fortissimos ex-
 periebatur, dicens : Commilitones, hortari
 quidem adea, quæ periculum non afferunt, aper-
 te & ipsis qui rogantur, & qui eos rogant, igna-
 viæ reprehensionem parit : exhortatione autem
 opus est in solis rebus ambiguis : quippe illa per
 se quemque gerere dignum est. Itaque diffi-
 cilem vobis in murum esse ascensum ipse profi-
 teor : quod autem vel maxime oporteat gloriæ
 cupidos pugnare cum difficillimis rebus, pul-
 chrumque sit cum laude mori, nec erit infru-
 ctuosum, si qui primi fortiter fecerint, prose-
 quar. Primum quidem vos illud hortetur, quod
 nonnullos fortasse deterret, Judæorum patiens
 animus, & in adversis rebus dura constantia.
 Romanos enim eosque milites, quibus in pace
 bella discere, in bello autem vincere consuetum
 est, a Judæis manu vel animo superari turpissi-
 mum est : idque in fine victoriæ, cum etiam
 Dei nitamur auxilio ; namque offensiones no-
 stræ, Judaicæ desperationes sunt. Illorum au-
 tem clades, favore Dei vestrisque virtutibus cre-
 scunt. Etenim seditio, fames, obsidio, mu-
 rorumque sine machinis casus, quid sit aliud,
 quam in alios ira Dei, nostrumque adjumentum.
 Igitur non solum deterioribus inferiores videri,
 sed etiam divinum præsidium prodere, vobis
 non convenit. Quo pacto autem non turpe
 videat-

A. M.
 4034-
 P.C.N.
 72.

Titus ad
 fortissimos
 oratio &
 adhortatio

Judæorum
 patiens
 animus &
 in adversis
 rebus dura
 constantia.

Ira Dei in
 Judæos
 Romanorum
 adjumen-
 tum.

A. M. videatur, Judæos quidem, quibus non magni
 4034. pudoris est vinci, qui servire didicerint, quo
 P.C.N. minus in posterum id patiantur, mortem con-
 72. temnere atque in nos medios frequenter excur-
 Judæorum ac Roma-
 norum compara-
 tio.
 rere, non victoriæ spe, sed ostentationis gratia:
 nos autem totius pene terræ marisque victores,
 quibus etiam non vincere probro habetur, ocio-
 sos sedentes, ne semel quidem in hostes aliquid
 audaciter expertos, famem ac fortunam cum
 his armis operiri? maxime cum parvo discrimi-
 ne totum possitis efficere. Denique in Anto-
 niam si ascenderimus, habebimus civitatem. Nam & si pugnandum sit adversum intus posi-
 tos, quod non arbitror, attamen capiti ac re-
 spirationi hostium insistere victoriam nobis plen-
 tissimam repromittit. Equidem prætermissa
 nunc eorum laude, qui in bello cecidere, & im-
 mortalitate, qui Martio furore prostrati sunt,
 ex morbo pacis tempore mortem aliter sentien-
 tibus imprecor, quorum anima cum corpore
 Titus poe-
 tico more
 de futura
 vita loqui-
 tur.
 sepultura damnatur. Quis enim virorum for-
 tium nescit, quod animas in acie ferro corpori-
 bus absolutas, purissimum elementum æther
 hospitio receptas inter sidera collocat: manes-
 que se, bonos ac propitios heroas, videndos of-
 ferunt posteris suis? Quas vero morbus corpo-
 ris tabesque consumpserit, & si maxime probris
 ac piaculis purgatæ sint, subterraneæ tenebræ
 operiunt, altaque oblivio suscipit, corporis si-
 mul & vitæ ac memoriæ sine circumscriptas.
 Quod si necessario mors homini decreta est; ad
 hoc autem omni morbo levius est ferri mini-
 sterium; cui non videatur ignavum negare viui,
 quod debito redditurus sit? Et hæc quidem
 veluti servare nequeant, vel qui conati fuerint

pro-

profecutus sum; est autem salutis spes in maxi-
 mis quoque periculis, qui virilem animum ge-
 runt. Primum enim quod decedit, patet incef-
 sui: deinde totum quod ædificatum est, facilli-
 me dissolvi potest. Vosque plures hoc opus
 aggredientes, alius alii pro adhortatione fietis
 atque subsidio: vestraque obstinatio brevi ani-
 mos hostium franget: ac fortasse nobis, si eam
 tantum coeperimus, incruenta res efficietur.
 Etenim ascendentes quidem nos prohibere scili-
 cet conabuntur; si vero clam, vel etiam per
 vim aliquid egerimus semel, quamvis paucos
 non sustinebunt. Me autem profecto pudeat,
 nisi, qui primus hoc fecerit, invidendum remun-
 erationibus fecero: & qui vixerit quidem nunc
 æqualibus præsit: beatissima vero præmia se-
 quantur occisos. Talia dicente Tito, cætera
 quidem multitudo periculi magnitudinem ti-
 muit: eorum vero unus, qui in cohortibus mi-
 litarent, Sabinus nomine, genere Syrus, vir &
 rhanu simul & animo fortis apparuit: licet si
 quis eum ante vidisset, quantum ex habitu cor-
 poris, ne specie quidem militem esse credidisset:
 erat enim colore nigro, exilis habitudine: sed
 anima quædam heroica in macro corpore, atque
 angustiore viribus suis habitabat. Cum primus
 itaque surrexisset: dedo me, inquit, tibi alacri
 animo Cæsar, & ante omnes in murum ascen-
 do: atque opto quidem, ut vires ac voluntatem
 meam sequatur fortuna tua; quod si cœpto ca-
 sus inviderit, scito me non præter spem, quod
 res aliter cesserit, sed quod sic decreverim, pro
 te moriturum. His dictis, & scutum læva ma-
 nu capiti prætendens, strictoque dextera gladio,
 circa horam diei sextam murum petebat; seque-

A. M.
4034
P.C.N.
72.
Fortium
viro-
rum
remunera-
tio.

Sabinus
vir corpo-
ris habitu
parvus, sed
manu si-
mul & ani-
mo fortis.

A. M. bantur autem ex aliis, qui soli ejus virtutis æmu-
 4034- li esse cupiebant undecim viri. Multo autem
 P.C.N. omnes antecedebat divino quodam impetu ex-
 72- citatus, cum de muro custodes jaculis & sagittis
 undique infinitis appeterent, atque ingentia saxa
 devolverent, quæ nonnullos de undecim deiece-
 runt. Sabinus autem missilibus occurrens, licet
 obrueretur sagittis, non tamen ante impetum
 cohibuit, quam summa muri prehenderet, ho-
 stesque in fugam verteret: viribus enim ejus at-
 que animi pertinacia territi, pluresque ascendis-
 se rati non steterunt. Qua in re fortunam quis,
 veluti virtutibus invidet, semperque præclaris
 facinoribus officiat, non incusaverit? Siquidem
 hic vir neque ab incepto erravit, & offensione
 lapidis cum maximo crepitu pronus decidit. Unde factum est, ut Judæi reversi, ubi solum
 & jacentem videre, ex omni eum parte jaculis
 peterent. Ille vero genibus nixus, & scuto pro-
 tectus, primo quidem ulciscébatur hostes, mul-
 tosque ad se appropinquantés sauciavit: vulne-
 rum autem multitudine remisit dexteram: &
 ad extremum priusquam redderet animam sa-
 gittis est obrutus, vir dignus pro fortitudine,
 qui meliori fortuna uteretur, pro mensura vero
 coepto facinoris cecidit. Cæteri autem tres pene
 jam summa tenentes, obtriti lapidibus perierunt,
 & octo sauciati detracti, & in castra relati sunt.
 Hæc quidem tertia die mensis Julii gesta sunt.

Sabinus
cum un-
decim vi-
ris murum
petit.
Fortuna
vis.

Sabinus
cum tri-
bus so-
ciis perit.

Romani Antoniam invadunt, & a Judæis repelluntur.

A. M.

4034

P.C.N.

72.

BIduo autem post, viginti de numero excubantium per aggeres militum congregati, signiferum ordinis sui, & duos quosdam ex ala equitum, & tubicinem unum ad se vocant: nonaque noctis hora per ruinas ad Antoniam ociose procedunt; occisis autem primis custodibus somno oppressis, murum obtinent, ac buccina signum dari præcipiunt: quo cæteri quidem vigiles subito exuscitantur, & fugiunt priusquam multitudinem, quæ murum ascenderat, cerneant: nam & timor illis, & tuba imaginem quandam, ut magnum hostium numerum ascendisse crederent, ostendit. Cæsar autem signo audito, propere armat exercitum: & cum ducibus primis lectorum caterva comitatus, ascendit. Cum autem Judæi ad templum interius confugissent, ipsi quoque per cuniculum irruperunt, quem Joannes adversum Romanorum aggeres aperuerat. Dispositique amborum agminum seditiosi, tam Joannis quam Simonis, arcebant eos summa vi atque alacritate repugnandi: siquidem excidii finem putabant, locum sanctum penetrasse Romanos, quod & his victoriæ principium fuit. Ad ipsum autem aditum validissima pugna committitur: his quidem templum vi occupare certantibus, Judæis vero Antoniam versus eos repellentibus. Et sagittæ quidem ac hastæ utrisque inutiles erant, strictis autem ensibus dimicabant. Neque conflictu discerni poterat, ex qua parte quisque pugnaret, permixtis viris & propter angustias permutatis, cum

Antoniam
Romani
invadunt.

Prope
templi
aditum
validissi-
ma pugna
committi-
tur.

Angu-
stia ad pu-
gnandum
perincom-
moda.

A. M. & vocis intellectum magnitudo confunderet,
 4034 multaue mors esset utrinque, armaque simul
 P.C.N. & cadavera jacentium conculcata frangerent
 72- præliantes. Semper autem si bellum fluctuans
 gravasset alteram partem, potiorum exhortatio
 & inferiorum conquestio nascebatur. Neque
 aut fugæ aut persecutioni locus erat : sed propin-
 quæ mutationes configentium, & inclinatio-
 nes permixtæ fiebant exercitus. Qui vero
 inter primos stetissent, aut occidendi aut mori-
 endi necessitatem habebant, quod refugere
 non dabatur; nam & posteriores utriusque par-
 tis, suos in frontem urgebant, nullumque inter
 dimicantes bello vacuum intervallum relique-
 rant. Cum autem Judæorum animi Romano-
 rum peritiam vincerent, jamque omnino tota
 acies pelleretur (a nona enim hora noctis ad
 septimam usque diei pugnabant) hi quidem
 omnes simul excidii periculum pro nutrimento
 virtutis habebant: Romani vero exercitus parti
 (nondum enim ascenderant legiones, illisque
 spes pugnantium nitebatur) satis esse visum est
 in præsentia, Antoniam obtinere.

C A P U T III.

De Juliano Romano milite insigni fortitudine.

Fortitudo
 insignis
 Juliani.

Julianus vero quidam centurio ex Bithynia
 non ignobilis, quem in bello & armorum
 peritia & viribus corporis & animi spiritu om-
 nium fortissimum ipse cognovi, ubi Romanos
 jam cedere & male repugnare conspexit (pro-
 pter Titum autem apud Antoniam stabat) subi-
 to profiliit, jamque Judæos vincentes solus ad
 interiorem usque templi angulum persecutus
 est.

est. Fugiebat autem universa multitudo, neque vim ejus neque audaciam hominis esse opinantes. At ille per medios ruens, quos alios alio disjecerat, ipsos quos occupasset interficiebat: eaque facie nihil Cæsari admirabilius, aut aliis horribilius visum est. Verum & ipsum profecto fata sequebantur, quæ ab homine vitari non possunt. Calceos namque habens, creberrimis atque acutis clavis, ut cæteri solent milites, fixos, dum strato saxeis crustis solo curreret, labitur: magnoque cum armorum sono dejectus, in tergum fugientes reduxit. Et Romanorum quidem clamor ex Antonia sublatus est, saluti ejus metuentium: Judæi vero multis simul gladiis & hastis undique feriebant. Ille autem multam quidem ferri vim scuto excipiebat: sæpe autem conatus erigere se, percutientium multitudine revolutus est, & jacens tamen gladio multos perculit: nec enim cito peremptus est, quando galea & thorace omnia membra neci opportuna septus erat: namque diu cervicem contraxerat, donec concisis aliis ejus membris remisit vires, cum ei nemo auderet succurrere. Nimius autem dolor Cæsarem tenuit, ubi tantæ fortitudinis virum in conspectu tantæ multitudinis vidit occidi: & quod locus se quidem intercludebat auxilium ferre cupientem: alios autem, ne possent, metus impediebat. Julianus igitur diu cum morte luctatus, cum non paucos interfectorum suorum saucios reliquisset, ægre peremptus est: magna sui gloria, non apud Romanos tantum & Cæsarem, verum apud hostes quoque relicta. Judæi vero etiam mortui rapto corpore, Romanos in fugam versos in Antoniam conclusere. Forti-

A. M.

4034

P.C.N.

72.

Julianus
dum strato
saxeis cru-
stis solo
currit, la-
bitur.

Mors Ju-
liani.

A. M. ter autem in eo prælio decertavere, Alexas qui-
 4034. dem & Gypthæus, ex agmine Joannis: ex par-
 P.C.N. te vero Simonis, Malachias, & Mertonis filius
 72. Judas, & Sosæ filius Jacobus, Dux Idumæo-
 Herods in- rum: Zelotæ vero fratres duo filii Jairi Simon
 ter Judæos & Judas.

C A P U T IV.

Josephi oratio pro deditione Judæorum & profugium eorum.

Titus
 Joannem
 ad bellum
 progredi
 jubet, ne
 una secum
 & civitas
 interiret
 simul &
 templum.

Titus autem militibus suis imperat Antoniæ
 fundamenta diruere, facilemque ascensum
 cuncto exercitui præparare. Ipse vero Josepho
 ad se vocato (namque audierat eo die, qui erat
 mensis Julii 17. divinam observantiam, quæ en-
 telechismos vocatur, virorum penuria defuisse,
 eaque re populum nimis dolere) iterum Joanni
 dici præcepit quæ ante mandaverat: quod etiam
 si quis eum pugnandi sævus amor teneret, cum
 qua placeret ei multitudo, ad bellum progredi
 liceret: dummodo non una secum & civitas
 interiret simul & templum: sanctum tamen lo-
 cum violare desineret, neve in Deum nefas ad-
 mitteret. Potestatem autem haberet si vellet,
 sacra intermissa celebrare per Judæos, quos ipse
 delegisset. Itaque Josephus, ne soli Joanni hæc
 intimarentur, sed etiam pluribus, unde exau-
 diri posset constitit, & mandata Cæsaris Hebrai-
 co sermone disseruit. Multum autem eos quo
 patriæ parcerent precabatur, ignemque depelle-
 rent jam templo contiguum, Deoque vota red-
 derent consueta. His dictis populus tristitia
 simul & silentio tenebatur. Multis autem con-
 viciis tyrannus Josepho cum execrationibus la-

Joannis in
 Josephum
 convicia.

cerato, postremo addidit, nunquam sibi excidium esse metuendum, quoniam Dei civitas esset. Atque cum exclamatione: sane vero, inquit Josephus, eam puram Deo conservasti, inviolataque sancta mansere: nec in eum, cujus speras auxilium, quicquam impium deliquisti: sed solennia sacra consequitur. Et si quidem tibi quisquam quotidianum auferat cibum, impium eum hostem putabis: Deum vero, quem perpetua religione privaveris, belli auxilio speras futurum? Et Romanis peccata imputas? qui nostras leges etiam nunc tuentur: & quæ ipse intercidisti sacra, Deo reddi compellunt. Quis non inopinatæ mutationis causam gemat, ac defleat civitatem? cum alieni quidem, hostesque impietatem tuam corrigant: tu vero Judæus, & inter leges educatus, illis quoque in has sævior inveniaris. Atqui Joannes etiam poenitere malorum non est turpe in rebus extremis: bonumque tibi exemplum patriam servare cupienti propositum est, Jechonias Rex Judæorum: qui quondam Babylois bellum sibi inferentibus, sponte civitate priusquam caperetur excessit, & cum cognatione sua voluntariam captivitatem sustinuit, ne hæc sancta hostibus proderet, Deique domum videret exuri. Ob hoc sacra Judæorum commemoratione laudatur: eumque memoria transmissa per secula semper nova immortalem posteris tradit. Bonum o Joannes exemplar, & si periculum præsto sit: ego autem veniam quoque tibi a Romanis spondeo, dum memineris, quod gentilis moneam, & Judæis ista promittam, spectarique oporteat, quis sit autor, & unde consilium. Absit enim unquam me ita captivum vivere, ut

Jechonias
voluntariam
Babyloniam
captivitatem
sustinuit.

A. M. genus aut leges patrias obliviscar. Rursum in-
 4034 dignaris & clamas, mihique maledicis. Etiam
 P.C.N. acerbiora mereor, qui hæc adversus fata suadeo,
 72. Deique sententia condemnatos servare conten-
 do. Quis ignorat scripta veterum propheta-
 rum, & responsum impendens miserrimæ civi-
 tati? Jam tunc enim ejus excidium prædixere,
 cum quis homicidium gentile cœpisset. Ve-
 strorum autem cadaverum non civitas tantum,
 sed etiam templum omne repletum est. Deus
 plane, Deus ipsæ cum Romanis ignem sibi lu-
 strationis inferit, totque scelerum plenam exu-
 rit civitatem. Hæc Josepho cum fletu & la-
 chrymis prosequente, vox ejus singultibus in-
 terrupta est. Et Romani quidem miserati do-
 lorem, admirati sunt. Joannes autem ejusque
 socii magis contra Romanos irritabantur, illum
 quoque capere cupientes. Nobilium tamen
 plurimos commovit ejus oratio. Et nonnulli
 quidem seditiosorum custodias formidantes, lo-
 cis suis manebant, jamdudum certi de suo pa-
 riter & civitatis exitio. Fuerunt autem, qui
 capto discessionis tempore, ad Romanos confu-
 gere: in quibus erant Pontifices Josephus & Je-
 sus. Filii vero Pontificum, tres quidem Ismae-
 lis, cui apud Cyrenen fuerat caput abscissum, &
 Matthiæ quatuor: alterius vero Matthiæ unus;
 qui post interitum patris aufugerat, quem Si-
 mon Gioræ cum tribus filiis, ut supra dictum
 est, interemit. Multi autem nobiles cum Pon-
 tificibus defecere: eosque Imperator cum-
 per alia humane suscepit, tum sciens in alienige-
 nis moribus illis versari molestum esse, in Goph-
 nam dimisit, ut ibi manerent interim, multas
 etiam pollicitus possessiones cuique peracto bel-

Fato, Dei-
 que sen-
 tentia ur-
 bem inte-
 rituram.

Josephi
 vox singul-
 tibus in-
 terrupta.

Judeorum
 nobilium
 plurimi ad
 Romanos
 confu-
 giunt.

Cæsaris in
 transfugas
 humanitas

lo se redditurum. Illi quidem in destinatum A. M. municipium læti cum omni cautione discedunt. 4034. His autem in civitate non visis, rumor a seditio- P.C.N. sis iterum diffamatus est, quod Romani trans- 72. fugas occidissent, ut hoc metu videlicet a fuga reliquos deterrerent. Et paulisper quidem hæc calliditas eorum, sicut antea, valuit, timor autem, profugere cupientes inhibuit. Rursus autem postquam eos Titus revocatos a Gophna cum Josepho murum circumire, & populo conspici iussit, multi ad Romanos fugiebant. In unum vero congregati, & ante Romanos stantes, cum lachrymis atque ululatu seditiosos rogabant, primo quidem, ut in civitatem Romanos fusciperent, patriamque servarent: si hoc displiceret, saltem de sano exirent, templumque sibi liberarent. Nec enim ausuros sine maxima necessitate Romanos ignem sanctis immittere. His illi magis adversabantur, multaque in transfugas vociferati convicia, supra sacras portas jacula & balistas & saxorum disposuere tormenta, ut omne quidem circum sanum spatium multitudine mortuorum sepulcro, templum vero ipsum castello simile videretur. In loca vero sancta & inaccessa, cum armis adhuc & manibus gentili cæde calentibus insiliebant: & ad hanc processere legis injuriam, ut quam Judæos indignationem oporteret exercere, si hæc Romani admitterent: ea tunc in Judæos propria sacra temerantes, uterentur Romani milites. Nemo sane fuit eorum, qui non cum honore templum aspiceret, atque adoreret: latronesque optaret, antequam immedicabile malum contingeret, poenitere. Titus autem dolens vicem eorum, iterum Joannem ejus-

Transfugas cum lachrymis & ululatu seditiosos Judæos rogant.

Templum castello simile.

Titus Joannem ejusque socios alloquitur.

A. M. que socios increpabat, dicens: Nonne vos, o
 4034. sceleratissimi, cancello sanctum locum protexi-
 P.C.N. stis? Nonne literis Græcis ac nostris incisas ta-
 72. bulas constituistis, quibus ne septa cuiquam
 transgredi liceret edicatur? Nonne eos, qui
 transissent, quamvis Romanus quis esset, vobis
 necare permisimus? Quid igitur in eo etiam
 mortuos conculcastis, o nocentissimi? Aut
 cur templum & externi & gentilis sanguinis con-
 fusione polluistis? Testor ego patrios Deos, &
 si quis unquam hunc locum ante aspexit (nunc
 enim neminem credo) itemque testor & exerci-
 tum meum & Judæos qui apud me sunt, & vos-
 ipsos, quod non ego vos violare hæc compel-
 lam: quin & si locum acies vestra mutaverit,
 neque accedet ad sancta quispiam Romanorum,
 neque quicquam in eorum contumeliam faciet:
 servabo autem vobis etiam templum nolenti-
 bus.

Titus Ja-
 dæi no-
 lentibus
 templum
 servare co-
 natur.

C A P U T V.

*De iterata pugna, extructis aggeribus, & excursio-
 nibus Judæorum.*

HEc Josepho internunciante principis dicta,
 latrones ac tyranni existimantes non be-
 nevolentia, sed timiditate hos sermones fieri,
 in superbiam tollebantur. Titus autem, qui
 neque seipsum miserari eos, neque templo parce-
 re prospiciebat, rursus bellum gerere decrevit
 invitus. Sed universum quidem his militem,
 quod locus eum non caperet, inferre non pote-
 rat. Tricenis autem de singulis centuriis viris
 fortissimis lectis, etiam chiliarchis singulis mil-
 lenos attribuit: hisque duce præposito Cereali
 hora

Titus tri-
 cenis de
 singulis
 centuriis
 viris for-
 tissimis le-
 ctis in cu-
 stodias im-
 petum sic-
 ti jubet.

hora noctis nona jubet in custodias impetum A. M.
 fieri. Cum autem ipse quoque in armis esset, 4034.
 unaque descendere statuisset, amici eum propter P. C. N.
 periculi magnitudinē ducumque dicta continue- 72.

runt; plus enim operis eum in Antonia præsi-
 dentem militum certamini facturum esse dixe-
 runt, quam si periculum subisset: omnes enim
 fore sub oculis Imperatoris optimos bellatores.
 His dictis paruit. Deinde ob hoc solum se ma-
 nere locutus ad milites, ut de eorum virtute ju-
 dicaret: ne aut fortis quisquam indonatus abi-
 ret, aut contra impunitus ignavus lateret, sed
 omnium spectator ac testis fieret ipse, qui & ul-
 ciscendi & remunerandi esset dominus: illos
 quidem ad aciem hora qua supra memoratum
 est, dimisit. Progressus autem ad speculam, in
 Antonia quid fieret expectabat. Verum hi qui
 missi fuerant, non ita, ut sperabant, somno op-
 pressos invenere custodes: sed coortis cum cla-
 more confestim manus conseruere, excubitorum
 autem tumultu exciti cæteri catervatim excur-
 rere. Itaque primorum quidem impetum ex-
 cipiebant Romani: qui autem illos sequerentur,
 in agmen proprium incidebant, multisque
 suorum velut hostibus utebantur. Vocis nam-
 que agnitionem confusus partium clamor, ocu-
 lorum autem singulis nox ademerat: cum præ-
 terea quosdam furor cæcos, alios iracundia, alios
 timor efficeret: idcirco obvium quemque sine
 discretione feriebant. Romanis quidem scu-
 torum conjunctione septis, & per globos pro-
 filientibus, ignoratio minus nocebat: signi enim
 sui quisque meminerat. Judæi vero disjecti tam
 impetus, quam recessus temere facientes, sæpe
 imaginem inter se hostium aliis alii demonstra-

Titus ad
 speculam
 in Antonia
 progressus
 quid fieret
 expectat.

A. M. bant : cum revertentem suum quisque per te-
 4034 nebras, quali Romanum aggredientem excipe-
 P.C.N. ret. Denique plures a suis quam ab hostibus
 72. fauciati sunt, donec orto die, visu jam pugna
 discerneretur : & in acie stantes ordine, sagittis
 atque telis uterentur. Neutri vero cedebant,
 neque labore fatigabantur. Sed Romani qui-
 dem & ligillatim, & multi simul in conspectu
 Imperatoris de virtute certabant : illumque diem
 sibi quisque promotionis initium fore putabat,
 si fortiter dimicasset. Judæis autem & pro-
 prium cujusque periculum, & quod templo me-
 tuerent, ministrabat audaciam : quod tyrannus
 stans hos rogaret, alios verberaret, & ad pu-
 gnandum interminationibus incitaret. Comi-
 nus autem plerumque pugnatum est; sed cito
 & brevi momento prælia mutabantur : neutra
 enim pars prolixum fugæ spatium vel persecu-
 tionis habebat. Pro suorum autem eventu ex
 Antonia tumultus erat, & confidere superanti-
 bus, & stare si fugerent, acclamantium : eratque
 veluti quoddam belli theatrum : nec enim vel
 Titum vel alios, qui una erant, quicquam eorum,
 quæ in pugna gerebantur, latebat. Postremo
 nona hora noctis cœpto prælio, quinta diei dis-
 soluti sunt, cum neutri eo loco, unde pugnam
 iniere certa fuga cessissent, verum mediam in
 ancipiti prælio victoriam reliquissent. Roma-
 norum quidem plurimi nobiliter decertarunt.
 Judæorum vero partis quidem Simonis, Judas
 Mertonis filius, & Simon Josiæ : Idumæique
 Jacobus, & Simon, hic Cathlæ filius, Jacobus
 autem Sosæ : de Joannis autem sociis Gyphthæus
 & Alexas : & de Zelotis, Simon filius Jairi. At
 Romanorum reliqua manus, die septimo sub-
 ver-

Cito &
brevi mo-
mento
prælia mu-
tantur.

Media vi-
ctoria in
ancipiti
prælio re-
lieta.

versis Antoniae fundamentis, latam viam usque A. M.
 ad templum fecit: admotæque muro legiones, 4034
 mox aggeres inchoabant: unum contra interio- P.C.N.
 ris templi angulum, qui ad septentrionem ori- 72.
 entemque spectabat: alterum contra exedram, Aggeres
 ad aquilonis partem inter duas portas ædifica- quatuor e
 tam, aliorum duorum unum contra porticum regione
 occidentalem templi exterioris, alterum contra templi ex-
 septentrionalem. Magno tamen opus cum la- trudi.
 bore ac miseriis proficiebat, cum materias a
 centesimo usque stadio deportarent. Interdum
 autem insidiis lædebantur, cum ipsi quidem
 vincendi facultate minime caverent, Iudæis
 vero propter desperationem salutis audaciori-
 bus uterentur. Nonnulli enim equitum, quo- Romano-
 rum equos
 tias ad ligna sive fœnum colligendum existant, Judæi ra-
 interea dum id facerent, equos suos frenis ex- piant.
 tos pasci sinebant: quos Iudæi per cuneos erum-
 pentes rapiebant. Itaque cum id crebro fieret,
 Cæsar existimans, quod erat verum, negligencia
 suorum magis, quam Iudæorum virtute rapinas
 contingere, tristi animadversione cæteros
 ad equorum custodiam revocare statuit: uno-
 que milite, qui equum perdiderat, morte dam-
 nato, eo metu equos suos cæteris conservavit.
 Nunquam enim eos posthac in pascua dimitte-
 bant, sed tanquam natura his connexi ad neces-
 sitatem egrediebantur. Illi quidem templum
 oppugnabant, aggeresque erigebant. Altera
 vero die post eorum ascensum, multi seditiosorum
 Judæorum
 & Romano-
 rum ad
 montem
 Eleon pa-
 gna.
 rum, quos rapinæ defecerant & fames urgebat,
 congregati, in præsidia Romanorum, quæ Eleon
 montem versus collocata erant, circa undeci-
 mam diei horam impetum faciunt; sperabant
 enim primo quidem inopinatos, deinde curandi

A. M. corporis causa quiescentes, facile decipi posse.
 4034. Verum cognito illorum conatu Romani de propriis custodiis celeriter collecti obstabant eis,
 P.C.N. 72. murum transcendere ac perrumpere violenter ambitum conatis. Conflato autem vehementi praelio, & alia multa ab utraque parte fortiter gesta sunt: cum Romani præter fortitudinem etiam bellandi peritia, Iudæi vero immoderato impetu & effrænatīs animis uterentur. Dux autem his pudor erat, illis necessitas: nam & amittere Iudæos, veluti laqueis irretitos, Romanis turpissimum videbatur: & illi unam spem salutis, si murum vi perrumpere possent, habebant, & quidam ex ala equitum, Pedanius nomine, Iudæis in fugam versis, atque in vallem coactis equo in adversum montem a latere incitato prætervectus, rapit unum ex hostibus fugam petentem, juvenem & gravem corpore, & armis undique septum, talo comprehensum. Tantum se inclinavit equo currente, tantamque dexteræ vim itemque cæteri corporis, & equestris peritiæ demonstravit. Ille quidem tanquam munus aliquod rapuisset, captivum ferens, ad Cæsarem venit. Titus autem vires ejus qui ceperat admiratus, & captivo, quia murum aggredi tentaverat, supplicio tradito, ipse templi oppugnationem curabat, utque aggeres mature fierent perurgebat. Inter quæ Iudæi adversis præliis male tractati, tumescēte paulatim bello & in templi serpente perniciem, sicut in putrefacto corpore assolet, membra peste occupata, prævenientes ne ulterius procederet, abscindebant. Porticus enim parte, quæ ab Aquilone in orientem pertinens Antonie jungebatur, incensa, deinde ad viginti fere cubitos

Pedanius
vir fortis
& eques
peritus.

Captivus
supplicio
affectus.

Judæi
templi
porticus
incendunt

abrupere, immisso sanctis incendio manibus suis. A. M.
 Biduo autem post, prædicti mensis vicesimo & 4034.
 quarto die, Romani porticum inflammavere: P.C.N.
 & usque ad quartum decimum cubitum igne 72.

progresso, Iudæi similiter culmen abjiciunt, ne-
 que omnino recedentes ab operibus, & Anto-
 niæ continentiae dirimentes, cum liceret eis ac-
 deberent incendium prohibere. Itaque im-
 misso igne, cursum ejus otiose pro sua utilitate
 metiebantur. Circa templum autem nunquam

Judæi im-
 misso igne
 cursum
 ejus otiose
 metiuntur

prælia cessavere: sed frequens erat paulatim
 contra se excurrentium pugna. Iisdem autem
 diebus, quidam ex Iudæis, vir & corpore bre-
 vis, & vultu despicabilis, tamque genere quam
 rebus aliis vilissimus, Ionathas nomine, progres-
 sus ad Ioannis Pontificis monumentum, cum

Jonathas
 Romano-
 rum for-
 tissimum
 ad singu-
 lare certa-
 men pro-
 vocat.

alia multa superbe ad Romanos prolocutus est,
 tum quem fortissimum haberent ad singulare
 prælium provocavit. At qui contra stetere,
 multi quidem dedignabantur: erant autem in-
 ter eos (ut assolet) etiam qui timerent: quos-
 dam vero non inconsulta movebat ratio, cum
 mortis cupido non debere configere. Nam
 qui de salute desperassent, eos neque cautos im-
 petus habere, neque Deum vereri: & cum his
 in discrimen venire, quos neque vincere ma-
 gnum sit, & vinci cum dehonestamento peri-
 culosum, non fortitudinis, sed ferocitatis videri.

Quum autem diu nemo procederet, multaque
 Iudæus eorum timiditati illuderet, homo arro-
 gans & superbus, Romanus ex ala equitum no-
 mine Pudens, insolentiam ejus exosus, fortasse
 autem etiam corporis brevitate sublatu, in-
 consulte profiliit: & cæteris commissa cum eo
 pugna risum præbuit, a fortuna proditus. La-

Pudens cū
 Jonatha
 pugnat, &
 interficitur

psūm

A. M. 4034. P.C.N. 72. *Jonatham*
Priscus
centurio
figitta
transfigit.
 psum enim Ionathas interfecit : deinde pede supra mortuum posito, læva scutum, dextraque cruentum gladium corruscabat : armisque cum fremitu concussis, exercitui & jacenti insultans, spectantes Romanos increpabat : donec eum tripudiantem & vana jactantem, Priscus centurio sagitta transfixit, eoque facto, & Iudæorum & Romanorum clamor varius excitatus est. Ille autem dolore in vertiginem tortus, supra corpus hostis incubuit : bellique felicitatem ratione carentem, quam velox ultio sequeretur ostendit.

C A P U T VI.

Romani flammis pereunt dolo Judaico, & de Artorio quodam.

Judæi porticus spatium sylvis aridis, sulfure ac bitumine replent.
 Seditiosi vero templum tenentes aperte quidem & quotidie militibus in aggeribus positus repugnabant. Vicesimo autem septimo die prædicti mensis, hujusmodi dolum excogitant. Occidentalis porticus spatium, quod inter culmen & trabes erat vacuum, sylvis aridis, itemque sulfure ac bitumine replevere. Deinde velut oppressi cedebant. Quare multi quidem temerarii fugientibus instabant, & in porticum ascendere positis scalis nitebantur : qui vero prudentiores erant, nullam fugæ causam Iudæis fuisse cogitantes, locis suis manebant. Verum porticu repleta his qui ascenderant, ignem immittunt Iudæi, excitataque undique subito flamma Romanos & qui extra periculum steterunt ingens stupor invasit, & desperatio, quos incendium ceperat, occupavit : flammis enim cincti semetipsos retrorsum in oppidum, alii vero in ho-

Romanorum in flamma calamitas.

hostes præcipitabant : multi spe salutis defili- A. M.
 tes in puteos, illico debilitabantur : alios, dum 4034.
 conantur, præveniebat incendium : alii ferro P.C.N.
 flammam antevertebant : statim vero & alios 72.
 fugientes ignis comprehendebat, plurimum per-
 vagatus. Cæsarem vero, licet morientibus in-
 dignaretur, quod injussi porticum ascenderant,
 misericordia tamen eorum tetigit. Cumque
 nemo prohibere posset incendium, hoc erat ta-
 men solatio pereuntibus, quia videbant ejus do-
 lorem, pro quo ipsi animam perderent. Vo-
 ciferans enim & ante alios profiliens, & comites
 suos quam possent auxilium ferre obsecrans,
 cernebatur. Ejusque voces & affectiones quis-
 que, velut aliquam præclarissimam sepulturam,
 secum auferens moriebatur. Nonnulli tamen
 recepti in partem porticus latiore, flamma-
 rum quidem periculum evasere : obsessi autem
 a Judæis, cum diu laucii restitissent, postremo
 universi cecidere. Post omnes autem quidam
 juvenis, nomine Longus, toti huic ornameto
 fuit calamitatis : & quamvis sigillatim digni sint
 memoria, qui periire, omnium tamen fortissi-
 mus demonstratus est. Quem Judæi quidem,
 & quia fortis erat, & quia interficere eum cupie-
 bant, ad se descendere promissa fide hortaban-
 tur. Frater vero ejus Cornelius, qui ex altera
 parte stabat, ne gloriam suam Romanamque
 militiam dehonestaret, orabat : cui magis ob-
 temperavit : sublatoque altius gladio, ut ab
 utrisque partibus cerneretur, semetipsum occi-
 dit. Eorum autem, quos ignis obsederat, Ar-
 torius quidam calliditate servatus est. Appel-
 lato enim clara voce Lucio quodam, commili-
 tone & contubernali suo : hæredem te, inquit,

Cæsarem
 Romano-
 rum in
 flamma
 constituto-
 rum mise-
 ricordia
 tangit.

Longus se-
 metipsum
 occidit.

Lucius
 mortuus,
 Artorius
 vero calli-
 ditate ser-
 vatur.

A. M. relinquo totius patrimonii mei, si me exceperis.
 4034 Cum autem ille prompto animo accurrisset, ipse
 P.C.N. quidem, qui se in eum projecerat, vixit: Lucius
 72. vero pondere oppressus, constratoque lapidibus
 solo allisus, continuo moritur. Ea calamitas
 paulisper quidem Romanis tristitiam compara-
 vit, in posterum tamen cautiores effecit, & ad-
 versus Judæorum insidias juvit, quibus plerum-
 que loca moresque hominum nescientes læde-
 bantur. Exusta est vero porticus ad turrim
 usque Joannis, quam ille belli tempore quod
 cum Simone gerebat, supra postes, qui in Xy-
 stum ducerent, ædificaverat: reliquum vero Ju-
 dæi, postquam consumpti fuerant qui ascende-
 rant, absciderunt. Postero autem die Romani
 quoque, porticum quæ in Boreæ parte fuit, ad
 orientalem usque totam incendunt: continen-
 tem angulos ejus, quæ appellatur Cedronos, su-
 per vallem ædificata: unde etiam profunda erat
 & horribilis ejus altitudo.

Porticus
 templi
 exusta.

C A P U T VII.

De fame Judæorum.

Intestinum
 bellum Ju-
 dæorum
 fame per-
 euntium.
 C Irca templum quidem ita se res habebant.
 Eorum vero qui per civitatem fame cor-
 rumpebantur, infinita multitudo moriebatur.
 Inenarrabiles autem clades eveniebant. Per
 singulas namque domos, sicubi aliqua vestigia
 cibi apparuissent, bellum illico gerebatur: &
 amicissimi inter se ad manus veniebant, miseris
 diripientes animis viaticum. Fides autem pe-
 nuria nec morientibus habebatur: sed etiam
 quos viderent expirare, scrutabantur latrones: ne
 quem forte cibum sinu occultans quispiam, mo-

re-

reretur. Ipsos autem spes egestate victus hian- A. M.
 tes, veluti canes rabidos decipiebat: & impin- 4034
 gentes in ostia, tanquam ebrii ferebantur, eas P.C.N.
 demque domos bis ac ter eodem momento de- 72.
 spe ratione inquietabant: omniaque dentibus
 necessitas subigebat: & ea colligentes quæ nul-
 lum, quamvis sordidissimum mutorum anima-
 lium, non horreret, comedere patiebantur. Denique nec cingulis nec calceamentis abstinere, coriaque scutis detracta mandebant. Quin-
 etiam fœni veteris laceramenta victui habeban-
 tur: cujus nonnulli exiguum pondus quatuor
 Atticis venundabant. Et quid opus est famis
 improbitatem ex rebus animæ carentibus demon-
 strare? Factum enim relaturus sum, neque
 apud Græcos, neque apud Barbaros cognitum,
 & dictu quidem horrendum, auditu vero incre-
 dibile. Itaque libenter hanc calamitatem in-
 termitterem, ne mentiri me posteri æstimarent,
 nisi testes multos haberem: & fortasse frigidam
 referrem gratiam, parcius ea differens, quorum
 fata perpeffa est.

Calcea-
 menta, co-
 ria scutis
 detracta,
 verusque
 fœnum su-
 daorum
 cibus.

C A P U T VIII.

De muliere quæ per famem filium coxerat.

Mulier quædam ex numero trans Jordanem
 habitantium incolarum, Maria nomine,
 Eleazari filia de Vico Vetezobra, quod significat
 domus hyssopi, genere ac divitiis nobilis, cum
 alia multitudine fugiens in Hierosolymam re-
 cepta, cum cæteris obsidebatur. Huius alia
 quidem bona tyranni diripuerunt, quæ ex trans-
 amnanis locis in oppidum comportaverat. Re-
 liquis vero conditorum, & si alimenta reperis-

Qqq 2

sent,

A. M. sent, irrumpentes domum ejus satellites, quotidie auferebant. Graviter autem mulier indignabatur: proptereaque sæpissime raptoribus maledicens, & imprecans, eos contra se vehementius irritabat: cum neque iratus, neque miserans, eam quisquam vellet interficere. Sed victum quidem parando aliis parabat: undique autem adempta jam erat ei etiam rapiendi facultas, famesque visceribus & medullis irrepserat. Plus vero quam fames iracundia succendebat. Igitur vi animi ac necessitate impulsâ, rebus adversis contra naturam excitatur: raptoque filio, quem lactantem habebat, miserum te, ait, infans, in bello & fame & seditione cui te servavero? Apud Romanos etiam si vixeris serviturus es: fames autem prævenit servitutem: his vero seditiosi sæviores sunt. Esto igitur mihi cibus, & seditiosis furia, & humanæ vitæ fabula, quæ sola deest calamitatibus Judæorum. Et hoc simul dicens, occidit filium, cœtumque medium comedit: adoptum vero reliquum servavit. Ecce autem aderant seditiosi, & contaminatissimi nidoris odore capti, mortem ei statim, nisi quod parasset, ostenderet, minabantur. Illa vero bonam partem se reservasse respondens, aperit filii reliquias. Illos autem confestim horror cœpit atque dementia, visuque ipso diriguerunt. At mulier: & hic, inquit, est vere filius & facinus meum, comedite: nam & ego comedi. Nolo ut sitis aut fœmina molliores, aut matre misericordiores. Quod si vos pietatem colitis, & mea sacrificia repudiatis, ego quidem comedi, reliquum ejus me manebit. Post hoc illi quidem tremantes exierunt, ad hoc solum timidi, vix-

Matris
priusquam
filium oc-
cidit, col-
loquium.

Seditiosi
cibum a
matre pa-
ratum po-
scunt.

que hoc cibi matri cessere. Mox autem reple- A. M.
ta est eo scelere tota civitas : & unusquisque 4034-
ante oculos sibi cladem illam proponens, tan- P.C.N.
quam hoc ipse admisisset, horrebat. Ab om- 72.
nibus autem, quos fames urgebat, properabatur
ad mortem & beati appellabantur, qui prius
quam id paterentur interiissent. Cito autem
Romanis etiam nunciata est illa calamitas: eo- Calamitas
rumque alii non credebant, alii miserabantur, Romanis
multos autem vehementius ejus gentis odium nunciata.
cepit. Cæsar autem super hoc Deum placabat:
siquidem Judæis pacem obtulisset, eisque libe-
ram proposuisset omnium oblivionem quæ com-
miserant. Illos autem pro concordia seditio-
nem, bellum pro pace, pro satietate atque opu-
lentia famem optasse: & qui propriis manibus
templum, quod ipse eis servasset, incendere
coeperant, hujusmodi alimentis eos esse dignif-
simos. Verumtamen scelus hujus nefandi vi-
ctus, ruina sese patriæ operturum: neque reli-
cturum in orbe terræ, ut sol inspiciat civitatem,
in qua matres sic vescerentur. Ante matres
autem patribus hujusmodi alimenta deberi: qui
nec post ejusmodi clades arma deponerent. Si-
mul hæc dicens, desperationem hostium repu-
tabat, nec eos sanam mentem recepturos existi-
mabat, qui cuncta jam pertulissent, quibus an-
tequam ea paterentur, mutare sententiam spe-
rabantur.

A. M.

4034
P.C. N.*De expugnatione muri & incendio Templi.*

72.

Octavo autem die mensis Augusti, cum duæ legiones aggeres perfecissent, ad exedram occidentalem templi exterioris admovent arietes jussit: cum diebus ante sex, qui firmissimus erat aries, parietem sine intermissione pulsando, nihil omnino profecisset. Verum & huius & cæterorum magnitudinem structura lapidum superabat. Septentrionalis autem portæ alii fundamenta suffodiebant: multumque fatigati, exteriores tantum lapides evellere potuere, ab interioribus autem portæ sustinebantur: tamque diu mansere, donec instrumentorum & vetitum conatibus desperatis, Romani scalas porticibus applicuere. Judæi vero præventi, ne eas subire prohiberent, cum his congressi dimicabant. Et alios quidem retro depellentes præcipitabant, accedentes alios subsidio trucidabant, multos de scalis egredientes, prius quam se scutis obtegerent, ferientes gladiis præveniebant, nonnullas autem scalas armatorum plenas, in latus declinantes, dejiciebant. Unde Romanorum quoque non parva cædes sequebatur. Alii signis ablatis pro his decertabant, rapinam eorum gravissimæ fore turpitudini ducentes. Postremo tamen Judæi & signis potiuntur, & eos qui una ascenderant interficiunt, cæteri vero clade intereuntium perterriti descendunt. Romanorum quidem nemo non aliquo facto opere procubuit. Seditiosorum autem, qui prioribus præliis, etiam tunc fortiter pugnaverunt, & præterea Eleazarus fratris Simonis tyranni filius. Titus autem cum videret se alie-

Romanos
Judæi vin-
cunt eo-
rumque si-
gnis poti-
untur.

Simonis
satellites
duo ab eo
deficiunt.

no templo cum damno & nece militum parceret, ignem portis subjici jussit. Inter hæc autem ad eum profugi veniunt, Ananus Ammauntinus, Simonis satellites crudelissimus, & Archelaus filius Magadati: idcirco sperantes veniam, quod Judæos victores reliquerant. Titus autem, cum hanc eorum in Judæos crudelitatem audivit, utrumque obtruncare decrevit. Dicebat enim necessitate, non voluntate venisse: nec salute dignos esse, incensam ipsorum causâ patriam deferentes. Verumtamen cohibuit iracundiam fides, eosque dimisit: sed non eo loco habendos, quo etiam alios credidit. Jam vero portis milites ignem admoverant, liquefactoque argento cito lignum flammæ absumpserant, cum subito auctæ proximas inde porticus corripuere. Judæis vero ignem circum se videntibus, corpora simul animique ceciderunt: & stupore attoniti, adjuvare quidem vel extinguere nemo conatus est: stantes vero aspiciebant, nec tamen his quæ absumerentur dolentes, saltem ut quod reliquum esset salvum haberent, animum colligebant. Illo quidem die, & quæ secuta est nocte, crescebat incendium: paulatim enim, nec simul undique inflammari porticus potuerunt: postero autem die Titus partē militum jussu incendium restinguere, perque proxima portis loca viam sternere, ut facilius agminibus esset ascensus, rectores ad se convocat: sexque collectis qui erant procures, Tiberio Alexandro totius militiæ præfecto, & Sexto Cereali quintæ legionis præposito, & Largio Lepido 10. & Tito Frigio 15. cum quibus erat etiam Æternius Fronto magister duarum Alexandrinarum legionum & Marcus

A. M.
4034-
P.C.N.
72.

Iracundiam
Titi
fides cohibet.

Judæorum
nemo incendium
extinguere conatur

Titus rectores ad se convocat.

An-

A. M. Antonius Julianus procurator Judææ, congregatisque præterea chiliarchis & procuratoribus, 4034
P.C.N. consilium de templo proposuit. Aliis quidem
72. videbatur lege belli utendum esse : nunquam
Titus con- enim Judæos a novis rebus posse desinere tem-
silium de plo manente, quo omnes ubicunque essent col-
templo ligerentur. Nonnulli si templum reliquissent
proponit. Iudæi, neque armis pro eo quisquam certaret,
conservandum esse suadebant : si vero id pugna
obtinuissent, ignibus consumendum : quoniam
castellum jam videretur esse non templum : &
piaculum non ipse, verum illi, qui id fieri coe-
gere, committerent. Tito autem, nec si su-
perstantes dimicarent Iudæi, pro hominibus
anima carentia ulciscendum esse dicente, neque
se unquam tantum opus incensurum : jam enim
Romanorum fore hoc damnum, sicut ornamentum
quoque fore imperii, si maneret : jam certi
quid vellet, ad ejus accedunt sententiam, Fron-
to, Alexander & Cerealis. Tunc quidem con-
siliium dimisit : jussisque militibus quiescere,
itemque ducibus, ut his in procinctu validiori-
bus uteretur, viam sternere per ruinas lectis ex
cohortibus imperat, ignemque restinguere. Illo
quidem die Iudæos labor timorque ab impetu
continuit. Postero autem collectis viribus, &
recepta fiducia, per orientalem portam contra
templi exterioris custodes, secunda hora diei
procurrunt. Illi autem primam quidem coitio-
nem fortiter exceperunt : septique scutis, a fronte
morum condensâ acie imitantur : certum ta-
men erat eos non diu duraturos, quod & mul-
titudine infestantium & animis vincerentur.
Cæsar autem prius quam verteretur acies (nam
pugnam ex Antonia prospectabat) cum equiti-
bus

Titus Ro-
manis
cum equi-
tibus lectis
auxilio ve-
nit.

bus lectis venit auxilio, impetum vero ejus non sustinuerunt Judæi : sed primis interfectis, plerique fugam petunt : & cedentibus quidem Romanis, revertentes instabant : cum autem illi retorsissent : iterum refugiebant : donec circa horam quintam, Judæi vi coacti templum introire conclusi sunt. Titus autem discessit in Antoniam, decreto postridie mane cum omni exercitu aggredi, templumque oppugnare. Sed id plane Dei sententia jamdudum igne damnaverat : evolutisque temporibus aderat feralis dies, qui erat decimus mensis Augusti, quo etiam prius a Rege Babyloniorum fuerat concrematum. A domesticis autem causam principiumque sumpsit incendium. Nam cum paulisper Titi discessu seditiosi quievisset, Romanos rursus aggrediuntur, custodumque templi cum ignem exterioris fani restringentibus pugna committitur. Hique Judæis in fugam versis, usque ad templum accesserunt.

Templum
ab Romanis,
decimo mensis
Augusti
die, quo
etiam prius
a Babyloniorum
Rege, con-
crematur.

C A P U T X.

Quemadmodum Templum incensum est invito Tito.

Hic itaque tunc militum quidam, non expe-
ctato cujusquam edicto, neque tantum
facinus veritus, sed divino quodam motus im-
petu, a contubernali suo sustollitur : & ex ar-
dente materia raptum ignem in fenestram in-
ferit auream, unde ad membra circum tem-
plum ædificata de septentrionali regione aditus
erat. Flamma vero excitata, Judæorum qui-
dem calamitate dignus clamor exoritur, & ad
subveniendum properabant : neque jam vitæ
parcendum rati, neque viribus temperandum,

Miles Ro-
manus in-
vito Tito,
Templum
incendit.

A. M. amisso eo cujus gratia cautissimi videbantur :
 4034 mature autem hoc Tito quidam nunciat. Et
 P.C.N. ille (namque casu in tabernaculo quiescebat, sicut
 72. a praelio redierat) exilit : templumque curricu-
 Incen-
 dium tem-
 pli. plo petit, prohibiturus incendium : omnesque
 post eum duces, & hos agmina perterrita se-
 quebantur. Clamor autem ac tumultus erat
 tanto exercitu sine ordine concitato. Cæsar
 autem voce simul ac dextera pugnantibus signo
 dato, ignem jubebat extinguere. Sed neque vox
 ejus audiebatur, quod aures eorum major cla-
 mor obstrueret, nutumque dexteræ non atten-
 debant, quum alios bellum, alios ira distrahe-
 ret. Introcurrentium vero agminum impe-
 tum, non præcepta neque interminationes con-
 tinebant : sed quo furor eos duceret, sequeban-
 tur. Ad ipsos autem introitus conferti, multi
 quidem sese invicem conculcabant : multi vero
 ardentibus adhuc & fumantibus porticum in-
 cidentes ruinis, eadem quæ victi patiebantur.
 Cum vero ad templum accessissent, edicta qui-
 dem Cæsaris non audire simulantes, præceden-
 tem quisque, ut ignem immitteret, hortabatur :
 seditiosis autem jam subveniendi quidem spes
 nulla erat, sed fuga & cædes omnia possidebat.
 Magna vero populi multitudo invalida & iner-
 mis, ubicunque occupati fuerant, interficieban-
 tur. Et circum aram quidem ingens mortuo-
 rum numerus congregabatur : per gradus vero
 templi, & sanguis multus profuebat, & eorum
 corpora, qui supra ceciderant, delabebantur.
 Cæsar autem ubi neque impetum insanientium
 militum continere poterat, & flamma domina-
 batur, intro cum rectoribus ingressus, & san-
 ctum templi, & quæcunque illic erant aspexit,

Ingens
 cædes in
 templo &
 calamitas.

ea quidem quæ apud alienigenas erat fama me-
 liora, jactatione vero & opinione domestica
 non minora. Cum autem flamma nondum ex
 ulla parte ad interiora penetrasset: nec mem-
 bra quæ circum templum erant depasceretur,
 quod erat verum, existimans adhuc illud posse
 servari, & ipse profiluit, militesque rogare ut
 ignem restinguerent conabatur: & Liberalem
 centurionem de stipatoribus suis, fuisse multa-
 tos, qui non obedirent, jussit arcere. Illorum
 autem furor bellicque impetus quidam vehe-
 mentior, Judæorumque odia, & Cæsaris reve-
 rentiam & prohibentis metum superabant: ple-
 rosque autem prædarum spes incitabat, suspi-
 cantes intus omnia pecunia referta esse: quo-
 niam fores auro factas conspicerent. Præterea
 quidam miles, ex his qui intraverant, quum Cæ-
 sar ad inhibendum incendium cucurrisset, ignem
 jam cardinibus portæ subjecerat: tumque subi-
 to, postquam flamma intus apparuit, & duces
 cum Cæsare discedebant, & stantes extra suc-
 cendere nemo prohibebat. Templum quidem
 hoc modo invito Tito exurit. Sed quamvis
 hoc multum quis deslendum putet, ut opus
 omnium, quæ audivimus aut vidimus, maxime
 admirabile, tam exstructionis genere, quam
 magnitudinis, itemque munificentiae in singulis
 rebus, & gloriæ quæ de sanctis habebatur, ma-
 ximum tamen ex fato capiet solatium: quod
 ut animalibus, ita operibus locisque fatum sit
 ineluctabile. Mirabitur autem in eo etiam cir-
 cumacti temporis fidem. Nam & mensem, ut
 dictum est, eumque diem servavit, quo pri-
 mum a Babyloniis templum erat incensum.

A. M.
 4034-
 P.C. N.
 72.
 Titus san-
 ctum tem-
 pli servare
 idque fru-
 stra cona-
 tur.

A. M. Et a prima quidem structione templi, quam Solomon Rex inchoaverat, usque ad hoc excidium, **4034** quod evenit secundo anno principis Vespasiani, **P. C. N.** mille centum triginta colliguntur anni, & septem **71.** menses, ac dies quindecim. A posteriore vero, quam secundo anno Cyri Regis Aggaeus fecerat, usque ad excidium, quod Vespasiano Imperante sustinuit civitas, anni sexcenti triginta novem, & dies quadraginta quinque.

A prima structione templi, quam Solomon Rex inchoaverat usque ad hoc excidium quor anni.

C A P U T XI.

De Sacerdotibus, gazophylacioque, & porticu.

CUM templum autem incenderetur, etiam quicquid in manus forte venisset rapiebatur, & caedes erat infinita deprehenforum. Nec actæ fuit ætatis miseratio, aut reverentia castitatis: sed & pueri & senes & sacri & profani similiter interficiebantur, atque omne genus hominum belli calamitas persequabatur, unaque supplices cum repugnantibus necabantur: flammaque ulterius progrediens, cum gemitu occumbentium concrepabat. Et pro altitudine quidem collis, ardentisque operis magnitudine, totam quis ardere crederet civitatem. Illo autem clamore nihil majus aut horribilius excogitari potest. Nam & Romanorum legionum fremitus erat, & seditiosorum ferro ignique clausorum clamor ingens, & populi sursum deprehenso ad hostes fuga cum stupore, ac calamitatis conquestio: in colle autem constitutis, etiam multitudo oppidi consonabat. Jam vero multi fame maridi, in mortem pene luminibus clausis, postquam ignem templi videre, in questus interim vires clamoremque receperunt. Resonabat

Clamor & ululatus Judæorum pereuntium.

nabat autem & trans fluvium regio, & montes A. M.
 circumpositi graviorem sonitum reddebant: & 4034
 tamen erant clades acerbiores tumultu. Nam P.C.N.
 collem quidem, in quo templum erat, exuri ra- 72.
 dicitus quis putaret, ita undique flamma ple- *Templum sanguine & igne repleum.*
 num: videbatur autem sanguis igne largior esse,
 pluresque intersectoribus interfecti: omnisque
 terra cadaveribus tegebatur, & supra corpora
 mortuorum gradientes milites cursum fugien-
 tium sequebantur. Latrocinialis quidem multi-
 tudo, tandem pulsus Romanis, in exterius tem-
 plum, deinde in civitatem evadit: populi au-
 tem quod fuit reliquum, in exteriorem porti-
 cum confugerat. Sacerdotum autem nonnulli,
 primum verubus, itemque sedibus suis, quæ ex
 plumbo factæ erant, avulsis, in Romanos pro-
 missilibus utebantur: deinde cum nihil profi-
 cerent, ignisque in eos evomeretur, in parie-
 tem secedentes octo cubitis latum, ibi mane-
 bant. Duo tamen ex nobilibus, cum ad Roma-
 nos transeundo servari possent, aut commu-
 nem cum cæteris durare fortunam, semetip-
 sos in ignem injecere, & cum templo concremati
 sunt, Mejerus filius Belgæ, & Josephus Dalæi.
 Romani autem, quod frustra se circum tem-
 plum ædificiis parcere judicabant, cum ipsum
 templum arderet, omnia simul incendunt, &
 quicquid ex porticibus reliquum erat, & por-
 tas: præter unam ex parte orientali, alteram
 ex meridiana, quamvis eas quoque postea fun-
 ditus everterint. Quinetiam arculas, quæ ga-
 zophylacia vocantur, incendunt, in quibus ma-
 gna vis erat pecuniæ, ac plurimum vestium,
 aliaque bona, & (ut breviter dicam) omnes Judæo-
 rum congestæ divitiæ, quod opulentissimus

Duo nobi-
 les semet-
 ipsos in
 ignem in-
 jiciunt.

Circa tem-
 plum om-
 nia incen-
 sa.

A. M. quisque illuc totas domos exhausérant. Venerunt autem etiam in eam, quæ restabat, unam porticum extra templum, quo confugerant ex populo mulierculæ, itemque pueri & promiscua multitudo, prope ad sex hominum millia. Sed prius quam de his Cæsar quicquam decerneret, vel ducibus imperaret, ira flagrantes milites incendunt porticum. Hincque contigit, ut alii quum se ex flamma præcipitarent morerentur, alios ipsa corrumpere: ex tanto autem numero nemo servatus est. His causa interitus quidam Pseudopropheta fuerat, qui eo die prædicaverat in civitate, quod eos in templum Deus ascendere signa salutis accepturos juberet. Multi enim a tyrannis tunc subornati Prophetæ, populo denunciabant, ut expectarent Dei auxilium, quo propterea minus profugerent, & eos qui supra timorem & custodiam fierent, spes retineret. Cito autem in adversis homini persuadetur. Quod si etiam malorum instantium liberationem polliceatur qui fallit, necessario qui ea patitur, spei totus efficitur.

4034
P.C.N.
72.
Sex hominum
millia in porticu
flamma perierant.

Pseudo-
prophetæ
a tyrannis
subornati.

C A P U T XII.

*De prodigiis excidium Hierosolymæ præcedentibus,
& præsagiis.*

Populi ex
cacatio.

Primum
prodigium.
Cometes
gladio simili.

DEnique miserabilis populus, illis quidem fallacibus Deumque calumniantibus, credulus erat. Certis vero prodigiis & futuram solitudinem prænunciantibus, neque attendebant animo, neque credebant: sed velut attoniti, nec aut oculos habentes, aut animas, edicta Dei dissimulavere: modo cum supra civitatem sidus stetit simile gladio, & per annum per-

perseveravit cometes : modo cum ante defe-
 ctionem primique belli motus ad diem festum
 Azymorum populo conveniente (octavus au-
 tem dies erat Aprilis mensis) nona hora noctur-
 na, circum aram itemque templum tantum lu-
 men effulgit, ut clarissimus dies putaretur : &
 hoc usque ad mediam permanfit horam : quod
 imperitis quidem bonum augurium esse videba-
 tur : sacrorum vero peritis, prius quam eveni-
 ret, statim dijudicatum est. Eodemque festo
 die etiam bos, cum ad hostiam duceretur, agnum
 in medio fani peperit. Orientalis autem porta
 interioris templi, cum esset ænea atque gravissi-
 ma, & sub vesperam vix a viginti viris claudere-
 tur, serisque ferro vinctis obseraretur, pessulos-
 que altos haberet in saxeum limen demissos,
 uno perpetuo lapide fabricatum, visa est noctis
 hora sexta sponte patefcere. His autem curri-
 culo per custodes templi magistratui nunciatis,
 ascendit ille, vixque eam potuit claudere. Ve-
 rum & hoc iterum ignaris quidem signum opti-
 mum videbatur. Deum namque bonorum por-
 tam sibi aperuisse dicebant. Prudentiores vero
 templi tutamen sponte sua dissolutum iri cogi-
 tabant : & hostium donum esse, portas aperiri :
 solitudinemque illo ostento signari inter se pro-
 nunciabant. Post dies autem festos diebus pau-
 cis, vicesimo primo die mensis Maji visio quæ-
 dam apparuit fidem excedens. Pro fabula au-
 tem fortasse quod dicturus sum haberetur, nisi
 qui viderunt superessent, & clades dignæ præsa-
 giis secutæ fuissent : namque ante solis occasum
 visi sunt per inane ferri currus totis regioni-
 bus, & armatæ acies tranantes nubila, & civitati
 circumfusæ. Festo autem die, quam penteco-
 sten

A. M.

4034

P.C.N.

72.

Secundum
 prodigium
 lumen cla-
 rissimum
 circum
 aram &
 templum
 noctu ef-
 fulget.

Tertium
 prodigium
 bos agnum
 in medio
 fani parit.

Quartum
 prodigium
 ænea tem-
 pli porta
 sponte sese
 aperit.

Quintum
 prodigium
 currus &
 armatæ a-
 cies tra-
 nantes nu-
 bila.

A. M. sten vocant, nocte Sacerdotes intimum templum
 4034. more suo ad divinas res celebrandas ingressi,
 P.C.N. primum quidem motum, quendamque strepi-
 72. tum senserunt : postea vero subitam vocem au-
 Sextum diere, quæ diceret, Migremus hinc. Quod au-
 prodigium tem his horribilius fuit, Jesus quidam, filius
 vox in in- Anani, plebejus & rusticus, quadriennio prius
 timo tem- quam bellum gereretur, in summa civitatis pa-
 plo. ce atque opulentia, cum ad festum diem venif-
 Septimum set, quo ategias in honorem Dei componi in
 prodigium templo ab hominibus mos est, repente exclamare
 Jesu plebei ac rustici, clamor & coepit : Vox ab oriente : Vox ab occiden-
 mors. te : Vox a quatuor ventis : Vox in Hierosoly-
 mam & templum : Vox in maritos novos novasque nuptas : Vox in omnem hunc populum. Atque hæc interdum noctuque clamitans omnes civitatis vicos circuibat. Nonnulli autem virorum insignium, adversum omen indigne ferentes, corripiunt hominem, multisque verberibus afficiunt. Ille autem neque pro se, nec ad eos qui se mulctabant, secreto quicquam loquutus, eadem quæ prius vociferans perseverabat. Magistratus autem rati, quod erat verum, magis divinum esse hominis motum, ducunt eum ad Romanorum præfectum : ubi plagis usque ad ossa laceratus, neque supplex cuiquam fuit, neque lachrymavit : sed ut poterat inclinans maxime flebiliter vocem ad singulos ictus respondebat : Væ væ Hierosoly-
 mis. Albino autem interroganti (is namque judex erat) quis esset, vel unde ortus, aut cur ista diceret, nihil retulit. Non prius autem cessavit a luctu miseræ civitatis, donec eum Albinus furere judicatum dimisit. Ille autem ad belli usque tempus neque adibat quenquam civium,

vium, neque loqui visus est: sed quotidie vel- A. M.
ut orationem quandam meditatus, Væ væ Hie- 4034.
rosolymis querebatur. Sed nec imprecatus P.C.N.
est cuiquam, cum in dies singulos mulctaretur, 72.

nec victum offerentibus bene dicebat. Sola ve-
ro ejus responsio ad omnes erat triste præsa-

gium. Maxime autem diebus festis vociferaba-

tur: idque per annos septem & quinque men-

ses continuos faciens, neque voce raucior fuit,

neque delassatus est, donec oblidionis tempore

ipsa re perspectis auguriis ipse quievit. Supra

murum enim circumiens iterum, Væ væ civi-

tati, ac Fano, ac populo, voce maxima clami-

tabat. Quum autem ad extremum addidisset,

væ autem mihi, lapis tormento missus eum

statim peremit, animamque adhuc illa omnia

ludentem dimisit. Hæc si quis reputet, profe-

cto inveniet, Deum quidem hominibus consu-

lere, modisque omnibus præmonstrare, quæ sint

eorum generi salutaria: ipsos autem ob dementi-

tiam suam malis voluntariis interire, quandoqui-

dem & Judæi post Antoniam captam quadra-

tum Fanum fecerant: cum in sacris libris scrip-

tum haberent, capiendam civitatem ac tem-

plum, si fanum quatuor angulis esset effectum.

Sed quod maxime eos ad bellum excitaverat, re-

sponsum erat ambiguum, itidem in sacris libris

inventum, quod eo tempore quidam esset ex

eorum finibus orbis terræ habiturus imperium.

Id enim illi quidem quasi proprium acceperunt;

multique sapientes interpretatione decepti sunt.

Hoc autem plane responso, Vespasiani designa-

batur imperium, qui apud Judæam creatus est

Imperator. Sed enim homines fatum vitare

non possunt, etiam si præviderint. At vero hi

Jesus per
annos se-
prem &
quinque
mensēs
vocifera-
tur.

Jesum in
muro lapis
tormento
missus pe-
rimit.

Judæi si-
gna pro
sua libidi-
ne inter-
pretautes,
Patriæ ex-
cidium si-
bique per-
niciem ac-
cursant.

A. M. signorum quædam pro sua libidine interpretati
 4034 sunt, alia contempserunt: donec patriæ excidio
 P.C.N. suaque pernicie, eorum iniquitas confutata est.
 72.

C A P U T XIII.

De Imperio Titi, & sacerdotum interfectione.

ROmani quidem, postquam seditiosi ad civi-
 tatem confugere, templo itemque omni-
 bus circum locis ardentibus, signa in fano re-
 posuere contra portam orientalem: hique ibi
 sacrificio celebrato, maximis cum clamoribus
 declarabant Titum Imperatorem. Usque adeo
 Dimidio pretio pondus auri venit. vero præda satiati sunt milites universi, ut in
 Syria dimidio, quam pridem fuerat, pretio pon-
 dus auri veniret. Ex his autem Sacerdotibus,
 qui in templi pariete perduraverant, puer si-
 tiens a Romanis custodibus pacem petebat, si-
 timque fatebatur. Sed ubi illi tam ætatis quam
 necessitatis miserti, dedere ei dexteram, & ipse
 bibit, & quam secum attulerat, lagena repleta,
 sursum refugiens abiit ad suos: nec eum quis-
 quam custodum assequi valuit, sed ejus perfidiæ
 maledicebant. Ille autem nihil se præter placi-
 ta fecisse dicebat. Dexteram enim sibi datam,
 Dolus pueri, non ut apud ipsos remaneret, sed ut tantum de-
 scenderet, atque ut aquam acciperet: quæ cum
 fecerit, in fide mansisse. Astutiam quidem
 propter ætatem, maxime pueri, qui decepti
 fuerant, mirabantur. Quinta vero die Sacer-
 dotes oppressi fame descendunt, & a custodibus
 ad Titum perducti, ut salutem sibi concederet
 orabant. Ille autem veniæ quidem tempus il-
 lis præterisse fatus, periisse vero id cuius eos
 gratia merito conservasset, decere autem Sacer-
 do-

dotes interire cum templo, duci homines ad A. M.
 supplicium jubet. Sed tyranni cum sociis, quo- 4034.
 niam bello undique tenebantur, circumdatis P.C.N.
 autem nusquam erat fugæ copia, Titum ad col- 72.
 loquia provocant. Ille autem pro humanitate Seditiosi
 naturali saltem oppidum servare cupiens, & Titum ad
 amicis præterea suadentibus (latrones enim jam colloquia
 moderatiores factos esse arbitrabantur) in parte provocant
 occidua templi interioris consistit. Hic enim
 super Xystum erant portæ, ac pons qui civita-
 tem superiorem templo jungebat, isque tunc
 inter tyrannos ac Titum interveniebat. Multi
 autem militum utrinque densi astabant: Judæi
 quidem circum Simonem ac Joannem suspensi
 spe veniæ: Romani vero ad Cæsarem speculandi
 studio, qualiter eos reciperet. Edicto autem
 dato militibus, Titus, ut & iracundiam & sagit-
 tas continerent, adhibitoque interprete, quo
 argumento superior ostendebatur, prior allo-
 qui cœpit. Etiamne saturati estis patriæ ma-
 lis, o viri? quibus neque virtutis nostræ, ne-
 que infirmitatis propriæ venit in mentem: sed
 inconsulto impetu ac furore perditis populum
 & civitatem simul ac templum, ipsi quoque ju-
 ste perituri: qui primum quidem, postquam
 vos Pompejus fortiter debellaverat, novas res
 affectare non destitistis, deinde etiam bellum
 apertum contra Romanum populum extulistis:
 utrumne multitudine freti? atqui parva manus
 vobis Romani exercitus satis restitit. Auxilia-
 torum fide? Et quæ gens imperio nostro libera,
 Judæos præ Romanis optaret? Sed viribus
 corporum? Atqui scitis nobis servire Germanos.
 Firmitate murorum? Et qui major Oceano
 murus, atque obstaculum? quo septi Bri-

Titi ad Ju-
 dæos per
 interpre-
 tem oratio

A. M. tanni, adorant arma Romanorum. Animo-
 4034- rum obstinatione, vel astutia ducum? Atqui
 P.C. N. etiam Carthaginenses captos esse noveratis. Ita-
 72- que vos contra Romanos ipsorum excitavit hu-
 manitas, qui primum vobis & terram dedimus
 possidendam, & gentiles imposuimus Reges,
 deinde leges servavimus patrias, & vivere vos
 non solum discretos, sed cum aliis etiam vestra
 voluntate concessimus: quodque maximum est,
 tributum capere Dei nomine, ac donaria colligere
 permisimus: eaque offerentes neque monuimus,
 neque prohibuimus, ut hostes nobis efficeremini
 ditiores, nostraque pecunia vos contra nos instru-
 eretis. Ergo tantis bonis affecti, satietatem in eos,
 qui hæc vobis præstiterant, extulistis, & immitium
 exemplo serpentium virus blandientibus infudistis.
 Esto, Neronis negligentiam contempnistis, & veluti
 ruptum aliquod membrum, sive contractum alias,
 male quieti in majore vitio detecti estis, & ad
 spes improbas, etiam cupiditates immodicas
 explicastis. Venit pater meus ad patriam vestram,
 non ut pœnas a vobis ob ea, quæ in Cestium
 commiseratis, exigeret, sed monitis emendaret.
 Denique cum deberet, si populandæ nationis
 causa venisset, stirpem vestram petere, atque hanc
 delere civitatem, Galilæam & circa eam loca
 vastare maluit, ut pœnitendi vobis præberet
 inducias. Sed hæc ejus humanitas infirmitas
 videbatur, nostraque lenitate aluistis audaciam.
 Et Nerone mortuo, fecistis quod nequissimi
 solent, & ex intestinis nostris dissensionibus
 fiduciam præsumplistis: meque ac patre meo
 digressis ad Ægyptum, ad struendum bellum
 tempus illud utile putavistis.

Neque
vos

vos puduit perturbare principes declaratos, A. M.
 quos etiam duces humanissimos fueratis ex-⁴⁰³⁴
 perti. Denique ubi ad nos confugit imperium, P.C.N.
 & omnibus in eo quiescentibus, per legatos au-^{72.}
 tem gratulantibus exteris nationibus, ecce ite-
 rum hostes Judæi: & legationes quidem a vo-
 bis trans Euphratem usque novarum rerum
 gratia missæ, murorum autem novi ambitus:
 seditio etiam, tyrannorumque contentio, &
 bellum intestinum, quæ sola hujuscemodi ne-
 quissimos decent. Jussus ergo ab invito patre
 cum mandatis tristibus ad civitatem venire, læ-
 tabar, cognito populum de pace sentire. Ante
 bellum rogabam vos desistere, pugnantibus ali-
 quamdiu parcebam, sponte ad me venientibus
 dexteram dedi, fidem servavi confugientibus,
 multos captivos miseratus, verberibus urgen-
 tes bellum coercui, muris vestris machinas in-
 vitus admovi, semper cædis vestræ cupidos mi-
 lites continui. Quoties vici, toties vos ad pa-
 cem tanquam victus provocavi. Cum prope
 ad templum accessissem, consulto iterum legis
 belli oblitus, parcere vos propriis sanctis orabam,
 templumque servare, data vobis exeundi copia
 & fide salutis, vel etiam pugnare alio tempore
 si velletis, in alio loco facultatem præbui. Ista
 omnia spreuistis, & templum manibus vestris
 incendiistis. Deinde sceleratissimi nunc me ad
 colloquium provocatis, ut quid tale conserve-
 tis quale periit? Qua vosmetipsos salute dignos
 esse post templi excidium judicatis? Quinetiam
 nunc armati statis, & nec in extremis supplices
 assimulatis. O miseri! qua fiducia? Nonne
 populus vester exanimatus? Templum vero
 * periit, mihi que subdita est civitas: in manibus

A. M. autem meis habetis animas vestras. Et tamen
 4034 fortitudinis esse gloriam mortem arbitramini?
 P.C.N. Non contendam cum pertinacia vestra. Pro-
 72. jectis autem armis, traditisque corporibus, vi-
 tam vobis indulgeo, & sicut in privata domo,
 dominus mitis ultus graviora, cætera mihi ser-
 vo. Ad hæc illi responderunt, fidem quidem
 se ab eo minime posse accipere: nam jurasse,
 nunquam id esse facturos: exeundi vero per mu-
 nitiones, qua murum sepserat, cum conjugibus
 ac liberis facultatem petebant. Ituros enim se
 in solitudinem, ipsisque oppidum relicturos.
 Ob hoc Titus vehementer iratus, quod in sorte
 captorum constituti, victorum sibi condiciones
 ponerent, declarari quidem his jussit voce præ-
 conis, ne ulterius ad se profugerent, neve fidem
 sperarent: nulli enim esse parcendum: cunctis
 autem viribus dimicarent, & quantum possent,
 salutis suæ consulerent: jam enim se omnia jure
 belli gesturum. Militibus autem diripere civi-
 tatem, atque inflammare permittit. Illi autem
 ipso quidem die nihil egerunt, postero autem
 die Archivum, & Acram, & curiam, & qui vo-
 catur Ophla, succendere: & progrediebatur
 ignis usque ad Helenæ regiam, quæ in media
 erat Acra: nec minus civitatis mortuis plenæ
 vici domusque ardebant. Eodem die Izatæ Regis
 filii, & fratres, cumque his multi nobiles ex po-
 pulo congregati, ut fidem sibi daret, Cæsari sup-
 plicarunt. Ille autem, quanquam cæteris om-
 nibus iratus erat, mores tamen non mutavit,
 sed eos suscepit. Et tunc quidem omnes in cu-
 stodia habebat. Regis autem filios ac propin-
 quos postea vinctos Romam perduxit, fidem
 obsidum præstaturus.

Titus Ju-
 deis pro-
 jectis ar-
 mis, tradi-
 tisque
 corpori-
 bus vitam
 indulget.

Judæi a
 Tiro fi-
 dem acci-
 pere recu-
 sant.

Civitatem
 milites in-
 flammant.

Cæsaris
 mores non
 mutantur.

De prada seditiosorum, & succensione interioris civitatis.

4034.

P.C. N.

72.

Seditiosi autem ad domum regiam profecti, ubi (quia tuta erat) multi facultates suas deposuerant, & Romanos hinc pellunt, & omnibus popularibus, qui eo convenerant, prope ad octo millia & quadringentos occisis, pecuniam etiam diripuerunt. Vivos autem duos Romanos milites cepere, unum equitem, alterum peditem, & peditem quidem interfectum per omnem traxere civitatem, velut uno corpore omnes Romanos ulciscerentur: eques vero quidam his quod saluti foret, suadere pollicitus deducitur ad Simonem, cumque ibi quæ diceret non haberet, Ardalæ cuidam ex numero ducum traditur puniendus. Is autem eum revinctis post terga manibus, oculisque fascia obstructis, in conspectum Romanorum veluti capite cæsurus produxit. Verum ille dum gladium Judæus educeret, ad Romanos refugit. Hunc Titus quoniam ab hostibus esset elapsus, non est passus quidem occidi, indignum vero esse Romanorum militem judicavit, quia vivus fuerat captus: & armis ablati eum agmine pepulit, quæ res prudenti viro gravior esse morte videbatur. Postero autem die Romani, versis in fugam ex inferiori civitate latronibus, omnia Siloam usque igni tradidere, & oppidum quidem gaudebant absumi, rapinis vero carebant: quoniam latrones exinanitis prius omnibus, in superiorem civitatem recedebant. Erat namque illis malorum quidem nulla poenitudo: arrogantia autem tanquam in rebus secundis. Denique

Seditiosi
ad do-
mum re-
giam pro-
fecti, pe-
cuniam
diripiunt.

Pœna Ro-
mani mi-
litis ab Ju-
dæis capti

A. M. ardere civitatem lætis vultibus aspicientes, alacri
 4034 voto mortem se expectare dicebant, quod pe-
 P.C.N. rempto populo, incenso templo, & flagrante
 72. oppido, nihil essent hostibus relicturi. Sed ta-
 men Josephus in extremis eorum rebus, pro re-
 liquiis civitatis obsecrando laborabat. Sed mul-
 ta quidem in eorum crudelitatem atque impie-
 tatem locutus, multa vero pro salute adhorta-
 tus, nihil amplius quam elusus est: quia neque
 se tradere propter jusjurandum patiebantur, ne-
 que pugnare cum Romanis ex æquo jam pote-
 rant, veluti custodia circumvallati: cædisque
 insuper consuetudo dextras commovebat. Di-
 spersi autem per civitatem, per ruinas latita-
 bant, profugere parati insidiantes. Multi au-
 tem capiebantur, omnesque interficiebantur:
 nam propter inediam fugere non valebant: mor-
 tuos autem canibus projiciebant. Omne au-
 tem pereundi genus, fame levius videbatur:
 adeo ut ad Romanos quoque sine licentia, etiam
 desperata misericordia, tamen fugerent: atque
 in seditiosos a cæde non cessantes, sponte inci-
 derent: nullusque in civitate locus vacuus erat:
 sed cuncta mortuos habebant, quos fames aut
 latrones confecerant, & cadaveribus eorum ple-
 na erant, qui alimentorum penuria vel seditio-
 ne perierant. Tyrannos autem fovebat, fa-
 ctionemque latronum, spes ultima sita in cloa-
 cis: quo si fugissent, minime inveniri posse ar-
 bitrabantur: sed peracto excidio, post Roma-
 norum digressum prodire ac fugere cogitabant.
 Id autem plane illis erat somnium. Nec enim
 vel Deum, vel Romanos fuerant latituri. Tunc
 quidem subterraneis freti, plura quam Romani
 concremabant, & qui ex incendiis fugientes in

Judzi in
 media ca-
 lamitate
 arrogantes

Judzi Ro-
 manis sese
 tradere re-
 cusant, nec
 pugnare
 cum eis
 ex æquo
 possunt.

Tyranno-
 rum ac la-
 tronum
 spes ulti-
 ma in
 cloacis sita

cuniculos descendissent, eos improbe necabant ^{A. M.}
 itemque spoliabant. Quinetiam cibum sicubi ^{4634.}
 reperissent concretum sanguine rapientes, de- ^{P.C.N.}
 vorabant. Erat autem inter se illis jam rapi- ^{72.}
 narum causa bellum: eosque putaverim, nisi ^{Rapinae ac}
 excidio praeventi essent, nimia credulitate mor- ^{caedes in}
 tuorum quoque corpora degustaturos fuisse.

C A P U T XV.

*Superior pars civitatis oppugnatur, & confugiunt
 aliqui Judaeorum ad Titum.*

Cæsar autem fieri non posse prospiciens, ut
 sine aggeribus superiorem caperet civita-
 tem, in prærupto undique loco sitam, distribuit
 operibus militem vicesimo die mensis Augusti.
 Erat autem transvectio materiæ difficilis: om-
 nibus, ut dictum est, circum civitatem usque
 ad centesimum stadium in priorum aggerum
 exstructionem detonsis. Quatuor quidem le-
 gionum opus in occidentali parte civitatis con-
 tra aulam regiam erigitur: auxiliarium vero
 manus, & cætera multitudo Xystum versus, ac
 pontem & Simonis turrim: quam cum Joanne
 bellum gerens, pro castello sibi ædificaverat.
 His autem diebus, Idumæorum duces clam
 congregati, consilium de sui traditione cepere:
 missisque ad Titum quinque, ut dexteram sibi
 daret, precabantur. Ille vero tyrannos sperans
 esse cessuros Idumæis abstractis, quoniam belli
 pars videbantur, sero quidem, verumtamen vi-
 tam his pollicitus, legatos remisit. Discessum
 autem parantibus Simon præsensit, & eos qui-
 dem, qui ad Titum perrexerant, quinque viros
 statim occidit: duces vero, quorum nobilissi-

Idumæo-
 rum duces
 clam con-
 gregati,
 consilium
 de sui tra-
 ditione ca-
 piunt.

A. M. mus erat Sosæ filius Jacobus, correptos in custodia 4034. studiam conjicit. Nec multitudinem Idumæorum, abductis rectoribus, quid ageret nescientem, sine custodia habebat: sed diligentioribus 72. eam custodiis amplectebatur: & tamen custodes profugientibus obstare non poterant. Quamvis enim multi necarentur, plures tamen erant qui fugerent. Omnes autem suscipiebantur a Romanis, quod Titus nimia lenitate priora præcepta neglexerat: ipsique milites jam spe lucri, & satietate, cædibus temperabant. Sola enim relicta plebe, aliud vulgus cum conjugibus, ac liberis, parvo quemque pretio venundabant. Cum multi autem distraherentur, & emptores pauci essent, quamquam voce præconis edixerat, ne quis solus transfugeret, ut eo modo familias suas educerent, tamen hos quoque recipiebat: appositis, qui ab his secernerent, si quis dignus supplicio videretur. Et infinita quidem multitudo venit. Ex populo vero servati sunt plus quam quadraginta millia, quos Imperator quomodo cuique gratum erat, dimisit. Iisdem autem diebus, etiam sacerdotum unus, filius Thebuthi, nomine Jesus, accepta fide salutis a Cæsare, ut de sacris donariis quædam traderet, egreditur, ac tradit ex fani pariete candelabra duo: his quæ in templo erant posita, similia: mensasque & crateras, & pateras, omnia ex auro solido & gravissimo facta. Tradit etiam vela, & Pontificum indumenta, cum gemmis, & vasa multa sacrificio comparata. Quin etiam custos sacræ pecuniæ comprehensus, Phineas nomine, vestes & singula sacerdotum ostendit, multamque purpuram & coccum, quæ ad usum reposita catapetasmatis servabantur. Cum quibus

Ex populo
40. millia
servati.

Jesus sacerdos,
Thebuthi
filius.

Phineas sacræ pecuniæ
custos
comprehensus.

bus aliquantum cinnami erat, casiae, pigmento- A. M.
 rumque aliorum multitudo, quibus commixtis 4034.
 Deo in dies singulos adolebant. Tradita au- P.C.N.
 tem sunt ab eo & ex aliis opibus multa, & sacra 72.
 ornamenta non pauca: quorum gratia, licet vi
 capto, ut transfugae tamen data est venia.

C A P U T XVI.

De occupata reliqua parte Civitatis.

JAm vero perfectis aggeribus, Septembris men-
 sis die septimo, qui erat a cœpto opere octa-
 vus & decimus dies, Romani quidem machinas
 admovebant. Seditiosorum autem alii, qui ci-
 vitatem desperaverant, muris relictis in Acram
 recedebant: alii se in cloacas demittebant: mul-
 ti dispositi prohibebant eos, qui arietes applica-
 rent, hos autem superabant multitudo ac vir-
 tute Romani: quodque maximum est, læti mœ-
 stos, atque jam debiles. Cum autem pars esset
 aliqua muri subruta, nonnullæque turres arie-
 tibus pulsatae cecidissent, statim quidem propu-
 gnatores earum diffugiunt: timor autem etiam
 tyrannos necessitate major invadit: nam &
 prius quam transgrederentur hostes, torpore
 tenebantur, & ad fugiendum suspensi erant.
 Videres autem paulo ante superbos, & factis
 impiis arrogantes, ita tunc humiles esse ac tre-
 mere, ut miseranda esset, quamquam in nequis-
 simis, tanta mutatio. Conati sunt quidem am-
 bitu & muro, quo moenia cingebantur, invaso
 atque perrupto, custodes pellere, atque egredi:
 cum vero, quos antea fideles habuerant, nus-
 quam viderent, fugiebant quo quemque neces-
 sitas impulisset. Adeuntes autem alii, cum to-

Seditioso-
 rum alii in
 Acram re-
 cedunt,
 alii se in
 cloacas de-
 mittunt.

Timor &
 torpor ty-
 rannorum

A. M. tum ab occidente murum subversum esse nunciarent, alii subiisse Romanos, ac etiam propinquare se quærentes, alii etiam videre hostes in turribus affirmarent, metu fallente conspectum, in ora prostrati, pro sua dementia querebantur: ac veluti succisi nervos, qua fugerent hæsitabant. Unde & maxime quis, & virtutem Dei perspexerit contra injustos, & fortunam Romanorum. Tyranni siquidem semetipsos tuitione privavere, ac sponte de turribus descendere: unde vi nunquam, sola vero fame capi poterant. Romani vero qui tantum in muris inferioribus laboraverant, eos quos instrumentis non potuissent, nunc fortuna cepere. Omnibus enim machinis tres turres validiores erant, de quibus supra memoravimus. Relictis itaque his, vel (quod est verius) Dei nutu ab his depulsi, confestim quidem ad vallem Siloam confugere: rursum autem ubi a metu paululum respiraverunt, munitionem qua murus erat accinctus ex ea parte petiere. Ubi autem infirmiori audacia, quam necessitate (jam enim vires eorum labor, metus & calamitas fregerat) a custodibus retruduntur: & per diversa disjecti, in cloacis delitescunt. Romani vero muris potiti, signa in turribus posuere: & plausu atque lætitia victoriam & cantu celebrabant, quod principio finem belli multo senserant leviolem. Denique sine sanguine murum nacti, novissimum non esse credebant: cumque nullum reluctantem viderent, pro incerto mirabantur. In angustias viarum strictis gladiis fusi, & quos cepissent interficiebant nullo discrimine: domosque totas, cum omnibus qui eo confugerant, igni

Tyranni
semetipsos
tuatione
privant, ac
sponte de
turi de-
scendunt,
unde vi
nunquam,
sola vero
fame capi
poterant.

Romani
urbe ac vi-
ctoria po-
tiantur.

tra-

tradebant. Multas vero vastantes, quas prædæ A. M. causa penetrassent, integras mortuorum fami- 4034. lias, & plena mortuis testâ, quos fames confe- P.C.N. cerat, offendebant. Ipsum deinde horrentes 72. aspectum, vacuis manibus egrediebantur. Nec tamen eo modo peremptos miserantes idem, etiam circa vivos patiebantur: sed unumquem- que obvium transfigendo, & angusta viarum cadaveribus obstruendo, totam civitatem sanguine diluere, ut pleraque incensorum cædes extinguerent. Et occidentes quidem vespere cessabant, nocte vero crescebat incendium. Ardentibus autem Hierosolymis, illuxit dies Septembris mensis octavus civitati, tot clades cum oblideretur expertæ, quot bonis si usâ esset ex quo fuerat condita, invidenda fuisset: nulla tamen alia re tantis infelicitatibus digna, nisi quod talem progeniem, qua subversa est, edidit. Intro autem Titus ingressus, & alia, & civitatis munitiones, ac turrium cautes miratus est, quas tyranni per dementiam deseruerant. Conspecta quidem earum solida altitudine, itemque magnitudine, subtilique lapidum compagine singulorum, quantumque paterent vel quantum erigerentur, Deo, inquit, plane adjuvante pugnâvimus, & Deus erat, qui detraxit ab istis munimentis Judæos. Nam quæ hominum manus, aut quæ machinæ ad istas valerent? Tunc quidem multa ejusmodi cum amicis collocutus est, quos vero a tyrannis vinctos in castellis reperit, relaxavit. Cum autem alia civitatis dederet, murosque subverteret, eas turres fortunæ suæ monumentum reliquit: qua commilitante his potitus fuisset, quæ capi non potuissent. Quia ergo milites interficiendo defatigabantur,

Integras
mortuo-
rum fami-
lias. & ple-
na mor-
tuis testâ

Civitatis
munition-
es, ac tur-
rium cau-
tes, quas
tyranni per
dementi-
am dese-
ruerant, in-
superabi-
les.

Fortunæ
monu-
mentum

A. M. magnaue adhuc extabat superstitum multitu-
 4034 do, solos quidem armatos Cæsar, & qui manum
 P.C.N. opponerent, jubet interfici, reliquam vero mul-
 72. titudinem salvam esse. Illi autem cum his,
 Senes ac debiles Ju- quos occidi mandatum fuerat, etiam senes, ac
 dai truci- debiles trucidabant: vegetos autem atque uti-
 dantur, liores coactos in templum, in destinatum mu-
 utiliores lioribus ambitum concluderunt. Custodem au-
 reservan- tem his Cæsar apposuit unum ex libertis, &
 tur. amicum suum Frontonem, qui fortunam, quam
 quisque meritus esset, decerneret. Ille autem
 latrones quidem omnes, atque seditiosos, cum
 alius ab alio indicaretur, occidit: juvenes au-
 tem lectos, qui procero atque formoso essent
 corpore, triumpho servabat: ex residua multi-
 tudine septem & decem majores annis, victos
 mittit ad Ægyptum, operibus deputandos.
 Plurimos autem per provincias Titus distribuit,
 in spectaculis ferro & bestiis consumendos. Qui
 vero infra decimum & septimum annum ætatis
 agerent, venditi sunt. Iisdem autem diebus,
 quibus secernebantur a Frontone, mortui sunt
 fame duodecim millia, quibus partim odio cu-
 stodum non præbebatur cibus, partim ipsi vi-
 ctus fastidio tenebantur. Erat autem præ mul-
 tudine hominum frumenti penuria.

Judæos Ti-
 tus distri-
 buit.

C A P U T XVII.

De numero captivorum, & peremptorum.

Captivorum
 & per tem-
 pus obsi-
 dionis
 mortuo-
 rum nu-
 merus.

ET captivorum quidem omnium, qui toto
 bello comprehensi sunt, nonaginta & se-
 ptem millium comprehensus est numerus: mor-
 tuorum vero per omne tempus obsidionis un-
 decies centum millia. Horum plerique genti-
 les

les fuere, sed non indigenæ: ab omnibus enim A. M. regionibus ad azymorum diem festum congre- 4034-
gati, bello subito circumfusi sunt: ubi primo P.C.N.
quidem illis pestifera lues ex loci angustia na- 72.
sceretur, deinde citius fames. Quod autem
caperet tantam hominum multitudinem civi-
tas, certum erat ex his, qui sub Cestio fuerant
enumerati. Is enim tunc vires civitatis ac flo-
rem Neroni significare cupiens, contemnti
nationem, a Pontificibus petiit, ut si quo modo
possent multitudinem numerarent. Illi autem,
cum dies festus adesset, qui Pascha vocatur,
quando a nona quidem hora usque ad undeci-
mam hostias cædunt, per singulas vero contu-
bernia non pauciorum quam decem virorum
fiunt: solum enim epulari non licet, multi etiam
viceni conveniunt: hostiarum quidem ducen-
ta & quinquaginta sex millia & quingentas nu-
meravere. Fiunt autem, ut denos epulatores
per singulas imputemus, vicies centena ac se-
ptingenta millia, sancti omnes ac puri: nec
enim leprosis sive vitiliginosis, aut semine fluen-
tibus, quos gonorrhœicos vocant, neque mu-
lieribus menstruo cruore pollutis, neque aliis
inquinatis participare sacrificia permittebatur:
sed nec alienigenis quidem, nisi qui religionis
causa venissent. Magna vero hæc multitudo
ab extraneis congregabatur. Tunc tamen ve-
lut in carcerem tota gens fato conclusa est, &
facta hominibus civitas bello obsidebatur. Ita-
que superat omnem humanam, & divinitus
emissam pestem numerus peremptorum, quos
partim palam occidere, partim cepere Romani.
Rimantes enim cloacas, & sepulchra eruentes,
quos offendissent, jugulabant. Inveni autem
sunt

Romani
cloacas ri-
mantes &
sepulchra
eruentes,
multas
opes inve-
niunt.

A. M. sunt ibi quoque plus quam duo millia, quorum
 4034 alii manu sua, plures autem mutuis se vulneri-
 P.C.N. bus interfecerant, cum alios fames corrupisset.

72. Fœdus autem corporum odor introeuntibus
 occurrebat, adeo ut statim multi recederent:
 alii plura habendi cupidine, congesta cadavera
 calcantes, se immergerent: multæ namque opes
 in cuniculis inveniebantur, nefasque omnem
 viam lucri faciebat. Subducebantur autem mul-
 ti, quos tyranni vinxerant: nec enim in extre-
 mis a crudelitate cessaverant. Ultus est autem

Joannes &
 Simon in
 cloacis in-
 venti ca-
 piuntur.

Deus utrumque merito. Et Joannes quidem
 oppressus fame cum fratribus in cloacis, quam
 sæpe despexit, a Romanis dexteram sibi dari pre-
 catus est. Simon vero multa vi cum necessita-
 te luctatus, sicut infra designabimus, semet tra-
 didit. Servatus est autem alter triumpho.
 Joannes autem vinculis sempiternis. Romani
 vero extremas urbis partes incendunt, muros-
 que subvertunt.

C A P U T XVIII.

Hierosolymæ urbis historia brevis.

Hierosoly-
 ma quin-
 quies
 prius ca-
 pta. tunc
 iterum
 vastata est.

ITa quidem Hierosolyma capta est, secundo
 anno principatus Vespasiani, Septembris
 mensis octavo die. Quinques autem prius
 capta, tunc iterum vastata est. Ægyptiorum
 quidem Rex Asochæus, & post eum Antiochus,
 deinde Pompejus, & post hos cum Herode So-
 sius captam urbem servavere. Antea vero Rex
 Babyloniorum ea potitus excidit: post annos
 ex quo ædificata est, mille trecentos sexaginta,
 & menses octo, & dies sex. Primus autem con-
 ditor ejus fuerat Chananæorum dynasta, qui pa-
 tria

tria lingua iustus appellatus est Rex. Erat quippe talis. Ideoque sacerdotium Deo primus exhibuit, & sano primum ædificato, Hierosolymam civitatem vocavit; cum ante Solyma vocaretur. Chananæorum quidem populo Rex Judæorum David pulso, colendam suo populo tradidit: & quadringentesimo sexagesimo quarto anno post, ac menibus tribus, a Babylonis everfa est. A Rege autem Davide, qui primus Judæus in ea regnavit, usque ad id, quod Titus fecit excidium, anni mille centum septuaginta novem. Ex quo primum autem condita est, usque ad excidium, anni duo millia centum septuaginta septem. Sed enim neque antiquitas, neque ingentes divitiæ, neque per totum orbem terræ diffusa fama, nec magna religionis gloria quicquam iuvit, quo minus periret. Talis quidem finis Hierosolymorum obsidionis fuit. Postquam vero quos occideret, quidve raperet, non habebat exercitus, quod iratis animis omnia deerant (nec enim parcendo si esset quod agerent, abstinuissent) jubet eos Cæsar totam funditus jam eruere civitatem ac templum: relictis quidem turribus, quæ præter alias eminebant, Phasælo, & Hippico, & Mariamme: munique tanto, quantum civitatem ab occidente cingebat. Id quidem, ut esset castrum illic custodiæ causa relinquendis: turres autem, ut posteris indicarent qualem civitatem, quamve munitissimam, Romanorum virtus obtinuisset. Alium vero totum ambitum civitatis ita complanavere diruentes, ut qui ad eam accessissent, habitatam aliquando esse vix crederent. Hic quidem finis eorum dementia, qui novas res movere tentaverunt, Hierosolymis fuit: clarif-

A. M.
4034.
P.C.N.
72.

Romani
totam
funditus,
eruant ci-
vitatem ac
templum.

U u u

simæ

A. M. firmæ civitati, & apud omnes homines prædi-
 4034 catissimæ.
 P.C.N.

72.

C A P U T XIX.

De præmio militum.

Titus ma-
 gnam mi-
 litibus ait
 habere se
 gratiam,
 quod be-
 nevolentia
 erga se u-
 tendo per-
 severassent

CÆsar autem præsidio quidem illic statuit re-
 linquere decimam legionem, nonnullas
 que alas equitum, ac peditum cohortes. Om-
 nibus autem belli partibus administratis, & lau-
 dare universum cupiebat exercitum, pro rebus
 fortiter gestis, & debita viris fortibus præmia
 persolvere. Composito autem in medio ante
 castra magno tribunali, stans in eo cum proce-
 rum eminentissimis, unde ab omni milite posset
 audiri, magnam illis ait, habere se gratiam, quod
 benevolentia erga se utendo perseverassent.
 Laudabat autem, quod per omnia bella mori-
 geri fuissent, quodque præliando fortitudinem
 in multis magnisque periculis monstrassent, pa-
 triæ per se amplificantes imperium: omnibus-
 que planum facientes hominibus, quia neque
 hostium multitudo, neque munitiones regio-
 num, neque magnitudines civitatum, vel auda-
 cia inconsulta, & immanitates efferæ adversan-
 tium, possint unquam Romanorum vires, vel
 manus effugere, quamvis in multis rebus aliqui
 fortunam opulentem habuerint. Pulchrum
 quidem esse, ait, illos etiam bello finem impo-
 nere, quod multo tempore gestum sit: nec
 enim optasse his quicquam melius, cum id in-
 grederentur. Hoc autem pulchrius atque præ-
 clarius, quod duces Romani & administratores
 imperii, ab his declaratos ac præmissos in im-
 perium cuncti libenter suscipiunt: & his quæ
 ipsi

ipsi decrevere, standum putant, agentes his gra-
 tias, qui legissent. Mirari autem se eos ac dili-
 gere omnes, quia nemo viribus alacritatem ha-
 buit tardior. Et illis tamen, qui pro ma-
 jore vi clarius decertassent, vitamque suam con-
 decorassent fortibus factis, & re bene gesta mili-
 tiam suam nobiliorem fecissent, dixit se hono-
 res & præmia redditurum: nec ullum eorum
 qui plus alio laborare voluisset, iusta vicissitu-
 dine cariturum, magnamque sibi hujus rei fore
 diligentiam, quod magis vellet honorare virtu-
 tes eorum, qui militiæ socii fuissent, quam pu-
 nire peccata. Confestim ergo jussit eos, quo-
 rum partes sunt, judicare, quosnam scirent
 fortiter aliquid in bello fecisse: & nominatim
 singulos appellans, præsentibus collaudabat, quasi
 qui domesticis recte gestis nimium lætaretur:
 & coronas eis aureas imponebat, & torques
 longasque hastas, & signa ex argento facta do-
 nabat, & uniuscujusque ordinem mutabat in
 melius. Quin & ex manubiis aurum & argen-
 tum, itemque vestes, aliamque prædam largiter
 distribuebat. Omnibus autem ita donatis, ut
 quisque se meritum præbuerat, votisque cum
 universo exercitu factis, magno favore descen-
 dit, vertitque se ad sacra pro victoria celebranda:
 magnæque astante boum multitudine circum-
 aras, immolatos omnes exercitui dedit ad epu-
 las, ipse vero cum honoratis per triduum læta-
 tus, milites quidem alios, quo quemque conven-
 niret, dimittit. Hierosolymorum autem custo-
 diam decimæ legioni credit: neque ad Euphra-
 tem, ubi pridem fuerat, eam remisit. Duode-
 cimam vero legionem, memor quod Cestio
 Duce Judæis cesserat, totam Syria pepulit: erat

A. M.
 4034-
 P.C.N.
 72.

Titus for-
 tibus mi-
 litibus
 præmia
 pollicetur.
 Titus mi-
 litibus
 prædam
 largiter di-
 stribuit.

Titus sacra
 pro victo-
 ria cele-
 brat.

Duodeci-
 ma legio
 Cestio du-
 ce Judæis
 cesserat.

A. M. enim olim apud Raphanæas : ad Meliten autem,
 4034. quæ sic vocatur, misit. Hæc ad Euphratem in
 P.C.N. confinio Armeniæ & Cappadociæ sita est: duas
 72. vero sibi obsequi satis esse duxit, donec ad Ægyptum perveniret, quintam & quintamdecimam legiones. Deinde cum ad maritimam Cæsaream cum exercitu descendisset, in eam manubiarum multitudinem reposuit, captivosque ibi asservari præcepit, quod ad Italiam navigare tempus hyemis prohibebat.

C A P U T XX.

*De navigatione Vespasiani, deque comprehenso Simone,
 & spectaculo die natalitio exhibito.*

*Navigatio
 & iter Vespasiani.*

PER idem vero tempus, quo Titus Cæsar oblidionis causa apud Hierosolymam commorabatur, ascensa navi oneraria Vespasianus Rhodum transmittit. Hinc autem vectus triremibus, postquam omnes quas præternavigavit civitates invisit, ab his cum votis exceptus, in Græciam ex Ionia transit. Egressus deinde Corcyra in Japygiam delatus est, unde jam terra iter agebat. Titus autem ex maritima Cæsarea reversus, in Cæsaream quæ Philippi vocatur, advenit, diuque ibi commorabatur, celebrans omnia genera spectaculorum: multique in ea captivi consumpti sunt, alii bestiis objecti, alii autem catervatim more hostium inter se depugnare coacti. Hic Simonem etiam Gioræ filium comperit hoc modo comprehensum. Iste Simon cum Hierosolyma oblideretur in superiore civitate constitutus, postquam muros ingressus exercitus totam vastare civitatem coeperat, tunc fidelissimis amicorum ascitis, & lapidariis

*Spectaculo
 Cæsareæ
 celebrata.*

dariis cum ferramentis eorum necessitati congruis, & alimentis quæ multis diebus sufficere possent, una cum illis omnibus in quandam occultio-rem cloacam sese demittit, & quoad fossa patebat, illi progrediebantur: ubi vero soliditas obstitisset, eam suffodiebant, sperantes posse ulterius progressos tuto emergere, atque ita seruari. Sed hanc expectationem veram non esse, rei periculum refellebat. Vix enim paululum fossiores processerant, jamque alimenta, quamvis parce his uterentur, eos deficiebant: tunc igitur velut stupore posset Romanos fallere, albis tunicis, innexaque fibula, ac chlamyde purpurea indutus, illo in loco ex terra editus ubi templum antea fuerat apparuit. Ac primo quidem obstupere, qui eum viderunt, locisque suis manebant: deinde propius cum accessissent, quis esset, percontati sunt, & id quidem Simon non dicebat: jubebat autem ad se ducem vocari, statimque accersitus ab his, qui ad eum currebant, venit Terentius Rufus: namque is rector militiæ relictus erat. Omni autem ab eo veritate comperta, ipsum quidem vinctum custodiebat: Cæsari vero quemadmodum esset comprehensus, indicavit. Simonem quidem in ultionem crudelitatis, qua in cives suos amare ac tyrannice fuerat usus, in potestate hostium, quibus maxime invisus erat, ita Deus posuit, non vi subditum eorum manibus, sed sua sponte ad supplicium adductum: propterea quod plurimos ipse crudeliter interemerat falsis criminationibus insimulatos, defectionis scilicet ad Romanos. Nec enim potest iram Dei effugere nequitia, nec invalida res est iustitia, sed quandoque sui temeratores ulciscitur, & gravio-

A. M.

4034

P.C.N.

72.

Simon in
cloac m se-
se demittit
ea m suffo-
dit, ac tuto
emergere
posse spe-
rat.

Simon a
Romanis
capitur.

Nequitia
iram Dei
effugere
nequit.

A. M. nam ingerit criminosis, cum jam se liberatos
 4034 esse crediderint, eo quod non statim luere com-
 P.C.N. missa. Id etiam Simon didicit, postquam in
 72 iras Romanorum incidit. Illius autem ascensus
 Magna se- a terra, magnam etiam aliorum seditionum
 ditioso- rum mul- titudo in
 titudo in cloacis de- cloacis de-
 prehensa. prehensa. Cæsari autem maritimam Cæsaream
 reverso, vinctus Simon oblatus est, & illum
 quidem triumpho, quem Romæ acturus erat,
 servari iussit. Ibi autem moratus, fratris sui
 natalem diem clarissime celebrabat, multam
 partem damnatorum ejus honori attribuens.
 Numerus enim eorum, qui cum bestiis depugna-
 runt, quique ignibus cremati sunt, & inter se
 digladiatores periere, duo millia quingentos ex-
 cellit. Omnia tamen Romanis videbantur hæc,
 licet mille modis illi consumerentur, minus esse
 supplicii. Postea Cæsar Berytum venit (hæc
 autem est civitas Phœnices provinciæ, colonia
 Romanorum) & in hac quoque diutius demora-
 tus est, majore usus claritudine circa natalem
 patris diem, tam magnificentia spectaculorum,
 quam sumptibus aliis excogitatis, cum etiam
 captivorum multitudo eodem quo antea modo
 periret.

In specta-
 culo Cæsa-
 reæ 2500.
 Judæi pe-
 reunt.
 Titus Ve-
 spasianus
 natalem
 celebrat.

C A P U T XXI.

De calamitate Judæorum apud Antiocenses.

EVenit autem per idem tempus, Judæos qui
 apud Antiochiam reliqui erant, acerba &
 exitiosa pericula perpeti, concitata in eos Antio-
 chensium civitate, tam propter criminati nes
 illatas eis in præsentia, quam propter ea, quæ
 fuerant non multo ante commissa, de quibus
 ne-

necessarium mihi videtur pauca prædicere, ut A. M.
 etiam quæ postea gesta sunt, consequenti nar- 4034.
 ratione referamus. Judæorum namque gens P.C.N.
 multum quidem totius orbis indigenis asse- 72.
 minata est. Plurimum autem Syris vicinitate per- Judæorum
 mixta, præcipue apud Antiochiam versabatur, gens mul-
 propter magnitudinem civitatis, maxime vero tum totius
 his liberam domicilii facultatem Reges, qui post orbis indi-
 Antiochum fuerant, præbuerunt. Namque genis asse-
 Antiochus quidem, qui Epiphanes dictus est, minata.
 vastatis Hierosolymis templum spoliavit. Qui
 vero post eum regnum assecuti sunt, quicquid Judæorum
 æneum in donariis fuit, hoc Judæis apud in Antio-
 Antiochiam degentibus reddidere, in eorum sy- chia mul-
 nagoga dedicatum : concesseruntque, ut pari titudo.
 cum Græcis jure civitatis uterentur. A secu-
 tis quoque postea Regibus eodem modo tracta-
 ti, & multitudine profecere, & exstrukione
 itemque magnificentia munerum templum cla-
 rius reddidere : semperque religione sibi socian-
 tes magnam paganorum multitudinem, etiam
 illos quodammodo sui partem fecere. Quo
 tempore autem bellum fuerat conclamatum, &
 recens in Syriam Vespasianus delatus est navi-
 gio, Judæorum vero odium apud omnes pullu-
 labat, tunc unus eorum Antiochus quidam plu-
 rimum patris causa honorabilis (erat enim prin-
 cept apud Antiochiam Judæorum) cum Antio-
 chensium populus concionaretur in theatro,
 progressus in medium, patrem suum & cæteros
 deferebat, insimulans eos, quod una nocte totam
 civitatem incendere statuissent : & velut hujus
 consilii participes quosdam hospites Judæos tra-
 didit. His autem auditis, populus iram cohi-
 bere non poterat : sed in eos quidem, qui tra-
 diti

Antiochus
 Judæus se-
 ditiosus
 magnæ ca-
 lamitatis
 in Antio-
 chia autor

A. M. diti fuerant, ignem iussit afferri: statimque
 4034. omnes in theatro concremati sunt. In multi-
 P.C.N. tudinem vero Judæorum properabat irruere: si
 72. eos celeriter ulți essent, patriam suam servatum
 iri existimantes. Antiochus autem iracundiam
 magis accendere, mutatæ voluntatis argumen-
 tum, quodque Judæorum mores odisset, exhi-
 bere se credens, si paganorum ritu sacrificaret:
 idemque iussit & cæteros compelli facere: re-
 nuendo enim manifestos insidiatores fore. Hu-
 jus autem rei periculo ab Antiochenſibus factō,
 pauci quidem consenserunt: alii vero qui no-
 luerunt, perempti sunt. Antiochus autem ac-
 ceptis a Romanorum duce militibus, sævius in-
 stabat suis civibus, nequaquam eos die septimo
 ab opere cessare permittens, sed omnia cogens
 facere, quæ diebus aliis agerent. Tamque vali-
 dam necessitatem imposuit, ut non modo apud
 Antiochiam septimi diei feriæ solverentur, sed
 ab hoc exordio in cæteris quoque civitatibus ad
 breve similiter tempus fieret. Judæis autem
 apud Antiochiam tunc ejusmodi mala perpessis,
 altera denuo calamitas accidit: de qua narrare
 conati, hæc quoque persecuti fuimus. Nam-
 que quod quadratum forum exuri contigit, &
 archiva monumentorumque receptacula publi-
 corum, itemque basilicas, vixque ignis inhibi-
 tus est super omnem civitatem magna nimis vi
 ruens, huius facti Antiochus Judæos accusat: &
 Antiochenſes, quos scilicet si his infesti antea
 non fuissent, recenti tamen ex incendii tumultu
 facile calumnia perpulisset, multo magis ex an-
 teactis fidem habere dictis suis persuasit, ut pene
 se vidisse ignem a Judæis injici arbitrarentur: &
 tanquam furore correpti, magno cum ardore

Antiochus
 suis civi-
 bus perſe-
 dus.

Antiochus
 septimi
 diei feriis
 Judæis in-
 terdicir.

Judæis
 apud An-
 tiochiam
 altera ca-
 lamitas
 accidit.

cuncti adversus eos, qui accusabantur, impetum A. M.
 facerent. Vix autem motus eorum potuit re- 4034
 primere Collega adhuc juvenis legatus, postu- P.C.N.
 lans sibi permitti referre ad Cæsarem gesta. Re- 72.
 ctorem namque Syriæ Cæsennium Pætum jam
 quidem Vespasianus ad eam miserat, nondum
 autem ille pervenerat. Habita vero diligenti
 quæstione Collega reperit veritatem, & eorum
 quidem Judæorum, quos Antiochus accusaverat,
 nemo conscius fuit: omne autem facinus admi-
 sere homines quidam nocentissimi necessitate
 debitorum: rati, quod si forum & scripta publi-
 ca concremassent, exactione liberarentur. Ju-
 dæi quidem pro suspensis criminationibus futura
 expectantes, magno timore fluctuabant.

Homines
 quidam
 nocentissi-
 mi neces-
 sitate de-
 bitorum
 forum &
 scripta pu-
 blica con-
 cremant.

C A P U T XXII.

*Quomodo Vespasianus rediens a Romanis
 exceptus est.*

A. M.
 4035.
 P.C.N.
 73.

Titus autem Cæsar a patre sibi allato nuntio,
 quod universis quidem Italiæ civitatibus
 desiderabilis pervenisset: maxime vero, quod
 urbs eum Roma summa cum alacritate & clari-
 tudine suscepisset, in maximam lætitiā volu-
 pratemque translatus est, curis de eo ita, ut
 sibi erat suavissimum, liberatus. Vespasianum
 enim etiam longe absentem, omnes homines
 Italiæ, voluntatibus ut præsentem colebant: ex-
 pectationem suam, quod nimis eum venire cu-
 piebant, pro ejus adventu ducentes, & omni
 habentes necessitate liberam erga illum benevo-
 lentiam. Nam & senatus memor calamitatum,
 quæ mutatione principum contigissent, oprabat
 Imperatorem suscipere senectutis honore, belli-

Urbs Ro-
 ma summa
 cum ala-
 critate &
 claritudi-
 ne Vespas-
 ianum sus-
 cepit.

A. M. corumque gestorum maturitate decoratum, cu-
 4035. jus præsentiam sciebat soli salutis subjeutorum
 P.C.N. commodaturam : & populus malis intestinis
 73. sollicitus, magis eum venire cupiebat : tunc se
 calamitatibus quidem pro certo absolvendum
 esse confidens, antiquam vero libertatem cum
 opulentia recepturum. Præcipue milites ad
 eum respiciebant : hi enim maxime bellorum
 per illum patratorum noverant magnitudinem :
 imperitiam vero aliorum ducum experti atque
 ignaviam, magna quidem se optabant turpitu-
 dine liberari : eum vero qui se & servare & ho-
 nestare solus posset, recipere precabantur. Cum
 vero hac benevolentia diligeretur ab omnibus,
 honore quidem præcipuis viris ulterius expecta-
 re intolerabile videbatur, sed eum longissime ab
 urbe Roma convenire ante properabant. Nec
 tamen quisquam moras ejus conveniendi fere-
 bat, sed ita simul omnes effundebantur, & uni-
 versis facilius & promptius ire quam manere vi-
 debatur, ut etiam civitas ipsa tunc primum in-
 ter se jucundam sentiret hominum charitatem.
 Erant autem pauciores abeuntibus remanentes.
 Ubi vero eum appropinquare indicaretur, quam-
 que mansuete singulos suscepisset, qui præcesse-
 rant, nunciatum est, omnis jam reliqua multi-
 tudo per vias cum conjugibus & liberis præsto-
 labantur : & quo transiens advenisset, videndi
 ejus voluntatem, vultusque lenitatem omnium
 generum vocibus prosequiebantur, benemeritum
 & salutis datorem, solumque dignum Romano-
 rum principem appellantes. Tota vero civitas
 veluti templum erat, fertis atque odoribus ple-
 na. Cum vero vix per circumstantem multi-
 tudinem in palatium venire potuisset, ipse qui-
 dem

Vespasiano
 Romani
 obviam
 procedunt

Titus ad-
 ventus sui
 gratulatio-
 nis sacra
 celebrat.

dem penatibus diis adventus sui gratulatoria sã A. M.
 cra celebravit. Vertunt autem se ad epulas tur- 4035.
 bæ, perque tribus & cognationes & vicinias con- P. C. N.
 vivia exercentes, Deo libabant, & ab eo preca- 73.
 bantur ipsum Vespasianum quam plurimum
 temporis in Romano imperio perseverare, &
 filium ejus, & quicquid ex his nascerentur servari in-
 expugnabilem principatum. Urbs quidem Ro-
 mana Vespasiano ita suscepto, statim maxima
 felicitate crescebat.

C A P U T XXIII.

Domitiani gesta contra Germanos & Gallos.

ANte hæc vero tempora, quibus Vespasianus
 quidem apud Alexandriam erat, Titus ve-
 ro Hierosolymam obsidebat, magna pars Ger-
 manorum ad defectionem mota est: quibus
 etiam Gallorum proximi conspirantes, magnam
 spem contulerant, quod etiam Romanorum do-
 minio liberarentur. Germanos autem deficere
 velle, bellumque inferre, sustulit primo natura
 bonis consiliis vacua, parva spe appetens peri-
 culorum, deinde odium principum, quoniam
 solis sciunt gentem suam vi coactam servire Ro-
 manis: nec non equidem maximam tempus eis
 fiduciam dedit. Nam cum viderent Romanum
 Imperium crebris Imperatorum mutationibus
 intestina seditione turbari, omnemque his sub-
 ditam orbis terræ partem pendere ac nutare
 cognoscerent, hoc sibi optimum tempus ex illo-
 rum rebus adversis atque discordiis oblatum esse
 putaverunt. Id autem consilium dabant, &
 hac eos spe decipiebant, Classicus quidam & Ci-
 vilis, ex eorum potentissimis: qui olim qui-

*Defectio-
 nis Germa-
 norum &
 Gallorum
 ab Roma-
 nis causa.*

A. M. dem res novas cupiebant : occasione autem in-
 4035. ducti, suam sententiam prodidere. Jamque ala-
 P.C.N. criter affectæ multitudinis periculum facturi
 73. erant : verum maxima parte Germanorum defectionem pollicita, & cæteris fortasse non dissentientibus, veluti quadam divina providentia, Vespasianus ad Petilium Cerealem, qui pridem Germaniam rexerat, literas mittit, quibus eum consulem declaravit, jussitque ad Britannias administrandas proficisci. Igitur ille quo jussus erat abiens, audita rebellione Germanorum, eos jam congregatos aggressus magna clade affecit, depositaque amentia ad sobrietatem coegit. Sed etiam si ille ad ea loca non pervenisset, tamen haud multo post erant supplicia luituri. Nam ut primum defectionis eorum nuncius allatus est Romam, Domitianus Cæsar hoc audito, non sicut alter in illa ætate fecisset (nam admodum adolescens erat) tantam rei magnitudinem suscipere non detrectavit : sed a patre habens ingenitam fortitudinem, & supra ætatem exercitatus, illico tendebat in Barbaros. Illi autem expeditionis fama perculsi, ei se permiserunt : lucrum hoc ex ea re maximum nacti, ut sine clade pristino jugo subjicerentur. Omnibus ergo circa Galliam ut oportuit ordinatis, ne facile rursus unquam turbarentur, Domitianus clarus atque insignis, ætatem superantibus factis, & patrium decus afferentibus, Romam regreditur. Cum supradicta vero Germanorum defectione, iisdem diebus etiam Scytharum convenit audacia. Nam qui appellantur Sarmatæ, maxima multitudine clam transgressi flumen Istrum, violenti atque sæviissimi propter inopinatum impetum multos Romanorum, quos

Civilis
Germanos
ad sobrietatem coegit.

Domitianus
Titi
frater.

Scytharum
& Sarmatarum
imperator in
Romanos.

in præfidiis offendere, interficiunt: & consula- A. M.
rem legatum Fonteium Agrippam, qui fortiter 4035.
his obuius pugnaverant, occidunt: proximasque P.C.N.
regiones totas ferendo atque agendo, omniaque 73.
incendendo pervagabantur. Vespasianus autem
hoc facto, & vastitate Mœsiæ cognita, Rubrium
Gallum mittit pœnas de eis sumpturum: a quo
multi quidem in præliis trucidati sunt: qui ve-
ro salvi esse potuere, cum timore domum refu-
gere. Hoc autem bello magister militum fini-
to, etiam futuri temporis cautioni consuluit.
Pluribus enim & maioribus præfidiis loca cir-
cumdedit, ut omnino Barbaris esset impossi-
bilis transitus. In Mœsia quidem ea celeritate
debellatum est.

C A P U T XIV.

*De amne Sabbatico, & triumpho Vespasiani ac Titi
celeberrimo.*

PRinceps vero Titus aliquamdiu quidem Be-
ryti commorabatur, ita ut diximus: inde
autem reversus, & per omnes quas obiret Syriæ
civitates magnificentissima celebrans spectacula,
Judæorum captivis ad ostentationem cladis eo-
rum abutebatur. Conspicit autem in itinere
fluvium cognitione dignissimum. Is fluit me-
dius inter Arcas & Raphanæas Agrippæ regni
civitates. Habet autem quoddam peculiare
miraculum. Nam cum sit, quando fluit, pluri-
mus, neque meatu segnis, tamen interpositis
sex diebus a fontibus deficiens, siccum exhibet
locum videre. Deinde quasi nulla mutatione
facta, septimo die similis exoritur: atque hunc
ordinem semper eum observare pro certo com-

Titus per
omnes Sy-
riæ civita-
tes magni-
ficentissi-
ma specta-
cula cele-
brat.

Sabbaticus
fluvius.

A. M. pertum est. Unde etiam Sabbaticus appellatus
 4035. est, a sacro Judæorum septimo die sic denomi-
 P.C. N. natus. Civitatis autem Antiochenſium popu-
 73. lus poſtquam Titum adventare cognovit, ma-
 nere quidem intra mœnia præ gaudio non ſu-
 ſtinebat : omnes autem obviam ei pergere pro-
 perabant, & uſque ad tricelimum vel eo am-
 pliſ ſtadium progreſſi, non modo viri, ſed
 etiam fœminæ cum pueris expectabant. Et
 cum appropinquantem vidiffent, ex utroque
 viæ latere ſtantes dextras cum ſalutatione ten-
 debant : multisque favoribus exultantes, cum
 ipſo revertebantur. Crebro autem inter om-
 nes alias laudes precabantur, ut Judæos expelle-
 ret civitate. Titus quidem nihil precibus iſtis
 indulſit, ſed otioſè quæ dicebantur audiebat.
 Incerti autem quid ſentiret, quidve facturus
 eſſet, Judæi magno & atroci metu tenebantur.
 Nec enim commoratus eſt Antiochiæ Titus, ſed
 continuo a Zeugma Euphratem verſus iter con-
 tendit. Quo miſſi etiam ab Rege Parthorum
 Vologeſo venire, auream ei ferentes coronam,
 quod Judæos viciffet. Eaque ſuſcepta etiam
 convivium exhibuit regiis, atque ita Antio-
 chiam remeavit. Senatu vero & populo An-
 tiochenſi multum petentibus, ut in theatrum
 veniret, ubi omnis eum multitudo præſtolaba-
 tur, humaniſſime paruit. Rurſus autem for-
 titer iisdem instantibus, & crebro poſtulantibus
 expelli civitate Judæos, ingenioſe reſpondit,
 patriam eorum dicens, quo expellendi fuerant,
 interiſſe, nullumque jam eſſe locum qui eos re-
 ciperet. Unde ad aliam petitionem ſeſe con-
 vertunt Antiochenſes, quod priorem impetrare

Titus ad
 Antiochi-
 am adven-
 tus.

Civium
 contra Ju-
 dæos ad
 Titum
 preces.

non potuerunt. Aeneas enim tabulas eum pre- A. M.
 cabantur eximere, quibus incisa essent privilegia 4036.
 Judæorum. Sed ne id quidem Titus annuit: P.C.N.
 verum in eodem statu relictis omnibus, quæ 74
 habebant apud Antiochiam Judæi, ad Ægyptum
 inde discessit. Iter autem agendo cum ad Hie- Titus Hie-
 rosolymam venisset, tristemque solitudinem, rosolymæ
 quam videbat, antiquæ civitatis claritudini excidium
 compararet, disjectorum operum magnitudi- miseratur.
 nem & veterem pulchritudinem recordatus, mi-
 serabatur excidium civitatis, non sicut alius
 fecisset exultans, quod talem ac tantam fundi-
 tus excidisset, verum multa imprecans seditio-
 nis autoribus, & qui hanc pœnam ei inferre coe-
 gere: ita certus erat, quod nunquam virtutem
 suam voluisset punitorum calamitate clarescere.
 Ex magnis enim divitiis, non minima pars in
 ruinis adhuc inveniebatur. Quædam enim
 eruebant Romani, plura vero captivis indican-
 tibus auferebant, aurum atque argentum, alia-
 que instrumenta pretiosissima, quæ domini pro-
 pter incertam belli fortunam terræ condidere.
 Titus autem propositum iter ad Ægyptum ten-
 dens emensa velociter solitudine, pervenit Ale-
 xandriam: decretoque ad Italiam navigare, cum
 se duæ legiones comitarentur, utramque unde
 venerant remisit: quintam quidem in Mœsiam,
 quintam vero decimam in Pannoniam. Capti-
 vorum autem duces Simonem & Joannem, &
 alios numero septingentos viros electos, tam
 magnitudine corporum, quam pulchritudine
 præstantes, illico ad Italiam portari præcepit,
 cupiens eos in triumpho traducere. Peracta
 vero navigatione pro voto, similiter quidem
 Roma in eo suscipiendo erat affecta, & occursum

Romani
 ex magnis
 divitiis
 non mini-
 mam par-
 tem in
 ruinis in-
 veniunt.

Simonem
 & Joan-
 nem &
 alios, nu-
 mero sep-
 tingentos
 viros, Ti-
 tus ad Ita-
 liam por-
 tari præci-
 pit.

A. M. exhibuitei, quos patri. Claritudinem vero Tīto
 4036. pater attulit, qui venit obviam, eumque susce-
 P.C.N. pit. Multitudini autem civium divīnam quan-
 74. dam lætitiā suggerebat, quod videbat in unum
 tres convenisse. Non multis autem diebus post,
 unum communem triumphum ob res gestas
 agere statuere, quamvis utrique senatus pro-
 prium decrevisset. Prædicto autem die, quo
 futura erat pompa victoriæ, nemo ex tam infi-
 nita civitatis multitudine domi remansit. Om-
 nes autem cum exissent, loca ubi tantum stare
 possent occupaverant, quantus spectandis Im-
 peratoribus modus sufficeret, concessio necessario
 transitu. Cuncta vero turba militari ante lu-
 cem per turmas atque ordines progressa cum
 rectoribus suis, & circa ostia constituta non pa-
 latii superioris, sed prope Ilidis templum (ibi
 enim principes nocte illa quiescebant) prima
 jam aurora incipiente procedunt Vespasianus &
 Titus, lauro quidem coronati, amicti vero pa-
 tria veste purpurea: & ad Octavianas ambula-
 tiones transeunt: ibi enim Senatus, & ducum
 procures, & honorati equites, eorum prætolab-
 antur adventum: tribunal autem ante porti-
 cus factum erat, sellæque eburneæ in eo præpa-
 ratæ. Quo cum ascendissent, confederunt. Sta-
 timque eos militatis favor excepit, multis vir-
 tutem testimoniis prædicans. Illi autem iner-
 mes erant, in veste serica laureis coronati. Per-
 ceptis autem laudibus eorum Vespasianus, cum
 dicere adhuc vellent, silentii signum dedit. Ma-
 gnaque omnium quiete facta, surrexit, & amictu
 magnam partem capitis adopertus, solennia
 vota celebravit: idemque Titus fecit. Perfe-
 ctis autem votis, Vespasianus in commune om-
 nes

Vestes
 triumphales
 Vespasiani &
 Titi.

nes breviter allocutus, milites quidem ad prandium, quod his ex more ab Imperatore parari solet, dimittit: ipse vero ad portam recedit, quæ ab eo quod per illam semper triumphorum pompa ducitur, nomen accepit. Ibi & cibum prius capiebant, & triumphalibus vestibus amicti, diis ad portam collocatis cæsa hostia, inter spectacula transeuntes triumphum ducebant, ut multitudini facilior præberetur aspectus. Pro merito autem narrari multitudo eorum spectaculorum & magnificentia non potest, in omnibus quæ quisque cogitaverit, vel artium factis, vel divitiarum opibus, vel naturæ novitate. Nam pene quæcunque hominibus qui usquam sunt fortunatis paulatim quæsitæ sunt, aliis alia mirabilia atque magnifica, hæc universa illa die Romani Imperii magnitudinem probavere. Etenim argenti aurique necnon eboris in omni specie operum multitudinem, non ut in pompa ferri cerneret, sed ut ita dixerim omnia fluere; & alias quidem vestes ex rarissimis generibus purpuræ portari, alias diligentissima pictura variatas arte Babylonia: gemmæ autem clarissimæ tam multæ, aliæ coronis aureis, aliæ aliis operibus inclusæ traductæ sunt, ut appareret frustra nos earum usquam rerum esse aliquid suspicari. Ferebantur etiam simulacra, quæ illi Deos habent, & magnitudine mirabili, & arte non defunctorie facta: horumque nihil non ex pretiosa materia. Quin & animalium diversa genera producebantur, propriis ornamentis induta. Erat autem etiam, quæ singula portaret, magna hominum multitudo, purpureis vestibus atque inauratis ornata. Ipsi etiam, qui ad pompam fuerant ab alia turba discreti, præci-

A. M.
4036.

P.C.N.

74-
Vota &
prandium
ante tri-
umphum.Triumph
magnific-
centia.Vestes pre-
tiosissimæ.

A. M. pua & mirabili ornamentorum magnificentia
 4036. culti erant. Insuper his, ne captivorum qui-
 P.C.N. dem vulgus inornatum videres, sed varietas
 74 & pulchritudo quidem vestium natam ex fati-
 gatione corporum deformitatem oculis subtra-
 hebat. Maxime autem stupori erat, pegma-
 tum quæ portabantur fabricatio, pro cuius ma-
 gnitudine timendum viribus portantium oc-
 currentes putabant: multa enim in tertium ni-
 dum quartumque surgebant: & magnificentia
 fabricæ cum admiratione delectabat: multis
 aurata veste circumdatis, cum aurum præterea
 factum atque ebur omnibus esset affixum. Mul-
 tis autem imitationibus bellum aliter in alia di-
 visum, certam sui faciem demonstrabat. Erat
 enim cernere vastari quidem fortunatissimam
 terram, totas vero interfici acies hostium: &
 alios fugere, alios captivos duci: murosque ex-
 cellentes magnitudine machinis dirui, & castel-
 lorum excindi munimina: & populolarum civi-
 tatum mœnia disturbari, exercitumque intra
 muros infundi: cædisque omnia loca plena, &
 eorum qui manu resistere non poterant preces,
 ignemque templis immissum, ædiumque super
 dominos post multam vastationem eversiones:
 atque amnis tristitiam, defluentis non in arva
 culta, neque ad hominum vel pecorum potum,
 sed per terram ex omni parte flagrantem. Hæc
 enim Judæi bello passi sunt: ars autem & con-
 fectorum operum magnitudo, nescientibus ad-
 huc facta tanquam præsentibus ostendebant.
 Erat autem per singula pegmata captæ civitatis
 dux, ita ut captus fuerat ordinatus. Multæ
 etiam naves sequebantur. Spolia vero alia qui-
 dem passim ferebantur: eminebant autem ea,
 quæ

quæ apud Hierosolymam in templo reperta sunt, A. M.
 mensa aurea ponderis talenti magni, & candela- 4036.
 brum similiter quidem auro factum, sed opere P.C.N.
 commutato ab usus nostri consuetudine: nam 74-
 media quidem columna basi hærebat, tenues au- Mensa au-
 tem ab ea cannulæ producebantur, formatæ ad rea pon-
 similitudinem fuscinæ, ad summum quæque in deris ta-
 lychni speciem fabricatæ: erant autem numero lenti ma-
 septem, septimi diei, qui apud Judæos est, in gni.
 dicantes honorem. Post hæc autem portaba- Judæorum
 tur lex Judæorum, novissima spoliolorum. Deinde lex spolio-
 de tranlibant plurimi victoriæ simulacra por- rum novis-
 tantes: omnia ex auro & ex ebore facta. Post sima.
 hæc Vespasianus prior ibat: & Titus deinde se-
 quebatur. Domitianus autem adequitabat, ipse
 quoque ornatus pulchritudine, dignumque spe-
 ctari exhibens equum. Pompæ autem finis fuit
 Capitolini Jovis templum: quo postquam ven-
 tum est, constitere. Erat autem vetus mos pa-
 trius, operiri donec ducis hostium mortem
 quispiam nunciaret. Is erat Simon Gioræ tunc
 inter captivos in pompa traductus: laqueo ve- Simon
 ro circumdatus per forum trahebatur, quo eum Gioræ fi-
 simul cæderent, qui ducebant. Lex autem Ro- lius laqueo
 manis est, ibi necare criminum reos morte dam- circumda-
 natos. Postquam igitur eum finem vitæ habe- tus per fo-
 re nunciatum est, omniumque favor secutus rum trahi-
 est, tunc hostias inchoavere: hisque secundo tur.
 per vota solennia omine peractis, in palatium
 recessere. Et alios quidem epulis ipsi excepere,
 aliis autem omnibus domi conviviorum instru-
 cti erant apparatus. Hunc enim diem urbs
 Romana celebrabat, victoriæ quidem in hostes
 gratulatorium, finem vero malorum civilium
 & ipsi bonæ pro felicitate principium. Post

A. M. triumphos vero, & Romani Imperii firmissimum statum, Vespasianus Paci templum ædificari decrevit. Itaque mira celeritate, & quæ hominum cogitationem superaret, effectum est. Magna enim divitiarum largitate usus, insuper perfectis id picturæ ac figmentorum operibus exornavit. Omnia namque in illud sanum collecta ac deposita sunt, quorum visendorum studio per totum orbem, qui ante nos fuerunt, vagabantur: quomodo aliud apud alios situm esset, videre cupientes. Hic autem reposuit etiam quæ Judæorum fuerant instrumenta, his se magnifice ferens. Legem vero eorum, & penetralium vela purpurea in palatio condita servari præcepit.

4037.
P.C.N.
75.
Vespasianus Paci templum ædificat, de quo vide Hero- dianum lib. 1.

C A P U T XXV.

Herodium & Machærus a Basso capta.

IN Judæam vero legatus missus Lucilius Bassus, suscepto a Cereali Vetiliano exercitu, castellum quidem Herodion cum præsidio deditione cepit. Post autem omni manu militari collecta, multi autem in partes divisi erant, & legione decima bellum inferre Machærunti statuit. Valde enim necessarium videbatur id excindi castellum, ne multos sui munimine ad defectionem invitaret. Nam & salutis spem habitatoribus certam, & aggredientibus hæsitacionem atque formidinem natura loci præstare maxime poterat. Nam ipsum quidem quod muro cinctum est, saxosus est collis, in proceram altitudinem surgens, & ob hoc etiam capi difficilis videtur: sed ne vel accedi posset eo natura excogitarat, quæ vallibus eum ex omni parte val-

vallaverat, quarum altitudo oculis comprehendi non posset : nec transire erat facile, nec aggestu ulla ratione compleri possibile. Nam ea, quæ ab occidente secat vallis, sexaginta stadiis distenditur, unde Asphaltites lacus ei limitem facit : ex hoc vero tractu ipse Machærus altissimo vertice supereminet. A septentrione autem & meridie valles magnitudine quidem supradicta cingunt : similiter vero sunt inextricabiles ad oppugnationem : ejus vero vallis, quæ ab oriente est, altitudo non minor centum cubitis invenitur : monte vero ex adverso Machæruni polito terminatur. Ea loci natura perspecta Rex Alexander, primus in eo castellum communivit, quod postea Gabinius bello cum Aristobulo gesto deposuit. Herodi autem regnanti, omnibus locis dignior cura visus est, & constructione tutissima, propter Arabum præcipue vicinitatem : namque opportune situs est, eorum fines prospectans. Magno ergo locum muro amplexus ac turribus, civitatem illic fecit incolis, unde in arcem ipsam ferebat ascensus. Quin & circa ipsum verticem rursus murum ædificaverat, turresque in angulis sexagenorum cubitorum erexerat. In medio autem ambitu regiam struxerat, magnitudine simul habitaculum & pulchritudine locupletem. Multas vero cisternas recipiendis aquis, abundeque suppeditandis, locis maxime idoneis fecerat : veluti cum natura certaret, ut quod illa situ loci expugnabile fecerat, ipse manu structis munitio- nibus superaret. Insuper enim sagittarum multitudinem, machinarumque reposuit : & omnem apparatus excogitavit, qui habitatoribus posset magnæ obsidionis præstare contemptum.

Herodes
Machæ-
runtiæ
magno
muro ac
turribus
amplecti-
tur.

Sagitta-
rum ma-
chinarum-
que mul-
tudo in
arce.

A. M. Erat autem in ipsa regia ruta mirabilis magni-
 4037. tudinis : a nulla enim ficu vel celsitudine vel
 P.C.N. magnitudine vincebatur. Ferebant autem eam
 75. ex Herodis temporibus perseverasse : mansisset-
 Rute mi- que ulterius profecto, sed ab Judæis, qui locum
 rabilis ma- gnitudine. Baaras ra- ceperant, excisa est. Vallis autem, qua civitas
 Baaras ra- dia quo- modo e- vellenda. Alius mo- dus radi- cem hinc evellendi.
 erant autem in ipsa regia ruta mirabilis magni-
 tudinis : a nulla enim ficu vel celsitudine vel
 magnitudine vincebatur. Ferebant autem eam
 ex Herodis temporibus perseverasse : mansisset-
 que ulterius profecto, sed ab Judæis, qui locum
 ceperant, excisa est. Vallis autem, qua civitas
 a parte septentrionali cingitur, quidam locus
 Baaras appellatur, ubi radix eodem nomine gi-
 gnitur : quæ flammæ quidem assimilis est colo-
 re, circa vesperam vero veluti jubare fulgurans,
 accedentibus eamque evellere cupientibus faci-
 lis non est : sed tam diu refugit, nec prius ma-
 net, quam si quis urinam muliebrem vel men-
 struum sanguinem super eam fuderit : quinetiam
 tunc si quis eam tetigerit, mors certa est, nisi
 forte illam ipsam radicem ferat de manu pen-
 dentem. Capitur autem alio quoque modo si-
 ne periculo : qui talis est. Totam eam circum-
 fodiunt, ita ut minimum ex radice terra sit con-
 ditum : deinde ab ea religant canem : illoque
 sequi eum a quo religatus est cupiente, radix
 quidem facile evellitur : canis vero continuo
 moritur, tanquam ejus vice a quo herba tollen-
 da erat, traditus : nullus enim postea accipien-
 tibus metus est. Tantis autem periculis pro-
 pter unam vim capieam operæ pretium est. Nam
 quæ vocantur dæmonia, pessimorum hominum
 spiritus, vivis immerfa, eosque necantia qui-
 bus subventum non fuerit : hæc cito, etiam si
 tantummodo admoveatur ægrotantibus, abigit.
 Fluunt autem ex eo loco aquarum fontes etiam
 calidarum, multum inter se sapore diversi : Alii
 namque amari sunt, aliis nihil dulcedinis deest.
 Multi autem frigidaæ aquæ ortus non solum in
 humilioribus locis fontes alternos habent : sed
 quod

Aquarum
 calidarum
 fontes.

quod amplius quis miretur, in proximo quædam spelunca cernitur, non quidem alte cava, saxo autem imminente protecta: super hoc veluti duæ mammæ inter se paululum distantes eminent: & altera quidem frigidissimum fontem, altera calidissimum fundit: qui mixti lavacrum suavissimum præbent, multisque morbis ac vitiis salutare: maxime vero nervorum curationi conveniens: habetque idem locus metalla sulfuris & aluminis. Bassus autem contemplatus undique regionem, valle orientali repleta accessum parare statuit: opusque inchoavit, properans aggerem quamplurimum extollere, facilemque per eum oppugnationem facere. Qui vero intus fuerant deprehensi, ab externis segregati Judæi, illos quidem coegere, inane vulgus esse existimantes, inferiorem ob-
servare civitatem, ac pericula priores excipere: superius vero castellum ipsi occupatum tenebant, & propter munitionis firmitatem, & ut salutis suæ consularent. Impetraturos enim se veniam opinabantur, si locum tradidissent Romanis. Prius autem volebant spem declinandæ obsidionis experiendo convincere: ideoque alacri animo in dies singulos excursus habebant, & cum his quos fors obtulisset confertis manibus, multi moriebantur, multosque Romanos interficiebant: semper autem utrisque ex tempore plus victoriæ captabatur: Judæis quidem, si incautiores aggredierentur: in aggere autem positus, si improvisum excursus eorum bene septi armis exciperent. Sed non is erat finis obsidionis futurus. Res autem quædam fortuito gesta, inopinatam castelli tradendi necessitatem

A. M.
4037.
P.C.N.
75.

Externi
Judæi in-
feriorem
civitatem
occupant.

Judæorum
cum Ro-
manis
conflictus.

A. M. tem Judæis imposuit. Erat inter obfessos juvenis & audacia ferox, & manu strenuus, Eleazarus nomine : is autem fuerat excursibus nobilis, multos egredi, aggestumque prohibere cogitans, & in præliis semper graviter Romanos afficiens : audaciaque sua socios prosequens, impetum quidem facilem his, periculo autem vacuum discessum efficiebat novissimus recedendo. Ita que discreta quodam die pugna, & utraque parte digressa : ipse tanquam despiciens omnes, existimans neminem tunc hostium prælium excepturum, extra portam remansit : & in muro stantes alloquebatur, tota mente illos attendens. Hanc autem opportunitatem vidit quidam ex castris Romanorum Ægyptius, nomine Rufus : & quod nemo sperasset, impetu facto cum ipsis eum armis repente correptum, cum hoc viso, stantes in muro stupor teneret, in castra Romanorum traduxit. Postquam vero dux nudum præcepit extendi, & in aperto constitutum, ut ex civitate conspiceretur, cædi verberibus, vehementer Judæos confudit casus juvenis, universaque civitas in fletu & questibus, unius viri clade percussa. Id ubi Bassus animadvertit, consiliorum adversus hostes hoc principium sumpsit : eorumque miserationem augere cupiens, quatenus coacti pro eius salute castelli traditionem facerent, quod speravit adeptus est. Nam ipse quidem, velut mox Eleazarum suspensurus, crucem defigi iussit : ea vero conspecta, maior castellanos dolor invalit, & ululando querebantur, intolerabilem esse calamitatem vociferantes. Tunc igitur Eleazarus eos orabat, ne vel se despicerent, mortem miserrimam subiturum, sibi que ipsis salutem præberent, postquam iam sub-

75.
Eleazarus,
Judæus
audacia
ferox, &
manu strenuus.

Eleazarus
capitur,
eumque
dux nudum
extendi, &
verberibus
cædi præcipit.

Eleazari
calamitas
Judæos ad
deditionem
commovet

subacti omnes Romanorum viribus ac fortunæ A. M.
 concederent. Illi autem & ejus sermone fracti, 4037.
 & quod multi intus pro eo precabantur (ex P.C.N.
 magna enim & numerosa cognatione genus du- 75.
 cebat) & contra ingenium suum misericordia
 victi sunt: & quibusdam celeriter missis collo-
 quebantur, castelli traditionem facere petentes,
 ac reddito sibi Eleazaro, sine metu dimitti. Cum
 autem his assensus esset dux Romanorum, mul-
 tudo civitatis inferioris, inita separatim cum
 Judæis cognita pactione, ipsi clam nocte aufu-
 gere statuere. Cum vero portas aperuissent,
 ab his qui deditionem promiserant ad Bassum
 nuncius venit, sive invidia salutis eorum, sive
 formidine, ne eorum fugæ causam ipsi præsta-
 rent. Sed fortissimi quidem fugientium, qui
 præcesserant, evasere: reliquorum autem viri
 quidem mille septingenti perempti sunt, mu-
 lierculæ vero & pueri in servitium ducti. Spon-
 siones autem cum his, qui castellum dedidere, ha-
 bitas, Bassus conservandas esse ratus, & ipsos
 dimisit, & Eleazarum reddidit.

Judæorum
 1700. ab
 Romanis
 perempti.

C A P U T XXVI.

*De Judæis a Basso interemptis, & Judæa
 divendita.*

His autem administratis, in saltum, qui ap-
 pellatur Jarden, ducere properabat exerci-
 tum: multi enim illuc congregati esse nuncia-
 bantur, qui pridem tempore obsidionis, ex Hie-
 rosolymis & Machærunte profugerant. Ergo
 cum ad locum venisset, neque falsum fuisse nun-
 cium reperisset, primo quidem omnem locum
 cum equitibus cingit: ut si quis Judæorum co-

Jarden
 sylva ab
 Romanis
 cincta.

A. M. natus fuisset evadere, fugiendi per equites co-
 4037. piam non haberet: pedites autem sylvam jussit
 P.C.N. cædere, in quam confugerant. Hoc modo ad
 75. necessitatem adducti sunt fortiter aliquid facien-
 di, velut ex audaci certamine fortasse fugam
 etiam reperirent. Itaque simul universi, & cum
 clamore impetu facto, in eos, a quibus cincti fue-
 rant, irruunt. Illi autem fortiter excipiebant:
 multaue his audacia, illis contentione usis, diu
 quidem prælium tractum est, non autem simi-
 lis evenit finis pugnae certantibus. Nam Roma-
 norum quidem XII. tantum contigit occumbe-
 re, neque multos sauciari: Judæorum vero ex
 illo prælio nullus evasit. Sed cum non essent
 pauciores tribus millibus, prostrati sunt omnes:
 eorumque dux Judas Iairi filius, de quo supra
 meminimus, qui ordini cuidam præpositus cum
 Hierosolyma obsideretur, quibus demersus fue-
 rat cloacis, latenter effugit. Eodem vero tem-
 pore Cæsar etiam ad Liberium Maximum scri-
 psit (erat autem procurator) ut omnem terram
 venderet Judæorum: nec enim civitatem in ea
 condidit, proprium servans sibi eorum agrum.
 Solis autem octingentis militibus illic relictis lo-
 cum dedit, quem incolerent, qui vocatur Am-
 maus: distat autem ab Hierosolymis 30. stadiis.
 Stipendium vero, ubicunque degerent, Judæis in-
 dixit: binasque drachmas singulis annis deferre
 in Capitolium jussit; ita ut antehac Hierosoly-
 morum templo pendebant. Et res quidem Ju-
 dæorum illo tempore hunc statum habebant.

Judæorum
 5000. pro-
 strati.

Stipen-
 dium Cæ-
 sar Judæis
 indicit.

*De clade Antiochi Regis, & eruptione Alanorum
in Armeniam.*

4037.

P.C.N.

75.

JAm vero quarto anno Vespasiano admini-
strante imperium, contigit Comagenes Re-
gem Antiochum in maximas clades cum tota
domo incurrere, ex causa hujusmodi. Cese-
nius Petus, qui tunc Syriam administrabat, sive
re vera, seu propter inimicitias Antiochi (cer-
tum non valde patefactum est) literas ad Cae-
sarem misit, Antiochum dicens deficere ab Ro-
manis cum Epiphane filio decrevisse: pactis ha-
bitis cum Rege Parthorum: proptereaque de-
bere illos ante capere: ne si priores novas res
adorti essent, totum Romanorum Imperium
bello perturbarent. Non erat autem Cæsar hu-
jusmodi nuncium ad se perlatum neglecturus.
Nam vicinitas Regum, majore negotium pro-
videntia dignum esse faciebat. Samosata enim
Comagenes maxima civitas juxta Euphratem si-
ta est, ut esset Parthis (eo namque id cogitave-
re) facillimus transitus, tutum autem recepta-
culum. Fide igitur habita, & potestate sibi per-
missa, ut ageret, quod expedire videretur, ne-
gligendum non putavit. Subito tamen Antiocho
ejusque sociis nihil opinantibus, in Comagenem
ingressus est, ex legionibus quidem sextam du-
cens, & insuper quasdam cohortes alasque equi-
tum: habebat autem auxilio Reges, Chalcidicæ
Aristobulum, Emesæque Sohemum. Introi-
tus autem illis erat sine certamine, quod nemo
indigenarum manus volebat opponere. An-
tiochus enim insperato perculsus nuncio, bel-
lum quidem contra Romanos nec cogitatione

Antio-
chum Ce-
sennius
Petus Sy-
riæ admi-
nistrato-
r coram Cæ-
sare accu-
sat.

Cesennius
Antiochū
subito in-
vadit.

A. M. concepit. Decrevit autem toto regno in quo
 4037. erat statu relicto, cum conjuge ac liberis egredi,
 P. C. N. hoc se Romanis purum ab ea suspicione, quæ sibi
 75. ingereretur, probatum esse ratus: progressusque
 de civitate centum triginta propemodum sta-
 diis, in campo tabernaculum ponit. Petus au-
 tem in Samosatam, qui eam capefferent, mittit,
 & per eos civitatem tenebat: ipse vero cum
 alio milite in Antiochum ire tendebat. Non
 tamen Rex vel ipsa necessitate adductus est ad-
 versum Romanos aliquid bellicum gerere: sed
 fortunam suam questus, quidvis pati sustine-
 bat: adolescentibus autem bellicæ peritis, vi-
 que corporis præstantibus filiis ejus non erat fa-
 cile in calamitate sine pugna durare. Itaque ad
 virtutem se conferunt Epiphanes & Callinicus.
 Vehementi autem pugna per totam diem habi-
 ta, insigni fortitudine demonstrati sunt: nulla-
 que parte suarum virium diminuta discedunt.
 Antiocho vero neque pugna hoc modo peracta
 manere domi tolerabile videbatur: sed abducta
 conjuge cum filiabus in Ciliciam fugit, atque
 hoc facto militum suorum animos fregit: nam
 veluti desperato ab eo regno defecere, & ad
 Romanos se transtulere, omniumque erat de-
 speratio. Ergo priusquam penitus destitue-
 rentur auxiliis, Epiphani cum cæteris servare se
 ex hostibus erat necessarium: fiuntque omnes
 equites decem, qui cum his una transgressi sunt
 flumen Euphratem: hinc jam sine metu pro-
 fecti, cum ad Vologesem Parthorum Regem ve-
 nissent, non quasi profugi despecti sunt: sed ac-
 si fortunam pristinam retinerent, omni honore
 dignati sunt: Antiochum vero, ubi Tarsum Ci-
 licie venit, misso Centurione Petus vinctum

Antiochus
 prius re-
 gno cum
 conjuge
 ac liberis
 egredi,
 quam cum
 Romanis
 pugnare
 decrevit.

Antiochus
 cum con-
 juge & fi-
 liabus in
 Ciliciam
 fugit.

Epipha-
 nis ad Vo-
 logesem
 Parthorum
 Regem
 fuga.

Antiochus
 capitur.

Romam transmisit. Vespasianus autem ita Regem ad se deduci non passus est: dignius esse ratus, veteris amicitiae habere rationem, quam belli occasione inexorabilem iracundiam servare. 4037. P.C.N. 75.

Itaque jubet ei iter agenti auferri vincula, intermissaque interim profectioe Romam, apud Lacedaemonem degere: magnos vero ei pecuniae redditus praebet, ut non modo copiose, sed etiam regie victum haberet. His Epiphanes & caeteri cognitis, qui patri ante metuebant, magna cura & inextricabili animos relaxarunt, & ipsi quoque spem reconciliandi cum Caesare concepere. Cum autem etiam Vologeses de his scripisset ad Caesarem (nec enim quamvis feliciter agerent, extra Romanum vivere patiebantur imperium) & cum Caesar his mansuete facultatem dedisset, Romam venerunt: patre autem ad eos ex Lacedaemone statim advecto, cum omnis honor eis haberetur, ibi mansere. Alanorum autem natio, quod quidem Scythae sint, juxta flumen Tanain & Maotides paludes sedes habentes, jam quodam loco memoravimus. His vero temporibus inito consilio, ut terram Mediam, & ulterius praedandi causa pervaderent, cum Rege Hyrcanorum colloquuntur: namque is est illius transitus dominus: quem Rex Alexander ita fecerat, ut portis ferreis clauderetur: Aditu autem sibi praebito, universi nihil suspicantibus Medis incumbunt: eorumque fines populosos, omnigenumque pecorum plenos diripiebant, cum resistere nullus auderet. Nam qui regnum ejus terrae obtinebat Pacorus, metu percussus in difficiliora loca refugiens, caeteris quidem bonis omnibus cesserat: vix autem ab illis conjugem ac concubinas suas ca-

Antiochus
cum Caesare
reconciliatur.

Atani Mediam terram praedandi causa pervadunt.

A. M. ptas, datis centum talentis redemerat. Sum-
 4037. ma ergo facultate sine pugna prædabundi, &
 P.C.N. usque ad Armeniam vastantes omnia processse-
 75. re. Ejus autem Tyridates Rex erat. Qui cum
 Armenia
 vastatur, his obuius bello conflixisset, non multum ab-
 fuit quin vivus in illa acie caperetur. Procul
 enim quidam missō eum laqueo circumdatum
 tracturus fuerat, nisi celeriter gladio rupisset
 laqueum, atque ita fugisset. Illi autem pugna
 multo magis efferati, terram quidem depopu-
 lati sunt: magnam vero hominum multitudi-
 nem, aliamque ducentes prædam ex utroque re-
 gno ad sua domicilia rediere.

A. M.
 4038.
 P.C.N.

C A P U T XXVIII.

Excidium Massada castelli munitissimi.

76.

A Pud Judæam vero mortuo Basso, Flavius
 Silius in administratione succedit: & aliam
 quidem terram bello subactam videns, unum
 adhuc rebelle superesse castellum, omni quæ in
 illis locis habebatur manu collecta, adversus id
 militem movit. Nomen est autem castello Mas-
 sada. Princeps vero sicariorum, a quibus fue-
 rat occupatum, erat vir præpotens Eleazarus,
 ex origine Judæ, qui non paucis Judæis persua-
 serat, ut ante diximus, ne professionem facerent,
 quando censor Cyrenius in Judæam missus est.
 Tunc enim sicarii conspiraverunt in eos, qui
 Romanis dicto audientes esse vellent: omnique
 modo his quasi hostibus utebantur, diripiendo
 quidem & abigendo eorum bona, ignem vero
 domibus injiciendo. Nihil enim illos ab alieni-
 genis differre dicebant, qui pugna etiam peten-
 dam Judæorum libertatem tanta ignavia prodi-
 dis-

diffent : magisque se optare sub Romanis servi- A. M.
tium professi essent. Erat autem id plane cau- 4038.
satio, & crudelitatis atque avaritiæ dicebatur P.C.N.
obtentu : manifestum autem rebus effectum est. 76.

Nam iidem illi & defectionis socii fuerunt, &
bellum cum Romanis communiter susceperunt.
Causa vero pejor illorum in eos facta est : &
cum mentita prior eorum refelleretur occasio,
pejus tractabant eos, qui nequitiae suæ justis as-
sertionibus exprobrarent. Fuit enim quodam-
modo illud tempus apud Judæos omnium gene-
rum malitiæ foecundissimum : ut nullum opus
intermitteretur infectum : nec si quis excogi-
tando fingere voluisset, haberet quo magis no-
vum aliquid inveniret. Ita & privatim & com-
muniter omnes unum erant, & exsuperare alium
alius tam impietate, quam iniquitate in proxi-
mos certabant : potentes quidem multitudi-
nem male tractando, multitudo vero ad interi-
tum potentium properando. Illis autem erat
dominandi cupiditas : his autem vim faciendi,
bonaque locupletum diripiendi. Primi qui-
dem sicarii fuere iniquitatis in propinquos &
crudelitatis autores, nullo neque verbo indicto
ad injuriam, neque facto intentato ad exitium
eorum, quibus insidiarentur, penitus prætermisso.
Verum & hos Joannes moderatiores esse demon-
stravit. Non solum enim omnes interficiebat,

Tempus
apud Ju-
dæos om-
nium gene-
rum
malitiæ
foecundis-
simum.

Joannes
Giscala.

qui necessaria & profutura suaderent, tanquam
inimicissimos maxime cives ejusmodi impetens :
sed etiam patriam malis plurimis cumulavit :
qualia facturum fuerat, qui Deum quoque jam ef-
set ausus impietate contemnere. Nam & men-
sa nefaria vescabatur, & legitimam patriamque
exterminaverat castimoniam : ut jam sit mini-

A. M. me mirum, si mansuetudinis communionem
 4038. minime servabat hominibus, qui Dei pietatem
 P.C.N. furore contempserat. Rursus Simon Gioræ,
 76. quid mali non commisit, quæve liberorum cor-
 Simon, porum injuria temperavit, qui eum creavere
 Gioræ fi- tyrannum? Quæ vero eos amicitia, quæve
 lius, cognatio ad quotidianas cædes non ferociores
 effecit? namque alienos quidem male tractare,
 inertis nequitiae opus esse arbitrabantur: cla-
 rissimam vero gloriam parere crudelitatem in
 familiarissimos existimabant. Horum furoris
 Idumæi. æmuli, etiam Idumæi fuere: illi enim scelera-
 tissimi peremptis Pontificibus, ne qua pars
 conservaretur pietatis in Deum, totum quod ex
 civitatis facie supererat, abscidere, summamque
 Zelotæ. per omnia injustitiam induxerunt: in qua illud
 hominum genus, qui Zelotæ appellati sunt, vi-
 guit: qui nomen factis verum probaverunt.
 Omne enim malitiæ facinus æmulati sunt, nullo
 inæmulato, quod ante commissum memoria
 tradidit, prætermisso; quamvis nomen sibi ex
 bonorum æmulatione imposuissent: qui eos
 quos læderent, propter efferam sui naturam
 cavillando fallebant, qui malorum quæ maxima
 essent, bona ducebant. Itaque debitum vitæ fi-
 Debitus nem invenere, merita illis omnibus poena Dei
 vitæ hñis voluntate decreta. Cuncta enim quæ natura
 Judæorum hominis posset ferre supplicia, in eos usque ad
 extremum vitæ terminum congesta sunt, quæ
 variis perempti cruciatibus pertulere. Fortasse
 dixerit aliquis minora eos quam commiserere per-
 pessos, verum qua tandem digna tantis sceleri-
 bus poena affici poterant? De illis autem, qui
 in eorum crudelitatem inciderunt, non est hu-
 jus temporis pro merito conqueri. Rursum

igitur ad eam narrationis partem redeo, unde A. M. digressus sum. Venit enim dux Romanorum 4038. contra Eleazarum, & qui cum eo Massadam te-
 nebant, sicarios, exercitum ducens: & fines qui-
 dem statim omnes obtinuit, præfidiis ubique
 locis opportunissimis collocatis: castellum au-
 tem muro circumdedit, ne quis obsessorum fu-
 giendi facultatem haberet, utque custodes per-
 severarent: ipse vero castris locum occupat, ad
 obsidionem quidem idoneum, quem delegerat,
 qua parte castelli rupes monti proximo appli-
 cabantur, cæterum difficilem ad copias utensi-
 lium. Non solum enim commeatus ex longin-
 quo, & cum labore Judæorum maximo porta-
 bantur, quibus hæc fuerat cura mandata, ve-
 rumetiam potus aliunde in castra ducebatur:
 quoniam in eo loco nullus fons proximus na-
 scbatur. His autem dispositis, Silua obsidio-
 nem aggressus est, artis ac laboris egentem,
 propter castelli munitionem, cujus natura hu-
 jusmodi est: Saxum gyro non exiguum, & ex-
 cessum longitudine, undique abruptis atque al-
 tis vallibus cingitur, invisibili super fundo ha-
 bens scopulos: ipsæque omnium sunt anima-
 lium gressibus inaccessæ, nisi quod duobus mo-
 dis idem saxum in difficilem explicatur ascen-
 sum. Est autem unum iter ab lacu Asphaltite
 ad solis ortum, & alterum ab occidente facilius
 ambulari. Vocatur autem unum coluber, ex
 angustia crebrisque flexibus capta similitudine.
 Quæ enim prominet rupes, frangitur, ac sæpe
 in se revertens, paulatim rursus producit: vixque illo itinere gradiens promovet pedem:
 namque mutanti vestigium, necesse est ab al-
 tero pede niti. Est autem certa perniciēs, si

76.
 Silua Dux
 Romano-
 rum Mas-
 sadam ob-
 sider.

Massada
 situs.

Iter per
 saxum co-
 luber di-
 ctum.

A. M. quis labatur: altitudo enim rupium utrinque
 4038. dehiscit, ut quæ horrore quemvis terrere auda-
 P. C. N. cissimum possit. Per ejusmodi viam cum XX.
 76. stadiis ascenderis, quod restat verticis est non
 in acutum finem coacti, sed ut habeat in sum-
 mo planitiem. In hac primus quidem Jona-
 thas Pontifex castellum ædificavit, & appellavit
 Massadam. Post autem Herodi magno studio
 fuit loci illius structio. Nam & murum per
 omnem ejus gyrum erexit, stadiorum spatio se-
 ptem, e candido lapide factum, & duodecim al-
 tum, latumque octo cubitis: & viginti septem
 turres quinquagenorum cubitorum in eo sta-
 bant: ex quibus aditus erant in ædes circa om-
 nem murum intus ædificatas. Rex enim verti-
 cem, quod fecundus omnique planitie mollior
 esset, culturæ destinaverat: ut si quando exter-
 norum alimentorum penuria contigisset, ne hac
 quidem laborarent, qui salutem suam castello
 credidissent. Quin & regiam sibi ædificaverat,
 ab occidentalis partis ascensu, intra moenia qui-
 dem arcis positam, vergentem autem ad septen-
 trionem: regię vero murus erat magnus, ac
 firmissimas quatuor celsitudine sexagenorum cu-
 bitorum in angulis turres habebat. Membro-
 rum autem intus, & porticum, itemque bal-
 nearum varia erat & sumptuosa constructio, co-
 lumnis quidem e singularibus faxis undique sub-
 stitutis, parietibus autem membrisque solida
 compage lapidum variatis. Ad singula vero ha-
 bitacula, & in summo, & circa regiam, & ante
 turres multos magnosque puteos in scopulis ex-
 ciderat, custodes aquarum: tantam molitus
 abundantiam, quantam qui fontibus uterentur
 haberent. Fossæ vero iter ex regia in arcem
 sum-

Vertex fecundus, omnique planitie mollior.

Regia Herodis.

summam ducebant, quas foris nemo cernebat. A. M. Sed ne manifestæ quidem viæ facilem sui usum 4038. præbere hostibus poterant. Nam orientalis P.C.N. quidem via natura est inaccessa, ut supra me- 76. moravimus. Occidentalem vero, magna in angustia posita turri conclusit, quæ non minore mille cubitorum spatio ab arce distaret, quam neque transire posse, neque capi facile videbatur. Inextricabilis autem, quamvis licenter ambulantibus, fuerat fabricata. Ita quidem adversus hostiles impetus natura simul & manu castellum erat communitum. Intus autem repositi apparatus, magis & diuturnitatem & opulentiam juvere: nam & frumentum multum erat conditum, & quod in longum tempus sufficere posset: vinumque multum & oleum: insuper autem cujusque leguminis fructus, & palmulæ coacervatæ. Cunctaque reperit Eleazarus, castello per dolum cum sicariis occupato, matura, nihilque recens depositis deteriora: quanquam fere ex quo apparatus sunt, ad excidium a Romanis illatum, centum annorum tempus agebatur. Quinetiam Romani fructuum reliquias incorruptas offendere. Siquis autem causam diuturnitatis auram esse existimet, non erraverit, quod arcis altitudine ab omni terrena ac fœculenta materia sit remota. Inventa est autem omnigenum quoque armorum multitudo, ab Rege condita, quæ decem millibus virorum sufficerent, ferrumque infectum, necnon æris & plumbi materia: quippe ut magnis de causis factum crederes apparatus. Ajunt enim Herodem idipsum castellum sibi ad refugium paravisse, duplex periculum suspicantem: unum quidem ab Judæorum populo, ne se deposito,

Turris
versus oc-
cidentem
extructa.

In castello
magna
commen-
tus copias

Fructus ad
centum
annos in-
corrupti.

Herodes
duplex
periculum
suspiciens,
castellum
sibi ad re-
fugium
paravit.

A. M. illos qui antea Reges fuerant, ad Principatum
 4038. reduceret. Alterum vero majus atque atrocius,
 P.C.N. ab Regina Ægypti Cleopatra. Hæc enim suam
 76. sententiam non celabat, sed cum Antonio sæpe
 verba faciebat, postulans Herodem interfici, sibi
 autem obsecrans regnum Judæorum donari. Et
 magis quis miraretur, nondum ejus imperio
 Antonium paruisse, male ejus amore mancipa-
 tum, quam non donaturum sperasset. Propter
 ejusmodi metus Herodes conditam Massadam,
 extremum belli contra Judæos Romanis opus re-
 liquit. Nam quia foris jam locum omnem mu-
 ro cinxerat dux Romanorum, sicut supra dixi-
 mus, ac ne quis effugeret diligentissime procu-
 raverat: incipit oppugnationem, uno tantum
 loco reperto, qui aggerum jactum posset exci-
 pere. Nam post eam turrin, quæ iter ab oc-
 cidente, quod ad regiam summumque montem
 duceret, præcludebat, erat quædam continentia
 saxi vastior latitudine, multumque porrecta: cel-
 situdine autem Massadæ trecentis cubitis infê-
 rior, quam Leucen appellabant. Hanc igitur
 Silua ut ascendit ac tenuit, aggerem apportare
 militibus jussit: illis autem alacri animo & ma-
 gna manu operantibus, solidus ad ducentos cu-
 bitos erectus est tumulus. Verum neque firma,
 neque sufficiens machinis ferendis hæc mensura
 videbatur: sed super eum tribunal, constructis
 saxis ingentibus factum est, altum itemque la-
 tum cubitis L. Erat autem & aliarum machi-
 narum fabrica illis assimilis, quas primo quidem
 Vespasianus ad oppugnationes, postea vero Ti-
 tus excogitaverat: & turris sexaginta cubito-
 rum effecta est, tota ferro consep̃ta, unde mul-
 tis balistarum tormentorum jaculis Romani cito

*Circa Mas-
 sadam un-
 us tantum
 locus, qui
 aggerum
 jactum ex-
 cipere po-
 test.*

eos repulere, qui de muro pugnabant, & caput A. M.
 exerere prohibuere. Simul autem ingenti etiam 4038.
 ariete fabricato, Silua crebro murum pulsari ju- P.C.N.
 bet: ac vix quidem tamen aliquam ejus dejecit 76.
 partem interruptam. Cito autem praevenire
 sicarii muro intus altero constituto, qui ne ma-
 chinis quidem simile aliquid pateretur: mollis
 enim adhuc erat, & impetus laxare violentiam
 poterat, hoc modo constructus. Trabes pro-
 ceritate magnas, & qua sectæ sunt continentes
 composuere: earum autem ordines erant duo
 similes, tantumque distantes quanta esset muri
 latitudo: & inter eos ambos replebant aggere
 spatium: ne vero crescente cumulo terra de-
 flueret, aliis transversis trabibus quas in longi-
 tudinem posuerant, colligabant. Erat ergo illis
 opus quidem ædificio simile: sed quod cedenti
 inferebantur machinarum ictus evanescebant,
 lutoque subsidente strictiorem fabricam facie-
 bant. Hoc ubi Silua consideravit, igni magis
 murum captum iri putans, multas quidem ar-
 dentes faces militibus intro jaculari præcepit:
 murus autem, quippe ut magna ex parte lignis
 constructus, ignem cito comprehendit: & us-
 que ad imum sui laxitate calefactus, ingenti flam-
 ma colluxit. Incipiente quidem adhuc incen-
 dio, spirans aquilo Romanis erat horribilis:
 avertens enim desuper flammam in eos abige-
 bat, & pene machinas quasi jam conflagraturas
 desperaverant: deinde flatu mutato, veluti di-
 vina providentia excitatus auster, multa vi in
 adversum eum murum repulit: jamque totus
 ardebat ex alto. Romani quidem cum Dei ute-
 rentur auxilio, ad castra læti digrediebantur, de-
 creto hostes luce aggredi, & nocte vigilias accu-

Ingenti
 ariete fa-
 bricato.
 Silua cre-
 bro mu-
 rum pulsa-
 ri jubet.

Ardentes
 faces in
 murum
 jaculantur

Aquilo a-
 vertens
 flammam
 in Roma-
 nos abigit.

A. M. ratiore facere, ne quis eorum clam subterfugeret. Sed neque ipse Eleazarus de fuga cogitabat, neque alii cuiquam permissurus erat ut faceret. Videns autem murum igne consumptum, alium vero nullum salutis modum neque virtutis excogitans: sed his, quæ Romani in se liberosque suos & conjuges facturi essent, si viciissent, ante oculos positus, de omnium morte consilium cepit: idque ex præsentibus fortissimum ratus, validioris animi sociis velperi congregatis, talibus eos verbis ad facinus invitabat. Cum olim vobis decretum sit, viri fortes, neque Romanis, neque cuiquam alii servire, nisi Deo: is enim solus est verus & iustus dominus hominum: ecce nunc tempus adest, quod factis vestros probare animos jubeat. Ne igitur nos dehonestemus, ante quidem servitutem nec sine periculo passi, nunc autem cum servitute intolerabiles pœnas subituri: si vivos in Romanorum potestatem venire contingat: primi enim omnium ab his defecimus, & novissimi cum his bellum gerimus. Puto autem & hanc nobis a Deo gratiam datam, ut bene ac libere possimus mori, quod aliis non evenit præter spem superatis. Nobis autem certum est, orto die futurum excidium. Libera est autem strenua mortis conditio cum affectibus: nec enim prohibere id hostes possunt, qui profecto nos optant vivos abducere, neque nos illos jam possumus superare pugnando. Nam fortasse quidem ab initio statim oportuit, quando libertatem defendere cupientibus omnia & a nobis ipsis acerba, peioraque ab hostibus eveniebant, de Dei voluntate conicere, & scire, quod amica ei quondam Judæorum natio damnata esset interitu: manens enim propitius, vel saltem nobis leviter infensus,

Eleazari
ad socios
oratio.

Eleazarus
iram Dei
in popu-
lum Judæ-
um fate-
tus.

sus, nunquam tantorum quidem hominum per- A. M.
 niciem neglexisset: sacratissimam vero urbem 4038.
 suam igni hostium excidioque prodidisset. Nos P.C.N.
 autem soli scilicet ex omni genere Judæorum 76.
 speravimus servata libertate superare, tanquam
 nil in Deum deliquissemus, nulliusque culpæ
 participes fuisset, qui alios quoque docui-
 mus. Itaque videtis quemadmodum nos vana
 expectasse redarguit, fortiore nobis speratis re-
 bus malorum necessitate illata. Nec enim quic-
 quam nobis castelli natura inexpugnabilis pro-
 fuit ad salutem: sed & alimentorum copiam, &
 armorum multitudinem, aliumque habentes
 abundantissimum apparatus, ipso Deo manife-
 stissime auferente spem salutis perdidimus. Ignis
 enim qui ferebatur in hostes, in ædificatum a
 nobis murum non sponte reversus est. Sed
 hæc multorum ira sunt criminum, qui furore
 capti contra gentiles ausi sumus: pro quibus
 quæso ne Romanis invictissimis poenas, sed per
 nos ipsos Deo præstemus: istæ autem illis mode-
 rationes sunt: morientur enim conjuges inju-
 ria vacuæ, liberi servitutis expertes. Post illos
 autem ipsi nobis honestam invicem gratiam
 præbeamus, libertate servata optima sepultura.
 Prius tamen & pecunias & castellum igne exu-
 ramus. Mœrebunt enim Romani, certe scio, si
 neque corpora nostra tenuerint, compendioque
 caruerint. Alimenta sola relinquamus: hæc
 enim nobis erunt testimonio mortuis, quod non
 penuria victi sumus: sed ita ut ab initio statue-
 ramus, mortem servituti prætulimus. Hæc
 dicebat Eleazarus: sed non in eundem modum
 præsentium sententiæ congruebant: sed alii qui-
 dem ei obedire properabant, & quasi voluptate

Poena cri-
 minum,
 quas furo-
 re capti
 Judæi:
 contra
 gentiles
 ausi fue-
 rant.

Libertate
 servata
 optima se-
 pulchra.

A. M. replebantur, pulchram esse mortem existimantes. Qui vero molliores erant, conjugum ac familiarum suarum misericordia, vel etiam proprius quemque apertissimus deterrebat interitus, aliusque alium intuens, contrarium voluntatis suæ motum lachrymis designabant. Quos cum vidisset Eleazarus formidare, ac magnitudinem consilii animis frangi, pertimuit, ne etiam eos, qui fortiter dicta perceperunt, effeminarent flentes ipsi ac deplorantes. Ergo exhortationem non intermisit: sed erectior, multoque repletus spiritu, clariorem de immortalitate animæ orationem incipit: magnaqué usus exclamatione lachrymantes attentius aspectans: Plurimum, inquit, opinione deceptus sum: qui putarem viros fortes pro libertate certantes, mori bene malle, quam vivere. Vos autem ne cuilibet quidem homini quicquam neque audacia neque virtute præstatis, qui etiam magna mala effugituri, mortem timetis: cum oporteret vos super hoc neque cunctari, neque expectare monitorem. Olim enim & a primo sensu nos erudire sacræ patriæ orationes, majorum quoque nostrorum factis & animis confirmandis, perseverabant: quod vivere hominis est, non mori, calamitas. Nam mors quidem libertatem animis præstans, ad proprium purumque locum eas dimittit, ab omni clade futuras intactas. Donec autem mortali corpore vincæ sunt, unaque malis ejus implentur, quod verisimile dicitur, mortuæ sunt. Divino enim cum mortali societas turpis est. Multum quidem potest anima juncta cum corpore: instrumentum enim facit suum, latenter id movens, & ultra mortalem naturam gestis producens: Verum-

Eleazari
de immortali-
tate
animæ
oratio.

Anima
mortali
corpore
vincæ.

Virtus ani-
mæ.

tamen cum pondere, quo in terram detrahitur, A. M.
 quodque ab ea pendet, absoluta, proprium lo- 4038.
 cum receperit, tunc beatam & undique liberam P.C.N.
 participat fortitudinem: humanis oculis, ut 76.
 ipse Deus invisibilis manens: nec enim cum est
 in corpore, conspicitur. Nam & accedit oc-
 culta, neque rursus cum recedit videtur, unam
 quidem ipsa habens incorruptam naturam, cor-
 pori autem causam præbens mutationis. Nam
 quod anima attigerit, hoc vivit atque viget:
 unde vero digressa fuerit, hoc marcidum mori-
 tur: tantum immortalitatis ei superat. Et hu-
 jus orationis argumentum vobis sit somnus: in
 quo in se collectæ animæ, nusquam eas distra-
 hente corpore, jucundissimam quietem agunt:
 cum Deo vero pro cognatione degentes, ubique
 adsunt, ac multa futura prædicunt. Cur igitur
 mortem timere conveniat, qui somni diligimus
 quietem? quemadmodum autem non sit de-
 mentissimum, brevitatem vitæ sequentes, sibi-
 met invidere perpetuam? Oportebat quidem
 nos domestica institutione meditados, aliis esse
 exemplo promptæ voluntatis ad mortem. At-
 tamen si ab alienigenis etiam rei fides petenda
 est, Indorum videamus sapientiæ professores:
 Illi enim cum sint boni viri, vitæ quidem tem-
 pus, quasi quoddam necessarium naturæ munus,
 inviti sustinent: properant autem animas corpo-
 ribus solvere, nulloque urgente neque exagitan-
 te malo, propter immortalis conversationis de-
 siderium, aliis quidem prædicunt se esse abitu-
 ros, nec est, qui prohibeat, quisquam, sed om-
 nes fortunatissimos appellantes eos, ad familia-
 res suos mandata mittunt: ita certam veram-
 que animis esse inter se consuetudinem credide-

Somnus
immorta-
litas ani-
mæ argu-
mentum.

Indorum
sapientiæ
professo-
res seipso
concre-
mant.

A. M. re: ipsi autem cum mandata perceperint, igni
 4038. traditis corporibus, ut immaculata puraque
 P.C.N. anima secernatur, laudati moriuntur. Facilius
 76. enim ad mortem illos amicissimi prosequuntur,
 quam exterorum hominum quisquam suos ci-
 ves, in longinquam peregrinationem ituros.
 Et se quidem ipsos desunt: illos autem beatos
 dicunt, quod immortalitatis ordinem jam reci-
 piant. Non ergo nos pudebit, si deterius Indis
 sapiamus, propriaque ignavia leges patrias, quæ
 omnibus hominibus æmulandæ videntur, inho-
 neste despiciamus? quamquam & si contraria
 nos a principio instituisse eruditio, quod sum-
 mum bonum est hominibus vivere, mors autem
 calamitas: attamen tempus nos adhortatur eam
 bono animo & facile tolerare, Dei voluntate &
 necessario morituros. Olim enim quantum ap-
 paret, contra omne Judæorum genus hoc de-
 cretum posuit Deus, ut vita careremus, qui ea
 non eramus, quemadmodum oportebat, usuri.
 Non ausim enim nobismetipsis ascribere, neque
 Romanis gratificari, quod nos omnes eorum
 bellum absumpserit. Non enim viribus illorum
 hæc accidere: sed causa fortior interveniens,
 illis præstitit, ut vincere viderentur. Quibus
 enim armis Romanorum perempti sunt, qui
 Cæsaream incolebant Judæi? ac ne defecturos
 quidem ab illis, dum diem septimum celebra-
 rent, aggressa Cæsariensium multitudo, neque
 repugnantes, cum conjugibus ac liberis macta-
 verunt: nec vel ipsos erubuere Romanos, qui
 nos tantummodo hostes, quod defeceramus,
 putabant. Sed dicet aliquis, Cæsariensibus sem-
 per cum suæ civitatis Judæis fuisse discordiam,
 tempusque nactus vetus odium exfaturasse: quid
 ergo

Adhorta-
 tio ad con-
 temnen-
 dam mor-
 tem, a
 tempore
 & rei statu
 desumpta.

Exém-
 plum ab
 Judæis
 Cæsareæ
 interfec-
 tis
 peti-
 tum.

Calamitas
 Judæorum
 Scythopoli

ergo de Scythopolitanis dicemus? Nobiscum A. M. enim illi propter Græcos bellum gerere auti sunt, 4038. ac non cum propinquis nostris Romanos ulcisci. P.C.N. Multum igitur his fides illorum ac benevolentia 76. profuit: siquidem ab ipsis cum totis familiis acerbissime trucidati sunt, ac pro auxiliis gratias ei reddidere: nam quæ illos a nobis pati prohibuere, hæc passi sunt, velut ea ipsi committere voluissent. Longum fiet, si velim nunc separatim de singulis dicere. Nostis enim, quod Syriæ civitatum nulla est, quæ non Judæos apud se habitantes occiderit, nobis quam Romanos plus inimicos. Ubi etiam Damasceni, cum ne causam quidem probabilem confingere potuissent, civitatem suam cæde nefaria replevere, octodecim millibus Judæorum cum conjugibus ac familiis jugulatis. Eorum autem multitudinem plagis in Ægypto peremptorum 60. millium numerum audiebamus excedere. Illi quidem fortasse in aliena terra, cum nullum invenissent hostibus adversarium, ita sunt mortui. At omnibus qui domi cum Romanis bellum suscepere, nihil deerat eorum, quæ spem totam possent præbere victoriæ. Arma enim & muri, & castellorum inexpugnabiles fabricæ, atque interriti Spiritus ad pericula pro libertate subeunda, cunctos ad defectionem reddunt fortiores: sed hæc ad paucum tempus cum suffecissent, seque sustulissent, majorum malorum exitere principium. Omnia enim capta sunt, omniaque hostibus succubuerunt, velut illorum nobilioris causa victoriæ, non ad eorum salutem, a quibus instructa fuerant, apparata sint. Et in prælio quidem mortuos beatos existimari oportet, repugnantes enim & libertate non perdita

Octodecim millia
Judæorum
in Syria
jugulata,
& 60000.
in Ægypto
perempta.

A. M. periere. Eorum vero multitudinis, qui a Romanis subjugati sunt, quis non misereatur? quisve non antequam illa patiatur, mori properet? quorum alii torti, tamque igne quam verberibus excruciiati periere, alii semesi a bestiis ad secundum earum cibum vivi servati sunt: illorum quidem miserrimi habendi sunt, qui adhuc vivunt, qui sæpe mortem optantes non accipiunt. Ubi est autem illa magna civitas? Aut ubi est quæ totius gentis Judææ metropolis fuit? Tantis quidem murorum septis munitissima, tot vero ante muros castellis turriumque objectis mœnibus tuta, bellicque apparatus vix capiens, tot autem virorum pro se pugnantium multitudinem continens, quid nobis facta est, quæ Deum habere incolam credebatur? Radicitus ex fundamentis erepta est, solaque ejus monumenta restant, eorum a quibus excisa est imposita reliquiis castra. Senes vero infelices ad cineres templi assident, & paucæ mulieres ad turpissimam pudoris injuriam ab hostibus reservatæ. Hæc secum reputans quisquam nostrum, aspicere solem durabit, etiam si vivere sine periculo possit? Quis inimicus adeo patriæ, quis tam imbellis, aut parvus animæ, ut eum non poeniteat hucusque vixisse? Atque utinam omnes fuissetus mortui, prius quam illam sacram civitatem hostium manibus videremus excindi, prius quam templum sanctum tanta impietate funditus erui: sed quoniam spes non instrenua nos illexit, quod forte poterimus pro ea hostes ulcisci: nunc autem evanuit, ac solos necessitati dereliquit, mori bene properemus, nostrimet ipsi misereamur, & conjugum liberorumque dum nobis licet a nobisipsis misericordiam

Hierosolyma Judææ metropolis radicitus ex fundamentis erepta.

76.
Judæorum
ab Romanis
captorum
calamitas.

diam capere. Ad mortem namque ipsi nati su- A. M.
 mus, & quos ex nobis genuimus, eamque fuge- 4038.
 re ne fortissimi quidem possunt: injuria vero & P.C.N.
 servitus, & videre conjuges ad turpitudinem 76.
 duci cum liberis, non est malum hominibus ex
 naturæ necessitate profectum: sed hæc sua timi-
 ditate perferunt, qui ante mori cum licuit no-
 luere. Nos autem multum freti fortitudine, a
 Romanis defecimus: & postremo nunc illis ad
 salutem hortantibus, non paruimus. Cui igi-
 tur non est eorum iracundia manifesta, si nos
 vivos subjugare potuerint? Miserandi quidem
 adolescentes erunt, quorum vires corporis ad
 multos sufficient cruciatus: miserandi autem
 provectiores, quorum ætas clades ferre non po-
 terit. Videbit alius conjugem abduci, alius
 manibus revinctis vocem filii patrem imploran-
 tis exaudiet. Sed dum liberi sunt & gladios ha-
 bent, pulchrum ministerium nobis præbeant,
 expertes servitutis hostium. Moriamur liberi,
 cum filiis & conjugibus vita decedamus. Hæc
 nobis leges præcipiunt, hæc nos conjuges & fi-
 lii deprecantur, horum necessitatem Deus mi-
 sit, his contraria Romani volunt, & ne quis no-
 strum ante excidium pereat, timent. Festinemus
 igitur eis, pro sperata potiundi nostri volupta-
 te, stuporem mortis admirationemque relin-
 quere audaciæ.

Adhuc eum orare cupientem omnes inter-
 pellabant: & effrenato quodam impetu pleni,
 ad opus incitabant: ac veluti larvis exagitati,
 alius alium antecapere cupiebat: hoc specimen
 esse fortitudinis, rectique consilii existimantes,
 ne quis extremus remanere videretur: Tantus
 eos & conjugum, & filiorum & propriæ cædis
 amor.

Ad mor-
 tem nati
 sumus,
 eamque
 fugere ne
 fortissimi
 quidem
 possunt.
 Eleazarus
 Judæis Ro-
 manorum
 crudelita-
 tem expo-
 nit.

Mox liber
 apud Ju-
 dæos ho-
 nor & glo-
 ria.

Judæorum
 propriæ
 cædis
 amor.

A. M. amor invasit. Sed nec, id quod aliquis puta-
 4038. verit, cum facinus accederent obtusi sunt, ve-
 P.C.N. rum eam servare sententiam, quam cum dicta
 76. perciperent, habuerunt: proprium quidem
 charumque affectum retinentibus cunctis, ratio-
 ni vero cedentibus, quia jam optime filiis con-
 suluissent. Simul enim valere uxoribus cum
 amplexu dicebant, ac liberos gremiis captos ex-
 tremum lachrymantes osculabantur: & simul
 tanquam manibus alienis iussa peragentes vo-
 lentes eos configebant: malorum, quæ subditi
 hostibus passuri fuerant, cogitationem habentes
 pro solatio necessitatis ad cædem. Denique
 nemo hac audacia minor inventus est. Cuncti
 autem conjunctissimos transfixere: miseri, qui-
 bus id necesse fuit, quibusque filios atque ux-
 res occidere, malorum omnium videbatur esse
 levissimum. Igitur neque horum jam factorum
 dolorem tolerantes, & interfectos læsos existi-
 mantes, si vel brevissimum tempus eis supervi-
 verent, cito quidem universis bonis in unum
 congestis ignem injiciunt, sorte vero ex numero
 suo decem lectis omnium percussoribus, universi
 etiam propter liberos ac conjuges prostratos
 compoliti, eosque complexi manibus, parato
 animo se mactandos præbebant, infelicissimum
 illud exhibentibus ministerium. Isti autem in-
 trepide cunctis occisis, eandem sortis legem in
 sua quoque morte statuerunt, ut cui obtigisset,
 novem peremptis semet super eos occideret: ita
 omnes sibi confidebant, quod neque in audendo,
 neque in sustinendo facinore, præstaret alius alii.
 Et ad extremum cæteri quidem se neci suppo-
 suere: unus vero atque novissimus, circumspe-
 cta multitudine mortuorum, ne quis forte in
 mul-

Judæi uni-
 versis bo-
 nis in un-
 um con-
 gestis igne
 injiciunt.

Sorte de-
 cem lecti
 reliquos
 Judæos
 strucidant.

multa cæde superesset qui suæ manus egeret: ubi A. M.
 cognovit omnes peremptos, ignem quidem im- 4038.
 mittit regiæ: vehementi vero manu toto per se P.C.N.
 transacto gladio, juxta suos affectus occubuit. 76.
 Et illi quidem perierant, nullam credentes ani-
 mam ex numero suo Romanis subditam reliquis-
 se. Latuit autem una mulier senior, & alia quæ-
 dam Eleazari cognata, plurimum doctrina sa-
 pientiaque mulieribus præstans, & quinque pue-
 ri per cuniculos, qui aquam sub terra potui du-
 cebant, abditi, cum alii cædibus occupatas men-
 tes haberent, qui erant nongenti numero & se-
 xaginta, cum mulieribus simul ac pueris. Hæc
 autem calamitas acta est Aprilis mensis quinto-
 decimo die. Romani autem adhuc pugnam ex-
 pectantes mane aggeribus scalarum pontibus
 junctis muros aggrediebantur. Cum vero ho-
 stium neminem viderent, sed undique versum
 acerbam solitudinem, ignemque intus ac silen-
 tium, quid factum esset, conjicere non poterant:
 & ad extremum velut impellentes ictum arietis,
 ululatum, si quem forte provocarent, dederunt.
 Clamorem autem sensere mulieres, & ex cloacis
 emersæ, factum Romanis ut erat indicarunt, al-
 tera earum quemadmodum dicta vel gesta fuiss-
 sent omnia narrante manifeste. Non tamen Ro-
 mani facile his verbis adducebantur, ausi magni-
 tudinem verisimilem non credentes. Ignem
 vero extinguere conabantur, perque hunc viam
 sectantes cito in regiam pervenere: conspecta-
 que multitudine mortuorum, non ut in hosti-
 bus gavisi sunt: sed consilii fortitudinem, & ob-
 stinatum in tanto numero rebus ipsis contem-
 ptum mortis admirabantur.

Romani
pugnam
expectant.

Romani
consilii
fortitudi-
nem &
obstina-
tum con-
temptum
mortis ad-
mirantur.

Interitus Sicariorum, qui in Alexandriam & Thebas profugerant.

Sicarii no-
væ calamitatis auto-
res.

Judæi con-
tra sicario-
rum reme-
dium conve-
niunt.

Hujusmodi autem peracto excidio, in castel-
lo quidem præsidium dux reliquit, ipse ve-
ro cum exercitu ad Cæsarem profectus est. Nec
enim quisquam supererat in illis regionibus ho-
stium, sed jam tota Judæa belli fuerat longin-
quitate subversa: multisque suorum etiam pro-
cul incolentibus sensum perturbationis ac peri-
culum exhibuerat. Nam & circum Alexan-
driam Ægypti civitatem postea contigit multos
Judæorum perire. His enim qui ex factione si-
cariorum illuc effugere potuerunt, non satis
erat salvos esse: verum & illic novas res co-
nabantur, ut libertatem defenderent, & Roma-
nos quidem nihil se meliores putarent, Deum
vero solum Dominum dicerent. Cum autem
quidam iis Judæorum non ignobiles adversaren-
tur, illos quidem mactare, aliis vero insta-
bant, ad defectionem eos hortantes. Eorum
autem videntes confidentiam principes senio-
rum, jam cohibere tutum sibi non esse arbitra-
bantur: sed congregatis omnibus in congrega-
tionem Judæis, sicariorum temeritatem publi-
cabant, illos omnium malorum causam esse de-
monstrantes: & nunc agebant illos, quod nec si
fugissent certam spem salutis habituri videren-
tur: a Romanis enim cognitos statim perituros
esse, sibi debita calamitate replere eos, qui nul-
lius fuissent delicti participes: cavendum igitur
ab eorum exitio multitudinem monebant, &
ut pro se Romanis ipsorum traditione satisfacere-
rent. His dictis, prospecta periculi magnitu-
dine

dine paruere, multoque impetu sicarios aggressi. **A. M.**
 si corripuere: quorum sexcenti quidem statim **4038.**
 capti sunt: qui vero in Ægyptum Thebasque **P.C.N.**
 illius tractus elapsi sunt, non multo post com- **76.**
 prehensi reducti sunt: quorum non est qui du-
 ritiam, sive confidentia sive pertinacia volunta-
 tis sit dicenda, non obstupeſcat. Omni enim
 genere tormentorum & vexatione corporum in
 eos excogitata, ob hoc solummodo ut Cæsarem
 dominum faterentur, nemo cessit, neque dicere
 velle visus est: sed omnes illa necessitate vali-
 diorem sententiam conservavere, tanquam bru-
 tis corporibus non animis etiam cruciatus ignem-
 que susciperent. Maxime vero puerorum ætas,
 miraculo spectantium fuit: nec enim vel eorum
 quisquam commotus est, ut dominum Cæsarem
 nominaret: usque adeo corporum infirmita-
 tem vis audaciæ superabat.

Varia tor-
 mentorum
 & vexatio-
 num ge-
 nera, in
 eos excog-
 itata, qui
 Cæsarem
 dominum
 fateri re-
 cusant.

C A P U T XXX.

Onia templum clausum apud Alexandriam.

Lupus tunc Alexandriam rector administra-
 bat, & de hoc ad Cæsarem motu velociter
 retulit. Ille autem inquietum Judæorum circa
 res novas studium cavendum esse existimans, ac
 veritus, ne rursus in unum congregarentur, &
 quosdam sibi adjungerent, præcepit Lupo, ut
 templum Judæorum, quod esset apud Onion
 (quæ sic appellatur) civitatem destrueret: Hæc
 autem est in Ægypto: quæ ob hanc causam &
 coli cœpit, & nomen sumpsit. Onias Simonis
 filius, unus ex pontificibus, ex Hierosolymis fu-
 gatus, Antiocho Rege Syriæ cum Judæis bellum
 gerente, Alexandriam venit: & a Ptolemæo su-

Onias an-
 nuente
 Ptolemæo
 in Ægypto
 oppidum
 & tem-
 plum com-
 dit.

A. M. scipitur humanissime, propterea quod Antio-
 4038. cho erat inimicus : ait se gentem Judæorum
 P.C.N. ejus auxilio sociaturum, si dictis suis obtempe-
 76. rasset. Cum autem Rex ea quæ possent fieri
 annuisset, rogavit, ut in aliqua parte Ægypti
 templum sibi ædificare permetteret, & more
 patrio Deum colere. Ita enim & Antiochum
 magis odiosum Judæis, qui templum apud Hiero-
 solymam vastavisset, ipsique benevolentiores
 eos fore, eoque multos ad eum religionis dili-
 gentia colligendos. Paruit his Ptolemæus, ei-
 que locum dedit centum & octoginta stadiis a
 Memphi distantem : Heliopolitanus autem ille
 tractus dicitur : ubi castello fabricato, Onias
 templum quidem dissimile ei, quod est in Hiero-
 solymis, turrim autem similem extruxit, in-
 gentibus saxi sexaginta cubitis erectam. Aræ
 autem fabricam secundum patriam imitatus est,
 & donariis similiter exornavit, præter candelab-
 ri confectionem. Candelabrum enim non fe-
 cit, sed informatum aureum lychnum tanquam
 jubaris luce radiantem, de aurea catena suspen-
 dit. Totum vero circa templum spatium cotto
 latere circumdedit, saxeas portas habente. Con-
 cessit autem Rex etiam multum agri modum,
 ac pecuniæ redditus : ut & Sacerdotibus esset co-
 pia ad multa, quæ Dei cultus desideraret. Non
 tamen hæc Onias sana voluntate faciebat, sed erat
 ei contentio cum Judæis apud Hierosolymam
 degentibus, propter fugæ memorem iracun-
 diam : & hoc templo ædificato, arbitrabatur ad
 id se omnem ab Hierosolymis multitudinem re-
 vocaturum. Fuerat autem olim prædictio quæ-
 dam annis nongentis septuaginta : Esaiasque
 prædixerat hujus templi futuram in Ægypto

Onias tém-
 plum in
 Ægypto
 extructum

con-

constructionem a quodam viro Judæo. Tem- A. M.
plum quidem ita fuerat ædificatum. Lupus au- 4038.
tem rector Alexandriæ susceptis literis Impera- P.C.N.
toris cum ad templum advenisset, nonnullis ab- 76.
latis donariis templum claudit. Postmodum Lupus Ju-
dæis tem-
plum clau-
dit.
Lupo mortuo Paulinus, qui ejus potestati suc-
cessit, neque donariorum quicquam reliquit (ve-
hementer enim Sacerdotibus comminatus est,
nisi omnia protulissent) neque ad templum re-
ligionis causa adire volentes admisit: sed clausis
foribus ita inaccessum fecit, ut ne vestigium qui-
dem divini cultus in eo resideret. Tempus au-
tem fluxerat usque clausum templum, ex quo
fuerat conditum, anni trecenti triginta tres.

C A P U T XXXI.

De interfectione Judæorum apud Cyrenem.

Audacia vero sicariorum, veluti morbus qui-
dam, etiam ea quæ circum Cyrenem op-
pida erant, contigerat. Elapsus enim ad eam
Jonathas homo nequissimus, arte textor, non
paucis imperitorum ut se attenderent persuasit:
perduxitque eos in solitudines, cum signa &
umbrarum imagines se polliceretur ostendere:
& alios quidem hæc agendo atque fallendo late-
bat, dignitate vero præstantes Cyrenensium Ju-
dæorum apparatus ejus & profectionem Pen-
tapolitanæ Libyæ rectori Catullo prænunciant.
Ille autem equitibus ac peditibus missis, iner-
mes facile comprehendit: & magna quidem
pars manibus interiit, nonnulli autem vivi ca-
pti, ad Catullum perducti sunt. Autor autem
consilii Jonathas tunc quidem potuit effugere:
multum vero ac diligenter per omnes quæsitus

Jonathas
sociorum
pars mani-
bus interis
nonnulli
vivi capti
ad Catul-
lum per-
ducuntur.

A. M. regiones captus est, adductusque ad Catullum, sibi quidem moram poenæ moliebatur, 4038. Catullo autem iniquitatis præbuit occasionem. P.C.N.

76. Nam ipse quidem locupletissimos Judæorum falso infimulans, autores sibi hujus consilii fuisse dicebat. Catullus autem criminationes alacri animo suscipiebat, remque delatam multimode cumulabat, tragicis etiam verbis exaggerans, ut & ipse quoddam bellum Judæorum confecisse videretur: quodque hoc atrocius est, præter credendi facilitatem, etiam doctor erat calumniandi sicariis. Denique cum jussisset Judæum quemdam Alexandrum nominare: cui jamdudum insensus odium publicaverat, etiam uxore ejus Berenice criminationibus implicata, hos quidem priores occidit, deinde omnes simul pecuniarum copiis eximios, tria simul millia trucidavit. Et hæc secure facere arbitrabatur, quod eorum patrimonialia rebus Cæsaris adjungebatur. Ne

Catullus
tria simul
Judæorum
millia trucidat.

Josephus
a Jonathæ
horratu
Catulli,
falso accusatur.

vero vel alibi degentium quisquam Judæorum ejus injustitiam confutaret, etiam longius mendacium propagavit: ac Jonathæ nonnullisque aliis qui comprehensi fuerant persuadet, novarum rerum accusationem viris inferre probatissimis Judæorum, apud Alexandriam Romamque degentium. Horum autem qui per insidias accusati sunt, unus erat Josephus qui hæc scripsit. Non tamen Catullo fictio ita ut speraverat cessit. Nam Romam quidem venit, Jonathan cæterosque victos ducens, finemque arbitrabatur esse quæstionis apud se ac per illum conflata calumnia: Vespasianus autem rem suspicatus, veritatem requirebat: cognitoque non jure hominibus accusationem il-

latam

latam, illos quidem Titi studio criminibus solvit, A. M.
 merito vero poenam in Jonatham statuit: prius 4038.
 enim verberatus, vivus exultus est. Catullo P.C.N.
 autem tunc quidem ob lenitatem principum 76.
 obtigit, ne quid amplius castigationis experire-
 tur: non multo autem post, multiplici morbo
 & insanabili correptus, acerbissime tortus est,
 non corporis tantum cruciatum sustinens, sed
 erat ei major animi morbus & gravior: terro-
 ribus enim expavefcebat, & crebro videbat sibi
 instantes umbras eorum quos peremerat, &
 clamitabat. Cumque se tenere non posset, exi-
 liebat stratis, tanquam tormentis sibi & flam-
 mis adhibitis. Hoc autem semper multum pro-
 ficiente malo, extisque defluentibus, ac intesti-
 nis exhaustis, ita est mortuus: nulla re alia ma-
 gis divinæ providentiæ factio indicio, quam quod
 nequissimos ulciscatur. Hic nobis est finis hi-
 storix, quam promissimus nos cum omni veri-
 tate tradituros, cognoscere cupientibus, quem-
 admodum hoc bellum Romanis gestum est cum
 Judæis, & qualiter sit quidem expositum lectoris,
 ut dicant, relinquatur: de veritate autem con-
 fidenter dicere non pigebit: quod eam solam
 scopum mihi per omnia quæ scripsi
 proposuerim.

Jonathas
 prius ver-
 beratus vi-
 vus exul-
 tus est.

Septem li-
 brorum de
 bello Ju-
 daico, con-
 clusio.

FLAVII JOSERHI DE BELLO JUDAICO

Libri septimi & ultimi

F I N I S.

ADMONITIO

Ad Lectorem benevolum.

N hac Flavii Josephi de Bello Judaico Historia typis hisce excudenda usi fuimus exemplari Francoforti ad Mœnum Anno MDLXXXVIII. edito : in quo ejusdem Authoris Antiquitatum Judaicarum Libri XX. pariter iisdem formis editi continentur. Quia vero Notæ marginis in *Historia Belli Judaici*, propter ejusdem argumenti tractationem, interdum remittunt Lectorem ad Libros *Antiquitatum Judaicarum*, hinc existimavimus ejusmodi notas in hac licet separati operis editione non expungere, sed prout in proposito exemplari reperiuntur, integre in lucem edere, id que eo potissimum consilio : ut benevolus Lector, cum ei libuerit, lectionem historię de bello Judaico cum *Libris Antiquitatum Judaicarum*, si eas præ manibus habeat, commodius conferre possit.